

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
22 L
16

TRACTATVS DE ELECTIONE CANONICA.

FR. LVCAE CASTELLINI

SACRAE THEOLOGIAE MAGISTRI

IN CELEBERRIMO ALMAE VRBIS GYMNASIO PVBLICI, PRIMARIIQVE PROFESSORIS,

Totiusq. Sacri Ord. Præd. Generalis Procuratoris,

De Electione, & Confirmatione canonica Prælatorum quorumcumque, præsertim Regularium.

TRACTATVS:

IN QVO DIFFICVLTATES ENATAE, quæve oriri possunt circa Electionem, Postulationem, Confirmationem, Prouisionem, Institutionem eorundem;

SACRORVM CANONVM, SVMMORVM PONTIFICVM, Conciliorum Thesauris, Declarationum, Decisionum Vrbis Tribunalium monumentis, Theologorum, Iurisperitorum placitis, compendiosa, dilucidaque breuitate illustrantur.

HIS ACCEDIT QVADRVPLEX INDEX.

I Præludiorum, & Capitum: II. Authorum: III Bullarum, & Decretorum Apostolicorum: IV. Rerum notabilium ordine Alphabetico digestarum.

Cum Additionibus ad finem operis, ab eodem Auctore studiose editis.

Ad Inclitum Patriarcham S. DOMINICVM, successoresque ipsius in vniuersi Ordinis Prædicatorum Magistratu feliciter viuentes.

ROMÆ, CVM PRIVILEGIO. Anno Iubilæi M. DC. XXV.

Sumptibus Hæredis Bartholomæi Zannetti.

SVPERIORVM PERMISSV.

VRBANVS EPISCOPVS

Seruus seruorum Dei.

DILECTO FILIO LVCÆ CASTELLINI Magistro in Theologia, Ordinis Fratrum Prædicatorum expressè professo, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Eligionis, Domusque Dei zelus, necnon literarum scientia, vitæq. & morum probitas, ac eximiæ deuotionis affectus, quo nos, & Romanam reuereris Ecclesiam, promerentur, vt honesta petitionum tuarum vota ad exauditionis gratiam admittentes, ea, quæ tuis lucubrationibus, & assiduis vigilijs ad orthodoxæ fidei incrementum in lucē emanando proponuntur, grato fauoris nostri auxilio confoueantur. Hinc est quod Nos te qui, vt asseris, totius Ordinis Fratrum Prædicatorum modernus Procurator generalis existis, & ad Catholicæ Fidei propagationem, Sedisq. Apostolicæ exaltationem Volumen, cui titulus est: *Tractatus de Electione, & confirmatione canonica Prælatorum quorumcunque, præsertim Regularium*, in lucem edidisti, illudque habita prius à Superioribus ad id potestatem habentibus licentia, typis mandare intendis; præmissorum meritorum tuorum intuitu, specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectū præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes: supplicationibus Nobis pro parte tua porrectis inclinati, tibi, vt, si & postquam dictum Volumen iuxta formam Concilij Tridentini examinatum, & approbatum fuerit, vnum Typographum, seu Bibliopolam pro dicti voluminis impressione arbitrio tuo *ad viginti annos tantum* constituere, & deputare possis, & valeas Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus, & indulgemus. Et insuper omnibus, & singulis in statu Ecclesiastico mediatè, vel immediatè subiectis Typographis, seu Bibliopolis, ac quibusuis alijs personis quauis auctoritate licentia, vel facultate fungentibus, ne *sub excommunicationis latæ sententiæ, & mille scutorum, ac priuationis librorum impressorum* pro vna Cameræ Apostolicæ, & pro alia Ty-

✠ 3 pographo,

pographo, seu Bibliopola per te deputando, ac pro reliqua tertia partibus accusatori, & iudici exequenti irremissibiliter applicandis, eo ipso incurrendis pœnis, volumen prædictum, nec in toto, nec in aliqua eius parte imprimere, seu imprimi facere, vel vendere præsumant, auctoritate, & tenore præmissis inhibemus: Decernentes irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, concessionis, indulti, inhibitionis, ac Decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Tusculi anno Incarnationis Dominicæ M. DC. XXV. Idibus Octobris, Pontificatus Nostri Anno Tertio.

C. Bernier.

NOS

NOS Fr. Seraphinus Siccus Papiensis, sacræ Theologiæ Professor, ac totius Ordinis Prædicatorum humilis Magister Generalis. Tenore præsentium nostri auctoritate officij facultatem concedimus Admodum Reuerendo Patri Magistro Fr. Lucæ Castellino Procuratori generali nostri Ordinis, typis mandandi *Elucidarium Theologicum certitudinis gloriæ Sanctorum canonizatorum*, ac *Tractatum de Electione Canonica Prælatorum, &c.* seruata tamen prius in omnibus, & per omnia dispositione Concilij Tridentini, Decretorum Apostolicorum, ac etiam Ordinationum Capitulorum Generalium nostri Ordinis circa librorum impressionem. In quorum fidem has manu nostra subscriptas, & sigillo nostro munitas dedimus. Romæ die 16. Iulij 1625.

Fr. Seraphinus, qui supra.

Reg. fol. 27.

Locus ✠ sigilli.

Fr. Ioannes Vincentius de Valentia Magister, & Socius.

Imprimatur, si videbitur Reuerendissimo Patri Magistro sacri Palatij Apostolici.

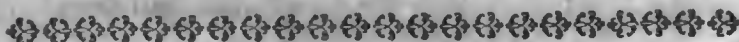
A. Episc. Hieracen. Vicesg.

EGo Petrus Albertinus in Almæ Vrbis Gymnasio Pontificij Iuris Primarius Professor, de mandato Reuerendissimi Patris Fr. Nicolai Rodulfii sacri Apostolici Palatij Magistri, perlegi, ac recensui diligenter librum hunc inscriptum, Tractatus de Electione, & confirmatione canonica Prælatorum quorumcunque, præsertim Regularium, *Auctore Admodum Reuerendo Patre Magistro Fr. Luca Castellino, sacræ Theologiæ in eodem Almæ Vrbis Gymnasio Primario Lectore, ac totius Ordinis Prædicatorum Procuratore Generali; nihilque in eo reperi, quod Catholicæ Fidei, vel sacrorum Canonum Decretis aduersetur. Propterea dignum iudico, ob doctrinam, eruditionemque in eo contentam, ad vsum quotidianum omnium, præsertim Regularium, quam maxime accommodatam, qui in lucem edatur, omniumque manibus teratur. In cuius rei fidem has mea manu subscriptas dedi. Romæ die 20. Nouembris 1623.*

Ego idem Petrus Albertinus, manu propria.

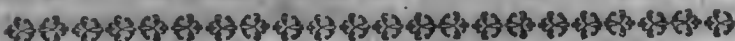
Ego Fr. Laurentius Emporiensis, Ordinis Heremitarum S. Augustini Procurator Generalis, de mandato Reuerendissimi P. Magistri Fr. Nicolai Rodulfij sacri Apostolici Palatij Magistri, vidi & diligenter perlegi librum cui titulus est, *Tractatus de electione Canonica Prælatorum quorumcumque, præsertim Regularium*, Auctore admodũ Reuerendo Patre Magistro Fratre Luca Castellino, sacræ Theologiæ in Almæ Vrbis Gymnasio Lectore primario, ac totius Præclarissimi Ordinis Prædicatorum Procuratore generali: in quo attestor nihil prorsus reperisse, quod Catholicæ fidei aut bonis moribus vtcunque videatur contrarium, quin potius omnia vsque adeo pia, sana, incorrupta, enucleata, perspicua, atque distincta, ex verioribus principijs sacrorum Canonum celeberrimorumque Doctorum diuersarum facultatum placitis explicata inueni; vt meo iudicio opus hoc tanto Auctore dignum, omnibus, maximè regularibus, plurimum sit profuturum; dignumque iudico vt in lucem quam primum edatur, cum nullum vsque modo (quem viderim) luculentius, doctius, atque copiosius huic argumento satisfecisse cognouerim. Romæ ex nostro Conuentu sancti Augustini die 12. Iulij 1625.

Ego Fr. Laurentius Emporiensis Ordinis Heremitarum sancti Augustini Procurator Generalis.

Tractatum de Electione, & Confirmatione Canonica Prælatorũ quorumcunque, præsertim Regularium, *ab admodum Reuerendo P. Fr. Luca Castellino Procuratore Generali Ordinis Prædicatorum, & in celeberrima Almæ Vrbis vniuersitate primario Theologiæ Professore editum vidi, in eoque nihil deprehendi Catholicæ fidei, sanæ doctrinæ, bonisque moribus aduersum; sed præclaram eruditionem. Nam quæ ad abstrusam electionis Prælatorum materiam perscrutandam, eiusque innumeras ac propè inextricabiles difficultates diluendas, ab alijs sparsim conscripta sunt, eximius auctor, assidua voluminum lectione, summa diligentia, & ingenti labore conquisita, ac in vnum collecta, miroque ordine disposita, ita dilucide ac luculenter exponit, vt facile vnusquisque ex sola huiusce operis inspectione non modo præstantissimi Doctoris subtilitatem, ingenij excellentiam, rerum dicendarum facilitatem, insigni cum pietate coniunctam admirabitur; verum etiam eam sibi argumenti huius peritiam comparabit, qua cunctis de electione Prælatorum propositis dubijs exactè, accurate atque perfectè satisfacere quam citissimò valeat. Quamobrem egregium huiusmodi Tractatum tot titulis merito commendatum dignum censeo, vt in communem omnium vtilitatem typis mandari possit. In quorum fidem præsentibus subscripsi. Romæ in Conuentu sanctæ Mariæ super Mineruam die 12. Nouembris anni 1625.*

Fr. Petrus Ioannes Saragoza de Heredia Magister.

Imprimatur.

Fr. Antoninus Phœbæus Magister, & Socius Reuerendiss. P. Fr. Nicolai Rodulfij, Ord. Prædicatorum, sacri Palatij Apost. Mag.

IN

ILLVSTRISS. AC REVERENDISS. D.

D. FR. AVGVSTINO GALAMINIO CARDINALI DE ARACAELI,

Ex ſacro Ordine Prædicatorum aſſumpto,

In Præfectura Generali eiuſdem Ordinis ſanctiſsimi P. DOMINICI olim ſucceſſori vigilantiſsimo.

LEXANDER ille Macedo (Illuſtriſs. Cardinalis) cùm imperij magnitudinem immenſam teneret, & ſui animi celſitudinem noſceret, ne omnibus liceret ſine decore, tantam maieſtatem familiarius habere; edixit, ne quis ipſum alius quam Apelles pingeret, quam Pyrgoteles ſculperet, quam Lyſippus ex ære duceret. Quo omnes admonemur exemplo, vt ſi quid ſtruimus, in quo regium nomen inſeri foret neceſſum, idipſum conari debeamus fieri, omni ex parte, ſpectatum, elegans, abſolutumque. Idcirco veritus ſum, atque diù dubius mihi affuit animus, an ſacram tuam Amplitudinem, ad has meas lucubrationes vocarem: An tantum excelſum nomen, in hoc meo rudi libro ponerem. Non enim viſus locus condecens tanto ſplendori. Verum enimuero quantum ex alia conſidero parte, quæ tuæ Amplitudini ſint ornamenta, tanto tu Ampliſsime Princeps

humanitatis virtute plenus viuis, nihil abhorres, nihil reijcis, quod emanare ſcias ab affectu, ab aliqua humani animi beneuolentia. Vſque adeo tuo Cardinalatus gradu, cum tuis ſubiectis familiariter degis, vt nihil eſſe videatur in ceteris differentiæ, niſi purpura, poſtquam noſtram gloriosè rexiſti Dominicanam Familiam, habes felicitatis initia, ſedens in Cardinalium cœtu, prouidentia Diuina, ad Eccleſiam gubernandam conſtitutus. Mirabili naturæ præmio donatus, ſublimitate virtutum eminentiſsimus: quod raro inuentum eſt, qui ita natura, & virtute pari ambulet,

At nil pulchrius inclita
Virtute à ſuperis eſt homini datum.
Virtus maxima maximis
Sola eſt, quæ celebrem reddit honoribus.
Quam cum moribus exprimas,
Inceſſuque graui, atque habitu probes,
Cum fronte, atque oculis geras,
Ac viuæ, vt ſpeculo, ipſius imaginem
Toto corpore præferas,
At te non agitat laus, neque gloria.

Profundam ſapientiam poſsides, & ſicut Sol luce precellit omnibus aſtris, quæ in cæli ambitu voluuntur, ita tu inter nos, ſingulari virtutum lumine refulges. Merito Ampliſsime Antiſtes, merito Cardinalitia decoraris corona; nutritus gremio cæli, & ad tantum mundi iubar reſeruatus, Temporis indomiti victor, & triumphator exiſtimaris. In rebus arduis, nihil præſentius habes, quàm prudentiam, nihil ex ore tuo exit, quàm rectum, quàm plenum omnium virtutum examen. Mirum eſt quod de te fama prodit; nihil eſſe tam efficax, tam potens, tam periculoſum, tam minax, tam deſiderabile præmium, quod te, tuumque animum à recto tramite, veraque iuſti lege tan-

tillum

IN S. DOMINICVM
FR. LVCAE CASTELLINI ELOGIA

SACER CATELLE,
NONDVM NATVS GERIS ORE FACEM,
CARES LVCE, FERSQVE LVCEM,
QVIA DEBEBAS GENERARE CANES:
IN COECA NOCTE LVPI PER SACRVM OVILE VAGANTVR,
VVLT LVCIGERA LVPOS A CANIBVS DILANIARI.

FAX ORBI FACTVS
SCELERVM DISIICIS ARDENTES ORBE TOTO FACES:
HINC QVI TVA CASTRA SEQVVNTVR
INSTAR FACIS SVNT IGNITO ELOQVIO PECTORIS FLAMMIGERI,

ORBEM CONFLAGRANTES:
QVA CONFLAGRATIONE VIVVNT BONI, PEREVNT MALI.
NON FERRO HÆRETICAS IMPETIS ARCES,
SED TVORVM FACE VERTVNTVR IN CINERES.
CVM CHRISTVS DIXIT, VENISSE, VT MITTERET IGNEM IN TERRAS,
IN ANIMVM INDVXI MEVM,
TVAE SIGNIFICASSE FACIS IGNES.

SAMPSON ABSVMPSIT SEGETES,
OPE TVA TVI ABSVMVNT LOLIVM, QVOD SERIT SATAN.
SIC CVLPAS ABSVME MEAS, AC MEI ERRORES LIBRI,
VT VELVTI FACVLA TVA
ARDEAM, ET LVCEAM.

AD TVVM CONFVGIO PRAESIDIVM
STELLA MATVTINA, SECVLIQVE IVBAR,
ET ANTE TVAS SACRATISSIMAS AEDES APPONO LABORES MEOS.
TV SOL REFVLGENS MENTEM ILLVMINASTI MEAM,
VT NOVVM SIDVS PER VERITATIS SEMITAS DIREXISTI,
TVOQVE NVMINE OMNES DIFFICVLTATES NVLLO NEGOTIO RETVDI,
ES ENIM INVINCIBILIS ATHLETA DOMINI.
QVALESCVMQVE POSSVM GRATIAS TIBI EVANGELICO VIRO,
EVANGELIIQVE TVBÆ REFERO.
MORTALIS LINGVAE POTENTIA TVORVM PRIMVM GRADVM MERITORVM
LAVDIBVS NEQVIT CONSEQVI.
VT SECVNDVS PRÆCVRSOR, NVLLVS PENE MAIOR INTER NATOS MVLIERVM.
QVI TIBI CAELICO SALVTIS PRECONI MOREM GERIT,
MORESQVE TVOS IMITATVR, NON LABITVR:
QVI TE ORBIS OCVLVM, CHRISTI LVCERNAM, VIRTVTVM FORMAM SECTATVR,
NIHIL OPERATVR, NISI AMPLISSIMÆ DIGNITATIS PLENISSIMVM.
TIBI ADHÆRENS, ADHÆRET FIDEI COLVMNÆ,.
VBI PRÆSENTANEVM ADEST NVMEN TVVM,
MORTALIVM DISSIMVLANT FLAGITIA,
VINDICTAMQVE PROROGANT
PATER, FILIVS, ET SPIRITVS SANCTVS;
VT TE INTERCESSOREM COLANT, TIBIQVE CONFIDANT.
IN AGENDIS DELINQVENTIVM CAVSIS MVLTIS MVLTVM ANTECELLIS.
SI DEI IVSTITIA NOS EXPELLIT, PER TE
DIVINA MISERICORDIA RECIPIT.
IN CARNE TVA DEVS CONTVLIT PVRITATIS CANDOREM,
IN OPERE INÆSTIMABILEM PIETATEM,
IN CORDE OMNEM CHARITATEM
IN ANIMA GRATIÆ PLENITVDINEM.
SCRIBE IGITVR ME IN LIBRO VITÆ AD CÆLESTEM AVLAM,
VT TECVM DEVM IN SECVLA SECVLORVM
LAVDEM, ET AMEM.

ILLV-

tillum dimouere poſsit. O felix pectus, in quo tanta conſtantia iuſtitiæ viget. Zeuſis, cui facilius erat inuidere, quam quiuis eum imitari poſsit; depicturus Helenæ imaginem petijt ab Agrigentinis, ſibi liceret multas ciuium virgines inſpicere; vt quid in quaque laudatiſsimum eſſet picturæ, poſset reddere æquatum. erat enim hocce ſenſu opinioneque munitus, vt non omnes vni à natura laudabiles qualitates eſſent datæ; neque in vno probè lineamenta concurrerent, quæ omni parte abſolutam mererentur laudem. Verùm ſapientiſsime Præſul, ſi te hic magnus pictor cognouiſſet, numquam huius opinionis fuiſſet tam acerrimus aſſertor. nam omnia quæ in te vno contemplamur exactiſsimè, opus naturæ perfectum eſſe dicimus. In te prudentiæ lumina cernimus, Temperantiæ Diuina decreta videmus, regendi in cunctis rebus conſilia comperimus: omnium virtutum lumine, ſcientiarumq. ſplendore ornatum conſpicimus.

Cum igitur hæc, & alia permulta conſiderarem, operæpretium exiſtimaui codicem hunc, ad tuam amplitudinem deferri. Itaque cum hoc paruo munuſculo ad te accedo, velut ad illum, qui ſupernæ gratiæ eſt particeps; vt gratiam, beneuolentiamque tuam augere, & conſeruare valeam, quæ mihi inter ceteras mundi res, quæ mihi contingere poſſent, gratiſsima ſemper erit.

Me læto recipis ſinu:
Cur non te venerer, mirer, amem, colam?
Vt quo carior & Deo.
Hoc per te citius promerear Deum.

Summus Deus, qui ſolus bonus eſt, & à quo omnia bona eueniunt, ſit tutela tuæ felicitatis, & incolumitatis, & huic operi meo fauorabiliter aſpiret. Et tu Princeps integerrime, quandiù voles, tandiù feliciter valeas; quantum ab immortali Deo optas, tantum habeas & amplius, & vt cupis

omnia

omnia tibi secundiora fiant. Rite, ac sapientissime te cura, & has nostra vigilias à liuore protegas, qui etiam res infimas quiescere non sinit. Vale decus Cardinalium, ac Religionis nostræ ornamentum, & ita perpetuò, atque feliciter viuas, vt tuis qui nomini tuo afficiuntur, semper prodesse possis. Dat. Romæ Pridie nonas Augusti 1625.

Illustriss. ac Reuerendiss. Dominationis tuæ

Obsequentissimus filius, & seruus

Frater Lucas Castellius.

Reue-

Reuerendiſsimo Patri

F. SERAPHINO SICCO

S. THEOL. PROFESSORI.

Et in Magiſtratu totius Almi Ordinis Prædicatorum, multis ab hinc annis, ſanctiſsimi Patriarchæ Patris DOMINICI Succeſſori Meritiſsimo.

I laudes virtutum tuarum, Reuerendiſsime Pater, in meo hoc opere, recenſere vellem; ſi merita tuæ bonitatis, & excellentiſsimæ vitæ tuæ præmia conſciberem; ſi geſta enarrarem, quibus cœlum tangis: à multis non immerito audax iudicarer, & perinde ac vnus, qui ſolem lucidiſsimum illuſtrare facibus conaretur. Idcirco quia hæc meos ſuperant humeros, magnis votibus, qui ſub tuo regimine vbique ſanctitate, & virtutibus eminent, relinquo: Ego autem humiliora tentabo, quæ & ſi non fuerint altiloquo conſcripta calamo, erunt tamen fide, & affectu animi mei plena erga te; cui ita afficior, cui ſtudioſo pectore trahor, ob egregiam tuæ mentis probitatem. Et quia in omni tempore laudabilium rerum honeſtus eſt conatus, volui, pro meo erga te obſequio hoc munuſculum de Electione ante te reuerẽter offerre. Et quia amplecteris omnia candidiſsimo vultu, ideo hoc auſus ſum, non vt tuum nomen, familiamque tuam inſignem magnificarem; ſed vt immenſi affectus mei ſigna erga te oſtenderem. nam gloria tua & veterum tuorum, ex ſe ipſa ſe ipſam commendat; vt pote qui omnem vitam tuam, optime Pater inſtitueris, vt religiosè viuas, alterum non lædas, ius ſuum cuique tribuas. Nemo eſt qui dum hæc ſpectat, non ore laudet, non extollat tua ſanctiſsima inſtituta. Tuorum veterum magna fuit nobilitas, ſed in te maior lucet, & ſplendet. Ea quæ in terris reperitur nobilitas, ſumma in te apparet, ſumma in te Religio, ſumma fides, ſumma conſtantia, ſumma iuſtitia ſingularis virtus. Ex quibus incredibilis per totam Religionem noſtram tibi auctoritas parta eſt: & quas tantopere tui Maiores coluere virtutes, iure aſſerere valeo, quòd tu ſolus omnes intra tuum ſacratum pectus retines, nullum maius meritum

ritum

ritum tibi addi potest, quàm quod possides, immortale nomen, vitæ integritatem, rectum regendi modum; summo consilio, & sapientia, pacem omni tempore, in nobis tibi subiectis custoditam retines, sicut habes laudabilem gubernandi modum, sic veram retines viuendi formam. Sic felix Deo viuit omnis religio; cum qui regit ille sapit; qui sapit ille regit; idest quando rector prius se regere nouit, deinde alios optime regit. Felix sis igitur inclite Pastor, felix sit tua religio; itaque cum Poeta cantabo.

Est Deus in nobis, sunt & commercia cœli,
Sedibus ætheris Spiritus iste venit

Quicquid optas feliciter succedat, nec sit in rerum vsu, quod tuum non impleat votum. Fecisti Ordinem nostrum, non alium inter ceteros, quam inter pretiosos lapillos adamantem, inter flores purpuream rosam, inter stellas fulgentissimum solem: & quod admirationem omnibus parit, hanc præsidentiam tuam, quæ tanto ornamento, & dignitate inter nos sublimis est, diuino fauente numine, per te ipsum adeptus es; nulla ars humana opem præbuit, nemo ad illam acquirendam viribus, potentia pro te anxius fuit. Tu tuo merito, tu pœnè incredibili mansuetudine tua, eminenti humanitate fecisti, vt hæc vltro ad tuos pedes venerit: deuincis etiam ingenia horrida, & aspera dulcissimo tuo loquendi genere. Idcirco mihi piaculum visum, si tantarum virtutum eminentiam præteriissem; quin in his meis laboribus non celebrassem. Profecto ingratus arguerer, si sub silentio ducerem quod stat in animo meo, stabitque vsque ad glebam; & in æternum immortale permanebit beneficium, & honor, quem in me tu sponte contulisti: esse confiteor, ac profiteor immortali gloria dignum. Tu enim in me ornando, honorando, nullum locum, aut tempus, nullum studij genus prætermisisti: ego igitur Aram tibi erexi, super quam tractatum hunc de Electione apposui, atque ad tuam immortalem gloriam conscripsi, non quod eo indigeas, cum sis omniscius; sed quia ipse tuo indiget patrocinio, vt imbecillis. Lucam Castellinum tuum, tuæ Reuerendissimæ Paternitati deditissimum, eo studio, & amore amplectare rogo, quo ipse tuum nomen, tuam gloriam, tuam immortalitatem, famamque tuam amat, colit & obseruat. Ex tuo almo Conuentu sanctæ Mariæ super Mineruam de Vrbe, die 4. Augusti 1625.

Amplissimæ ac Reuerendissimæ Paternitatis tuæ

Obsequentissimus filius & seruus

Frater Lucas Castellinus.

P. FRANCISCI RVGINII COTONIENSIS
CONCIONATORIS CAPVCCINI
IN AVCTOREM

Anagrammata.

LVCAS CASTELLINVS.
SANCTVS ALIS, LVCES.

SCriptis Sanctus alis, *pulsa caligine falsi,*
Exemplo luces, *sic pietate potens.*

LVCAS CASTELLINVS.
TELLVS LVCIS SANA.

EN *liber, vt* lucis tellus, sana, *atque salubris,*
Legibus est rectis terra referta suis,
Quà circumfusis tellus incingitur vndis,
Implerunt Lucæ nominis acta sui.
Fratribus hinc haurit sanctus documenta Minister,
Hinc electuris regula certa datur.

LVCAS CASTELLINVS.
AT NVLLVS SIC CLARE.

SCripserunt multi, at nullus sic *omnia* clarè
Vnquam conscripsit, seu tua scripta docent.
Quicquid scripsisti, est mihi ceu mel, vita, voluptas,
Nec gaudere potest mens aliunde mea.

AD

AD LECTOREM.

HACTENUS de Præsulum ecclesiasticorum electione, Postulatione Confirmatione, Institutione, atque Prouisione (beneuole Lector) eximij Scriptores, edidere tractatus, (nihil profecto nouum sub sole) prætermissis tamen regulis particularibus, solum generaliter definiendo, valde vniuersalia egregie quidem enodarunt. Porro communi sapientum placito, scientia operatiua (qualis est etiam Theologia, quæ non solum in rerum diuinarum sublimi contemplatione versatur, sed etiam mores hominum instruit dirigitque) tanto perfectior prædicatur, quanto magis singularia contemplatur. Reipublicæ ecclesiasticæ vtilitati atque tranquillitati, quantum potui consulens, iuxta talentum à Patre luminum mihi traditum, pientissimorum virorum precibus frequenter excitatus, (verius dicam iussibus impulsus) Domino præueniente atque prosequente, breuem hunc, haud inutilem edidi tractatum; in quo innumera fere singularia, difficilioraque dubia electionu materiam concernentia, clara methodo, illustrare studui; vtinam sicut voto, ita & re ipsa. Si quæ tibi forte videbuntur repeti, maiori claritati, atque dilucidiori explanationi tribuas: bis namque, terque quod vtile est. Equidem si decreta Romanorum Pontificum, cum præ manibus non habeas, de neglectu, & incuria es redarguendus; profecto si habes & illa non custodias, iure merito de temeritate eris corripiendus; iuxta enim Conciliares sanctiones, statuta iuris Pontificij, ab omnibus diligentius sunt custodienda, vt cuncti in actionibus, vel iudicijs ecclesiasticis non suo sensu, sed eorum auctoritate, tutius dirigatur. Fac itaque secundum exemplar tibi, in hoc electionis directorio demonstratum, ex sacræ enim Scripturæ, Romanorum Pontificum, Conciliorum, sanctorum Patrum, præstantissimorum Theologorum, clarissimorumque Iurisperitorum monumentis conditum, atque amplificatum. In quo licet aliquando sub alia verborum forma, eorundem Doctorum placita conspexeris, sane, ex traditis, cap. 7. de verb. signif. memor sis, quod nihil obstat narranti diuersitas, vbi eadem dicuntur. Nomina, verbaque transposita, vt communiter docent omnes, præsertim dialectici, idem prorsus significant. Si quid vero boni, tibique placens inueneris; Deo optimo maximo, vniuersorum auctori, bonorumque largitori, in omnes generationes seculorum mecum gratias agito. Denique omnia, & singula mea dicta, siue dicenda, vel conscripta, seu conscribenda, infallibili sanctæ Matris Ecclesiæ iudicio, pro semper subiecta esse volo: Tu quoque optimè vale, & pro me Patrem misericordiarum frequenter deprecare.

INDEX PRAELVDIORVM
Ad Tractatum de Electione.

Elenchus Capitum.

De

TRA-

TRACTATVS DE ELECTIONE, ET CONFIRMATIONE CANONICA PRÆLATORVM QVORVMCVMQVE, PRÆSERTIM REGVLARIVM.

Summa Præludiorum.

PRÆLVDIA.

§. I. De fine Canonum.

CVM in sequentibus Capitulis huius tractatus, ferè semper fiat sermo de Iure Pontificio, siue Canonico, ac etiam de ipsius obligatione, & obseruantia, quo iure potissimè regitur Ecclesia militans;

vtile, imò simpliciter necessarium duxi ante omnia maiori breuitate qua potero, explicare Finem principalem, Conditorem, Vimque obligatiuam prædicti Iuris Canonici. Ius ideò nuncupatum, quia iustum est, & iustum præcipit, ex Isidoro *lib. 5. etymolog. cap. 3.* ex S. Tho-
1 ma *2.2.q.53.art.1.* Cuius † finis principalis & vltimus, iuxta placitum commune Theologorum, ac Iuristarum, supranaturalis est, hominemq; suauiter dirigit in Deum; quodque ius ordinatur ad bonum commune ecclesiasticũ. Conditor igitur ordinarius prædicti Iu-
2 ris † est Pontifex Romanus habens potestatem legislatiuam in tota Ecclesia, vti post nonnullos sacros Canones, & innumeros Patres asserit, ac demonstrat S. Thomas Doctor Angelicus *2.2.q.1. art. 10. in corpore.* quo in loco inter alia citat *cap. multis, dist.* 17. & auctoritatem *Lucæ* 22. vbi Christus dixit Petro, quem in summum Pontificem constituit, vt suos confirmaret fideles; & Suarez *de legibus lib. 3. cap. 1.* addit hoc esse de fide; quod probat ex Euangelio *Matthæi* 16. *Ioannis* 21. & *Lucæ* 10. & clarius *cap. 3. num.* 10. idem ostendit, *& lib. 4. cap. 4.*
3 *nu. 17.* Eiusdem quoque † summi Pontificis munus proprium est sacros interpretari canones: quæ propositio illata ex antecedẽtibus prius declaratur, deinde magna facilitate probatur.

§. II. De duplici genere interpretationum Iuris Canonici.

PRo declaratione, sciendum est duo
4 inueniri † genera interpretationũ.
5 Pimum dicitur Magistrale, cùm † per inuestigationem rationis quæritur intellectus Canonis, siue legis, aut præcepti; quam interpretationem potest adhibere quilibet Doctor, & verè sapiens, & hoc in manifestis, idest in his quæ ratione probari possunt; quemadmodum Doctores interpretantur, quòd præceptum Ecclesiæ de Ieiunio non obligat pueros, aut notabiliter debiles, siue grauiter laborantes, vel eos, qui tanta penuria fatigantur, vt non possint vnam refectionem sufficientem habere: quæ interpretatio communiter dicitur probabilis, non autem necessaria, cui non necessariò statur, nisi quantum ratione demonstratur ei standum fore, de qua agitur *C. de professo. qui in Vrb. Constant. l. 1. lib. 12.*

Secundũ genus interpretationis nun-
6 cupatur † ab omnibus Auctoritatiuum, siue Iudiciale; cui necessariò standum est non ratione aliqua assignata, sed sola interpretantis auctoritate. Hinc est quòd hæc interpretatio dicitur necessaria, quia necessitat, siue obligat ad tenendum sensum datum per Auctorem legis illam interpretantem: qui modus interpretandi conuenit Conditori, (quia eius est interpretari, cuius est condere, *ff. de legi. l. cum de consuet.*) aut Pari. Dicitur autem Par qui est in dignitate eadẽ conditoris legum, non autem in simili succedit: nam Statutum vnius Episcopi alius alterius Diœcesis non valet interpretari, nec falcem suam ponere in alienam messem. Conuenit etiam interpretari Legem, vel Canonem inferiori, hac tamen conditione, & non aliter, quòd id faciat ex cõmissione Superioris; sicut Legato Papæ competit interpretari rescriptum Papæ, *extra. de postu. Prælat. cap. 1. ad med.* & *extra de sequestra.*
7 *ad hoc.* Propositio itaque superius † adducta, qua dicitur maximè, ac solùm pertinere ad summum Pontificem Romanum (in quo solo est potestas absoluta ferendi leges Canonicas) interpretationem sacrorum Canonum, necessariò venit exponenda de secundo genere interpretationis, quod dicitur Auctoritati-

tatiuum. Hanc veritatem edocent ſacri Canones, *§. ex his, in cap. ſicut enim 11.q.1.* vbi dicitur quòd ſolus ille habet ius interpretandi Canones, qui eſt conditor illorum. & *in cap. ideò 25. quaeſt. 1. §. his*, habetur, quod interpretatio ſacrorum Canonum reſeruatur ſummo Pontifici Romano. ita tradit inter alios S. Thomas *qq. de pot. q. 10. art. 4. in reſp. ad 13. argumentum*, & Suarez *de legibus lib. 3. cap. 3. num. 14.* dicit eſſe communem ſententiam Iuriſtarum: quod ante illũ dixerant Cardinalis Turrecremata, Abbas, Felinus, Decius, & alij ab eodem Suarez vbi ſupra relati. Qui Suarez *eod. immediatè cit. cap. num. 15. §. nec fundamenta.* poſt adductas reſponſiones Abbatis ad argumenta cõtrariorum ex doctrina Innoc. *in cap. bona 2. de poſtulat. Prælat.* deducit doctrinã in text. ſacror. can. optimè fundatam, quam breuitatis cauſa in fine ſequentis §. ad quatuor redegi propoſitiones.

§. III. De Pontifice Romano Chriſti Vicario immediatè, & Petri ſucceſſore; deque ipſius poteſtate Legiſlatiua.

8 Summus Pontifex † Romanus, in quo principaliter inuenitur poteſtas dominatiua, & legiſlatiua, eſt Chriſti Domini noſtri immediatus Vicarius, ex Concilio Lugdunenſi, Florentino, & Conſtantienſi, contra maledictum Vuiclef, cuius hæreſis meritò damnatur in Concilio Conſtantienſi ſeſſ. 8. cum alijs ſuis erroribus; Diuiq. Petri Principis Apoſtolorum legitimus ſucceſſor, cui, & ſucceſſoribus ſuis Pontificibus Romanis Chriſtus tradidit claues Eccleſiæ, & Regni Cœlorum, vt patet *Matth. 16.* & *Ioann. vlt.* In quibus poteſtas cum tanta excellentia, & perfectione reperitur, vt non poſſint errare in gubernatione totius eccleſiæ. Pontifex enim Romanus eſt caput, & Regula vniuerſalis eccleſiæ, quemadmodum determinarunt innumera Concilia, præſertim Concilium Lugdunenſe, & refertur *in cap. vbi periculum, de elect. in 6.* Idem habetur *in cap. cum ex eo, de pœnit. & remiſſion.* & *in cap. propoſui. de conceſſ. praben* & pariter in Concilio Florentino ſeſſ. vltima, & in Lateranenſi ſub Alexandro III. vt habetur *cap. licet, extra de elect.* & in alio Lateranenſi ſub Leone X. in ſchedula pragmaticæ ipſius Leonis, ac etiam in Cõſtantienſi in Bulla Martini V. ipſo approbante Concilio edita. & in Conc. Calcedonenſi in ſententia lata contra Dioſcorum, actione tertia.

Idem latè nimis adducitur, & probatur à S. Thoma *opuſc. 19. & 2. 2. quaeſt. 1. art. 9. & 10.* à Caiet. fideliſſimo interprete eiuſdem ſancti Doctoris *vbi ſupra, & in opuſc. de Primatu ſummi Pontificis Romani*, & à Ioanne Cardinali Turrecremata eiuſdem almi ordinis Prædicatorum, *lib. 3. de Eccleſia cap. 52. & 53.* Cardinalis quoque Bellarminus *tom. 2. lib. 1. controu. cap. 15. & ſeqq.* adducit mul. ta, & optima loca diuerſorum Sanctorum, quibus palam affirmant Chriſtum

9 † Dominum illis verbis *Matt. 18. Quacunque ligaueris ſuper terram*, &c. & *Ioannis 21. Paſce oues meas*, contuliſſe Petro, & omnibus ſummis Pontificibus Romanis ſupremam poteſtatem in Eccleſia, præſertim cõdendi leges; quam omnes appellant poteſtatem Legiſlatiuam, de qua in his præludijs fit ſermo. quæ abſoluta Pontificis poteſtas copioſius quidem innumeris, & validiſſimis argumentis euidenter demonſtratur, vna cum alijs pertinẽtibus ad præſtantiam, & excellentiam poteſtatis ſimpliciter & abſolutè Pontificis Romani, in meo Elucidario Theologico, de certitudine Gloriæ Sanctorũ, ferè per totum, præſertim

cap. 1. 3. 5. 6. *&* 7. Quam veritatem de potestate legislatiua ratione, & auctoritate multiplici demonstrat Suarez *lib.* 4. *de legibus cap.* 3. *num.* 7. *& seqq.* breuiter tamen ea explicatur sequentibus propositionibus.

10 Prima Propositio † Axioma verissimum Iuristarum est, non posse valere consuetudinem contra supremam Papæ potestatem.

Secũda. Potestas Papæ, de qua supra, in iure meritò vocatur integra, & absoluta, siue plena, imò plenissima.

Tertia. Hæc potestas est de iure diuino, à Deo immediatè collata Petro, & eius successoribus.

Quarta. Ergo diminui nequit per vsum humanum. Quarum propositionum veritas probatur euidenter ex superius adductis, & copiosius *in cap. Significasti de election.* vbi Papa loquens dicit, *Potestas nostra non ex homine; sed ex Deo est*. idem habetur *in cap. quanto*, & in alijs multis capitibus, præsertim *titulo de translat. Episcop.*

§. IV. De vi obligatiua sacrorum Canonum.

QVia de legis ecclesiasticæ vi, atque virtute obligatiua in foro exteriori frequẽs inferius erit sermo; optimum existimaui (ne aliquid necessarij omittam) compendiosè explicare
11 † vim, atque virtutem obligatiuam legis Canonicæ etiam in foro consciẽtiæ,
cùm sit regula humanorum actuum, & habeat vim coactiuam, ex D. Thom. 1. 2. *q.* 96. *art.* 5. *in corpo.* cuius veritatis explicatio haberi non potest sine difficultate, vt asserit inter alios Dominicus Soto *lib.* 1. *de iustit. & iure q.* 6. *art.* 4. & *in* 4. *sent. dist.* 22. *q.* 1. *art.* 4. & Med. 1. 2. *q.* 96. *art.* 4. & Silu. *verb. Lex n.* 8. *&* 17.

Antequam autem per propositiones resoluam propositam veritatem, supponendum est tamquam omnibus notissimum, quòd hic est sermo de lege humana, iusta, secundum omnes eius causas, scilicet finalem, efficientem, materialem, atque formalem: nam ex Diuo Augustino *lib.* 1. *de lib. arbitrio cap.* 5. lex esse nõ videtur, quæ iusta non fuerit. Lex enim dicitur iusta, primo scilicet quæ pro manifesto bono cõmuni est cõdita: secundo ab habente auctoritatem: tertio quæ pro tempore, & loco optima est: quarto quæve splendet tanta rectitudine, & æquitate, vt omnibus proportionaliter, & æqualiter imponat onera legis, vnicuique iuxta conditionem sui status, ex D. Thoma 1. 2. *q.* 96. *art.* 4. Et cùm hic agatur de lege humana, non purè ciuili, sed ecclesiastica; ideò erit

Prima Propositio. Ab omnibus tenendum est, quod ecclesiasticæ, & ca-
12 nonicæ leges † vim obligatiuam habeãt
à lege æterna, à qua deriuantur in foro conscientiæ, quantum sit ex genere suo, etiam sub reatu mortalis culpæ; ex D. Thoma 1. 2. *q.* 96. *art.* 4. ex Caietano, & Medina *ibidem*. Hanc assertionem appellat communem consensum Theologorum Suarez *lib.* 1. *de legibus cap.* 14. *nu.* 4. *&* 7. ac etiam Iuristarum; & inter quamplura adducit dictum Gratiani *dist.* 4. *ad fin.* asserentis decretum necessitatem facere; exhortationem verò, liberam voluntatem excitare. Idem repetit idem Suar. *lib.* 4. *tit. de lege positiua Canonica cap.* 17. *nu.* 4. *& cap.* 18. *nu.* 1. 2. *&* 3. vbi addit illam esse non solùm communem assertionem Theologorũ, verum etiam omnium catholicorum. Quam doctrinam vna cum illa tradita eodem tractatu de Legibus, pro maiori parte collegit ex D. Tho. 1. 2. *q.* 95. *& seqq.* & ab interpretibus eiusdem sancti Doctoris *vbi supra*, præsertim ex Caiet. in suis commentarijs ad præcitatas quæ-

stiones,

stiones, ex Medina, & *ex lib. 1. & 2.* Dominici Soto *de iustitia, & iure*. Qui Dominicus Soto *lib. 1. cit. quæst. 6. art. 4.* Tamquam fides catholica, inquit, confitendum est ecclesiasticas leges obligare in foro conscientiæ ex genere suo sub reatu mortalis culpæ, contra errores Vualdensium, Ioannis Vuiclef, & Lutheri negantium potestatem de qua supra; quorum hæresis meritò damnata fuit in Concilio Viennensi, vt habetur *in Clementina, ad nostram, de hæreticis*, in Concilio Cōnstantiensi; & tandem à Leone X. in Bulla contra artic. Lutheri, cùm directè opponatur ei quod dicitur *Lucæ 10. Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit*; & illis verbis *Matt. 18. Si peccauerit*, &c. *dic Ecclesiæ: si Ecclesiam non audierit, sit tibi tamquam ethnicus, & publicanus*. Vbi compertissimum est iurisdictionem ecclesiasticam designari; quemadmodum & illis verbis *Ioan. 20. Data est mihi omnis potestas*, &c. *Accipite Spiritū sanctum: quorum remiseritis peccata, remissa erunt; & quorum retinueritis, retenta erunt.* Quid euidentius, quàm illic, (vt ait Chrisostomus) collatam fuisse à Christo Apostolis, ac proinde Ecclesiæ potestatem, quam ipse attulerat à Patre?

Secunda Propositio, quæ continet Regulam quandam communē dignoscendi quando lex ecclesiastica obligat
13 † ad mortale, quæ colligitur ex auctoribus, & locis supra immediatè citatis; illa est, quòd Ex legis, & materiæ qualitate, quæ præcipitur, iudicandum est an obliget, vel non obliget ad mortale; quando scilicet materia est grauis, & lex sub formali præcepto aliquid præcipit; tunc transgressio inuoluit peccatum mortale. Et Suarez *vbi supra cap. 14. nu. 1.* id magis declarans inquit, Lex ecclesiastica vt obliget ad mortale, requiritur primo grauitas materiæ: secundo verba siue signa præceptiua: tertio intentio præcipientis. Subdens animaduersionem, non esse æqualiter expendendam materiæ grauitatem in legibus positiuis communibus ecclesiasticis, & in præceptis Religiosorum, quæ non solùm iurisdictioni, sed etiam voto obedientiæ innituntur. vnde fieri potest, vt materia quæ secundum se considerata non esset grauis in ordine ad nudam, siue solam iurisdictionem, & communem ecclesiæ gubernationem, eadem quatenus subest tali voto, & in ordine ad finem talis status, grauis omninò reputari deberet. Et Med. *ad art. 4. q. 96. 1. 2.* adducit quinque Regulas, quibus dignosci potest, quando lex obliget ad peccatum mortale.

Cardinalis verò Caietanus id omne lucidius explicat *ad secundam secundæ D. Thomæ q. 186. art. 9. §. in eod. art. 9.* dum inquit, Etsi lex, vel statutum vtatur imperatiuo modo, non semper inducit vinculum præcepti: modus enim huiusmodi frequenter imperium grammaticè denotat non iuridicè. & post pauca subdit. Statuuntur, decernūtur, ac mandantur proculdubio multa sine præcepti vinculo. Communia quidem esse Statuti, & Decreti nomina quotidie experimur: Mandati verò nomen testatur Hieron. à præcepto deficere. Et quod
14 demum ipsum † verbum, *Præcipio*, non vniuersaliter inducat præcepti vim obligatiuam ad mortale, patet Primò ex Euangelio, vbi dicitur Dominum præcepisse curatis ne cui dicerent. Et constat, quod non peccabant; sed bene agebant publicando Christi miracula curati. Secundò ex Aug. *in Regulæ principio* dicente. *Hæc sunt quæ vt obseruetis præcipimus in Monasterio constituti.* Et tamen constat non omnia subiuncta esse sub præcepto. Tertiò ex Arist. *6. eth.* definiente quod *præcipere* signifi-

cat proprium prudentiæ actum, quem constat communem esse bonis operibus, siue sint contraria venialibus, siue mortalibus. Præcipimus enim, & tacere, & non adulterari: illud veniali, hoc mortali opponitur. Quia igitur ambigua valde est discretio ista vniuersalis, dicendũ est id quod particulariter constat, aut rationabile videtur. Constat in primis, vt tactum est, quòd quædam pœna, scilicet excommunicationis maioris, vim continet præcepti: ita quod quandocunque imponitur, aut inhibetur aliquid *sub pœna excommunicationis*, siue latæ, siue non latæ sententiæ, obligatur quis obedire, si vult peccatum mortale euadere: quia excommunicationis pœna tantæ indignationis est, vt non nisi propter mortale incurrat, aut mereatur quis illam. Constat secundò quòd quando præcipitur aliquid *in virtute sanctæ obedientiæ*, obligatio est ad mortale: quia compositio horum verborum solita est semper præcepti vim importare ex communi Ecclesiæ vsu. Constat tertiò quòd siue in communi, siue in municipali iure vocabulum aliquod secundum communem sensum firmiter reputatur obligatiuum ad mortale, procul dubio vbicunque ibidem ponitur, habet vim huiusmodi præcepti, vt in Regula Fratrum Minorum patet de voce, *Teneantur*, vt habetur in Clem. *de verb. sig. exiui de Paradiso.* Et per oppositum constat quartò, quod quocunque lex vtatur verbo, si communis sensus intellexit non propterea datam obligationem ad mortale, non est tale præceptum. Nec hoc alia eget probatione, quia per eandem rationem clarum est.

Vnde quia præcepta, vt distinguuntur contra consilia, non obligant necessariò ad mortale, sed ad mortale, vel veniale; consequens est vt ex ignorantia procedat, ex affirmatione præcepti inferre peccatum mortale determinatè, vel ex negatione præcepti ad mortale inferre quod est de consilio. Et quia hoc multos scriptores latere videtur, ideò non est mirum si minus quandoque scribitur. Et ne putes nouam me ingerere doctrinam, lege D. Thomam superius in multis quæstionibus, scilicet quando tractat de præceptis fidei, spei, charitatis, prudentiæ, iustitiæ, fortitudinis, & temperantiæ; & videbis multa sub præcepto comprehendi ad venialem tantùm culpam obligantia: tùm quia August. in Regula sic vsus est præcepti nomine, cùm dixit: *Hæc sunt quæ vt obseruetis præcipimus in Monasterio constituti.* Ex illo enim præcepto obligantur professores illius Regulæ ad obseruandum omnia ibidem mandata, sed nõ mortaliter: propterea peccant transgrediendo, quoniam verbum *Præcipimus*, habet vim obligatiuam, sed non determinatè ad mortale; & ideò non licet ex illo talem obligationem inferre semper ad mortale.

Tertia Propositio, quam colligit Sotus *vbi supra art. 5.* ex D. Toma 2.2.q. 15 108. *art.* 4. Omnis † lex iusta pœnalis obligat de sui natura ad culpam; nisi contrariam intentionem in ea expresserit legislator dicendo, *Non intendimus obligare ad culpam*, aut quid simile; vti multa quæ continentur in Constitutionibus ordinis Prædicatorum, de quibus dicitur in Prologo earumdem Constit. quod ex voluntate Legislatoris non obligant ad culpam, cum illa tamen declaratione, quam inter alios adducit Medina *vbi supra in responsione ad tertium argumentum post quintam Regulam*, dum inquit, de Constitutionibus ordinis Prædicatorum, quòd illæ quæ non obligant ad culpam, non sunt verè leges, cùm in illis Prælatus propriè non impe-

imperet; sed potius habent modum admonitionis, & consilij, quàm legis: addês, Proprietas legis est obligare ad culpam; nam si lex est, ergo regula est, ergo obedientia est, ergo deficere ab ea obliquum est, & peccatum.

Hanc propositionem affirmat Sotus *ubi supra*, lumine naturali esse notissimam; quod etiam abundè probauerat quæst. superiori, videlicet *quinta primi libri de iustitia, & iure*. Pœna enim, vel ipso testante nomine, tam cognatam habet connexionem ad culpam, vt pœnæ neque rem habeat, neque iustum nomen, nisi fuerit pro culpa posita, contra errorem vulgi insipienter, & communiter proferentis, legem quæ obligat ad pœnam, non obligare ad culpã.

16 Cùm pœna non infligatur sine culpa, videtur male dictum, quod † Regula, & Constitutiones alicuius Religionis obligent ad pœnam, & non ad culpã. Cui obiectioni occurrit S. Tho. 2. 2. *q. 186. art. 9. in corp. & in resp. ad argumenta*, vbi postquam dixit, votum professionis Regularium respicere principaliter paupertatem, continentiam, & obedientiam, ideo transgressores omnium horum obligari ad mortale, aliorum verò transgressores non obligari ad mortale nisi propter contemptum Regulæ; *in resp. ad primum argumentum*, animaduertit quòd ille qui profitetur Regulam, non vouet seruare omnia, quæ sunt in Regula; sed vouet Regularem vitam, quæ essentialiter consistit in illis tribus votis prædictis. Addens, In quibusdam Religionibus, vt in ordine Prædicatorum, profitentur Religiosi non quidem Regulam; sed viuere secundum Regulam, & Constitutiones dicti ordinis; idest tendere ad hoc vt mores suos informent secundum Regulam, & Constitutiones, sicut secundum quoddam exemplar. Tandem ad finem responsionis eiusdem argumenti formaliter respondet ad propositam obiectionem, postquam dixit, quòd professioni non contrariatur nisi id quod est contra præceptum Regulæ, aliorum verò transgressionem, siue omissionem obligare solùm ad peccatum veniale; paucis quibusdam interiectis, subdit: In ordine Prædicatorum transgressio, vel omissio talis ex suo genere non obligat ad culpam neque mortalem, neque venialem, sed solùm ad pœnam taxatam sustinendam. & magis se explicans, *in responsione ad secundum argumentum*, inquit, quòd non omnia quæ continentur in lege, traduntur per modum præcepti; sed quædam proponuntur per modum ordinationis cuiusdam, vel Statuti obligantis ad certam pœnam; negans ex cõsequenti saltem propositionem assumptam in argumento.

Hanc eandem doctrinam tradit Alfonsus de Castro *lib. 1. de potestate leg. pœnal. cap. 8.* vbi reiecto illo manifestissimo errore, nullam scilicet legem pœnalem obligare ad culpam; cùm contrarium sit verissimum, & ab omnibus probatissimum, subdit: Hoc autẽ de solis legibus vniuersalibus, & quæ omnes obligãt, quales sunt quæ in iure Canonico aut Ciuili continentur, dictũ esse volo. Statim addens. Nam scio in aliquibus Religionibus, & Collegijs similes haberi leges, quæ ad culpam non obligant, proptereaquod ipsemet lator illarum apertè declarauit, se nolle per tales leges subditos suos obligare ad culpam, sed solum ad pœnam; exemplificans de aliquibus Statutis Fratrum Minorum, & de Statutis Prædicatorum.

Et post multa adducit sententiã Vincentij Bandelli olim Magistri Generalis ordinis præfati Prædicatorum non asserentis contrarium, vt aliqui male crediderunt, quia forte verba ipsius non

examinarunt, in expositione Constitutionum dicti ordinis cap. 1. nam verba ipsius sunt. Si Fratres Prædicatores de eleemosynis aut decimis illis à Pontifice summo concessis alantur, tenebuntur sub obligatione peccati mortalis dicere Officium diuinum integrum quemadmodum Clerici seculares qui beneficia possident. hæc ille. Ecce quomodo hanc obligationem contraherent in casu expresso, non ex vi specialis alicuius statuti Ordinis prædicatorum, sed iuris communis id præcipientis.

Cuncta hæc explicans Caietanus *vbi supra*, dat Regulam generalem dicendo, quod in particularibus legibus oportet particulariter loqui: & ideò quia tota ratio legis obligantis non ad culpam, sed ad pœnam est, vt in littera textus sancti Thomæ dicitur, quia tali modo placuit (intellige legislatori) obligare; oportet consequenter dicere ad efficaciam legis tuendam, quòd pœna hoc in loco non sumitur vt distinguitur contra pœnalitatem; sed vt distinguitur cõtra culpam, prout malum pœnæ distinguitur contra malum culpæ, & continet sub se non solùm pœnam propriè dictam, sed etiam pœnalitates.

Respondet pariter Caietanus *vbi supra* obiectioni eorum qui dicunt quòd in Constitutionibus ordinis Prædicatorum inueniuntur capitula *De leui culpa*, & *De graui culpa*, in quibus fit sermo de obseruantijs prædictorum: dicendo quod statuta illa de culpis fuerunt edita in principio ordinis ante quã conderetur statutum, quòd non obligarent ad culpam: hoc enim factum fuit in II. Capitulo Generalissimo 1237. & per accidens est, quòd remanserint illa nomina grauis, & leuis culpæ.

Facillimè etiam respondetur obiectioni eorum qui vrgent pro opinione contraria, adducentes quod inter Regulares, præsertim Ordinis Prædicatorum, consuetudo viget, vt in solemnitatibus principalioribus pluries in anno absoluantur Regulares per suos Prælatos ab omni transgressione Regulæ, & Constitutionũ; inducentes ex hoc, ergo Regula, & Constitutiones eorũ obligant ad culpam, aliàs inutilis esset consimilis absolutio; dicendo cum Ledesma *de statu Religiosorum in communi cap. 4.* nequaquam esse inutilem; sed valde fructuosam prædictam absolutionem, propter quinque rationes siue causas ab eodem auctore ibidem latè expressas, quas breuitatis causa omitto; & solam primam compendiosè referam: quia scilicet absoluuntur ab excommunicationibus, & dispensantur super irregularitatibus, si quas ignoranter incurrerunt. Responsioq́. formalis ad argumentum consistit in negatione consequentiæ, & illationis.

§. V. Differentia, & conuenientia inter legem Diuinam, & Humanam.

17 Circa has veritates considerat Medina *ad 1.2.q.96.art.4. in responsione ad argumenta*, quòd † lex humana deriuatur à lege diuina mediante auctoritate, & potestate humana; & ideo humana est, & non diuina; reperiturq́. differentia inter legem humanam, & diuinam, quòd lex diuina sicut à solo Deo fertur, ita ab ipso solo abrogari potest: lex verò humana quemadmodum per hominem instituitur, ita per hominem habentem auctoritatem annullari potest. Secundum discrimen inter prædictas leges illud est: nam lex diuina vt iusta sit, ac obligatoria, satis est voluntas legislatoris; lex verò humana vt iusta sit, & vim obligandi habeat, non satis est voluntas legislatoris, sed requiritur quòd sit vtilis Reipublicæ, vel Communitati,

nitati, quòdve sit de bono honesto. Vltimum discrimen illud est, quòd lex diuina habet immediatè auctoritatem ex determinatione, & definitione diuina; lex autem humana deriuatur quidem à diuina, vt supradictum est, sed mediante voluntate, & determinatione potestatis humanæ. Conueniunt tamen in hoc vno lex diuina, & humana, quòd lex diuina constituit aliquid in esse, & in genere virtutis, aut vitij; nam eo ipso quod lex diuina statuit aliquid, studiosum est, & necessarium; & eo ipso quod prohibet aliquid, malum est, quia prohibitum: ita à simili lex humana constituit aliquid in esse, & in genere virtutis, aut vitij; sic quod post Statutum, peccatum est secus facere.

Dominicus Soto, Bartholomæus à Medina, & Suarez *locis supracitatis* concorditer impugnant doctrinam Cardinalis Caietani, quam tradit *1.2. q.96. ad art.4.* appellantes sententiam Caietani nimis duram, modò irrationabilem, modò falsissimam; in quo articulo docet esse opinionem erroneam eorum qui asserunt quòd ius positiuum non habeat potestatē obligandi in foro conscientiæ, ita quod homo teneatur mori pro eius obseruatione; nisi in causa fidei, vel tuendæ Reipublicæ tantùm, extra quos casus licitè pro euitanda morte potest omitti obseruatio omnis iuris positiui. Circa quod optimè aduertit Medina *ad quartum articulum q.96. 1.2. D.Thomæ*, dubio ab eo merito nuncupato grauissimo, vtrum † leges humanæ obligent ad sui obseruationem cum periculo vitæ. In quo dubio non quæritur, an pro vitanda morte sit committenda culpa mortalis, vel venialis; cùm certissimum sit apud Theologos omnes nullam culpam, vel minimam pro quocunque periculo vitando esse committendam: sed tantùm quæritur, vtrum superueniente periculo, & discrimine vitæ, cesset legum humanarum obligatio. Ponderat secundò quòd discrimen, siue periculum vitæ, aliquando sequitur ad obseruationem legis humanæ, quod periculum à legislatore optimè fuit præuisum: aliquando verò sequitur ad obseruationem legis humanæ idem periculum per accidens, & ab extrinseco, quod potest accidere dupliciter. Primo in odium, & in contemptum legis humanæ: alio verò modo in periculum personæ. Ex his duobus immediatè consideratis colligit Medina tres propositiones, quibus resoluit grauissimum dubium, de quo supra.

18

§. VI. Quando, & quomodo lex humana obliget cum periculo vitæ.

Prima est. Lex humana potest obligare ad sui obseruationem cum discrimine vitæ: quam probat eadem ratione, & argumento, quo Caietanus vtitur, vbi supra; & est quod quilibet homo non solùm secundum id quod habet, sed secundum hoc ipsum quod est, multitudinis est, quod est dicere, est pars Reipublicæ, sicut quælibet pars id quod est, totius est. Ex quo antecedenti infert per necessariam consequentiam Medina, ergò Respublica potest vitam eius, scilicet hominis, exponere discrimini pro conseruando, & tuendo bono publico.

Proponit secundam assertionē. Quando periculum mortis sequitur ex actu præcepto in lege, quod à legislatore præuideri potuit, tali casu lex humana obligat ad sui obseruationem cum discrimine vitæ: quod probat exemplo de Episcopo, qui tempore pestis præcipit Parochis, vt in propria Parochia permaneant, & administrent sacramenta; quo casu

casu tenentur obedire non obstante periculo vitæ. Ad idem etiam cumulat alia exempla, quibus idem quod supra demonstratur. Tandem statuit tertiam assertionem: In ceteris verò casibus lex humana nunquam obligat ad sui obseruationẽ cum discrimine vitæ, nisi quando agitur de defensione fidei, & virtutum. Vt ostendat veritatem tertiæ assertionis, reducit ad memoriam, illam celebrem distinctionem, quod aliqua sunt prohibita, quia mala, siue ex intrinseca eorum malitia, vt mendacium, adulterium, & similia: alia verò sunt mala tantùm, quia prohibita; quæ non habent in se intrinsecam malitiam, vti comedere carnes in die Veneris; deinde subdit, In illis quæ sunt primi generis, potius homo debet subire mortem, quàm legem frangere, licet solùm sit peccatum veniale. Ratio est, quoniam illa quæ sunt intrinsecè mala, nulla ratione vnquam rectè fieri possunt. In illis verò secundi generis, siue ordinis, ad cognoscendum quando obligant cum discrimine vitæ, attendenda est grauitas materiæ, quæ præcipitur. Ponit exemplum de Ieiunio Quadragesimali, ad quod tenentur omnes fideles ex præcepto Ecclesiæ: ceterum qui sunt infirmi, vel notabiliter debiles, non tenentur ieiunare, sed excusantur, quoniam Ecclesiæ non tanti refert ieiunium, quanti salus hominum. Addit tamen: Si verò alicui incutiatur metus mortis ne ieiunet, aut festum de præcepto obseruet; si hoc fiat in odium, & contemptum legis ecclesiasticæ, ad ostendendum scilicet legem latam ab Ecclesia Catholica, & per consequens fidem nostram esse falsam, & nullius valoris; eo casu homo potius debet oppetere mortem, quam legem humanam frangere. Et ratio radicalis ea est, propter ius diuinum seruandum, quo tenetur homo catholicus fidem suam confiteri. Idem dicit proportionaliter de celebrante coram excommunicato publico, ac denunciato, dummodo id fiat in contemptum legis ecclesiasticæ; tũc tenetur potius mori Sacerdos, quàm celebrare. Si verò id fiat alia de causa, quando scilicet Tyrannus incutit metum mortis Sacerdoti, nisi celebret coram illo iam excommunicato denunciato, ad ostendendum scilicet se non esse excommunicatum, si sit metus cadens in virum constantem, potest celebrare coram excommunicato, siue excommunicatis; cùm in simili casu Ecclesia non intendat prohibere magis excommunicatorum cõmercium, quàm seruare vitam hominis.

Ex quibus ritè, & rectè colligi potest, quòd sententia Caietani potest habere, & in rei veritate diligenter pensatis omnibus, habet rectum, & verum sensum, cùm exponi debeat, vniuersaliter quidem, non in omnibus casibus simpliciter, & absolutè; sed in cunctis illis, quando periculum mortis sequitur ex actu præcepto optimè præuiso à legislatore, quemadmodum satis clarè dictum, & probatum est in secunda assertione. Et quod hæc sit mens Caietani, colligo ex verbis ipsiusmet loco præcitato: nam ibidem in toto Commentario præcitati *art. 4. q. 96. 1. 2.* cuncta dirigit contra illos, qui temerariè nimis asserebant, quod leges humanæ, simpliciter, & absolutè loquendo, non poterant obligare fideles in foro conscientiæ, cum discrimine vitæ, nisi in causa fidei, vel tuendæ Reipublicæ tantùm; fundans suam intentionem in multis rationibus ibidem adductis, præsertim in dicto Innoc. III. Asserentis, quòd *metus non excusat ab excommunicatione, quia potius debet mori homo quàm peccare mortaliter*. Satis quidem erat Caietano duo demonstrare contra prædictum errorem ab eo recensitum,

situm, & meritò confutatum. Primum, quòd lex humana potest obligare in foro conscientiæ etiam cum discrimine vitæ. Secundum, quòd præter duos casus ab auctoribus supradicti erroris relatos, videlicet in causa fidei, & pro tuenda Republica, inueniantur alij casus, vt puta defensio virtutum, & alij, de quibus in supra positis assertionibus factus est sermo.

Gratis igitur impugnatur Caietanus, & lis, & contentio est potius de nomine, quàm de re, circa scilicet interpretationem illius aduerbij, *vniuersaliter lex, &c.* quod debet exponi non absolutè, & simpliciter in vniuersis legibus, quasi omnes obligent ad peccatum mortale; sed vniuersaliter in casibus in tribus assertionibus relatis, & declaratis.

§. VII. Quando reus incidat in pœnam taxatam in iure ante Iudicis sententiam.

HVic difficultati addenda est necessario pro complemento supradictorum, resolutio alterius difficultatis non minoris momenti, & vtilita-
19 tis. Et est, vtrum † sicuti ad culpam, ita & ad subeundam pœnam in lege taxatam ante iudicis condemnationem transgressores legis pœnalis teneantur; de qua agunt D. Thom. 2.2. *quæst.* 62. *art.* 3. Caiet. *ibidem*, & *in sua summula Casuum, verb. Pœna*, & Bañes *de iustit. & iure, q.* 62. *art.* 3. Silu. *in verb. Assassinus*, Adrian. *quodlibet* 6. *art.* 1. Dominicus Soto *lib.* 1. *de iustit. & iure q.* 6. *art.* 6. Medina *ad* 1.2.*q.*96. *art.*4.

Antequam adducantur propositiones continentes resolutionem propositæ difficultatis, distinguendæ sunt in triplici genere, siue ordine, pœnæ, quæ legibus decernuntur. In primo ordine collocantur illæ pœnæ, quæ nullam omninò requirunt actionem, nec ex parte Iudicis, nec Ministri, neque delinquentis; sed consistunt in sola priuatione, vt excommunicatio, & irregularitas. In secundo ordine ponuntur illæ pœnæ, in quibus actio delinquentis miscetur passioni, vt pœna exilij, & pœna pecuniaria, in quibus est necessaria omninò actio delinquentis. In tertio demum ordine connumerantur illæ pœnæ, in quibus requiritur actus exequentis iustitiam, & ex parte delinquentis tantùm passio requiritur, vt in morte corporali, vel abscissione membrorum.

His ita declaratis respondetur per sequentes propositiones.

Prima est. Transgressores legum pœnalium primi ordinis siue generis, quando in lege dicitur, *ipso iure*, vel *ipso facto*, ante Iudicis sententiam incurrunt pœnas, cuiusmodi sunt excommunicatio, irregularitas, & similia. Hæc conclusio ab omnibus tanquam certa conceditur, licet in assignanda ratione Doctores sint varij, quæ colligitur ex adductis à S. Tho. 1.2.*q.*96. præsertim *art.* 2. 3. *&* 4. ex Caiet. & Med. *ibidem* ex Sot. *lib.* 1. *de iust. & iure q.* 6. *art.* 6. & à Suar. *lib.* 5. *de legib. cap.* 6. ex eodem S. Thom. 2.2.*q.*62. *art.* 3. & Caiet. *ibidem*. Medin. *vbi supra* appellat Conclusionem hanc *traditionem Ecclesiæ*. Et Sotus *vbi supra* addit esse *solemni vsu Ecclesiæ propatulā*.

§. VIII. Religiosus quando incurrat in pœnam priuationis vocis passiuæ.

OCcasione propositæ conclusionis, Sotus *vbi supra* docet quòd priuatio vocis actiuæ non incurritur ante Iudicis declarationem, quam sententiam non admittit Medina, *vbi supra*, imò eam confutat asserens quod pœnæ

quæ

quæ consistunt in priuatione, incurruntur à transgressoribus, si lex dicat *ipso iure*, vel *ipso facto*, dûmodo transgressio fiat per aliquem actum exteriorem, qui sit vndequaque completus, siue perfectus; subdês id esse assertum omnium Theo-
20 logorum †quoad vocem passiuam, iuxta dispositionem *cap. cum singula de præben.* Quibus addit Suar. *vbi supra* esse communem doctrinam, quod si lex continebit sententiam latam, statim obligabit in conscientia. *Et num.* 11. *eiusdem cap.* 6. *lib.* 5. *de legibus* tradiderat Regulam generalem, *Quando lex fertur simpliciter per verbum futuri temporis tantum, non obligat in conscientia ante sententiam Iudicis*. Et Bañes *de iure, & iustitia q.* 62. *art.* 3. *§. sed est obiectio*, declinat ille quoque ad sententiam Medinæ; quando non priuatur homo bonis quæ antea habebat, sed futuris tantùm: vbi exemplificans de censuris, suspensione, ac irregularitate, asserit quod fidelis illas statim incurrit absque Iudicis declaratione; quia propter irregularitatem, & suspensionem non aufertur homini potestas, quam antea habebat, sed tantùm impeditur ab actuali exercitio, intellige eorû officiorum vel ordinum iam susceptorum. Quæ ratio cum militet etiam in priuatione vocis actiuæ, videtur ex hoc declinare ad sententiam Medinæ. Eandem Medinæ sententiam insinuat Silu. *verb. Assassini nu.* 5. pro qua citat etiam extrauag. Pauli II. *Ambitiosæ*, addendo hoc intelligi debere cum hac cautela; quoties videlicet adest in lege clausula *ipso facto, &c.*

Hanc sententiam non approbant, imò directè illam confutant, præsertim quoad priuationem vocis actiuæ, Caiet. 2.2.q.62. *art.* 3. & *in sua Summula Casuum, verb. Pœna*, Sotus *vbi supra*, Armilla *verb. Lex nu.* 1. Adrian. *quodlib.* 6. *art.* 1. Archidiac. *in cap. cum secundum leges*, cui adhæserunt Ancaran. Franc. & alij Iuristæ, & quamplures Summistæ, vniformiter docentes requiri regulariter actionem Iudicis sententiam, vel decretum proferentis: nam infligere pœnam pro delicto, est munus solius Iudicis; lex enim mortua quædam Regula est humanorum actuum, ideò requiritur applicatio Iudicis. Excipiunt tamen & illi, casus excommunicationis, suspensionis, irregularitatis, & executionis testamenti, in quibus incurrunt transgressores pœnas, de quibus supra, statim, absque alia Iudicis actione siue sentētia.

Hanc sententiam rectè credunt esse D. Thomæ loco supracitato *q.* 62. 2.2. *in corp. in assignat. rationis principalis Conclusionis articuli*.

Respondent quoque ad obiectionem illam, quod illa verba *ipso iure, ipso facto*, &c. habeant vim obligatiuam absque Iudicis sententia; dicendo, quod vltra recensitos casus hoc tantùm efficiût, & significant prædicta verba, quod Iudex non debet ferre sententiam supra pœnam, sed supra crimen.

§. IX. Quid operentur illa verba, *ipso iure, vel facto*.

AD replicam quid operentur illa verba, quando factum est publicum, cum nulla adsit tunc necessitas declarationis Iudicis; Respondent etiam
21 tunc †requiri Iudicis declarationem, talem scilicet condemnatoriam, quia reus ex vi legis tenetur tantùm ad pœnam, & non amplius. Ob id Aristot. 1. *ethicorum* appellauit Iudicem, *Iustum animatum*, quia debet ex lege agere in reû, aliàs lex esset obseruatu quasi impossibilis, & odiosa valde: ab omni enim humanitate alienum videtur, quod reus ipse, qui in oculto crimen commisit, ipsemet seipsum condemnet, dicēte S. Tho.

1.2.

1.2.q.96. art.4. vnam ex conditionibus iustæ legis hanc esse, vt sit tolerabilis: videtur autem quasi intolerabile, vt quis de occulto crimine ante Iudicis sententiam seipsum condemnet, vt insinuat contraria sententia.

Ad argumentum, quòd nonnulli Iuristæ, vti Panormitanus, & alij defendãt opinionem explicatam à Medina, respondet Sotus *vbi supra*, quod vnus solus Panormitanus hoc expresse docuit; alij verò referunt sententiam Panormitani, dicentes id quoque & illos tenere, quia dixit ille, scilicet Panormitanus.

Quædam ex supradictis illata per modum Corollarij adducuntur.

Primo: Cũcta hæc absque dubio, proportionaliter quidem habent locum in Statutis, & præceptis Prælatorum Regularium in ordine ad eorũ subditos; dummodo seruetur in verbis forma præceptiua, & alia conditio, quæ est vt eorum iurisdictio, ac potestas in præcipiendo sit accõmodata ad statum vniuscuiusque Religionis in particulari, supposita semper materiæ grauitate, quemadmodum optimè probat nonnullis argumentis post multos alios Suarez *tom.4. de Relig. lib.2. cap.8. ferè per totum, præsertim, n.12.* quam doctrinã colligit Suar. ex D. Tho. *2.2.q.186. art.2. in corpore, & ad argumenta,* vbi inter quamplura docet, non teneri Religiosum, nisi ad illa quæ sunt taxata secundum Regulam quam professus est. quod magis explicans Caietanus vbi supra ad eundẽ art. *Tenetur*, ait, *ad illa dumtaxat consilia, quæ determinatè sunt illi taxata secundum Regulam suæ professionis.* & assignans rationem subdit, *quia diuersæ sunt viæ consiliorum ad perfectionem.*

In quo capite numero antecedenti, videlicet 11. post citatos text. quorundã Canon. sapienter animaduertit Suar. Superiorem non debere legem, vel Statutum imponere, quamdiu dubitat an materia illius sit honesta, vel iusta, ac nisi rationabiliter iudicium saltem practicum formauerit de honestate illius: subditus tamen, si lex lata sit, tenetur obedire, quamdiu non constiterit manifestè esse iniustam; quia in dubio, ius superioris præfertur, ac pro illo præsumitur. Idem docuerat *lib. de legibus cap.9. nu.10.* & ante illum D. Tho. *2.2.q.186. art. 9. in corp. Tenetur Regularis obedire præcepto, vel expresso in Regula, siue oretenus facto à Prælato, in his quæ directè pertinent ad suam professionem, sub reatu mortalis culpæ; quia facerent non obediendo contra votum obedientiæ.*

Secundo: Legum obligatio requirit promulgationem, & inter Religiosos modus ille à Constitutionibus vniuscuiusque Ordinis præfixus obseruari omninò debet, ac sufficit. ita communiter omnes, cum potestas ferendi legem sit respectiua, & terminetur ad subditos.

§. X. De promulgatione legis, vt afficiat.

Tertio aliqui præclarissimi auctores addunt, quod etsi lex Pontificia sufficienter promulgetur Romæ, Episcopalis in Cathedrali, & Regia in curia Regis: quia tamen ordinariè superiores Regularium, ac eorum Prælati, præsertim maiores, non habent quasi proprias sedes, vel curias in quibus fiant

22 huiusmodi promulgationes; ideò † necessarium videtur vt legum, Statutorũ, atque præceptorum suorum promulgatio, quando sunt generalia, fiat per totam Religionem, vt mos est antiquissimus in multis Ordinibus, & semper obseruatus, præsertim in Ordine Prædicatorum, vti videre est in Prologo Constit. eiusdem Ordinis; ad quorum Statutorum maximè perpetuorum obserua-

tionem tenentur etiam hoſpites Religioſi, quemadmodum & ad obſeruantiam Statutorum particularium Prouinciarum, & Conuentuum, quamdiu in illis commorantur. ita Innoc. & Panor. *in cap. à nobis.* Quod colligunt *ex cap. quæ contra mores, §. vt pactum 8. diſt.* idem præcipitur in Ordine Prædicatorum *cap. de itinerantibus.*

23 Quarto conſueta † forma verborum præceptiua, de qua ſupra, illa eſt, *Sub formali præcepto*, vel *in virtute ſanctæ obedientiæ*, ſiue *in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti*.

Qua occaſione animaduertendũ cõtra Suarez, & alios voluntariè oppugnatores doctrinæ Caietani, quam tradit in Summula *verb. Clericorum peccata, & verb. Præcepti tranſgreſſio*, verum eſſe aſſertum illius, *ibidem*, ſi rectè explicetur, in quo aſſerit quod ordinariè, ac Regulariter præceptum factum à Prælato Regulari ſine forma, de qua ſupra immediatè, etiam quod ſit ſub pœna excõmunicationis, non obligare ſemper ſub mortali ad ſui executionem: quia per hæc verba non ſatis neque ſufficienter indicat voluntatem ſuam obligandi in conſcientia ad peccatum mortale, cùm optimè ſciat Prælatus vti, quando voluerit, forma verborum expreſſiua ſuæ voluntatis, de qua paulò ſuperius. Et eo magis, quia multoties id fieri ſolet non animo, ſiue voluntate obligandi, ſed potius ad meram comminationem externam ac terrorem, vt ſentiunt cum Caietano Nauar. *ſuo Manuali cap. 23. nu. 53. Caſtro primo de lege pœnal. cap. 5. docum. 4.* Silu. *verb. Præceptum, nu. 3.* Angel. *verb. Lex §. 3.* & Tabiena *eodem verb. §. 28.* Sit ergo

Secunda concluſio deciſiua principalioris dubij. Trangreſſores legis pœnalis ante Iudicis ſentẽtiam non tenentur ſubire pœnas, quæ in actione & paſſione conſiſtunt, & multò minus eas quæ in ſola paſſione conſiſtere dicuntur. Hanc concluſionem copioſe varijs argumentis demonſtrant Sotus, & Medina *vbi ſupra*, colligentes rationes, & argumenta ad eandem concluſionem, præſertim ex doctrina S. Tho. *quarti articuli q. 96. 1. 2.* cùm ab omni rationabili ęquitate alienum ſit, quod reus ille, qui in occulto crimen commiſit, ipſe ſe condemnet ad iacturam bonorum ſuorum, ad exilium, & ad mortem, quòdq. ipſe ſe prodat, & inſuper quòd ipſe ſit Iudex, teſtis, accuſator, & exequutor iuſtitiæ.

§. XI. De Contemptu in tranſgreſſores legis.

CVm, teſte D. Tho. *vbi ſupra 2. 2. q. 186. art. 9. in corp.* & eius interpretibus *ibidem*, Religioſi tranſgreſſores eorum, quæ continentur in Regula, cenſeantur incurrere peccatum mortale, quoties id faciunt ex contemptu Regulæ, vel mandati in re graui; exactè declarandum eſt quid ſit verè Cõtemptus. D. Tho. vbi ſupra, in reſponſione ad tertium argumẽtum, deſcribens actũ habentem annexum contemptum, dicit, illum † eſſe, quando voluntas agentis renuit ſubijci ordinationi legis, vel Regulæ, & ad hoc (præciſè ſcilicet, & formaliter) procedit ad faciendum contra legem, vel Regulam; vbi inter alia refert auctoritatem S. Aug. *lib. de nat. & grat. cap. 29. circa med.* aſſerentis quod non omnia peccata committuntur ex contemptu ſuperbiæ. Subditq́. S. Tho. *Frequentia tamen peccati inducit ad contemptum, iuxta illud Prouerb. 18. Impius cùm in profundum peccatorum venerit, contemnit.* 24

Hæc illuſtrantur à Caietano ad calcem ſui Commentarij ad eundem articulum,

culum, dum inquit; Peccare ex contemptu secundum doctrinam D. Thomæ ad tertium argumentum duo importat, actum scilicet peccati, & causam peccati; exemplificans de nolente ire ad chorum horis statutis, & de frangente silentium; addendo, quod ista peccata primo dicunt actum frangendi silentium, seu omissionem eundi ad chorum, & hoc vocatur actus peccati: secundo ipsam causam peccati significatam illis verbis *ex contemptu*, & hoc exprimit actum voluntatis recusantis subijci legi, seu Regulæ. Itaque ad peccare ex contemptu non sufficit in rigore etiam si esset perpetua, & millies reuoluta, & deliberata consuetudo peccandi in tali commissione, vel omissione; sed necessariò requiritur quod peccet quis ex tali causa, scilicet ex hoc formaliter, quod non vult deliberatè subijci legi, seu Regulæ, vel suo Prælato, Prælatus enim cum sit legislator, ex supradictis, habet vt sit lex animata.

Ex his colligit Caietanus *vbi supra*, duo. Primum est, quamdiu Regularis subiectionem ad Regulam in sua voluntate retinet; quod semper est quamdiu vult tamquam subditus secũdum suam Regulam viuere, quamuis ex minus bona, & indeuota voluntate intendat transgredi eandem Regulam; nunquam peccat ex contemptu.

Secundum continet animaduersionem fundatam in expressa doctrina D. Thomæ, de quo supra in responsione ad tertium argumentum. *Caueat tamen*, inquit Caietanus, *Regularis, ne frequentia peccandi disponat seipsum paulatim, & tandem se deducat ad voluntatem non subijciendi se Regulæ: quoniam vt in littera dicitur, frequentia peccati dispositiuè inducit ad contemptum, sicut consuetum veniale non correctum dispositiuè inducit ad mortale.*

Idem Caiet. *ad art. 2. eiusdem q. 186. §. ad euidentiam horum, verf. de contemptu autem*, vbi de mente D. Thomæ, *qq. de veritate q. 15. art. 1. ad 2.* docet; *Scito quod non quilibet contemptus facit peccatum mortale, sed contemptus Dei solum.* Et propterea si in proposito contemptus non præceptorum, sed consiliorum Dei, quoniam in ipsis contemnitur Deus consilians, sicut contemnendo præcepta contemnitur Deus præcipiens: ideò peccatum mortale esset ex contemptu consiliorum, consilia, aut profectum charitatis omittere. Interuenit autem talis contemptus, quando homo refugit subijci consilijs diuinis, vt consilijs, & profectui charitatis, vt perfectiori viæ. Contemptus enim Dei est nolle subijci diuinæ Regulæ, quod hic manifestè accideret. Si quis autem spiritualem profectum, & diuina consilia, vt postea à Deo ordinata, reueretur; sed quia non ordinatur ad illa, & non sunt necessaria ad salutem, non vult illa amplecti, & nihil curat de illis pro se; talis non contemnit Deum, sed potius operum executionem; ac per hoc non peccat mortaliter ex huiusmodi incuria deliberata, quæ nullus contemptus est, omittendo intentionem, & executionem profectus spiritualis, & operum bonorum quæ posset facere.

Quamplura ex immediatè supra adductis breuiter repetit Caiet. *in sua Summula casuum, verb. Contemptus*, præsertim, *num. 4. & 5. & sequentibus.* vbi addit, quod contemptus connumeratur inter causas speciales peccati, & est causa distincta contra infirmitatem: Secundo de se dicit contemptus nolle subijci, cui oportet subijci: tertio, quod talis contemptus formaliter intellectus inuoluit peccatum mortale: peccatum quidem, quia cõtra rationẽ est; mortale verò, quia cõtra dilectionem Dei, vel proximi est.

Ex quibus duo alia infert. Primum est: peccatum cõtemptus est maximum peccatum, licet raro accidat; & nisi pessimè dispositi, seù habituati, illud committunt ex odio legum, & legislatorum.

Ex hoc infert secundo: contemptus enim formaliter contra Superioritatem legis, vel legislatoris directè tendit. Quibus addit, contemptum habere latitudinem: nam aliquando dicitur simpliciter contemptus, aliquando verò secundum quid. Primum inuoluit peccatum mortale: secundum autem veniale tantùm. Silu. verò *tit. siue verb. Contemptus*, §. 3. Angel. *eodem verb. nu.* 1. & Castro *lib.* 1. *de leg. pœn. cap.* 1. *concl.* 1. addunt esse sem-
25 per † mortale, contemnere ritè præcipientem, siue etiam moneat, siue hortetur, iuxta illud Saluatoris, *Qui vos spernit, me spernit*. Si verò contemnatur Prælatus alia ratione, vt puta ob defectum eruditionis, vel prudentiæ, aut similium, & ex hoc contemptu Religiosus recusat ei in re leui obedire, non est semper mortale, vt animaduertunt inter alios Castro vbi supra, Less. *lib.* 2. *de iustitia cap.* 46. *dub.* 6. & Sanchez *lib.* 1. *in Decalogum cap.* 5. *num.* 13 Agunt de prædictis copiosè, licet nil noui addant alicuius momenti ad prædicta, S. Anton. 3. *p. suæ summæ tit.* 16. *cap.* 1. §. 9. Vasq. 1. 2. *disp.* 158. *cap.* 4. *nu.* 37. Bañes *de iure, & iustitia*, Sotus *de iustitia, & iure lib.* 1. *q.* 6. Armilla *verb. Contemptus*, Silu. Angel. Sanch. & Less. *vbi supra*.

§. XII. Quando verba Legis præceptiuæ sunt dubia, quid agendum.

VT quorumdam repetitis instantijs satisfaciam, pro ampliori quoque explicatione eorũ quæ in his Præludijs declarantur, resoluẽdum est quid pro securitate conscientiæ agendum sit,
26 quando lex aliqua ecclesiastica † præceptiua continet rem dubiam, siue verba dubia. Qua occasione desideratur etiam recta interpretatio, & vera intelligentia illius communioris, & præceptiuæ Regulæ, *Dubia semper sunt interpretanda in meliorem partem*.

Ante cuius, siue quorum, resolutionem illud in primis ponderandum est, quod tradit S. Thom. 2. 2. *q.* 60. *art.* 4. *in resp. ad secundum argumentum*, dum expresè inquit, quòd *aliud est iudicare de rebus, & aliud de hominibus. In iudicio enim, in quo de rebus iudicamus, non attenditur bonum, vel malum ex parte ipsius rei, de qua iudicamus, cui nihil nocet qualitercunque iudicemus de ipsa; sed attenditur ibi solùm bonum iudicantis, si verè iudicet; vel malum, si falsò*. Et ratio huius ibidem assignata à D. Thom. ea est, *quia verum est bonum intellectus; falsum autem est malum ipsius, vt dicitur 6. ethicorum cap. 2. Et ideò vnusquisque debet niti ad hoc quod de rebus iudicet secundum quod sunt*. Sed in iudicio, *quo iudicamus de hominibus, præcipuè attenditur bonum, & malum ex parte eius de quo iudicatur; qui in hoc ipso honorabilis habetur, quòd bonus iudicatur; & contemptibilis, si iudicatur malus*. Vbi concludit: *Ideò ad hoc potius tendere debemus in tali iudicio, quòd hominem iudicemus bonum, nisi manifesta ratio in contrarium appareat*.

Pariter expendenda venit in secundo loco doctrina Caiet. *ad* 1. 2. *D. Tho. q.* 96. *art.* 6. qua animaduertit quod quadrupliciter occurrere potest casus agendi contra legis verba, pro seruanda intentione eiusdem legis.

Primo, quoties accidit *casus ambiguus, & impatiens moræ*; tunc seruanda sunt verba legis, dicente S. Tho. *in responsione ad secundum argumentum, quòd ille qui sequitur intentionem legislatoris, non interpretatur legem simpliciter; sed in casu, in quo*

mani-

manifestum est per euidentiam nocumenti (quod scilicet infallibiliter, vel verisimiliter sequetur) *legislatorem aliud intendisse*. deinde statim expressis verbis subdit: *Si enim dubium sit, debet vel secundum verba legis agere, vel superiorem consulere*. Et *in responsione ad primum argumentum* idem S. Doctor expressè docuerat *quòd ille qui in casu necessitatis agit praeter verba legis, non iudicat de ipsa lege, sed iudicat de casu singulari, in quo videt verba legis obseruanda non esse*.

Redeundo ad doctrinam Caietani, dicitur secundo quòd quãdo est *casus ambiguus, & sustinens moram*, consulendus est superior, qui habet auctoritatem interpretandi legem. Et hoc est illud quod docet S. Tho. *in corp. eiusd. art. circa fin.* dum inquit, *quod si obseruatio legis secundum verba non habeat subitum periculum, cui oporteat statim occurri, non pertinet ad quemlibet, vt interpretetur quid sit vtile ciuitati, quid inutile ciuitati: sed hoc solùm pertinet ad Principes, qui propter huiusmodi casus habent auctoritatem in legibus dispensandi*.

Tertius casus à Caietano expressus est ille qui dicitur *manifestus, & impatiens morae*; tunc constat quòd debet quis non seruare verba legis, sed intentionem. Et hoc est illud, quod vt mihi videtur, docuit S. Thomas expressius in vltimis verbis corporis praecitati *art. 6.* dicendo: *Si verò sit subitum periculum non patiens tantam moram, vt ad superiorem recurri possit, ipsa necessitas dispensationem habet annexam; quia necessitas non subditur legi*.

Quartus denique casus à Caietano vbi supra, ille est qui dicitur *manifestus; sed sustinens moram:* Et tunc duce Ἐπιείκεια (quae apud nos dicitur *aequitas*, ex D. Th. *2.2.q.120.art.1. in corp.* licet praedicta vox plura significet, aliquando enim *animi moderationem*, siue *modestiam*, denotat, *vt ad Philippen. 4.* τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις; idest *Modestia vestra nota sit omnibus hominibus*. aliquando autem *Clementiam*, & *mansuetudinem* nobis insinuat: vnde Plutarcus Caesaris Templũ, *Clementiae* τῆς ἐπιεικείας ἱερὸν appellat) sine Superioris consultatione praetermittuntur verba legis, & seruatur intentio eius; subdens immediatè rationem, *quia in manifestis non est opus interpretatione, quae spectat ad superiorem; sed executione, vt in 2.2. quaest. 80. de epijchia S. Thomas dicit*. Tandem concludit: *Quod ergo in littera corporis articuli dicitur, quod extra subitum periculum non pertinet ad quemlibet interpretari legem*, in casu dubio est sermo, & de casu dubio ibidem tantùm est sermo, *interpretatione enim non est opus in manifestis*. Et haec sit prima propositio resolutiua propositae difficultatis.

Secunda propositio. Quando est dubium in lege, an in tali casu obliget, nec ne, & est opportunitas consulendi superiorem, tunc subditus tenetur superiorem consulere, qui est legitimus legum interpres. Si verò desit talis opportunitas, tenetur seruare legem: in dubijs enim tutior pars est eligenda; & tutior pars est, quòd subditi legem obseruent. Cui aliqui addunt illud quod dicitur de rerum dominio; quòd videlicet in dubijs melior est conditio possidentis. Sed lex ista praeceptiua, de qua hic agitur, est quasi in possessione, imò pro se habet possessionem, vt à subditis obseruetur: igitur vera est secunda pars huius propositionis.

Tertia propositio. Quando res est dubia, vtrum lex in tali casu obliget, & ex alia parte sit verisimile apud viros prudentes, & sapientes, zelumq́; Dei habentes, quòd si legislator adesset, non obligaret, imò de facili dispensaret hic, & nunc; eo casu lex certè non obliga-

bit. Nam licet sit dubium speculatiuum, est tamen certitudo moralis, & prudentialis, quòd in eo casu licitum est vti epijkia, vt inter alios docuit Caietanus *vbi supra*.

Quarta & vltima propositio. Quando interuenit dubiũ ex vna parte, an lex obliget; & ex alia parte consurgit dubium quasi æquale, an ex legis obseruatione periculum salutis immineat: in tali casu non tenentur subditi legem obseruare. Ratio huius est, quia recta ratio dictat, quoties res dubia est, & vtrinque imminet periculum, semper minus periculum eligendum est: Sed minus periculum est non seruare legem humanam, quàm subire vitæ discrimen: igitur hoc tenendum est, atque obseruandum.

Veritas harum propositionum oritur ex annotatis in prima, & secunda ponderatione, siue animaduersione. Eandem veritatẽ expressè docet S. Tho. *vbi supra*, eiusq. interpretes *ibidem*, præsertim Caietanus, & Medina; Sotus *de iustitia, & iure*, & Bañes *de iure, & iustitia lib. 1.* & omnes Summistæ *verb. siue tit. Lex.*

Pariter quoties de aliqua dictione in lege pœnali posita meritò dubitatur, an sententiam exprimat ferendam, vel latam, toties sine dubio censendum est non latam, sed ferendam tantum continere. Hoc expressè traditur ab Alphonso de Castro *lib. 2. de potestate legis pœnalis cap. 1. reg. 4.* quam colligit ipse ex glossa, ex Abbate, ex Felino, Philippo Franco, & alijs Iuristis, quos *ibidem* copiosè refert; & *reg. 3.* docet omnem legem pœnalem, quæ circa inflictionem pœnæ vtitur verbo imperatiui modi, quamuis sit temporis præsentis, sententiam tamen continere à iudice non latam, sed ferendam; quam declarat, & probat *vbi supra, reg. 3.* ne dum secundum placita Iuristarum, verum etiam Sanctorum Patrum.

27 Regula illa, de qua supra, vt optimè animaduertunt inter alios, præsertim D. Thomæ interpretes, Caiet. & Bañes *ad art. 4. q. 60. 2. 2.* dupliciter † potest explicari. Primo scilicet negatiuè: secundo positiuè. Si intelligitur negatiuè, sensus est, quod dubia non sunt in deteriorem partem interpretanda, maximè in ordine ad famam, & bonum nomen proximi, quod est dicere: Nullus hominum in casu verè dubio debet in peiorem partem declinare. Et supradicta Regula hoc modo explicata, est verissima, & certissima apud omnes: secundum quem sensum Dominus negatiuè præcepit Matth. 7. *Nolite iudicare*; & Apostolus ad Corinthios dicebat: *Qui non manducat, manducantem non iudicet.* Et ratio huius est illa D. Thomæ assignata in articulo, quoniam tunc fieret iniuria proximo, si declinaremus in peiorem partem.

Si verò intelligatur prædicta Regula positiuè, quod dubijs occurrentibus de proximo fiat interpretatio in meliorem partem; tunc est sensus, quod quando factum aliquod prouenit à proximo, de quo dubium est quo animo factum sit, tunc faciendum est de nouo iudicium opinatiuum, quo bono animo id fecerit. In quo sensu optimè animaduertit Caietanus ex D. Tho. *vbi supra*, quod Regula prædicta in hoc sensu dupliciter considerari potest. Primo vt sit Regula docens quid absolutè facere debemus in tali occursu; vt scilicet doceat quòd bonum est, quando occurrunt nobis hæc dubia, prorumpere in actum opinionis bonæ de proximo, interpretando quòd bono animo fecerit, excusando illum, & huiusmodi. & sic ego intelligo Regulam istam esse secundum rectam rationem, quando recta ratio non tradit

quod

quod ex obiecto neutrali generetur, aut sumatur opinio declinans ad alteram partē; sed quod neuter præseruetur intellectus. Nulla rursus ratio suadet, vt occursus ambigui facti alterius obliget me ad benè opinandum de ipso, cùm non teneat etiam ad aliquid opinandum de ipso in particulari, sicut nec ad diligendum; vt patet in supra dictis in tractatu de Charitate. Boni demùm rationem non habet, vt absque necessitate, aut pietate aliqua exponam intellectum meum periculo falsitatis sæpius incurrendæ. Non est igitur sensus iste positiuus sumendus absolutè, & simpliciter.

Alio verò modo potest sumi sensus iste, ex suppositione, scilicet si iudicandū est; ita quod Regula ista docet quod dubia in meliorem partem sunt interpretanda, si iudicandum est, si oportet iudicari. Et hic est verus sensus huius Regulæ, prout hic disputatur, & intenditur in littera.

Prædicta hæc continentia explicationem Regulæ, de qua supra, confirmantur ex auctoritate glossæ ad illa verba Roman. 14. *Qui non manducat, manducantem non iudicet*, dicentis: *Dubia in meliorem partem sunt interpretanda*. Et ex illo pariter Bedæ in homilia ad illa verba Matth. 7. *Nolite iudicare, & non iudicabimini*, asserentis hoc in loco: *Nil aliud præcipi existimo, nisi vt ea facta, quæ dubium est quo animo fiant, in meliorem partem interpretemur*.

Ad argumenta verò eorum qui dicunt iuxta illud *Eccles. 1.* quia *proni sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua*, vt habetur etiam *Gen. 8.* ideò dubia interpretanda esse magis in malū quàm in bonum, respondet S. Tho. 2.2.q.60. *art. 4. ad primum*, dicendo quod *potest contingere, quod ille qui in meliorem partem interpretatur dubia, frequentius fallatur: sed melius est*, subdit immediate S. Doctor, *quòd aliquis frequenter fallatur habens bonam opinionem de aliquo malo homine, quàm quòd rarius fallatur habens malam opinionem de aliquo homine bono*. Et reddens rationem inquit: *Quia ex hoc fit iniuria alicui, non autem ex primo*. quam rationem magis declarauerat idē S. Doctor *in corpore eiusdem præcit. artic. & in responsione ad secundum argumentum præcedentis immediatè articuli* dicens: *Ex hoc ipso quod aliquis habet malam opinionem de alio sine sufficienti causa, iniuriatur ei, & indebitè contemnit ipsum*.

Instant iterum, & auide petunt quid 28 operentur in lege præceptiua † sequentia verba: *Nemini liceat hanc nostram legem, sine paginam aliter interpretari*: nā per hæc verba videtur totaliter prohibita omnis, & quæcunque interpretatio tam auctoritatiua, quam magistralis, etiam quæ iuri, & rationi innixa esse videtur. Cui petitioni breuiter satisfaciendo dico cum Emmanuele Sà *in suis Aphorismis, verb. Interpretatio, nu. 5*: cum Salas *de legibus disput. 21. sect. 2.* & cum Barbosa *in prologo suarum remissionum ad Concilium Tridentinum*, quòd per illa verba solùm, & tantùm prohibentur interpretationes particulares, leues, atque friuolæ, non rectè fundatæ in iure, & ratione communi; & pariter illæ quæ sunt manifestè, aut verisimiliter contra, siue præter mentem legis, vel legislatoris.

§. XIII. An Lex humana possit præcipere actus interiores.

CVriosè proponunt aliam difficultatem de Lege merè humana, an possit præcipere actum purè internum. Cui difficultati respondetur † per 29 sequentes propositiones; hoc vno prius considerato pro maiori claritate dicen-

dorum, quod titulus, siue inscriptio difficultatis potest dupliciter exponi. Primo modo directè: secundo modo indirectè. Indirectè adhuc duobus modis exponitur. Primo modo, vt sensus sit, an lex humana valeat præcipere indirectè actum internum, qui dicatur internus ex parte actus, comprehendendo illum tamquam causam formalem, seu partem actus humani completi, qui est cõpositus ex interiori, & exteriori actu. Vel secũdo modo ex parte obiecti actus interioris, reddendo illud prauum, & contrarium rectæ rationi.

Prima propositio. Lex merè humana non potest præcipere actum purè internum directè, & secundum se. Hanc conclusionem docent cõmuniter Theologi, ac Iuristæ, vt asserit inter alios Ant. Cordub. *in suo quæstionario Theolog. lib. 4. q. 13. §. Tertia opinio;* & Petrus de Arag. *ad 2.2. S. Thom. q. 83. in explic. art. 13.* ac etiam Suarez *de legibus lib. 3. de lege humana cap. 13.* Eandem defendit in proprijs terminis D. Tho. *2.2. q. 104. art. 5. in corp. & in responsione ad secundum argumentum;* vbi declarans ea, in quibus nõ tenetur inferior obedire suo superiori, etsi ei aliquid præcipiat, in quo ei non subdatur, post recensitam sententiam Senecæ *tertio de beneficijs* asserentis: *Errat, si quis existimat seruitutem in totum hominem descendere; pars enim melior excepta est. Corpora obnoxia sunt, & adscripta dominis; mens quidem est sui iuris.* Ex quibus, & alijs multis superius adductis in eodem corpore articuli, optimè firmatis, & stabilitatis multiplici ratione atque authoritate etiam sacræ Scripturæ, rectè colligit per modum verioris conclusionis: *Et ideò in his quæ pertinent ad interiorem motum voluntatis, homo non tenetur homini obedire; sed solùm Deo.* quòdue ista conclusio intelligatur de iure positiuo Ecclesiastico, ostendit idem S. Tho. *4. sent. d. 25. q. 3. art. 1. quæstiunc. 1. ad primum argumentum.* Quæ magis explicans fidelissimus interpres D. Thom. Caietanus *in suo Commentario ad eundem præcitatum art. 5. q. 104. 2.2. Collige,* inquit, *ex littera S. Doctoris exempta ab obedientia hominis, & vide esse tria. Primo iussa à Superiori: secundo interiores animi motus: tertio spectantia ad naturam corporis.* & *in responsione ad primum argumentum*, ab eodem propositum, eadem confirmat de actibus interioribus hominis, quem in hoc sequuntur alij interpretes D. Tho. *ad eundem articulum.*

Hæc prima conclusio, vt colligitur ex verbis supra adductis immediatè D. Thomæ, & Caietani, ac aliorum, extendi debet nedùm ad legem purè humanam ciuilem, verùm etiam ad legem ecclesiasticam, vt distinctam à lege diuina. Ita sentiunt nedùm Theologi, sed etiam Iuristæ, vt expressè affirmat Corduben. *in suo quæstionario Theologico lib. 4. q. 13. §. Tertia opinio media;* quod etiam insinuat Suar. *vbi supra lib. 3. de lege humana cap. 13. ad fin. nu. 4.* & *lib. 4. de lege positiua Canonica cap. 13.* in quibus locis fundat suam doctrinam super placitis quamplurimorum Theologorum, & Iuristarum, quos ibi in specie citat.

Secunda propositio. Lex humana positiua Canonica potest absque dubio præcipere, prohibere, & punire actus etiam interiores voluntatis, ac intellectus indirectè, seu consequenter, quatenus connexi esse possunt cum actibus exterioribus; addendo cum Caietano, Siluestro, & alijs, non solùm vt sunt causæ necessariò coniunctæ; sed etiam vt sunt causæ contingentes, siue qualitates, vel circumstantiæ exteriorum actuum.

Hanc sententiam tamquam collectã ex doctrina S. Thomæ, tradit Caietanus *2.2. q. 104. art. 5. ad finem, §. ad primum horum dicitur;* & *in sua Summula, verb.*

Hære-

Haresis num. 3. *& verb. Hora Canonica nu.* 7. Quam sententiam insinuat S. Thomas *vbi supra* immediatè in responsione ad secundum argumentum.

Hac conclusio nunc communiter tenetur à Doctoribus vtriusque iuris, vt verbis vtar Cordub. *loco supra citato*. Et Suarez, *vbi supra lib.* 4. *de lege positiua Canonica, cap.* 13. *nu.* 20. post recensitam sententiā Caietani, & Siluestri, de qua *supra in secunda propositione*, addit: *Et res ipsa in se videtur satis clara, & vsui conformis*, assignans pro ratione à priori, quia *Ecclesia potest prohibere, & punire simpliciter actum exteriorem cum dependentia ab interiori affectu, vel intentione accidentaria tali actui, quando actus aliàs esset malus sine tali intentione, & dignus tali pœna*; ergò à fortiori poterit illum prohibere, & punire cum tali conditione, scilicet si à mala intentione, vt puta odij, vel alia simili procedat. Ex his duabus propositionibus colligunt præcitati authores aliqua Corollaria, quorum

Primum est ex Almayno *de potest. ciuil. euang. cap.* 3. ex Nauar. *de pœnit. dist.* 5. *in principio nu.* 26. Ecclesia per legem positiuam non potest prohibere, vel punire actum externum de se bonum ex obiecto, & circumstantijs externis, propter solum defectum, quem accipere potest ex effectu interno, vel sola intentione operantis. Veritas huius Corollarij sufficienter colligitur, & probatur ex iam adductis. Quibus additur pro maiori claritate, quod si posset fieri prohibitio, de qua in Corollario, illa esset directè & per se, ac immediatè de actu interno, contra assertum & probatum in priori conclusione. Insuper, ad regimen Ecclesiæ visibilis talis modus præcipiendi necessarius non est, nec conueniens, & vt quamplures Theologi, & Iuristæ affirmant, *nunquam Ecclesia hoc consueuit*.

Nec huic veritati officit dispositio *cap. Tua nos, de simon.* quia loquitur conformiter ad assertum explicatum in præcedenti Corollario: constat quidem ex titulis de Vsura, & Simonia, non solùm iure diuino, & naturali, sed etiam iure humano, vel ecclesiastico, vsuram, & simoniam prohibitam esse: sed hæc duo crimina necessariò inuoluunt actū exteriorem, & interiorē ad se inuicem ordinatos, & seipsos qualificantes: ideò vterque actus prohibetur, etiā interior, vt puta mentalis simonia, non quidem absolutè, & per se sumptus; sed vt alter ordinatur ad alterum, vel qualificat & qualificatur ab altero respectiuè.

Qua explicatione fit satis etiam ad obiectionem fundatam in *Clement.* 1. *de haret. §. verum*, vbi Ecclesia præcipit sub excōmunicatione, ne Inquisitores hæreticæ prauitatis contra aliquem ex odio procedant, siue ex amore omittant procedere in his quæ vere sunt sui muneris: ibi enim si diligenter, vt decet, vterque actus consideretur, palam apparet, quod actus interior odij, vel amoris sub hac ratione formali, qua exteriorem actum qualificat, prohibetur, atque punitur.

Idem quoque proportionaliter dicendum est de præcepto facto Clericis *in cap. dolentes de celebr. Miss.* vt scilicet persoluant Diuinum Officium deuotè, studiosè, & attentè: ibi enim vterque actus exterior, & interior non per se sumptus; sed simul coniunctim præcipitur: vnus videlicet in ordine ad alterum; ita vt interior deuotio, & attentio præcipiatur, vt ordinatur ad exteriorem Horarum recitationem, & per consequens vt qualificat illam.

Et si quis cupit scire causam horum, ea assignari potest, quia scilicet illa quæ cadunt sub humana cognitione, absque dubio etiam subsunt humanæ, & Ecclesiasticæ potestati; sed actus interiores, de quibus

quibus supra immediatè, vt qualificant exteriores, & vt ordinati ad illos, possũt per exteriores cognosci, quia vt tales aliquo modo cadunt sub notitia sentitiua; nam moraliter loquendo tales actus exteriores sufficienter manifestant prauũ animum, à quo proficiscuntur; quemadmodum, & illi exteriores ab eisdem qualificati: & hoc eis competit, quantũ sit ex natura talium actuum modo dicto inter se ordinatorum; quamuis per accidens, sicuti occulti quoque exteriores, ex defectu probationum cognosci non possint.

Secundum Corollarium infertur ex primo, & est: Ergò Ecclesia potest prohibere, & punire actum exteriorem cum dependentia ab interiori affectu, quando actus alias esset malus sine tali intentione, cum præsupponatur actionẽ exteriorem prohibitam, esse de se malã sine tali intentione, & consequenter esse dignam pœna.

Tertium Corollarium declaratiuum præcedentium illud est: Vbicunque actus interior, modo iam explicato, cum externo coniungitur, morali, & humano modo per illum etiam manifestatur, quia præsumitur ex modo agẽdi intentio operantis, licet non sit infallibilis hæc iudicatio; quia potest homo esse fictus, & mendax: hoc tamen sufficit, vt actus interior comprehendatur sub adæquata materia, & obligatione legis humanæ, propter rationes, & auctoritates superius relatas.

Ratio huius illa est, quæ assignatur in secunda conclusione, siue propositione, quam magis declarans Caietanus *in Summula in verb. Hæresis nu. 3. & verb. Horæ Canonicæ nu. 7.* inquit: *Verum quidem est ad Ecclesiæ iudicium non spectare actus interiores secundum se, hoc est nudos; sed non est verum, Ecclesiæ iudicium subterfugere actus internos, vt sunt rationes actuum exteriorum:* subdens, *excommunicat nãque Ecclesia eos, qui odio, vel amore omittunt inquirere hæreticos, vt patet cap. multorum in Clem.* addens, *licet internam studiositatem, & deuotionem nudam (in recitatione Diuini Officij) Ecclesia non præcipiat, præcipit tamen vtramque, internam videlicet, vt rationem exterioris cultus.* Hæc ille.

Et *nu. seq.* 8. satisfaciens cuidam tacitæ obiectioni inquit; *Nec propterea laqueus iniectus est animabus, quoniam facillimum est huic præcepto obedire, cum nihil aliud exigat, nisi quod quis animo vacandi Deo Horas inchoet, & in contrarium animus iste non mutetur dum diuinum exoluit officium: mutari autem* (ait ille) *in contrarium est impossibile ex inaduertentia: quoniam non voluntariè ab officio distrahitur, qui inaduertenter vagatur.*

Maiorem facilitatem adimpletionis prædicti præcepti demonstrat Caietanus quattuor vijs sequenti *num. 9.* quas breuitatis causa omitto: præsertim cum adducantur ab omnibus ferè Summistis *eod. verb. Horæ Canonicæ*, siuè *Diuinum Officium*.

Addunt alij authores rationem pro claritate assertæ veritatis tertij Corollarij: Christus enim suæ Ecclesiæ, ac Summo Pontifici Romano capiti vniuersalis Ecclesiæ tradidit plenissimam potestatem condendi leges præceptiuas ad spiritualem finem ordinatas, qui est salus animarum, iuxta illud *Matt. 16. Quodcunque ligaueris super terram, erit ligatum & in cælis:* igitur etiam præcipiendi actus internos simpliciter, & absque omni ordine ad externos, vt aliqui non rectè inferunt, etsi hoc cum tanta latitudine astruant non absolutè; sed cum sequenti qualitate (*hoc non videtur improbabile;*) sed solùm, ac tantùm modo declarato in propositionibus, siue conclusionibus, & Corollarijs nedùm propter

pter communem sensum Theologorũ atque Canonistarũ; verùm etiam quia contrarium in rei veritate est valdè improbabile, & ab omnibus tamquam falsum meritò reputatur, ob rationem præcipuè assignatam à D. Thoma 2. 2. *q.* 104. *art.* 5. *in corp.* fundatam, vt insinuat idem S. Doctor 4. *senten. dist.* 25. *q.* 3. *art.* 3. in illo *primi Regum cap.* 16. *Homines iudicant quæ foris sunt, Deus autem intuetur cor*, quia homo non tenetur homini in his quæ nude pertinent ad interiorem motum; sed soli Deo: igitur legi tantùm diuinæ actus interiores absolutè, & simpliciter subsunt. Ex qua ratione optimè concludit, ac euidenter demonstrat S. Thomas necessitatem legis diuinæ: Cùm enim Ecclesia non valeat iudicare de actibus per se internis, manifestè sequitur quod nec etiam de illis purè, ac nudè consideratis poterit legem ferre: igitur præter legem humanam necessariò statuenda est lex diuina, quæ ad actus interiores absolutè ac directè se extendat, eos ritè ordinans ad debitum finem, aliàs non esset hominis perfectioni sufficienter prouisum, nam ad perfectionem virtutis requiritur quod homo tàm in actibus externis, quàm internis perfectus existat.

Efficaciam huius rationis contemplantes nonnulli Auctores, quos in specie referunt, *vbi supra*, Corduben. & Suarez, nullatenus admittebant posse legem humanam neque Canonicam præcipere actus hominis internos: & ad auctoritates sacrorum Canonum, & grauiorum Doctorum asserentium cadere actus interiores sub mandato legis Ecclesiasticæ, maximè in casibus relatis, & modo declarato, contendebant ad effugium tantum respondere, actum internum ibidem non præcipi ex vi tantùm, ac solùm iuris humani; sed ex vi potius iuris diuini, & naturalis, licet vt sæpe dixi, totiesq. repetij, ac iterum confirmo, ea sit veritas, vt subsint actus interiores hominis, modo explicato, legi Canonicę; cum multi ex illis sint necessarij ad humanum conuictum, & ad cultum diuinum in Ecclesia omninò necessarium, vt rei euidentia per se sufficienter demonstrat.

Expendi diligenter efficaciam rationis D. Thomæ, de qua *supra*, non præcisè, ac tantùm vt demonstrarem ex illa necessitatem legis diuinę, vt factum est; verùm etiam, vt omnibus patefacerem ex hac demonstratione, sententiam quam edocet Caietanus locis supra immediatè citatis de nudis actibus interioribus, qui vt tales formaliter non subsunt legi humanæ, neque ecclesiasticæ. Est etiam expressa sententia D. Thomæ, vt palam ostendunt prædicta directè asserta ab eodem S. Doctore, & à me fideliter relata ad primam, & secundam conclusionem ad hanc, eandemque materiam pertinentia. Cùm enim isti actus, vt purè interiores sunt, nõ cadant sub lege aliqua humana, infert S. Thomas, ergò necessarium est propter totalem hominis perfectionem paulò superius explicatam, vt constituatur lex diuina, quæ sit Regula actuum interiorum hominis.

Ex illo itaque antecedenti necessariò colligitur consequens de actibus purè internis non subiectis per se, & directè legi humanæ: ideò D. Thomas eamdem sentẽtiam clarè exprimit in eodem art. superius citato ad primam conclusionẽ resolutionis huius difficultatis, præsupposita prius ratione siue argumento, de quo paulò antea.

Insuper D. Thomas 1. 2. *q.* 91. *art.* 4. *in corp.* validissimis rationibus, & auctoritatibus sanctorum Patrum, præsertim S. Augustini, demonstrat euidenter necessitatem legis diuinæ ob directionem huma-

humanorum actuum, maximè interiorum, in ordine ad vltimum finem.

Ad confirmationem quorum adducit verba *Pſal.* 18. continentia quatuor cauſas neceſſitatis legis diuinæ, latè ab eodem ſancto Doctore, *vbi ſupra*, explicatas. Verba illa ſunt: *Lex Domini immaculata*, ideſt nullam peccati turpitudinem permittens. *Conuertens animas*, quia non ſolùm exteriores actus, ſed etiã interiores dirigit. *Teſtimonium Domini fidele*, propter certitudinem veritatis, & rectitudinis. *Sapientiam præſtans paruulis*, in quantum ordinat hominem ad ſupernaturalem finem, & diuinum. Hæc ille: ideò *Pſal.* 118. Regius Vates intuens, ſibi, & alijs hominibus diuinam legem eſſe neceſſariam ad ſalutem, eam totis animi votis, totque vicibus, vt patet in eodem Pſalmo, à Domino inſtanter poſtulat: *Legem pone mihi Domine viam iuſtificationum tuarum*, &c. *Da mihi intellectum, & ſcrutabor legem tuam*, & ſimilia.

§. XIV. Vindicatio Caietani ab Alphonſo de Caſtro, circa ſuperius adducta, *num. 19. §. 8.*

Qvidam voluntariè aſſerunt Caietanum ſibi ipſi contradicere, dum 2.2.*q.*62.*art.*3. ad dubium quod-
30 dam ab eodem motum † reſpondendo, inquit; *Antequam quis ſit condemnatus per Iudicem, non tenetur ad executionem pœnæ:* vbi euidenter demonſtrat hanc eſſe intẽtionem D. Thomæ in littera eiuſdem articuli, ab ipſomet S. Doctore ſufficienter quoque expreſſam. Ideò Caietanus hoc iam palàm demonſtrato, in ſequenti §. de eadem materia verba faciens, vniformiter ſemper loquens, ad prædicta optimè ſtabilita docet, *Actum legis eſſe, punire etiam executiuè, quando pœna non exigit actionem in executione, vt ſunt excommunicatio, ſuſpenſio, interdictum, irregularitas, & ſi qua eſt alia ſimilis*, de quibus diſſeruerat in Commentario eiuſdem articuli, §. antecedenti.

Addunt oppoſitores, quòd Caietanus aliter loquatur in ſua Summula peccatorum, *verb. Pœna nu.* 1. dum expreſſis verbis inquit: *Pœnam ſubire ſtatutam licet non teneatur quis in foro conſcientiæ, niſi poſtquam fuerit ad illam à Iudice condemnatus*, ſtatim, ac immediatè ſubdens, *tamen hoc fallit in duobus caſibus, ſcilicet in cenſuris, & teſtamentarijs*.

Horum opponentium Dux eſt Alfonſus de Caſtro, qui ſupradicta loca potius ſtatera affectus, quàm rationis ponderat, *lib.* 2. *de poteſtate legis pœnalis cap.* 8. §. *Caietanus in Commentarijs, &c.* vbi quemadmodum ipſemet Caſtro fatetur, non fideliter, & integrè, ſed truncatè, ac diminutè vtitur verbis Caietani: quod ego illi non impono, ſed apertè nimis ipſemet fatetur per ſequentia verba: *Ex cuius verbis*, (ſcilicet Caietani) *ea ſolùm, quæ meæ ſententiæ ſuffragantur, capiam; reliqua verò, quæ à me non probantur, reijciam*; ſubdens immediatè; *id enim ſolùm, vt aiunt, extenſis vlnis amplector, quod ait ſententiam obligare reum ad executionem pœnæ*.

Placeat igitur candido lectori meeum primo conſiderare neceſſitatem integræ relationis verborum Auctoris, quæ non deficienter, nec truncatè, ſed integrè, & fideliter veniunt referenda, & vt talibus vti debemus in confutatione, vel approbatione ſuæ ſententiæ; in quo ſe erraſſe Caſtro manifeſtè fatetur ex ſupra adductis verbis ipſiuſmet.

Secũdò, quòd in verbis, quibus truncatè vtitur Caſtro, quæ ſunt; *ſententiam obligare reum ad executionem pœnæ*, Caietanus non aſſerit, legem pœnalem obligare reum ad executionem pœnæ ante decla-

declarationem Iudicis; sed solùm, ac tantùm indefinitè loquendo, indicat vim obligatiuam legis pœnalis, asserens reũ esse adstrictum exequi pœnam inflictã in lege pœnali iusta, seruatis de iure necessariò seruandis, præscindendo an id habeat locum ante, vel post declarationem Iudicis, etiam in foro conscientiæ; nihilque per illa verba præcisè adducta determinando, an, à quo, vel quo modo, & quando fieri debeat illa executio.

Tertio, Considerandum est, quòd ipsemet Caietanus sufficientissimè vtrobique suam explicat sententiam, dum in locis supra memoratis vniuersalem propositionem, de qua supra, declarans, ac limitans, expressis verbis tradit, legem pœnalem continentem latam sententiam obligare reum ad executionem pœnæ, quoties pœna nullam actionem ad sui executionem exigit: & magis, ac magis in hoc suam aperiens mentem, exemplificat in particulari quæ sint istæ pœnæ, vtputa pœna excommunicationis, suspensionis, interdicti, & irregularitatis, & si quæ est alia similis. Malè igitur imponitur illi à Castro, quòd sit inconstans, cùm more sapientum constantissimus extiterit in locis præcitatis, vniformiter edocens eamdem doctrinam, quam hausit à limpidissimo fonte Sapientiæ Angelicæ, sui, & nostri sanctissimi Præceptoris D. Thomæ.

Quæ doctrina præter superius allata pro se habet dispositionem *cap. cum secundum leges, de hæreticis in 6.* & Abbatem cum alijs innumeris Iuristis, atque Theologis.

Quam veritatem non valens negare Castro *vbi supra, lib. 2. cap. 5. §. rursum, versic. Caietanus in sua Summula: Alij docent*, inquit, *semper esse necessariam Iudicis sententiam, antequam aliquis incidat in pœnam à iure latam;* subdens, *dicunt hoc non esse verum in censuris:* igitur Caietanus secum habet alios. Et si cupis scire quos, legas quæ scribit idem Castro *eodem lib. 2. cap. 9.* vbi expressè fatetur, quod omnes infrascripti tuentur sententiam, quam defendit Caietanus, videlicet Bartolus *l. eius qui delatorem, ff. de iure fisci.* Archidiac. *in cap. cum secundum leges de hæreticis lib. 6.* Ancaran. *ibidem*, Philippus Francus *ibidem*, Alexander *l. si quis maior, C. de transactionibus*, Gulielmus Benedictus *in cap. Raynutius de testam. par. 2. nu. 32.* Hippolytus Marsiliensis *in sua practic. causarum criminalium, §. aggredior num. 105.* Alciatus *in l. cum posteaquam, C. de practic.* Siluester *tit. pœna num. 25.* & Ioannes Medina *de contractibus, & restitut. q. 22.* de quibus immediatè subdit Castro: *Hi sunt quos noui contrariam meæ opinioni tenere sententiam*, (addens voluntariè) *quamquam magna illorum pars non de sententia legis pœnalis, sed de illius executione loquatur.* Hæc ille. Quæ executio etiam pro nostra sententia sufficit modo declarato.

Et quod amplius est, ibidem Castro *vers. nec videtur mihi necessarium*, post relatam rationem Caietani pro sententia negatiua, de qua disseritur, fortè non valens eamdem vt iacet, fideliter, ac integrè soluere, dicit. *Non videtur mihi necessarium pro reprobatione huius sententiæ Caietani plura afferre argumenta*, addens: *Nam satis, quo ad rem attinet, me facturum existimo, si alias plurimas prodiderim leges, &c.* videlicet pro sua sententia affirmatiua, quam *cap. 8. eiusdem secundi libri* suam propriam appellat. Et quod est mirabile, adducit aliquas leges; & primo loco illam *de incæstuosis*, quibus imponitur pœna ne contrahere possint matrimonium absque dispensatione; & si contrarium fiat, ne valeant ab vxore debitum exigere. *Quas duas pœnas*, inquit Castro, *certum est obligare in conscientia incæstuosos, etiam nulla secuta sententia;* infe-

inferens: *Ergò ante Iudicis sententiam incurritur pœna taxata in lege*. Et animaduertens non esse verissimam illationem factam per ipsum sub nomine Corollarij, statim addit *quod Abbas videtur concedere illud Corollarium, qui in cap. litteris de præsumptionibus, videtur insinuare esse necessarium quomodocumque constet de crimine, ad hoc, vt incæstuosus incidat in pœnas*, de quibus supra. *Quod dicit Abbas* (ait Castro) *verbu subobscuru*. Addo ego, quod ex verbis Abbatis, Corollariū Castri ad minus redditur dubium, præsertim cùm verbum, *Constare*, communiter significet, quando iuridicè constat per testes, vel per alia grauia iudicia de delicto, &c. igitur sua sententia fundatur in legibus non clarè, sed dubiè significantibus id quod intendit Castro. Addo insuper quod consideranti, quæ adducit idem Castro, *vbi supra, vsque ad finem citati cap.* sunt leges, vel auctoritates loquentes subobscurè, nunquam tamen vniuersaliter, sed in aliquibus casibus specialibus, ob singulares rationes non demonstrantes, sed persuadentes in illis casibus tantum id forte euenire, quod asserit vniuersaliter Castro.

Et cùm non liceat de casu diuerso in ratione, & causa ad alium casum diuersæ rationis, & fundamenti facere transitum, & multò minus vniuersaliter; relinquitur prædictum Corollarium tamquam non plene probatum, sed valde dubium, cùm illa, quæ pro maiori parte cumulat pro sua propria opinione, colligat non necessariò ex præmissis, sed potius voluntariè, & valdè remotè.

Et vt breuiter ostendam quod dico, legantur attentè, quæ scripsit idem Castro, *lib. 2. de potestat. leg. pœnal. cap. 9. §. Bartolus, vers. Angelus de Perusio, &c.* Quem auctorem *cap. 5. & 8.* inter primarios patronos citat pro sua sententia; & *ibidem*, scilicet *cap. 9.* inueniuntur sequentia verba. *Postquam nu. 2. in authentica de incæst. dixerat quod vbi lex dicit aliquem priuari iure suo, quod intelligitur ipso iure, absque sententia*. Tandem *nu. 4.* hæc quæ sequuntur ait: *Ex prædictis dico, quòd si statutum dicat, quicunque commiserit homicidium, sit suis bonis ipso iure priuatus; licet homicida sit ipso facto priuatus, tamen bona non possunt illi auferri, nisi prius condemnetur de homicidio*, (addens) *quia oportet prius constare per sententiam antequam bona auferantur ei, vt dicta l. eius qui delatorem, ff. de iure Fisci*. Hæc ille. Quæ verba ritè considerata absque dubio magis fauent sentētiæ negatiuæ Caietani, quàm oppositæ. Idem quoque iudicium fieri potest de alijs, &c. prout insinuabam.

Sententiam verò negatiuam insinuauit etiam S. Thom. 2. 2. *q. 98. art. 3. in responsione ad tertium*, dùm inquit, *Non sequitur, si ille qui iurat falsum iuramento assertorio, non est infamis ipso iure, sed solum per sententiam diffinitiuam latam contra eum, quod propter hoc non peccet mortaliter*, &c. Quamuis in cap. infames, 6. q. *1.* ipso iure pronuncientur tales infamiam incurrisse.

Ad hæc respicientes primi illi Patres almi ordinis Prædicatorum professores in prologo Constitutionum dicti Ordinis *tex. 4.* expressè statutum ediderunt sequentis tenoris: *Pœnis tamen absolutionis ab officio, priuationis vocis actiuæ, vel passiuæ, grauioris culpæ, & alijs maioribus (quantumcumque in Constitutionibus quam extra, sint ipso facto incurrenda) nisi sit pœna excommunicationis latæ sententiæ, nullus sit subiectus, nisi superueniat declaratio Prælati in particulari respectu huius, quantumcumque, etiam notorium facti, vel iuris, aut vtriusque interueniat*. Quod statutum nedum condiderunt Patres sanctitate insignes, ac miracu-

raculis clarissimi, sed illud semel, atque iterum confirmauit sancta Sedes Apostolica vna cum alijs Statutis eiusdem Religionis. Quod equidem argumentum habet in se tantam efficaciam, atque euidentiam, vt quando pro opinione (quam vocat Castro Caietani sententiam) nil aliud adesset, id abundantius sufficeret: ideò vltimo loco distuli illud adducere, tamquam confirmationem dilucidissimam prædictorũ.

Ad id verò, quod pro sua sententia adducit Castro, *vbi supra*, iactando se habere patronos eximios, qui suæ adstipulantur opinioni, & illam pro viribus tuentur, vti est videre *lib. 2. præcit. de potestate legis pœnalis cap.* 8 *per tot.* præsertim, §. *ecce vides*, &c. facillimè respondetur, quod si loca ab eo adducta diligentius, & subtilius expendantur, vt decet, vel sunt obscura valdè, vt ipsemet aliquando insinuat, vel remotè, nec per bonam, & necessariam consequentiam trahuntur ad suæ opinionis defensionem; vel interpretanda sunt nõ vniuersaliter, sed in aliquibus casibus expressis in eisdem præcitatis locis, à quibus non potest desumi efficax argumentum pro sua opinione, vt paulò superius dictum est, cum in pœnalibus non liceat vti argumento à simili.

Miratur etiam, sed absque causa rationabili, Castro, quod Caietanus *loco supra citato in Summula* addat casibus ab eo expressis 2. 2. illum de testamentarijs. Quæ admiratio omninò cessaret, si attentè legisset rationem, & causam sufficientem istius additionis, verbis clarissimis adductam ab eodem Caietano *in ead. Sum. verb. Pœnam subire nu. 2.* nam verba ipsius sunt: *Ideò vidua non castè viuens, cum mala conscientia perseuerat donna, &c. Domina, & vsufructuaria, vt relicta fuit à marito, cum conditione si castè vixerit: vnde tenetur de consumptis postquam non vixit castè, etiam si nullus Iudex humanus ad hoc compellat. Et hoc subtiliter consideratum non ideò est, quia pœna testamentaria infligitur sine executione: sed ideo est, quia euenit casus in quo voluntas testatoris sic disposuit. Et propterea sicut reliqua à testatore disposita in diuersis casibus non egent declaratione Iudicis, cum casus illi eueniunt; ita disponente testatore, quod vxor sit Domina, &c. quamdiu castè vixerit, adueniente casu castitatis omissa, desinit succedere marito in illis bonis sic sibi dispositis:* hoc est ex tali pacto, & conditione, & non aliter relictis. (Qui testator in hoc casu vicem Iudicis sententiam proferentis gerit.)

Ad argumentum verò eiusdem Castri, quo contendit probare, sententiam negatiuam Caietani, & aliorum non esse tuendam, *quia nulla lex* (inquit ille) *inuenitur, quæ statuat quod ante sententiam declaratiuam ad minus, siue declarationem Iudicis, vel Superioris,* vt alij dicunt, *non incurratur pœna lata in lege cui contradicitur*. Respondetur primo quod ipsemet, *lib. 2. de potest. leg. pœnal. cap. 5. & 9.* adducit aliquas leges, siue iura manifestè exprimentia quod transgressor legis pœnalis, quæ sententiam continet à iure latam, in conscientia non incurrit pœnam taxatam in ipsa; sed antequam teneatur subire pœnam, expectanda est Iudicis sententia, siue declaratio: quod ipsemet Castro libenter concedit, præsertim de lege, siue statuto contento in capitulo, Cum secundum leges, vt est videre *cap. 9. supra citato* §. *sed his omiss. vers. quod etsi gratis concedamus*.

Respondetur secundo, quòd inueniuntur etiam alia iura, & leges adductæ à defensoribus opinionis negantis quod transgressores incurrant pœnam, de qua supra, absque præuia Iudicis declaratione, in quibus saltem virtualiter, & implicitè siue consequenter contine-

tur Statutum, de quo in argumento, quod sufficit pro opinione Caietani.

Respondetur tertio, quod argumentum purè negatiuum, quale est propositum à Castro, parum, aut nihil regulariter concludit.

§. XV. Secundum, principale in quo vindicatur Caietanus à Castro, & alijs.

Explicandū superest, an reus transgrediens statutum pœnale incurrat culpam in casu omissionis solutionis pœnæ, quando omissio, vel transgressio est talis statuti, quod ex suo genere non obliget ad culpam, sed tantùm ad pœnam; quemadmodum superius dictum est de Statutis fratrum Ordinis Prædicatorum.

Pro huius difficultatis explicatione respondeo cum Caiet. *ad 2. 2. D.Thom. q. 186. art. 9. in solutione tertij dubij ab eodem propositi*, per sequentia verba, quæ sunt ipsius Caietani. *Licet quidam dicant, quòd peccatum incurritur, si pœnitentia non fit; quia sic obligantur ad euitandam culpam, ne subeant pœnam: quia tamen sine ratione hoc dicitur, & legis vniuersalitati derogat, ideò dicendum est, quòd sicut non peccat frangendo silentium, ita non peccat omittendo pœnam taxatam, & impositam. Et ratio est, quia lex vniuersalis, & non particularis est, cùm dicimus; Nolumus quod statuta nostra obligent ad culpam, sed solùm ad pœnam. Constat autem, quod si transgressio in operando excusatur à culpa, & omissio pœnitentiæ non excusaretur à culpa, iam particularis esset lex ista, & respectu agendorum, & non respectu patiendorum. Et consequenter, cùm Religiosi non aliter teneantur ad huiusmodi pœnitentias, nisi ex vigore statutorum suorum, sequeretur quod statuta obligarent ad culpam sine contemptu, & præcepto; cuius oppositum in eis habetur. Et licet speciale exemplum allatum sit in Ordine Prædicatorum, dicta sunt tamen hæc ad declarandum cetera similia in quibuscumque Religionibus; sicut etiam reliqua intelligenda sunt tam sequentia, quàm antecedentia, quoniam de similibus idem est iudicium.* Hæc Caietanus. Quam responsionem colligit ex doctrina Angelici Doctoris in corpore eiusdem præcitati articuli, præsertim illis verbis. *Aliorum autem transgressio non obligat ad mortale, nisi propter contemptum Regulæ, quia hoc directè contrariaretur professioni, per quam quis vouit Regularem vitam, vel propter præceptum, siue oretenus à Prælato factum, siue in Regula expressum; quia hoc esset facere contra obedientiæ votum.* Et in responsione ad primum argumentum habet idem S. Doctor hæc quæ sequuntur. *In aliqua tamen Religione, scilicet Ordinis Fratrum Prædicatorum, transgressio talis, vel omissio ex suo genere non obligat ad culpam, neque mortalem, neque venialem: sed solùm ad pœnam taxatam sustinendam: quia per hunc modum ad talia obseruanda obligantur: qui tamen possent venialiter, vel mortaliter peccare ex negligentia, vel libidine, seu contemptu.*

Quam sententiam, siue responsionē D.Thom. & Caiet. mordicus impugnat (licet gratis) Alfonsus de Castro *lib. 2. de potest leg. pœnal. c. 8. post mediū*, vbi inter quamplura asserit *Caiet. fuisse circa hoc deceptum*. Quam sententiam dicit se non posse probare. Addens post multa: *Hæc Caietani sententia ex diametro pugnat cum littera sui Statuti, quæ talis est: Vt vnitati, & paci totius Ordinis prouideamus, volumus, & declaramus, vt Constitutiones nostræ* (scilicet Ordinis Prædicatorum) *non obligent nos ad culpam; sed ad pœnam.* Quis non videat Castrum euidenter decipi, dum asserit verba citati statuti esse con-

contraria doctrinæ, & sententiæ Caietani asserentis, transgressores statutorum non inuoluentium præceptum formale non obligari ad culpam; sed ad pœnam tantum, in Ordine Prædicatorum. Fiat igitur per quemcumque collatio verborum adducti Statuti, & illorum quibus Caietanus suam exprimit sententiã; & liquido apparebit nullam prorsus reperiri contradictionem inter verba Statuti recensiti, & verba explicantia sententiam Caietani, imò mirabilem, & manifestam in omnibus, & per omnia conuenientiam, atque identitatẽ sensus.

Ad id verò quod dicit Castro, se non probare sententiam Caietani, nec posse intelligere, quomodo transgressio, siue omissio deliberata pœnæ, quam lex pœnalis imponit, non obliget saltem ad peccatum veniale transgressores: Respondetur id parũ referre, cùm hæc sua nonintelligentia prædictorum sit potius voluntaria, quam rationabilis.

Et ad aliud argumentum: Si Monachus omittens sustinere pœnam, ad quã per Statutum obligatur, nullam culpam incurrit, nullo modo per obligationem ad pœnam sustinendam obligabuntur Fratres ad seruanda Statuta: Respondetur negando illationem, siue consequentiam. Et ratio negationis est, quia Statuta, de quibus supra, non obligant simpliciter, sed ad pœnam tantum per Iudicem infligendam, modo sufficienter declarato paulò superius in vendicatione immediatè huic antepositа.

Quod verò asserit idem Castro, opinionem, & sententiam Caietani apertè contradicere litteræ B. Thomæ; ex sola inspectione, & lectione supradictorum locorum D. Thomæ, quæ fideliter per extensum relata fuere, apparet cunctis palam falsitas asserti ipsius Castro.

Denique adducit pro se verba Commentarij, quod edidit Vincentius Bandellus Magister Generalis eiusdem sacri Ordinis Prædicatorum ad Statuta generalia, vel Constitutiones sui Ordinis, quæ sunt, vt asserit ipse Castro, sequẽtia: *Idcircò transgressores nostrarum Constitutionum, quando sunt purè Constitutiones, & non habent præceptum annexum, & id quod est in eis, non est aliàs lege diuina prohibitum, vel mandatum; non obligantur ad aliquam culpam, sed tantum ad pœnam in Constitutionibus taxatam, vel per Prælatos imponendam, vel taxandam; quam si facere recusauerint, non euadent culpam. Et quamuis pœna non debeat infligi nolenti sine culpa, ei tamen qui se voluntariè obligauit ad aliquam pœnam, potest talis pœna infligi sine culpa.* Hæc Bandellus. Quæ verba, præsertim nouissima, si attentè fuerint ponderata, vt decet, proculdubio inferunt totum contrarium ei quod intendit Castro.

Tractatu de Electione.

Addo quod alia verba antecedentia; *sed tantum ad pœnam in Constitutionibus taxatam, vel per Prælatos imponendam, vel taxandam; quam si facere recusauerint, non euadent culpam.* Si pariter & illa subtiliter, ac in vero sensu expendantur, necessariò intelliguntur de pœna imposita, & taxata per sententiam Prælati, continentem nouum mandatum, siue præceptum de exequendo pœnam taxatam, vel taxandam; cuius noui præcepti omissio non est absque culpa, vt asserit Bandellus. Igitur non ex vi Statuti obligantis tantùm ad pœnam; sed semper aliunde, scilicet virtute illius noui præcepti, & mandati, quod continetur expressè, vel virtualiter ad minus in omni sententia, siue declaratione pœnali facta per Iudicem, vel per superiorem, oritur culpa. Quod totum euidentius demonstratur ex verbis ipsiusmet Bandelli (in declaratione Statuti de quo supra) antecedentibus, & consequentibus ad verba citata à Castro,

qui etiam in hoc non fuit fidelis, & integer relator verborum Bandelli. Nam ante verba citata à Castro, habentur sequentia verba. *Cùm in Statutis maximè sit attendenda intentio; & voluntas eorum, qui nostras Constitutiones ediderunt, fuerit, vt nos* (scilicet Professores Ordinis Prædicatorum) *non obligarent ad culpam, sicut patet ex Capitulo secundo Generalissimo Parisiis celebrato* 1236. Et immediatè post citata verba à Castro, sequentia hæc habentur confirmantia meam expositionem, de qua supra immediatè, & sunt hæc. *In Religione Ordinis Fratrum Prædicatorum, transgressio, vel omissio* (scilicet Regulæ, siue Constitutionum) *ex suo genere non obligat ad culpam, nec mortalem, neque venialem, sed solùm ad pœnam taxatam sustinendam: quia per hunc modum ad talia obseruanda obligantur. Qui tamen possent venialiter, vel mortaliter peccare ex negligentia, vel libidine, seu contemptu. Et quamuis pœna non debeat infligi nolenti sine culpa: ei tamen qui voluntariè se obligauit ad aliquam pœnam, potest talis pœna sine culpa infligi. Tales autem sunt Fratres Ordinis nostri, qui voluntariè in sua professione huic legi se obligauerunt.* Hæc Bandellus vbi supra.

Quibus verbis Bandellus ipse in declaratione Statuti Ordinis Prædicatorum apertè nimis declarans se ipsum; dicit primo, omissionem Regulæ, & Constitutionum eiusdem Ordinis Prædicatorum non obligare ex suo genere ad culpam nec mortalem, neque venialem: secundo, quod si in his accidat aliquando culpa, aliùnde id euenit, ex negligentia scilicet, vel libidine, aut contemptu.

Etsi quis nomine, & in persona Castri iterum objiciat, quod Bandellus loquitur ibidem de omissione Statutorum, non autem de omissione pœnæ taxatæ in Statutis non obligantibus ad culpam: Breuiter respondetur quod illatiuè, & consequenter necessariò dicit vtrumque: quia illud secūdum de omissione solutionis pœnæ, pendet omninò à primo illo, à transgressione videlicet Statuti, de quo supra. Si ergò ex vi transgressionis non incurritur peccatum, igitur multo minus ex omissione solutionis pœnæ illatæ ob transgressionem.

Cuncta hæc magis explicantur ex verbis *cap.* 15. *dist.* 1. *text.* 1. Constitutionum eiusdem Ordinis Prædicatorū sub littera, B, quæ sunt. *Declaramus quod Constitutiones nostræ continent Statuta discreta, & valdè conformia fini Religionis; quæ quidem tenentur Fratres seruare eo modo, quo in eis continentur, hoc est præcepta vt præcepta, & Satuta simplicia vt Statuta.*

In declaratione cuius textus post relatam doctrinam D. Thomæ, de qua supra, quod professores scilicet Ordinis Prædicatorum, licet in sua professione non promittant principaliter seruare Constitutiones; sed tantum obedire secundum eas: promittunt tamen ex consequenti; & implicitè seruare spectantia ad ipsum Ordinem, licet in Professione hoc non promittant expressè. De quibus Constitutionibus, siue Statutis, quorum obseruationem promittunt nō absolutè; sed sub illa conditione, de qua supra, immediatè loquens prædicta declaratio hæc habet: *Transgressio verò illorum Statutorum, quæ non absolutè, sed sub illa conditione in sua Professione seruare promisit, non obligat ad culpam; sed ad pœnam. Prædicta autem Constitutiones, quia non continent nisi Statuta honesta, & rationabilia, sunt per Sedem Apostolicam confirmatæ, sicut patet in Priuilegio, quod dicitur Mare magnum Alexandri IV. Clementis IV. Nicolai IV. Bonifacij VIII. Benedicti XI. Ioannis XXII. Grego-*

Gregorij X I. Martini V. Eugenij IV. & Sixti IV.

Sententiæ ququе Caietani (vt modo loquendi Castri in hoc vtar, qui sententiam de qua supra, attribuit principaliter Caietano) absque dubio fauent tradita à Cardinali Toleto *in suo instructorio Sacerdotum lib. 8. cap. 29. nu. 2. §. secundum est*. Vbi inter quamplura docet: *Quando superior intendit obligare ad mortale, tunc obligat: quando autem intendit non obligare, non obligat:* subdens statim. *Itaque illud præceptum obligat ad mortale, cum constat talem fuisse intentionem præcipientis. Similiter etiam si constat non fuisse, non obligat.* Hæc ille.

Ex quibus manifestè habetur, quod vbi non intendit superior, in lege etiam pœnali obligare ad aliquam culpam, illa lex non obligat, vti in Ordine Prædicatorum dictum est: ideò immediatè post prædicta subdit Cardinalis Toletus. *Vnde S. Thomas 2. 2. q. 186. art. 9. dicit præcepta S. Dominici non obligare ad peccatum.* Nota quod non dicit ad peccatum mortale, vt antea expresserat; sed ad peccatum absolutè, & simpliciter; vt ostendat se in hoc concludere omne peccatum tam mortale quam veniale: quæ clariora fiunt ex sequentibus verbis ipsius Toleti continentibus causam vel rationem sententiæ D. Thomæ citatæ per ipsum, videlicet, *quia ipsius Regulæ institutor dixit, & expressit se nolle obligare ad peccatum, in hoc enim omnes conueniunt.* Hæc Toletus.

Per quæ verba palàm docet se idem sentire quod D. Thomas, & Caietanus in hac materia. Secundo per vltima illa verba, *in hoc enim omnes, &c.* affirmat prædictam doctrinam, siue sententiam esse communem consensum doctissimorum scriptorum. Quid ergò desideratur clarius, cùm sit doctrina hæc communis, in qua omnes conueniunt? Ex verbis igitur Cardinalis Toleti apparet quòd D. Thomas, & Caietanus vniformiter loquuntur in hac materia, & per consequens, quod sententia Caietani nō repugnat, vt asserebat Castro, doctrinæ D. Thomæ.

Non me latet id quod in hac materia scripsit Ioannes Azorius 1. *par. suarum institutionum moralium lib. 5. cap. 3. ad fin.* vbi recensita opinione Caietani, de qua supra immediatè, contendit rationes Caietani & ipse soluere, eadem ferè doctrina, & principijs, quibus Castro: ideò propter breuitatem per extensum non referuntur, licet modestius loquatur, nil detrahendo opinioni Caietani; sed tantum dicendo. *Hæc opinio* (scilicet Alphonsi de Castro) *mihi magis probatur*. Et in vltimis verbis eiusdem præcitati Capituli respondens ad rationem specialem Caietani, qua dicit, quod speciale Statutum cum generali pugnaret, si transgressores essent adstricti ad pœnam subeundam dicendo; *Generale Statutum Ordinis Prædicatorum, quo dicitur: Nolumus nostras constitutiones ad culpam obligare, intelligendum est excepta Constitutione, in qua Conditor eius exprimit se obligare ad pœnam Statuto irrogatam faciendam, quamuis nulla sit in violatione Statuti culpa contracta.* Quæ interpretatio nil noui inducit contra opinionem Caietani. Et argumentum quod colligitur ex eadem interpretatione Azorij, paulò superius solutum est explicando verba Bandelli, & doctrinam Cardinalis Toleti.

Quia superius in his prælludijs, ad ostendendam vim obligatiuam legis Canonicæ, etiam in foro conscientiæ, nonnulla dicta fuere, atque exaggerata quibus ostendebatur cognatio, & affinitas maxima, ne dicam, quasi necessaria connexio, quam habent inter se pœna taxata in lege iusta, & culpa

transgressorum eiusdem legis. Et in hac vendicatione Caietani ab oppositionibus Castri, & aliorum, demonstraui separationem horum, præsertim in Ordine ad Leges, & Statuta Fratrum Prædicatorum: Ideò iudicaui etsi non necessarium simpliciter, vtile tamen fore, vt ea quæ superius frequenter insinuaui clarius, & expressius, breuiter declararem, compendiosè dicendo, quod lex pœnalis cum obligatione pœnæ habet etiam annexam culpam regulariter quoad trāsgressores illius, quoties tamen legislator suam non aperit mentem se ipsum explicando, quòd per legem à se latam quantumcunque pœnalem, non intendit obligare transgressores vllo pacto ad culpam, quemadmodum demonstratum est de Statutis, & Constitutionibus Fratrum Prædicatorum. Si id verò fecerit, absque dubio lex etsi pœnalis, tunc non obligat transgressores, nisi ad pœnam modo iam declarato: qua animaduersione tollitur omnis ambiguitas, siue difficultas, vel occasio opponendi de contradictione inter illa, quæ vsque modo hinc, & inde explicata fuere.

Pro sententia Caietani faciunt quoque tradita à Suarez *lib. 5. de varietate legum humanarum cap. 8. nu. 7. §. dico secundo:* Vbi distinguit leges pœnales in illas quæ purè pœnales sunt, & in conscientia non obligant, nisi ad pœnam, à legibus mixtis taxatā. Quæ leges primi ordinis ex materia, & verbis, alijsq. circumstantijs à legibus pœnalibus mixtis discernendæ sunt. Quam doctrinam fatetur se colligere ex D. Thoma, Silu. Bellamera, & alijs Authoribus citatis per ipsum Suarez, vbi supra, Addens: *Licet Castro dubitet, an dentur tales leges, tamen non videtur cadere in dubium, tum quia cum possibiles sint, & sæpe possint esse aptiores ad regimen subditorum cum minori periculo, & grauamine in aliquibus materijs, in quibus maius onus necessarium non est, videtur per se credibile, sæpe ferri hoc modo leges pœnales. Tum etiam quia in Religionibus sunt clara exempla harum legum, vt supra dixi; & in legibus humanis, purè pœnalis censetur illa quæ pœnam imponit fugienti de carcere, scindenti ligna in sylua communi, &c.*

Cum Azorio vbi supra statuo, legem cuius contemptor, siue violator pœnæ reus tantum existit, & non culpæ, vim, & rationem legis propriè sibi vendicare, contra Bartholomæum Medinam, & eius doctrinam relatam quidem superiùs, §. 4. *num.* 15. in aliquibus approbatam; sed in illo particulari reprobatam, in quo voluntariè asserit quod Constitutiones Ordinis Prædicatorum non obligantes ad culpā non sunt verè leges. Quæ sententia Azorij certè probabilior est ac longe verior sua contraria, & habet plures ac egregios defensores. Ratio pro eadem sententia communiter à defensoribus ipsius assignata ea est, quoniam licet non ita liget conscientiam, vt qui eam non implet, se se culpa obstringat; sic tamen ligat, vt contemptor, aut violator ipsius pœnam debeat sustinere modo explicato; & id quidem non est ex voluntate, qua subditi se se pœnæ subiecerunt tantum, vt aliqui non rectè credunt: sed authoritate legislatoris non obtemperantes adigentis ad pœnam perferendam. Ad legis autem rationem satis est, si hoc, aut illo modo liget, ac teneat ciues Principi subiectos: ita communiter omnes.

Hinc est quod Constitutiones Ordinis Prædicatorum nedum à suis, verum etiam ab exteris, & eximijs Theologis atque Iuristis passim appellantur Statuta, & Leges in sensu proprio ac formali, & quod amplius est, ipsemet Medina, Castro, & alij superius relati, frequenter eisdem

eisdem vocibus, vtuntur Statutorum, ac Legum, dum sermonem faciunt de Constitutionibus eiusdem Ordinis, ac etiam de illis in particulari, quæ certo non obligant ad culpam, vt sunt ferè omnes Cōstitutiones dicti Instituti Prædicatorum, modo declarato in Decreto siue Statuto pluries fideliter relato.

Ad firmitatem, & maiorem claritatem prædictorum considero cum Diuo Thoma *1.2.q.95.art.1.in corp. circa fin. & q.96.art.1.in corp. & ad argum.* quòd ad rationem veræ, & propriæ legis humanæ sufficit, vt lex in se contineat disciplinam, qua ei subiectos metu pœnæ cogat ac dirigat ad virtutis perfectionem, quam D. Thomas vbi supra, appellat, *disciplinam legum*, per quam virtutis perfectio aduenit homini. Ex quibus apertè colligitur quod illæ dicuntur, & verè sunt leges propriè, & formaliter, quæ obligant tantùm ad pœnam, vt sunt leges, & Statuta præsertim sacri Ordinis Prædicatorum, euidenter continentia disciplinam, & directionem, de quibus immediatè; quidquid dicat Medina & alij, si qui sunt sequaces illius: ideò idem S. Doctor art.3. eiusdem citatæ quæstionis 95. declarando qualitatem necessariam, & essentialem legis positiuæ iuxta placitū Isidori, inter quamplura docet quod ad rationē veræ legis humanæ duo potissimè requiruntur: Primum, vt sit aliquid ordinatum ad finem: secundo, vt sit quædam Regula, vel mensura regulata à Superiore mensuras scilicet lege diuina, vel naturali. Quæ duo absque dubio inueniuntur expressè in legibus, & Statutis obligantibus tantùm ad pœnam, vti patet discurrenti per leges, & Statuta Fratrum Prædicatorum.

Hinc est quod omnibus ritè ponderatis dici debent, & sunt verè, & propriè leges.

§. XVI. De necessitate tractatus, seu examinis contentorum in his Præludijs.

Tandem pro conclusione horum Præludiorum, vt alijs, & mihi quoque satisfaciam, cogor expressè declarare causam, siue causas ad initium eorumdem præludiorum tantùm insinuatas, continentes non dicam solùm magnam vtilitatem; sed absolutam necessitatem explicationis illarum difficultatum, quæ Deo Duce his Præludijs elucidantur; cùm sine horum cognitione, maxima saltem cum difficultate possint iudicio sapientum non bene versari in doctrina sacrorum Canonum intelligere, vt decet, vim siue virtutem in vtroque foro obligatiuam eorumdem, quomodovè eligentes, postulantes, nominantes, electi, postulati, nominati in Prælatos, siue illorum confirmatores, vel prouisores, teneantur ad exactam obseruantiam eorum quæ ritè, ac rectè disponuntur per sacros Canones, præsertim in materia electionis, postulationis, nominationis, confirmationis, atque prouisionis Prælatorum, aliorumque regimen animarum exercentium: siue quibus conditionibus, vel qualitatibus ornati esse debeant, tam eligentes quam postulantes, aut electi, & postulati, ac etiam confirmatores, & prouisores supradictorum. Insuper qua pœna siue pœnis, quomodo, & quando puniendi sint transgressores Canonum in materia electionis, & confirmationis respectiuè, præsertim circa pœnam priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, ac etiā priuationis potestatis eligendi, postulandi, vel confirmandi, & similium, vt alia innumera breuitatis causa prætermittam, quæ sigillatim suis proprijs locis explanabuntur.

Ad eui-

Ad euitandas igitur frequentes, necessarias, & tædiosas digressiones in sequentibus Capitulis tractatus de Electione, & Confirmatione Prælatorum sæpè immiscēdas, necessarium fuit præmittere tractatum eorum, quæ continentur in prædictis Præludijs. Eo magis quia nullus inuenitur sanæ mentis, qui apertè non cognoscat, simulq. fateatur hanc veritatem, siue necessitatem: quodq. cognitio contentorum in Præludijs, de quibus supra, non est cunctis ita facilis, neque communis, præsertim Regularibus, qui Altissimo per singularem famulatum totaliter dicati, salutique animarum sollicitè intenti, ac in alijs quampluribus occupati, vt plurimum studio prædictorum nequeunt operam nauare.

Hoc vno denique adnotato quod supradictorum, & sequentium tractatio sacræ Theologiæ ambitu absque dubio cōtinetur, vt affirmant inter alios quamplures S. Thomas 2.2.q.57. Dominicus Soto de iustitia, & iure, Bañes de iure, & iustitia ad exordium, Alphonsus de Castro *de leg. pæn.* & Suar. *de legibus ad initiū.*

In quo singulari gloriosos habeo antesignanos, Magistrum sententiarum, Alensem, Beluacensem, Gersonē, Driedonem, S. Antoninū; sed inter alios egregium Ducem Theologorum Thomam Aquinatem Doctorē Angelicum, præsertim 1.2.q.90. *& seqq.* plusquam Salomonem in fortitudine animi, & sapientia ab Innocentio V. in suo sermone, *Ecce plus quàm Salomon hic*, acclamatum. In hoc enim inuictissimo Duce, & cælesti Doctore, ex testimonio Ioannis XXII. in Bulla Canonizationis eiusdem sancti viri verissimè impletum est illud Psalmi, *Rigans montes de superioribus suis, de fructu operum tuorum satiabitur terra:* cuius doctrina vniuersa illustratur Ecclesia, ex testimonio Vrbani V. in Bulla ab eo directa Archiepiscopo Tholosano eiusdem Ecclesiæ Cancellario, vniuersisq. Magistris & Doctoribus, &c. in Ciuitate, & Prouintia Tholosana commorantibus.

Huius sanctissimi viri doctrinam nedum Apostoli Petrus, & Paulus, atque Beatissima Virgo commendant, sed ille quoque, qui veritas est, Parisijs, ac Neapoli miraculosa voce approbat, ex testimonio innumerabilium grauissimorum scriptorum, præsertim ex attestatione expressa Pij V. in Bulla institutionis festiuitatis S. Thomæ pro Ciuitate Neapolitana.

Summma Cap. I.

1 *Omnes, etiam Regulares, tenentur in electionibus canonicis suorum Prælatorum, obseruare quæ in sacris Canonibus traduntur titulo de Electione & Electi potestate.*

2 *Vbi sacri Canones loquuntur præcipiendo aliquid vniuersaliter, eorum dispositio extenditur etiam ad Regulares.*

3 *Capitula, siue Congregationes quorumcumque Regularium, sine speciali priuilegio Sedis Apostolicæ, non possunt aliquid statuere contra dispositionem sacrorum Canonum, neque contra ius commune, præsertim in materia electionis; & si fiat, totum erit irritum ac inane.*

4 *Ideò in Ordine Prædicatorum sunt quamplurima Statuta, quibus præcipitur, vt electiones Superiorum eiusdem Ordinis fieri debeant secundum formam à sacris Canonibus statutam.*

5 *Ex Nauarro, & alijs, declaratur nullum Statutum illud conditum per Generalem S. Augustini, in Diffinitorio Generali sua Religionis, quo auferebatur toti Ordini, siue parti illius, modus eligendi conformis Iuri communi.*

Quot

6 *Quot modis aliqua Electio dicatur Canonica.*

7 *Quæ sit verè Electio Canonica.*

8 *Adducitur diffinitio Electionis atque Postulationis canonicæ.*

9 *Assignatur differentia, & conuenientia, inter electionem, & postulationem canonicam.*

10 *Sub nomine Electionis generaliter sumptæ, cadit etiam Postulatio in materia pœnali.*

11 *Quicumque possunt de iure eligere, possunt etiam postulare.*

12 *Assignantur aliqua in quibus differunt Electio, atque Postulatio Canonica: Vbi etiam animaduertitur, quod per electionem Canonicam initiatur matrimonium spirituale inter Ecclesiam, & personam electam; quod postea perficitur per confirmationem.*

13 *Postulantes non consentiunt in postulatum; sed eorum vota dirigunt ad Superiorem, vt dignetur ex gratia illum admittere: Hinc oritur, quod electio innititur Iuri, postulatio vero gratiæ.*

14 *Vniuersaliter loquendo, cæteris paribus, Electio Canonica Regulariter præponenda est semper Postulationi.*

15 *Ex Tabiena colligitur quod in Ordine Prædicatorum nulla, aut minima saltem inueniatur differentia inter electionem, & postulationem, quoad libertatem confirmandi vnum vel alium, dummodo cætera sint paria.*

16 *Postulatus, ex vi postulationis nullum ius acquirit de iure communi.*

17 *Ius acquisitum per electionem, præuia Canonica electione, appellatur ius ad rem, & non in re.*

18 *Vel secundum aliquos dicitur ius acquisitum in habitu, non autem in actu.*

19 *Simpliciter loquendo, omnis electio Prælatorum Regularium, quantumuis Canonica, indiget confirmatione ad sui complementum; Ideò nullus electus, sub quouis titulo, siue colore valet administrare quæ sunt propria illius officij, siue Prælaturæ, ad quam est electus, ante confirmationem, nisi adsit super hoc speciale priuilegium, siue declaratio Sedis Apostolicæ.*

20 *Si quis electus ante confirmationem se ingerat administrationi, nedum deperdit omne ius acquisitum per electionem; sed remanet ineligibilis, ita vt egeat speciali dispensatione Sedis Apostolicæ; alias remanet semper inhabilis ad quamcumque Prælaturam.*

21 *Immo qui erat Oeconomus, siue Procurator, antequam eligeretur, vigore illius tituli quem antea habebat, non potest administrare, alias incurret pœnas taxatas in ean. Auaritiæ.*

22 *Hoc tamen venit intelligendum in Italia, extra enim Italiam Prælati Ecclesiastici in concordia ab omnibus electi, ex dispositione Capituli, nihil possunt in temporalibus, & spiritualibus administrare quæ sunt sui muneris.*

23 *In Ordine Prædicatorum Electio quantumuis vnanimis, & canonica, nullum ius tribuit electo: Itaut neque possit iuri suo renunciare, cum remaneat semper in potestate Superioris, confirmare, vel nullam declarare electionem subsequutuam.*

24 *Idem repetitur per modum necessariæ illationis.*

25 *De iure communi, Episcopus vnius Ecclesiæ, non potest eligi ad aliam Ecclesiam, neque postulari: & à simili Prælatus.*

26 *In Ordine vero Prædicatorum ex speciali Priuilegio Sedis Apostolicæ, potest eligi Prior actualis vnius Conuentus, in alio Conuentu.*

27 *Authoritate tamen Apostolica hoc prohibetur in Prouincijs Romana, & Lombardiæ; & si fiat, nulla est electio.*

28 *Declarationes, atque confirmationes factæ in Capitulis Generalibus Ordinis Prædicatorum, obligant Professos eiusdem Ordinis*

dinis ad illorum obseruantiam: Idem dicitur de declarationibus factis per Magistrum Generalem; quædam etiam inseruntur de præstantia eiusdem Ordinis Prædicatorum.

29 *Reuocatur omnis, & quæcumque declaratio, in qua male dicitur quod Ordinationes Generalis Capituli Prædicatorum non obligant Fratres, nisi solum quando Acta Capituli fuerunt recepta in illa Prouincia.*

30 *Authoritate Apostolica declaratur, ac præcipitur, quod vnaquæque Prouincia in Ordine Prædicatorum, teneatur acceptare, publicare, & obseruare contenta in actis Capitulorum Generalium.*

31 *Ideò nulla Prouincia valet recusare acta Capitulorum Generalium: reuocatur super hoc omnis vsus, consuetudo, atque priuilegium.*

32 *Iulius II. concedit Magistro Generali eiusdem Ordinis Prædicatorum, vt pro securitate conscientiæ suorum subditorum, possit declarare Constitutiones, priuilegia, indulta, gratias, & exemptiones a Sede Apostolica concessas, & concedendas Fratribus sui Ordinis; cui declarationi standum est.*

33 *Assignatur regula generalis, quando aliquod Statutum in pluribus Capitulis Generalibus Ordinis Prædicatorum confirmatum habeat vim Constitutionis.*

34 *Explicantur quamplura scitu digna, & forte necessaria, circa vim obligatiuam legum Capitulorum Generalium, etiam in Ordine ad supremos Prælatos, & Superiores illorum, ac aliarum legum respectu conditorum illarum.*

35 *Declaratur vis atque efficacia Epijchiæ, & quando, ac quomodo illa vtendum sit: adducitur pariter resolutio valdè vtilis Caietani ad quoddam difficile dubiũ.*

36 *Quomodo electio in alternatiuis ex debito fieri debeat, de vno ex nominatis in ipsa alternatiua declaratur.*

CAP. I.

De Electione Canonica Prælatorum in communi.

QVAE igitur Pontificio iure disponuntur circa Electionem canonicam Prælatorum Ecclesiasticorum, titulo *de Electione, & Electi potestate*, 1 † necessario veniunt obseruanda in Electionibus quorumcumque Prælatorum etiam Regularium. Butr. *de electione, cap. quia tua, nu.6.* expressis verbis inquit: *Nota quod vt valeat electio, debet esse facta secundum canonum formam*; Idem repetit de Electione in Ecclesijs conuentualibus, *cap. cum terra, nu.7.*

Hanc assertionem, siue conclusionem principalem huius cap. proponit, ac defendit inter alios Franciscus Suarez *tom.4. operis de Religione lib.2. cap.5.* asserens: *Quamuis cap. quia propter, & alia iura de elect. generalius loquantur, absque dubio iuxta communem Doctorum interpretationem, prædictorum iurium dispositio, locum habet in electionibus Abbatum, Ecclesiarum, Regularium; quæ etiam dicuntur viduatæ, mortuo, vel deficiente Abbate, cap. ne pro defectu eod. tit. & per consequens etiam in omnibus Prælatis localibus Religionum quarumcumque, qui licet non vocentur Abbates, ferè solo nomine differunt quoad munus, ad quod eliguntur.* Igitur à fortiori idẽ dicendum erit de electione Prælatorum Regularium altiorem, siue vniuersaliorem habentium iurisdictionem; maximè verò de electione supremi Prælati, vel Generalis vniuscuiusque instituti; subdens, *& hæc est communis doctrina Doctorum in dict. cap. quia propter.*

Cuncta hæc ante ipsum Suarez, licet non cum tanta expressione, siue apparatu ver-

tu verborum docuerant post innumeros Iuristas nonnulli Summistæ Regulares, præsertim Silu. *tit. elect. 1. num. 1. elect. 2. nu. 2. & 4.* Tabiena *ibidem*, Ang. & Armilla *eod. tit.* Qui Silu. & Angel. *verb. Prælatus num. 6.* palàm affirmant quod Superiores Regulares locales; vti Abbates, Priores, Guardiani, & Rectores vnius Conuentus, vel Monasterij, siue Collegij, ac etiã Prouinciales, sunt verè Prælati Ecclesiastici; & à fortiori Generales, sunt verè, ac propriè Prælati Ecclesiastici, quamuis diuersis nominibus appellentur, & inter alios inueniatur aliqua differentia secundum Statuta, & Priuilegia vniuscuiusque Religionis, quæ meritò appellatur differentia accidentalis. Hos enim declarauit verè Prælatos Sixtus V. in secunda Constitutione, quam edidit de illegitimè natis, qua priorem à se editam de eadem materia declarauit. Immo Suarez *vbi supra lib. 2. cap. 2.* ex auctoritate Panormitani *in cap. vlt. de Regularibus*, & Corduba *in annotat. ad Compendium Priuilegiorum tit. Guardianus*, idem demõstrat.

Expressè enim in præcitato titulo de
2 Electione, amplioribus verbis † præcipitur obseruatio sacrorũ Canonum in electione Prælatorum Regularium; euidentius tamen *in cap. indemnitatibus in 6.* vbi Bonifacius, §. *ad hæc.* protestatur *iura summ. Pontif. circa electionem virorum in Monasterijs, Conuentibus, vel quibusuis Ecclesijs, non posse, nec debere immutari; sed omnino esse obseruanda.* Et *in cap. vlt. de statu Monachorum*, in quo loquitur Honor. III. vti adnotat præsertim Panormit. *sacri Canones simpliciter loquentes extenduntur etiam ad Regulares, prout in tit. de electione, & electi potestate.* Hoc idem insinuant verba Constitut. Pij IV. super Reformatione Conclauis, edita 7. Idus Octobris 1462. in exordio dum, inquit; *In eligendis Episcopis, & alijs Prælatis, quanta adhibenda sit cura, testantur Patrum nostrorum sacratissimæ constitutiones, de Episcoporum, & aliorum Prælatorum qualitate editæ.*
3 Vndè generaliter † in *cap. quod super his, tit. de maior. & obed.* expressè per Innocent. III. præcipitur, ne in synodis, congregationibus, siue Capitulis, quorumcumque habentium iurisdictionem, statuatur aliquid, quod sit contra vel præter statuta in sacris Canonibus expressa; & ex Concilio Melden. *cap. 12.* recensito, *in cap. canonum, tit. de Constit.* adiuncta etiam glosa, præcipitur, quòd *vbi* Papa intendit per suas Constitutions aliquos obligare, illi tanquam subditi, leges Superioris obseruare tenẽtur, vt latè probat Franciscus Suarez *de legibus lib. 4. cap. 19.* Quamobrem Nauar. *to. 1. lib. 1. consil. tit. de constit. cons. 9. n. 14.* expressè asserit Statutum quoddam factum in materia Electionis in Ordine Minimorum, esse nullum, quia est contra ius commune; & fundat suam intentionem præcipuè *in cap. quod super his de maior. & obed.* Hoc idem repetit *lib. 3. tit. de Regul. consil. 26. nu. 8. & 9.* dum inquit, *Capitula omnia Generalia, cum sint Papæ inferiora, nihil condere possunt contra ius commune canonicum ipsiusmet Papæ.* Et *lib. 1. tit. de electione consil. 3. nu. 1. & 2.* inquit: *Sine facultate expressa à Pontif. Maximo concessa, nulli ei inferiori licet edere legem contrariam iuri communi, in materia electionis.*

Forma igitur tradita *in cap. quia propter, de electione*, debet ad vnguem seruari, cùm habeat decretũ irritans in ordine ad electiones aliter factas, vt voluit Innoc. *in dicto cap. nu. 6.* Compostellan. *nu. 20. versic. nunquid de ista*, Roman. *cons. 322. n. 12.* Mandagot. *de elect. cap. 22.* cum alijs per Rotam relatis *in Treueren. Abbatiæ S. Maximini 24. Nouemb. 1624. coram Reuerendiss. Coccino Rotæ Decano.*

Nec inferiores Papa possunt contra formam traditam *in dicto cap. quia propter*, aut contra alia iura de electione Canonica, aliquid in contrarium statuere; vt de Cœtu Cardinalium est text. *in Clement. ne Romani in princ. de elect.* vbi statuitur quod sede vacante Cœtus Cardinalium non possit Constitutionem Gregorij X. modificare, corrigere, vel immutare, aut quicquam ei detrahere, siue addere, vel dispensare quomodolibet circa ipsam vel aliquam eius partem, aut eidem etiam renunciare, Imol. *in 3. notab. & notab.* 4. Cardin. *§. 1. n. 7. in princip.* Vitalin. *§. 1. num. 15. & 36.* Barbat. *§. fin. nu. 11. & seqq.* Gloss. *ibid. verb. Inferiorem, & in cap. vbi periculum §. hoc sacro, vers. intromittant. de elect. in 6.* Archidiac. *ibid. nu. 4. col. 3. versic. item quaro de elect. in 6.*

Et de Capitulo quocumque quod nō possit statuere contra dictum cap. *quia propter*, dixit Oldrad. *cons. 259.* Alberic. *de Rosat. in l. de quibus, n. 147. ff. de legib.* vbi etiam firmat non valere statutum irritans ipso iure electionem factam non vocatis absentibus; & ita dicit fuisse determinatum in Romana Curia super electione facta in Ecclesia Dertusensi, & sequitur Felin. *in cap. quod super his, nu. 9. versio item de validitate statuti*; quæ locum habent etiam respectu Capitulorum ac Superiorum Regularium, vt nō possint aliquid statuere contra dispositionem Canonum in materia electionis Nauar. *cons. 3. nu. 1. de elect. & consil. 26. num. 4. lib. 3. de Regular.* vltra prædicta, Ratio clara est, quia inferior non potest statuere contra legem superioris, *cap. cum inferior de maior. & obed.* immo vt dicit Abbas *in cap. cum tanto. num. 9. ad fin. de consuetud.* Papa non potest dare Clericis potestatem statuendi contra Canones.

Quapropter in Constit. Ord. Prædicatorum *dist. 2. in cap. de electione Prioris Conuentualis*, & *de Electione Prioris Prouincialis*, & *de Electione Magistri Ordinis*, frequenter præcipitur, vt supradictorum Superiorum Electiones semper fiant, secundum formam canonicam, hoc est, à sacris canonibus statutam, vti est videre clarè in textu & in declarationibus præcitatorum Capitulorum; Quibbus addit Tabiena, *par. 2. tit. Inquisitor, circa finem nu. 39. Si aliquid dimitteretur, cum proceditur per scrutinium quod sit de substantia formæ electionis* (in Ordine scilicet Prædic.) *cassaretur electio.*

Quamobrem in Constitutionibus eiusdem Ordinis Prædicatorum *text. 5.* & clarius in glossa eiusdem text. expressis verbis dicitur. *Item declaramus quod electio canonica debet esse digni, & idonei viri, & ideò nullus potest eligi in Priorem qui non habeat conditiones à sacris canonibus requisitas.*

Quocirca nulla Religio, quantumuis priuilegijs decorata, ex se, condere potest Statuta, siue leges † contrarias dispositioni iuris communis, circa electionem canonicam suorum Superiorum, 5 nisi habeat super hoc priuilegium à Sede Apostolica sibi concessum in forma speciali, *cap. quod super his, tit. de maiorit. & obedien.* Nauar. *lib. 1. consil. tit. de elect. consil. 3.* Ibi enim *ad 1. quæst.* respondendo, tanquam certum statuit, non potuisse Generalem S. Augustini, in Diffinitorio Generali suæ Religionis, auferre toti Ordini Augustiniano, nec parti eius, modum eligendi conformem iuri communi, sine speciali, & expressa facultate S. D. N. cum nulli inferiori eidem Santissimo liceat edere legem contrariam iuri communi, *cap. quod super his de maior. & obed. & cap. inferior. 21.* Quod redditur manifestum ex ipsamet sequenti diffinitione electionis Canonicæ paulo inferius adducenda.

Ante-

Antequam diffiniatur Electio, prout de more, distinguenda est multiplex significatio eius.

6 Electio aliqua † dici solet canonica triplici modo, *largè, strictè*, & *strictius*, ex Gemin. *cons.* 88. *nu.* 4. Strictius dicitur canonica electio, quando in ea omnia seruata fuere, quæ sunt de substantia, & solemnitate; quæ si omittantur, electio est nulla, vt *in cap. quia propter*. Strictè verò illa dicitur, in qua seruantur quæ sunt de substantia electionis, omissis ijs, quæ pertinent ad solemnitatem, vt puta vocatio absentium: quo casu electio non est nulla, sed venit annullanda, *cap. quod sicut* 28. *de elect.* Largè autem illa dicitur electio canonica, in qua non fuerunt seruata substantialia, nec alia quæ pertinent ad solemnitatem secundum dispositionem iuris positiui: hæc Electio habet validitatem tantùm iuris naturalis, quia habet consensum eligentium, & ipsa de iure non est valida, vt latius dicitur *in cap. quia propter*, & *in cap. sicut de elect. in* 6.

Electiones quas Papa appellat Canonicas, sunt illæ, quæ dicuntur Canonicæ strictiori modo, cùm iura illas solas approbent: & illud est proprium significatum alicuius nominis, quod communiter iura recipiunt: dum enim di-

7 cunt † canonicam electionem, intelligunt de electione valida, & per consequens de illa quæ dicitur canonica strictiori modo, vt patet *in cap. postulasti, de Cleric. excomm. ministr.* cùm à propria verborum significatione recedendum non sit, *l. non aliter, ff. de legat.* 3. *cap. in nostra, de iureiur.* & *in cap. propterea de verb. signif.* Ita inter alios quamplures Gemin. *cons.* 88. *nu.* 4. & *Rebuf. in praxi tit. canon. instit. qua dicatur*; vbi concludunt illam esse canonicam electionem, quæ fit secundum canones, *cap. cum aliter, de dolo, cap. grauis de cens. cap. vnic. de ætat. & qualit. in* 6.

Nec potest dici illa electio canonica, quæ secundum dispositionem iuris facta non fit: *cap.* 1. *de elect.* Decis. Rom. *coram Reuerendissimo Coccino Decano Treueren. Abbatia sancti Maximini Veneris* 24. *Ianuarij* 1625. §. *neque facit*.

Electio enim canonica, propriè dicta, secundum Hostiensem & alios gra-

8 uissimos Doctores, † est *alicuius idoneæ personæ ad dignitatem, siue Prælaturam, vel fraternam societatem, seruata forma canonica legitima vocatio*. Ita *cap. cum in cunctis tit. de elect.* Postulatio verò est *eius qui eligi non potest in Prælatum, concors Capituli facta petitio*: Panorm. & alij *in Rub. eod. tit. de elect.* Hostien. *in sum. eod. tit.* de qua materia postulationis diffusius agetur in seq. Capitulo.

Conueniunt autē electio, & postulatio

9 canonica in hoc, quod † si fiat electio, vel postulatio, alicuius personæ indignæ, siue contra formam à sacris Canonibus statutam, vtraque ipso iure est nulla, vel saltem de iure venit annullanda; *cap. quia propter tit. de elect.* Doctor. *ibidem*.

Sub nomine electionis generaliter

10 sumptæ cadit † postulatio, etiam in materia pœnali, Panorm. *in cap. in causis de elect. nu.* 2.

11 Regulariter omnes illi qui † possunt eligere de iure, possunt etiam postulare, vt patet in eisdem præcitatis titulis.

Differunt inter se postulatio, & ele-

12 ctio: Primo quia † illegitime natus, non ordinatus, & qui non habet legitimam ætatem, postulari quidem, non tamen eligi potest, *cap. cum nobis*, & *cap. dudum*, & *cap. innotuit, extra de electione*.

Secundo, quia electores dum eligunt secūdum formam canonicam dignum, per talem Electionem consentiunt in electum, tanquam in sponsum spiritualem Ecclesiæ Cathedralis, siue Regularis, pro cuius regimine est electus.

Initiatur enim inter Ecclesiam, & personam electam, per subsequtam electionem, vinculum matrimonij spiritualis, quod postea perficitur per superuenientem confirmationem Superioris; *cap. cum inter canonicos, eod. tit. de electione, & cap. inter corporalia, tit. de translatione Episcopi*. Hoc idem asserit Silu. *in sua summa, verb. Electio 2. nu. 3*. Doctores id suadent multis rationibus, & argumentis, *cap. etsi vnanimiter de postul. in princip.* Panorm. *ibidem, nu. 4. 5. & 6.*

13 Postulantes autem aliquem † nequaquam consentiunt in postulatum; sed eorum vota simpliciter dirigunt ad Superiorem, vt dignetur ex gratia, si sibi bene visum fuerit, admittere postulatũ ab illis, Panorm. *tit. de postulat. Prælat. in princ. rubr. 1. nu. 2.* vbi etiam citat Innoc. & alios sapientiores Doctores. Ex quo namq. discrimine oritur illud commune Iuristarum asserentium, quod *electio canonica innititur iuri, postulatio vero gratiæ*. Hinc est, quod Postulationis admissio, tota pendere dicitur à gratia Superioris, *cap. gratum tit. de postulat.*

14 Electio cæteris paribus præponenda semper venit postulationi, excepto casu; quando scilicet postulatio habet pro se duas partes ex tribus; electio vero, excedit quidem medietatem; sed in paruo numero, *cap. scriptum, tit. de elect.*

15 In Ordine vero Prædicat. † quemadmodum animaduertit Tabiena, *in tit. postulat. nu. 1.* ex priuilegio Apostolico, nulla prorsus dignoscitur differentia inter Electionem, & Postulationem, quoad effectum confirmationis, dummodo cætera sint paria. Vnde potest confirmator electum, vel postulatum sufficienter, seruatis seruandis, confirmare; attenta semper necessitate, vel vtilitate Conuentus, vel Collegij, cui præficiendus est Prælatus.

Cui dicto Tabienæ, suffragatur etiam Priuilegium Alexandri, & Sixti IV. inferius citandum, quod intelligitur solum, & tantum, quoad potestatem confirmandi electum, vel legitimè postulatum.

16 Postulatus insuper ex vi postulationis de iure communi † nullum ius acquirit, etiam quod postulatio iam fuerit præsentata Confirmatori: Et si enim Electores, qui & postulatores sunt, nequeãt recedere à postulatione post tempus factæ præsentationis, id tamen euenit non ratione alicuius iuris acquisiti per illam: sed hoc totum prouenit ob reuerentiam Superioris, cui facta est præsentatio postulationis; ne scilicet illudatur, *cap. postulationem tit. de postulat.* Panorm. *ibid. nu. 1.*

17 Per Electionem namque, † qui est electus canonicè, licet de iure communi, sibi acquirat aliquod ius, illud non est plenum, sed est ius ad dignitatem, seu Prælaturam, ad quam est electus; quod ius nominari solet communiter, ius ad rem, & non ius in re, siue alio nomine ius petendi confirmationem. Hoc ius, ex sola Electione proueniens, est reuocabile, vel confirmabile, secundum quod rationabiliter iudicauerit expedire confirmator: Deum, & iustitiam eius præ oculis semper habens, *cap. nihil, cap. qualiter, & cap. cum dilectus, tit. de elect.* idque clarius affirmant Doctores, *ibidem*. Dato casu quod moriatur quis iam electus ad aliquam Prælaturam, ante confirmationem, non dicitur vacare talis Prælatura, nisi per mortem primi, qui ante illum eam habebat, in signum quod nullum ius in re acquiritur per solam Electionem, sed necessaria sit confirmatio Superioris; (In Electione enim Prælatorum curam animarum habentium, nisi adsit priuilegium speciale super hoc concessum à Sede Apostolica,

lica, requiritur semper confirmatio de qua supra, vt infra latius dicetur; præsertim *cap.* 14.)

18 Vel tertio vt tradũt † Doctores *in cap. si tibi absenti, tit. de prebend. in* 6. & *cap. transmissam*, & *cap. auaritia in* 6. *tit. de elect.* Dicitur ius acquisitum per Electionem in habitu tantum, in actu vero, per solam confirmationem; quia nihil actum dicitur, quoties aliquid agendum superest, *l. cum Silanium*, *C. de his quibus*: ideò electio confirmanda.

19 Regulariter enim omnis electio Prælatorum Regularium, † quantumuis canonica, confirmatione indiget, nisi adsit speciale priuilegium concessum à Sede Apostolica, aliter disponens; *cap. nihil est*, *cap. dum dilectus*, *tit. de elect.* & clarius id tradunt Doctores *in cap. postquam eod. tit.* Ex quo oritur quod electus ante confirmationem, nequit exercere in totum, vel in partem, ea quæ pertinent ad munus, siue administrationem dignitatis, vel Prælaturæ, ad quam est canonicè electus, nec locum eiusdem dignitatis arripere. Confirmatio etenim ius administrandi, & exercendi ea quæ sunt spectantia ad munus, siue præfecturam, ad quam est electus, confert electo: *cap. nosti*, *cap. qualiter*, *tit. de elect.* & *cap. dudum*, *tit. de prebendis.* Extat insuper circa hoc decis. Rot. Rom. *Rom. Capellaniarum die Veneris* 22. *Iunij* 1602. *coram Illustrissimo Cardinali Bononien.* quæ est in ordine earum quas collegit Prosper Farinaccius, 62. *in* 1. *tom.* 2. *par.* vbi *nu.* 2. traditur quod electio factum alterius, hoc est Superioris confirmantis requirit, conformiter *ad cap. nihil*, *tit. de elect.* Et est in proprijs terminis circa hoc *consil.* 246. *Oldradi*, *num.* 1. in quo resoluit post multas allegationes immediate vt supra. Ideò consuetudo admittens vt quis electus ante confirmationem administret quæ sunt muneris illius officij vel Prælaturæ, ad quam est electus, tamquam sacris Canonibus inimica, non est seruanda, imò extirpanda, vt patet *in cap. cum venerabilis*, *tit. de consuetudine*, §. *vel vt possit*: Azorius *par.* 2. *instit. moral. lib.* 6. *de quarto decalogi præcepto*, *cap.* 16. §. *ad quam pœnam.*

Ideò Panormit. *in cap. qualiter tit. de elect. num.* 2. post citatum textum Leuit. post author. Hieronymi, Archidiaconi, Oldradi, & aliorum, rectè concludit duo: quorum primum est, Electum non posse ante confirmationem, administrare quæ pertinent ad suam dignitatem, vel officium, etiamsi adsit consuetudo in contrarium.

20 Secundum est, † quod *nu.* 8. *eiusdem cap.* præmissa citatione diuersorum textuum, ac iurium, infert quasi necessarium corollarium. Qui administrauerit ante confirmationem, efficitur ineligibilis, ita vt egeat speciali dispensatione Sanctissimi: & si absque præuia dispensatione, etiam à Papa hoc ignorante promoueatur, talis promotio censeri debet surreptitia, nec habet verum titulum Prælaturæ.

21 Io. Andr. relatus à Butr. † *lib.* 1. *sexti Decret. de electione*, *& electi potest. cap.* 5. *nu.* 3. *&* 4. fundatus in verbis *cap. auaritiæ*, & præcipue in illis *gerere*, *vel recipere*, *&c.* constanter tenet quod ille qui anteà erat Oeconomus, siue Procurator, si eligatur ad officium, vel dignitatem vigore tituli, siue officij quod anteà habebat, si administret, incurrit nihilominus pœnas taxatas *in Canon. Auaritiæ*; & ad illas effugiendas tenetur, pro tunc, antiquam dimittere administrationem, donec fuerit negotium confirmationis determinatum.

22 Hodie tamen, † licet non sit immutatum in Italia ius de quo supra immediate dictum est, ex generali tamen dispensatione Papæ, extra Italiam con-

ſtituti, ſtatim poſtquam ſunt in concordia electi, poſſunt in temporalibus, & ſpiritualibus miniſtrare, *cap. nihil, tit. de elect.* Hocque illis conceditur, ne ecclesia interim patiatur propter loci diſtantiam.

23 In Ordine autẽ Prædicatorum † electio, etſi ſit vnanimis, nullum ius tribuit electo; prout manifeſtè traditur in Conſtitutionibus eiuſdẽ Ordinis auctoritate Apoſtolica ſæpius confirmatis, ſecundum quas iam ab hinc quadringentis, & ſeptem annis regitur prædictus Ordo: Nam *diſt.* 2. earundem Conſtitutionũ. *cap. de electione Prioris Conuentualis*, in declaratione textus tertij, ſequentia continentur.

Declaramus, quod ille qui eſt electus canonicè in Priorem alicuius Conuentus Ordinis noſtri, non poteſt incontinenti pronunciata electione iuri ſuo renuntiare; cùm taliter electus, nullum ius acquirat, & nullam prorſus habeat adminiſtrationem; imò nec velle, nec nolle habet, propter ſuum ſolemne votum obedientiæ præſtitum, conformiter ad *cap. 2. tit. de teſtamentis, & vltimis voluntat. in 6.* vbi liquido apparet, quod voluntas ſubditi, à voluntate Superioris in omnibus depẽdet. Imò in declaratione eiuſdẽ præcitati tex. 3. cap. de electione Prioris Conuentualis additur, *Quod ſi aliquis Frater dicti Ordinis Prædicatorum fuerit electus in Priorem à maiori parte electorum, vel etiam ab omnibus electoribus; In poteſtate nihilominus Superioris eſt, ipſum confirmare, vel non confirmare: & dato, quod non ſit confirmatus, propter hoc non remanet tali electo locus appellandi, nec aliquam cauſam proſequendi, nec aliquid in foro contentioſo repetendi.* Ex quibus omnibus, tamquam ex quodam certiſsimo antecedenti, eadem declaratio Conſtitutionum per modum neceſſariæ conſequentiæ infert quæ ſequuntur, ad verbum.

24 *Apparet ergo ex prædictis, † talem non habere ius aliquod in tali electione, ac proinde non poſſe cedere iuri ſuo, quia ex vi talis electionis nullam ius dignoſcitur acquiſiuiſſe.* Hæc in Conſtitutionibus dicti Ordinis, vbi ſupra.

25 De iure communi † licet Epiſcopus actualis vnius eccleſiæ, non poſſit eligi propter vinculum matrimoniale, ad aliam eccleſiam; poteſt tamen poſtulari, vt dicetur cap. ſequenti.

26 In Ordine autem † Prædicatorum, Prior actualis vnius Conuentus non poterat antiquitus eligi, ſed ſolum poſtulari in Priorem alterius Conuentus. vt patet euidenter in tex. 3. *cap. de electione Prioris Conuentualis*. At verò in Capitulo Generali celebrato Placẽtiæ 1310. auctoritate Apoſtolica fuit ordinatum, & declaratum, quod non obſtantibus verbis præcitati text. de cetero poſſent eligi Priores actuales vnius Conuentus, in alio Conuentu. Quæ declaratio fuit appoſita in Conſtitutionibus dicti Ordinis Prædicatorum, ad eundem text. *ſub litera I.*

27 In Prouincijs verò Romana, & Lombardiæ, † propter Ordinationem quintã in ſerie earum Ordinationum quas edidit Cardinalis Alexandrinus, Ordinis Prædicatorum Protector, pro bono regimine earundem Prouinciarum; *Prior actualis vnius Conuentus non poteſt eligi, aut poſtulari in Priorem alterius Conuentus, ante completum officium ſui Prioratus; & ſi ſecus fiat, electio eſt nulla, & irrita.* Propter quæ verba, *ante completum officium*, &c. ad remouendas fraudes illorũ qui renuntiabant officio Prioratus ante expletum tẽpus primi Prioratus, certi de electione facienda in eorum perſona, pro alio Prioratu, ſæpius declaratum eſt, & vſus eandem approbauit declarationem, dato quod quis renuntiet Prioratum iam acceptatum, ac exer-

exercitum, ante tempus completum duorum annorum in Prouincia Lombardiæ; in Romana autem trium annorum: toto illo temporis spatio remanet inhabilis, vt eligatur pro alio Prioratu. & si fiat de illo electio, absque præuia dispensatione ab habente auctoritatem dispensandi super prædictas Ordinationes Cardinalis Alexandrini, confirmatas auctoritate Apostolica, talis electio nulla erit: præsertim propter dicenda inferius cap. 4. 11. & 14.

Quia verò superius facta est mentio de Constitutionibus, & Ordinationibus Ordinis Prædicatorum, & inferius frequenter sunt adducendæ Declarationes, Ordinationes, Interpretationes, & Admonitiones Capitulorum Generalium præfati Ordinis; æquum est breuiter aperire quantum sit faciendum, de prædictis Declarationibus, Confirmationibus, Ordinationibus, Interpretationibus, & Admonitionibus à Professis dicti Ordinis Prædicatorum. quod proportionaliter potest extendi ad Regulares cuiuscumque approbatæ Religionis.

28 Quamobrem sciendũ est, † Declarationes Capitulorum Generalium, obligare quidem Professos eiusdem Ordinis Prædicatorum ad eorum obseruãtiam: & idem, (proportionaliter tamen) potest affirmari de Ordinationibus, & Cõfirmationibus Capitulorũ Generalium, maximè verò si fuerint confirmatæ per tria Capitula Generalia continua.

Hoc enim clarè traditur *in tex.* 9. prolog. Constit. Ordinis Prædicatorum per sequentia verba: *Ordinationes tam Capitulorum Generalium, quàm Magistri Ordinis, durare volumus, donec fuerint reuocatæ per similem potestatem*. Et in Declaratione eiusdem text. dicitur: *Interpretatio, vel declaratio, facta per Capitulum Generale, vel per Magistrum Ordinis, licet non habeat vim Constitutionis, est tamen à subditis tenenda, & obseruanda*; quod fuit in diuersis Capitulis Generalibus à principio Ordinis, vsque ad hæc tempora, pluries ordinatum, atque confirmatum, estque in viridi obseruantia in omnibus Prouincijs non desolatis eiusdem almæ Religionis, de cuius præstantia scribit inter alios P. Suarez *tom. 4. sui operis de varietate Relig. lib. 3. cap. 6. per tot. Habuit*, inquit ille, *auctorem magnum Ecclesiæ propugnatorem, S. Dominicum, cuius vita, & sanctitas notissima est, & à grauioribus viris latè conscripta*. subdens: *Prima fuit inter Religiones, quæ approbationẽ solemnem, & authenticè scriptam, statim in suo ortu obtinuerit, vt asserit Pius V. in suo motu proprio 69. cuius exordium est: Diuina disponente*, &c. vbi inter quamplura affirmat, sacrum Ordinem Prædicatorum inter Mendicantes Ordines primò fuisse ab Ecclesia approbatum, atque confirmatum. Ante enim celebrationem Concilij Lateranensis sub Innocentio III. non erat vsitatum Ordinum confirmationem in scriptis recipere, vel expectare. Additque Suarez *vbi suprà*, Religionem Prædicatorum esse veram, perfectamque; & declarans seipsum, quòd non loquitur de communibus, & per communia alijs Ordinibus, subdit: *Dico autem esse perfectam non solum quo ad ea, quæ sunt de substantia talis status, quod est per se notum; sed etiam quo ad gradum, seu excellentiam Instituti; quod vt sæpe diximus, ex finis nobilitate, & mediorum ad illum assequendum aptitudine dignoscitur. Et quidem finis is est, quo excellentior religioso statui præfigi non potest (propria scilicet, cuiuscumque religiosi spiritualis perfectio, & proximorum æterna salus) vt facilè intelligitur ex ijs, quæ superiori lib. c. 6. à nu. 8. cũ D. Thoma, & alijs plerisque ostendimus*. hæc ille. Vbi

defendit, validiſque argumẽtis demonſtrat Ordinis Prædicatorũ eminentiam ſuper cunctos alios, finemq́. principalẽ de quo ſupra, eſſe proprium priuilegium dicti Ordinis Prædicatorum.

Tandem *nu.* 14. *eiuſdem cap.* 6. *lib.* 2: *de varietate Religionum*, in ſpecie poſt multa ſuperius ab eodem adducta, & optimè ſtabilita pro nobilitate & excellentia dicti Ordinis Prædicatorum concludit per ſequentia verba: *Non poteſt igitur prædictum Ordinis Prædicatorum Inſtitutum non eſſe perfectiſſimum, ac in ſupremo gradu Statuum Religioſorum numerari; cùm talem finem taliaq́ media amplectatur, totque, ac tam ingentes fructus in Eccleſia Dei produxerit, cùm acerbis odijs ſit impugnatum ab externis.* Hæc ille

Et in Conſtitutionibus Ordinis Præ-
29 dicat. *diſt.* 2. *cap. de ſolemni* † *celebratione Capituli Generalis*, *textu* 5. in declaratione illius hæc habentur. *Ex quibus omnibus patet reuocatio cuiuſcumque Ordinationis dicentis quòd Ordinationes, & Præcepta, quæ apponuntur in Actis Capitulorum Generalium, vel Prouincialium, non obligant Fratres, niſi ſolum vſque ad receptionem Actorum Capituli Generalis immediate ſequentis: oppoſitum enim exprimitur, ac præcipitur in Capitulis apud Coloniam*, 1245. *apud Londonas*, 1250. *Bononiæ*, 1275. *Florentiæ*, 1281. *Oxoniæ*, 1280. *apud Treuerim*, 1289. *apud Montem Peſſulanum*, 1294. *apud Argentinam*, 1296. *apud Toloſam*, 1304. *Genuæ*, 1305. *Cæſarauguſtæ*, 1309. *apud Caſtras*, 1352. *Bononiæ*, 1547. *In quibus declaratur, quod ordinationes, confirmationes, admonitiones, & declarationes Capitulorum Generalium, cùm pro bono communi vniuerſitatis Conuentuum, & Fratrum, auctoritate Ordinis, & Conſtitutionum ſint factæ; cumque ipſe Ordo, & Conſtitutiones ſemper durent, præfatæ Ordinationes ſemper durabunt; quouſque fuerint reuocatæ, & non obligant Fratres ad culpam; ſed ad pœnam taxatam, & taxandam à Prælato, niſi propter præceptum, vel contemptum.* Hæc vbi ſupra

Ad quorum omnium, & ſingulorum maiorem claritatem, ac firmitatem hic apponuntur per extenſum verba declarationis 12. factæ in Capitulo Generali Romano 1589. ſequentis tenoris.

30 *Conformiter ad ea quæ in* † *pluribus Capitulis Generalibus ſancita fuerunt, Declaramus non eſſe in poteſtate alicuius Prouinciæ, prætextu cuiuſcumque conſuetudinis, aut priuilegij, non acceptare acta Capituli, ſiue Statuta Capitulorum Generalium; ſed omnes, & ſingulas Prouincias, decretis, & ordinatis in eiſdem Capitulis ita ſubiectas eſſe, vt vnaquæque earum teneatur ipſa acta in vnoquoque Conuentu publicare, acceptare, & inuiolabiliter obſeruare, vtpote pro communi bono vniuerſitatis Prouinciarum, Conuentuum, & Fratrum facta, quatenus opus eſt, auctoritate Apoſtolica, reuocamus, & annullamus, quamcumque conſuetudinem, aut priuilegium, quomodolibet prætenſum, aut in contrarium exiſtens. Idem Pariſijs*, 1611. *Admonit. ſecunda.*

31 Ex quibus omnibus † liquido apparet nullam Prouinciam poſſe rationabiliter non acceptare acta Capitulorum Generalium: Imò de rigore teneri omnes Prouincias, & Conuentus, acta Capitulorum Generalium acceptare, & ſingula obſeruare in illis Statuta, pro beneficio totius Ordinis. nec aliqua Prouincia poteſt pro ſe allegare non vſum, ſed ſolum abuſum, & corruptelam, qui abuſus, & corruptela, veniunt extirpanda, vt omnes leges clare tradunt, propter mala quæ inde ſequuntur; idque ſingulariter cauetur in Ordine Prædicatorum, vti clarè paret in prologo Conſtitut. eiuſdem Ordinis.

Et Iu-

32 Et Iulius II. in suo Breui † directo Thomæ de Vio Caietano, tunc Generali Ordinis Prædicatorum, Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo piscatoris die 13. Decembris 1509. cuius initium est: *Considerante, &c.* concedit Generali pro tempore, *vt possit declarare Constitutiones, priuilegia, indulta, gratias, & exemptiones, à sancta Sede Apostolica concessas, & concedendas, Prouincijs, Conuentibus, & Patribus, sua curæ subiectis; cuius declarationi standum erit.* & in Capitulo Generali celebrato apud Coloniam 1245. Et in Capitulo apud Bisuntium 1353. ita habetur. *Imponimus districtè omnibus, & singulis Prioribus, & Prouincialibus, vt declarationes huius anni, & omnes alias, præteritis temporibus factas, in scriptis redigant, Conuentibus suis eas communicent, legi faciant, & obseruari, &c.* Et in Capitulo apud Tholosam, 1362. *Imponimus omnibus Prioribus Conuentualibus sub pœna absolutionis ab officijs suis, quatenus declarationes Capitulorum Generalium semel in mense legi faciant, Fratribus simul congregatis in Capitulo, vel in mensa.* Quibus additur illud commune Iurisperitorum: *Qui declarat legem, nihil noui agit; sed legis sensum aperit.* Bald. *in authentic. C. de iuramentis, & calumnijs, &c.*

Cùm superius facta fuerit frequens mentio de declarationibus, atque confirmationibus quæ fiũt in Capitulis Generalibus Ordinis Prædicatorũ ex vi suarum Constitut. hoc vnum singulariter animaduertendum est, quod ordinata, & confirmata in Capitulo aliquo Gene-
33 rali, numquam † censentur habere vim, siue robur Constitutionis, nisi fuerint ordinata per modum inchoationis, & pariter confirmata in tribus Capitulis Generalibus sequentibus continuatis, siue in vno Generalissimo: quemadmodũ manifeste traditur in prologo Constitut. eiusd. Ord. Prædicatorũ, *tex. 7. sub littera, Q. §. Interpretationes;* vbi dicitur, quod *Interpretationes Regulæ, vel Constitutionum factæ à Generali Capitulo, non habeant vim Constitutionis, nisi per tria Capitula Generalia continua, in modum aliarum Constitutionum, scilicet per viam inchoationis, & confirmationis, continuatæ, fuerint approbatæ.* Per quæ verba traditur regula certa, & infallibilis, qua dignoscuntur, quæ nam sint illa quæ habeant, vel non habeant vim Constitutionis in præfato Ordine.

Et hoc ideo fuit sapienter sancitum, ne Constitutiones in infinitum crescerent: quod eueniret, si cuncta confirmata in tribus Capitulis, redigenda essent in Constitutiones: cumque innumerabilia fere sint; & supradicta Regula fuit semper in Ordine Prædicatorum exacte ac fideliter obseruata, sicut testantur acta Capitulorum Generalium.

Multitudo sane ac mutatio frequens Constitutionum reddit statum Religio. grauem ac fluctuantem; vt alia omittam innumera mala, quæ inde oriuntur, prout experientia rerum doctrix euidenter demonstrat.

34 Cumque Prælati supremi † Religionum obligentur præceptis, & Statutis eiusdem Ordinis latis in Capitulo Generali: nam Capitulum Generale est supra ipsum Generalem, ordinariè, & regulariter loquendo; hinc est quod suis legibus æquè obligat Generalẽ ipsum, Diffinitores, aliasq. personas actionem habentes in eodem Capitulo Generali. Quod nonnulli Doctores affirmãt, præsertim S. Tho. 1.2.q.21 *art. 1. in corpore, & q.96. art. 5. in resp. ad tertium argumentum*, illiusq. Commentatores *ibidem*, & Dominicus Soto *lib. 1. de iustit. & iure q.6. art.7.* Emmanuel Rodericus *in suis quæstionibus Regularibus, & Canonicis tom. 1. q.68. art.2.* & Suarez *de Relig. lib. 2.*

lib. 2. cap. 8. dub. 2. num. 18. exponunt primò,& principaliter quantum ad vim directiuæ legis. Quod fundat S. Thomas maximè *in cap. cum omnes, extra de constitutionibus*, & ſuper illud commune ſapientum, quo dicitur, *Patere legem quam ipſe tuleris.* ac demum in illo *Matthæi 23.* vbi improperatur etiam ijs à Domino, qui dicunt, & non faciunt, & qui alijs onera grauia imponunt, ipſi tamen renuunt digito ea mouere.

Ex doctrina quoque tradita à S. Doctore *in reſpõſione ad tertium argumentum articuli præciati*, colligit Caietanus reſponſionem ad dubium illud difficile, Quomodo Princeps, & proportionaliter Prælati ſupremi obligentur quo ad Deum, ita quod peccent non ſeruando legem, nedùm à Superiori ſuo latam, (ſi quem habent) verùm etiam ſi nõ ſeruent legem ab ipſiſmet conditam: quia communiter dicitur, quod lex non habet vim coactiuam, ſed directiuam ſuper eos; ideò hæc videntur pugnare inter ſe. Reſponſioquè formalis continetur illis verbis eiuſdem Caietani, vbi ſupra §. *ex his autem*, dum inquit: *Nulla repugnantia eſt dictorum, quia alia eſt vis obligatiua legis humanæ in foro conſcientiæ, ſeu quo ad Deum, & altera vis coactiua eiuſdem, qua homo hominem puniendo iudicat:* ſtatim, ac immediatè ſubdens: *Prima habet locum in Principe; non ſecunda, quia hominem non habet ſupra ſe, vt in littera dicitur. Et ex hoc prouenit, quòd Papa nulla iuris humani pœna ligatur, quãtumcumque contra leges faciat.* hæc ille.

Ex qua doctrina ſimpliciter colligitur, quod vnuſquiſque remanet adſtrictus obſeruare legem à ſuo Superiore latam, quo ad vim directiuam, & coactiuam; non ſolùm in foro conſcientiæ, ſed etiam quo ad hominum punitionem, ſiue iudicium ſubeundum.

Occaſione prædictorũ dubitant nonnulli Regulares, an valeant Generales declarare, diſpenſare, vel immutare Statuta edita in Capitulo Generali; & proportionaliter an Prouinciales eamdem habeant facultatem ſuper actis Capituli Prouincialis. Cui difficultati occurrendum eſt reſponſione affirmatiua; vniuerſaliter, & abſolutè loquendo de Generalibus, & Prouincialibus reſpectiuè quorumcumque Ordinum; dummodò per Conſtitutiones particulares, præſertim auctoritate Apoſtolica editas, ſiue confirmatas, id eis ſpecialiter non ſit prohibitum, atque interdictum. Hanc reſponſionem approbat, & confirmat multiplici auctoritate Iuriſperitorum, quos in particulari citat, Emmanuel Rodericus *tom. 1. quæſtionum Regularium q. 68. art. 5. & 6.* addens, hanc doctrinam eſſe communem conſenſum omnium Iuriſtarum; præſertim Baldi, Bartoli, Panormitani, Ioannis Andreæ, & Innocentij. Vbi adducit limitationem Panormitani, dicẽtis: *Quando declaratio eſt clara, & Iuri conſona, non autem quando interpretatio eſſet valde dubia, & ex illa aliquod arduum contra ius poſſet reſultare.* Tandem adducit verba Martini V. & Eugenij IV. deprompta ex Compendio priuilegiorum Ciſtercienſium *tit. Conſtitutiones, ſiue Diffinitiones, §. 1.* Quibus clarè habetur, quod prædicti Pontifices conceſſerunt Generalibus reformatoribus illius Congregationis facultatem declarandi, dilucidandi, interpretandi, & diſpenſandi ſuper dubijs, ambiguitatibus, & obſcuritatibus circa Regulam, & eius obſeruantiam occurrentibus. Inſuper Statuta, & Ordinationes interpretandi, modificandi, dirigendi, reformandi, mutandi, variandi, tollendi, reuocandi, caſſandi, & alterandi; & noua quoque addendi, & condendi Statuta.

Conſimile Priuilegium conceſſum fuit

fuit à sancta sede Apostolica nonnullis Generalibus Monachorum, Mendicantium, & Clericorum Regularium, præsertim Magistro Generali pro tempore existenti Ordinis Prædicatorum; de quo Priuilegio superius habitus est sermo. eamdem sententiam approbat, & defendit Suarez, *vbi supra*.

Respondetur secundò, quod Magister Generalis Ordinis Prædicatorum habet facultatem expressam, & specialem, de qua supra, in toto suo Ordine Prædicatorum, vti est videre ab immemorabili tẽpore, in actis Capitulorum Generalium ad calcem, vbi leguntur sequentia. *Damus Reuerendissimo Patri nostro Magistro Ordinis, omnem nostram auctoritatem circa præmissa omnia, vt ea declarare posit, quæ declaratione indigent, & eisdem addere, vel minuere; omnia denique, & singula facere, quæ nos agere possemus.* & in declaratione *text. 6. cap. 9. dist. 3.* Constitutionum eiusdem Ordinis Prædicatorum expressis verbis dicitur, sub littera f. *Declaramus, quod Magister Ordinis quamprimùm electus fuerit, statim plenè, & liberè curam gerit animarum Fratrum totius Ordinis, eosque propria auctoritate ligare, & absoluere potest; nec non in ipso Ordine ea agere valet, quæ ipse, & Diffinitores Generalis Capituli iuxta Ordinis Constitutiones, & secundùm Deum Fratribus, & Religioni viderint expedire; ac Fratres omnes in ijs, quæ secundùm Regulam, & Constitutiones sunt, tenentur ei deuotè, atque humiliter obedire, sicut habetur in Mari magno. Et quamuis Ordinationes, atque acta Capitulorum non debeat mutare, illa tamen quo ad aliqua in particulari ex vtili, vel necessaria causa limitare, vel tollere potest. Similiter quamuis Generale statutum Ordinis, vel consuetudinem diu retentam, & communiter in Ordinem approbatam non possit auferre, potest tamen ex rationabili, vtili, vel necessaria causa in prædictis omnibus dispensare.*

Idem clarius in ampliori forma concedit eidem Magistro Generali Ordinis Prædicatorum Iulius Papa II. per suum Breue directum Thomæ de Vio Caietano, tunc Generali Ordinis Prædicatorum, cuius initium est, *Considerantes*, de quo alias. Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub Annulo piscatoris die 14. Decembris 1509. Pontificatus sui anno 7. per sequentia verba: *Itaque volumus, & tibi concedimus, quòd si in Constitutionibus Ordinis Prædicatorum, aut circa priuilegia, indulta, gratiasq. & exemptiones ab ipsa sancta Sede illi concessa, aut concedenda, concessasve, aut concedendas, quæ etiam, & quas harum tenore, & eiusdem Sedis auctoritate confirmamus, aliqua ambiguitas emerserit: Tu illam (quo ad serenitatem illarum conscientiarum, quæ tibi subiectæ sunt dumtaxat) possis auctoritate Apostolica declarare.*

35 Semper tamen memores † sint in obseruatione legum humanarum, quòd in manifestis non est opus simpliciter Superioris interpretatione; sed virtus epijchia, siue æquitas, quæ est pars subiectiua iustitiæ, & quasi superior Regula humanorum actuum, sufficit. De qua virtute copiosè tractat S. Thomas *2. 2. q. 120. per totam*. Et *in corp. primi articuli*, postquã st atuit quosdam casus, in quibus malum est sequi legem positam, expresse docet: *Bonum autem est prætermissis verbis legis sequi id quod poscit iustitiæ ratio, & communis vtilitas, ad hoc enim ordinatur epijchia, quæ apud nos dicitur æquitas*: statim, ac immediatè concludens. *Vnde patet quod epijchia est virtus*. ideò in responsione ad secundum argumentum animaduertit, *Quod dicit verba legis non esse in hoc casu seruanda, non iudicat de lege, sed de aliquo negotio particulari, quod occurrit*. Et *in responsione*

sione ad secundum argumentum, secundi articuli eiusdem quæstionis, post deductam auctoritatem Philosophi *lib. 10. ethicor. cap. 5.* asserentis, quod *epijchia est melior quadam iustitia*, scilicet legali, addit sanctus Thomas: *Quæ obseruat verba legis: quia tamen & ipsa est iustitia quædam, omnino non est melior omni iustitia*. Et *in responsione ad tertium argumentum*, inquit: *Ad epijchiam pertinet aliquid moderari, scilicet obseruãtiam verborum legis*. Vbi non est prætermittenda resolutio Caietani ad dubium illud difficile ab eo propositum, quomodo scilicet cohæreant simul, quæ paulò superius dicta sunt, quod Princeps potest legem tollere, mutare, & in ea dispensare, & quod ipse in foro conscientiæ subdatur legi, ita quod absque scrupulo non seruabit eam, vtpotè non obligatus. Ad quam difficultatem respondet Caietanus *ad primam secundæ Diui Thomæ quæst. 96. art. 5. §. Ad hoc dubium præmittenda sunt*; animaduertens aliqua certa, & ab omnibus acceptata esse. & sunt: *Certum, & confessum est ab omnibus, quod Princeps* (& proportionaliter Prælatus, siue Superior Regularis) *potest secum dispensare, sicut cum alijs, propriè, & formaliter loquendo de dispensatione. Potest etiam, quando, & quantum expediens fuerit, eximere aliquem subditum, & seipsum quoque à lege. Potest etiam, vt supra dictum est, legem mutare, siue aliam condendo loco eius, siue totaliter tollendo*. His positis, inquit Caietanus, vbi supra: *Et nihil horum contradicit determinationi factæ, scilicet quod Princeps subijciatur legi in foro conscientiæ. Subijcitur namque vt Princeps potestatem habens præcepta faciendi. Hæc sunt confessa communiter*, ait Caietanus.

Deinde pro responsione formali ad dubium ab eo motum, adducit tres opiniones, & validis rationibus meritò confutat primam, & secundam; tertiam verò approbat. Ideò breuitatis causa omissis duabus prioribus, tertiam tãtum hic referam, quæ est sequentis tenoris. *Inter has autem extremas opiniones, media occurrit opinio, quæ sola vera est, scilicet quod Princeps potest ad libitum se, & subditum aliquẽ eximere à lege communi iam promulgata; sic quod exemptus non sit reus violati præcepti legis, non seruando illam: non tamen potest eximere sic, vt ipse eximens, & exemptus ad libitum non sit reus violati iuris naturæ, quo qualibet pars consonare debet suo toti, & præcipuè caput. Hæc opinio duo dicit, vt patet. Et in primo conuenit cum prima opinione, & discrepat à secunda: in secundo autem conuenit cum secunda aliqualiter, & discrepat à prima. Et si bene consideretur opinio hæc, apparebit quod saluat vtrumque, quod mentibus humanis impressum videtur, scilicet, & quod Princeps malè facit eximendo se, vel alium ad libitum à legis iugo, & quod nihilominus exemptus, non est reus fractæ legis. Si enim Papa licentiet se, vel alium, quia placet, ad non dicendum Horas canonicas, vel carnes comedendum in Quadragesima: licentiatus male facit non dicendo Horas, aut carnes comedendo, quia turpis est pars, quæ non consonat suo toti, ex natura iure, quod violatur à subdito, & multò magis à capite, cui etiam à diuino iure improperatur; Dicis, & non facis; Alligas onus graue, &c. Matth. 23. Et nihilominus licet peccet sic licentiatus, non tamen est reus violati præcepti de horis canonicis dicendis, aut de carnibus non comedendis. Fundatur hæc opinio quo ad primam partem super potestate Principis, qua potest tollere legem, & simpliciter, & quod ad aliquem, vt quotidiana experientia testatur in priuilegijs eximentibus hos, vel illos à solutione decimarum, in quibus etiam si nulla causa exprimatur, sed solo motu Principis fiant, robur non deest. Quo ad secundam*

dam verò partem super naturali iure, quo turpis est omnis pars, quæ non consonat suo toti; & quod in moralibus magis mouent exempla, quam verba: quod Princeps non solùm vt præsit, sed prosit, creatur; & alijs huiusmodi, quæ naturalis ratio dictat. Et *secundum hanc opinionem nihil est ridiculum, omnia consonant, omnes obiectiones soluuntur, obseruantiarum, & reprehensionum ratio reddetur: vnde vt sententia vera in medio posita amplectenda est.* Hæc Caietanus

36 Electio in alternatiuis dicitur debitoris, quia eligentes tenentur eligere ex nominatis in alternatiua, quæ regulariter fit per Sedem Apostolicam, vel auctoritate speciali eiusdem sanctæ Sedis. Petrus de Baisio *in suo Direct. elect.* miras, ac luculentas iuris decisiones, complectente, *cap. 35. 3. par. nu. 4.* pro quo citat Felin. & alios Iuristas idem docentes: quamuis Capitula Generalia ex permissione, & approbatione eiusdem Sedis Apostolicæ, pro pace & quiete ac pro seruanda iustitia distributiua inter Regulares eiusdem Prouinciæ, eandem alternatiuã instituere possint & valeant; quemadmodum de facto instituerunt, ac mandarunt quamplurima Capitula Generalia Ordinum Prædicatorum, & Minorum de obseruantia, ac aliorum Ordinum mẽdicantium, etiã non mendicantium, vti sunt Canonici Regulares & Monachi. Quæ alternatiua nõ est con. tra neque præter dispositionem iuris Canonici, cum sit coarctata non ad personas, sed ad genus personarum vt copiose declarabitur in sequentibus, cap. præsertim cap. 3. nu. 3. & 13. non enim aufert libertatem Electionis, ideò passim conceditur, & inde optimos percipiunt fructus Prouinciæ quæ habent alternatiuam Prouincialium.

Summa Cap. II.

1 *Adducitur diffinitio postulationis canonicæ.*
2 *Assignantur diuersa genera postulationis.*
3 *Postulatio facta concorditer ab omnibus, vel saltem à duabus partibus ex tribus, non potest reijci à Superiore sine iniuria, ac debet præponi Electioni.*
4 *Postulatio facta non in concordia, libere potest reijci.*
5 *Illegitime natus, licet non possit eligi, potest tamen postulari.*
6 *In Ordine Prædicatorum, in eodem scrutinio, ex priuilegio Alexandri IV. & Sixti IV. potest fieri postulatio vnius, vel plurium, vltra personam electam.*
7 *In decreto, siue scrutinio Electionis mittendo confirmatori, debent nominari vltra Electum, qui fuerunt legitime postulati.*
8 *Quinam dicantur legitime postulati, in Ordine Prædicatorum. Pro quo etiam adducitur declaratio sacræ Congregationis Regularium.*
9 *Vbi non subest vera, & realis electio, nec esse potest vera postulatio.*
10 *Non potest postulari in Prouincia Romana, & Lombardiæ Ordinis Prædicatorum, qui est Prior actualis alterius Conuentus.*
11 *Conditiones quas habere debent postulationes admittendæ pro legitimis.*
12 *Referuntur priuilegia Ordinis Prædicatorum specialiter concessa ab Alexan. IV. & Sixto IV. circa postulationem faciendam in Electionibus Canonicis præter Electionem; & declaratur quomodo vtendum sit hoc priuilegio.*
13 *Adducuntur nonnulli casus necessarij pro intelligentia materiæ postulationis in eodem Ordine Prædicatorum.*
14 *Assignatur discrimen inter postulationem, atque nominationem.*
15 *Prælati varia nomina, & eius munus.*
16 *Quæ sint necessaria adhoc vt quis sit verè & pro-*

& propriè Pralatus siue Clericorum, siue Regularium.

17 *Abbas, & Prior quales esse debeant, & num. 18.*

CAP. II.

De Postulatione in communi.

LIcet titulus de Postulatione de sui natura, & secundum dispositionem iuris communis præcedat titulum de Electione; tamen, quia frequentius prouidetur Ecclesijs per Electionem, quàm per Postulationem, ideò primo tractaui de Electione quàm de Postulatione. Quibus addi potest quod nomen siue verbum *Electio* latè sumptum comprehendit postulationem, & prouisionem, *cap. 1. de postul. Prælat. §. sed si.* Quamuis in rei veritate inueniatur differentia inter electionem, & postulationem latè explicata in præcedenti Capitulo.

1 Postulatio igitur Canonica est † *eius qui eligi non potest in Prælatum, concors Capituli facta petitio*; vt copiosè in superiori capitulo immediatè fuit declaratum. Vel secundum Abbatem, *rubrica de postulatione*, est *quadam gratiæ petitio facta Superiori de promouendo aliquem ad Prælaturam, ad quam de iure communi propter defectum aliquem eligi, siue promoueri non poterat.*

2 Postulationes fiunt † vel secundum ius commune, aut ex priuilegio: & regulariter omnes qui possunt eligere, possunt postulare, *cap. bona tit. de elect.* non tamen qui possunt postulari, regulariter possunt eligi, modo explicato in primo capite.

3 Postulatio facta concorditer † ab omnibus Electoribus propter vtilitatẽ Ecclesiæ, vel Collegij, vel saltem à duabus partibus ex tribus, non potest reijci à Superiore sine iniuria: Panorm. *tit. de postulat. cap. postulationem, nu. 2.* Et *in eodem tit. cap. bona*, & *de elect. cap. cupientes, §. Denique*; & Doctores *ibidem*, præsertim Archidiacon. quando nulla adesset legitima electio. & glossa *in cap. bonæ memoriæ il primo, de postulat. Prælat.* ad illa verba; *in tanta diuisione*, inquit. *Ad hoc enim vt postulatio præiudicet electioni, requiritur vt numerus postulantium sit duplo maior numero eligentium.*

Et quamuis eadem glossa proponat ibi aliqua dubiola contra prædictum assertum, illa tamen mirabili breuitate, ac facilitate resoluit dicendo, quòd etsi ex gratia admittatur postulatio omnis, etiã illa de qua supra, absque tamen iniuria repelli nequit; nec ideò præferendi sunt eligentes postulantibus, etsi electio iuri innitatur, postulatio verò gratiæ: nam in casu proposito eligentes sunt quasi minima pars in comparatione postulantium; ideò postulantes eligentibus, & non eligentes postulantibus videntur præferendi. ita Doctores communiter ex Ioanne Andrea *in cap. scriptum, & cap. si quando, de electione in 6.* & ex glossa *in eodem cap. scriptum, verb. Maiorem*, colligit Petrus de Baisio *in Direct. elect. cap. 35. 3. par. nu. 21.* quod postulatio à duplo maiori parte; vt puta si eligentes sint duodecim, quatuor eligant vnum, & octo postulent alium: talis postulatio dicitur facta à duplo maiori parte: quo casu præfertur postulatus electo. ita tradunt Innoc. & Panorm. *in eodem cap. scriptum de elect.* dummodo postulatus fuerit aliàs dignus.

Ratio horum desumi potest ex textu *capituli, nullus, de iure patron.* Si iusta enim causa exigit, (quemadmodum apparet in casu præmisso) potest tunc compelli cõfirmator per Superiorem, vt postulatum modo dicto concedat: hoc

enim

enim etiam videtur valde conforme dispositioni *cap. postulationem tit. de postul. Prælat.* vbi Papa Innocentius II. Cap. Strigonen. rescribit. *Licet ergò per postulationem huiusmodi nullum ius sit alicui acquisitum, ideoq́ sine præiudicio alicuius, postulationem potuissemus repellere memoratam: vt tamen vobis de speciali gratia consulamus, ita duximus prouidendum, quod per Procuratores idoneos ad omnia sufficienter instructos, nostro vos conspectui præsentetis, quatenus vtraque parte præsente quod iustum fuerit decernamus.*

Quamuis enim *totum dependeat ab arbitrio Superioris* (inquit glossa) *in eodem cap. postulationem*, & ex gratia sola debent petere postulantes cõfirmationem postulati; tamen iniuriam ei facere videtur si non admittetur, *ff. de aqua quot. & æsti. l. 1. §. penul.* Quæ omnia confirmantur, & robur recipiunt ex dispositione, *cap. scriptum est, de elect. & electi potestate.*

4 Postulatio verò non facta † in concordia, modo prædicto, potest libere reijci, absque præiudicio. Panorm. *vbi supra*. Secundùm enim dispositionem iuris communis præcisè nulli dubium est, quin possit dari casus Canonicæ postulationis, etiam absque Canonica electione, vti patet legentibus *tit. de postul. Prælat.* idque asserunt *ibidem*, omnes ferè Iuristæ. Hodie tamen raro, aut nunquam fit postulatio sine præuia electione; præsertim in Ordine Prædicatorum, & ob inferius dicenda, nulla prorsus admittitur postulatio sine legitima, & canonica electione.

5 Illegitimè natus † potest postulari, licet non eligi: *cap. cum in cunctis, de electione,* Gulielmus Mandagotus Archiepiscopus, & Cardinalis *in suo tractatu de electione nouorũ Prælatorum 1. par. cap. 53. circa fin.* postquam dixit illegitimos, homicidas, ac irregulares postulari posse, considerat quod, huiusmodi irregulares, & alios postulari posse, intelligendum est, *dùm tamen pœnitentiam egerint,* addens: *Nam si pœnitentiam non egissent propter indignitatem, aut vtilitatem eorum, facta de ipsis postulatio non valeret.* Subdens immediatè. *Ceterũ supradicti omnes, & alij quilibet, qui officium ad quod assumuntur, sine dispensatione nequeunt exercere*, & concludit, *sunt postulandi, & nullatenus eligendi.* & post pauca inquit. *Religiosi autem, & Clerici Diocæsis alienæ, possunt eligi, prout credo, licet quidam eos asserant postulandos.* Ratio quare patientes impedimentum, de quo supra, non possint eligi, neque postulati exercere officium, ad quod postulantur, assignatur à Nicolao Boerio *in additionibus ad Capitulum, de quo supra, Cardinalis Mandagoti sub littera, B.* dicente: *Personis enim vilibus, & indignis porta dignitatis patere non debent*, extra *de excess. Prælat. inter dilectos. C. de dign. l. neque famosi lib. 12.*

Si quis cupit scire rationem, quare spurius, siue illegitimè natus non possit absque dispensatione confirmari, si sit legitimè postulatus, eam adducit Silu. *in sua summa*, quæ *Summa summarum* meritò nuncupatur, *tit. de Prælatis nu. 2. §. tertiò quæritur:* ex Paludano *4. senten. dist. 41.* per sequentia verba; *interdicitur ei cura ordinaria:* quam curam ordinariam, siue iurisdictionem ordinariam, paulò superius dixerat esse necessariam ad hoc vt sit, & dicatur quis verè Prælatus. Hinc est quod eget dispensatione, quamuis possit ex dispositione iuris ritè postulari.

6 In Ordine verò Prædicatorũ † præter Electionem, potest in eodem scrutinio fieri postulatio alterius, seù aliorum, ex priuilegio Alex. IV. concesso per sequentia verba, videlicet: *Auctoritate præsentium de gratia speciali concedimus,*

mus, vt cùm in aliquo Ordinis vestri Capitulo, vel Conuentu, de Prouinciali, aut Priore occurrit electio facienda, si ex aliqua causa factam Electionem à Fratribus, quorum interest, non contingat confirmari, Superior, ad quem confirmatio pertinet, aliquem de illis, quos ipsi Electores (intellige omnes) *vel maior pars, per litteras suas ab eo petierint, quando ad ipsum pro electi confirmatione transmittunt, eis de nostra licentia concedere valeat in Priorem: per hoc enim & discursus fratrum, & alia impedimenta, quæ possunt occurrere credimus vitari*; prout latius in Breui eiusdem Alexandri inferius adducendo. Ex verbis quidem Alexandri, præsertim faciendo vim in illis, *quos ipsi Electores per litteras suas postulauerint*, habetur decisio clara & certa, quod qui non possunt eligere, neque postulare valent, præcipuè in Ordine Prædicatorum; cui veritati fauet vsus & antiqua consuetudo dicti Ordinis.

Ex text. 4. *cap. de electione Prioris Con-*
7 *uentualis* clarè habetur, quod † in scrutinio, seu decreto electionis, mittendo confirmatori, necessario debent poni vltra electionem, postulationes eorum, in quibus maior pars electorum consentit per postulationem. Et in summario maiori Magistri Fratris Petri Martyris Festi de Vrceis, Ordinis Prædicatorum 3. *par. cap. de electione secundum formam Concilij Tridentini*, habetur, *Qui sufficienter sunt postulati, idest à maiori parte, tales debent notari in scrutinio*, intellige necessario.

8 In tex. 4. † *cap. de electione Prioris Conuentualis*, & clarius in declaratione eiusdem text. hæc habentur, *Ille qui legitimè electus, vel postulatus, potest confirmari à Prouinciali*; & ille dicitur legitimè postulatus, in Ordine Prædicatorum, qui à maiori parte eorum ad quos pertinet electio, in alio tamen Conuentu assignatus, fuit postulatus. Vnde si non est sufficienter vltra medietatem postulatus, etiamsi ex decem habeat quinque postulationes, & duas electiones, non sufficienter censetur postulatus. Idem dicitur de electo.

Hoc idem fuit resolutũ à sacra Congregatione Episcoporum, & Regularium 1618. mense Decembri, in casu cuiusdam Prioratus Ordinis Prædicatorum: quod scilicet, qui non est postulatus sufficienter modo explicato, non censeatur legitimè postulatus; nihil tamen determinando, an electus sit, vel non sit præferendus semper postulato: nam aliquando, vt dictum est, postulatus potest præferri electo. & *in capit. auditis, in primo, de electione*, expressè dicitur, quod soli nominati sufficienter in electione, id est vltra medietatem, à maiori parte, illi habent ius in electione; ergo fortius in postulatione, cùm innitatur gratiæ, & maiora requirat ad sui validitatem. Nam quemadmodum electus de alieno Conuentu, ritè dicitur electus, dum à maiori parte vocalium eligitur, ita etiam postulatus. Si verò fuerint de corpore Capituli, & electus, & postulatus, vt possint confirmari, debent habere duo vota vltra medietatem. Bonon. 1564. & Romæ 1589. declarat. sexta: alij etiam adducunt Capitulum Generale Roman. 1552. confirm. secunda.

9 Vbi tamen non subest † electio canonica, nulla esse potest postulatio, ex verbis præcitati priuilegij Alexandri, & Sixti, Tabiena *in Summa, tit. electio, 1. num. 1.* & ex declarationibus *cap. de electione Prioris Conuentualis*, in Constitut. Ordinis Prædicatorum.

10 In Prouincia Romana, † & Lombardiæ, non potest postulari qui est Prior actualis vnius Conuẽtus, in altero Conuentu

uentu

uentu eiusdem Prouinciæ, ex Ordinatione 5. Cardinalis Alexandrini.

Ex Constitutione Ordinis Prædicatorum, exclusis duabus nominatis Prouincijs, potest Prior actualis vnius Conuentus, eligi, & postulari in Priorem alterius Conuentus, eiusdem Prouinciç, ex text. 3. *cap. de electione Prioris Conuentualis*.

Postulatio cadit sub nomine electionis generaliter sumptæ, etiam in materia pœnali, *cap. in causis titul. de electione*, Panormit. *ibidem num.* 10.

11 Et ex text. 4. Constit. † Ordinis Prædicatorum, *cap. de electione Prioris Conuentualis*, in principio, hæc habentur: *Electiones, seu postulationes in nostro Ordine per scrutinium, si hoc solum obseruatum fuerit, quod maior pars mediatè consenserit ante publicationem scrutinij, possint à Confirmatore pro Canonicis approbari*. Quod est conforme dispositioni *cap. ad hæc, de postulat.* vbi Doctores, & Panorm. *num.* 34. clare docent, postulationem à Superiori rite admissam, habere vim electionis. Qua occasione insinuando dicam, quod pius Lector optimè inueniet Statuta Fratrum Prædicatorum singula; præsertim in materia electionis, esse valdè conformia dispositioni sacrorum Canonum, & ex illis collecta.

Vtile existimaui fideliter, & per extensum pro maiori dilucidatione eorũ, quæ superius explicata fuere in hoc Capitulo,

12 hic † referre verba Breuis, de quo supra, Alexandri IV. sequentis tenoris, quod extraxi ex libro authentico Priuilegiorum Ordinis Prædicatorum, *fol.* 38.

ALEXANDER EPISCOPVS seruus seruorum Dei.

Dilectis filijs Magistro, & vniuersis Prioribus, ac Fratribus Ordinis Prædicatorum, salutem, & Apostolicam benedictionem.

VT ea, quæ vobis interdum circa electionis negotium incumbunt expedienda pro tempore, citius, & salubrius valeant expediri; vobis auctoritate præsentium de gratia concedimus speciali, vt cùm in aliquo Ordinis vestri Capitulo, vel Conuentu, de Prouinciali, aut Conuentuali Priore, occurrerit electio facienda, si ex aliqua causa factam electionem ab ipsis Fratribus eiusdem Ordinis, quorum interest, non contingat forsitan confirmari: Superior, ad quem confirmatio electionis huiusmodi pertinet, aliquem de illis Fratribus, quos ipsi electores, vel maior pars eorum, per litteras suas ab eo petierint, quando ad ipsum pro electi confirmatione transmittunt, eis, de nostra licentia, concedere valeat in Priorem. Per hoc enim & discursus Fratrum, & alia impedimenta, quæ possent occurrere, credimus euitari. Nulli ergo, &c. Dat. Laterani 17. Cal. Aprilis Pontificatus nostri anno tertio.

Quam concessionem, siue priuilegium inuenio confirmatum à Sixto IV. in suo Mari magno, cuius initium est: *Regimini vniuersalis Ecclesiæ Dei. Dat. Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ* 1474. *Pontificatus sui anno* 4. vti videre est §. *Quando verò in aliquo Capitulo, vel Conuentu vestri Ordinis de Prouinciali, vel Conuentuali Priore occurrerit electio facienda, si ex aliqua causa factam electionem à Fratribus eiusdem Ordinis, quorum interest, non contingat forsitan confirmari; Superior, ad quem confir-*

confirmatio electionis huiusmodi pertinet, aliquem de illis Fratribus, quos ipsi electores, vel maior pars eorum, per litteras suas ab eo petierint, quando ad ipsum pro electi confirmatione transmittunt, eis, de nostra licentia, concedere valeat in Priorem. In electionibus quoque eorundem Magistri, & Priorū Prouincialium ipsius Ordinis, Fratribus qui debent electionem huiusmodi celebrare (cùm eos frequenter de remotis partibus oporteat conuenire) tempus super hoc statutum à iure non currat, nec ipsi in hac parte iuris regulis coarctentur.

Ex Capitulo verò Generali Ordinis Prædicatorum Bonon. 1564. de postu-
13 lationibus † solitis fieri in Ordine Prædicatorum dicitur: *Declaramus, vt in illis Prouincijs, in quibus, vel ex indulto Apostolico, vel ex consuetudine recepta, præter nomen electi, solent apponi nomina eorum, qui simul postulantur; hæc consuetudo deinceps seruetur, & nomina postulatorum, numerusque postulantium in Capitulo publicentur.* In Formulario etiam eiusdem Ordinis, *cap. de postulationibus*, hæc habentur: *Non oportet multum sollicitos esse in electionibus nostris, ad sciendum, & quærendum quid secundùm iura, & rigorem sacrorum Canonum seruandum sit; cùm Ordo Prædicatorum sit optimè munitus in hoc priuilegijs Apostolicis, de quibus supra, à quibus ortum habet practica, quæ in dicto Ordine seruatur, circa postulationem.* Quid simile traditur in Capitulo Generali Romano dicti Ordinis 1553. cùm dicitur: *Quos per litteras petierint*, per has litteras intelligi debent scrutinia electionis. Hæc autem sunt verba præfati Capituli: *Si electio fiat per scrutinium, iuxta seriem nostrarum Constitutionum, electores exhibeant schedulas scrutatoribus; in quibus si aliquos postulare cupiant, ita notent: Eligo in Priorem Fratrem A. & postulo Fratrem B. & Fratrem C. & quos, ac quot quisque voluerit. Et qui inuentus fuerit præter electum à pluribus vltra medietatem nominatus, dicetur in illo scrutinio ritè postulatus; ita vt aliquando contingere potest præter electum plures esse sufficienter postulatos, & postulatum habere plura vota, quàm habeat electus, & electū à pluribus esse etiam ab alijs postulatum, & postulatum à pluribus ab alijs electum esse.* In quibus casibus postulationes multum fauent nominatis; adeò vt electoribus existentibus decem, si quis eligeretur à septem, & postularetur à tribus, perinde esset, ac si esset electus ab omnibus. Item electoribus existentibus decem, si quis postularetur à sex, & eligeretur à duobus, dicetur postulatus à maiori parte, & posset confirmari. Non tamen potest mitti ad confirmatorem sola postulatio, nec posset confirmari postulatus nulla existente canonica electione: quoniam priuilegium Apostolicum, de quo supra, concedit vt possit confirmari postulatus, quando aliquo casu electus non possit præfici. Vbi ergo electio non est canonicè facta, non habet locum priuilegium postulationis cōfirmandæ. Præter itaque electum si cōtingat aliquem, vel aliquos postulari à maiori parte vltra medietatem, debet nominari in decreto verbali vna cum electo, dicendo: *Ego vice electorum eligo in Priorem Fratrem N. & postulo Fratrem N. & Fratrem N.* &c. Et idem exprimi debet in scrutinio, quod mittitur ad Confirmatorem, videlicet *Pater N. habuit tot vota in electione; & Pater Frater N. tot in postulatione*; dummodò semper vota excedant medietatem omnium eligentium; alias nulla est postulatio.

His omnibus addenda est declaratio Constitutionis Ordinis Prædicatorum, qua expresè confirmantur supradicta, quemadmodum habetur dist. 2. cap. 2. text. 1. §. *Declaramus præterea, vt in illis Prouin-*

Prouincijs, in quibus, vel ex Apostolico indulto, vel ex approbata, & tam diu recepta consuetudine solent præter nomen electi apponi in eadem schedula nomina eorum, qui simul postulantur, ea consuetudo deinceps conseruetur. intellige semper de sufficienter postulatis, hoc est saltem à maiori parte electorum, siue vocalium.

Ad prædictorum maiorē claritatem, præsertim eorum quibus dicitur non esse vndequaque legitimam, & admittendam postulationem alicuius idonei, nisi facta fuerit à maiori parte ad minus vocalium, notanda sunt, quæ docet Abbas *in cap. Bonæ memoriæ, de postulat.* & *in cap. Scriptum, de elect. Postulatio* (inquit ille) *quæ fit à minori, quam tertia parte Collegij, non est admittenda*. statim subdens: *facta à maiori parte Capituli, & si non à duabus partibus, contradicente minore parte, potest admitti.*

Glossa *in cap. Bonæ memoriæ, de postul. Prælat.* assignans discrimen inter postulationem, & nominationem Canonicam,

14 † inquit: *Nominatio Canonica potest dici quando omnes concordant in aliquo ineligibili assumendo, & vadunt ad eum, à quo petendus est consensus, & requirunt eius consensum, vt cum ipso dispenset. Et hæc potest dici nominatio Canonica, quæ non potest dici postulatio propriè; quia postulatio solemniter debet fieri. Quia tamen talis nominatio similis est postulationi, immo quasi idem est, ideò dicit, postulationem, seu nominationem.*

Ex quibus verbis glossæ potest colligi primò discrimen iam in littera tex. expressum inter postulationē, & nominationem Canonicam. Secundo, quod nominatio canonica bonū est, vt præcedat postulationem, ad effectum impetrandi consensum, & dispensationem postulandi quo ad exercitium officij, ad quod assumendus est postulandus, ab habente talem auctoritatem, vt latè dictum est superius in hoc capite, num. 5.

In præcedentibus, & sequentibus Capitulis huius tractatus frequentius fit sermo de Prælato Ecclesiastico, præsertim

15 de † Episcopo græcè dicto Ἐπίσκοπος, hoc est *Administrator*, de quo nonnulla sparsim in diuersis cap. dicentur; pariter quoque de Abbate, & Priore. Ideò breuiter considerandum est quod Prælatus circa officium sibi iniunctum Præconis, Ducis, Rectoris, Patris, Pastoris, & Præfecti Vigilum, cui animarum Regimen commissum est, tamquam pia nutrix tenetur lac paruulis, ac debilioribus ministrare, vinum, & oleum infundere vulneribus sauciatorū, peruicacibus fortiter resistere; Memor quod Deo redditurus est rationem de animabus sibi commissis. Neque satis est, se electionem, & orationem amplecti; sed oportet illum manus extendere ad opera pietatis, ac recti Regiminis. Ita communiter Concilia, sancti Patres, Theologi, Iuristæ, & Catholici omnes. Hinc est quod voces græcæ, quæ Præsuli, ac Prælato respondent, munera superius relata insinuant: vti κορυφαῖος primum inter Salios Martis Sacerdotes ludis, & choræis præeuntem significat; vt inde agnoscamus Prælatum in omnibus quæ ad animarum salutem spectant, præire debere. Ἔφορος autem dicitur à Regimine quod habet. Vnde Ephori Senatus Lacædemoniorum erant. Hanc eandem præcellentiam super alios exprimunt ἔξαρχος, καὶ ἡγέμων, quæ voces *Præsulem*, seù *Prælatum* in communi significant.

16 Duo itaque sunt necessaria † simpliciter, & absolutè, vt aliqua persona Ecclesiastica appelletur, & sit verè, ac propriè Prælatus Clericorum, vel Regularium. Primum est, quod habeat curam cum iurisdictione ordinaria. Secundum quod hanc curam, & iurisdictionem ordina-

riam in subditos de iure communi non acquirat nisi per electionem Collegij, siue Vniuersitatis Clericorum, vel Regularium, adiuncta confirmatione Superioris Ecclesiastici, vt optimè colligit ex Panorm. & alijs Doctoribus Siluester *tit. de Prælat. num. 1. ad fin.* addens, quod ex speciali priuilegio Apostolico potest alicui iurisdictio ordinaria committi, absque electione; exemplificans de Prouincialibus, & Prælatis localibus Regularium auctoritate Apostolica per Diffinitorium institutis, qui sunt verè Prælati, vt habetur *in Clement. exiui, de verb. sign.*

17 De Abbate † autem specialiter, qui *Patrem spiritualem* significat; is non ex laicis, sed ex Monachis eligendus est, ex epistola Gregorij Primi ad Castorium Ariminensem Episcopum, & ex illa Pelagij Primi Melito Subdiacono directa, quique dignis moribus, vitę sanctitate, doctrina, & exemplo fulgeat; propter rationem quam adducit S. Cyprianus *lib. 3. Epistolarum, epist. 21. ad Presbyteros, & Diaconos Romæ.* in qua dicit: *Quantum perniciosa est ad sequentium lapsum ruina Præpositi, in tantum contra vtile est, & salutare cum se Episcopus per firmamentum fidei Fratribus præbet imitandum.* & in Conc. Turonensi tertio, sub Leone III. *cap. 24.* dicitur: *Sint Abbates sibi subditis bene viuendo Duces, & præuij, viamque demonstrent, qua rectè gradiendo ad meliorem vitam peruenire valeant.* Idem mandatur, quamuis sub alijs verbis, in Conc. Remēsi *cap. 23.* in Parisien. tertio, & Aquisgranensi secundo *cap. 1.* de ordine Rectorum, & in Conc. Lateranen. sub Leone X. *sess. 9.* ac etiam in Conc. Trident. Qui Abbas ex Concilio Augustensi *cap. 8.* nonnisi intra Monasteriorum septa cum fratribus habitet, nec moram longam extra ea trahere præsumat.

18 Prior verò, † siue Præpositus, vel Rector, prouidus, discretus, & potens in opere, & sermone esse debet, ex Concilio Viennen. & copiosius ex tit. de elect. & electi potest. ac alijs qualitatibus ornatus, prout copiosè dicetur infra in sequentibus Capitulis; in quibus etiam agitur de illius electione, & confirmatione. De cuius amotione extat illud Lateranen. Concilij sub Alexandro III. 1. par. cap. 10. vbi statuitur. *Priores cum in Conuentualibus Ecclesiis fuerint constituti, nisi pro manifesta causa, & rationabili non mutentur; videlicet si fuerint dilapidatores, nec continenter vixerint; aut aliquid tale egerint, pro quo amouendi merito videantur, aut si etiam pro necessitate maioris officij de consilio Fratrum fuerint transferendi.*

Summa Cap. III.

1 *Electio vitiata in totum, vel in partem circa essentialia, est ipso iure nulla.*

2 *Ab hoc numero, vsque ad 3. adducuntur per extensum essentialia, obseruanda necessario in electione canonica.*

3 *Inter quæ essentialia, illud summe necessarium est, vt vera electio canonica, sit totaliter aliena ab omni, & quacumque specie coactionis, siue violentiæ, cum debeat procedere cum summa libertate.*

4 *Metus omnis, etiam reuerentialis, si auferat libertatem in eligente, potest irritare electionem.*

5 *Pacta, conuentiones, & similia, cum auferant libertatem electoribus, reddunt electionem irritam, & nullam; & qui talia agunt, grauius puniri debent.*

6 *Quæ intelligi debent de subornatione mala.*

7 *Nullus inferior Papa, potest, aut debet limitare electionem ad tres, vel quatuor personas, cum aliorum exclusione, nisi Electores, ob eorum malitiam, præstiterint*

terint occasionem talis restrictionis.

8 *Quid simile statuitur obseruandum in Capitulis Generalibus Bononiæ, & Vallisoleti Ordinis Prædicatorum.*

9 *Si electores compellantur etiam à Superioribus eligere determinatam personam, talis electio est nulla.*

10 *Statuuntur pœnæ in Ordine Prædicatorum cōtra impedientes libertatem eligentium.*

11 *Declarantur aliqua circa validitatem assignationum, quæ fiunt in Ordine Prædicatorum, à Diffinitoribus Capituli Prouincialis.*

12 *Quæ debent constare Conuentui per duos menses ante electionem, iuxta Decretum Clement. VIII.*

13 *Assignatur differentia, quæ est inter eligere certam personam, & aliquem de certo genere personarum.*

14 *Quando iam sequuta est electio alicuius digni, licet contra voluntatem confirmatoris, si impediatur publicatio talis electionis, cum comminatione, si elegeritis hunc, vel illum, dabo vobis extraneum; & propter hoc procedant ad secundam electionem, hæc secunda censetur irrita, & nulla.*

15 *In electione canonica, statim post collationem numeri ad numerum, sine interuallo, debet procedi vsque ad formationem decreti verbalis.*

16 *Consuetudo qua tolluntur substantialia electionis, tamquam nulla extirpanda venit.*

17 *Ex Nauarro colligitur, quod electio facta post moram, ob malitiam, & dolum eligentium, dummodo in hoc nulla adsit fraus, ex parte electi, potest sustineri.*

18 *Substantialia necessario obseruanda in electione canonica, de quibus fit mentio in præsenti cap. debent obseruari, eodem ordine quo narrantur, aliter electio ruet.*

19 *In Ordine Prædicatorum facienda est collatio numeri ad numerum. non autem zeli, ad zelum.*

20 *Adducitur excommunicatio lata sententiæ contra illos, qui molestant electores, recusantes votum præstare ad eorum libitum.*

21 *Videtur etiam inter obseruanda in electionibus canonicis connumerari debere iuramentum ab electoribus præstandum, de eligendo magis idoneo, secundum Deum, & eorum conscientias.*

22 *Quod videtur ordinatum specialiter à Clemente VIII.*

23 *Quod Decretum Clem. VIII. redigendum venit inter Constitutiones perpetuo valituras, circa quas nullus valet dispensare.*

CAP. III.

De qualitatibus necessarijs Electionis Canonicæ.

Vtile erit, propter dicta in præcedentibus, ac dicenda in sequētibus Capitibus, vt in electionibus canonicis eligentes, vel electores vtantur modo procedendi per scrutinium, eligendo idoneum ætate, moribus, & scientia, qui sit de legitimo matrimonio natus: nam electio
1 vitiata † in totum, vel in partem, circa essentialia, ac substantialia, est ipso iure nulla, vel saltem venit irritanda; *cap. publicato, tit. de elect.* Panorm. *ibidem nu. 9.* Hoc idem habetur. *cap. gratum, tit. de postulat. Prælat.* & Doctores communiter id tradunt.

2 Substantialia verò, † siue essentialia ad electionem canonicam, adducuntur passim vniformiter à Doctoribus *in cap. quia propter, de elect.* & sunt quæ sequuntur ordinate.

Primo, Electio canonica, vt ritè sit facta, requirit vt fiat à maiori parte legitimorum vocalium, seu electorum,

qui

qui sint simul cógregati collegialiter in aliquo publico, & honesto loco, Ecclesiæ, vel Conuentus; *cap. quia propter, cap. in Genesi, tit. de elect.* Innoc. Hostien. & alij celeberrimi Doctores *ibidem*.

Secundo, assumi debent ad minus tres scrutatores de Collegio, siue Capitulo supradictorum electorum præsentium, *cap. quia propter*. Et hoc idem præcipitur in Ordine Prædicatorum *cap. de elect. Prioris Conuentualis in declaratione text. 1. eiusdem Capituli*, in quo determinatur, antiquiores in habitu post professionem, vt latius dicetur cap. de scrutatoribus, assumendos fore.

Tertio, Scrutatores recipere debent non turmatim, sed sigillatim vota electorum in scriptis iam redacta, vt liberius vnusquisque votum suum valeat præstare, *cap. quia propter, in verbo, & sigillatim vota cunctorum*. Ita tenent Ioan. Andr. Panorm. & Hostien. & hoc maxime in Ordine Prædicat. obseruatur vt patet in declarat. text. 1. *cap. de elect. Prioris Conuentualis*, & clarius in Capitulo Generali Bononiæ 1564. *tit. de Sacri Concilij Tridentini Decretis*.

Quarto, prædicti scrutatores vota omnium eligentium præsentium in electione diligenter, & fideliter inter se scrutari debent, nullo eorum omisso, *vbi supra*.

Quinto, apertis, & lectis schedulis, fieri debet per supradictos scrutatores, collatio numeri ad numerum, maxime vbi electio non erit vnanimis. Vnde irrita est ipso iure electio; quam collatio numeri ad numerum non præcessit, dummodo in illa plures fuerint electi, siue in electione, vel postulatione nominati; *cap. Cumana, cap. in Genesi, tit. de elect.* Doctores, *ibidem*, Butr. *in cap. in Genesi, num. 3. & 10.* eo quia collatio pertinet ad formam essentialem Electionis, vt latius habetur *in cap. cum post petitam, eod. tit. de elect.* Procedere autem per schedulas, non est de essentia simpliciter electionis; sed communiter ita proceditur in electionibus canonicis, assumpto supradicto modo per scrutiniũ, post Concil. Trid. vt dicitur *cap. 6.* & præcipuè *cap. 7.* In Ordine tamen Prædicatorum hoc absolute est de essentia: Vide *cap. 7.* Etiam collatio fieri debet secundùm aliquos, etsi electio fuerit celebrata in concordia, Doct. & præcipuè Io. de Anan. *c. cum post petitam; per tot. tit. de elect.*

Sexto, post dictam collationem numeri ad numerum, nullo actu extraneo siue interuallo, vel intermedio, publicanda est electio, *cap. cum post petitam, de elect.* Hostien. *in summ. de elect. §. qualiter*. Ioan. Andr. Panorm. *in cap. quia propter*, Butr. *in cap. cum post petitam, nu. 2.* vbi dicunt quod electio protracta ex ignauia, vel ignorantia electorum non tenet; secus est si id fiat in fraudem electi, malitiosè scilicet ab aliquo, vel aliquibus de corpore Capituli, vel extra, etiam ad impediendam legitimè electi iam celebratam canonicam electionem: Statim itaque & incontinenti publicanda est electio, combustis prius schedulis, in oculis omnium; & publicanda sunt in communi, vota electorum ab vno ex scrutatoribus, vel ab vno ex electoribus, nomine omnium, per hæc, vel similia verba. *Cum essemus viginti vota, Pater Frater. N. fuit nominatus à maiori parte, & habuit vota 13.* Quo facto pro complemento electionis, requiritur pro forma substantiali, verbalis siue vocalis electio facienda ab vno ex scrutatoribus, vel electoribus, per sequentia verba: *Ego F. N. vice mea, & omnium electorum, eligo in Priorem istius Conuentus, P. F. N. In nomine Patris, &c. cap. Ecclesiam, de elect.* Abbas *ibid. nu. 3.* inquit, *quod non sufficit factum electorum; sed requiritur verbalis electio*. Et in casu eiusdem cap. aperte dici-

dicitur, quod *ideò Papa cassauit electionem*; de qua in dicto cap. *quia post publicationem consensuum, & collationis tractatuum, nulla subsequuta fuit electio, sed deportatio per appellationem ad Sedem Apostolicam*. Et glossa, *ibidem*, super illud verbum *processus*, idem clarius innuit. Abbas pariter *in cap. Ecclesia vestra de elect.* addit, quod *vbi verba sunt de substantia rei* (vt in casu nostro) *non sufficit factum pro verbo*. Idem habetur in Constit. Ord. Præd. text. 1. de electione Prioris Conuent. & text. 5 cap. de electione Magistri Ordinis: Vnde Magister F. Petrus Vrceanus eiusdem Ordinis, in suo summario constitutionum Ordinis Prædicatorũ Cremonæ impresso 1613. pag. 237. circa finem, inter essentialia electionis canonicæ Prioris in Ordine Prædicatorum enumerat formationẽ decreti modo supradicto. Imò addit quod in scrutinio mittendo confirmatori, debet apponi clausula, *Nihil fuisse omissum eorum quæ ad canonicam electionem requiruntur*, & præcipuè vocalem formationem decreti, de quo immediatè. Idem clarius traditur *cap. in Genesi, tit. de elect.* Glossa *ibid. sub littera, G.* vbi Papa annullat quandam electionem, quia non fuit post collationem formatum Decretum, vt optimè animaduertunt Doctores, maximè Butr. *nu.* 1. §. *secunda, &c.*

Septimo, supradicta publicatio scrutinij, & votorum fieri debet mox incontinenti, sine mora, & interuallo, post expletam collationem numeri ad numerum, vt paulo ante dictum est. Glossa *in cap. præcit. quia propter*. Et idem habetur *in cap. Ecclesia vestra, de elect.* Imò Panorm. *in præcit. cap. quia propter*, multis rationibus, & argumentis *nu.* 16. addit, & probat, quòd omnia supradicta nedum sunt obseruanda, verum & eodem ordine quo narrata sunt; existimans ordinem etiam supradictorum pertinere, & connumerari debere inter essentialia electionis canonicæ: Quando scilicet non protrahitur ab eligentibus electio in fraudem electi: non enim omnis dilatio circa collationem vitiat electionem; nam dilatio naturalis, siue mora ex aliqua necessitate corporis non vitiat; sed extranea tantum. Item modica dilatio non impedit, Doctores *in cap. publicato, & in cap. cum post petitam de elect.* Anton. de Butr. *ibidem, num.* 6. §. *dic similiter, verb. Elect.* 2. *nu.* 12. in fine dicens. *Si ordo varietur, electio nihil valet.*

Octauo, Gulielmus Mandagotus, *in tract. de elect. nouorum Prælatorum cap.* 19. 1 *par.* vbi citat Abbat. & Cardin. Zabarellam, & quosdam Canones, credit hodie esse de substantia electionis Missam de Spiritu sancto, atque Eucharistiæ Sacramenti susceptionẽ & Petrus de Baisio *in Direct. Electionum, cap.* 24. vbi citat & adducit Conc. Basileen. *sess.* 38. *decret. de electionibus*, in quo statuitur, vt in electionibus per viam scrutinij, præmittatur sacra Communio, aliàs electio est nulla, siue annullanda; quod confirmâuit Nicolaus in sua Bulla, *Vt pacis*, data Spoleti 1449. 14. Kal. Iulij Pontificatus sui anno 3. Hoc idem clarioribus verbis decernitur in eodem Concil. Basileensi *sess.* 12. *decret. de electione, & confirmat. Prælat.* ac refert alios graues Doctores, addendo quod requiritur vt eligentes sint contriti, & confessi, & sacrosancta Communione refecti, aliter electio erit nulla. Ad quæ omnia obseruanda, possunt compelli per Superiorem; Nicolaus Boerius *ad præcit. cap.* 19. Mandagoti sub littera, D. *Dicunt* (ait ille) *Doctores quod circa Missam Spiritus sancti præmittendam ad electionem, sic fieri consueuit.* pro quo citat Innoc. & Hostien. quam consuetudinem appellat laudabilem, & obseruandâm.

Rodri-

Rodriquez *tom. 2. quaestionum Regul. q. 52. art. 1. §. & sic videmus*, inter alia docet, quòd antequã electores ad eligendum accedant, debet praecedere Missae celebratio, cum inuocatione Spiritus sancti; cui Missae omnes Electores interesse congruit: quamuis olim forte sacrificium Missae non esset necessarium; de more tamen hoc seruari certum est: immo non solum Missae auditio, sed etiam sanctae Eucharistiae sumptio, exigitur iuxta Concil. Basileense. Pro qua sententia citat Petrum de Baisio, asserentem supradictorum omissionem vitiare ad minus electionem.

Missa autem de Spiritu sancto, tunc est de electionis essentia, quando ex particulari constitutione cum clausula irritante requiritur, Abbas *in cap. cum Ecclesia, 1. not. de caus. poss.*

3 Nono, summe † necessarium atque essentiale est, vt electio omnis quorumcumque Praelatorum Ecclesiasticorum, praecipuè vero Regularium, sit totaliter aliena ab omni, & quacumque specie coactionis, siue violentiae; imò summa libertate omni ex parte praedita esse debet; itaut Electores libere praestent consensum, qui sit omninò liber, & voluntarius; non obstante in contrarium quacumque consuetudine, quae potius corruptela, & abusus intolerabilis dici debet, *cap. quisquis de elect.* vbi glossa inquit, *Debet esse liber omnino consensus eligentium: si vero coactus non valet, immo irrita est electio.* & antea dixerat quod si electus consentit tali electioni, remanet inhabilis ad omnem dignitatem & Praelaturam. Et Panorm. *ibidem, n. 6.* dicit quod electio facta per metum, est ipso iure nulla; quia licet ibi adsit consensus electorum, non tamen liber consensus, quemadmodum in *cap. licet de euitanda, tit. de elect.* electio canonica necessario requirit consensum, cum hac qualitate, vt sit plene liber; Panorm. *ibid. nu. 12.* quod etiam repetit, *cap. bonae memoriae, nu. 11.* & ita communiter omnes Doctores.

4 Quamobrem metus † omnis, etiam reuerentialis, si auferat libertatem in electionibus, easdem potens est irritare, & de facto nullas illas efficit, *cap. vbi periculum, §. ceterum in 6. tit. de electione.* vbi etenim metus, vel coactio intercedit, deficit consensus, *cap. cum locum*, & *cap. gemma, de sponsalibus*. Et in Constit. Ordinis Praedicatorum, *cap. de electione Prioris Conuentualis*, repetitis vicibus, strictius praecipitur, vt electiones quae fiunt in dicto Ordine, sint omnino liberae. & *in cap.* cui titulus est, *de certis detractionibus, text. 4.* aperte dicitur, *electiones nostrae, maximè liberae esse debent, & omni nota coactionis carere.*

5 Vnde pacta, conuentiones, intendimenta, & subornationes, cùm auferant libertatem, reddunt actiones irritas & nullas; & inducentes supradicta grauius puniendi sunt, *cap. quia propter, cap. cum terra de elect.* Abbas, & Panorm. *ibidem*, & *cap. si cui, §. cùm praeter formas Concilij.* Nauar. *lib. 1. consil. tit. de electione, consil. 3.* Rodericus *in sua summa, tit. de elect. cap. 103.* vbi adducit Bullam circa hoc editam à Pio V. pro Fratribus Minoribus, datã sub die 28. Maij 1571. cuius initium est, *Pastoralis officij*, in qua statuit Pontifex, quod electio restricta, ad tres, vel quatuor personas, cum exclusione aliorum, si hoc fiat sine vrgentissima causa, & absque legitima auctoritate Apostolica, si de nominatis fiat electio, talis electio censetur coacta, & per consequens nulla; & Superior qui hoc agit, debet grauiter puniri. Idem sentit *tom. 2. quaestion. Regular. quaest. 56. art. 1.* vbi inter cetera fundat suam intentionem super Bullam praecitatam Pij V. & super aliam Gregorij XIII.

Datam

Datam apud S. Marcum die 8. Septembris 1573. Pontif. sui Anno primo: in qua rigorosè prohibet, ne quis audeat subornationem quamcumque in electionibus canonicis inferre; cùm id sit prohibitum à sacris Canonibus, & euidenter repugnet libertati electionum, sine qua libertate nullæ sunt electiones canonicæ. Quibus omnibus accedit illud Clement. VIII. strictius obseruandum, & ab eo specialiter mandatum, vt patet in Decret. eiusdem, pro Reformatione Regularium tã Monachorum, quàm Mendicantium cuiuscumque Ordinis, & Instituti, *sub num.* 35. per sequentia verba.

Vt omnis officiorum ambitus occasio præcludatur, caueant omnes à directa, vel indirecta votum, seu suffragiorum procuratione, tam pro seipsis, quàm pro alijs, tum in Capitulis locorum, tum in ceteris, præsertim Generalibus Capitulis, aut Congregationibus, seu alibi. Quicumque secus fecerint, præter alias pœnas, & censuras, hactenus contra huiusmodi ambientes inflictas, quas in suo robore permanere volumus, in pœnam priuationis officiorum quæ obtinent, eo ipso incidant, & ad futura quæcumque inhabiles pariter habeantur: Super quo cum eis dispensari à nemine possit, nisi à nobis, vel successoribus nostris; & pro qualitate culparum, grauius etiam plectantur. Porro supradictas omnes pœnas ad complices, & simpliciter scientes, & non reuelantes, extendimus. Monachis etiam S. Benedicti omnino prohibetur ne in electione Definitorum, directè, vel indirectè, practicam faciant, sub pœna excommunicationis latæ sentent. & inhabilitatis ad omnes dignitatis gradus, officia, & administrationes; vt patet in Bull. Leonis X. sub Dat. 12. Cal. Martij 1515.

6 Occasione cuius non est † prætermittendum, quod in dictis Bullis fiat sermo tantum de subornatione mala, proueniente scilicet ex aliquo affectu inordinato, vel passione humana, per quam subornationem indignus digno, & minus dignus digniori antefertur; cùm hoc euidenter sit in damnum communitatis, & Reipub. vt clarius traditur *cap. nihil, de electione*. Quæ animaduersio desumitur ex doctrina Nauarri *in suo manuali, cap.* 23. *num.* 209. vbi explicans Bullam Pij Quinti, de confidentia beneficiali, validissimis rationibus demonstrat dictam Bullam esse intelligendam de mala confidentia, non autem virtuosa, & bona. Quicumque ergo modestè, religiosè, & charitatiuè suadendo electoribus virtutes veras, reales, & regimini necessarias alicuius personæ idoneæ, vt Electores suauiter inducat ad illam eligendam, procurando, vt dignus indigno, & dignior minus digno præferatur; talis non incidit in pœnas taxatas à sacris Canonibus, & Constitutionibus Apostolicis; sed meretur laudem, cùm det operam rei licitæ, & valde vtili Reipublicæ Ecclesiasticæ.

7 Et tanti facienda est libertas in † electionibus, quòd Rodriq. *vbi supra q.* 5 1. *art.* 11. multis rationibus, & auctoritatibus, euidenter ostendit, quod nullus Superior, inferior Papa, potest, aut debet limitare electiones ad tres, vel quatuor personas, cum aliorum exclusione; intellige, quando electores non dederint restrictionis veram, & realem causam non patientem moram, tentando omni eorum posse eligere non idoneos: secus autẽ si electores præstiterint causam restrictionis; tunc enim potest Superior restringere ad tres, non tamen ad vnum. Butr. *super prima Primi Decretal. tit. de electione, cap. cum in iure, num.* 30. aliter tolleretur libertas, & per consequens electio esset nulla.

8 Quid simile habetur in Ordine Prædicatorum, in Capitulo Generali Bononiæ 1564. *tit. de sacr. Concil. Trident. decretis*, per sequentia verba, *Quia electionum libertati quammaximè sancta Synodus consultum voluit; Admonemus in primis Reuerendos Patres Prouinciales, & alios Superiores, quibus potestas eligendi, & confirmandi electiones commissa est, vt ea modestè vtantur. Quare vbi specialis necessitas non fuerit, nullus electoribus proponatur. quod si necessarium existimabunt, non pauciores quam tres, pro singulis electionibus proponant. Ceterum si electores aliquem dignum, quamuis non de propositis elegerint, eam tamen electionem Confirmator Diuini Iudicij memor, nisi iusta subsistat causa, confirmare non differat.*

Et in Cap. Vallisoletano 1605. Ordinat. 11. habetur, *Libertati electionum, quam tantopere sacra Trid. Synodus commendauit consulere volentes, strictissimè mandamus obseruari, quod in Capitulo Generali Bononiæ celebrato 1564. statutum fuit: ne videlicet Prouinciales, in singulis electionibus, aliquos eligendos electoribus proponant, nisi vbi specialis, & vrgens necessitas id postulauerit; & eo casu, non pauciores quam tres proponant.*

9 Panorm. *in cap. licet. de elect. num. 7. cap. fin.* inherendo auctoritatibus grauiorum Doctorum, inquit: *Si electores compellantur à Superiore eligere personam, vel personas determinatas, tunc, & eo casu, talis electio est nulla, cùm eligitur ille specificatus à Superiore.* Est enim euidenter contra substantiale, immo contra significatum huius vocis, electio, seu eligere; nam eligere *est vnum ex pluribus voluntariè capere*. Quare cessat electio, vbi in electionibus adimitur libertas eligẽdi, vt patet *in 6. c. vbi periculum, §. Ceterum.* Si verò Superior, vel Capitulũ Generale determinet electionem nõ ad certas personas, sed ad genus personarũ, dummodo idonei inueniantur in tali genere personarum, electio non est nulla. Et in eodem præcitato cap. *§. qui autem;* hæc habentur: *Qui vigore pactionum aliquem elegerint, Diuinæ subiaceant vltioni, eorum culpa, nisi graui per hoc peracta pœnitentia, nullatenus abolenda.* Et ibid. loquens Gregor. X. subdit: *Et nos nihilòminus pactiones, conuentiones, obligationes, condicta, intendimenta, siue iuramenta, siue cuiuslibet alterius fuerint vinculo firmitatis annexa, cassamus, irritamus, & iuribus decernimus omnino carere; ita quod nullus ad illa obseruanda quomodolibet sit adstrictus, nec quisquam ex eorum transgressione notam vereatur fidei non seruata, sed non indigna laudis potius titulum mereatur; cum lex etiam humana testetur, Deo magis transgressiones huiusmodi, quam iurisiurandi obseruantiones, acceptas*, dicente Augustino, & Isidoro: *In male promissis rescinde fidem.*

In Ordine Prædicat. *dist. 2. cap. de electione Prioris Conuentualis*, super tex. 6. circa medium, hæc habentur, in declaratione: *Declaramus, quod ex inductionibus, & practicis indebitis, libertati electionum plurimum detrahitur, & turbationes, & scandala plurima consequuntur, & sinceritas status nostri Ordinis multipliciter læditur. Propter hoc in multis Capitulis fuit strictissimè prohibitum, ne prece, pretio, promissione, communicatione, & certa scien-*
10 *tia, & ex animi deliberatione, † præsumeret quempiam ad eligendum, vel non eligendum inducere. qui vero contrarium fecerit, pœnis priuationis vocis per triennium subiaceat, ac alijs pœnis acrius puniatur: quam pœnam etiam incurrunt illi, qui hoc sciuerint, nisi statim habita opportunitate, Prælato suo talem inductorem reuelauerint; sicut fuit ordinatum Parisijs 1280. & apud Placentiam 1310. & apud Neapolim 1311. & apud Carcassonam 1312. & apud Treuerim 1289. & apud*

apud Burdegalam 1287. & apud Lucam 1288. Et propter eandem rationem, vt electiones sint liberæ, Declaramus, quod à die mortis, seu remotionis Prioris, non debent fieri assignationes, seu mutationes vocalium, nec augere, seu diminuere voces, nisi in casibus expressis in Constitutionibus; Bononiæ 1315: Ex Constit. Clement. VIII. non possunt fieri assignationes, per duos menses ante electionem: & si fiant, nullæ sunt quoad vocem, Vallisoleti 1605. & Parisiis 1611. Debent inseruisse effectualiter Conuentui per duos menses ante electionem. & in sacris canonibus, de elect. c. sciant cuncti, excommunicantur qui grauauerint aliquam personã Ecclesiasticam, siue eius consanguineos, siue bona, pro eo quod rogatus, seu alias inductus, eum pro quo rogabatur, siue inducebatur, eligere noluerit.

11 Assignationes vero quæ fiunt in Capitulo à Vicario Prouinciæ, & Diffinitorio, spatio illorum decem dierum, quibus durat auctoritas Diffinitorum Capituli Prouincialis Ordinis Prædicatorum, eo quia præsumuntur factæ sine fraude, ad quas tollendas conditum est Decretum Apostolicum, quibus secundùm nostras Constitutiones, durat eorum auctoritas, vel in aliis casibus expressis in nostra Constitutione, non cõprehendũtur in supradicto decreto Apostolico. Ita vsus, & consuetudo, à supradictis Maioribus approbata, semper declarauit in omnibus casibus, iuxta illud, *Quando cessat ratio, cessat legis dispositio*, vt habetur de Regulis iuris; at in prædictis casibus cessat ratio legis ordinata ad tollendas fraudes: igitur.

12 Quæ Assignationes, factæ scilicet extra Capitulum, & casus prædictos, debent constare Conuentui per duos menses ante electionem, imò personaliter debent inseruire Conuentui per duos menses; licet ante Decretũ Clem. VIII. satis esset, vt fierent per mensem, vt patet in Capitulo Generali Bonon. 1564. admonitione vltima, in qua habetur: *Admonemus Reuerendos Prouinciales, vt cum celebrandæ electionis in Conuentu aliquo tempus instat, etiamsi Priori mensis superfit sui officij, maximè abstineant à mutationibus Fratrum, in dicto Conuentu, in quo instat electio, nisi in his casibus, qui in nostris Constitutionibus exprimuntur; ne propter hoc, eligentium libertati aliquod præiudicium fieri videatur.* Et si quis euadat electus à maiori parte, ex vi, siue in virtute voti emissi ab aliquo, vel ab aliquibus assignatis contra prædictam formam, electio est nulla, & irrita, vt latius traditur infra cap. 4. §. *Ex verbis cap.*

Et si quis objiciat contra prædicta Decretal. illam *in tit. de postulatione Prælatorũ, cap. 1.* vbi priuantur electores voce, quia renuerunt eligere ex nominatis à Papa: Respondetur, quòd in littera dictæ Decretalis, adiuncta Glossa, & aliis Doctoribus, euidenter apparet prædictos electores fuisse priuatos à Papa, non propter hoc, quia non elegerunt, vel postulauerunt aliquem ex nominatis; sed ideò hoc fuit, quia pertinaciter nominarunt, & postularunt indignum, & inhabilem, ita declaratum antea per Sedem Apostolicam.

13 Panorm. *in cap. licet de vitanda, circa finem* distinguit, dicendo: † *Si electores compelluntur eligere certam personam, tunc ipso iure non valet electio, quia est contra proprium significatum, & substantiale vocabuli. Nam eligere, est vnum ex multis voluntarie capere: vnde non est electio, vbi non est voluntas libera*, vt patet *in cap. vbi periculum, §. ceterum, tit. de elect. in 6.* vbi dicitur, *Cassatur electio, vbi adimitur libertas eligendi.* Si verò electores cõpellantur eligere aliquem de certo genere personarum, talis electio valet, quia non adimitur libertas, sed aliqualiter re-

Tractatus de Electione. F 2 strin-

stringitur, modo tamen inferius expli-
cando cap. 9.

Rodericus *in sua summa, tit. de elect.*
cap. 103. sapienter animaduertit pro li-
bertate electionis, sequentem casum,
quem dicit esse conformem *cap. de ele-
ctione, vbi periculum*. Et Nauar. *in ma-
nuali cap. 17. num. 19. 22. & 51.* &
lib. 1. conf. tit. de electione, conf. 5. quando
maior pars electorum alicuius Collegij,
vel Conuentus, eligit aliquem dignum
14 in Prælatum, † licet sit contra volunta-
tem Superioris, & propter hoc impedia-
tur per mandatum Superioris, ne publi-
cetur electio; sed potius præcipiat quod
eligant iterum, dicẽdo, nisi eligatis aliũ,
dabo vobis extraneum hunc, vel illum:
quo metu, & comminatione eligunt
alium; non valet in conscientia secun-
da electio, quia omnis electio facta me-
tu, est ipso iure nulla; & omnis metus,
licet sit iustus, facit actum nullum in
foro conscientiæ. Et si Superior sæpius
sine vrgenti necessitate faciat iterare
actionem electionis, vltra quod prauum
perhibet exemplum, insuper peccat etiã
mortaliter; & hoc videtur conforme
doctrinæ Panormit. *num. 3. in cap. cum
terra, de electione*, vbi habetur, *quòd si
consuetudo auferat libertatem electoribus,
eligendi quem voluerint, non valet; secus
autem est, si restringat solum electores ad
genus personarum tantum*.

16 Consuetudo, † per quam tolluntur
substantialia actus electionis, non valet,
immo extirpanda venit, *de electione, cap.
cum Monasterium*, & *cap. cum terra*,
Glos. & Doctores ibidem, & Panorm.
cap. cum causa nu. 4. inquit. *Non debet
attendi ad id quod factum fuit in præterito;
sed potius ad id quod de iure fieri debuit*,
quia non omnis consuetudo tollit ius,
in cap. final. de consuet. immo mala
consuetudo est radicitus extirpanda,
nec potest habilitare prorsus inhabilem,
secundum regulam communem, quod
factum contra legem, non debet haberi
pro rato.

17 Quibus omnibus † pro maiori clari-
tate dictorum, addenda est doctrina
Nauarri *vbi supra, de elect. conf. 7. nu. 4.*
dicentis quod electio facta post moram
ob malitiam, & dolum eligentium,
dummodo fiat sine fraude electi, valet
& potest sustineri.

Quod etiam insinuatur *in cap. publi-
cato, & in cap. cum post petita*, immo satis
clare hoc docet text. *eiusdem cap. publi-
cato, de elect.*

18 Omnia supra narrata † substantialia,
& essentialia electionis canonicæ de-
bent obseruari, aliter non censetur com
pleta forma electionis per scrutinium.
Et quidem per publicationem scrutinij,
siue votorum in communi, electio non
dicitur completa, sed incepta; licet post
publicationem scrutinij vota non pos-
sint mutari, aut variari, per decret. Gre-
gorij IX. imò compellendi sunt ele-
ctores perficere quod ceperunt, conti-
nuando vsque ad formationem verba-
lem decreti electionis. *Ego N. eligo*, &c.
cap. publicato scrutinio in primo de elect.
Nauar. *consil. 7. num. 4. de elect.* & *cap.
in Genesi*, clare dicitur quod electio ce-
lebrata contra formam Concilij Gene-
ralis, traditam in cap. quia propter, est
irrita, & inanis. Hoc idem docent Pa-
norm. Glos. & Butr. *in eodem cap. quia
propter.* Quare vnius tantum ex prædictis
ommissio sufficiens est nullam reddere
electionem.

19 In Ordine Prædicatorum, † cùm ex
priuilegio, & constitutionibus, ex an-
tiqua consuetudine semper fuerit ob-
seruatum in electionibus, vt fiat solum
collatio numeri ad numerum, & illa
censeatur canonica electio, quæ est ce-
lebrata à maiori parte electorum præ-
sentium; non est disputandum id quod
propo-

proponitur à Glossa, & Doctoribus, *in cap. Ecclesia vestra, de elect.* an semper standum sit numero in electionibus, vel aliquãdo zelo, & merito; eo magis, quòd circa hãc materiam diuersi sunt inter se Doctores, licet Panor. *cap. Ecclesia nu.* 13. cõcludat quod *electio non celebrata à maiori parte vocalium, non debeat confirmari.*

20 In *cap. sciant cũcti* † *de elect. in* 6. dicitur, *Sciant cuncti, qui clericos, vel quaslibet alias personas Ecclesiasticas (ad quos in aliquibus ecclesiis, monasteriis, aut aliis piis locis spectat electio) pro eo, quòd rogati, seu aliàs inducti, eum, pro quo rogabãtur, siue inducebantur, eligere noluerint: vel cõsanguineos eorũ, aut ipsas ecclesias, monasteria, seu loca cetera, beneficiis, siue aliis bonis suis, per se, vel per alios spoliando, seu alias iniustè persequendò, grauare præsumpserint; se ipso facto excommunicationis sententia innodatos.* Dispositionem huius textus ponderare debẽt omnes, præsertim Superiores Regularium, præcauendo ab omni, & quacũque actione contra illos, qui non elegerunt, quem, siue quos ipsi desiderabãt, ad tollendam omnem, & quamcumque suspicionem, quæ contra illos oriri posset, qua dicantur persecutores eorum, qui non elegerunt, pro quo rogabantur vocales, siue eligentes. Hinc est quod Patres Ordinis Prædicatorum in Capitulo Generali Bononien. 1615. ritè congregati, *tit. Admonitiones, admonit.* 3. ad memoriam reuocarunt dispositionem textus, *Sciant cuncti,* de quo supra, per sequentia verba: *Vt electiones canonica in Ordine nostro iuxta sacri Concilij Tridentini, & Constitutionum nostrarum præscriptum liberæ sint, & nullo incusso vocalibus metu in sanctitate, & iustitia perficiantur; idcirco Patres, ac Fratres Ordinis nostri vniuersos monemus, ne alij alios sub pœnis in Cõstitutionibus nostris taxatis, ad prædictas electiones quauis arte inducãt; ipsisq; ad memoriam reuocamus ea quæ in Decret. lib. 6. cap. sciant cuncti, habentur.*

21 Inter omnino obseruanda in electionibus canonicis Prælatorum regulariũ, videtur connumerandum iuramentum ab electoribus publicè præstandum de eligendo magis idoneum, secundum Deum, & eorum conscientias. Hoc namq. præcipitur in Cõcilio Basileense *sess.* 23. quod repetit *sess.* 38. *Decret. de elect.* cui iuramento Concilium superaddit, tanquam necessarium, & substantiale, sacram Communionem ab electoribus ante scrutinium deuote suscipiendam, prout supra.

22 Ad hæc accedit † expressum mandatum Clementis VIII. contentum in Decretis generalibus ad Regularium reformationem spectantibus, editis ab eodem Clemente die 25. Iulij 1599. confirmatis à Paulo V. ac iussu illius nuper impressis Romæ 1607. & nouissime de anno 1624. iterum confirmatis à Sanctissimo Domino nostro VRBANO VIII. vbi sub nu. 36. leguntur verbatim quæ sequuntur, *Iurentq; electores secundum veritatem cuiusque conscientiæ, probiores, ac magis idoneos electuros.* Quod etiam de iuramento præstando tradit Io. Aloysius Riccius *in sua praxi rerum quotid. tom.* 3. *resol.* 224. *§. decimum.* Quod asserit colligi ex *glos. in c.* 1. *de elect.*

23 Et sub nu. 40. subdictorum decretorum Apostolicorũ districtè præcipitur Generalibus, ac omnibus alijs quibuscumque Superioribus, ad quos hoc spectat, vt reponant ea omnia (videlicet superiora decreta) inter alias eorundem Ordinum Constitutiones perpetuò valituras; interdicta omnino eorum singulis facultate illa declarandi, & aduersus ea vnquam dispensandi.

Hoc idem, saltem per viam illationis, colligi potest ex Constitutione nouissimè edita à S. D. N. Gregorio XV. de Electione Romani Pontificis, de qua

latè infra, in qua strictissimè præcipit Illustrissimis Dominis Cardinalibus, Summi Pontificis Romani electoribus, vt ante electionis scrutinium, alta, & intelligibili voce præmittant iuramẽtum, de eligendo quem secundùm Deum iudicauerint eligi debere.

Summa Cap. IV.

1 *Electio quæ non est facta per vota secreta, est nulla.*

2 *Quoties in lege aliqua dicitur, v. g. quòd talis electio facta non sustinetur, hæc verba habent vim decreti irritantis.*

3 *Si quis ex electoribus ostenderit alicui suam schedulam, vt videat quem ipse eligat; an talis ostensio reddat electionem nullam.*

4 *Nominatio electorum facta per electores ad aures scrutatorum, an vitiet electionem, ac illam efficiat non secretam.*

5 *Omissio formationis verbalis decreti electionis, publicato iam scrutinio, reddit electionem nullam.*

6 *Si quis consentiat electioni de sua persona facienda, priusquam fiat, talis electio venit cassanda. & sub num. 58.*

7 *Electio, in qua ante, vel post, vel in ipso actu admittitur vsus sortis, est ipso iure nulla.*

8 *Electio indigni, & inhabilis, est ipso iure nulla. & num. 10. 23. 26. item facta contra formam in iure expressam.*

9 *Si electio fiat post elapsum tempus præscritum à iure communi, vel particulari; est nulla.*

11 *Electio facta ante Papæ inhibitionem, non est vitiata.*

12 *Electio excommunicati quacumque excommunicatione, nulla est. Item facta cum interuentu Electorum excommunicatorum latæ sententiæ; vel de iure inhabilium, est ipso iure nulla. Et quomodo hoc intelligatur. num. 13. Et quid, si electores sint suspensi, vel interdicti. n. 22.*

14 *Electio symoniaca, est ipso iure nulla. Item facta per fauorem potestatis sæcularis. num. 27.*

15 *In Ordine Prædicatorum electio alicuius præsentis, est nulla, si non excedat duo vota vltra medietatem.*

16 *Electio procurata per ambitionem, vel seditionem, est retractanda. & nu. 37.*

17 *Quando electio dicatur concorditer facta.*

18 *Si quis electus, ante confirmationem exercet ea, quæ sunt officij, vel dignitatis, ad quam assumitur, illius electio an reddatur nulla. & num. 19. & in quas pœnas incidat.*

20 *Non professi alicuius Ordinis electio, est nulla ipso facto.*

21 *Electio facta contra formam Priuilegiorum Apostolicorum, retractari debet. & n. 35.*

24 *Illiteratus, vel litterarum scientia carens quis dicatur.*

25 *Contemptus plurium, siue vnius ex vocalibus, si probetur, electio cassari debet. & num. 42.*

28 *Si Papa præcipiat electoribus, vt eligant Prælatum de consilio aliquorum, si ipsi eligant non expectato tempore congruo consilio, electio non tenet.*

29 *Si in Ordine Prædicatorum eligatur Prior ille qui fuerat sufficienter electus in alio scrutinio cassato à Prouinciali iustis de causis; talis electio sine noua rehabilitatione, est nulla. Et quomodo hoc intelligatur. num. 30.*

31 *Defectus occultus vnius, vel aliquorum ex electoribus an vitiet electionem.*

32 *Vbi in aliqua lege dicitur, quod electio sic facta, v. g. non valeat, per hæc verba inducitur nullitas electionis ipso facto.*

33 *Pœnam priuationis vocis actiuæ, quando, & quomodo eligentes incurrant.*

34 *Electio canonica, quomodo debet esse semper à maiori parte vltra medietatem omnium vocalium.*

Quando

36 *Quando ex priuilegio, siue consuetudine debet eligi aliquis ex certo gremio, siue natione; si electio aliter fiat, est inualida.*

37 *In Ordine Prædicatorum eligendus debet habere duodecim annos completos à Professione. Quid autem, si Conuentus, cui præficitur, habeat curam sanctimonialium annexam. num. 38.*

39 *Negatiua præposita verbo, Potest, necessitatem importat, denegatque omnimodam potentiam.*

40 *Sub hoc numero adducitur regula receptissima, qua docetur quod Ubi lex prohibet substantiam actus, tunc sola prohibitio sufficit ad inualidandum actum, etiamsi lex specialiter non dicat, inutile esse debere quod gestum erit.*

41 *Recensentur determinationes factæ circa casus aliquos speciales in Ordine Prædicatorum, quibus ritè fuerunt declaratæ nullæ, electiones quædam canonicæ. & nu. 44.*

43 *Electio de se non valida, nequit validari ex superuenientibus, si ab initio verè fuit nulla.*

45 *Electio nulla ob defectum solemnitatis iuris positiui, potest confirmari ab habente auctoritatem dispensandi super consimilibus defectibus.*

46 *Quæ obseruanda sint circa exclusionem Electorum excommunicatorum.*

47 *Quique notoriè dicantur excommunicati.*

48 *Quid agendum sit, quando dubitatur de inhabilitate alicuius vocalis, siue electoris, tempore electionis.*

49 *An liceat vniuersaliter argumentari, electio est cassanda, ergo non est bona.*

50 *Quid agendum sit, casu quo fuerint celebratæ duæ electiones eodem tempore; itaut maior pars electorum eligat indignum, minor verò dignum.*

51 *Electio celebrata à maiori parte antequam voce priuentur, contradicente minori parte sustinenda est, nisi in contradictione interponatur appellatio in debita forma.*

52 *Celebrata iam electione Prælati à maiori parte vocalium, contradicente minori, & opponente contra maiorem delicta concernentia excommunicationem latæ sententiæ, ante electionem non sufficienter probata, etiam quod probentur post remissionem decreti electionis ad confirmatorem, minor pars non potest procedere ad aliam electionem. Quod habet locum singulariter in Ordine Prædicatorum absque notitia cassationis prioris electionis.*

53 *Declaratur quomodo intelligendum sit illud quo dicitur, Electionem illam esse nullam, in qua conueniunt aliqui excommunicati.*

54 *Omnis electio canonica, celebrata, debet publicari Conuentui, siue Capitulo, aliàs cassanda venit: Immo ex doctrina Siluestri, connumeratur inter clandestinas electiones, & quomodo.*

55 *Simonia realis, commissa cum vno solo electorum, nullam reddit electionem.*

56 *Metus impediens omnimodam libertatem vitiat electionem, ita vt non possit confirmari.*

57 *Ex Decreto Gregorij IX. habetur, quod eligentes indignum, etsi sint in maiori numero, electio est ipso iure nulla, & ipso facto decidunt à suo iure, statim completo actu electionis indigni: quo casu, ius eligendi deuoluitur ad alios electores etiã in minori numero; licet tutius sit expectare Superioris declarationem super hoc.*

58 *Electio Vsurarij, siue publici Aleatoris, est nulla; quemadmodum & illa, in qua eligendus præbet assensum suum, etiam requisitus, ante electionem de se faciendã.*

59 *Quid agendum sit circa electionem celebratam, pendente appellatione rite interposita ab aliquibus vocalibus, in ordine ad priorem iam celebratam electionem.*

60 *Electio celebrata ex vi renunciationis antequam acceptetur ab habente auctoritatem, est nulla, & irrita.*

61 *Electio, in qua vna, vel multiplex sche-*

dula obsignata signo aliquo euidenti reperitur, nulla est.

62 Electio facta per scrutinium, in qua non statim comburuntur coram eligentibus schedulæ eligentium, est nulla, & irrita.

63 Quoties eligitur in scrutatorem aliquis, qui non sit de corpore vocalium, siue eligentium, electio talis si sit facta per scrutinium, est ipso iure nulla.

64 Defenduntur ea, quæ resoluta fuere in hoc eodem cap. num. præcedenti de nullitate electionis, in qua eligitur quartus scrutator qui non sit de numero eligentium, & adducuntur tres decisiones sacræ Rot. Rom. hoc confirmantes.

65 Omissio scrutandi vnicum solum votum reddit electionem inualidam.

66 Electio, in qua Præsidens Capituli, siue alius Superior præcipit scrutatoribus ne recipiant suffragia pro tali persona, est nulla ex declaratione Congregat. Concilij Trid.

67 Electio illius qui est diffamatus in loco in quo eligitur in Prælatum, cassanda, & annullanda est.

CAP. IV.

De casibus principalioribus, in quibus electio est nulla, vel de iure annullanda.

1 ELectio si non fuerit † per vota secreta, iuxta præscriptum Concilij Trid. est nulla. Quare die 25. Ianuarij 1591. Sacra Congregatio Concilij resoluit, omnes electiones Superiorum, Diffinitorum, & Officialium regularium fieri debere per vota secreta. Et in cap. Generali Bononiæ 1564. idem in Ordine Prædicat. præcipitur. Silu. *in sua summ. tit. elect. 2. nu. 12.* tradit necesse esse in electionibus canonicis, vt vota singulorum electorum sint secreta: & si aliquis illorum manifestauerit votum suum, vidente, vel consentiente Capitulo, vel maiori parte illius, electio est nulla, per regulã illam generalẽ; *Actus contrarius dispositioni iuris est nullus*, l. non dubium; C. de legibus.

Qua occasione sciendum est, quod
2 quoties † lex aliqua in materia electionis dicit, talem electionem factam non sustineri, vel non valere, hæc verba habent vim decreti omnino irritantis consimilem electionem, & importãt annullationem ipso iure absque aliqua sententia. Glossa *in cap. quia propter in verb. vice omnium, de elect.* Compostell. *num. 20. versic. numquid de ista:* Ioan. Andreas, *num. 37. in ver. non valeat*, & alij, & latius *in decis. sacræ Rotæ Romanæ sub Illustrissimo Coccino Decano die 5. Iulij 1621.* quæ inscribitur *Meten. Monasterij:* & in alia decisione *coram eodem in Causa Treuer. Abbatiæ sancti Maximini die 20. Nouembris 1624.*

Nauar. *lib. 1. consil. tit. de elect. cons. 4.* & Roderic. *in sua summa tit. de elect. cap. 102. nu. 4.* sapienter considerant, quod
3 † etsi aliquis ex electoribus, secreto ostẽderit alicui suam schedulã ad effectum, vt videat quem ipse eligat, hæc pura, & simplex ostensio, non tollit quin electio subsequens immediatè sit secreta. Ostensio enim facta prædicto modo, nihil de se nocumenti adfert reliquis electoribus: aliter esset in potestate cuiuscumque electoris, irritam, & nullam reddere quam voluerint electionem; quod est magnum, & intolerabile inconueniens: quandoquidem iuxta sententiam grauissimorum Doctorũ, mens, & intentio Concilij fuit prohibere, vt nullo vnquam tempore publicarentur vota electorum; & casu quo id sequatur, culpa, & dolo totius, vel maioris partis Capituli, electio sit irrita, & nulla. Quod dicendum est quando manifestatio vnius, vel plurium votorum

etiam

etiam secreta, est realis causa, vel præsumptiua rationabiliter quod electio sequatur in hanc, vel illam personam particularem ex vi illius ostensionis: in quo casu tale votum, vel talia vota publicata, non debent computari in numero electorum.

Ex *cap. quia propter de elect.* & ex Concil. Trid. *sess. 25. de regul. cap. 6.* graues Doctores, ac etiam moderni, inter quos Garzias, *par. 5. de beneficijs, cap. 4. nu. 183.* & Andreas Molfesius *in 1. par. suæ summæ moralis, tract. 6. cap. 16. nu. 153.* colligunt quod ostensio vnius schedulæ, siue fiat per malitiã, vel per errorē, dummodo nō causet effectum de quo supra, non officit secretæ electioni: si tamen maior pars suffragiorum ostenderetur, esset nulla electio, ex quo ante publicationem scrutinij electio manifestaretur, contra formam Concilij Trident. superius citati; quod totum habet locum in electione quæ fit per schedulas, & scrutinium.

4 Esset tamen † secreta electio, etiam ad mentem Trident. Concilij, quoties ad aures scrutatorum singuli electores nominarent secreto personam eligendam. Ad cuius confirmationem Garzias *vbi supra, cap. 6. num. 189.* adducit declarationem Congregationis Concilij dicentis: *Si electi fuerunt à Superioribus aliqui, qui vota omnium eligentium recipiant, electio reputabitur secreta, & Canonica.* Alia vero pertinentia ad hunc numerũ require in cap. de electoribus.

Immo ipsemet Garzias, num. 190. refert aliam declarationem eiusdem Congregationis, circa electionem Abbatissarum, siue Priorissarum monialium & est sequentis tenoris. *In electione Abbatissarum potest Episcopus cum suo Vicario, vel Secretario, vel alio ab ipso assumpto, vota singularum monialium oretenus expressa audire.* Et aliam adducit sequentis tenoris: *In electione Abbatissarum, vota oretenus accipi possunt à suis Superioribus, licet quatuor, aut quinque id sciant, si hoc est iuxta formam statutorum Religionis.* Hoc totum est intelligendum, dummodo non publicentur vota electorum, modo proximè declarato.

5 Quando pro complemento † electionis, publicato iam scrutinio, omittitur formatio verbalis decreti electionis, tũc electio est nulla, vt in præcedenti cap. insinuatum est. Primo, quia deest ei vnum ex essentialibus assignatis, cùm supradicta formatio decreti, sit de substantiali forma electionis, cap. Ecclesia, tit. de elect. Abbas in eodem cap. nu. 3. Secundò, in Formulario Ordinis Prædicatorum, edito, & impresso post Constitutiones, iussu Reuerendissimi Generalis Iustiniani 1566. Romæ, in Cap. cui titulus est, *Forma eligendi Priorem per Prouincialem, propter vitium actionis,* ibi inter causas, ob quas declarari debet electio iam celebrata à Vocalibus nulla, hæc vna assignatur per sequentia verba: Quia scilicet, *vocales Conuentus N. intolerabiliter defecerunt, eligendo illegitimè natum, non dispensatum, nec formatum est decretũ electionis, &c.* ergo omissio, de qua supra, nullam, ac irritam efficit electionem.

6 Electio illius, qui † requisitus ante electionem consentit electioni de sua persona faciendæ, priusquàm fiat, quia præsumitur talis enormiter ambitiosus, electio venit cassanda, *cap. cum post petitam, tit. de electione, & electi potest.* Butr. *ibid. num. 2.* quia inuitus, & fugiens est quærendus; consentiens vero, & ambiens prælaturas reprobandus: nã præstitus consensus eligendi modo explicato, sufficit ad cassandam electionem de illo factam, *cap. cum post petitam, de elect.* Doctores *ibidem*, in specie Antonius de Butr. *num. 7. §. licet enim,* hanc quæstionem

nem mouet, & resoluit, dicendo: *Consensus præstitus eligendi ante electionem, sufficit ad cassandam electionem.*

7 Electio Prælatorum † Ecclesiasticorum, maximè vero regularium, in qua ante, vel post, vel in actu electionis admissus est vsus sortis, est ipso iure nulla, non obstante in contrarium quacumque consuetudine, *cap. fin. tit. de sortilegijs, in fine.* Doctores, & Glossa *ibid.* in specie Cardin. *q.* 2. Abbas *num.* 3. Ancar. *num.* 3. S. Thomas 2. 2. *q.* 95. *artic.* 8. Caiet. *ibid.* & *in sua summa, tit. Sors*, alijq. Summistæ, *in eodem tit. Sors*, Sanchez *in opere suo morali, lib.* 2. *cap.* 38. *num.* 38. 72. *vsque ad num.* 79.

8 Electio qua eligitur † indignus, vel inhabilis, est ipso iure nulla, *cap. cum in cunctis, de elect.* Siluester *in sua Summa, tit. electio* 2. *num.* 13. Item si fiat contra formam à iure statutam, omissis in totum, vel in partem essentialibus, est ipso iure nulla, *cap. gratum, tit. de postulat. Prælat.* & Doctores communiter id tradunt, maximè verò Abbas, Butr. & Panormit. id repetunt, *tit. de elect. & electi potestate.*

Quando de nouo eligitur aliquis, præsertim in Ordine Prædicatorũ, iam electus, vel postulatus in priori præcedenti immediata electione, cuius electionis scrutinium fuit cassatum vitio, & defectu personæ, electio subsequens est nulla, ex *cap. de electione Prioris Conuentualis, dist.* 2. in Constitutionibus Ordinis Prædicatorum.

9 Quando celebratur † electio post elapsum tempus à iure communi, vel particulari præfixum, talis electio est nulla; *cap. quia propter, cap. cum inter vniuersas*, & *cap. de elect. Prioris Conuentualis in Ordine Prædicatorum.*

Si maior pars vocalium eligit indi-
10 gnum † scienter, & minor in eodem scrutinio eligit dignum, electio maioris partis est nulla, illa vero minoris partis est ritè facta, & debet confirmari, *cap. congregato, tit. de electione, in* 6. Nam tunc potestas deuoluitur ad illos qui eligunt dignum, licet sit minor pars Capituli, maximè si electus à maiori parte sit ignarus, prout in textu, & clarius in Glossa *sub littera I.* Totum hoc habetur clarè *in cap. cum in cunctis, cap. quia propter, cap. Vintonien. tit. de electione.*

11 Si Papa sibi reseruat † prouisionem alicuius ecclesiæ Cathedralis, vel Regularis, inhibueritque electoribus, ne procedant ad electionem; non est per hoc viciata electio, si quæ præcesserit talem iuridicam inhibitionem; sed omnia quæ fiunt post inhibitionem, remanent infecta, & suspensa, *cap. si eo tempore, tit. de electione, in* 6. vbi dicitur, *Si electus adierit Superiorem ordinarium, & immediatum, & ab eo susceperit confirmationem suæ electionis, talis confirmatio est nulla.*

12 Electio qua eligitur † scienter excõmunicatus, maiori, vel minori, excommunicatione, nulla est, etiamsi excommunicatus realiter fuerit occultus tempore electionis; Siluester *tit. de electione, num.* 15. vbi adducit multa iura: & idem inquit tenendum esse de electione, in qua eligitur suspensus, vel qui interdictum non seruauit de electione, *cap. cum inter*, Panormit. *ibidem, num.* 15. & alij Doctores.

Electio facta cum interuentu electorum excommunicatorum, latæ sententiæ, vel de iure inhabilium, si contingat fieri scienter ab omnibus, siue à maiori parte, electio est ipso iure nulla, imò sunt priuati electores potestate eligendi pro illa vice. Vsus tamen inualuit, vt priuati declarentur in simili casu à Superiore. Glossa, & Doctores *super cap. si quando, tit. de elect. in* 6. Si ve-
13 ro † fuerit aliquis excommunicatus occultus, inter ipsos electores, vel de iure

inha-

inhabilis etiam occultus, & ex vi talis voti fiat electio, necessario venit cassanda; id est si aliquis in virtute illius voti, euadat sufficienter electus. imò simpliciter nulla censeri debet electio, in qua interfuit excommunicatus latæ sententiæ, vt latius dicam inferius cap. 5.

14 Electio facta † per symoniam, ipso iure nulla est: imò electus per symoniam, etiam ignoranter, amplius reeligi non potest, *cap. si alius, de elect.* Abbas, & Panorm. *ibid. num.* 1. S. Thom. *quodlib.* 5. *art.* 23. inquit, *Qui eligit consanguineum, vel amicum, aut alium, intendens aliquam habere recompensationem pro se, vel pro alijs, peccat peccato symoniæ:* Intellige de mentali, quæ non irritat electionem.

15 Electio alicuius † præsentis in Ordine Prædicatorum, si non excedat duo vota vltra medietatem, est nulla, & irrita: qui defectus se tenet ex parte electionis, non autem personæ electæ; vnde potest de nouo sine præuia dispensatione reeligi in eodem Conuentu, & ab eisdem electoribus in Ordine Prædicatorum. Hæc declaratio habet quatuor Capitula, vt patet Romæ 1583. Ordinatione 3. Hoc Statutum speciale Ordinis Prædicatorum fundatur in Glossa, & Abbat. *cap. licet, de elect.* dicentibus: *Electi vox non computatur in numero eligentium.* quod certè non potest melius præcaueri, quàm cum obseruatur dispositio Statuti, de quo supra.

16 Electio procurata † per ambitionem, vel seditionem, est retractanda, & per consequens annullanda, *tit. de electione, cap. Bona memoria,* Panorm. *ibid. nu.* 13. & alij.

Electione cassata ob defectum temporalem electi, eodem defectu cessante iste reeligi potest; secus si fuit cassata propter crimen personæ electæ, *in tit. de elect. cap. officij,* Panorm. *ibid. num.* 3.

17 Electio dicitur † concorditer, & vnanimiter facta, si sit celebrata nemine discrepante ex illis electoribus, qui sunt præsentes in capitulo ad electionem celebrandam, *cap. Bona memoriæ, tit. de postulatione Prælatorum;* licet contradicant qui contempserunt venire tempore à iure præfixo procedēdi ad electionem; *cap. cum nobis,* Panormit. *ibid. num.* 4. inquit: *Qui contempserunt venire ad locum Capituli, non reputantur de Capitulo, pro illo actu ad vocem actiuam.*

18 Electio illius † redditur nulla, qui ante confirmationem administrat ea, quæ sunt officij, vel dignitatis ad quā eligitur, nisi aliter caueatur priuilegio Apostolico communi, vel speciali; vti in electione Generalis Ordinis Prædicatorū, & Minorum; qui statim ritè electi, intelliguntur confirmati propter speciale priuilegiū à Sede Apostolica super hoc obtentum, *cap. auaritiæ, in* 6. Imò consuetudo communis in contrarium nulla est, *cap. qualiter,* Panorm. *ibid. num.* 2. Oldrad. *consil.* 47. super quo extat decisio Rotæ Romanæ, *coram D. Buratto die Lunæ, 22. Iunij* 1615. *num.* 2. *Verdunen. Abbatiæ,* quæ est in ordine decisionum recollectarum à Prospero Farinaccio, *in* 1. *tom.* 2. *part.* 645. *fol.* 273. vbi declaratur nulla electio cuiuscumque Abbatis, ex eo quod administrauit ante confirmationem, conformiter *cap. auaritiæ, in* 6. & frustra legis auxilium inuocat, qui cōmittit in lege, seu errat contra legem, maximè scienter, *cap.* 1. *tit. de Constitutionibus, in* 6. Idem clarius, & latius post multas citationes, traditur in decisione sacræ Rotæ, *coram D. Mantica die Veneris, 4. Februarij* 1544. *nu.* 1. 2. *& 3. decis.* 251. vbi inter alia habetur, esse valde clarum hoc totum in Auditorio Rotæ; vnde idem fuit etiam resolutum *coram Illustrissimo Card. Seraphino, 14. Ianuarij* 1582.

Hæc

19 Hæc omnia habent locum † intra Italiam. Nam extra Italiam ex generali dispensatione Papę, in concordia electi, statim possunt suum exercere officium, *cap. nihil. de elect.* Gloss. *in cap. cum venerabilis*, & Innoc. Et hoc illis conceditur, ne ecclesia interim patiatur. Si vero adsit Legatus Sanctissimi in Prouincia, ante administrationem tenentur petere confirmationem; Compost. *in cap. cum venerabilis, in fine cap.* Quare admittentes electum, vel postulatum ante cõfirmationem, reddunt se indignos, vt ea vice, nec eligere, nec postulare possint, prout *in cap. Bonæ memoriæ*, & *ibid.* Abbas. Quo casu Superior Regularis, præsertim in Ordine Prædicatorum, potest prouidere de Priore, siue Prouinciali, ex dispositione *cap. de elect. Prouincial. in Ordine Prædicatorum*, desunt enim illo casu eligentes.

20 Electio, in qua eligitur † non professus, expresse eiusdem Ordinis, est nulla ipso facto. nam *in Clement. de elect. cap. 1. cum rationi, §. si contra fiat*, apponitur prohibitio per verba de præsenti irritantia actum contrarium. & quoniam vbi lex prohibet sub huiusmodi verbis, *ipso facto*, &c. actus contrarius non est per sententiam irritandus, sed ipso iure nullus, & per sententiam sequentem solum declaratur vt nullus; vt notatur *in cap. quia propter*, & *l. non dubiũ, C. de legibus.* Quotiescumque vero textus aliquis loquitur in futurum, quòd sunt priuandi electores, nisi alia verba præcedant, vel consequantur, ipso iure non sunt priuati, sed veniunt per sententiam iudicis priuandi: Doctores *in cap. quisquis, tit. de elect.* & in specie Ant. de Butrio, *ibid. num. 11. §. tertiò quæro. cap. cum ad nostram, in principio*, & clarius *cap. nullus, in 6.* vbi ipso iure nulla censetur: nam expressa professio est hominis; tacita est iuris: Io. Andr. hoc docet inter alios, *in fine dicti cap. nullus:* non enim sufficit tacita professio, sed requiritur expressa, alias electio est ipso iure nulla, *dicto cap. nullus. cap. cum in Magistrum*, & *in cap. cum in causam, de elect.* idem clarius tradunt.

21 Electio facta contra † formam priuilegiorũ Apostolicorum alicuius ecclesiæ, licet ipso iure non sit nulla, retractanda tamen venit, *cap. considerauimus*, Abbas *ibid. num. 2.* Et ratio huius est, quia cùm priuilegia sint quid facti, possunt probabiliter ignorari; etsi leges cõmunes non possint probabiliter ignorari, imò eas ignorare, est latæ culpæ. Hinc est, quod factum contra iura communia est ipso iure nullum; factum vero contra priuilegia, annullandũ venit.

Electio, siue postulatio facta à minori parte vocalium, ordinariè non est admittenda, *cap. bonæ memoriæ, tit. de postulatione*, Glossa, & Doctores *ibidem*, & *cap. Cumana, de elect.* vt latius dictum est cap. 2.

22 Electio celebrata † à vocalibus suspẽsis, vel interdictis, cum sit species quædam iurisdictionis, & officij, quod suspensis est interdictum, nõ tenet, & electio est annullanda, *cap. cùm inter, tit. de elect.* Abbas *ibid. num. 6.* Glossa *in eodem cap. Pro non dato* enim *habetur, quod datur ab eo, qui non habet facultatem illud dandi.*

23 Electio, in qua est electus ille † qui non habet sufficientem scientiam, est nulla, *cap. cum in cunctis, cap. cum in nobis*, & *cap. quali, eodem tit.* & *cap. de electione Prioris Conuentualis* in Ord. Prædicatorum, *dist. 2.*

24 Ex quo *capit. cum in cunctis*, colligit Abbas *num. 2. & 4.* quod ille † dicitur illitteratus, vel litterarum scientia carens, qui Grammaticam nescit; quo casu deponendus est ab officio, si fuerit confirmatus. Idem docent Nauar. *Miscel. 40.*

*sect.*40. *de Orat. nu.*8. & Bañes 2.2.*q.*63. *art.* 2. *dub.* 1. *condit.* 2. Quod etiam alij colligunt ex dispositione *cap. illitteratos, dist.* 36.

25 Electio, in qua fuit † contempta minor pars vocalium, ad quos de iure spectabat electio, etiamsi sit vnus solus, illo instante, & probante contemptum, cassanda est, *cap. bonæ memoriæ*, 2. *tit. de elect.* etiam post confirmationem. Cælestinus III. ad Episcopum Parmen. rescribit *in cap. bonæ memoriæ*, electionem Archipresbyteri, quamuis sit vir probatæ vitæ, esse cassandam, quia *inuentus est N. fuisse contemptus, licet vnus solus extiterit; cùm plus in talibus consueuerit contemptus vnius obesse, quam multorum contradictio in præsenti*.

Ex verbis itaque text. *cap. bonæ mem.* §. *electionem autem*, ex text. *cap. in Genes.* §. *Nos his*, *tit. de elect.* adiunctis verbis Gloss. vtrobique duo clare, & euidenter eliciuntur: Primũ est, quod si quis euadat electus, ex vi vnius, vel multorum vocalium qui contempti fuere, electio debet declarari nulla, quia non censetur facta à maiori parte legitimè vocalium; qui omnes conuocandi erant ad electionem, iuxta formam traditam in Concil. Lateranen. sub Innocentio III. vti, si vota eligẽtium fuerint duodecim, & aliquis sit electus à septem vocalibus, quia præsentes tantum in electione fuerunt vndecim vocales, & duodecimus non fuit vocatus, sed vere contemptus; propter contemptum illius duodecimi, electio non censetur facta à maiori parte eorum qui legitime poterant, & debebant interesse electioni, iuxta dispositionem *cap. quia propter eod. tit. de elect.* Secundum vero est, quòd si vocales præsentes eligẽtes aliquem in Priorem, vel Abbatem, fuerint numero viginti, & vnus legitimus vocalis fuerit cõtemptus; licet electio celebrata ab illis viginti, sit rata, & bona, si tamen ille vocalis contemptus (etsi vnus tantum sit) institerit pro cassatione supradictæ electionis, etiam post confirmationem, electio venit cassanda, & iam confirmatus deponendus est à suo munere, *cap. supraciciat. bonæ mem.* §. *tum quia*; dato etiam quod persona electa sit laudabilis, & digna.

26 Electio, in qua eligitur † non instructus in Regula, & Constitutionibus sui Ordinis, venit cassanda: graue est enim vt quis sit aliorum Magister, antequam fuerit discipulus: *cap. officij eod. tit.* ex decretis Clementis VIII.

27 Electio, in qua eligitur † quis per abusum, siue per fauorem potestatis sæcularis, est nulla; immo electus efficitur ineligibilis simpliciter, itaut absque dispẽsatione Sedis Apostolicæ ad aliquam dignitatem eligi non possit: cap. quisquis, & cap. Messana, tit. de elect. & glossa ibid. & Abbas, cap. quisquis nu. 1. ac alij.

28 Si Papa præcipiat † vocalibus habentibus eligere Prælatum, quod eligant ipsum de consilio aliquorum, id est, præuio illorum tractatu, & consilio, vt eo mediante possint per rationes trahi electores ad electionem maturius faciẽdam; licet tale consilium quando non ponitur pro consensu, non sit de necessitate sequendum: attamen ante dictum consilium, ne videatur delusorie indictum, non est rationabile procedere ad electionem, nisi expectato tempore congruo dicto consilio: quod tempus congruum relinquitur arbitrio iudicis. & talis electio aliter facta, non tenet, *cap. cùm in veteri; tit. de elect.* Abbas *nu.*8. 10. *&* 13. Gloss. *ibidem*.

29 Si eligatur in † Ordine Prædicatorum iterum in Priorem, ille qui fuerat sufficienter electus, vel postulatus in alio scrutinio cassato à Prouinciali de consilio Pa-

lio Patrum, iustis de causis, sine noua rehabilitatione, talis secunda electio est irrita, & nulla, *cap: de electione Prioris Conuentualis, text.* 3. & clarius in eiusdem textus declaratione, in Capitulo Generali apud Montem Pessulanum 1271. & in Capitulo Generali Florentiæ 1272. conformiter *ad cap. super eo, de electione*; præsertim quando electio cassatur ob defectum personæ. nam in dicto cap. expresse dicitur quod si

30 cassetur ob non † seruatum modum electionis, nihil obest quin possit in eadem vel aliena Ecclesia, & proportionaliter in eodem vel alieno Conuentu iterum reeligi. Ex quibus colligi potest quod non sit in libera potestate confirmatoris absque legitima, & reali causa cassare ad arbitrium electionem; & si fiat, absque rationabili causa, in rigore non remanet inhabilis nominatus, siue nominati in primo scrutinio. Et hoc modo exponi debet Ordinatio facta in Religione Prædicatorum, de qua supra, cùm subijciatur necessario dispositioni iuris cōmunis, & ab illo patiatur expositionem: alias esset non recta, & contra dispositionem iuris communis, contra quam nulla Religio potest condere Statutum, siue Ordinem vim legis habentem, sine speciali facultate S. Sedis Apostolicæ, vt latius demōstratum est cap. 1: huius tractatus ad initium; hac tamen seruata conditione, vt quando cassanda est electio vitio aliquo personæ, illud vitium siue delictum debeat non solum esse obiectum, sed etiam probatum, vti animaduertit glossa *in dicto cap. super eo* ad illa verba, *non vitio personæ*, &c.

31 Electio non † vitiatur ob defectum occultum vnius, vel aliquorum ex electoribus. Nauar. *tit. de elect. cons. 9. nu.* 1. Aliqui excipiunt casum excommunicationis maioris latæ sententiæ, prout explicatur inferius cap. 5. num. 18.

Electio igitur omnis facta contra formam expressam in antecedenti Capitulo, aliquo scilicet eorum quæ pertinent ad formam ommisso, irritatur, & annullatur, siue irritari debet ad minus per sententiam Superioris, *cap. Cumana tit. de elect.* Hostien. & Archid. *ibid.* In aliquibus vero casibus est ipso iure nulla. Immo Panor. Compostell. Innoc. & communiter Doctor. tradunt secundum veriorem sentētiam, quod si omittatur aliquid de pertinentibus ad formam essentialem electionis canonicæ, talis electio, ipso iure semper est nulla.

32 Vnde quando dicitur † quod *electio non valeat*, per ista verba inducitur nullitas ipso facto. Ita tradunt Doctores, *vbi supra*.

Distinguēdum tamē remanet quoad

33 † priuationis pœnam, contra eligentes: nam glossa *in cap. Cumana, tit. de elect.* ait: *Si electores peccant in materia*, id est in persona electa, *eligentes scienter indignum, sunt priuati ipso facto, iure eligendi, pro prima vice sequenti:* Immo Doctores *in cap. Cumana*, & *cap. similiter*, docent defectum omnem prouenientem ex omissione alicuius attinentis ad formam essentialem electionis statutam *in cap. quia propter*, statim, & illico, inducere nullitatem, ipso facto actus electionis; & sunt etiam puniendi electores omittentes vt supra. Hoc idem traditur *in cap. cum in veteri*, §. *aliàs electio non tenet*; nam inquiunt Doctores, quod *actus gestus contra formam mandati est ipso iure nullus, cap. cum dilecta, de rescript.* & gloss. *ibid.* Hoc idem insinuatur *in cap. in Genesi*, §. *irrita est electio, de elect.* vbi Doctores passim affirmant quę sequuntur immediatè: *Quoniam defectus formæ reddit actum nullum ipso facto.* Siluester *verb. Electio 2. nu.* 13. ait: *Verius est quod in omnibus prædictis, pertinentibus scilicet ad formam electionis relatam in cap. quia propter, vt tenet Innoc,*

noc. Compostell. Panorm. & communiter Doctores, inducitur nullitas ipso facto. Extat decisio Sabinen. pensionis *coram Illustrissimo Domino Mantica, die lunæ 14. Decemb.* 1594. in qua *nu.* 2. dicitur, quod *non obseruatio formæ reddit actum nullum*. Nota quod quando agitur de nullitate actus, ligat etiam ignorantes; *cap. dudum, cap. penult. de præbendis*; & ita habetur latius in decisione *coram eodem Mantica, in Valuensi, seu Sulmonen. Prioratus, lunæ 3. Iulij 1589. nu. 4. & 5.* vbi citat alios text. multorumque Doctorum consilia, & alias decisiones ad idem tendentes, per cap. cum in cunctis, de elect.

Si vero peccant contra formam, non tamen contra substantialia electionis, non sunt ipso iure priuati, vt in primo casu; sed veniunt priuandi per sententiam Superioris, seruato ordine iuris, vt *in cap. quia propter*, & Panormit. ibid. *In quibus casibus*, vt inquit Siluester, tit. de electione 2. nu. 13. circa finem, *multi viri perfecti defecerunt, practicam iuris ignorantes*: & addit sequentia. *In Ordine tamen Prædicatorum traditur certa forma, in qua etiam non omnia sunt substantialia; vt quod habens primam vocem in electione, Decretum electionis formet, & alia iuris subtilitates resecantur*: Considerãda sunt prędicta verba, quæ insinuãt, quod substantialia iuris sunt obseruanda in omnibus electionibus, etiam in Ordine Prædicatorum, licet subtilitates in iure expressæ, ad solam solemnitatem, & ornatum attinentes, possint omitti, vti quod publicatio scrutinij fiat ad sonum campanæ, & similia, &c.

Circa oppositiones quæ fiunt circa electionem celebratam, in qua aliquis est electus à maiori parte; licet illæ quæ respiciunt defectus reales, & manifestos ex parte formæ substantialis non seruatæ, sint ponderandæ, vt patet in *Tractatu de Electione*. casibus supra explicatis: attamen illæ oppositiones quę fiunt propter defectus, & vitia personæ electæ, dummodo sint tales defectus sufficienter probati, egent sine dubio maiori consideratione, & discussione: nã defectus personales damna maiora de sui natura inferre possunt, & in dies de facto inferunt Ecclesijs, Conuentibus, & personis, quibus habentes talia vitia præsunt. Hoc enim experientia rerum magistra liquido docet. Id etiam asserunt communiter Doctores, & maximè Geminian. *in cap. indemnitatibus, de elect. in 6.* Quod strictè præcipitur obseruari in Ordine Prædicatorum in declaratione *text. 3. sub littera, l, cap. de electione Prioris Conuentualis*, vbi dicitur quod *non confirmetur electus etiam vnanimiter, qui non est bonorum morum, ac sufficientiæ, & qui non est reuera daturus operam efficacem honestati, ac reformationi Ordinis*.

34 Electio facta à maiori parte, † non simpliciter respectu omnium vocalium præsentium, sed solum, & tantũ, dicitur maior pars in ordine ad alias duas partes vocalium præsentiũm: nam cùm possint diuidi in tres partes omnes electores præsentes, si quis euadat electus ab illa maiori parte non simpliciter totius Collegij, sed maiori respectiuè ad duas alias partes minores; tunc nullus est legitimè electus, propter superius pluries dicta, quod omnis electio canonica debet esse à maiori parte vltra medietatem omnium vocalium præsentium electorum; non enim sufficit à maiori parte respectiuè ad alias duas, vel plures partes: nam potestas Capituli electorum residet de sui natura apud totum Capitulum: licet ex permissione iuris, ad tollendam difficultatem, vt omnes conueniant in vnam sententiam, & ad facilitandam negotiorum expeditionem, fuerit introductum, vt apud maiorem

partem Capituli seruetur potestas eligẽdi; vnde non sufficit minor, neque æqualis pars, modo iam dicto. *cap. Ecclesiam*, & *cap. auditis, de elect.* Doctores, *ibid.* & in *cap. 1. de his quæ fiunt à maiori parte*. Et in Ordine Prædicatorum similiter habetur, quòd illæ tantum electiones sunt censendæ canonicæ, quæ fiunt ab omnibus, vel à maiori parte legitimorũ electorum, *in declaratione text. 2. cap. de electione Prioris Conuentualis, sub littera, E.*

35 Electio celebrata contra † priuilegia Ecclesiæ, Collegij, vel Conuentus, à Sede Apostolica concessa, etiamsi sit canonicè facta, cassanda tamen venit, vt superius dictum est in hoc Capitulo, propter rationes ibidem assignatas, & propter auctoritatem Panorm. & aliorum grauissimorum Doctorum, *in cap. considerauimus*: nam attentatum contra ius commune, regulariter est ipso iure nullum: *cap. vide 10. dist.* & *l. non dubium, C. de legibus*; Attentatum vero contra priuilegia licet sit cassandum, attamen ipso iure non est nullum: *cap. priuilegia, dist. 3.*

36 Electio facienda † de digno, & certo gremio, siue natione, introducta ex priuilegio, siue ex consuetudine approbata, si aliter fiat, est inualida; *cap. cum dilectus, tit. de consuetud.* Petrus de Baisio *in Director. elect. cap. 4.* vbi citat multos alios canones, & grauissimos Doctores; dummodo tamen eligatur dignus.

37 Eligendus in Ordine † Prædicatorum electione canonica, debet habere 12. annos à Professione; in multis Capitulis Generalibus, & vltimo Parisijs 1611. confirmatur *confirmatione 4.* & debet esse duodecimus annus completus; & si arctior sit consuetudo in aliqua Prouincia, illa seruari debet.

In Conuentu S. Dominici de Taurino, facta fuit electio Prioris, 1619. de Mense Septembris. Erant vocales numero vigintiduo; vnus renunciauit, vndecim elegerunt præsentem de numero eligentium; quatuor eundem postulauerunt. Fuit delatus casus ad Superiores Religionis, qui habito maturo consilio Patrum grauiorum, Romæ congregato, conformiter ad declarationes Capitulorum Generalium, decreuerunt nullam extitisse electionem: quia quando eligitur præsens, debet habere duo vota vltra medietatem eligentium, ad tollendas omnes fraudes.

Et ad illud de postulationibus, quæ conuertuntur in electionibus, fuit sapienter responsum, hoc esse intelligendum conformiter dicti Ord. Constitutiones: quando quis est sufficienter electus, tunc postulationes transeunt in electiones; vt latius demonstratum est cap. 2. de postulatione. Vnde nullus censetur verè electus, nisi habeat sufficientes electiones, id est vltra medietatem ad minus, si non sit presens. Quemadmodum etiam postulatus, nisi ex vi postulationum extiterit sufficienter nominatus in scrutinio, non censetur verè postulatus.

Absens debet habere vnum votum vltra medietatem, quemadmodum & præsens de corpore Capituli duo vota vltra medietatem, tam in electione, quam in postulatione. Et hoc est adeo ratum, & certum, maximè de postulationibus, vt contrarium nullatenus possit admitti, vti demonstratum est cap. 2. ex verbis Alexandri IV. & secundum dispositionem iuris communis; nullus censetur in rigore verè postulatus; itaut postulatio ipsius non poterit ritè reijci, qui in postulatione non fuerit nominatus à duabus partibus ex tribus; *cap. postulationem*, & *cap. bonæ tit. de postulatione*. Idem tradit Andreas Molfesius, *1. par. sue summæ moral. siue casuum, tract. 6. de beneficijs, cap. 6. nu. 17.*

Ex Or-

Ex Ordinationibus auctoritate Apostolica confirmatis ab Illustrissimo Cardinali Alexandrino, tunc Protectore Ordinis Prædicatorum, pro Prouincia Romana, & Lombardiæ eiusdem Ordinis, hæc vna est.

Ne ex grauiorum Patrum penuria, multis Conuētibus perquamdifficile de Prioribus prouideri posse contingat, cùm certè omnium domorum Præfectos, & ætatis maturitate, & morum, prudentiaque singulari præstantia præfulgere maximè deceret: Sta-
38 *tuimus † vt nullus Frater eligi possit, electusue, aut postulatus confirmari in Priorem cuiuscumque Conuentus, cui Sanctimonialium cura quouis modo annexa sit, qui quadragesimum annum ætatis suæ, & 20. ab habitus receptione non expleuerit.*

Quæritur an eligentes aliquem contra dispositionem prædictæ ordinationis, dicantur eligere inhabilem, & an electio sit valida; & an pariter ante electionem requiratur dispensatio ordinationis de qua supra.

Respondetur, quod cum in supradicta Ordinatione Apostolica authoritate confirmata, statuatur vt nullus Frater possit eligi, aut electus vel postulatus confirmari in Priorem, qui 40. annum ætatis, & 20. ab habitus receptione non expleuerit; non est dubitandum, quin ab eadem Ordinatione ad Prioratum inhabiles reddantur illi Fratres, in quibus hæ duæ qualitates simul non concurrunt; eo quod inclusio eorum in quibus cadunt hæ duæ qualitates, est exclusio eorum qui harum qualitatum non sunt capaces. cap. nonne, de præsumpt. & quia constitutio, incipiendo à negatiua, dicit quod *nullus eligi possit*, qui non habeat prædictas qualitates, excludit manifestè ab electione alios; & eos proinde reddit inhabiles, ac incapaces vt ritè eligi possint.

Amplius hic modus loquendi, quod *nullus Frater eligi possit*, continet negati-
39 uam præpositam, verbo *potest*, quæ † inducit necessitatem præcisam, denegatq. omnimodam potentiam; inducit formam electionis, & reddit actum in contrarium factum, ipso iure nullum, Gloss. *in cap. 1. versic. non potest de Regulis iuris in 6.* Doctores *in l. 1. in principio* vbi Ias. *num. 2. ff. de verb. oblig.* & *in l. Gall. in 1. num. 7. ff. de liber. & posthum.* quæ inductio necessitatis, & formæ, & denegatio omnis potentiæ, & annullatio actus contrarij, manifestè ostendit alios Fratres non habentes dictas qualitates, esse prorsus inhabiles nec posse eligi.

Ex quo etiam necessario sequitur vt electio facta contra hanc formam, sit inualida, quemadmodum inualidus est actus, quando non seruatur forma, *cap. cum dilecta*, & *ibi* Felin. *col. 12. de rescript. cap. Pisanus, de restit. spoliat.* & *cap. venerab. de offic. deleg.* Sequitur etiam vt non aliter possit inhabilis eligi, nisi prius dispensetur super præfata ordinatione.

Necessitatem præmittendi dispensationem ad actum electionis docuit Honorius III. *cap. etsi vnanimiter, de postulat. Prælat.* vbi nullam declarat electionem factam à Capitulo Calaritano in personam actualis Episcopi Sutrinen. antequā dispensaretur per Sedem Apostolicam; addens quod poterat tantum postulari, sed non eligi, sine præuia dispensatione: ideò nullam declarauit electionem secutam in persona Episcopi Sutrinen. Et eo magis supradicta corroborantur ex illa receptissima iuris re-
40 gula: *Vbi † lex prohibet substantiam actus, tunc sola prohibitio sufficit ad inualidandum actum, etiamsi lex specialiter non dixerit inutile esse debere, quod gestum erit:* cap. quæ contra de regul. iuris lib. 6. l. non dubium, §. ad omnes, C. de leg. ibique Bald. nu. 15. ver. Petrus dixit.

Iacob. Simanca, Episcopus Pacensis,

de Catholicis institutionibus, tit. 40. *de matrim. num.* 22. inter alia adducit, tamquam communiter admissum ab omnibus: *Quæ lege fieri prohibentur, si fuerint facta, non solum inutilia, sed pro infectis etiam habentur, licet Legislator prohibuerit tantum, nec specialiter dixerit, Inutile esse debere quod factum est. Nam legislatori, quod fieri non vult, tantum prohibuisse sufficit; cetera quasi expressa, ex legis licet voluntate colligere. l.non dubium, C.de legibus.* Et paulò superius *eodem nu.* 22. inquit: *Quod si quis dicat, multa prohibentur, quæ facta valent: huic equidem obiecerim iuris regulam, prorsus cõtrariam: lex enim dicit. Quæ lege fieri prohibentur, si fuerint facta, non solum inutilia, sed pro infectis etiam habeantur, licet legislator fieri prohibuerit tantum, nec specialiter dixerit, inutile esse debere quod factum est; sed & quod fuerit subsecutum ex eo, vel ob id, quod interdicente lege factum est, istud quoque cassum, & inutile esse præcipimus.*

41 Electio facta per † renunciationem Prioris, in qua præsumitur rationabiliter fraus, & dolus ex parte renunciantis, siue dantis licentiam renunciandi, vel ex parte electorum; vt accidit quando Prior iam disposito Conuentu de vocalibus ad effectum eligendi hunc, vel illum singulariter ad sui voluntatem, tunc officium Prioratus renunciat; eo casu electio debet declarari nulla, & irrita, cum contra illam iura communia, & particularia, in materia electionis edita, clament, electionem scilicet esse irritam, & nullam, in qua præsupponitur dolus, fraus, siue coactio, prout in prænominata.

Quamobrem die 20. Februarij 1620. fuit per grauiores Patres sapienter resolutum, electionem factam in Conuentu N. Prouinciæ N. Ordinis Prædicatorum, ob renunciationem Patris Fr. N. eo quod nonnullæ apparebant fraudes, & ad electionẽ fuerat admissus assignatus de nouo in eodem Conuentu, intra mensem præcedentem immediatè subsequutam electionem; à qua fuit etiam exclusus alius vocalis, assignatus extra præfatum Conuentum, intra mensem, qui scilicet non fuit vocatus. Nam iuxta dispositionem Decreti Clementis VIII. de non faciendis assignationibus, siue remotionibus intra duos menses ante electionem; qui aliter assignantur extra, debent vocari ad electionem; & qui assignantur intra, carent voce, donec Prior fuerit confirmatus.

Et licet ad fauorem præfatæ electionis, in qua electus, ex septem habuit quatuor vota tantum, adduceretur Decretum præfatum, dicendo, neque Ordinationem Capituli Parisien. 1611. habere locum in casu prædicto; cùm posit præsumi, quòd fuerit casualis remotio facta, & noua assignatio.

Huic meritò fuit per omnes responsum, quod ex narratis apparebat fraus, & dolus: ideò hoc sufficit. Secundò, quòd cùm excipiatur in Actis Capitulorum Generalium solum, & tantum casus mortis, vbi pro ratione adducitur, quia in illo (mortis videlicet casu) nulla ordinariè præsumitur fraus: Ideò, cum secundùm Iuristas, exceptio firmet regulam, omnes alij casus ab illo, excepto illo casu mortis, veniunt comprehensi in decreto, & ordinationibus, de quibus supra: Ideò, &c.

Imò si in casu mortis, ob longam ægritudinem interueniat aliqua fraus, ob dolosas assignationes Fratrum, siue remotiones ab eodem Conuentu factas, constito de fraude, talis electio subsequuta ex vi vocalium de nouo assignatorum, nulla est declaranda.

Nam in Capitulo Generali Bononiæ 1564. *tit.admonitiones, num.vlt.* admonentur Prouinciales, vt in Conuentibus,

bus, in quibus celebrandæ sunt electiones Priorum, etiamsi Priori vnus mensis supersit sui officij, maximè abstineant à mutationibus Fratrum, exceptis tamen casibus in Constitutionibus Ordinis Prædicatorum expressis. Et subdit rationem huius per sequentia verba: *Ne propter hoc eligentium libertati aliquod praiudicium fieri videatur*. Quoties igitur fit præiudicium libertati eligẽtium, electio est ad minus annullanda.

Et in Capit. Generali Veneto 1592. *tit. declarationes, num.* 7. habentur infrascripta: *Declaramus in declaratione 5. pracedentis Capituli Romani 1589. vbi dicitur: Nisi de assignatione ipsa Pralato, &c. reuera ante mensem constiterit, immediatè subsequi debere hac verba: Excipitur casus mortis ipsius Prioris, quando iam nulla fraus prasumi potest*. Quæ verba ritè, & rectè considerata, prohibent mutationes fieri, in casu etiam mortis, quando aliqua fraus potest præsumi, vel ex parte Prouincialis, vel ex parte Vocalium. Vnde elicitur regula generalis sequentis tenoris: *Quotiescumque in mutationibus Fratrum factis ante duos menses electionis, potest prasumi aliqua fraus, habenda sunt tales mutationes tanquam nulla, & irrita in ordine ad futuram electionem*. Intellige assignationes, tam intra, quàm extra Conuentum in ordine ad futuram electionem celebrandam intra duos menses, proximè, & immediatè futuros.

Cùm enim in supradictis casibus lædatur libertas electionis per fraudem, necessario ab omni canonica electione depellendam; quoties rationabiliter timeri potest de fraude inferente aliquod præiudicium libertati eligentium, talis electio omnis, iustè poterit declarari nulla, ac irrita. Quod insinuant nedum antecedentia, verum & sequentia.

Insuper, cùm in electionibus canonicis agatur de exercẽda potestate iurisdictionis, etiam circa Sacramentorum administrationẽ, iuxta communem Theologorum sententiam, tenemur opinione probabili relicta, probabiliorem, ac tutiorem amplecti. Quare securius fuit in casu prædicti Prioratus resolutum, & per Reuerendissimum Magistrum Generalem approbatum, vt iterum seruatis seruandis procederetur ad nouam electionem, declarata priori ob insinuatas rationes irrita, & nulla; dummodo constaret de veritate facti, ac eorũ quæ exponebantur de fraudibus, ac dolis.

Electio canonica, in qua quis de corpore Capituli, siue de numero eligentium, eligitur in Priorem alicuius Conuentus in Ordine Prædicatorum, ex vi renũciationis suę vocis, talis electio irrita est, ex Declarationibus Capitulorum Generalium Romæ 1571. Barchinon. 1574. confirmatione 14. iterum Romæ 1580.

Quamobrem in Congregatione N. dicti Ordinis, cùm esset electus in Priorem vnius Conuentus, vnus de numero eligentium, hoc modo: Nam cùm essent octo vota, vnus illorum renuntiauit (& fortè absque fraude) votum, remanseruntque septem electores, ex quibus quinque, illum qui renunciauit elegerunt: Re delata ad Reuerendissimum Patrem Generalem, de consilio grauissimorum Patrum resoluit præfatam electionem fuisse irritam: nam nisi renunciasset ille electus, cùm esset de numero electorum, iuxta ordinata in Capitulo Generali Bononiæ 1564. debebat habere duo vota vltra medietatẽ; vnde ex octo, debebat habere sex, vt ritè esset electus: Euidenter enim constat, quod fuit electus à quinque ex septem, sufficienter quidẽ, sed ex vi suæ renunciationis. Ideò præfata electio fuit iudicata nulla die 19. Martij 1620. Quòd

G 4 totum

totum fuit denunciatum Patribus Congregationis N. propter citatas superius declarationes Capitulorum Generalium, vt procederent ad aliam electionem.

Ex verbis *cap. in Genesi, tit. de elect. §. nos hiis*; clare habetur omnem electionem canonicam, nullam, & irritam esse, in qua quis euadit electus à maiori parte vltra medietatem, ex vi vnius vocalis non legitimi, sed malè admissi. Nam hic defectus est contra formam essentialem electionis, quæ est, vt electio fiat *à maiori parte legitimè vocalium*, vt patet *in cap. quia propter*, vbi traditur pro forma electionis, *vt fiat à maiori parte Capituli*; nam quę contra ius fiunt, pro infectis haberi debent, *cap. quæ contra, de regulis iuris*.

Sed quoniam posset suboriri dubium an consimiles electiones sint nullæ ipso iure, vel per sententiam sint tantum annullandæ, vt notat Gloss. *in l. non dubium, C. de legibus*; ideo ad maiorem declarationem, vbi prohibita sunt valdè enormia, apponitur clausula irritans, *ipso facto*, absque alia sententia, vt notatur supra *in cap. licet Canon.* & Gloss. *in d. cap. quæ contra*.

42 Electio facta cōtempta maiori † parte electorum, adeò nulla, & irrita est, vt non possit ratificari; ad differentiam illius electionis, quæ fit à maiori parte, contemptis solum aliquibus, quæ potest ratificari consensu, & approbatione paucorum contemptorum. *cap. auditis, tit. de elect. §. electio per minorem partem*: Butr. *ibid. num.* 1. Et huius ratio assignari solet, quia electio debet fieri in communi, & collegialiter, non autem singulariter: vnde consensus particularis superueniens, non potest validare electionem nullam; imò si cuncti de Capitulo præstarent, singulariter consensum, & votum suum, non propter hoc resultaret communis, & legitima electio, Butr. *vbi supra num.* 18.

43 Electio de † se non valida, non potest validari ex superuenientia potestatis, si ab initio fuerit nulla, & maximè contra formam statutam in iure; quia forma est, quæ dat esse rei. *l. Iulianus, § sed & si quis, ff. ad exhib.* Butr. *in cap. congregato, num.* 6. *§. non obstat contrarium*. Innoc. III. *in cap. quod sicut, tit. de elect.* Io. Andr. Felinus, & alij tradunt, quoties in electione concurrunt requisita essentialia, quæ dicūtur esse iuris naturalis, vt persona electa sit digna, electio fuerit facta sine fraude, & fuerint obseruata alia requisita substantialia, vel iuris cōmunis, vel requisita ordinata per Concil. Trident. licet deficerent aliqua requisita accidentalia, electio esset sustinenda; secus autem si deficiant requisita essentialia.

Fuit aliquando discussum Romæ in-
44 ter † Iuristas, & Canonistas, 1618. An vocales Connentus N. Ord. Prædicatorum essent priuati voce actiua, eo quia elegerunt in Priorem, non habentem requisita, iuxta tenorem Ordin. 3. Cardinalis Alexandrini, de quibus supra. Et fuit sapienter conclusum; Primò, talem electionem nō esse sustinendam, conformiter ad textum *in cap. congregato, tit. de electione, & electi potestate*. Pro qua resolutione extat decisio Cardinalis Seraphini *num.* 5. Secundò, non esse priuatos, nec priuandos voce actiua electores, nec per consequens esse deuolutam electionem ad Prouincialem; cùm lex expressa in præcitata Ordinatione, non imponat hanc pœnam, iuxta dispositionem *cap. final.* & ibi gloss. *de iure patron.* Item insinuat glossa *in cap. Apostolus*, 80. Bernard. Diaz *in sua praxi criminali, cap.* 131. *sub tit. beneficio puero. num.* 2. Et in terminis electionis idem videtur tenere Abbas, *in cap. cum in cunctis*,

ctis, §. *finali*; quem ibi ſequitur etiam Dec. *de electione*. Et cùm ſimus in pœnalibus, ſtrictiſſima eſt facienda interpretatio.

Qui fuit ſchiſmaticus, cum de iure remaneat ineligibilis, niſi præcedat diſpenſatio Apoſtolica, electio eſt nulla; Io. de Anania, *cap. quia diligentia, tit. de elect. nu.* 1. *&* 2.

45 Electio, quæ dicitur † nulla propter defectum ſolemnitatis iuris poſitiui, poteſt confirmari ab habente authoritatem diſpenſandi ſuper illis defectibus. Secus autem eſt, ſi deſit conſenſus maioris partis, Innoc. Ioan. Andr. Imol. & Ioan. de Anan. *in cap. quod ſicut, tit. de elect. nu.* 7.

Electio facta de criminoſo, non eſt ipſo iure nulla; ſed venit annullanda, Ioan. Andr. & alij *in cap. auditis, de elect.* Io. de Anan. *ibid. num.* 3. Imò Io. de Imol. *vbi ſupra*, inquit quòd ex quo textus *cap. cum in cunctis* prohibet criminoſum eligi, electio illius eſt nulla.

Antonius de Butr. *in cap. illa quotidiana, nu.* 15. *de elect.* proponit, ac etiam

46 † reſoluit difficultatem de electione celebrata cum admixtione excommunicatorum, & ſuſpenſorum, per ſequentes propoſitiones; I. Quando excommunicati admittuntur ſcienter ab omnibus, electio non valet, 2. *q.* 1. *cap. fin.* & *cap. nos in hominem*, Gloſſa *de elect.* II. Excommunicati, ſiue ſuſpenſi, admiſſi ſcienter, nolentes eos repellere de iure, quia ſunt excommunicati; tunc valet electio; dummodo alij electores non excommunicati, neque ſuſpenſi, declarent publicè, quod ſecum non intendunt coeligere, & quod ſuis tantum volunt electionibus inniti, proteſtando de hoc in forma, &c. Innoc. *in cap. cum dilectus*, & *cap. cum Vintonien. de elect.* III. Admittentes ſupradictos, ſcienter quidem, eo quia non valent eos repellere de facto, quia ſunt potentes, dummodo publicè proteſtentur nolle cum eis eligere; tunc electio valet.

IV. Si vero eoſdem admittant ſcienter, valentes eos repellere, quia ſunt publicè excommunicati, electio non valet, etiamſi excommunicati eligant vnũ, & non excommunicati eligant alium: quia vna eſt tela electionis, & vna coelectio, licet diuerſi ſint coelectores, & diuerſi actus eligendi.

Hæc omnia procedunt etiam ſi ab initio fuerint ignoranter admiſſi, & poſtea in ſucceſſu electionis certificatis illis de Capitulo, eos ſcienter admittant; quia tunc ſe declarant quod volunt cum eis eligere.

V. Quando verò admittuntur omnibus ignorantibus, tunc electio valet. Si autẽ excommunicati eligunt vnum, & non excommunicati eligunt alium, planum eſt quod valet electio facta ab illis qui non ſunt excommunicati; cùm apud illos reſideat poteſtas eligendi, *cap. congregato*, & *cap. bona, de poſtulat. Prælat.* Si autem excommunicati, & non excommunicati concurrant in vnum, Innoc. tenet quod valet electio, etſi vnus ſolus ſit non excommunicatus inter illos, cùm apud illum tunc reſideat poteſtas eligendi.

VI. Dato quod maior pars vocalium, ſcienter coeligat cum excommunicatis, electio non valet, quia intendunt coeligere ſecum; non tamen ſunt priuati ex hoc poteſtate eligendi; nec adhuc tranſlata eſt ad minorem partem: ideo nõ valet electio facta à maiori parte, propter mixturã excommunicatorũ; nec facta à minori, propter defectum minoritatis Capituli. Vocales etenim ex coelectione ſupradicta, non incurrunt maiorem excommunicationem, ſed minorem, quæ non priuat poteſtate eligendi. Quæ vera ſunt, niſi inſtaret ter-

ret terminus electionis, quia tunc valeret electio minoris ex deuolutione potestatis, propter imminentiam lapsus termini electionis.

Quandoque minor pars scienter admittit excõmunicatos, maior vero pars eosdem admittit ignoranter; tunc valet electio maioris, quia videntur velle eligere, prout melius possunt, & minoris partis delictum non debet eis nocere.

Quando admittuntur excommunicati, aliquibus scientibus, & contradicentibus, vel saltem non consentientibus, non tamen appellantibus, alijs vero ignorantibus; valet electio facta in persona habili, dum tamen scientes non consenserint expressè excommunicato.

Et si dicatur eis imputandum, cùm possint excommunicatos repellere, & non repellant: Respondendũ est, quòd illis non imputatur, quia non est præsens Iudex coram quo possint hoc probare; cùm Capitulum in hoc non sit iudex. Tutius tamen est, quòd protestentur, vel alia via declarent, quòd secum non intendunt coeligere, assignata causa in particulari, quia sunt excommunicati, vel suspensi.

Tandem *num.* 17. quærit, quinam sint illi qui verè dicantur inhabiles ad eligendum actiuè. Et respondet hos esse, excommunicatos, & suspensos, & illos qui ex delicto priuati à iure, vel ab homine inueniuntur, de quibus fit mentio *in cap. cùm in cunctis. cap. cùm Vintonien. cap. cùm dilectus*, quibus etiam adduntur iuxta dispositionem *cap. Messana*, & *cap. sacrosancta*, bigami, milites facti, vxorem ducentes, priuati canonicatu, vel loco suo.

47 Et *num.* 18. quærit quando † notoriè dicatur quis excommunicatus. Et post relatam sententiam Compostel. dicentis, esse notoriè excommunicatum, qui à suo iudice est excommunicatus, intellige nominatim, vt in prædicatione, in Communione publica, vel in ecclesia, præcipuè in solemnibus Festiuitatibus, vel pronunciatiuè est condemnatus de excommunicatione, vel vitatur vt excommunicatus, vel qui in iudicio est confessus, vel quem constat per euidentiam rei, incidisse in canonem latæ sententiæ, *cap. quæsitum, de rerum permut.* subdit, *& sic dicit Innoc.* Superaddens, *notorium excommunicatum esse eum, quem iudex competens in præsentia Capituli, vbi de electione agitur, excommunicat.* Hæc summariè ex Butrio, quẽ multi sequuntur, etsi non simpliciter, in omnibus saltem pro maiori parte.

Ex quibus vltimis verbis apertè constat, quod instante electione, imò in actu eiusdem electionis, quis potest, (duce semper veritate) declarari excommunicatus. Ad quod respicientes Patres congregati in Capitulo Generali Romano Ordinis Prædicatorum, die 21. Maij 1589. declararunt, vt patet in Actis eiusdem Capituli, *tit. declarationes, num.* 4. quod *nullus debet excludi à quacumque electione, prætextu alicuius criminis, vel delicti, nisi sententialiter sit antea condemnatus; & per sententiam voce priuatus.* & statim subdunt: *Quamuis ad electionem non debeat admitti ille, de quo manifestum est incidisse in excommunicationem latæ sententiæ, etiam nulla alia declaratione subsequuta; cùm sufficiat apertè constare commisisse aliquid, per quod reuera ipso facto in excommunicationem latæ sententiæ inciderit.*

Singulare est, & in iure sæpius expressum, ne in canonica electione, vllo
48 pacto admittatur † excommunicatus maiore excommunicatione, siue suspensus, atque priuatus voce actiua, neve cum regularibus eligant seculares, *cap. Messana, & cap. illa quotidiana.* Si vero admit-

admittatur non legitimè vocalis, vtputa habens impedimentum impubertatis, vel aliud simile, sustinetur electio, seruatis alijs de iure seruandis: quia separatus est actus cuiuslibet de Capitulo dantis vocem; ideò non vitiatur vtile per inutile, modo tamen explicando inferius in hoc cap. num. 64.

Optimum tamen est, quotiescumque scitur, vel probabiliter dubitatur de inhabilitate alicuius vocalis, protestari publicè de illius exclusione, saltem in communi, palam ostendendo nolle cum inhabili coeligere. Innoc. *in cap. illa quotidiana*. Io. de Imol. *ibid. num. 6.* & est Doctorum cõmunis sententia. Etenim in dubio semper præsumitur contra eligentes. Imò Innoc. *vbi supra* expressè tenet, quòd si electores, saltem pro maiori parte, nulla protestatione facta, ostendant velle coeligere, nedum cum excommunicato, aut suspenso, modo supradicto; verùm etiam cum vno, vel pluribus inhabilibus; electio veniat ad minus annullanda.

Animaduertũt etiam Doctores, præcipuè vero Io. de Imol. *cap. cùm Vintonien. num. 50.* quòd suspensus ab officio, vel beneficio, potest eligere, nisi fuerit per sententiam voce priuatus.

Vniuersaliter loquendo, non † valet consequentia, electio est cassanda, ergo non est bona, siue canonica. In casu enim vnius vocalis verè contempti, eo instãte pro cassatione celebratæ electionis, electio in qua fuit ipse contemptus, venit necessario cassanda, etiã post confirmationem, vt superius dictum est: nihilominus prædicta electio, vt inquit Innoc. & alij, est bona, cùm fuerit celebrata à maiori parte vocalium; & omnis electio quantumcumque bona, potest aliquando cassari, propter defectum electi, vel aliud simile. Ita docent communiter omnes Canonistæ, præcipuè verò Innoc. cit. à Bellamer. *in cap. quòd sicut, tit. de elect. num. 31. & 32.*

Qui opponit electioni defectum formæ, vel de potestate electorum, siue de defectibus personæ electæ, vel aliud simile, tenetur probare quod opponit, *ff. de probat. l. ab ea parte, 2. resp.* & *l. & qui*; Compostella, & alij citati à Bellamera *in d. cap. quod sicut, nu. 40. & 46.*

50 Si duæ electiones † celebrantur eodem cõtextu temporis, itaut maior pars eligat indignum, minor vero dignum; In hoc casu inquit Hostien. in Sum. *tit. de elect. nu. 34.* & *c. cùm in cunctis, de elect.* quòd si maior pars scienter deliquerit, eligendo indignũ, electio minoris tunc erit sustinenda: *præsupponitur tamen*, inquit ille, *contra maiorem partem, nisi probet ignorantiam*. Et hoc videtur conforme dispositioni *cap. innotuit*: Bellamera *in cap. scriptum, tit. de elect. nu. 13.*

51 Electio celebrata à maiori † parte, antequam voce priuetur, contradicente minori parte, tenet, & est bona, nisi in contradictione interponatur appellatio in debita forma. Ita tradunt Innoc. Hostien. Io. And. & Archid. citati à Bellamera *in cap. quia propter, num. 13. tit. de electione.*

52 Celebrata electione † Prioris alicuius Conuentus à maiori parte vocalium, etiam contradicente minori parte, & opponente contra maiorem partem delicta concernentia excommunicationẽ, sed ante electionem non rite, ac euidenter probata, siue non notoria; transmissoque iam ad Superiorem Prouinciæ, vel Religionis, decreto præfatæ electionis, antequam cassetur prima electio, siue nulla declaretur à Superiore; non licet minori parti, (dato quod post celebratam electionem constiterit de oppositis delictis) procedere ad aliam electionem. & casu quo procedat, illa secunda iudicari debet nulla, & irrita, vt patet supra

supra hoc eodem cap. vbi citantur multi textus sacrorum Canonum, & authoritates grauiorum Doctorum; in specie autem Statutum Capituli Generalis Ordinis Prædicatorum, Romæ celebrati 1589. in quo statuitur debere constare euidenter ante electionem, de illo qui dicitur incidisse in excommunicationẽ, vt ritè excludatur ab electione. Hoc idem manifestius habetur infra in cap. 5 Tandem id apparet manifestum in Ordine Prædicatorum verbis declar. tex. 3. *cap. de electione Prioris Conuentualis, dist. 2. sub littera, L,* vbi dicitur. *Si verò Electores non cassata prima electione alium elegerint, erit nulla, donec prima fuerit cassata.* Non enim possunt Electores procedere ad secundam electionem, nisi cassetur prima, licet sit in causa cassationis; sed non euidenter nulla. Et assignat rationem sui dicti, post citatos Panorm. Io. Andr. Gloss. & alios text. sacrorum Canonum, Rodriq. *tom. 2. qq. Regular. q. 51. ar. 11. ad 3.* dum inquit; *Antequam nullitas actionis declaretur à Superiore, vt valida debet haberi, & iudicari.* Pro quo citat Doctores, *in cap. quod sicut, & in cap. bonæ memoriæ tit. de electione,* Petrus de Baisio *in suo Direct. elect. cap. 5. nu. 1.* idem sentit.

53 Iuxta tradita superius † in hoc cap. veniunt etiam intelligenda ea quæ docent multi Theologi, præcipuè verò Suarez *in 3. par. D. Tho. tom. 5. de censuris, disp. 14. sect. 2. circa 3. punctum, nu. 17.* dum asserit esse sententiam Canonistarum, illam electionem dici nullam, in qua conueniunt aliqui excommunicati, alijs contradicentibus; vel si excommunicati voluntariè admittuntur: vbi citat *cap. cum inter, de electione,* in quo cap. fit sermo de admissione suspensorum: quæ electio cassanda dicitur, id est cassa declaranda, inquit Gloss. & Hostien. *ibid.* Et *nu.* 18. de suffragijs excommunicatorum, ait quod vocales non excommunicati possunt obijcere excommunicatis, de iure illos non debere concurrere ad electionem.

Electio celebrata à vocalibus, antequam illis constet legitimè, ac iuridicè de cassatione præcedentis electionis, est nulla, *cap. cum terra, tit. de elect.* Panor. *ibid.* vbi addit, *nisi prima electio sit notoriè nulla.* Et idem habetur in Constit. Ord. Prædicatorum, *dist. 2. cap. de electione Prioris Conuentualis.*

Electio pariter facta post appellationem, & prima iam celebrata ante appellationem nondum declarata irrita; & si sit reuocabilis, dummodo tamen non sit actu reuocata, ab habente authoritatem, dicitur adhuc persistere. Ideò alia secunda celebrata modo dicto, id est post appellationem, venit annullanda; *cap. considerauimus tit. de elect.*

54 Cassanda insuper † venit electio illa, quę etsi solemniter fuit celebrata, electores nihilominus inter se, secretam per cõuentionem inter illos factam, siue per præceptum electoribus impositũ à Præsidente electionis, eandem reticenr, non publicando personam electam Conuẽtui, contra dispositionem *cap. quia propter,* vt optimè animaduertit Siluester, *tit. elect. 1. ad finem, §. 2.* Pro qua sententia adducit nonnullos textus, & authoritates Archid. & aliorum.

Ex dictis ab eod. Siluest. *vbi supra,* licet inferre quod supradicta electio possit connumerari, saltem secundario, inter clandestinas electiones: cùm clandestina prioris ordinis illa dicatur, quæ in cameris post occulta conuenticula fit: Quæ clandestina electio, etiam secundi ordinis, iuxta dispositionem *cap. quia propter, de elect.* nulla est atque irrita, vt optimè tradunt inter alios *in eod. cap.* Hostien. in expositione verborum, §. *electionis,* & Zabarella, *ibidem,* & Antonius de Bu-

de Buttio, *eodem cap. nu.* 18. *&* 71. Vbi duo passim animaduertunt: primum est, quod clandestina electio illa dicitur, de qua ordinat Capitulum quod clandestina remaneat, & quod nihil de illa extra electoribus dicatur; pro qua citāt Innocentium, & Compostellam: Nisi id fiat animo maligno electorum, vel scrutatorum nocendi electo. Secundum est continens Regulam generalem sequentis tenoris; *Electiones clandestinæ non valent, sed quamcito debent publicari.*

Petrus de Baisio *in suo Direct. electionum, cap.* 14. *nu.* 2. asserit quòd Simonia

55 † realis commissa cum vno solo electorum, nullam reddit electionem, *cap. nobis, de simon.* Panorm. & Felin. *ibidem.*

56 Metus impediens † omnimodam libertatem, vitiat adeo electionem, vt non possit confirmari; & talis electio, est contra ius naturale, secundum Innoc. *cap. quod sicut de elect.* Ita tenet Bald. *l. his qui C. de his qui per metum iud.* Imò superaddit Bald. quòd talem attentans confirmare electionem, potius confirmat dissensum, quam assensum; quamplures Doctores ex glossa *in cap. bona memoria il* 1. *de electione, verb. Metuebant:* & Panorm. *ibid. nu.* 11. Et ratio horum ea est, quia in electione requiritur non solum consensus, sed liber consensus; quem liberum consensum tollit metus, iuxta tradita à Panorm. *in cap. quisquis, de elect. nu.* 5.

Ex dispositione text. *cap. congregato de elect.* per rescriptum Gregorij IX. Episcopo Siluanecten. directum in eodem cap. contentum, manifestè colli-

57 gitur, † qualiter eligentes indignum, etsi sint in maiori numero, ita vt excedant medietatem eligentium, eorum electio est ipso iure nulla; & à suo iure decidunt statim completo actu electionis indigni: quo casu ius eligendi residet solum apud alios Electores, etiamsi sint in minori numero: & electio minoris partis facta de digno habetur pro rata, vnde potest confirmari. Quod clarius habetur in gloss. eiusdem *cap. sub littera, N,* ibi, *irrita:* Vbi verbatim inquit Gloss. *Irrita, ipso iure, cap. cum in cunctis. Cùm indignam personam elegerint; vnde eligendi potestas remansit penes alios, quamuis numero pauciores, cum primi eligendo talem* (scilicet indignum) *reddiderint se indignos. Vnde confirmatur hæc electio à minori parte celebrata, non obstante priori electione.* Tandem concludit: *Et ita electio quæ nulla est, non præstat impedimentum secundæ.* Hæc Gloss. de qua supra. Quæ omnia corroborantur ex relatis *in text. cap.* 2. *de postulat.* in *cap. cum in cunctis, & in cap. cum Vintonien. de elect.* adiuncta Gloss. eorundem textuum.

58 Electio Vsurarij †, sicut & publici aleatoris, est ipso iure nulla, licet possit Episcopus, vel Generalis cum aleatore iam correcto dispensare: Quare cauendum est ne eligatur sine præuia dispensatione, Monald. *in sua sum. tit. de elect. cap. quando electio est nulla.*

Electio, in qua quis ante electionem de se faciēdam præbuit assensum, etiam requisitus, ex iustitia cassanda venit, *cap. cum post petitam, de elect.*

59 Electio facta † à vocalibus pendente appellatione, legitimè interposita ab vno, vel pluribus Electorum, de qua appellatione latiùs differitur cap. 16. tamquam attentata, & nulla reuocari debet, regulariter, & ordinariè loquendo iuxta dispositionem *cap. non solum, de appell. in* 6. *l. si vnica, §. nihil innouari, appellatione interposita, ff. de appellat.* & *cap. considerauimus, de elect.* In Ordine Prædicatorum præsertim habet locum dispositio Decretalis *cap. considerauimus de elect.* In quo cap. cassatur electio celebrata post appellationem interpositam: præcipuè vero, quando contra dispositio-

nem Constitutionum eiusdem Ordinis, *cap. de elect. Prioris Conuentualis*, & *cap. de electione Prioris Prouincialis*, instante electione fiunt mutationes vocalium; cùm eadem ratio,& iudicium sit faciendum in consimilibus casibus; iuxta textum *cap. inter ceteras de rescript.* & *cap. 2. de translat. Prælat.* quibus addenda est ratio multiplex assignata à glossa *in cap. considerauimus*: Nam non debet fieri secunda electio, prima non cassata. Item quæ fiunt post appellationem, debent in statum pristinum reuocari. Insuper licet cassetur electio alicuius propter modum electionis, non præiudicatur electo, quin possit iterum eligi.

60 Electio celebrata † ex vi renunciationis alicuius Prælaturæ vel officij, antequam fuerit acceptata, & approbata per Superiorem illius, qui renunciauit, nulla est, atque irrita: quia ex vi solius renunciationis, propriè & realiter non vacat Prælatura, siue officium renunciatum, nisi post acceptationem, & approbationem factam à Superiore habente talem auctoritatem. Hæc conclusio est communis inter Iuristas, eamque cum innumeris probationibus adducit copiosè, ac expressè Ioannes Aloysius Riccius *in sua praxi rerum quotidianarum, tom. 3. resolut. 399.* Pro qua conclusione citat innumeros Doctores, præsertim Abbatem *in cap. ad aures*: Bartolum *in l. fin. C. de defensoribus ciuitatum*, Cardin. *in cap. quod de dubijs.* Ioannem Andream *in cap. ratum*; Nauar. *consil. 2. num. 3. & 7.* & *cons. 5. nu. 1.* Menochium,& Rebuffum, Alciatum, Butrium, Henricum, & Alber. cum alijs innumeris. Et *nu. 5. eiusdem restitutionis*, animaduertit ex Nauar. *in cap. accepta possis*; ex Bursato *cons. 393. nu. 3. vol. 4.* Flamin. Paris. *lib. 1. de resignat. benef. quæst. 12. nu. 12. & 13.* & ex Vgone Celso, *cons. 43. num. 6.* quod etsi renunciatio fuerit Superiori præsentata, potest renuncians pœnitere antequam admittatur. Et *nu. 1. eiusdem restitutionis*, celeberrimorum Doctorum auctoritate demonstrauerat, Beneficium, & à simili etiam Prælaturam, non posse renunciari sine licentia, & auctoritate Superioris: considerando quod hic fit mentio de Superiore, qui non solum potest conferre prædictam Prælaturam; sed illius renunciationem acceptare, & approbare.

61 Electio, in qua † vnus eligentium data opera signauit aliquo patenti signo suam schedulam, vt innotescat scrutatoribus, vel vni ex illis, quod talis elector eligit illum nominatum in schedula, quæ obsignatio absque dubio facit electionem non secretam contra formam Concilij Trident. *sess. 25. de regularibus, cap. 6.* in quo inter alia statuitur ad euitandas fraudes, vt nomina electorum numquam publicentur, adiuncta declaratione sacræ Congregationis Illustrissimorum Dominorum Cardinalium, sancti Concilij Tridentini interpretum: cùm etiam prædicta obsignatio fiat ex conuersione inuoluente, vt plurimum, & quasi semper, manifestam fraudem; ad quam omnem euertendam conditum est Decretum Concilij, de quo supra, vt manifestè demonstrant prima verba eiusdem Decreti: & clarius id exprimunt verba declarationis Congregationis Concilij ad supradicta verba, *Nomina nunquam publicentur, &c.* quæ sunt immediate sequentia. *Ita strictè hoc Decretum est intelligendum, vt si post electionem factam in Bullis confirmationis, seu Patentibus, exprimerentur nomina eligentium, electio esset nulla.* Quibus verbis duo præsertim exprimuntur: primum est, quod in actu electionis, nec post celebratam electionem, pandenda sunt nomina eligentium: secundum est, quòd non dicitur, *nomina omnium eligentium*; sed in-

ſed indefinitè *eligentium*, hoc eſt vnius, vel plurimorum. Ideo multi Doctores tradunt, conſimiles eligentes per ſchedulam ſignatam modo dicto, peccare mortaliter; quia in re graui, & expreſsè prohibita cõtrafaciunt decretis Concilij. Addentes quod talis ſic electus, factus de hoc certus, tenetur renunciare prælaturam, ſiue officium poſt confirmationem, vel petere à Sanctiſſimo nouam confirmationem cum diſpenſatione, &c. Laurentius Peirinus Ordinis Minimorum *tom.* 1. *de Religioſo ſubdito, & Prælato. q.* 1. *de obedientia, cap.* 2 1. aſſerit hoc de obſignatione ſchedulæ, ita fuiſſe declaratum prout ſupra immediatè, à ſacra Congregatione Concilij.

Ex quibus liquido conſtat à fortiori, electionem, in qua reperta fuit à ſcrutatoribus vna ſchedula eligentium, cum 62 patenti ſigno non ſolito, & ante electionem, dignis de cauſis fuerit promulgata excommunicatio latæ ſententiæ contra obſignãtes ſuas ſchedulas, eſſe abſque dubio nullam, & irritam, propter rationes ſuperius immediatè adductas; ac etiam quia vt latius dicitur, & probatur hic inferius cap. 5. in prædicta electione votum emiſit excommunicatus, etſi occultus, qui inficit electionem. Quæ abſque dubio potiſſimè habent locum in Ordine Prædicatorum, prout eſt videre *textu* 1. *cap. de electione Prioris Conuent.* præſertim in declaratione eiuſdem textus *ſub littera c.* vbi facta prius mentione Decreti Concilij Tridentini, de quo ſupra: præcipitur vniuerſis Fratribus, vt inter cetera in electionibus Priorum, & aliorum Prelatorum numquam nomina eligentium, nec ſcrutatoribus, nec confirmatori reuelentur; iuxta Statutum Capit. Generalis Bonon. 1564. cum ſequenti additione: *Et ſi ſecus factæ fuerint, irritæ habeantur.* Et in Capitulo Generali Barchinonenſi 1574. præcipitur electoribus in Ordine Prædicatorum, ſub pœna priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrendæ, ne ſcribant, vel imprimant, neve ſcribere, vel imprimere faciant in ſchedulis electionis aliquod ſignum, vel notam, qua cognoſcatur, ſiue cognoſci poſſit nomen eligentis; & Rodericus *tom.* 2. *quæſtion. regul. q.* 5 2. *art.* 9. inquit, quod intentio Concilij fuit ſtatuere, quod Capitula facerẽt electiones ſecretas in hoc ſenſu, ideſt, quòd non permittant fieri aliquid, ex quo publicari poſſint nomina eligentium; & ſi tale quid factum fuerit, electio non valet. addendo ex doctrina Nauarr. *lib.* 1. *Conſil. tit. de elect. conſ.* 9. quod hoc habet locũ in electione per ſcrutinium, non autem in electione per compromiſſum.

Electio facta per ſcrutinium, in † qua non comburũtur ſchedulæ omnes poſt numerationem votorum coram Capitulo, eſt irrita ex declaratione viuæ vocis oraculi facti à Pio V. Cardinali Cribello: quod recenſet vna cum alijs eiuſdem Pontificis Emmanuel Rodericus in ſua collectione, & compilatione Priuilegiorum Apoſtolicorum Mendicantium, & non Mendicantium, poſt Bullas Pij Quinti *tom.* 2. *ſub num.* 4. per ſequentia verba: *Declarauit ſanctiſsimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter Dominus Pius diuina prouidentia Papa Quintus viuæ vocis oraculo nobis facto die* 12. *Maij* 1568. *quo declarauit ad mentem Concilij, cap.* 6. *ſeſſ.* 25. *de regularibus, ad ſupplicationem multorum Religioſorum, vt omnes electiones fiant per vota ſecreta medijs ſchedulis, & numquam publicentur eligentium, nomina; & peracto ſcrutinio eorum qui plura habent ſuffragia vltra medietatem, ij habeantur electi. quo facto coram Capitulo crementur ſchedulæ, irritando electiones quæ non ſeruauerint prædictum modum.* Ex qua declaratione colligitur tam-

tamquam certissimum, debitum quod habent Regulares in eorum electionibus Canonicis, assumendi modum procedendi per schedulas; quod si omiserint, eorum electiones erunt nullæ, ac irritæ; quod absque dubio significant illa verba oraculi citati, *irritando electiones, quæ non seruauerint prædictum modũ*. Ideo in declaratione *text. 1. de elect. Prioris Conuent.* in Ordine Prædicatorum *sub littera a, §. decimum est*, præcipitur, vt habito schedularum numero, & collatione facta numeri ad numerum, debeant scrutatores, vota in scriptis redigere; deinde schedulas coram eligentibus ante publicationem scrutinij comburere. Idem de schedulis comburendis mandauit Sixtus V. in quadam Bulla pro Franciscanis ab eodem edita, de qua latius dicetur cap. 12. de scrutatoribus, num. 2.

63 Quoties in aliqua † electione canonica per scrutinium celebrata assumitur, siue eligitur in quartum, vel quintum scrutatorem aliquis non vocalis in illa electione, siue non de numero eligentium, est talis electio ipso iure nulla, & irrita; quia non fuit seruata forma essentialis electionis canonicæ, iuxta dispositionem *cap. quia propter, de electione, & electi potestate*. Ita fuit decisum, & determinatum per sacram Rotam Romanam coram Reuerendissimo Coccino Decano, *in Causa Prioratus Meten. Monast. die 5. Iulij 1621.* & coram eodem, *in Causa Treuer. Abbatiæ sancti Maximini die 20. Nouembris 1624.*

In quibus decisionibus, quamplurimis argumentis desumptis ex tex. sacrorum Canonum, & clarissimorum Doctorum, tria principaliter demonstrantur. Primum est, quod in omni electione canonica Abbatum, & Priorum seruanda est forma *cap. quia propter*, præsertim quando proceditur per scrutinium. Secundum, quod forma tradita in eodem *cap. quia propter*, est præcise seruanda, cum habeat decretum irritans per sequentia verba, *Electio aliter facta non valeat*. quæ verba dictum decretum important *l. non dubium, C. de legibus. l. stipulatio, ff. de verborum oblig.* Ita sentit Io. Sala *de legibus, q. 96. tract. 14. disput. 16. sess. 11. num. 29.* Alex. *cons. 41. num. 13. & 14.* Socc. Sen. *consil. 87. num. 6.* Iason gloss. Compostella, Io. Andreas cum innumeris alijs in eijsdem decisionibus sigillatim impressis latius adductis, & citatis. Tertium est, quod scrutatores, etiam quod essent numero sex, debent omnes eligi de numero vocalium, siue eligentium. Et ratio huius ea est, quia præsumitur, eos qui sunt de Collegio, fideliùs tractaturos electionem; & non est honestum, vt qui sunt extra Collegium sciant conscientiam eorũ de Collegio. quam rationem adducit Hostien. *in cap. quia propter, num. 25. & 43.* Imola *ibidem, nu. 8.* Bais. *de elect. par. 3. c. 23.* Rebuf. *ibidem*, & alij, & §. *neque est verum, ac seqq. in 1. decis.* ac etiam §. *cum N. in d. cap.* Electio Treueren. Abbatiæ, de qua in secunda decisione, in duobus peccat, ac proinde remanet nulla. Primò, quia fuerunt electi tres scrutatores extra Collegium. Secundò, quia fuerunt electi sex scrutatores, cùm eligi non debeant nisi tres, iuxta dispositionem *cap. quia propter*, vtrumque enim est contra formam substantialem præd. cap. editi in Concilio Generali. clare quidem ex *cap. ecclesia vestra, il 2. §. denique, de elect.* habetur quod clausula illa posita *in cap. quia propter, Electio aliter facta nõ valeat*, cùm post requisita ad electionem legitimè faciendam ponatur, electio aliter facta est nulla. Hæc sententia est communior, inquit Abbas *in cap. quia propter, num. 13. ver. quartum substantiale*, asserens, ac probans, quod scilicet hæc opinio

nio sit communis, siue communior secundum alios, qua asseritur necessarium esse, ac de substantia formæ electionis canonicæ, quæ celebratur per scrutinium, vt omnes scrutatores sint de Collegio, hoc est de numero eligentium; prout apertè nimis declarant verba eiusdem citati *cap. quia propter*. Pro qua sententia vltra innumeros grauissimos auctores adductos in duabus supra citatis decisionibus, Abbas *ibidem* citat Imolam, aliosq. Auctores idem cum illo docentes. & Regula in iure ea est, nota lippis, ac tonsoribus, quod semper communior opinio, siue sententia tenenda, ac sequenda est.

In Ordine vero Prædicatorum, duo priora omnino seruari debent, iuxta Statuta eiusdem Ordinis expressa in Capitulis de electione Magistri Ord. Prioris Prouincialis, ac etiam Prioris Conuentualis. Tertium vero ex supradictis, ordinarie seruatur & ipsum. Quando tamē subest rationabilis causa ab electoribus arbitrāda, potest eligi quartus scrutator ex dispositione suarum Constitutionum, quas confirmauit semel, atque iterum sancta Sedes Apostolica, ac idem concessit pluries per quamplura viuæ vocis oracula, quæ iam sortita sunt suum effectum, iuxta declarationem sacræ Congregationis Episcoporum, & Regularium, factam die 14. Ianuarij 1625. referente Illustrissimo, ac Reuerendissimo D. D. Cardinali de Cremona eiusdem Instituti Prædicatorum, de qua in cap. 5. num. 37. qui quartus scrutator necessario esse debet de numero eligentium, in cuius electione seruari debet forma, de qua inferius cap. 12. de Scrutatoribus, & Præsidente electionis.

64 Occasione electionis canonicæ † cuiusdam Prouincialis in vna ex Prouincijs Ordinis Prædicatorum, per scrutinium iam celebratæ, contra quam electionē quamplura opponebantur, præsertim quòd electores elegerant quartum scrutatorem, qui non erat de corpore, siue numero eorumdem eligentium: sub titulo Consultationis, quidam innominatus edidit scripturam pro validitate eiusdem electionis, in qua continebantur nonnulla directè contraria, & opposita illis, quæ paulò superius in hoc capite à me non proprio marte, sed ex clara dispositione sacrorum Canonum, præsertim *cap. quia propter*, & ex doctrina præclarissimorum Doctorum vtriusque iuris; ac pariter ex tribus decisionibus sacræ Rotæ Romanæ inferius adducendis fuerant resoluta. Quam obrem pro defensione veritatis, & doctrinæ celeberrimorum Doctorum; & quia casus iste frequens esse potest inter eligentes Regulares, ac Clericos seculares, vtque mandatis præcipientiam, vt par est obtemperarem; responsionem edidi, breuem quidem, sed distinctam, & dilucidam, ad Consultationem opponentis, bono fine, vt existimo factam: & ad prolixitatem effugiendam nō omnia verba ipsius referre constitui, sed illa tantùm, quæ aliqualem poterant præseferre difficultatem. vt inferius petabit.

Et si pro tuenda doctrina à me superius relata de nullitate electionis canonicæ per scrutiniū celebratæ, in qua eligitur quartus scrutator non de numero eligentium, sufficiens, ac euidens argumentum apud omnes, interiores animi oculos humanarum affectionum caligine obtenebratos non habentes, sit, quòd eadem doctrina confirmata inueniatur auctoritatibus sacrorum Canonum, & celeberrimorum Doctorum, ac insuper expresſè inueniatur decisa, & declarata per tres sacræ Rotæ Romanæ decisiones coram Reuerendiss. Coccino Decano *in causa Meten. Monasterij, Lunæ 1. Iulij 1621.* & *in causa Treueren. Abbatia-*

batiæ Sancti Maximini, Mercurij 20. *Nouembris* 1624. & iterum *Treueren. Abbatiæ sancti Maximini, Veneris* 23. *Ianuarij* 1625. non obstante quod contraria opinio haberet quamplures fautores sapientes, & valde potentes.

Quia tamen intentio opponentis ad tria puncta principalia dirigitur, ad illarum singula satisfaciam. Quorum primum est, vt ostendat quòd præter tres scrutatores ordinarios, & regulariter necessarios in electione canonica, possit eligi quartus. Quod assertum etsi opponatur dispositioni textus *cap. quia propter*, secundum communem sententiam Iuristarum omnino sequendam, vt optimè demonstratur in præcitatis decisionibus, argumento desumpto ex auctoritate sacrorum Canonum, ex doctrina præclarissimorum Doctorum, præsertim in prima citata decisione: §. *neque est verum*, *vers. nam huic motiuo fuit responsum*; & pariter in secunda decisione, §. *& quod etiam dicti tres*; quod expreßè docet Petrus de Baisio *in Direct. elect. cap.* 23. 3. *par. nu.* 1. adducens pro ista sententia innumeros Iuristas, addens non posse plures nec pauciores; cùm hoc non tangat difficultatem casus electionis Prouincialis, de quo supra, quæ in hoc potissimè sita est, vt nullus possit eligi pro munere scrutatoris in aliqua electione canonica per scrutinium celebrata, nisi verè existat de numero eligentium, præscindendo, siue parum, aut nihil curando, an sit tertius, vel quartus, aut quintus: ideo hoc prætermitto.

Secundum dispositionem *cap. quia propter*, & conformiter ad communem interpretationem Doctorum ad prædictum Caput, nullus eligi potest in scrutatorem alicuius electionis canonicæ per viam scrutinij celebratæ, nisi sit de numero, siue corpore eligentium in illa electione particulari, quæ tunc celebratur; aliàs electio est nulla, & confirmari non debet. ita docent inter alios Tabiena *verb. Elect.* 1. *nu.* 20. vbi post recitatas opiniones multorum hinc, & inde, postquam dixit scrutatores eligi debere de numero eligentium, addit: *Communis opinio tenet, vt sint de collegio; aliter, sit nulla electio; & hoc magis conuenit littera capituli, Quia propter.* hæc ille. Idem in substantia *docet Summa Angelica eod. verb. Electio, nu.* 16. & Petrus de Baisio *in suo Direct. elect. cap.* 24. 3. *par. nu.* 3. sustinet eandem sententiam, de qua supra, quòd scrutatores in electione celebrata per scrutinium, necessariò *assumi debent de Collegio Ecclesiæ vacantis*. Nota diligenter illa verba, *Ecclesiæ vacantis*; quæ significant, vt scrutatores necessario esse debeant de corpore siue numero eligentium, ex quibus integratur Collegium, siue Capitulum illius Ecclesiæ Collegialis, siue conuentualis, de cuius electione agitur in particulari. De quo *ibidem*, assignat rationem, quam colligit ex *cap. cum in officijs, de testam.* & *l. sed etsi*, §. *consuluit*, *ff. de petit. hæred.* & est, quia præsumptio habetur, quòd illi de Collegio fidelius tractabunt negotium electionis.

Opponens in sua Consultatione circa hoc particulare, pace sua, assignat non causam pro causa; communiter enim Doctores ideò dicunt scrutatores esse debere de corpore eligentium, non præcisè ac tantū vt electio sit secreta, quemadmodum asserit, & præsupponit opponens; sed quia *præsumitur eos qui sunt de Collegio, fidelius tractaturos electionem*; cumque *non sit honestum vt qui sunt extra Collegium, sciant conscientias illorum de Collegio*. Ita asserunt inter quamplures Hostien. *in Summa tit. electio*, §. *qualiter facienda*, *vers. sed verba Concilij*, & Rebuff. *super concor. in tit. de reg. ad Prælat. nomin. facien.* §. *vlt. verb. Formam*.

Neque

Neque supradictus opponens rectè citat sententiam affirmatiuam Cardinalis pro se in *d. cap. quia propter*. Nam in rei veritate sententia affirmatiua circa electionem scrutatoris, qui non sit de gremio eligentium, non est ipsius Cardinalis, nisi recitatiuè; cùm contrariam expressè tueatur, vti est videre apud eumdem *in cap. quia propter, num. 13. q. 12. vers. & iuxta Mandagotum, hanc opinionem dicunt esse in Curia receptam, quamuis ipsi contrarium expressè teneant*; vbi verbis clarissimis declinat ad sententiam negatiuam.

Ad id verò quod opponens pro se adducit auctoritatem glossæ: Respondetur hanc auctoritatem, tanquam directè oppositam doctrinæ grauissimorum Doctorum, pro non vera reputari. Ita declarauit frequenter Sacra Rota Romana, præsertim in citatis decisionibus, vti est videre in secunda decisione, §. *& quamuis*; vbi nedum proponitur responsio, de qua supra immediatè; verùm etiam adducitur radix, & causa erroris illorum qui sequuntur in hoc opinionem affirmatiuam glossæ, & est *quia mouentur ex confirmatione electionis Abbatis Tullen. in qua fuerunt adhibiti sex scrutatores, tres de Collegio, & alij tres extra Collegium*: quæ quidem electio vt sapienter Rota animaduertit, vbi supra, *potuit per summum Pontificem*, plenitudinem potestatis habentem, *ex gratia confirmari*; non autem ex eo quod electionem censuerit validam. In casu verò nostro sermo est de rigore, & secundum dispositionem iuris, an confirmator ordinarius possit electionem prædicti Prouincialis sua solita facultate confirmare; quemadmodum inferius patebit, dum adducetur modus particularis electionis Prælatorum Congregationis Cassinensis: ipsi scilicet Monachi eligunt plures scrutatores, sed virtute concessionis, siue Bullæ in forma speciali Gregorij XIII. igitur necessaria est auctoritas Papæ.

Facillimè etiam respondet sacra Rota *vbi supra*, cumulatis testimonijs quamplurimorum celeberrimorum Doctorum, inhærendo etiam nonnullis alijs decisionibus antiquioribus, & modernioribus, ad illud argumentum relatum ab opponente, fundatum in Regula illa communi quod *vtile per inutile non vitiatur*; dicendo inter quamplura quod illa Regula *non habet locum, quando aliquid inducitur pro forma substantiali alicuius actus*, prout est in casu nostro: quia cùm forma sit indiuidua, vtile per inutile tunc vitiatur. ita communiter ferè omnes.

Secundum punctum scripturæ opponentis continet verba, quibus contendit probare quod quartus scrutator potest eligi, etsi non sit de corpore, siue de numero eligentium: quod certè est valde difficile; quia in textu eiusdem *cap. quia propter, §. statuimus*, duo clarè, & expressè præcipiuntur. Primum est, vt assumantur tres scrutatores in electione canonica, quæ fit per scrutinium, nulla penitus facta mentione de quarto scrutatore. Secũdum, quòd illi tres scrutatores habeant sequentes conditiones; quòd sint de Collegio eligentium, & fide digni; quod explicans glossa, *ibidem*, inquit: *Hoc potest fieri per quoslibet de Capitulo, dum tamen sint viri digni*. Vbi ponderãdum est quod glossa dicat scrutatores esse debere nedum de Collegio, sed etiam de Capitulo eligentium; quod est dicere de numero electorum, siue eligentium iam in Capitulo Congregatorum, ad effectum electionis: per quã restrictiuam potius concludendum est contra opponentem, & ad fauorem nostræ sententiæ negatiuæ. Dato enim quod eligi possit quartus scrutator, ille

necessario debet habere hanc qualitatem, vt sit de corpore Collegij, & Capituli, modo immediatè declarato.

Addo quòd qui facit quod nemo, omnes mirantur. sola equidem nouitas huius facti ostendit longè veriorem esse partem negatiuam: nunquam enim in Ordine Prædicatorum nec intra, nec extra Italiam auditum est electum fuisse in scrutatorem vocum alicuius electionis canonicæ, aliquem qui non fuerit de numero eligentium.

Tertium punctum principaliter intentum ab opponente in sua Consultatione, dirigitur ad probandum, quòd quartus scrutator electus modo explicato in electione de qua supra, fuerit de corpore, siue de numero eligentium: quod sanè cunctis merito videtur inuerisimile. Primò, quia dictus quartus scrutator non dedit vocem in prædicta electione, neque renunciauit illam; alterum enim horum duorum egisset, si in rei veritate fuisset, vel præsumpsisset esse de numero eligentium. Secundò, quia simplices Præsidētes Capitulorum in Ordine Prædicatorum non habent vocem in electionibus, nec ideò numerantur inter illos qui eligunt, vel sunt de corpore eligentium, nisi hoc specialiter eis concedatur in litteris patentibus: dicuntur enim præsidere electioni non formaliter, sed ad hoc vt congregentur vocales, & fiant illi actus, qui immediatè præcedunt electionem canonicam, quemadmodum habetur in actis Capitulorum Generalium, præsertim Romani 1601.

Nec est simile de supradictis Præsidentibus, & de Vicario instituto in capite à Prouinciali supra Superiorem, vt contendit deducere opponens: eo quia inter illos extat dispar ratio. nam de Vicario in capite extat dispositio textus Constitutionum, per quam conceditur eidem, vt possit emittere vocem in electione canonica; quod non tribuitur Præsidentibus, de quibus supra, vt patet in declaratione *primi textus, cap. 2. distinct. 2. sub littera d, §. item declaramus*, in Constitutionibus Ordinis Prædicatorum.

Ad id pariter quod adducit opponens de Capitulo Generali Bononiæ 1564. in quo cōceditur facultas eligendi quartum scrutatorem in electionibus canonicis celebrandis in Ordine Prædicatorum: Breuiter respondetur, verum esse quod ibidem per Statutum speciale conceditur facultas vocalibus, vt possint eligere quartum scrutatorem: In illo tamen Statuto non dicitur directè, nec indirectè, neque expresè neque virtualiter, quod dictus quartus scrutator non sit de numero eligentium, licet præcipiat vt eligatur in Capitulo à vocalibus simul congregatis per schedulas secretas; imò verba dicti Statuti, statim fideliter referenda, ad minus insinuant contrarium ei quod intendit probare opponens, quòd scilicet quartus scrutator sit de numero eligentium, & præsentium in Capitulo. quod ostendo facillimè ex verbis ipsis eiusdem Decreti, quæ sunt: *Tres scrutatores à constitutionibus deputati sedeant*, &c. deinde subditur immediatè, *quibus Conuentus possit addere quartū, quem electores eligant*, &c. Sed certissimum est apud omnes, quod tres scrutatores à Cōstitutionibus Ordinis Prædicatorum deputati, necessariò esse debent de numero eligentium præsentium in Capitulo; de qua euidenti veritate nullus dubitat. Verum est etiam quod verba supracitata Statuti Capituli Generalis Bononiæ, copulatiuè, vniuocè, & in eodem sensu interpretari debent, quo & illa immediatè antecedentia: sed illa antecedentia necessariò exponuntur de tribus scrutatoribus, qui sint de numero eligen-

eligentium: igitur eodem modo intelligenda erunt sequentia, in quibus fit sermo de electione quarti scrutatoris.

Hoc totum euidentius habetur determinatum in Constitutionibus Ordinis Prædicatorum, *dist. 2. cap. 2. text. 1. sub littera a.* & clarius in declaratione dicti textus, vbi expresis verbis mandatur, *vt scrutatores tres, vel quatuor coram omnibus sedentes debeant primò sua, deinde aliorum vota per inuolutas schedulas in aliquo vase recipere*. vbi apertè præsupponitur quod etiam quartus scrutator nedum sit de numero eligentium, siue vocalium, qui debent eligere in illa electione; sed quod actu emittere debent votum suum in vrnam ante alios vocales non scrutatores.

Vt ostendam quod consultatio, de qua supra, noua quoque inducit motiua contra electionem Prouincialis, de qua supra; animaduerto quod verba Statuti Capituli Bononien. 1564. relata ab ipso opponente, licet non integrè, sed truncatè, continent præceptum factum vniuersis Fratribus Ordinis Prædicatorum cum decreto irritante, *si secus fiat*, vt quartus scrutator eligatur per schedulas, *aliàs sit totum irritum, & inane*: quod omiserat opponens in sua Consultatione, adducens tantum illa verba Statuti, quæ sibi videbantur fauere, & suo negotio: sed ex litteris testimonialibus in forma authentica productis, ac Reuerendissimo Patri nostro Generali exhibitis, quartus scrutator, de quo supra, non fuit electus per schedulas; igitur, &c.

Ideò concludo salua semper, &c. quòd electio, de qua in casu, ad cuius fauorem scripsit opponens, non est ritè facta; neque dici potest canonica, cùm in illa fuerit prætermissa forma statuta *in cap. quia propter*, & forma statuta in Capitulo Generali Bononiensis, de quo supra: ideò nulla, & irrita censetur, nec debet confirmari; præsertim cùm versemur in electione, siue confirmatione Prælati habentis iurisdictionem spiritualem, & temporalem, ad quem etiam spectat confirmare Priores, & alios Ministros eadem auctoritate fulgentes.

Multa quoque adducit opponens in eadem sua Consultatione, quæ colligit ex obiectionibus factis in præcitatis decisionibus, omissis illis quæ in eisdem Decisionibus sacræ Rotæ Romanæ, copiosè nimis dicuntur pro responsione ad propositas obiectiones; quemadmodum videre est, præsertim in duabus prioribus decisionibus, quarum tenores fideliter hic immediatè apponam, vna cum illis contentis in tertia decisione; præ oculis animi semper habens tremendam illam Omnipotentis Dei comminationem, *Veh qui dicitis bonum malum, & malum bonum*; siue verum falsum, & falsum verum: nam teste D. Tho. 2. 2. q. 60. art. 4. in resp. ad secundum argumentum, *Verum est bonum intellectus, falsum autem est malum ipsius*. Ex quibus sapiēter colligit S. Tho. adiuncta auctoritate Aristot. 6. ethicorum cap. 2. *ideò vnusquisque debet niti ad hoc quod de rebus iudicet*, non secundum propriam animi affectionem, at *secundum quod sunt*. Eadem repetit sanctus Doctor in responsione ad tertium argumentum. Qua occasione breuissimè explicabo quid sit veritas, & verum: ex eodem enim S. Thoma *q. q. de veritate, q. 1. art. 1. in corp.* nomine veritatis exprimitur conuenientia entis ad intellectum: quare ad calcem corporis eiusdem articuli ex S. Hilario, & S. Augustino, & alijs sanctis Patribus merito concludit, quod veritas est, *qua ostenditur id quod est*: & in responsione ad quartum argumentum inquit quod verum

est di-

est dispositio entis, non quasi addens aliquam naturam, nec quasi exprimens aliquem modum specialem entis; sed aliquid quod generaliter inuenitur in ente, non per modum qualitatis, sed vt ordinem quendam dicit; quod tamen solo entis nomine nequaquã exprimitur: ratio enim veri sequitur rationem entis. non tamen propter illud differunt re ens, & verum; sed sola ratione; quia aliquid est in ratione veri, quod non includitur in ratione entis, ideò non differentijs appositis differunt: Ex responsis ad quintum, sextum, & septimum argumentum eiusdem articuli. Quamobrem per modum conclusionis asserit, præsertim in responsione ad septimum argumentum, quod verum non est in plus quam ens; addens quod ens dicitur quoque de non ente. Tandem ex Philosopho, & alijs sæpe concludit, præsertim artic. 3. quæst. citatæ in corp. *Veri enim ratio consistit in adæquatione rei, & intellectus componentis, & diuidentis*. Ex Arist. 6. Metaph. text. 8. *Compositio, & diuisio non est in rebus; sed in intellectu*. Hinc est quod S. Tho. *vbi supra, art.* 4. *in corp.* sed clarius in responsione ad tertium argumentum, docet quod veritas quæ remanet destructis rebus, est veritas intellectus diuini: Veritas autem quæ in rebus est, vel in anima, variatur ad varietatem rerum.

65 Quoties omittitur † scrutatio vnius solius voti ex præsentibus, electio est nulla, ex dispositione *cap. quia propter*, in quo præcipitur, *vt vota cunctorum exquirantur*, idest præsentium. ita interpretatur supradicta verba Io. Andreas *in dicto cap. col.* 3. *& col.* 5. ita tenet Spec. *tit. de elect.* §. 1. *vers. si ergo viam*, vbi dicit: *Vota cunctorum, nullo omisso*; ita etiam tenet Hostiensis, & Panor. *in eodem cap.* & Petrus de Baisio *in suo Direct. elect. cap.* 27. 3. *par. nu.* 1. *&* 2.

Error de quo supra, deprehenditur quãdo in rei veritate vocales vel eligẽtes essent numero quinquaginta, in scrutinio siue decreto electionis mittẽdo scrutatori, diceretur fuisse scrutata vota tantum quadragintanouem, per scrutatores; nisi aliunde appareret, hunc errorem fuisse scriptoris, cùm in facto electionis vere fuerint scrutata singula vota numero quinquaginta: debet enim constare confirmatori ante confirmationem, quod singula vota eligentium fuerunt scrutata per scrutatores, quando electio celebratur per scrutinium.

66 Est alius casus, in quo † redditur electio nulla, nouissimè decisus à sacra Congregatione Illustrissimorum Dominorum Cardinalium Concilij Trid. interpretum sequentis tenoris.

Cap. 6. sess. 25. de Regularibus. MDCXXV.

QVæritur, an in Electione Superiorum Regularium Præsidens Capituli possit præcipere scrutatoribus sub præcepto sanctæ obedientiæ, & pœna excommunicationis latæ sententiæ, ne recipiant suffragia oretenus tradi solita pro aliquibus vltra certum numerum electioni insufficientem; sed eo completo dicant electoribus ad aures (vt seruari dicitur) vt dent alijs eorũ vota.

Et an Electio hoc modo celebrata, sit valida.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum, hanc eligendi rationem, quæ libertati electionis, ac naturali consensui aduersatur, omnino improbauit; censuitque electiones hactenus celebratas, si scrutatores præcepto Superioris obtemperantes, singulorum eligentium vota non receperint, pro canonicis non haberi.

S. Card. S. Susan.

Locus † Sigilli

Prosper Fagnanus.

Ele-

67 Electio, in qua est electus, † qui causam scandali præbiturus est in populo illius loci, cui præficiendus est in Prælatum, vel Rectorem, venit annullanda, & cassanda, ex decisione sacræ Rotæ Romanæ *coram Reuerendissimo Comitulo in Legionen. Parochialis, Vener.* 30. *Martij*,& 9. *Aprilis* 1590.*num*.3. quod etiam fuit resolutum *in causa Beneuentana Parochialis, coram Reuerendiss. Orano, die Mercur.* 13. *Iunij* 1590. vbi specialiter fuit conclusum, quòd sola suspicio, seu diffamatio in loco diffamationis, quando agitur de Prælatione obtinenda, sufficiat ad exclusionem. Caldерinus *cons.* 9. *de probat.* Accoranbon. *decis.* 47. *lib*.2.

Alia quamplura pertinentia ad nullitatem electionis, inueniet Lector sparsim inferius in multis Capitibus, præsertim cap. 5. cap. 11. & cap. 14.

Tenor Decisionum, de quibus paulò superius facta est mentio, est is qui immediatè sequitur.

Summa Decisionum allegatarum in præcedenti Capite.

1 *Duo sunt, quæ canonizant electionem, substantia consensus, & substantia formæ; à quibus si recedatur, electio est nulla ipso iure.*

2 *Forma cap. Quia propter, est seruanda in electione Abbatis; & num.* 13. *Item in electione Prælatorum Regularium. & num.* 3. *& an possit tolli per consuetudinem. num.*6. 7. *&* 18.

4 *Electio per viam Spiritus sancti duplex est, & quænam sit.*

5 *In electione per scrutinium debent interuenire tres scrutatores de Collegio. & non plures. & num.* 14. *&* 15.

8 *Decretum irritans inficit titulum, & possessionem.*

9 *Doctrinalis interpretatio legis, si communis oppinio in ea conueniat, inducit obligationem seruandi dictam legem.*

10 *In legis interpretatione est semper attendenda verborum proprietas.*

11 *Electio nisi valida, confirmari non debet, Et si sit nulla, ob non seruatam formam cap. quia propter, potestas prouidendi deuoluta est ad Sedem Apostolicam. numero* 12.

16 *Non est credendum Doctori attestanti de consuetudine.*

17 *Regula, Vtile per inutile non vitiatur, an sit semper vera,*

19 *Decretum irritans tollit omnem consuetudinem in contrarium.*

20 *Lex irritans an possit abrogari per consuetudinem.*

21 *Vota in electione, debent esse redacta in scriptis; & publicari in communi. & numero* 22.

23 *Electio vnanimis non tollit quin vota publicentur.*

24 *Consuetudo inducitur per actus vniformes, & ex certa scientia, non autem ex errore. & num.*25.

26 *Ad inducendam consuetudinem contra Canones requiritur scientia, & expressus consensus Papæ, & num.*28. *Secus autem est in Lege Ciuili. nu.*27.

29 *Electio dici potest Canonica triplici modo; largè, strictè, & strictius.*

30 *Concordata debent intelligi de electionibus factis iuxta formam præscriptam à cap. quia propter. non autem sunt intelligenda iuxta Concilium Basileense. & numero* 32.

31 *Concilium Basileense an vnquam fuerit Oecumenicum, &c. & an eius decreta fuerint confirmata per Summum Pontificem. & num.*32.

Coram

Coram Reuerendiss. D.
COCCINO DECANO.
Meten.Monasterij.
Lunæ 5. Iulij 1621.

Dvbitaui de ordine sanctissimi Domini Nostri, An electio, de qua agitur, sit valida. & Domini negatiuè resoluerunt. Ratio resolutionis fuit, quia cùm fuerit processum ad electionem Abbatis per viam scrutinij, in qua de necessitate seruanda erat forma cap. quia propter, de elect. debebant iuxta dispositionem illius text. eligi tres scrutatores de Collegio, ibi, *assumantur tres de Collegio fide digni, qui secretè, & sigillatim vota cunctorū diligenter exquirāt*,&c. Quod cùm non fuerit factum, sed electi fuerint duo Notarij extra Collegium, electio non sustinetur, vt habetur in eod. tex. ibi, *aliter electio facta non valeat*. quæ verba habent vim decreti irritantis. Roman. *cons.* 322. *num.* 12. & important annullationem ipso iure absque aliqua sententia. Glos. *in d. cap. quia propter, in ver. vice omnium*. & ibi Compostell. *num.* 20. *vers. numquid de ista*. & clarè Io. Andr. *num.* 37. *in ver. non valeat*. & prius Innoc. *num.* 6. *in eodem ver. non valeat*. per text. *in cap. in Genesi, eod. tit. de elect.* Gulielm. Mandagott. *de elect. cap.* 22. & *ibi* Nicol. Boer. *in littera B*, vbi dicit hanc opinionem veriorem, & omnes Doctores, excepto Hostiensi, ita tenere. & est bona Gloss. *in Clem.* 1. *in ver. inhibentes, de iurepatr.* vbi si detur certa forma habenti facultatem eligendi, cum decreto irritanti, si non seruetur illa forma, electio ipso iure est
1 nulla. Duo † enim sunt, quæ canonizant electionem, substantia consensus, & substantia formæ; à quibus recedere non possumus. Bald. *in cap. quia propter, nu.* 20. & *seq. de elect.* Boer. *decis.* 1. *nu.* 70. itaut si recedatur, electio ipso iure sit nulla. idem Bald. *in cons.* 318. *ponitur quod electio Rectoris, num.* 2. *vers. sed iste, lib.* 3.

Quod autem in electione huius Abbatis sit seruanda forma cap. quia pro-
2 pter. videtur † clarum. Nam etsi Roffred. *de libellis, tom.* 2. *super iure Pontificio, par.* 3. *tit. quid sonet hoc nomen Abbatis*, &c. *num.* 8. *littera G, fol. mihi* 633. dicat de mādato Papæ iudicatum fuisse, formam d. cap. quia propter. non esse seruandam in electione Abbatis, quia hoc est nomen solicitudinis, non tamen est Pater; attamen contrarium probat Io Andr. *in d. cap. quia propter, num.* 59. & subdit omnes tenere, quod in electione Abbatis seruāda sit forma cap. quia propter. & ita seruari, prout etiam ita seruari dicit Bellam. *ibidem in princ. num.* 3. & de communi dicit etiam Imol. *nu.* 3. Abb. *num.* 7. *in fine*, & *num.* 8. Butr. *num.* 20. Gloss. *in cap. sicut*. ante figurationem casus, *de elect. in* 6. Franc. Marcus *dec.* 992. *num.* 1. *lib.* 1. Petrus de Baisio *in Director. elect. par.* 3. *cap.* 39. *num.* 1. Greg. Lopez *partit.* 1. *tit.* 5. *l.* 19. *glos. obispo*, Rot. *dec.* 5. *in princ. sancto num.* 2. *de elect. in nou.* Seraph. *decis.* 647. *num.* 4. Et quod forma cap. quia propter. habeat locum nedum in electionibus Episcoporum, & aliorum Prælatorum ecclesiarum Collegiatarum, qui habent iurisdictionem generalem in dictis ecclesijs Collegiatis, sed
3 etiam † in electione Regularium Prælatorum, dicit gloss. 1. *in cap. quia propter*. vbi Abb. *num.* 7. *ver. circa istam partem primam*. vbi ait, quod iste text. intendit prouidere solū ecclesijs viduatis per illa verba, *Ecclesia viduatæ*, &c. & *vers.* & *in hanc partem*. vbi testatur de communi; & *num.* 8. *vers.* & *placet*. Gloss. *in cap sicut, vers. formam, de elect. in* 6. Franc. Marcus *d. decis.* 992. *per tot.* & benè Rot.

d. de-

d. decis. 5. in princ. de elect. in nou.

Quod verò fuerit processum ad electionem per scrutinium, satis patet, quia eadem die obitus Abbatis, Monachi se congregarunt, & duo Notarij, qui de instrumento fuerunt rogati, ita loquuntur: *Omni meliori modo, via, iure, & forma, quibus melius, validius, & efficacius potuerunt, & debuerunt, tàm via Spiritus sancti, quàm scrutinij, ad nouam electionem Abbatis procedentes, &c. vnus, & eorum quilibet super Altari maiori in prædictorum Notariorum præsentia, sua vota, atque suffragia sono (vt moris est) campanæ scripsit, & subsignauit super nouo Abbate eligendo: quibus à nobis diligenter, & fideliter collectis, dictorum suffragiorum pars maior, & numero potior Fratri Desiderio Gerardo, &c. obuenit, &c.* & postea dicti duo Notarij publicarunt electionem, quam ratam habuerũt omnes Religiosi cantantes de more Hymnum, *Te Deum laudamus*, &c. Quare negari non potest quin Monachi procedere voluerint ad electionem per scrutinium, licet non seruando bene formã cap. quia propter. vt colligitur ex eodem text. vbi disponitur, quod post legitimam Congregationem Capituli eligantur tres de eodem Capitulo fide digni, qui sigillatim, & secrete vota omnium eligẽtium exquirant, & in scriptis redigant; quo facto incontinenti, antequam ad alia diuertant, vota illa publicent in communi, vt is, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars Capituli consenserit, vt benè Henric. Canisius *in Compendio iuris Canonici, in tit. de elect. §. hic igitur ordo scrutinij.*

Neque ex eo potest dici electionem fuisse per inspirationẽ, vel quasi, ex quo in dicto instrumento dicatur, tàm via Spiritus sancti, quàm scrutinij; & si electio fuit facta per viam Spiritus sancti, non fuit opus seruare formam cap. quia propter, vt notat Innoc. *ibid. nu. 6.* Host. *num. 50.* Abb. *ibid. in §. nisi, num. 1. in fin.* Siluest. *in sum. verb. electio 2. num. 27.* Nam pro resolutione huius articuli fuit animaduersum, quod duplex est electio

4 per † viam Spiritus sancti. Altera per inspirationem, & est quando nullo inter eligentes ordine seruato, ipsi quasi inebriati, & super se quasi facti eligunt. Altera per quasi inspirationem, quando subito, & repente vnus post alium sine aliquo interuallo eundem eligunt; Host. *in d. cap. quia propter, num. 50.* Oldrad. *cons. 155. num. 1.* & *2.* Abb. *in d. cap. quia propter, num. 3.* Gregor. Lopez *par. 1. tit. 5. l. 21.* Gloss. Alguno. & *ibidem* Alphonsus Diez de Montaluo *in gloss. vnic.* & propter verba textus, *ab omnibus*, dicunt DD. sufficere, quod vnus dissentiat ad effectum quod electio non dicatur per viam Spiritus sancti, Ioan. Andr. *in d. cap. quia propter, num. 39.* Bellam. *ibid. in §. nisi forte, num. 1. & 3.* Compestell. *num. 21.* Vitalin. *in clem. ne Romani, num. 21. de elect.* In proposito autem, vt patet ex lectura instrumenti, manifestissimè apparet, quod electio non fuit facta neque per viam inspirationis, nec quasi, cùm non concurrant prædicta; imò in eodem instrumento dicitur quod pars maior, & numero potior Fratri Desiderio obuenit; & sic apparet quod nedum non interuenerunt prædicta, sed quod neque ab omnibus fuit electus, prout requiritur, sed à maiori, & saniori parte comparatiuè ad minorem partem omnium congregatorum pro electione, prout intelligi debent illa verba, vt *in cap. Ecclesia vestra, il primo*, vbi Abb. *nu. 4. de elect.* Idem Abb. *cons. 25. nu. 4. lib. 2.* & *in d. cap. quia propter, num. 5. vers. quod ego.* Franc. Marcus *decis. 924.* Didacus Perez *gloss. 2. post princ. in l. 3. tit. 3. lib. 2. ordin.* Vltra quod certum est, electionem per viam inspirationis

auctore Deo immediatè, peccatis nostris exigentibus, rarò occurrere, vt notat Io. Andr. *in d.cap.quia propter, nu.* 40. Petrus de Bail. *in director.elect.par.* 3. *cap.* 16. *num.* 2.

Neque opitulatur, quod in instrumento dicatur, quod omnes consenserint electioni, & propterea verba illa, *maior & sanior pars*, &c. reducenda sunt ad concordiam: ita vt sensus sit, quod maior & sanior pars consensit, ex quo omnes consenserunt, cùm in toto pars insit, *l.si quis cum totum, ff.de except.* Surd. *decis.* 188. *num.* 3. Nam fuit responsum, quod vltra quod non interuenerunt alia requisita, vt electio possit dici per inspirationem, vel quasi, de quibus supra, ideò fuerunt posita verba illa in instrumento: quia in electione iuxta terminos cap. quia propter, requiritur quod publicato scrutinio, & facta collatione sequatur electio, scilicet quod fiat per vnũ nomine Capituli per verba singularis numeri, *cap. sicut, de elect. in* 6. *cap. cum ab vno, de re iudic. in* 6. Abb. *in d. cap. quia propter, ante num.* 11. *vers. electio autem si est per vnum.* Franc. Marcus *q.* 922. *num.* 2. *lib.* 1. In hoc autem casu publicato scrutinio, & facta collatione, ex qua apparuit, vt refertur in instrumento, quod maior, & sanior pars fecerit electionem, fuit publicatum scrutinium; ibi, *Quibus*, scilicet votis, *à nobis diligenter, & fideliter collectis, dictorum votorum, ac suffragiorum pars maior, & numero potior Fratri Desiderio Gerardo, &c. obuenit.* postea fuit publicatum scrutinium, & ab omnibus approbata electio, dum in eodem instrumento subditur: *Quod nos, nostra, omnibus, & capitulariter alta, & intelligibili voce pronunciantes, prædictum Fratrem Desiderium pro legitimè, atque canonicè electo prædicti omnes Religiosi habuerunt, atque vnanimiter tenuerunt.* qui consensus omnium post publicationem scrutinij non operatur, quod electio per antea facta à maiori, & saniori parte censeatur quasi per inspirationem, Host. *in Summ. tit. de elect.* §. *qualiter, vers. tertia forma, in princ.* Petrus de de Bais. *in direct. elect. par.* 3. *cap.* 16. *num.* 4. & expressè sentit Abb. antiq. *in dicto cap. quia propter, num.* 17. *in fine, verb. consensit.*

5 Neque est verum, quod † electio per scrutiniũ non irritatur, etiam quod duo scrutatores tantum, & non tres, & non de Collegio interuenerint, gloss. *in dicto cap. quia propter, in verb. sanior, in fin. de elect.* & ista fuit opinio Vincentij, & Tancredi; Abb. antiq. *ibidem, num.* 17. vbi quod hoc est præter formam illius tex. Mandagot. *de elect. cap.* 23. vbi quod licet debeant eligi tres scrutatores de Collegio, tamen si secus fiat electio, non irritatur: ex cuius sententia in eodem capite dicit Cardin. *in dicto cap. quia propter, quæst.* 12. quod Abbas Tulleñ electus cum sex scrutatoribus, tribus de Collegio, & tribus extra Collegium, fuit per Sedem Apostolicam confirmatus; quod dicit etiam Boer. *ibid. ad Mandagot. littera S.* Menoch. *cons.* 63. *nu.* 37. Nam huic motiuo fuit responsum, contrariam opinionem esse communiorẽ, & secundum litteram textus ibi, *assumantur tres de Collegio* .quam tenet Goffred. *in sum. tit. de elect. num.* 7. & *in cap. quia propter*; Hostien. *num.* 17. *& seq. & num.* 25. Butr. *num.* 2. *&* 22. *vers. dicitur sexto.* & *vers. dicitur septimo.* Bald. *num.* 31. Io. Andr. *num.* 10. *&* 11. & sensit Innoc. *num.* 3. *&* 4. & tutius esse quod interueniant tres scrutatores de Capitulo, dicunt Anchar. *num.* 1. *vers. secundum substantiale*; Compostell. *nu.* 5 Abb. antiq. *nu.* 7. *vers. tres*; Card. q. 11. & 12. & 45. & quod sit communis opinio, quod debeant interuenire tres scrutatores de Collegio, dicit Abb. *in dicto cap. quia propter, nu.* 13. Imol. *nu.* 7. *&* 8.

Roman.

Roman. *conf.* 322. *nu.* 6. *&* 11. *&* 12. dicit quod electio aliter facta corruit, Franc. Marc. *dec.* 1201. Petrus Baiſ. *in Director. elect. par.* 3. *cap.* 24. *nu.* 1. *& ſeq.* Rebuff. *ſuper concord. tit. de Regia ad Prælatur. nomin.* §. *per præmiſſa, verb. poſſint, verſ.* 3. *quod tres ſcrutatores*, Rodriquez *in ſum. par.* 1. *cap.* 102. *nu.* 3. *verſ. dize mas la ordenacion.* Silu. *in ſumma, verb. Electio* 2. *nu.* 12. Angel. *eod. verb. n.* 26. Tabiena pariter *eod. verb.* 1. *num.* 20. & vlterius hanc etiam ſententiam tenent Boer. *ad Mandagot. de elect. cap.* 22. *littera, C, & cap.* 23. *littera, Q*, vbi quod iſtud eſt tenendum; Piſanella *in verb. Electio* 1. *col.* 5. *verſic. quando proceditur per formam ſcrutinij*, Io. Bap. de Saliſ. *in ſumm. eod. ver. col.* 5. *verſ. quot ſunt formæ electionis*, Azor. *inſtit. moral. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 14. *col.* 7. *q.* 11. *verſ. per ſcrutinium*. Neque eſt curandum quod aliàs fuerit confirmata electio, in qua ſex interuenerunt ſcrutatores, tres de Collegio, & tres extra Collegium, vt referunt Cardin. & Boer. locis prædictis: quia hoc potuit fieri, *vel ex gratia*, vel quia cùm interuenerint tres ſcrutatores de Collegio, vtilis forma per inutile non debuit vitiari, *l.* 3. *ff. de teſtam. milit.* & not. Bald. *in d. cap. quia propter, num.* 2. *de elect.*

6 Neque obſtat quod ex † conſuetudine poſſit tolli forma tradita in d. cap. quia propter, maximè circa ſcrutatores, Bald. *in conſ.* 318. *num.* 1. *circa fin. par.* 3. Rot. *deciſ.* 65. *nu.* 11. *par.* 1. *in recent.* Bertachin. *de Epiſc. in* 1. *par. lib.* 3. *q.* 1. *nu.* 1. quem refert, & ſequitur Boer. *ad Mandagot. de elect. cap.* 23. *littera, R, verſic. adde quando.* Fuit enim reſponſum quod nulla conſuetudo probatur; nec Doctores prædicti dicunt, quod induci poſſit, Bald. enim loquitur in terminis electionis ſcholarium, in qua non erat ſeruanda forma cap. quia propter. Rota verò loquitur de pertinentia collationis ex conſuetudine: Bertacchinus autem, & Boer. ſolum dicunt, quod tres poſſunt eligi extra Collegium, qui tamen de conſuetudine poſſunt electioni intereſſe; qui non eſt caſus noſter; quod prius dixit Speculator. *de elect.* §. 1. *nu.* 12. & ſubdit, melius eſſe quod eligãtur ex Collegio, non ex illis, qui ex conſuetudine interueniunt electioni; & prius etiam dixit Cardin. *in d. cap. quia propter, q.* 12.
7 & in terminis, quod † forma, de qua in cap. quia propter, tollat conſuetudinem in contrarium, dicit Boer. *deciſ.* 1. *nu.* 49. & 50. & probatur euidenti ratione, quia, vt ſupradictum eſt, electio non ſeruata forma illius tex. ipſo iure eſt nulla, quia verba illa, *electio aliter facta non valeat*, habent vim decreti irritantis, Roman. *d. conſ.* 322. *nu.* 12. & certum
8 eſt quòd decretum † irritans inficit titulum, & poſſeſſionem, *cap. ſi eo tempore, de elect. in* 6. Caſſad. *deciſ.* 1. *ſub* 7. *de reſtitut. ſpoliat.* Sarn. *in reg. de trienn. q.* 49. *nu.* 3. Put. *deciſ.* 48. *nu.* 3. *& vlt. & deciſ.* 386. *lib.* 1. *in nou.* Gabr. *de clauſ. concl.* 3. *nu.* 56. Rot. *deciſ.* 24. *nu.* 5. & *deciſ.* 149. *nu.* 2. *par.* 2. & habet oculos retro, & operatur nullitatem ab initio; Caſſad. *deciſ.* 12. *nu.* 5. *ſuper reg.* Sarn. *in reg. de annal. q.* 5. *nu.* 1. *&* 4. Rot. *d. deciſ.* 24. *num.* 5. & *deciſ.* 149. *nu.* 2. *par.* 2.

Neque dicatur quod hic non agatur de conſuetudine inducenda contra ius, ſed contra communem opinionem Doctorum; quia cum ſcrutatores debeant eſſe tres, & de Collegio, ex text. in cap. quia propter, quem ita communiter interpretantur Doctores, non agitur de inducenda conſuetudine contra communem ſententiam Doctorum, ſed contra diſpoſitionem ipſius text. qui ita communiter intelligitur à Doctoribus;
9 nam leges humanæ † admittunt doctrinalem interpretationem, quæ licet per

ſe non iudicat obligationem, quia non habet poteſtatem inducēdi legem, Suar. *de legib. lib. 6. cap. 1. nu. 5.* tamen ſecus eſt quando communis opinio conuenit in interpretatione: quia tunc facit humanam certitudinem, & inducit obligationem ſeruandi legem, & vtendi illa in praxi, iuxta communem interpretationem, Suarez *d. loco verſ. de hac igitur interpretatione*. Et quamuis ab iſta communi interpretatione aliqui Doctores diſſentiant, non eſt relinquenda communis, quia eſt conformis litteræ textus, ibi, *aſſumantur tres de Collegio*, vt aduertunt omnes Doctores qui hanc communem tenent; nam in interpretatione
10 † legis ſemper eſt attendenda verborum proprietas, ideſt, verborum ſignificatio *l. 1. §. ſi is, qui nauem, ff. de exercit. act. l. proſpexit, ff. qui, & à quibus; cap. 2. §. ſed neque, de tranſlat. Epiſcop.* eleganter Suar. loco præcit. *nu. 7.* vbi exornat.

Neque ſuſtinetur quod hic in omnem euentum agitur de electione mixta ex ſcrutinio, & compromiſſo, ex Speculat. *in tit. de elect. § 1. nu. 10. verſic. ſi autem*, vbi Io. Andr. *in verb. pro conſenſu*, Compoſtell. *in d. cap. quia propter, nu. 14. verſ. ſed etſi Capitulum*. Nam fuit reſponſum, quod iſti Doctores ſolum dicunt, quod poſt collationē ſufficit quod fiat communis electio per vnum ſine mandato Capituli, quia Capitulum tacēdo videtur hoc habere gratum; quod etiam dixit gloſſ. *in cap. ſicut, in ver. per vnum, de elect. in 6.* Abb. *in d. cap. quia propter, ante nu. 11.* Franc. Marcus, *deciſ. 922. nu. 2. lib. 1.* & ſi omnes tacitè conſentiant, iſta communis electio poteſt etiam fieri per extraneum, vt voluit Petrus de Baiſ. *in direct. elect. par. 3. cap. 33. nu. 4. & ſeqq.* ſed iſta non eſt electio per compromiſſum mixtum, ſed per ſcrutinium; quia communis electio facienda per vnum, eſt pars electionis per ſcrutinium, vt habetur in d. cap. quia propter: publicato namque ſcrutinio, & facta collatione, debet fieri per vnum communis electio nomine Capituli, vt ſupra dictum eſt.

Et quamuis verum ſit poſſe dari electionem mixtam ſcrutinio, & compromiſſo, vt dicit Henric. Caniſius *in compendio Decretalium tit. de elect. §. ac in primis, ante finem*; tamen hoc in iſto caſu non fuit factum, quia vt dicit idem Caniſius, *ibidem in §. interdum*, tum compromiſſum concurrit cum ſcrutinio, ſi ita compromiſſum ſit, vt compromiſſarij, ſiue vnus, ſiue plures, ſecreto, & ſigillatim vota ſingulorum exquirāt, illumque eligant, in quem maior, & ſanior pars Capituli conſenſerit, *cap. cum expediat, 29. de elect. in 6.* iuncto *cap. cum dilectus, 32. de elect.* Vnde quæ in electione per ſcrutinium ſeruanda ſunt, eadem in hac ſpecie adhibenda erunt, *cap. ſi cui 23. de elect. in 6.* & in hac electione nihil minus fuit actum, quam facere electionem per compromiſſum mixtum cum ſcrutinio, vt patet ex lectura inſtrumenti electionis ſupra relata.

Denique non obſtat quod videatur ſufficere, quod vota fuerint ſecreta abſque alia forma, ex diſpoſitione Concilij Trid. *ſeſſ. 25. cap. 6. de regul.* quia licet ibi diſponatur quod omnes electiones regularium debeant fieri per vota ſecreta, non tamen cenſetur ſublata forma cap. quia propter, de election. vt prudenter aduertit Emmanuel Rodriquez *in ſumma caſuum, par. 1. tit. de elect. cap. 102. nu. 2.* Sed adhuc in ſuo robore perſeuerat; Zerola *in praxi Epiſcopal. in ver. Abbatiſſa, verſ. ad ſextum*, & Azor. *inſtitut. moral. lib. 13. cap. 10. q. 2.*

Et ita concluſum, electionem eſſe nullam, itaut non debeat confirmari.

Coram

Coram eodem Reuerendissimo Domino Decano.

Treueren. Abbatiæ S. Maximini.

Mercurij 20. Nouembris 1624.

PEtitum fuit, vt Sanctissimus Dominus Noster confirmaret electionem Abbatis, quæ nisi † va-
11 lida sit, confirmari non debet, *cap. nihil,* 44. §. *cæterum, de elect.* Imò si est nulla,
12 † ob non seruatã formam cap. quia propter, de elecr. potestas prouidendi deuoluta est ad Sedem Apostolicam, tam vigore Iuris communis, vt est text. expressus *in cap. quamquam, de elect. in 6.* Roman. *cons.* 332. *num.* 11. quàm vigore Concordatorum, & compactat. Germaniæ. Ideò S. D. N. mandauit, vt in Rota videretur, An constet de valida electione, quæ veniat confirmanda. Et resolutio pendet principaliter ex eo, An fuerit seruata forma cap. quia propter,
13 de elect. quod habet locum † in electione etiam Abbatum, vt colligitur ex dicto text. *in verb. Ecclesia viduata,* iuncto text. *in cap. ne pro defectu* 41. *tit. eod.* & *in cap. indemnitatibus,* §. *sanè, cum* §§. *seqq. de elect. in 6.* Io. Andr. *in d. cap. quia propter, num.* 59. vbi de communi, Bellam. *ibid. nu.* 3. *in princ.* Imol. *nu.* 3. vbi de communi, Rot. *dec.* 5. *in princip. iuncto nu.* 2. *de elect. in nouis,* cum pluribus allegatis *in causa Meten. Monasterij* 5. *Iulij* 1621. *corã me;* quibus potest addi Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. nu.* 279. *in fin.* Canis. *de elect.* §. *& hac de Episcop.* Iodoch. Lorich. *in thesaur. vtriusque Theolog. in verb. electio in forma scrutinij, vers.* 8. *hac forma.* Et forma, quæ traditur in d. cap. quia propter, est præcisè seruanda, cùm habeat decretum irritans ibi, *electio aliter facta non valeat;* quæ verba dictum decretum important, *l. non dubium, C. de legib. l. stipulatio, ff. de verb. oblig.* Io. Salas, *de legib. q.* 96. *tract.* 14. *disp.* 16. *sect.* 11. *n.* 29. Alex. *cons.* 41. *num.* 13. *&* 14. *lib.* 5. quod duplicatur, Soccin. Sen. *cons.* 87. *num.* 6. *vers. confirmatur, lib.* 3. Ias. *cons.* 85. *nu.* 8. *&* 9. *lib.* 3. & in puncto dicti cap. quia propter dicunt Gloss. & Doctor. in dicta Meten. allegati, Compost. *nu.* 20. *vers. nunquid de ista:* Io. Andr. *num.* 37. *in verbo, non valeat,* Innoc. *nu.* 6. *eodem verb.* Guliel. Mandagot. *de elect. cap.* 22. Roman. *cons.* 332. *nu.* 12. Et Domini negotio maturè discusso, cùm vna tantum Pars informaret, censuerunt non constare de valida electione, quæ debeat confirmari.

Cum enim in dicto cap. quia propter, dentur tres formulæ electionis, per scrutinium scilicet, compromissum, & quasi inspirationem, quæ vltima verè non est formula, vt notant Doctor. *ibidem,* & fuerit electa forma scrutinij, non fuit seruata forma in dicto cap. quia propter præscripta. Primò, quia ibi disponitur, quod assumantur tres de Collegio fide digni, qui secretè, & sigillatim vota cunctorum diligenter exquirant; & in hoc casu fuerunt assumpti tres quidem de Collegio, & tres extra Collegium; Vnde electio in duobus peccat, ac proinde remanet nulla. Primò quia fuerunt electi sex, & tamen non debent esse plus quam tres. Secundò, quia fuerunt electi tres extra Collegium, vtrumque enim est contra formam substantialem illius cap. quia propter, vt probatur ex text. claro *in cap. Ecclesia vestra il* 2. 57. §. *denique de elect.* vbi est expressum, quod clausula illa posita in dicto cap. quia propter, dum post requisita ad electionem legitimè faciendam subiungitur, *electio aliter facta non valeat, &c.* refertur ad ea omnia, quæ attentantur contra formam electionis, repertam solum à dicto cap. quia propter in Concilio generali, non autem ad alia ibi nar-

rata, quæ ad electionem faciendam reperta sunt ab alijs etiã Canonibus; quibus tamen omissis, illi Canones non inualidant electionem; hoc verò, quod scilicet tres de Collegio, & non plures debeant esse scrutatores, statutum est solummodo ab ipso Concilio generali in dicto cap. quia propter, non autem ab alio Canone; igitur electio, omissa ista forma, est nulla, cùm illa clausula, *alias electio facta non valeat*; posita in fine dicti cap. ad dictam formulam à Concilio generali introductam referatur; vt benè dictum text. *in cap. Ecclesia vestra* ponderat Roman. *consil.* 332. *num.* 12. ad quod nullus alius, quem ego viderim, animaduertit.

14 Et quod † etiam scrutatores debeant esse tres, & non plures, alias electio non valeat, est communis, & indubitata sententia Abb. *in d. cap. quia propter, nu.* 13. *vers. tertium substantiale*, vbi de communi, Imol. *num.* 7. Innoc. *num.* 4. Bald. *num.* 31. Io. Andr. *num.* 9. *vers. assumantur*, dum vult, quod substãtialia cap. quia propter, incipiant à verbo *assumantur*. Butr. *num.* 22. *vers. dicitur* 6. Hostien. *nu.* 17. & 43. dicit hoc esse tutius. Card. *num.* 3. *q.* 12. Anchar. *col.* 1. *in fin.* Goffred. *in sum. tit. de elect. num.* 7. Hostien. *in sum. §. qualiter facienda, vers. sed verba Concilij*. Baif. *de elect. par.* 3. *cap.* 23. vbi de communi Bertrand. *cons.* 187. *num.* 1. vbi etiam de communi. & quod ab hac opinione non sit recedendum in consulendo, neque in iudicando, Rebuff. *super concor. in tit. de reg. ad Prælat. nomin. facien. §. vlt. verb. formam, vers. tres*, vbi de communi; Franc. Marcus *decis.* 1201. vbi pariter de communi; Io. de Friburg. *in summ. tit. de elect. q.* 7. *col.* 2. *vers. assumantur*; Siluest. *in summ. verb. electio* 2. *num.* 12. *vers. tertium de communi*. Ang. *in summ. eodem verb. num.* 26. Tabien. *in verb. electio* 1. *num.* 20. *vers. secundum quod*; Rosell. *eodem verb. col.* 5. *vers. quot sunt formæ*; Azor. *Instit. moral. part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 14. *col.* 7. *vers. vndecimo quæritur*; Rodriq. *in sum. cap.* 2. *de elect. col.* 3. vbi de communi, alias *cap.* 102. Iodoch. Lorich. *in thes. vtriusque Theol. in verb. electio in forma prima scrutinij vers.* 2. *vt ipsi eligant*. Et ratio huius sententiæ est, vt tres facilius cõueniant, & fidelius negotium tractent; Hostien. *in sum.* Petr. de Baif. Butrius, & Bertrandus locis iam allegatis.

15 Et quòd etiam dicti tres scrutatores debeant esse † de Collegio, alias electio sit nulla, est pariter communis opinio Abb. *in dicto cap. quia propter, num.* 13. *vers. quartum substantiale*; Imol. *num.* 8. vbi de communi; Ioan. Andr. *num.* 11. Butr. *num.* 22. *vers. dicitur* 7. Hostien. *num.* 25. *&* 43. Card. *nu.* 3. *q.* 12. Compostell. *num.* 5. *in fin. vers. de Collegio*; Anchar. *col.* 2. *vers. circa hoc*; Goffred. *in sum. de elect. num.* 7. Hostien. *in sum. eodem tit. §. qualiter facienda, col.* 4. *vers. de Collegio*. Roman. *cons.* 312. *num.* 12. vbi de communi; Rebuff. *loco præfato, vers. quarto requiritur*; Baif. *de elect. par.* 3. *cap.* 24. Franc. Marc. *d. decis.* 1201. *in fin.* Siluest. *in sum.* Ang. Io. de Friburg. Tabien. Rosell. Azor. Iodoch. Lorich. *locis supra allegatis*. Et ratio huius dicti est, quia præsumitur eos, qui sunt de Collegio, fidelius tractaturos electionem; & non est honestum, vt qui sunt extra Collegium sciant conscientiam illorum de Collegio. Hostien. Imol. Baif. & Rebuff. *supra citatis locis*.

Et quamuis secundum aliquos substantialia formæ cap. quia propter, non incipiant à verbis illis, *assumantur tres de Collegio*; sed à verbis immediatè sequentibus, *qui secretè, & sigillatim vota cunctorũ diligenter exquirant*, prout gloss. *in d. cap. quia propter, in verb. sanior, in fin.* & fuit opinio Vincentij, & Tancredi,

Man-

Mandagot. *de elect. cap. 23. in verb. scrutari*, vbi, quod in Curia fuit confirmata electio Abbatis Tulleñ, licet in ea fuerint electi sex scrutatores, tres scilicet de Collegio, & tres extra Collegium, quem etiam refert Card. *in dicto cap. quia propter, num. 13. q. 12. vers. iuxta Mandagotum*, & hanc opionem esse in Curia receptam dicunt, licet ipsi contrarium expressè teneant; Hostien. *in sum. de elect. §. qualiter facienda, col. 4. vers. assumendo.* Goffr. *in sum. num. 7.* Io. de Friburg. *in sum. tit. de elect. q. 7. col. 2. vers. assumantur.* Io. Andr. *in d. cap. quia propter, nu. 9. in verb. assumantur:* Prædicta tamen opinio gloss. non est vera, vt patet ex supradictis, & bene dicunt Doctores modo allegati; neque probatur quod sit recepta in Curia, quia non est credendum
16 Doctori † de receptione attestãti, prout nec creditur de consuetudine attestanti Mohed. *decis. 2. & 3. de consuetud.* & est ratio, quia consuetudo est quid facti, & quod tunc fuit, potest hodie non esse: per quam rationem semper meo tempore Rota reprobauit opinionem illorum qui tenent, quod credatur Doctori testanti de consuetudine, quando est versatus in illo foro. Eoque magis non est credendum dictis Doctoribus, quia hoc dictum nõ videtur congruum; cum ferè omnes prædicti Doctores videantur moueri ex prædicta confirmatione electionis, in qua fuerunt adhibiti sex scrutatores, quæ quidem electio, vt rectè Rota aduertit *in dicta Causa Meten. Monasterij 5. Iulij. 1621.* per Summum Pontificem potuit confirmari ex gratia, non autem ex eo, quod electionem censuerit validam. Nec prædicta electio adhibitis sex scrutatoribus potuit sustineri, prout nec ista, ex regula, quod vtile per inutile non vitietur. *cap. vtile, de re-*
17 *gul. iur.* quia ista regula † non habet locum, quando aliquid inducitur pro forma substantiali, prout est, quod tres tantùm eligantur scrutatores de Collegio: quia cum forma sit indiuidua, vtile per inutile vitiatur. Dec. *cons. 532. num. 5.* Mandos. *de communi reg. 27. q. 24. nu. 10.* Matien. *in l. 1. tit. 4. lib. 5. gloss. 4. num. 9.* Becc. *cons. 12. num. 30.* Guttier. *canon. qq. lib. 2. cap. 15. num. 114.* Rot. *decis. 471. num. 9. par. 1.* & in terminis electionis, Roman. *cons. 66. num. 2. vsque ad finem:* vbi, quod stante statuto, vt electio fiat ad annum, & non vltra, & si contra fiat, sit nulla; electio facta per triennium est nulla in totum, quia illa verba dant formam electioni, quæ facit eam indiuiduam, & ibi Add. *in littera C,* quem sequitur Alciat. *in l. 1. §. sed si mihi, nu. 13. ff. de verb. oblig.* & Garzias *de benefic. p. 2. cap. 1. num. 59.* & optimè ad rem idem Alciat. *loco citato, num. 11. & 12.* vbi ex cap. Messana, de elect. dicit, quod si interueniant in electione laici, & clerici, electio est nulla in totum ea ratione, quia non est seruata forma, cum lex de forma introduxerit, vt laici non interueniant in electionibus, vt tenent Card. & Imol. *in dicto cap. Messana.*

18 Neque prædictis resistit, quod de cõsuetudine † potest introduci, vt aliqui extra Collegium interueniant in electione Specul. *de elect. §. 1. nu. 12.* Card. *in cap. quia propter, quæst. 12. in princ.* Bertach. *de Episc. lib. 1. par. 3. q. 5. nu. 4.* quem refert, & sequitur Boer. *ad Mandagott. de elect. cap. 23. littera R, vers. adde, qui tales possunt eligi scrutatores;* Card. & Specul. *vbi supra.* Quia quicquid sit de hac opinione, procedit, quando illi extra Collegium de consuetudine legitimè præscripta habent vocem; tunc enim, vt considerat Card. *loco prædicto*, hi dicuntur de Collegio eligentium. In proposito autem nullibi probatur, quod tres scrutatores exteri de consuetudine debeant interesse electioni; & si proba-

retur ista consuetudo, non releuaret, quia apertè constat, quod hi ex consuetudine nō sunt de Collegio eligentium, cum in electione vocem minimè dederint. Si verò prætendatur, quod de consuetudine possint eligi sex scrutatores, tres de Collegio, & tres extra Collegiū; Hoc etiam probato, nihil officeret, quia esset consuetudo contra dispositionem dicti cap. quia propter, quod cum † habeat decretum irritans, tollit omnem consuetudinem in contrarium, vt in puncto illius textus dicit Boer. *decis.* 1. *num.* 49. *&* 50. & hoc est regulare in omni lege, & canone habente decretum irritans. *cap. quod super his, in fin. de consanguin. & affinit. cap. super eo, in princ. de cognat. spirit.* Couar. *par.* 4. *cap.* 6. §. 10. *num.* 35. *& seqq.* Driedon. *de libert. Christian. lib.* 1. *c.* 16. *col. vlt. vers. & hinc iam consideranda*; Et confirmatur, quia lex irritans facit personā incapacem, quando circa illam versatur; & consuetudo non potest tollere incapacitatem, Dec. *in cap. nouit, de iudic. nu.* 84. Felin. & Aym. quos allegat Suar. *de Legibus, lib.* 7. *c.* 19. *num.* 13. *in fin.* & quamuis ipse *num.* 14. hanc sententiam non probet, dum tenet, quod lex irritans aliqua ratione honesta possit esse abrogabilis per consuetudinem: Tamen quicquid sit de hac opinione, quatenus etiam esset vera, in casu isto nihil prodesset, quia, vt idem Suarez declarat *num.* 16. *&* 17. procederet, si vniuersaliter † in toto Orbe per consuetudinem contrariam cum requisitis lex esset abrogata: quod in casu isto videtur improbabile; secus autem, quando in certo loco seruatur cōtra id, quod in lege habente decretum irritans dispo nitur; ista enim est præscriptio, quæ introduci non potest, obstante decreto irritanti; quia cum lex generaliter non sit abrogata, remanet in suo robore. Neque hic repetendum est, quod alias dicebatur in dicta Causa Meten. Coram me, quod videlicet non agatur de præscribenda lege, sed cōmmuni Doctorū sententia: quia imò de præscribenda lege agitur; nam licet aliqui Doctores interpretentur substantiala cap. quia propter incipere ibi, *qui secretè inquirant*; nihilominus communis intellectus illius text. est, quod substantialia incipiant à verbo *assumantur*; & hoc in alijs iuribus declaratur, scilicet in *in dicto cap. Ecclesia vestra il* 2. *de elect.* vt supra relatum est, & sic agitur de præscribendo contra Ius, non autem contra communem sententiam, quæ communis sententia versatur solum circa interpretationem illius tex. Suarez *de Legibus, lib.* 6. *cap.* 1. *nu.* 5. *vers. de hac igitur interpretatione.*

Secundo principaliter cōstat de nullitate electionis, quia dicti tres Scrutatores extra Collegium scrutati sunt votum Fratris Antonij primi scrutatoris de Collegio; & 2. loco præsente d. Antonio votum Matthiæ secundi scrutatoris; ac tertio loco præsente Antonio, & Matthia votum Valentini tertij scrutatoris. Vnde scrutatio Antonij, & Matthiæ corruit, quia, etsi aliqui velint, quod eligatur quartus scrutator, qui vna cum Notario scrutetur scrutatores; rectius tamen & communiter seruatur, quod duo ex eis tertium scrutentur: & sic duo ex scrutatoribus debebant Antonium scrutari, & duo Matthiam, quod minimè seruatum fuit; ita Abbas *dicto cap. quia propter, num.* 9. *vers. quarto quæritur.* Innoc. *in verb. cunctorum, num.* 6. Hostien. *num.* 43. *vers. sed quis inquiret.* Io. Andr. *num.* 18. Butr. *num.* 26. Compostell. *num.* 6. Baisius *de elect. p.* 3. *c.* 26. *num.* 8. Io. de Friburgo *in sum. de elect. quæst.* 7. *col.* 2. *ante fin. vers. & puto.* Rosell. *in sum. verb. electio* 1. *col.* 5. *vers. quot sunt.* Rodriq. *quæstion. reg. tom.* 2. *q.* 52. *art.* 3. *vers. in princ.* & sic non fuit seruata for-

ta forma cap. quia propter, quia modus prædictus scrutandi est secundum formam d. text. ibi, *vota singulorum diligenter exquirant*, ac proindè etiam sui ipsorum, vt scilicet semper duo tertium exquirant; Hostien. *in d. cap. quia propter, num. 3. in verb. Cunctorum*; & sufficit, quod forma deficiat in his duobus votis, cum satis esset, quod etiam in vno non fuisset seruata, vt electio corrueret, vt fuit opinio Vinc. quem refert, & sequitur Bellam. *in d. cap. quia propter, §. nisi forte vers. 3. quaero*; & ratio est, quia in parte relinquitur forma, quæ est indiuisibilis; Garz. *de benef. par. 3. cap. 4. n. 148.* qui loquitur, quando etiam defectus est in vno voto, & quod magis est, nec ille vnus, in quo notatur defectus, potest postea assentire; quia cum electio fuerit nulla, non potest ratificari; Compostell. *in d. cap. quia propter, num. 29.* Bellam. *loco citato.*

Tertio principaliter electio fuit nulla, quia ipsi scrutatores extra Collegium scrutati sunt, solum assidentibus scrutatoribus de Collegio, vt patet ex Instrumento cōfirmationis transmisso S.D.N. in quo sic habetur. Petrus Abbas Epternaceñ, suffraganeus Treuereñ, & Abbas ad S. Matthiam, qui sunt scrutatores electi extra Collegium (in præsentia Notarij infrascripti: Primo votum Fratris Antonij scrutatoris: deinde in præsentia iam d. Antonij votum Matthiæ scrutatoris: Tertio ipso quoque Matthia præsente votum Valentini) qui sunt tres scrutatores electi de Collegio. & postea subsequitur: Assidētibus iam dictis scrutatoribus, Venerabilis Patris Michaelis Prioris, & postea singulorum in Ord. seqq. Vota præstita, ab vnoquoque primitus Iuramento consueto præstito, inquisiuerunt, audiuerunt, & exceperunt, &c. Et sic scrutatores extra Collegium sunt illi, qui scrutati sunt Vota, assidentibus solum scrutatoribus de Collegio, atque ita contra formam cap. quia propter, vbi expresè disponitur, quod tres scrutatores de Collegio vota omnium diligenter exquirant: quod verbum (exquirant) importat vt ex se, & proprio ore exquirant, imò adhibitis quibusdam verbis adhortatorijs, quæ tamen non possunt diei de substantia, prout de substantia est, quod ipsi exquirant; Specul. *de elect. §. 1. nu. 17.* quem sequuntur Bertach. *de Episcop. lib. 2. par. 1. nu. 2.* Butr. *in cap. quia propter, nu. 25.* Abb. *num. 5. versic. nota 3.* Hostien. *num. 30.* Innoc. *nu. 6.* quod non fecerunt scrutatores de Collegio: Aliud nempe est facere, aliud assidere, *l. 1. ff. de off. Assess.* & aliud est facere, & aliud est esse præsentem actui per alium explicato, Bart. *in l. omnium, nu. 5.* per illum text. & ibi Bald. *num. 9.* Alex. *nu. 9.* Bart. *in l. Modestinus, nu. 3. ff. de donat.* Bald. *in l. illud sub nu. 4. C. de sacros. Eccles.*

Quarta etiam principalis nullitas ex verbis supra ponderatis resultat: quia
21 vt ex illis patet, vota † non fuerunt redacta in scriptis, contra formam text. in dicto cap. quia propter, ibi *& in scriptis redacta*. Abb. *ibidem, nu. 6.* Butr. *nu. 27.* Ioan. Andr. *nu. 19.* Hostien. *nu. 31.* vbi expresè, quod aliter non seruatur forma. Innoc. *nu. 6.* Imol. *nu. 5. in fin. vers. in gloss. redacta*, vbi quod hoc requiritur, quia melius constat de voto per scripturam, hoc est, ne memoria scrutatorum pereat. Innoc. *ibid.* Anchar. *ante nu. 1.* Bais. *de elect. par. 3. cap. 28. nu. 1. & seqq.* Mirand. *in Manuali Prælat. regul. tom. 2. q. 23. art. 16.*

Quinta adest nullitas, quia vota in
22 scriptis redacta † publieari debent in communi, vt habetur in dicto cap. quia propter, & hoc est etiam substantiale: in proprio autem fuit publicata solum electio, non autem vota, vt in instrumēto, ibi,

to, ibi, Inquisitis itaque collectis, & collatis singulorum votis, suffragijs, & voluntatibus, nos omnes rursus in vnum, ac in locum Capitularem conuocati, atque pro publicatione noui electi Abbatis, & Pastoris instantes, per sæpè dictum Dominum Præsidentem expresse rogati, num factam per nos electionem ratam, firmamque haberemus, consentientes in Abbatem, & Pastorem nostrum Monasterij, & Conuentus venerabilem Patrem, &c. Pium, &c. publicari, & proclamari fecimus, prout idem Dominus Præsidés Dominum electum alta, & intelligibili voce proclamauit, publicauitque, &c. Vnde cum fuerit publicata tantum electio, non autem vota, electio fuit nulla; Hostien. *in dicto cap. quia propter, nu.* 44. *vers. quintum est*: Io. Andr. *nu.* 28. *vers.* 9. Anchar. & Butr. *eod. vers.* Baif. *d. par.* 3. *cap.* 29. *in princip.* Mirand. *loco prædicto vers.* 9. Neque dicatur, quod electio fuit vnanimis, & propterea non erat necessaria publicatio votorum, cum non esset facienda collatio numeri ad numerum, meriti ad meritum, vel zeli ad zelum; Abb. *in dicto cap. quia propter, nu.* 10. Quia respondetur, quod ex tenore narratæ electionis constat vota non fuisse publicata, sed solum electionem. Et quamuis in petitione confirmationis dicatur quod electio fuit vnanimis, hæc est simplex enunciatiua; & si modò constaret, quod
23 fuisset † vnanimis, non releuaret; dum non constat fuisse publicatam, cum vota semper publicanda sint. Licet enim, vt supra dictum est, quando electio est vnanimis, non sit facienda collatio numeri ad numerum, meriti ad meritum, vel zeli ad zelum, debet tamen fieri collatio numeri, meriti, & zeli: Abb. *in dicto cap. quia propter, nu.* 10. *vers. si vnus*: vel saltem est facienda collatio numeri, aliàs esset in arbitrio scrutatorum pronunciare quem mallent: & hoc benè requiritur, prout etiam quando quis eligitur à duabus partibus; quo casu, licet non fiat collatio meriti, & zeli, *cap. si quando de elect. in* 6. Abb. *d. nu.* 10. *vers. nam maioritas*; Franc. Marc. *decis.* 924. *ante num.* 6. *lib.* 1. nihilominus fit collatio numeri, licet non ad numerum.

Non obstat, quòd Monasterium sit Ordinis sancti Benedicti & in d. electione dicatur, Et lecto capitulo ex regula de eligendo Abbate, &c. quod est c. 64. ex quo forsan posset prætendi, quod electio facta, iuxta dictam regulam substineatur: quia, vt aduertit Turrecrem. *tract.* 38. illud caput habet duas partes principales; in prima agitur de ipsa electione, in secunda de qualitate ipsius electi: & circa primam partem tres ponuntur electionum differentiæ. Prima est, si tota Congregatio in timore Domini concors fuerit in eligendo: secunda, si parua pars Congregationis, meliori tamen consilio freta, eligeret aliquem: tertia, si tota Congregatio peruersa intentione corrupta aliquem elegerit: primam, & secundam approbat, tertiam verò reprobat. & hoc est, quod disponitur etiam postea in dicto cap. quia propter, vt supra relatum est. Circa modum autem eligendi, regula nihil disponit; & si disponeret non releuaret: quia licet verum sit, quod quando habenti facultatem datur certa forma, illa non seruata, actus tenet; licet contraueniens possit puniri: secus tamen est, quando illa forma habet decretum irritans, vel perpetuam prohibitionem, prout in casu isto. Nam cum regula S. Benedicti sit anterior, superuenit constitutio Concilij generalis, de qua in dicto cap. quia propter, quæ dat certam formam cum decreto irritanti: ergo quod fit in contrarium, est nullum, vt distinguendo, dicunt gloss. *in Clem.* 1. *in verb. Inhibentes de*

tes, de iurepatr. vbi Imol. *num.* 3. *&* 4. Vitalin. *num.* 13. Anchar. *in cap. Statutum, §. fin. per tot. de rescript. in* 6. & *in Clement.* 1. *num.* 11. *verf. & hoc enim videtur de sequest. poss. & fruct.* Felin. *in cap, ex parte, limit.* 2. *de constit.* Abb. *conf.* 91. *col.* 3. *nu.* 6. *verf. ad prædicta induco lib.* 1. *& q.* 5. *Augerio num.* 6. *verf.* 2. *probatur*; Apostill. ad Roman. *conf.* 236. *nu.* 8. *in verb. singularis.* Suarez *de Legibus, lib.* 5. *cap.* 31. *num.* 10. vbi materiam exornat. Io. de Salas *de Legibus, quæst.* 96. *tract.* 14. *disput.* 16. *sect.* 8. *num.* 33. Sà *in summa, verb. lex, num.* 13. & ista est communis opinio, vt per Brun. *de forma tit. de potestate, & effectu formæ, & solemnit. in vlt. eff. in* 6. *limit. fol.* 57. *col.* 1. *verf. sexto prædicta regula.*

Neque etiam obstat si dicatur, quod vbi agitur de electione Abbatis regularis, sufficit quod electio fiat per vota secreta, iuxta Conc. Trid. *sess.* 25. *cap.* 6. *de regul.* Quia fuit responsum, quod aut Concil. loquitur de Abbatibus temporalibus, prout innunt illa verba, In electione Superiorum quorumcũque Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, &c. & super dispositione Concilij non est insistendum; aut loquitur de Abbatibus perpetuis, & eo magis electio est nulla, quia Concilium non derogat dispositioni d. cap. quia propter, vt per Rodriq. *in sum. cap.* 1. alias 102. *num.* 2. *&* 3. *de elect.* & fuit dictum Coram me in dicta Meteñ Monasterij. solum addidit, quod nedum vota sint secreta, sed ita, & taliter, vt nunquam eligentium nomina publicentur. Vnde si erat seruanda forma cap. quia propter, dispositio Concilij nedum non obstat, sed operatur, vt eo magis electio sit nulla, cum eligentium nomina nunquam publicari debeant. ex quo fuit, quod cũ fuerit electi tres scrutatores de Collegio, & tres extra Collegium, electio non remanserit secreta: quod certè non esset dicendum, si tres tantum de Collegio electi fuissent, Rodriq. *loco allegato, nu.* 3. Et censuit Congregatio Illustriss. interpretum, quam refert Garz. *de benef. par.* 5. *cap.* 4. *num.* 189. vbi quod electio est nulla, si aliquis ex electoribus vnam schedulam tantum vnico nomine scriptam recipit de manu scribæ, vel duas recipit, & aliam scindit: quam declarationem refert idem Garz. *in d. nu.* 193. Sic in proposito tres scrutatores extra Collegium sciunt votum eligentis, vnde possunt reuelare, & intrat nullitas electionis, per rationem declarationis præfatæ, cum Concilium habeat decretum irritans, verbis claris, quod inficit titulum, & possessionem. Et quamuis Nau. *conf.* 9. *de elect.* & Rodriq. *loco prædicto, num.* 4. & *quæst. regul. tom.* 2. *q.* 52. *ar.* 9. teneant, quod electio substineatur, quãdo votum alteri ostendatur sine culpa Capituli: tamen quicquid sit de hoc, in casu isto, culpa Capituli votum non est secretum, cum admiserit tres scrutatores extra Collegium. Neque etiam substineri potest electio, ex quo Nauar. post Innoc. & alios asserat loco citato, quod si adsit consensus, etiam non seruata forma, electio teneat, quia loquitur in foro conscientiæ; nam in foro fori indubitatum est electionem esse nullam; sed summus Pontifex potest consensum eligentium nõ solemniter præstitum conualidare, *cap. vnic. de postul. Prælat.* Abb. *in cap. quod sicut in fin. de elect.*

Neque facit, quod de prædictis solum constet ex instrumento, in quo Capitulum petit confirmationem; quia cum illud sit manu publica scriptum, habeatque sigillum, & subscriptionem omnium eligentium, indubitatum est, quod probet; vt in puncto similis Instrumenti dicunt Innoc. *in cap. innotuit, num.* 3. *de elect.* Io. Andr. *num.* 10. Card.

num.7. vers.6. quaero. Bellam. *num.20. vers. item dicit*. Bursat. *cons.159.nu.15. lib.2.* & videtur facere tex. *in cap. Ecclesia vestra il 2.* & ibi Doctores *de elect.*

Tandem fuit consideratum, quod in omnem euentũ electio non debet confirmari, cum non fuerit petita iuxta terminos cap. cupientes, de elect. in 6. & Concordata Germaniæ, & impedimenta quæ possent allegari, non probantur: vnde merito fuit resolutum in contumaciam alterius Partis, non constare de valida electione, quæ debeat confirmari; neque etiam debere confirmari ex negligentia petitionis confirmationis.

Et ita conclusum.

Coram eodem.

In eadem Treueren. Abbatiæ S. Maximini.

Veneris 24. Ianuarij 1625.

Contra decisionem in hac Causa factam, in qua fuit resolutum, electionem non substineri, tria opponebantur. Primum, quòd non omnes nullitates oppositæ subsisterent. Secundum, quòd electores possunt iuuari consuetudine hoc modo eligendi. Tertium, quòd in omnem euentum ista erat electio per compromissum cum scrutinio mixtum, & ideo poterat substineri. His tamen non obstantibus, & causa maturè bis discussa, DD. vnanimi voto perstiterunt in resolutis. Nullitates enim in decisione firmatæ subsistũt; nam cum fuerit actum per viam scrutinij, in pluribus non fuit seruata forma tradita in cap. quia propter, de elect. Primò, quia fuerunt electi tres scrutatores extra Collegium, & tres de Collegio; & tamen numerus non potest augeri, nec sumi extra Collegium. Secundò, quia scrutatores extra Collegium scrutati sunt votum Fratris Antonij primi scrutatoris, & deinde præsente dicto Antonio votum Matthæi secundi scrutatoris, & demum præsentibus Antonio, & Matthæo, votum Valentini tertij scrutatoris; vnde vota Antonij, & Matthæi corruunt. Tertiò, quia exquisitio suffragiorum fuit facta à scrutatoribus solum extra Collegium, assidentibus tantum tribus scrutatoribus de Collegio. Quarto, quia suffragia non fuerunt in scriptis redacta. Quintò, quia non fuerunt publicata vota, sed tantum electio, quæ ideo corruit, vt in cap. quia propter, de elect. & latè in alia decisione fuit dictum; ille enim textus habet decretum irritans, vt in eadem decisione fuit deductum, & probat tex. *in cap. si cui, de elect. in 6.* ibi ... *decernens eas, si aliter fierent, non valere*, & gloss. ibidem dicit non valere *ipso iure*. Quare cum electio non fuerit Canonica, S.D.N. illam confirmare non tenetur tam ex dispositione iuris communis, vt *in cap. quamquam, de elect. in 6.* quod licet procedat in electione Episcopatuum, habet tamẽ locũ etiam in alijs beneficijs Sedi Apostolicæ immediatè subiectis; Roman. *cons.332.nu.11.* gloss. *in dicto cap. quamquam*, in figurat. cas. Quàm etiam vigore Concordatorum ibi ... *& lapso dicto tempore*, de quo scilicet in cap. cupientes 16. de elect. in 6. *si non præsentata, vel si minus canonicè præsentatæ fuerint electiones, prouidebimus*, &c.

Neque est insistendum in eo, quod plerique Doctores circa prædictas nullitates varient. Quia vt fuit in prædicta decisione firmatum, omnes nullitates deducuntur, ex quo secundum communem Doctorum opinionẽ sunt contra substantialia formæ c. quia propter, de elect. quæ communis opinio operatur, vt ita debeat intelligi textus: & si aliquid contrarium fiat, non fit contra commu-

communem sententiam Doctorum, sed contra ipsum textum, quem communis schola ita interpretatur. Suarez *de Legibus, lib. 6. cap. 1. num. 5. vers. de hac igitur interpretatione*. Nec ex verbo, *exceperunt*, deduci potest, quod vota in scriptis fuerint recepta, cùm non fuerit additum, *in scriptis*, prout loquitur Suet. Tranq. de Tito Principe Romano ibi... *è pluribus comperi, notis quoque excipere velocissime solitum*, &c. Et licet scriptores, & Notarij vocentur *exceptores* in §. *deinde*, vbi gloss. *in verb. exceptorem, auth. de defens. Ciuit.* & *in l. exceptores*, vbi gloss. 1. *C. de numer. actuar. lib.* 12. id tamen non concludit, quod dicendo *exceperunt*, in scriptis excepisse intelligendū sit; quid enim hoc verbum de per se positū importet, ipsi Grāmatici bene discutiunt. Ad id verò, quod in decis. dicitur, nempè scrutatores tantum extra Collegium vota exquisiuisse, assidentibus ijs de Collegio, quod est contra formam cap. quia propter; dum respondebatur, quod sufficiat præsentia, & consensus ex Innoc. *in cap. in Genes. nu. 5. de elect.* & ex gloss. *in cap. sicut in verb. per vnum, de electione in 6.* fuit replicatum, quod gloss. Innoc. & alij alleg. non loquuntur in his terminis. Quidquid autem dicendum esset, an vnus ex scrutatoribus possit tantum scribere, cedulasque recipere; illud certum est, quod omnes scrutatores debent exquirere: hic verò tres tantum scrutatores extra Collegium exquisiuerunt, scrutatoribus de Collegio assidentibus. Nec debuit allegari, quod decretum irritans in dicto cap. quia propter, appositū referatur solummodo ad formulas electionum, itaut prohibeat omnem aliam formam, quàm scrutinij, cōpromissi, & quasi per inspirationē, non autem referatur ad solemnitates circa scrutinium dispositas. Quia iste intellectus nedum est valdè subtilis, & nouus, sed contra textum expressum *in cap. Ecclesia vestra 57. §. denique, de elect.* Roman. *cons.* 332. *num.* 12. & contra alium tex. *in cap. si eui, eod. tit. in* 6. ibi, *Talis electio, cùm præter formas, quas generale Concilium seruari statuit in electionibus celebrandis, decernens, eas, si aliter fierent, non valere*.

Quantum attinet ad secundum caput, quod scilicet in hac electione fuerit seruata forma consuetudinis huius Ecclesiæ, & ideo non fuerit opus seruari formam cap. quia propter, cùm lex per contrariam consuetudinem, etiam quod habeat decretū irritans, abrogetur, Suarez *de Legib. lib. 7. cap. 19. num. 14.* Tres fuerunt datæ responsiones. Prima, illam consuetudinem non probari. Secunda, non suffragari, cum non adsit expressus Papæ consensus. Tertia, eò magis non suffragari, quia nec adest scientia Papæ. Quod non probetur consue-
24 tudo satis patet, quia illa non † inducitur, si vario modo fuit seruatum, quia requirit actus vniformes. Bart. *in l. 2. in fin. princ. ff. sol. matr.* Dec. *cons.* 214. *num.* 2. *vers.* 2. *hoc idem*, & *per tot.* & *cons.* 129. *col.* 2. Alex. *cons.* 5. *lib.* 5. & *cons.* 173. *per tot. lib.* 6. Roland. *cons.* 2. *num.* 118. *& seq. lib.* 1. & *cons.* 87. *num.* 53. *lib.* 2. & *consil.* 13. *num.* 18. *& nu.* 20. vbi quod nullus discrepat, *lib.* 4. Aym. *cons.* 90. *nu.* 5. Rimin. Iun. *cons.* 264. *num.* 28. *&* 29. *lib.* 3. & *cons.* 265. *num.* 25. Et quando consuetudo est varia, quod non recedatur à iure communi, Natt. *cons.* 132. *in fin.* & *cons.* 309. *nu.* 9. Roland. *d. cons.* 87. *nu.* 53. *lib.* 2. Curt. Iun. *cons.* 260. *nu.* 20. *lib.* 3. In proposito autem, electiones, in quibus fit fundamentum, vniformes minimè sunt. In illa enim de anno 1502. sub Alexan. VI. vota fuerunt redacta in scriptis, & tam scrutatores de Collegio, quam extra, suffragia exquisiuerunt. In alia facta de anno 1514. sub Leone X. fuerunt

fuerunt electi tres scrutatores de Collegio, & vota in scriptis redacta. In alia de anno 1525. sub Clemen. VII. tres tantum de Collegio scrutatores fuerunt electi, & suffragia pariter redacta in scriptis. Sub Pio V. de anno 1565. tres etiā scrutatores de Collegio tantum fuerunt adhibiti. Sub Gregor. XIII. de anno 1581. suffragia fuerunt per Notarios scripta, quod est de Iure permissum, gloss. *in dicto cap. quia propter in verb. Redacta*: sola enim quæstio est, An laicus Notarius possit scribere, vt per Doctores ibidem. Vltima verò sub Sanctæ mem. Gregor. XV. de anno 1621. satis annuit vota fuisse in scriptis redacta, cum in ea dicatur quod in præsentia Notarij vota scrutata fuerunt.

Fuit præterea ex abundanti consideratum, quod tempore Clem. VII. fuit electus Ioannes de Cellis, & non datur alia electio vsque ad tempus Pij V. & tamen electiones intermedias affuisse non est ambigendum, cum sub Pio V. non fuerit facta electio per obitum dicti Ioannis; sed cuiusdam Petri, pro vt fuerunt etiam electiones intermediæ inter Gregor. XIII. & S. mem. Greg. XV. tempore enim illius fuit electus quidam Bernerus, & sub vltimo Gregor. fuit facta electio per obitum Nicolai, & sic non rectè deducitur status electionum.

Fuit insuper ponderatum quod in electione sub Alexand. VI. fuit facta mentio electionum, de quibus in cap. quia propter, & sub Pio V. dixerunt electores, quod volebant precedere per viam scrutinij. Sub Gregor. XIII. expressè etiam fuit dictum, quod ex tribus modis eligendi; nimirum per scrutinium, per compromissum, & quasi per inspirationem, viam scrutinij elegerūt. Et in postrema sub S. mem. Greg. XV. dicitur, quod viduatæ Ecclesiæ, per viam scrutinij intendebant prouidere. Ex quo igitur viam scrutinij censuerunt eligendam, censendum est viam ordinariam elegisse, scilicet iuxta terminos cap. quia propter, Specul. *in rubr. de elect. num.* 12. Si verò dictam formam seruare nescientes errarunt, non potest dici aliquam consuetudinem induxisse, quæ

25 ex † certa scientia, non ex errore debet induci, gloss. *in cap. fin. in verb. Legitimè versic. item quod ex certa scientia*, & *ibi* etiam Abbas *nu.* 12. *de consuet.* Siluest. *in verb. Consuetudo*, *q.*4. Tabien. *notab.*7. *nu.*8. Medic. *de leg. par.* 2. *q.* 14. *nu.* 5.

Secūdo fuit principaliter responsum,

26 quod ad † inducendam consuetudinem contra Canones, requiritur scientia, & expressus cōsensus Papæ, alias nunquam per contrariam consuetudinem lex abrogatur. Quia Summus Pontifex non habet potestatem à Populo, sed immediatè à Deo: & ideò non est populus, qui inducit consuetudinem contra Canones, sed auctoritas Papæ permittentis, Abb. *in cap. fin. nu.*8. *in fin. de consuet.* Salas, *de legib. q.*97. *tract.* 14. *disput.* 19. *sect.* 6. *nu.* 59. *versic. hac sententia*. Quod

27 in lege Ciuili † secus est, nam lex Ciuilis tendit ad bonum publicum, & in vtilitatem priuatorum: vnde si populus vult sibi præiudicium inferre, Principes ab eodem Populo potestatem habentes nō curant, *l. de quibus*, *vers. nam cum ipse*, *ff. de leg.* S. Tho. 1.2. *q.*47. *art.*3. *in resp. ad* 3. Abb. *in cap. fin. num.* 9. *de consuet.* Driedon. *de liber. Christ. cap.* 11. *ante fin.* Ius autem Canonicum principaliter intendit hominem in Deum dirigere, & venit ad bonum publicum Ecclesiasticum; & cum sit institutum à potestate spirituali, illa non potest in laices cadere, Abb. & Driedon *locis præcitatis*. Hinc ergo cum consensus Papæ operetur ad istam consuetudinem inducendam, requiritur illius certa scientia, itaut non sufficiat error, vt dictum est; & simul requi-

requiritur animus inducendi consuetudinem, gloss. *in dicto cap. fin. in verb. Legitimè*, vbi Abb. *num.* 17. & facit text. *in leg.* 1. *C. quæ sit long. consuet.* Quare si consensus Papæ est ille, qui consuetudinem inducit, & etiam ad hunc effectum requiritur certa scientia, & voluntas inducendi consuetudinem; non potest deduci voluntas, nisi expressus consensus adsit; multa enim per patientiam tolerantur, quæ deducta in iudicio exigente iustitia toleranda non essent, vt dicit text. *in cap. cum iam dudum* 18. *in fin. de præb.* quem in puncto allegat gloss. *in §. leges in verb. Abrogata dist.* 4. & ex istis rationibus conuincitur Vasquez 1. 2. *art.* 97. *disp.* 177. *cap.* 12. dum dicit nihil referre, quod Papa recipiat potestatē à Deo, & non à Populo, vt consensus eius tacitus non possit operari ad derogandum suæ legi: vt enim ex prædictis apparet, multum refert, quod Papa immediatè potestatem habeat à Deo. In hoc autem casu nedum non adest expressus consensus Summorum Pontificum, sed nec etiam scientia, vt in tertia responsione ostendemus.

28 Et quod requiratur † nedum scientia, sed etiam expressus Papæ consensus ad inducendam consuetudinem contrà Canones, etiam quantocumque temporis spatio illa fuerit seruata, tenent gloss. *in dicto §. leges, in verb. Abrogat. dist.* 4. Archid. *in cap. cum de benefic. nu.* 2. *circa med. vers. nam*, & ibi notat *de præb. in* 6. vbi optimè dicit casum esse expressum in *cap. consequens*, & *in cap. nolite* 11. *dist. cap. fessa* 9. *q.* 3. & *cap. illud*, & *cap. ridiculum* 12. *distinct.* Io. Andr. *in dicto cap. cum de beneficio post princip.* Gemin. *nu.* 6. Franch. *nu.* 3. & 4. S. Antonin. *in sum. par.* 1. *tit.* 16. *cap. vnic.* §. 2. *ante fin. vers. dicit autem Ioannes.* Io. de Salas *de Legibus q.* 97. *tract.* 14. *disp.* 19. *nu.* 62. *in fin.* quam sententiam sequuta fuit Rota in Romana obseruationis contractus 23. Octobris 1551. coram Chissanen relata apud Verall. *decis.* 204. *num.* 3. *par.* 3. & in Romana concordiæ S. Petri 12. Febr. 1610. corā Reuerendissimo Domino meo Caualerio, nunc S.D.N. Datario: quæ eo magis de plano procedunt, cùm cap. quia propter habeat decretum irritans, vt considerant Archid. Ioan. Andr. Gemin. & Franch. *locis prædictis*; cui sententiæ consonat etiam dictum Goffr. & Innoc. *in cap. ad nostram in princ. de probat.* vbi lex, quæ est contra ius commune, non debet seruari, cum non sit inducta de certa scientia eius, cuius est condere, & mutare legem, *l. de quibus, ff. de legibus*.

Tertiò principaliter etiā fuit responsum, quod communis, & indubitata conclusio est, legem Papæ non posse abrogari, saltem absque illius scientia, vt egregiè probat Driedon. *de libert. Christ. l. lib.* 1. *cap.* 2. *in fin.* Vasquez *ad S. Tho.* 1. 2. *q.* 97. & hanc opinionem ab omnibus teneri affirmat Petrus de Lorca *ad* 1. 2. *S. Thom. in tit. de legibus disp.* 29. *in princip.* & latè fuit deductum in dicta causa Romana concordiæ S. Petri. Quæ scientia, ex qua arguitur consensus, hic non adest, sed error, qui non sufficit ad inducendam consuetudinem, vt supra est dictum. Scientia enim summorum Pontificum, quæ deducitur ex confirmationibus, non adest; cùm electiones nullas cōfirmauerint absque certa scientia, Bar. *in l. si constit.* 12. *nu.* 1. *ff. de appellat.* vbi quod per confirmationem non confirmatur electio inualida, nisi fieret ex certa scientia, Bald. *in l. nominationes* 27. *nu.* 2. *vers. tu dic. C. de appellat.* vbi quod confirmatio Superioris non purgat vitium electionis, nisi Princeps confirmet ex plenitudine potestatis: & loquitur in terminis electionis, in qua non fuit seruata forma cap. quia pro-

pter, Franc. Marc. *decis.227. nu.5. & 6.*
par.1. Innoc. *in cap. cum dilecti 32. nu.1.*
de elect. Alex. *consil.59. nu.8. lib.1.* vbi
quod nec certa scientia præsumitur, nisi
probetur. In proposito autem siue di-
camus, verba confirmationum de per se
importare, quod Papa ex certa scientia
confirmauerit, siue non: Nihilominus
vtcunque sit, veritas est, quod cum
Summi Pontifices confirmauerint ele-
ctiones tamquam Canonicas, & verè
non sint tales, cum in illis non fuerit in-
sertus tenor, præsumuntur circumuenti
ab ijs quibus electiones examinandas
mandarunt, Felin. *in cap. cum à nobis,*
nu.3. de test. Ruin. *cons.41. nu.15. vers.2.*
respondendum lib.1. Gabr. *concl.2. nu.42.*
& seqq. de probat.

Neque facit, quod quando interuenit
consensus de iure naturali requisitus, ele-
ctio dicatur Canonica; Innoc. *in cap. cum*
sicut, num.7. Compost. *col.6. in princip.*
nu.17. vers. item quaro de elect. Archid.
in cap. nullus, nu.2. eod. tit. Franc. Marc.
decis.1322. num.1. in fin. par.1. & in di-
ctis electionibus interuenerit consensus
de iure naturæ requisitus, & propterea
tanquam Canonicæ potuerunt confir-
mari, Innoc. *in d. cap. quod sicut, nu.23.*
vers. circa primum, Io. Anan. *nu.7.* Bel-
lam. *num.50.* Quia fuit responsum ele-
29 ctionem triplici modo dici † Canoni-
cam; largè, strictè, & strictius, vt per
Gemin. *in cons.88. num.4.* Strictius dici-
tur Canonica electio, quando omnia
interueniunt, quæ sunt de substantia, &
solemnitate; quæ si omittantur, electio
est nulla, *vt in d. cap. quia propter.* Stri-
ctè dicitur, quando seruantur illa, quæ
sunt de substãtia, omissis tamen his, quæ
pertinent ad solemnitatem, vt puta vo-
catio absentium; & isto casu electio non
est nulla, sed venit annullanda, *vt in cap.*
quod sicut 28. de elect. Largè dicitur Ca-
nonica, quando non sunt seruata substã-
tialia, nec alia solemnia requisita à iure
positiuo, sed habet tantum validitatem
iuris naturalis, vt quia scilicet habet con-
sensum eligentium; & ista de iure non
est valida, *vt in dicto cap. quia propter, &*
in cap. sicut de elect. in 6. Vbi autem Papa
appellat electiones Canonicas, censen-
dum est intellexisse de electionibus Ca-
nonicis strictiori modo, cũ iura tales ap-
probent; & illud est proprium signifi-
catum, quod communiter iura recipiũt:
dum enim dicunt Canonicam, intelli-
gunt de valida, vt patet *in cap. postulasti*
in princip. de cleric. excommun. ministr. &
à propria verborum significatione rece-
dendum non est, *l. non aliter, ff. de legat.3.*
cap. in nostra de iureiur. & *in cap. propterea*
de verb. significat. Ita egregiè Gemin.
d. cons.88. nu.4. & benè Rebuff. *in praxi*
tit. Canonica instit. quæ dicatur; vbi quod
solum illa dicitur Canonica, quæ fit se-
cundum Canones, *cap. cum aliter de do-*
lo, cap. grauis, de cens. cap. vnic. de ætat.
& qualit. in 6. nec potest dici Canoni-
ca, quæ iure facta non sit, *cap.1. de elect.*
Et si diceremus Summos Pontifices non
ita sensisse electiones Canonicas, con-
firmationes tanquam non factæ ex cer-
ta scientia corruerent, vt supra osten-
sum est.

Neque debuit allegari, quod in Con-
cordatis habeatur Papam confirmatu-
rum electiones canonicas, & concorda-
ta debeant intelligi iuxta terminos Con-
cil. Basileeñ *sess.38. de elect.* in quo fuit
statutum, quod electiones factæ ab om-
nibus, vel à maiori parte, etiamsi reli-
qua electionis formam concernentia
omissa fuerint, cõfirmari deberent. Nam
vt plenè satisfiat huic prætensæ vanitati,
& minus dignæ, vt à Catholicis allege-
tur, Concordata continent: *Placet no-*
bis, quod in Metropolitanis, & Cathedrali-
bus, &c. & Monasterijs immediatè sub-
iectis Sedi Apostolicæ fiant electiones tam-

nica,

nica, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus constitutum in constit. fel. rec. Nicolai PP. III. incipit: Cupientes, expectabimus; & lapso dicto tempore, si non præsentata, vel si minus canonicè præsentata fuerint, prouidebimus, &c. & si canonicæ fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili, & euidenti causa, &c. de digniori, & vtiliori persona duxerimus prouidendum, &c.

30 Huiusmodi † Concordata, quod sint intelligenda de electionibus strictiori modo acceptis, hoc est iuxta formam cap. quia propter, dicit Henr. Canis. *in adnotat. ad d. Concordata*, & probatur ex verbis illis, *si præsentata minus canonicè fuerint*; quæ verba sunt desumpta ex text. *in cap. quamquam de elect. in 6.* vbi minus canonicas appellat illas electiones, quæ fiunt cõtra formam Concilij generalis, quæ est forma cap. quia propter, vt notat gloss. *ibidem*; & hæc satis probant omnia superius deducta ad interpretationem verbi *Canonicas* positi in cõfirmationibus, & Aeneas Silu. *in epist.* 338. Martino Mayer Archiepiscopi Moguntini Cãcellario missa sub Dat. Romæ 12. Kalen. Octobris 1457. & sic statim post concordata videtur illa intelligere de electionibus Canonicis, prout de iure communi. Inquit enim: *Nulla electio reiecta est, quam constitit fuisse Canonicam: Pontificalis Ecclesia in Alemania nulla reseruata est specialiter D. N. contra Concordata vestra, &c.*

Et hoc posito, inanis etiam est prætensio, quod concordata sint intelligenda iuxta determinationem Concilij Ba-
31 sileeñ: quia licet † illud in principio fuerit Oecumenicum, eò quod auctoritate Summi Pontificis fuerit indictum sub præsidio Iuliani Card. Cæsarini, & prosequutum, donec illicita potestate vsurpata, & in Pontificem Romanum, omni iudicio & subiectioni coactiuæ iure diuino exemptum, iudicium suum ipsi cõuerterent, & Pontifex Legatum suum, omnesq; alios Episcopos auocaret. Quãdo verò post horum discessum Synodus sub præsidio Cardinalis Arelateñ continuata, inuitoque Pontifice prorogata est, non tantum Oecumenica, verum etiam legitima Synodus esse desijt. Nam eo tempore, quo Concilium in Pontificem sentẽtiam pronunciare ausum est, omnesque præcipui Episcopi discesserant, & Cardinalis Arelateñ præsidendi sibi munus assumpserat, quia Episcopi paucissimi erant, introduxerunt in Synodum ingentem presbyterorum multitudinem, ita vt cõtra omnem formam Conciliorum non Episcoporum, sed presbyterorum Synodus esset: & Deus opt. max. sententiam suam dicere volens; tam horribili peste Basileam affligebat, vt maior pars eorum, qui remanserant in Conciliabulo, vel extincti, vel secedere coacti fuerint, vt refert Aen. Silu. *in hist. Concil. Basil.* cui ipse interfuit. Quod Concilium in Concil. Lateraneñ vltimo sub Iulio II. Sess. 4. sub Leone X. sess. 11. appellatur schismaticum, seditiosum, & nullius prorsus auctoritatis: & Sanctæ memoriæ Eugenius IV. ad orationẽ habitam per Ioannem Bachenstein, & petitionem factam nomine Cõcilij Basileeñ, inter alia cùm peteretur obseruatio decreti de electionibus; præmissa responsione, quod semper eius intentionis fuit inuigilare in his, quæ honorem Dei, salutem animarum, ac bonum totius Ecclesiæ, & Reipub. Christianæ concernerent, signanter ad extirpationem hæresum, reformationem morum, ac pacem populi Christiani; ad specialiter petita sic respondit. Quantum autem ad negotium indulgentiarũ, electionum, annatarum, causarum, & vacationum scriptorum, & abbreuiatorum Romanæ Curiæ, quia

materiæ grandes sunt, & discussione & declaratione indigent, se vna cum Fratribus suis S.R.E. Cardinalibus decreuisse respondere per suos Concilio, quod quam primum facere intendit, sperans responsiones suas tales esse debere, quæ iustitiæ, & honestati conueniant, ipsiq. Cōcilio, & omnibus piè sentientibus ad Dei honorem, charitatem, & pacem, ac bonum vniuersalis Ecclesiæ gratæ, & acceptæ meritò sint futuræ. Ita habetur *tom.4. par.1. concil. Colon. impr. in append. fol.177. & seq. & fol.179.* habetur prædicta responsio.

32 Neque dici potest Concordata † esse intelligenda iuxta Concil. Basileeñ, ex quo Nicolaus V. qui Concordata fecit, decreta Concil. Basileeñ confirmauerit, vt patet in eius Bulla, & refert Aeneas Silu. & Gobilin. *locis citatis*; & ideò Concordata debent intelligi iuxta statuta Concil. Basileeñ per eundem Pontificem confirmata. Quia hoc est merum figmentum, cùm Concordata habeant dat. *Kal. Aprilis* 1447. Bulla autem habet datum *sub 14. Kal. Iul.* 1449. Et sic tempore Concord. Bulla non erat in rerum natura. Veritas tamen est, quod Nicolaus V. non confirmauit decreta Concilij, sed pro bono pacis electiones factas in obedientia Concil. Basileeñ, vt patet in prædicta Bulla, quæ habetur *in d. tom.4. par.1. fol.69.* cuius hæc sunt verba formalia: *Nicolaus, &c. quascunque promotiones, electiones, confirmationes, postulationum admissiones, translationes, commendas, administrationes, prouisiones, reseruationes, vniones, incorporationes, reuocationes, pallij dationes, consecrationes, personarum benedictiones, de ordine ad ordinem translationes, infeudationes, absolutiones, liberationes, quietationes super quibuscunque debitis ratione decimarum, indulgentiarum, annatarum, dispensationes tam super ætatis, quam natalium, & aliarum inhabilitatum defectus, &c. ac omnia & singula tam iustitiam, quàm gratiam concernentia, siue in foro conscientiæ, vel contentioso, in personis, & locis, quæ tempore concessionis, & aliorum præmissorum obedierunt prædicto Vener. ac Cariss. Fratri nostro Amodeo Cardinali Felici V. nominato, ac congregatis* (scilicet in Concil. Basil.) *aut alterius eorum auctoritate, etiam de latere Legatis, seu delegatos ab eis potestatem habentes coniunctim, vel diuisim qualitercunque facta, gesta, concessa, indulta, data, disposita, & ordinata, etiamsi maiora, aut grauiora, aut alterius cuiuscunque naturæ à præmissis existant, & specialem requirentia expressionem, eum omnibus, & singulis inde sequutis, ac etiam omnia, & singula per ordinarios in dictis locis facta; pro bono pacis, & vnionis Ecclesiæ, motu proprio, & ex certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine, de consensu venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium præsentium, seriè approbamus, ratificamus, & confirmamus, rataque & firma fieri volumus, &c.* Et quamuis prædicta clariss. sint, potest tamen addi, quod si gesta Concil. Basil. fuissent confirmata, frustra in Concil. Lateraneñ sub Iulio II. & Leone X. sess.4. & 11. vt supra relatum est, illud fuisset appellatum schismaticum, seditiosum, & nullius prorsus auctoritatis; & incassum, dum in eod. Concil. Lateraneñ improbantur acta Basileeñ, fuissent facta Concordata cum Rege Franciæ.

Et Æneas Silu. *epist.* 369. sub Dat. Romæ 8. Augusti 1457. scribens dicto Martino Mayer Cancellario Archiepiscopi Maguntini, nō dicit decreta Concilij fuisse confirmata, imò totum oppositum; sicque aliter diceret, falsum esset: Audiatur ipsemet loquens ibi: *Sed vt ad querelas tuas veniamus, dicimus tibi dignū esse, vt compactata cum vestra natione*

tione seruentur, &c. Verùm cum dicis decreta Concilij Basileensis nō custodiri, idque putas iniuriosum esse nationi, indignam dicimus esse querelam tuam: propter decreta enim Basileensis Concilij inter Sedem Apostolicam, & nationem vestram diffidium cœpit, cum vos illa prorsus tenenda diceretis; Apostolica verò Sedes omnes reijceret. Itaque fuit denique compositio facta (scilicet concordata) *in qua nos Imperatorio nomine interfuimus.* Eam certam legem dedit, deinde inuiolabiliter obseruandam, per quam aliqua ex decretis Concilij prædicti recepta videntur, aliqua reiecta; hoc est, fuerunt facta concordata, per quæ aliquid fuit concessum nationi: non autem simpliciter dicit, quod per concordata, gesta in Concilio Basileensi fuerunt confirmata. & subditur: *Itaque non iustè agis, si per omnia seruanda esse decreta contendis*; & sequitur ibidem: *Sed venio ad electiones, quas passim contemni refers; hoc non inuenimus, ità esse, vt asseris; nam postquam ex Alemania huc venimus, plures Ecclesiæ Cathedrales eiusdem nationis vacauerunt; in quibus, vel postulationes factæ, vel electiones fuere. De postulationibus, nihil est quod obijci possit, nam illæ ex gratia pendent etiam vetusto iure; liberumque est Pontifici Maximo eas admittere, vel reijcere; Electiones autem si canonicæ fuerint, compactatorum vigore confirmationem merentur, nec repelli possunt nisi de vtiliori persona Romanus Pontifex de consilio Fratrum suorū S.R.E. Cardinalium duxerit prouidendū: sed neque hic est aliquid, quod reprehendi meritò possit.* Et sic apparet quod refert tenorem concordatorū, & intelligit de electionibus Canonicis, prout de iure communi, nō autem iuxta disposita in prædicto Conciliabulo. & subsequitur idem Æneas: *De tempore dicimus, quo Romanam Curiam sequimur. neque (iam biennio tantum est, quod hic sumus) vlla electio huc allata est, quæ ritè, & canonicè comperta sit; nam Traiectensis electio, de qua magni rumores habiti sunt, in personam excommunicati ceciderat. Aliæ verò alios defectus habuere.* & concludendo dicit: *Itaque vides non esse, cur vestra natio circa electiones iustam querelam habeat*, &c.

Et non aduersatur idem Æn. Silu. sed fauet in Apologia ad eūdem Martinum Mayer fol. 672. secundum paruam impressionem: ibi enim recenset obitum Eugenij IV. & creationem Nicolai V. quòdque miserit Legatum in Germaniam Ioannem Cardinalem S. Angeli; *Coram quo*, inquit, *disceptatum est, quonam pacto Pontifici Nicolao parendum esset. Erant, qui decreta Basileensis Concilij omnia suscipienda contenderent, illisque saluis, Papæ obediendum. Contra Legatus Apostolicus eius Concilij legibus, quod Romana Sedes refutasset, nullam inesse vim aiebat. Alij, quibus media sententia placebat, verum Basilea Concilium aliquando affirmabant, eiusque temporis constitutiones, haudquaquam reijciendas esse putabant. Postremò eo modo concordiæ locus fuit, vt sententia quorumdam decretorum Basileensis Concilij reciperetur: reliqua verò eius statuta reiecta viderentur.* Hæc verba non sunt intelligenda, quod decreta Concilij fuerint approbata, sed quod in Concordatis aliquid fuerit conuentum, prout dispositum fuerat in Conc. Basileen. & quoad formam electionum, quod concordata non sequantur disposita in Concil. Basileen. litteris rotundis idem Æn. asserit ibi. *Sed pergis vlterius, & concordiæ formulam attingens, decretum super electionibus in Basilea promulgatum, tanquam receptum in conuentionibus videatur, infringi reijcique contendis; inexcusabilem esse Romanum Pontificem arbitraris, & prorsus iniustum, qui cunctis electionibus aduersetur; nec tolerabile hoc tuis [illegible] esse existimas, nec tibi respon[illegible]

in hac parte confidis. Sed subsequitur prædictæ obiectioni talis responsio. *Falleris haud modicè nostro iudicio, quemadmodum .. clarius tibi ostendemus; nam formula concordia, quæ respicit electiones, hunc sensum habet; illas enim in Ecclesijs Cathedralibus, & ex monasterijs expectari iubet per tempora, quæ sunt à iure statuta, eosque si canonicæ fuerint, confirmari, nisi Romanus Pontifex de persona, quæ sit magis idonea electo, vacanti Ecclesiæ de consilio Fratrum suorum S. R. E. Cardinalium prouidendum duxerit.* Et sic verbis, quibus nihil potest obijci, dicit concordata circa electiones non esse intelligenda, vt scilicet electiones subsistant, si iuxta tenorem Concil. Basileen. fiant; sed solum quod substineantur, si secundùm Canones factæ fuerint: & tamen recenset plures electiones, quas Summi Pontifices tanquam Canones confirmarunt, alias verò tanquam minùs canonicas reiecerunt. Denique Gobelin. in comm. Pij II. qui fuit idem Æneas Silu. ita in minoribus appellatus, *fol.* 12. secundũ magn. impress. & *fol.* 20. secundam paruã, *vers. interea Ioannes,* refert, quod Legati Romam missi retulerunt Eugenium durissimè respondisse; & quod Æneas Siluius alias notulas composuit, quæ Eugenio mitterentur; vt verè postea Romam missæ fuerunt. Sed hoc non tangit negotij veritatem, quæ clarè elucescit ex supra deductis.

Quantum attinet ad tertium principale caput oppositum, nempe, quod ista non fuerit electio simpliciter per scrutinium, sed per compromissum cum scrutinio mixtum, quæ forma eligendi est canonica ... puta si ita compromissum sit, vt compromissarij ipsi exquirant vota singulorum, illumque eligant, in quem maior, & sanior pars consenserit, vt est constitutio Innocentij III. de qua *in cap. cum dilectus* 32. *de elect.* quæ non fuit reuocata per constitutionem Alex. III. in Concilio generali de anno 1215. de quo in dicto cap. quia propter, vt declarat Bonif. VIII. *in c. cum expediat* 29. *de elect. in* 6. *cap. si cui* 27. *eodem tit.* Canis. *in compen. iur. canon. in tit. de elect. cap. de concurs. comprom. cum scrutin.* Bais. *de elect. par.* 3. *cap.* 17. *num.* 4. *vers. aliquando autem.* Ceterum, quod ista forma sit canonica nõ negatur, sed factum negatur: non enim fuit processum per viam compromissi cũ scrutinio mixti, quia compromissum, aut fit expressè, aut tacitè ex verbis inducitur, vt sentit Petr. de Bais. *eadem par.* 3. *cap.* 17. *nu.* 1. *in fin. de elect.* & Specul. *in rubr. eiusdem tituli, num.* 13. In hoc autem casu neutrum adest. Non expressum, quia congregato Capitulo is, qui habet in Capitulo primam vocem, vel alius de mandato Capituli, seu quiuis etiam sine mandato, Capitulo tamen non contradicente, requirit primo singulos singillatim, an placeat procedere hac forma compromissi; & omnibus consentientibus, itaut nullus omnino discrepet, debet requirere eos iterum, quibusnam personis, & per quem modum velint eis committere vices suas; & omnibus de personis concordantibus, & de modo, tunc omnes simul, vel vnus nomine omnium, in personas huiusmodi eligendas trasferat potestatem. Si vero Capitulum nolit in compromissarios conuenire, possunt eo casu, vt citius ad concordiam deueniatur, vni, vel pluribus, qui vice omnium eligant compromissarios, committere vices suas. Ita Mandag. *de elect. par.* 1. *cap.* 39. Compostell. *in cap. quia propter, num.* 26. *vers. quæro modo,* & ibi Bellam. *in §. vel saltem nu.* 7. *eodem tit.* & de hoc debet confici publicum instrumentum, Specul. *in tit. de elect.* §. 2. *in princ.* Bertach. *de episc par.* 1. *lib.* 3. *quæst.* 49. *num.* 93. Idem Specul. *in*

cap.

cap. de via compromiss. num. 4. & hoc casu quæstio est, vt per Bart. *in l. institutio, num.* 3. *ff. de cond. instit.* an duo sint conficienda instrumenta, vt scilicet vnum contineat: *Nos eligimus, quem tales compromissarij nominabunt*: & alterum: *Eligimus illum, quando tales compromissarij nominabunt.* Tamen idem Bart. concludit, quod licet de iure duo essent conficienda, de consuetudine contrarium seruatur. Hanc autem formam hic non fuisse seruatam certum est, cum nihil tale legatur in instrumento S. D. N. transmisso.

Reliquum est, vt videatur an adsit compromissum cum scrutinio mixtum saltem tacitè. Abbas Ricardotus fuit electus Præsidens Capituli, & ea, quæ vti talis gessit, gessit in præsentia Abbatis Treueren. & S. Matthiæ; fuerunt etiam electi tres scrutatores de Collegio, quibus, & ante nominatis Abbatibus fuit data, & concessa omnis auctoritas, & potestas secreto, & sigillatim vota omniũ, & singulorum scrutandi; quapropter hi fuerunt electi scrutatores, non compromissarij, vt scilicet eligerent per compromissum cum scrutinio mixtum. Vt enim superius firmatum est, debet dari facultas, vt compromissarij vota singulorum exquirant, illumque eligant, in quem maior, & sanior pars consenserit. *d. cap. cum dilectus* 32. *de elect.* quem ita explicat gloss. *in cap. cum expediat*, quæ est prima, & incipit, *pro intellectu de elect.* Et quamuis in dicto instrumento subdatur: Et facta collatione numeri ad numerum, zeli ad zelum, & meriti ad meritum, fuit data potestas, illum in Abbatem nominandi, & publicandi, in quem omnes, vel maior pars Capituli inueniretur consensisse; hæc tamen verba sunt intelligenda, vt scilicet scrutatores possint nominare, hoc est verbo pronunciare, seu proclamare, & publicare electionem factam à Capitulo, non autem quod ipsi tanquam compromissarij possint eligere: quia post electionem factam à Capitulo, electio pronunciatur, & publicatur, vt bene Rebuff. *super concord. rubr. de reg. ad Prælat. nomin. §. vlt. in verb. forma in* 13. 15. & 16. *requis. fol.* 230. & 231. & tunc demum data facultate nominãdi, censeretur data etiam facultas eligendi, si constat arbitros fuisse electos. & in istis terminis procedit tex. *in cap. cum in iure peritus* 33. *de elect.* vbi Hostien. *num.* 13. *vers. sed quidquid dicat.* Io. Andr. *num.* 8. Rebuff. *in pract. de nomin. quæst.* 1. *num.* 24. Hic autem non fuerunt electi arbitri, sed scrutatores, vt dictum est, & ideo illa facultas nominandi debet quoad publicationem censeri, vel ad summum data ad electionem nomine Capituli faciendam; cùm de substantia sit, vt vnus nomine Capituli eligat, vt in cap. quia propter, & ibi Doctores: quod clarius ex modo procedendi, de quo statim dicam, colligi potest.

Cessat denique omnis difficultas, quia in instrumento, quo petitur confirmatio, Capitulum his verbis loquitur: Atque pro publicatione noui electi Abbatis, & Pastoris, instantes per sæpe dictum D. Præsidentem expresè rogati, nunc actam per nos electionem, ratam, firmamque haberemus: ex qua serie apparet, quod Abbas non vocatur Compromissarius, sed Præsidens; & non agitur de electione facta à compromissarijs, sed ab ipsomet Capitulo: & quamuis in compromissis Capitulum censeatur eligere, quem arbitri nominabunt, Compostell. *in cap. licet, num.* 7. *de elect.* Host. *num.* 14. *vers. vtique, quia ex compromissis*; Hìc tamen Capitulum non loquitur de electione ipsius nomine facta à compromissarijs, sed de electione ab ipsomet Capitulo facta: quod euidentius demon-

demonstratur, quia Capitulum proclamari, & publicari fecit electionem per ipsum Præsidētem Richardotum; quod propriè conuenit electioni per scrutinium, facta enim collatione debet sequi communis electio per vnum nomine Capituli per verba singularis numeri, vt *in cap. cum ab vno, de re iudic. in 6. cap. sicut de elect. in 6.* Franc. Marc. *decis. 922. nu. 2. lib. 1.* & ista communis electio potest etiam fieri per extraneum, dummodo electores tacitè, vel expressè consentiant, Bais. *in director. elect. par. 3. cap. 33. num. 4. & seqq.* Si igitur fuisset processum per viam compromissi, vnus compromissarius omnium compromissariorum vice eligere debuisset, vt puta dicendo: *Ego N. compromissarius de consensu, & voluntate compromissariorum meorum eligo, &c.* hanc formam ponit Miranda *in manuali Prælat. regul. par. 2. q. 33. art. 38. concl. 2.* & bene adaptatur, quādo pronūciatio fit sine scriptis. Mandagot. *de elect. q. 59. form. 5.* ponit aliam, quæ idem in substantia continet, & subijcit opus esse, vt vnus vice omnium eligat, alias electio est nulla, Oldrad. *cons. 184. in princ.* Roman. *cons. 116. num. 4. versic. 4. eiusdem nullitas.* In proposito autem neque expressè, neque per æquipollens, verba possunt importare, quod Præsidens tamquam compromissarius nomine aliorum compromissariorum elegerit.

Dato tamen, absque eo quod veritati præiudicetur, quod electio fuerit per cōpromissum cum scrutinio mixtum, nec etiam substinetur. licet enim ista dicatur melior, & expeditior forma, cùm non omnes formā scrutinij bene sciant, vt ait gloss. *in cap. cum expediat in verb. Inquisitu de elect. in 6.* Mandag. *de elect. cap. 41. in littera, E.* Nihilominus isto casu non possunt omitti substantialia scrutinij, *cap. si cui de elect. in 6.* vbi si fuerit actum, quod electio facta per cōpromissum cum scrutinio mixtum, vt scilicet eligatur ille, in quem maior pars respectu numeri, non autem respectu totius Capituli consenserit, valeat; non tenet. & gloss. ibidem exemplificat in verbo *secreto*; si fuerit actum, quod vota non sint secreta, quia semper habet locum ratio finalis illius textus. & merito hoc dicit: ex ea enim ratione text. dicit electionem factam vigore compromissi non tenere, si actum fuit, vt eligatur nominatus à maiori parte respectu minoris, cum hoc sit præter formam, quam generale Conc. seruari statuit in electionibus celebrandis, decernens eas si aliter fierent non valere: & gloss. ibidem explicat, ipso iure. & sic ista ratio militat quotiescunque omittitur aliquod substantiale, de quo *in cap. quia propter*, & bene Abb. *in d. cap. quia propter, §. vel saltem, nu. 2. vers. non tamen, de elect.* vbi dicit quod etsi prædicta gloss. *in cap. cum expediat*, hanc formam vtiliorem nominet, non tamen intelligas, quod compromittentes possint in aliquo tollere huius Capituli substātialia (scilicet cap. quia propter) Butr. *in dicto cap. si cui nu. 5. in fin. de elect. in 6.* Lap. Abb. *num. 1.* Canis. *in summ. iur. canon. tit. de elect. cap. de concurs. scrut. cum compr.* & expressè sentiūt Doctores mox allegandi, dum firmant, quod in electione per compromissum cum scrutinio mixtum, nō requiratur collatio plena, sed aliqualis, cùm forma compromissi non requirat illam de se, quam requirit forma scrutinij, illa enim arctior, ista liberior: nec tenetur compromissarius ad aliud, quam ad id, quod in compromisso expressum est, quia non est necessaria collatio meriti ad meritum, zeli ad zelum; sed numeri tantum ad numerum, vt nimirum videatur, an adsit maior pars totius Capituli, Monach.

in cap.

in cap. cum expediat 29. *num.* 9. *ad fin. versic. item quæro*, *& num.* 10. *de elect. in* 6. Ioan. Andr. *in princip.* Geminian. *nu.* 3. *versic. quæro an ista forma*, Compostell. *in cap. in genesi* 59. *col.* 3. *versic. in forma vero compromissi*, vbi Abb. *nu.* 2. *in* 4. *notab. de elect.* & in hoc ista forma compromissi cum scrutinio mixti potest secundum dictam gloss. vtilior appellari. In nostro casu autem omnes defectus considerati in forma meri scrutinij, in hac etiam electione militarent; excepto tamen, quod non dicerentur adhibiti sex scrutatores, quia tres primi extra Collegium, compromissariorum nomine venirent. & alia nullitas posset addi, quod vnus ex compromissarijs nomine aliorum compromissariorum electionem minime publicauerit. Et ex forma ipsius compromissi corrueret etiam electio, quia scrutatores de Collegio non exquisiuerunt suffragia; & illa non fuerunt redacta in scriptis, prout fuerat ordinatum in instrumento compromissi; quæ omissio formæ vitiat cōpromissum, cùm forma data sit seruanda, & illius verba debeant potius restringi, quam ampliari, vt per Doctores *in illo cap. cum expediat, loco citato*; & bene Bald. *cons.* 101. *nobiles viri nu.* 8. *versic. videtur concludendum, in fin.* & *cons.* 103. *lib.* 3. *in princ.* Soc. *cons.* 20. *in princ. lib.* 1. vbi quod est stricti iuris, & in ea veniunt solum ea, de quibus specialiter est dictum, Din. *consil.* 45. *incipit quæst. quæ vertitur*.

Et ita conclusum.

Summa Cap. V.

1 *Electores, siue eligentes, esse debent ætatis maturæ, & consilio præditi; nullusque illorum sub prætextu cuiuscumque criminis, debet excludi ab electione canonica, nisi sit antea sententialiter condemnatus, vel euidenter excommunicatus.*

2 *In Ordine Prædicatorum, idem mandatur obseruari; & additur, vel nisi constet euidenter, quod reuera inciderit in excommunicationem latæ sententiæ.*

3 *Factus Abbas, siue Prior, alterius Monasterij, non habet vocem electiuam in Monasterio, siue Conuentu, in quo erat antea assignatus.*

4 *Vota conditionalia, & alternatiua, siue incerta, ipso iure sunt nulla.*

5 *Sufficit vt legitimi electores, sint in quasi possessione eligendi.*

6 *Itaut non possit excludi ab electione ille qui est in quasi possessione eligendi, etiamsi ius in veritate non habeat.*

7 *Non possunt electores compromittere ius eligendi, nisi sint omnes concordes nemine excepto.*

8 *Non sufficit ad canonicam electionem vt conueniat sanior pars; sed requiritur ad minus vt sit maior pars eligentium præsentium vltra medietatem.*

9 *Electores tenentur inquirere de persona eligenda præcipue, an sit idonea.*

10 *Quando liceat eligere minus dignum.*

11 *Maior pars electorum desumitur in ordine ad electores præsentes in Capitulo, siue Conuentu, tempore electionis.*

12 *Eligentes, siue postulantes scienter indignum, remanent priuati voce.*

13 *Quisnam dicatur indignus, ita vt non possit ritè eligi in Prælatum.*

14 *Electores dum eligunt contra formam cap. quia propter, remanent ipso facto priuati voce actiua, pro vna vice.*

15 *Suspensi non possunt eligere Prælatum.*

16 *Excommunicatus notoriè maiori excommunicatione, non debet, nec potest, admitti ad electionem canonicam.*

17 *Adducitur declaratio Martini V. circa excommunicatos euitandos.*

18 *Electio facta ab excommunicato, etiam occulto, non tenet, & quare.*

In Or-

19 In Ordine Prædicatorum excommunicantur qui multiplicant schedulas in electione.

20 Non professi, nec Conuersi admitti debent ad electionem canonicam.

21 Neque illi quibus id prohibetur per eorum regulam, & Constitutionem.

22 Si aliquis electorum renunciet voto, siue votum, pro tali electione, postea verò pœnitens, velit ad eandem concurrere, etiam quod sit iam incepta, debet admitti ad ea quæ remanent perficienda circa dictam electionem, dummodo non fuerit iam expleta.

23 Excommunicatus minori excommunicatione, potest eligere; sed non eligi.

24 Eligentes illegitimè natum, nisi probent id fecisse ignoranter, incidunt in pœnas taxatas in Concil. Lateranen.

25 Vota eligentium debent esse secreta, nec possunt obsignari aliqua nota, vel signo: qua occasione declarantur aliqua loca Concilij Tridentini, circa secretum in electione seruandum.

26 Si quis electorum velit suum votum præstare publice in electione, non debet permitti à scrutatoribus, neque à Capitulo.

27 Si quis euadet electus ex vi schedularum obsignatarum, electio est nulla: & hoc est conforme dispositioni Concilij Tridentini & Constitutionibus Ordinis Prædicatorum.

28 Circa electionem Abbatissarum, quid determinauerit S. Congregatio Concilij.

29 Eligentes scienter indignum, dummodo non sequatur effectus electionis, non remanent voce priuati; secus si sequatur effectus.

30 Qui elegerunt aliquem, quando non possint opponere contra electum.

31 Qui eligunt suspensum, eorum electio est nulla.

32 Quid agendum sit in casu, quando vocales non sunt ipso facto priuati, sed priuandi voce.

33 Qui ponunt schedulam albam, sunt connumerandi inter illos qui renunciarunt vocem pro illa electione.

34 Eligentes aliquem in Prælatum regularem per abusum potestatis sæcularis, siue ad instantiam potestatis sæcularis, electio est nulla, & electores sunt priuati voce.

35 Qui eligunt eundem quem elegerant in præcedenti electione, quæ fuit cassata vitio personæ, nisi de nouo sit habilitatus, eorum electio est nulla, & electores remanent voce priuati.

36 Vota data vni personæ, si alteri attribuantur per scrutatores, electio est nulla.

37 In Ordine Prædicatorum, electores debent esse Sacerdotes, & habere sex annos à professione tempore electionis, licet non sint tales tempore vacationis, & assignati per duos menses ante electionem in Conuentu in quo facienda est electio.

38 Quomodo intelligatur illud Statutum Ordinis Prædicatorum, quod vocales debent inseruisse Conuentui per duos menses ante electionem; quandoquè dicatur constare de assignatione Priori, & Conuentui.

39 Electores debent necessario refici Sacramento Eucharistiæ in die electionis, ante electionem.

40 In Prouincijs Romana, & Lombardiæ Ordinis Prædicatorum, imò per totum Ordinem, electores non possunt eodem anno eligere Priorem in diuersis Conuentibus, neque socios pro Capitulo Prouinciali: excipiuntur tamen aliqui ex vi Ordinat. quintæ Cap. Vlyssiponen. 1618. non tamen in prænominatis Prouincijs.

41 In Ordine Prædicatorum qui habent licentiam officiandi extra Ordinem, carent voce in electionibus.

42 In Ordine Prædicatorum, non debet tractari de electione Priorum, per quindecim dies antequam fiat.

43 Collegium saluatur in tribus personis ordinariè ab exordio.

44 Si omnes electores delinquãt præter vnum, ius eli-

ius eligendi deuoluitur ad illum vnum.

45 *Nullus potest eligere seipsum quocumque casu.*

46 *Qui scienter celebrant in loco interdicto, remanent voce priuati.*

47 *In Ordine Prædicatorum extranei, siue non incorporati in illa Prouincia in qua sunt assignati, non possunt habere vocem in electione, nisi manserint in eodem Conuentu per annum; pariter degentes extra claustra, sunt priuati voce actiua, & passiua illo tempore.*

48 *Defectus occultus, non vitiat electionem ordinariè.*

49 *Sanior pars electorum illa censetur, quæ est maior.*

50 *Si vnus electorum non fuerit vocatus, sed contemptus, illo instante debet cassari electio, etiam iam confirmata.*

51 *Declaratur statutum illud Ord. Prædicatorum, quo præcipitur ne fiant assignationes intra mensem electionis.*

52 *Electio ordinariè pertinet ad illos qui sunt de Collegio, vel Conuentu.*

53 *Describuntur electores Prouincialium, in Ordine Prædicatorum.*

54 *In eodem Ordine Prædicatorum Vicarius Generalis Prouinciæ, post mortem Prouincialis, non potest augere, siue minuere numerum electorum.*

55 *Quando dubitatur de aliquo vocali, an sit admittendus ad electionem, instante electione, eo casu admitti debet cum protestatione.*

56 *Quando vota excommunicatorum, nullam, & irritam reddant electionem.*

57 *Furiosi non sunt admittendi ad electionem in vllo casu.*

58 *Religiosi Mendicantes, transeuntes ad alios Ordines non Mendicantes, non habent vocem, neque locum, etiam quod eorum transitus fiat auctoritate Apostolica.*

59 *In Ordine Prædicatorum, assignati intra duos menses in aliquo Conuentu, in quo facienda est electio, carent voce, vsquequo fuerit confirmatus Prior, & acceptauerint. Excipiuntur aliqui.*

60 *Declaratur quid, & quomodo agendum sit cum electore iam effecto cæco.*

61 *Elector qui peccat temerariè eligendo, priuari debet voce.*

62 *In electionibus canonicis, credendum est magis scrutatoribus quam vocalibus.*

63 *Electores, etiam singuli, possunt petere confirmationem, imò etiam ipse electus.*

64 *Enumerantur defectus, siue impedimenta canonica eligentium, atque eorum qui eligi debent.*

65 *Requiritur vt electores collegialiter simul sint congregati, in actu electionis.*

66 *Quando eligitur aliquis præsens de corpore Capituli, debet habere duo vota, vltra medietatem, ne quis eligat seipsum.*

67 *Quando maior pars electorum ignoranter elegerit indignum, neutra earum electionum confirmari debet.*

68 *Electores animaduertentes errasse circa personam, seu formam electionis, ante publicationem scrutinij possunt corrigere errorem suum.*

69 *Tres electores possunt eligere; si verò fuerint duo tantum, necessariò debent eligere extraneum: Idem clarius habetur. num. 72.*

70 *Item declaratur, quinam dicatur notoriè excommunicatus: Declaratur insuper quid agendum sit cum excommunicato, qui non potest repelli sine scandalo ab electione: Idem etiam proportionaliter dicendum est, de illis qui prohibentur eligere de iure communi, vel particulari.*

71 *Suspensi possunt eligere, sed non eligi, quomodo intelligatur.*

72 *In Ordine Prædicatorum quicũque de lapsu carnis manifestè conuictus fuerit, non potest admitti ad aliquam electionem, ad minus ante triennium.*

73 *Quid agendum sit in casu discordiæ electorum, siue eligentium.*

74 *Aperitur, quid agendum sit in Ordine Prædicatorum, casu quo, post tres, aut quatuor menses declaretur nulla electio Prioris; & ad quos vocales pertineat electio noui Prælati.*

75 *Quid agendum sit quãdo vocalibus fuit inhibitum ne procederent ad nouam electionem, ipsi verò ob non petitam licentiam negligenter non elegerunt tẽpore statuto.*

76 *Quando Superior possit inhibere electoribus ne procedant ad electionem, absque eius licentia: quidue agendum sit casu, quo absque legitima causa denegetur eis licentia procedendi tempore debito.*

77 *Declaratur ad quas electiones extendatur Decretum Clement. VIII. circa assignationes non faciendas in Ordine Prædicatorum, duobus mensibus ante futuram electionem.*

78 *In Ordine Prædicatorum non possunt fieri assignationes, siue mutationes vocalium, nisi in casibus expressis in Constitutionibus, post Septuagesimam; debent verò notificari Priori, & Conuentui assignationes vocalium ante Septuagesimam: vbi referuntur Bullæ Iulij Secundi, & Leonis X. circa electionis celebrandas in Ordine Prædicatorum.*

79 *In toto Ordine Prædicatorum, nullus elector potest eodem anno in diuersis Conuentibus, eligere duos Priores, aut Socios.*

80 *Assignantur causæ iusti impedimenti, quibus detineri possunt electores absque eorum præiudicio, ne tempore à iure statuto procedant ad electionem.*

81 *Priores in Ordine Prædicatorum, qui non curarunt fieri carceres in suis Conuentibus, carent voce actiua in Capitulo Prouinciali.*

82 *Declaratur quomodo intelligatur dispositio ordinationis Cardinalis Alexandrini, qua prohibet vocalibus Prouinciæ Romanæ, & Lombardiæ ne possint eligere plures Priores in diuersis Conuentibus eodem anno.*

83 *Electores, & electus possunt prosequi causam electionis Canonicæ iam celebratæ.*

84 *Electores possunt delicta illius, quem certo sciunt futurum esse perniciosum Reipublicæ, siue comunitati, manifestare, quando alias consimilem electionem nequeunt impedire.*

85 *Electores, siue eligentes debent refici sacramento Eucharistiæ ante electionem Canonicam.*

86 *Quid agendum sit quando in aliquo Conuentu sunt tantũ tres vocales, & vnus illorũ, & aliquando duo renunciant, nec volunt eligere; & an ille tertius, quamuis vnicus, valeat eligere Prælatum.*

87 *An sit obseruandum statutum cuiusdam Religionis, in quo disponitur, vt discretus pro Capitulo Prouinciali eligatur ad minus à sex electoribus, siue vocalibus; & si tot non adsint in vno Conuentu, assumantur de alio viciniori.*

88 *An Suppriores Ordinis Prædicatorum, in aliquo Conuentu, in quo infra duos menses est celebranda electio Prioris illius Conuentus, possint dirigere electionem, & in illa emittere votum.*

89 *In Ordine Prædicatorum non possunt fieri mutationes, & assignationes Fratrum, instante electione infra mensem, in ijs Conuentibus, in quibus electio fieri debet.*

90 *Elector legitimè impeditus, an valeat constituere Procuratorem, qui loco, & nomine sui præstet votum in electione canonica. Et quid in hoc casu seruetur in Ordinibus Prædicatorum, Minorum, & Minimorum. & num. 96. 97. 98.*

91 *Quænam sint legitima impedimenta, quorum causa possit Elector constituere Procuratorem ad eligendum; & quandiu debeant perseuerare.*

92 *Constituendus Procurator ad eligendum debet esse de Collegio, & numero eorum,*

qui

qui iam sunt legitimi electores; & ita habebit duplicem vocem. Contrarium num. 102. Item debet esse liber ab omnibus impedimentis, quæ de iure inhabilem reddunt quemquam, vt sit Elector, &c. & num. 93.

94 *Procurator constitutus ad eligendum, quæ iurare debeat, & quando, & quomodo.*

95 *Iuramētum à Procuratore in electione præstandum, potest à Capitulo relaxari, etiam minori parte contradicente.*

99 *Electores absentes, si iusto impedimento detineantur, possunt constituere Procuratorem ad eligendum. & num. 100.*

101 *Si Electores præsentes renuant, iustis de causis, recipere Procuratorem constitutum ad eligendum, an Elector absens possit per litteras voluntatem suam in electione explicare, &c.*

103 *Elector, qui ex sola confessione Sacramentali nouit, eligendum in Prælatum esse indignum, potest illi denegare votum suum, &c.*

CAP. V.

De legitimis Electoribus, & eorum qualitatibus.

1 ELigentes, siue electores, esse debent † ætatis legitimæ, & consilio prudentes, vt latius dicam inferius: alias eligere non possunt. ex *cap. ex eo, de elect. in 6.* Ratioque assignari potest, quia in electionibus requiritur consilij maturitas, vt melior, atque vtilior ecclesiæ eligatur. *cap. constitutis, de appell. il 2.* Ad illos enim spectat eligere Prælatos officium Magistri exercentes; & recta docentes, ad imitationem Christi, de quo cecinit Isaias cap. 45. *Ego Dominus Deus loquens iustitiam, & recta annuncians,* ad quos spectat regimen animarum subditorum suorum; quod est ars artium.

Nullusque elector potest, aut debet excludi ab electione canonica Prioris, Abbatis, vel alterius Prælati, sub prætextu alicuius commissi delicti, etiam pendente causa, nisi fuerit prius sententialiter condemnatus, Hostien. Io. And. & Felin. *cap. minimè, de accusat.*

Hoc idē statuitur pro Fratribus Prædicatoribus, in Capit. Romano 1589.
2 declaratione 4. vbi dicitur, † quod *nullus intelligatur priuatus voce, nisi antea sit per sententiam condemnatus; vel nisi constet euidenter aliquid mali egisse, per quod reuera inciderit in excommunicationem latæ sententiæ:* & hoc totum habet fundamentum *in cap. illa quotidiana, tit. de electione:* vbi in textu, & gloss. dicitur, quod criminosi non repelluntur à suo iure, nisi sint excommunicati maiori excommunicatione.

Nam in text. 4. procemij Constitutionum Ordinis Prędicatorum expresse habetur, quod non incurritur in pœnā priuationis vocis actiuæ, vel passiuæ, vel grauioris culpę, nisi post sententiam latam virtute processus formati contra illum qui est priuandus. In quo casu, non solum ex antiqua, & approbata consuetudine in Ordine Prædicatorum, verum dispositione citati textus, comprehenduntur etiam absolutiones Priorū, quæ secum ferunt priuationem vocis actiuæ ad minus, in electione Prioris Prouincialis; & æquiparantur, maximè instante tempore celebrationis Capituli Prouincialis, pœnis contentis in cap. de grauiori culpa, cùm sint verè Prælati, vt latè probatum est cap. 2. ad finem.

Neque pariter repellendi sunt ab electione, illi electores, qui non sunt ipso iure priuati, sed solum veniunt priuandi. *cap. cum Vintonien. tit. de elect.* Panor. *ibid. nu.* 13. & clarius *in cap. quia propter,* & *num.* 14. *citat. cap. cum Vintonien.* in-

quit Panorm. *Non sunt tales violenter expellendi, sed sat est vt veri electores præmittant protestationem de non admittendo non admittendos*, &c. dummodo notoriè non sint priuati per excommunicationem, aut suspensionem; in quibus casibus possunt violenter repelli à loco electionis.

3 Monachus vnius † Monasterij, factus Abbas alterius Monasterij, & proportionaliter Frater vnius Conuentus, factus, & confirmatus Prior alterius Conuentus, non habet vocem in electione Abbatis, vel Prioris, Monasterij, siue Conuentus, à quo est translatus; *cap. constitutis, tit. de elect.* vbi Glossa inquit; *Monachus translatus, non habet vocem in Capitulo, à quo est translatus*; Butr. *in eod. cap. num.* 1. expressis verbis inquit, *Monachus vnius Monasterij factus Abbas, in electione Abbatis prioris monasterij, vocem non habet, etiam si tale ius ab Abbate, & Monachis prioris Monasterij, sibi fuerit reseruatum*. Hoc idem clarius, & explicatius habet num. 10. & 11. semper concludens id quod supra, auctoritate Gloss. Compostell. Hostien. Io. Andr. nam concessio omittendi votum, erat personæ, non dignitatis. Quare, &c. Et in Cōstitutionibus Ordinis Prædicatorum *dist. 2. cap. de electione Prioris Conuentualis*, in declaratione text. 6. *sub littera*, Q. ita habetur, *Declaramus quod in diuersis Conuentibus separatis, quorum vnus ab alio non dependet, non potest Frater vnius Conuentus, habere vocem in electione alterius Conuentus: sicut nec Prior in vno Conuentu, potest habere vocem actiuam in alio Conuentu, nisi sit institutus Vicarius electionis, vt fuit declaratum in multis Capitulis Generalibus*, præsertim *Bononiæ* 1305. Tabien. *vers. electio* 1. *nu.* 3. post multos ibi citatos auctores concludit, quod est conforme ad iuris dispositionem: quod intelligitur de Priore confirmato, qui iam acceptauit.

4 Vota conditionalia, † & alternatiua, pariter & incerta, reprobantur pro non votis in electionibus canonicis, *cap. in electionibus, tit. de elect. in* 6. vbi glossa inquit, *Talia vota conditionalia, ipso iure sunt nulla*; & eo casu tota potestas eligendi residet apud illos, qui certè elegerunt, & vota determinata præstiterunt, etiamsi sit minor pars.

Sufficit, vt legitimi electores sint in 5 quasi possessione eligendi, † licet nullum aliud ius pro se habeant: *cap. querelam, tit. de elect.* Panorm. *ibid. num.* 5. & Gloss. *ibid.* & Imol. *cap. in Genesi, num.* 6. Ius enim vocis dandæ in electione, magis sequitur possessionem, quàm proprietatem. *cap. querelam, cap. in Genes. de elect. cap. bona, 2. de postul. Prælat.*

Item *eod. cap. in Genes. de elect.* §. *nec præ-* 6 *missi duo canonici*, † adiuncta maximè glossa, sub littera, K. clare habetur non posse excludi ab electione illum qui est in quasi possessione eligendi. Imò additur per Glossam, vbi supra, quod potest eligere, & valet talis electio, etiamsi ius in veritate non haberet, dummodo possideat quietè, quia credit habere ius, nisi habeat contra se aliquod ius expressum; nam pro se dicitur habere ius commune ille Regularis, qui actualiter degit sub obedientia in omnibus, Prioris Conuentus in quo est assignatus, cui in omnibus paret; maximè si exerceat ibidem aliquod officium Conuentus requirens permanentiam continuam in Conuentu, cum subiectione ad Priorem; dummodo renunciauerit legitimæ exemptioni, quam prætendere potest ex vi sui officij extra Ordinem Prædicatorum, vt latius patet in cap. 13. de electione Diffinitorum, siue Sociorum Priorum Conuentualium.

7 Electores non possunt † de iure communi compromittere ius eligendi, nisi omnes

omnes sint cócordes; & si vnus solus dissentiat, nó potest fieri cópromissum, *cap. cum Vintonien. tit. de elect.* Panor. *ibid. n. 4.*

Electores ad hoc † vt rite eligant, debent esse ad minus in maiori numero vltra medietatem: nec sufficit vt sit sanior pars; sed requiritur ad canonicam electionem, vt fiat per maiorem partem vocalium: *cap. Ecclesia vestra, eod. tit. de elect.* & in Constitutionibus Ordinis Prædicatorum idem habetur in declaratione text. 1. & text. 6. de electione Prioris Conuentualis.

9 Electores tenentur † inuestigare de persona eligenda ab illis, an sit idonea, & hoc sub pœna priuationis vocis actiuæ pro prima vice. Etenim qui non facit quod de iure tenetur facere, præsumitur in dolo, *cap. innotuit de elect.* Abb. *ibid. nu. 9. 21. & 22.* vbi inquit, ideò electores ad remouendam huiusmodi præsumptionem contra illos existétem, debere probare se illum ignoranter elegisse; aliter incidunt in pœnam Lateranen Concilij, de qua *in cap. cum in cunctis, de elect. §. clerici, & cap. bon. mem. de postulatione Prælatorum,* in text. eiusdem cap. & in Gloss. sed clarius inquit Panor. in eodem cap. num. 15. *Eligentes non saluant conscientiam suam eligendo illum, cuius plenam notitiam non habent.* Vnde dicit Io. Andr. & bene, quod *ignota persona, non est eligenda.* Quamobrem Doctores tradunt, quod electores debent per se, vel per alium fide dignum, habere notitiam personæ, quam eligere debent. Tabien. *verb. Electio primo, nu. 15.* Digniorem eligere tenentur, vt communiter tradunt theologi, & canonistæ, præcipuè verò D. Tho. *2. 2. q. 63. art. 1. 2. & q. 185. art. 3. quodlib. 4. art. 15. quodlib. 6. art. 9.* qui in responsione ad tertium argumentum, *art. 2. q. 63.* præcitatæ, tradit illum esse digniorem, non qui est sanctior, aut doctior; sed qui ad ministerium suũ exercendum, industria, & arte antecedit alterum: & ratio ab illo assignata, & etiam à Canonistis, est, *quia in his attenditur finis ad quem eligitur.* Ex quibus liquido constat vocales errare, quoties ad instantiam huius vel istius, vt illis satisfaciant, eligunt quem omnino ignorant; quorum culpa non est excusabilis. Ita interpretantur Doctores locum Concilij Triden. *sess. 24. cap. 18. de reform. & cap. 1.* vbi adhortatur electores, *vt eligant meliorem, nullo habito respectu ad preces, vel ad humanum affectum, aut ad ambientium suggestiones.*

10 Quam Regulam limitant Nauar. Valerius Reginaldus, & alij, † quando in minus digno concurrant circumstantiæ publicæ vtilitatis, pietatis, vel misericordiæ; quod arbitrio boni viri iudicandum est; tunc enim dignus præferendus est digniori; vel quando inter ipsos esset paruus excessus, S. Thomas *quodlib. 4. art. 15.* quem sequuntur Doctores, *in cap. quia, de electione in 6.* Habilis, & dignus electus, non potest recusare electionem, sub pœna reatus mortalis, si recusatio verteret in damnum Communitatis; sed tenetur munus sibi iniunctum acceptare, exemplo D. Gregorij magni; & Nicolai Archiepiscopi Miren. vt latius dicam *c. 9. nu. 17. & 18.*

11 Tempore statuto à iure † communi, siue à Constitutionibus vniuscuiusque Religionis auctoritate Apostolica confirmatis, si legitimè Electores vocati ad electionem renuant venire, eo casu maior pars vocalium illa censetur, quæ est præsens in loco, siue Conuentu, in quo facienda est electio, *cap. bon. mem. tit. de postulat. Prælat.* Panorm. *ibid. nu. 9. & cap. licet de euitanda, tit. de electione,* Panorm. *ibid. nu. 14.*

Ideò qui iam congregati in Capitulo, ad effectum electionis, ibidem remanét, etiam quod sit minor pars, alijs voluntariè re-

riè recedentibus,possunt de iure celebrare electionem, quæ alijs seruatis erit Canonica. Ratio huius præsertim ea est, quia qui exierunt, computantur inter illos qui renunciarunt, vt colligitur ex textu *cap. cum nobis de electione*, & glossa *ibidem verb. Reuocare*,& Panorm. *in cap. cum nobis,nu.* 10. & glossa *in Clemen. quod circa de elect. verb. quæ in facto*.

Quæ omnia habent veritatem,quando exeuntes de Capitulo faciunt minorem partem, vel quando maiorem partem efficiunt; dummodo tamen in hoc secũdo casu instet vltimus terminus electionis;quo transacto,deuoluitur ius eligendi ad Superiorem. Si verò non instet vltimus terminus determinati temporis electionis celebrandæ, debet minor pars expectare maioré. quod habet locum præsertim in Ordine Prædicatorum,iuxta dispositionem Statuti expressi in declaratione tertij Capituli generalis Rom.1601. Eandem doctrinam tradit Nauar. *lib.* 1 *.consf.tit. de elect.consf.*7.

12 Electores, eligentes, † siue postulantes scienter indignum scientia, ac ætate, sunt ipso iure priuati voce actiua, *cap. gratum, tit. de postulat. Prælat.* Abb. & Panorm. *ibid. num.* 2. & *cap. ad hæc in eodem tit.* Circa hoc considerandum venit, quod eligentes indignum modo supradicto, remanent priuati potestate eligendi, non in tota vacantia, sed in prima tantum sequẽti electione immediatè ad illam, in qua elegerunt indignum, etiamsi sequens illa electio non sortiatur effectum, *cap. cum Vintonien. tit. de elect.* Panorm. *ibid. num.*6. *&* 11. & *in cap. cum in cunctis*, §. *clerici de elect.* sanè expressè dicitur quod *eligentes contra formam in eod. cap. statutam,remanent priuati potestate eligendi*, intellige semper, modo supra declarato, vt quis puniatur in eo in quo deliquit. Ideò contra male eligentes imponitur pœna, vt pro prima vice non possint eligere.

13 Indignus vero dicitur, qui habet defectus personæ, expressos in sacris Canonibus, maximè † verò *in cap. cum in cunctis*, & *cap scriptum, tit. de electione*. Quemadmodum inhabilis ille dicitur, qui habet aliquod impedimentum, vt puta infirmitatis, aut natalium, quibus redditur inhabilis ad munus ad quod eligitur.

14 Electores eligentes † quempiam contra formam statutam in Concilio Lateranen. sub Innoc. III. quæ continetur *in cap. quia propter, tit. de elect.* remanent pariter ipso facto priuati voce actiua pro illa vice tantum, vt habetur *in cap. cum in cunctis, tit. de elect.* §. *Clerici sane.* & Siluest. *in sua sum. verb. Electio* 2.*nu.* 13. *cap. finali*, sapienter animaduertit, quod electio celebrata contra formam præfatam, à iure statutam, & necessario in electionibus canonicis obseruandam, irrita, & nulla, per sententiam Superioris venit declaranda; licet in aliquibus casibus sit ipso iure nulla. & patum post inquit, *Regula generalis desumpta est ex Gloss. in cap. Cumana. Quando elector eligens peccat in materia, id est in persona electa, eligendo scilicet indignum, est ipso iure priuatus per sententiam contra ipsum iam latam, per cap. cum in cunctis, & cap. innotuit de elect. Si vero peccat elector contra formam statutam à iure, venit priuandus per sententiam iudicis, prout latius in cap. quia propter. Panorm. ibid. hoc docet, & glossa idem suadet in cap. cum expediat.* Tandem prædictus Siluester concludit per sequentia verba. *In Ordine vero Prædicatorum traditur certa forma,in qua etiam non omnia sunt substantialia, vt quod habens primam vocem in electione, formet decretum verbale, & similia.*

Quibus omnibus addendum est id quod docet Nauar. *lib.* 1. *consf. tit. de elect. consf.*6.*nu.*5. *&* 6. vbi habet sequentia verba,

verba, *Remanent illico priuati electores, si defectus eorum sit circa essentialia electionis, etiam si fuerint omissa ignoranter*. Et Panorm. *in cap. gratum de postulat.* inquit; *Electores priuati remanent potestate eligendi, modo dicto, quam recuperant in secunda electione*. Si vero omnes peccauerunt, & immineat tempus procedendi ad electionem statutum à iure, deuoluitur ius prouidendi, vel vocales habilitandi, ad Superiorem.

Suspensi per suspensionem, seu interdictum, ab executione suorum officio-
15 rum, non possunt † eligere, *cap. cum dilectus, tit. de consuetudine*, & *cap. cum inter tit. de electione in 6.* quod intelligitur dummodo sint suspensi ab homine, vel à canone inferente pœnam, de qua supra; dato quod suspensi modo dicto eligant, eorum electio est nulla iuxta regulam: *Pro non dato habetur, quod datur ab eo qui non habet facultatem dandi illud*; secus autem si sint suspensi, tantum propter participationem cum excommunicatis.

16 Excõmunicatus notoriè maiori † excommunicatione non debet, nec potest admitti ad electionem canonicam, imò debet ab illa expelli, aliàs inficeret electionem; maximè verò si scienter admittatur à Capitulo, electio rueret, *cap. illa quotidiana de elect.* Gloss. *ibid.* & clarius Panorm. *eod. cap. nu. 3. sub littera, D, & E*, & *sub littera, F*, citat & approbat sententiam Hostien. qui dicit: *Si excommunicati nequeunt expelli de Capitulo, non excommunicati recedant; & alia vice, & alio tempore, poterunt se congregare, non vocatis, nec admissis excommunicatis*. Quod intelligitur, dummodo non currat tempus electionis à iure præfixum; in quo casu poterunt electores non excommunicati vti practica insinuata ab Innocen. & Compostell. concorditer docentibus, nisi possent eijci excõmunicati, debere præmitti publicã protestationem cõtra illos, secundum vsum Capituli, vel Collegij; & si omittatur, electio est nulla, & hoc volunt sacri Canones, in odium eorum qui scienter admittunt inhabiles; Nauar. *tit. de elect. cons. 1.*

Quæ omnia ex sacris Canonibus relata, post extrauag. Martini V. Ad eui-
17 tanda scandala, intelligenda † veniunt de excommunicatis specialiter declaratis, vel de publicis percussoribus clericorum. Ita tenent Doctores relati à Sayro *lib. 1. de censuris, cap. 6. num. 6.* & ab Andrea Molfesio *in 1. par. suæ summæ moral. tract. 6. cap. 16. num. 74.* adeo vt concludat Butr *in cap. Cumana de electione, nu. 29.* quod *excommunicatus siue suspensus, sed omnino occultus, potest eligere, &c.* Quam Butrij opinionem non sequor, nec multi sequntur propter dicenda numero immediatè sequenti.

Stephanus Aufrerius in additione decisionis Capellæ Tholosanæ 143. nu. 4.
18 §. *in his*, inquit: † *In his autem quæ sunt priuati officij, sicut electio, quæ licet pertineat ad Capitulum ratione publici officij, ratione tamen canonicatus, seu specialis fraternitatis, pertinet ad singulares personas, ideo non tenet facta ab excommunicato occulto. Idem de præsentatione, quia illa est priuati officij. Ita sentit Innoc. & sic Gloss. post eum in cap. cum consultationibus, de iure patronat. Et in summa, quod in his quæ geruntur ratione priuati officij, non sit differentia inter occultum, & notorium, vel publicum excommunicatum. Ita est theorica Innoc. cap. cum dilectus, de consuet. & Io. Andr. in cap. 1. de rescript. lib. 6. & vtrobique Doctores*. Hæc ille.

Eamdem doctrinam, siue sententiam de excommunicato occulto, qui inficit electionem, in qua fuit vocalis, siue elector, postquam constiterit, tempore electionis extitisse innodatum excommunicatione maiori latæ senten-

tiæ, approbat, & defendit Abbas *in cap. veritatis 47. de dolo, & contumac.* passim à multis in hoc singulariter citatus; vbi docet, electionem canonicam, in qua emisit votum excõmunicatus, quantumcunque occultus, iure proprio, & priuato, non tenere, siue ante electionem, siue post probetur excommunicatio.

Id enim tradunt nonnulli Doctores, præsertim *in cap. illa quotidiana*, euenire in odium excõmunicatorum, qui sunt priuati executione suorum munerum, & communione aliorum.

Eandem sententiam tuetur Petrus de Baisio *in suo direct. cap. 9. 1. par. num. 4.* cuius doctrina est, parum, aut nihil referre ad inualiditatem electionis, an eligentes sint occulti, vel manifesti excommunicati, quia vtroque casu electio est nulla; Pro quo citat Panorm. *in cap. veritatis, de dolo, & contumac.* & *in cap. si verè, de sentent. excommunic.* Innocentium *ibidem*. Ioannẽ quoque Andream *cap. 1. de rescript. in 6.* Hoc idem, consequenter saltem, Sayrus *lib. 2. de censur. cap. 5. num. 5.* & Marius Alterius *lib. 2. disp. de censur. disp. 5. de effectu excommunicationis, cap. 2. §. aliter tamen dicendum est.*

Ad obiectionem vero illorum, qui dicunt, electionem competere eligentibus ratione publici officij, *ex cap. 1. de elect.* Respondet Abbas ex doctrina Innocentij, ad Capitulum quidem pertinere ratione publici officij: ad Canonicos vero, & proportionaliter ad Regulares vocales, ratione Canonicatus, vel spiritualis fraternitatis, siue ex priuilegio iuris communis, vel suorum Statutorum pertinet electio.

Quamuis alij dicant, & fortè benè, quod etsi vocalibus competat ius eligendi ratione publici officij, quia tamen excõmunicatus remanet omninò suspensus ab executione sui muneris, vt omnes tradunt, ideo non potest eligere; & detecta excommunicatione, est ad minus declaranda electio irrita, & nulla. Ignorantia enim excommunicationis nihil operatur ad validitatem electionis. Electores vero inhabiles ob alios defectus, si sint occulti, non vitiant electionem. Ita communiter omnes, præsertim Sayrus, & Altisiodorensis, *locis supra citatis*. & Nauarrus *tom. 1. consil. lib. 1. de elect. consil. 9. num. 1.* inquit: *Defectus clandestinus vnius de Capitulo, non debet nocere Capitulo id ignoranti*. Quod semper est intelligendum præter casum excommunicationis latæ sententiæ; in odium, vt supra dictum est, excommunicatorũ, quos adeo abhorrẽt iura, vt animaduertit Glossa *in cap. illa quotidiana, ver. canonicam*, vbi inquit: *Sed criminosi à prosecutione sui iuris non repelluntur, nisi sint excommunicati maiori excommunicatione*. & in textu eiusdem Capituli supplet Papa de plenitudine potestatis defectibus: nam *quidam interfuerunt electioni canonicæ*, (de qua in eodem textu) *qui ex sola participatione, in simplicis excommunicationis laqueum inciderunt*.

Electores in Ordine Prædicatorum non possunt, nec debent multiplicare schedulas vltra numerum electorum,
19 sub † pœna excommunicationis latæ sententiæ Bononiæ 1615. ordinat. 16.

20 Non professi, & etiam † conuersi, licet professi, de iure communi electioni Canonicæ non possunt interesse, nisi adsit consuetudo approbata secundum Regulam, & Constitutiones sui Ordinis *in 6. cap. ex eo, §. in Ecclesijs quoque Regularium, tit. de elect. & electi potestate*.

21 Pariter omnes illi veniunt † excludendi, qui per eorum Regulam, & Constitutiones approbatas prohibentur habere vocem in electionibus. Siluester *verb. elect. 1. num. 3. in fin.*

22 Si quis eligentium † renunciet voto pro

pro tali electione, postea vero pœniteat, & petat accedere ad eandem electionẽ, debet admitti in omnibus, quæ circa ipsam electionem adhuc remanent perficienda, non obstante renunciatione voluntariè per ipsum facta, *cap. Ecclesia vestra*, Abb. & Gloss. *ibidem*. Angel. *in sua sum. verb. electio, num. 19.*

23 Excommunicatus minori † excommunicatione, licet non possit eligi, potest tamen eligere. *de elect. cap. quotidiana*, §. 1. Et si obijciatur quod in eodem capit. Papa suppleuit illi electioni, de qua in prædicto canone fit mentio, Respondent Gloss. & Panorm. hoc factum fuisse ad cautelam, non autem ex necessitate. Quæ responsio expressè habetur ex verbis eiusd. cap. ad exordium cuius inquit Papa Innoc. III. *Quia pro certo didicimus electionem canonicam extitisse.*

24 Eligentes † illegitimè natũ, nisi probauerint id fecisse ignoranter, incurrunt pœnas taxatas in Conc. Lateranẽ, de quibus fit mentio *in cap. innotuit, de elect.* Insuper electio est nulla.

Si quis de numero electorũ existens, appellauerit contra electionem, eam non impedit, *de elect. cap. quod sicut.* In Ordine Prædicatorum præcipitur electori sub pœna priuationis vtriusque vocis, actiuæ scilicet, & passiuæ, ipso facto incurrenda, in Capitulo Generali Barchinone celebrato 1574. *ne in schedulis*

25 *imprimere, † aut inscribere, seu annectere audeant signum, vel characterem, vnde possit nomen, siue persona, eligentiũ cognosci; qua pœna etiam punientur inducentes, & consentientes.* Simile huic insinuatur in declar. sacr. Concil. Trid. adducta à Nicolao Garzia, *par. 5. de beneficijs, cap. 4. num. 193.* per sequentia verba: *Congregatio censuit electionem esse nullam, quando aliqui ex electoribus, vnicam schedulam recipiunt, vnico nomine scriptam, & nomen electi, notum scribæ, vel alteri, & reponunt in capsula.* Similiter qui accipiunt de manu scribæ duas schedulas, & vnam, quam voluerint reponunt, alteram vero scindunt: quia scriba potuit reuelare talem qui non habuit nisi vnam schedulam, vel talem, qui non habuit duas. monendus est hic electus, non legitimè electum fuisse; & si fuisset conscius fraudis, esset puniendus, & admonendus, vt petat à Sanctissimo confirmationem.

Nauarr. quoque *tit. de electione, consil. 9. num. 3. & 4.* inquit, *Mentem Conc. Trid, sess. 25. de regul. cap. 6. fuisse statuere, vt Capitula facerent electionem secretò; in hunc sensum, quod non permittant fieri aliquid, ex quo publicari possint nomina eligentium.* Subdens immediatè, *Et si tale quid permiserint, & factum fuerit, electio non valeat.* Deinde sequitur, *Fuit item intentio Concilij, vt nullus Capitulariũ manifestet suum suffragium alijs publicè, nec secretè: quod si illud manifestaret publicè, Capitulo id permittente, non valeat electio.* Si autem fuerit facta secretò alicui manifestatio, quæ præsumeretur extitisse causa quare subsequuta fuerit electio in tali persona, cassanda item foret in hoc casu electio. Tandem num. 5. eiusdem consil. statuit, quod *electio facta de N. cum fuerit per vota secreta, licet vnum suffragium fuerit publicatum, cum nihil electo profuerit talis publicatio, ideo electio censetur ritè facta.*

Et Garzias *vbi supra, num. 195.* post nonnullas adductas declarationes Congregationis Concilij Tridentini inquit:

26 *Vnde † si quis de facto attentaret dare votum publicè, seu palam, non debet permitti à Capitulo, sed quod secretò præstet suum votum, alias electio esset nulla; imò tanquam indignus posset talis excludi, ne votum in electione emittat, & hoc auctoritate Ordinarij, pro illa vice tantum.*

Num. pariter 196. & 197. ex declarat.

rat. eiusdem sacræ Congregat. Concilij verbo ab eodem Garzia allata, infert: *Quod si quis electorum ante scrutinium, verbo dicat se velle eligere hunc, vel illum, non propter hoc tollitur quin electio sit secreta, eo quia potuit pro altero suffragium præstare*, quemadmodum frequenter accidit, *licet male faciat id publicando*. Ratio est quia non censetur simpliciter, & formaliter elector, nisi in actu electionis, siue emissionis voti. Et in declaratione verborum Conc. Trid. *Nomina nunquam publicentur*, &c. inquit, *Sacra Congregatio, ita strictè hoc decretum est interpretandum, vt si post electionem in Bulla confirmationis, seu Patentibus exprimerentur nomina eligentium, electio esset nulla*.

Ex quibus ritè ponderatis, licet inferre duo: Primum videlicet, quod voca-
27 les recipientes schedulas, † obsignatas, si illasmet ponant in Vrnam, itaq; ex vi illarum euadat aliquis electus, certum est electionem esse nullam, cum sit contra decret. Concil. Triden. Si vero recipiunt illas obsignatas de manibus alicuius, sed alias ponant in vrnam, ad effectum electionis, non tamen signatas, tunc non incurrunt pœnas taxatas in Capitulo Barchinon. nec agunt contra declarationes Concilij recensitas.

Secundum est, quod Superiores non debent tolerare, vt vocales omnes, vel maior pars illorum, ante electionem, suam declarent mẽtem, maximè in scriptis, significando palam litteris aliquando directis etiam Superioribus, quem velint eligere; vti aliquando accidit, quãdo ad alicuius suggestionem id scribunt Superioribus, siuè alijs, resolutè dicendo velle se eligere hunc, vel illum nominatim.

Licet enim possint variare, & vnum scribere, aliud vero agere; attamen consimilis modus inuoluit aliqualem fraudem, & votorum propalationem. dolosè quidem sunt aliquando, qui vocales inducant ad hoc, vt sic illos astringant ad eligendum hunc, vel illum in particulari. Vocales enim ob promissionem factam in scriptis, vt effugiant notam instabilis, vel falsi, siue alterius criminis ignominiosi, quandoque eligunt quem non eligerent; & id agunt quodammodo coacti, per promissionem siue declarationem anteą factam in scriptis.

Quapropter in cap. de electione Prioris Conuentualis in Ordine Prædicatorum, supradictus modus, tanquam vituperabilis reprobatur, & consimilibus inductoribus pœna assignatur.

Insuper est alienum à dispositione Concilij Tridentini, inter cætera præcipientis, *vt nunquam* (quod est dicere nec ante, nec post electionem) *nomina electorum publicentur*, &c. Quæ verba, inquit Sacra Congregatio Concilij, *strictam patiuntur declarationem*.

In Capitulo Generali Bononiæ celebrato 1564. tit. de sac. Concil. Triden. decretis, circa finem, pro Ordine Prædicatorum, declaratur nullam esse illam electionem Prioris, siue Generalis, &c. in qua non obseruatur sequens forma, videlicet, *Singuli electores in schedula scribant, vel scribi faciant nomen electi; eligentis autem nunquam scribatur, nec scrutatoribus, nec confirmatori electionis nunquam reueletur*.

28 An Superior, qui electioni † Abbatissarum præest, possit vna cum Vicario suo vel Secretario, vel alio ab ipso assumpto, vota singularum monialium oretenus audire: Congregatio *censuit posse*.

29 Eligentes scienter † indignum, si tamen non sequatur effectus electionis, neque formetur scrutinium, non remanent propter hoc priuati. *De electione in 6. cap. perpetuo*, & in eod. cap. *licet nominantes indignum scienter, contra conscientias suas agant*.

Eligen-

30 Eligentes, vel electioni † consentientes, contra electum nequeunt opponere, nisi ex noua causa, vel ex causa illis prius occultata, de nouo postea manifestata: nec possunt impugnare electionem ab electoribus factam, concorditer, & de communi omnium consensu, *de elect.6. cap. nulli licere*; vbi Gloss. inquit: *Non tamen propter hoc sunt ligatæ manus Superioris; quia si vellet, posset etiam inquirere de defectibus electi, & eum repellere, si inuenerit indignum*. Et paulò inferius, enumerans defectus quibus potest repelli, inquit: *Vt puta quod sit luxuriosus, adulter, & quid simile*. Idem habetur in Constitutionibus Ord. Prædic. dist. 2. de elect. Prioris Conuentualis, in declar. text. 2. sub littera, K. *Qui sunt de numero electorū*, supradicto modo, *possunt electioni opponere, & electionem à se factam etiam defendere, vbi, & coram quo, & quando expedit*: cap. dudum, Doctores ibid. præcipuè Butr. nu. 2. contra enim illegitimè à se factum, potest quis opponere, quando factum est nullum, vel Ecclesiæ vtilitatem concernit.

31 Electores qui eligunt † suspensum, licet non remaneant priuati potestate eligendi, attamen electio est nulla; & ratio adducitur à Panorm. *cap. cum inter tit. de electione, nu. 15.* quia electores tunc remanent priuati, quando eligunt aliquem, in quo concurrunt vnus, vel plures, ex quatuor defectibus expressis in cap. cum in cunctis.

32 Quando aliqui electores † sunt priuandi voce, & potestate eligendi, ad reliquos de Capitulo non deuoluitur ius eligendi, nisi postquam per sententiam, rectè fuerint priuati: Gloss. *in cap. 2. tit. de postulat. Prælat.* Siluester *in sum. verb. Electio primo, nu. 3.*

33 Electores, qui ponunt † schedulam albam in vrna, sunt computandi inter illos qui vocem suam renunciauerunt, Pariter & illi qui exierunt è Capitulo, instante tempore electionis à iure præfixo, non computantur in numero electorum pro illo actu; imò Gloss. memorabilis tradit quod *ille qui renunciat votum suum, non est de numero electorum, ac si esset absens, & vocatus nollet venire*, cap. cum nobis, tit. de electione, Panor. *ibid. nu. 3.* Roderic. *to. 2. qq. Regularium, quæst. 51. art. 3. per totum.*

Electores, qui eligunt aliquem in Prælatum Ecclesiasticum per abusum Potestatis secularis, de quo abusu loquitur cap. quisquis, tit. de electione, contra libertatem Ecclesiasticam, siue hoc fiat per interuentum secularis personæ in electione, siue hoc fiat ad instantiam potestatis secularis; electio † est irrita, ac electores remanent priuati voce actiua, ac iure eligendi, & officijs per trienniū. Imò qui consentit electioni de se factæ contra libertatem canonicam, & Ecclesiasticam, caret commodo electionis, & remanet ineligibilis, ita vt sine dispensatione Papæ nō possit eligi ad aliquam dignitatem, *eod. cap. quisquis*, Doctores *ibidem in princ. dicti cap.* vbi Innoc. expressè tenet, quod dispositio huius cap. habet locum non solum respectu dignitatis Episcopalis; sed etiam respectu cuiuscumque inferioris dignitatis, & Prælaturæ Ecclesiasticæ: cum quo concordat Panorm. *nu. 1. 2. & 3.* ac per consequens in electionibus Guardianorum, Rectorum, ac Priorum, Regularium qui sunt verè Prælati, vt supra demonstratum est, præsertim cap. 2.

Licet enim text. præcitati Capituli expressè loquatur, & principaliter, de electionibus in quibus admittuntur seculares; si tamen verba dicti Capituli adiuncta Gloss. vna cum sententia grauiorum Doctorum attentè considerentur, possunt, imò debent rationabiliter extendi ad omnes illas electiones canonicas,

nicas, Ecclesiasticas, celebratas contra liberam voluntatem electorum, ad instantiam, siue ad petitionem secularis potestatis. Quamobrem cauendum est omnibus electoribus, ne in præstandis votis eorum in electionibus canonicis, non ex eo tantum moueantur, quia id desiderant, instanterque petunt Potestates seculares. Ob id Innoc. III. in dicto Capitulo pœnam statuit contra similes Electores. Et ibidem tres assignat casus, in quibus Electores incurrunt in prædictas pœnas. Primus est, *cum Electores aduocant laicos, vt intersint eorum electionibus*. Secundus est, *cum exquirunt consensum Principis secularis, de certa persona ab eis eligenda*, vt in cap. cum terra tit. de electione. Tertius vero est, *quando Electores, minis, promissis, instantijs, aut precibus Principis, aut Potestatis secularis, eligunt quempiam*; Panorm. *cap. cum terra, nu. 5. & 6.* & *cap. sacrosancta:* Panorm. *ibid. nu. 7.* Et ratio horum adducitur, quia electiones factæ modo supradicto, cùm sint celebratæ sine omnimoda libertate eligentium, ideo sunt irritæ, prout latius tradit Panorm. *cap. considerauimus, tit de elect. num. 3.* Electores itaque Ecclesiastici, laicorum auxilium implorantes, ad electionem faciendam, vel vt ad eorum requisitionem & gratiam, aliquem eligentes, triennio priuandi sunt iure eligendi, in pœnam tanti excessus, *cap. Messana; cap. quisquis*, & *cap. tota, tit. de elect.* cum alijs cumulatis per Azor. *p. 2. instit. moralium lib. 6. cap. 14. q. 8.* & per Andr. Molfesium, *1. par. sua summa moral. tract. 6. cap. 16. nu. 79.*

35 Electores eligentes aliquem, † in alia præcedenti electione sufficienter electum, vel postulatum, quæ fuit cassata vitio personæ, nisi sit talis ante secundam electionem rehabilitatus, eorum secunda electio venit cassanda, & Electores remanent priuati voce actiua; imò ius eligendi deuoluitur ad illos electores, qui talem minimè elegerunt, etiam si sint numero pauciores. *cap. gratum, tit. de postulat. Prælat.* Glossa, & Doctores, *ibidem*.

36 Vota electorum collata † vni personæ, si aliter scribantur, & alteri personæ notentur per scrutatores, electio est nulla, & propter fraudem commissam, veniunt grauiter puniendi, Nauar. *consil. 4. de elect.*

Electores in Ordine Prædicatorum, debent esse Sacerdotes, & habere sex annos integros à professione; Romæ 1608. auctoritate Apostolica ordinatum, & Pa-

37 risijs † confirmatum 1611. excepto tantum Conuentum Parisien, in quo electores debent habere duodecim annos integros à professione, sicut fuerat ante ordinatum in Capitulo Valentino 1596. ordinat. 10. Hoc enim de sex annis, superius immediatè relatum, non remanet reuocatum ex dispositione Constitutionis S. D. N. Gregorij XV. editæ circa reuocationem oraculorum; cùm post præfatam reuocationem, per Breue speciale concessum Ordini Prædicat. cōfirmauerit idē Statutum alias factum in Capitulo Generali Romano 1608. Et Breue confirmationis, est sub Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo piscatoris die 6. Aprilis 1623.

Animaduertendo, quod ille qui tum expleuerat sex annos à professione in Ordine Prædicatorum, vel non erat Sacerdos tempore vacationis Prioratus illius Cōuentus, in quo reperitur assignatus, si tamen expleat tempus prædictū, & fiat Sacerdos ante tempus electionis, possit, & debet admitti ad electionem celebrandam; quod colligitur ex doctrina Graffij, *lib. 1. consiliorum de electione, consil. 1. difficultate 3. to. 2.* & ex Glossa *Clementinæ secundæ, verb. Constitutus, de ætate*,

ætate, & qual. Et multi Doctores id colligunt *ex cap. cū inter, de elect. in fin.* & *cap. Apostolica, de except.* ex Rodriq. *to. 2. q. 5 1. ar. 5. verſ. & aduertendum.* Idem clarius habetur in Capitulo Generali Romano 1612. *tit. declarationes, declarat. 2.* quoad Fratres Ordinis Prædicatorum; licet ex ſuperius adductis, hoc idem inferatur quoad omnes electores, qui in rei veritate, etſi eſſent inhabiles ob conſimilem defectum tempore vacationis, dummodo euaſerint habiles tempore electionis, inter electores computari debent.

Cùm paulò ſuperius in hoc capite facta ſit mentio de reuocatione viuæ vocis oraculorum; quia tamen ſuperuenit ſucceſſu temporis declaratio ad idem ſacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium; ideò vtile iudicaui hic per extenſum eandem inſerere vna cum Memoriali ſuper hoc oblato eidem ſacræ Congregationi, videlicet.

Pro parte Fratris Dominici de Molina Ordinis Prædicatorum, & Procuratoris omnium Religionum Mendicantium, & non Mendicantium Prouinciæ Bethicæ. Stante Conſtitutione fel. rec. Gregorij XV. reuocatoria oraculorum viuæ vocis, petitur declarari: An gratiæ, & priuilegia viuæ vocis oraculo facto Magiſtris Generalibus, Vicarijs Generalibus, & Procuratoribus Generalibus, conceſſa eorum Ordinibus, quæ ſortita fuerunt effectum ante reuocationem, licet effectus habeat tractum ſucceſſiuum, vel aliàs reſpiciant particulares perſonas, vt ſunt Præſentaturæ, vel Magiſteria, non obſtante prædicta reuocatione maneant in ſuo robore, & valida cenſeantur, vti in dicta reuocatoria conſtitutione non comprehenſa; vel aliqua indigeant reualidatione, tam in temporalibus, quàm in ſpiritualibus.

Sacra Congregatio Cardinalium negotijs Regularium præpoſita, Illuſtriſſimo de Cremona deferente, prædictas gratias, & priuilegia in dicta reuocatoria Conſtitutione non comprehendi, nullaque reualidatione indigere, proindeque validas, & valida fore, & eſſe, eiſdemque ſecurè vti poſſe cenſuit, prout alias fuit reſponſum. Romæ die 11. Aprilis 1625.

Ita reperitur in Regeſto ſacræ Congregationis Cardinalium negotijs Regularium præpoſitæ, & collationat. concordat meliori. §. *In quorum fidem, &c. D. Romæ die 2. Maij 1625.*

A. Epiſcopus Caſert.

Locus † ſigilli.

Item debent eſſe aſſignati per duos menſes in Conuentu, in quo celebranda erit electio, ex Decret. Clement. VIII. prout patet in Cap. Valliſoletano 1605. acceptatione 2. addente, quod ſi factæ fuerint, Fratres ſic aſſignati nō habeant vocem in quauis electione illius Conuentus, donec aliquis fuerit in Priorem confirmatus. & Pariſijs 1611. non ſolum debent aſſignari ante duos menſes, ſed per idem tempus debent inſeruiſſe Conuentui, per menſem ante electionem, ordinat. 10. & diſt. 2. cap. 16. tex. 4. in fin. declar. eiuſdem text. Qui ante diem, quo præcisè incipit Capitulū Prouinciale, ſecundum ſeriem Conſtitutionum fuerit in aliquo Conuentu aſſignatus, cuius aſſignatio non fuerit ratificata intra illos decem dies durationis Capituli, & auctoritatis Diffinitorum, non cenſetur habere vocē in electione Prioris, niſi poſt menſem vnum, ad præſcriptum Conſtitutionum, & duos, ſecundum Decretum Clement. VIII.

Aſſignatus vero realiter, & abſque fraude, imò bona fide, in aliquo Conuentu Ordinis Prædicatorum, in quo manſerit ſpatio multorum dierum, perſonaliter

38 sonaliter inseruiendo † eidem Conuentui, si contingat propter negotium eiusdem Conuentus, siue occasione concionandi, seruatis seruandis, recedere à dicto Conuentu ante duos menses; cùm reuertitur post Pascha, siue alio tempore, in quo immineat electio Socij, vel Prioris, dummodo toto hoc tempore intercedat interuallum duorum mensium, debet admitti ad electionem; nam censetur in prædictis casibus, quod talis inseruierit Conuentui, & Religioni.

Nec obstat Statutum contentum in ordin. 10. Capit. Generalis Parisijs celebrati 1611. confirmatum Romę 1612. Ibi etenim excluduntur assignationes dolosæ, & in fraudem factæ; vbi etiam præcipitur, vt vocales ante duos menses inseruiant Conuentui.

Quamobrem rationabilis vsus Prouinciæ Lombardiæ, quæ in anno intermedio consueuit assignare Prædicatores in vnoquoque Conuentu, quorum munus est conciones habere in mane ad populū, etsi assignentur ante Septuagesimam, impediti tamen propter conciones alibi habendas in Quadragesima; quando post Pascha adeunt Conuentus suæ assignationis, si contingat ibi fieri electio Prioris, siue Socij, rectè admittuntur, & admitti debent. Ratio illa est, quia qui inseruit Religioni, inseruit & Conuentui.

Item Venetijs 1592. declarat. 2. mandatur, vt assignatio denuo facta constet Priori, & Conuentui, per mensem ante electionem: quia tunc intra mensem electionis, nullæ poterunt fieri assignationes, nisi in casibus expressis in Constitutionibus. Item Venetijs 1592. declaratione septima. Nunc vero post Decretum extensiuum Clementis Octaui de duobus mensibus, necesse est vt assignatio constet etiam per duos menses, Priori, & Conuentui, ante electionem, ad tollendas fraudes.

Tunc vero dicitur constare, quando maiori parti vocalium Conuentus, id verè constat. Et ad tollendam omnem dubietatem, ac fraudem, debet notari in aliquo libro publico Conuentus, quòd constitit tali tempore, de illorum assignatione; & hoc, ad præsentiam saltem duorum Patrum vocalium, ad euitandas lites, & contentiones, quæ ex his frequenter oriuntur.

Aliæ assignationes non intimatæ prędicto modo, etiam in futurum, irritæ, & nullæ declarantur, Venetijs 1592. ordinat. 2. Excipiuntur tamen Lectores actuales, qui Lectores Conuentuum appellari solent, iuxta dispositionem Constitutionum eiusdem Ordinis Prædicat. Item casus mortis Prioris, dummodo in his non interueniat fraus, & dolus.

Omnia supradicta intelliguntur de assignationibus, siue de assignatis de nouo, in aliquo Conuentu, vt patet ex tenore prædictarum Ordinationum. Vnde qui fuerunt Priores in eodem, vel in alio Conuentu, & sine aliqua fraude post completum tempus sui Prioratus, vel ob renunciationem, siue absolutionē ab officio, cum ex dispositione Constitutionum Ordinis Prędicatorum remaneant assignati in eodem Conuentu, à quo fuerunt assumpti, nihil requiritur de supradictis; sed debent admitti ad electionem quocumque tēpore futuram, nisi constet per duos menses añtea illos fuisse alibi assignatos. Hoc idem etiam dicendum est de studentibus missis extra suas Prouincias, occasione studij formalis. Quamobrem nulla, & irrita est ipso iure, omnis, & quæcumque ordinatio, siue consuetudo quarumcumque Prouinciarum, quæ iuxta prologum Constitut. tanquam inimicæ earundem Constitutionum, tollendæ, & omnino abolendæ sunt: Vt scilicet Priores expleto eo-

to eorum officio remaneant assignati in suo Conuentu originali; cum iuxta dispositionem Constitutionum, verè, & realiter pertineant ad Conuentum, à quo fuerunt assumpti. vt patet in Constitutionibus Ordinis Prædicatorum, *dist. 2. de electione Prioris Conuentualis, in fine declarat. text. 9. sub littera, X.* & contra Constitutionem non datur vsus, neque consuetudo, vt patet in Appendice *de Consuetudine* ad calcem tractatus.

Electores priuandi sunt voce actiua, qui die electionis, ante celebratam electionem non celebrauerunt, vel sacramentum Eucharistiæ non sumpserunt,
39 Romæ 1580. confir. 14. quod † præcipitur in Concil. Basileen. in electione Episcoporum, & Abbatum, & per consequens aliorum Prælatorum.

40 In Prouincia † Lombardiæ, & Romana, ex Ordinat. 10. Illustrissimi Cardinalis Alexandrini, qui elegerunt Priorem in vno Conuentu, eodem anno nō possunt eligere Priorē in alio Conuētu. Circa hāc Ordinationē, qua prohibetur ne idem Frater Vocalis Ordinis Prædicatorū in Prouincijs Romana, & Lombardiæ possit eodem anno à die lati voti aliud præstare votum in alio Conuentu diuerso à primo, in quo alias emiserat votum, (quam Ordinationem Patres eiusdem Ordinis in Capitulo Generali Vlyssiponeñ 1618. tit. Ordinationes, *ordinatione 5.* extenderunt ad Fratres quarumcumque Prouinciarum ipsius Ordinis Prædicatorum, cum aliquibus limitationibus, & declarationibus, de quibus immediatè dicetur) animaduertere oportet potissimè editam fuisse ad tollendas fraudes, quæ oriri possunt circa hoc particulare; vt clarè colligitur ex serie, & dispositione eiusdem ordinationis, & aliarum, quas edidit idem Cardinalis Alexandrinus, & Capitulum Generale, de quo supra immediatè. Ideò Frater ille Vocalis, qui aderat præsens in aliquo Conuentu, & Capitulo iam congregato ad effectum electionis canonicæ, & dolosè renunciauit votum suum, virtute cuius renunciationis euasit ille electus, quem ipse desiderabat, quodque certò moraliter sciebat ex antecedentibus eueturum; absque dubio talis Vocalis non debet, nec potest admitti ad præstandum votum in alio Conuentu eodem anno, cùm nulli suffragari debeat fraus, & dolus: iustitia enim nescit patrocinium præstare criminibus. Imò quando deesset prædicta ordinatio specialis, de qua supra; adhuc tamen veniret priuandus iste vocalis nedum per annum, sed per multos annos, ne emitteret votum in electionibus canonicis, ob dolum, & fraudem manifestam, qua vsus est: nam iuxta Regulam communem, Meretur priuari, qui abutitur priuilegio.

Insuper, quia dictus vocalis prædicta vocis renunciatione plus profuit sciens, & volens electo, quam ceteri Vocales, ideo partem habuit in illa priori electione non solum tanquam ceteri Vocales, sed supra illos; & meritò reijci debet à secunda celebranda in diuerso Conuentu: nam finis illius Ordinationis in illa satis expressus, est, quod eodem anno ab eodem Vocali non eligantur in diuersis Conuentibus plures Prælati, siue Priores ex vi sui voti, nec intersint electionibus celebrandis eodem anno in pluribus Conuentibus. Ex quorum repetita votorum collatione oriebātur in dies multa, & grauia inconuenientia, pro quibus tollendis edita fuit ordinatio, de qua supra. Et in casu superius immediatè descripto præsupponi potest fraus, & dolus ex parte renunciantis: ideò nec admitti debet, nec potest ad secundam electionē celebrandam in diuerso Conuentu, nisi ipse contrarium probauerit,

cum extet cōtra illum præsumptio tùm hominis, atque iuris, fundata in præcedentibus,& subsequētibus indicijs ostendentibus animi dolum, & fraudem illius qui renunciauit; quibus præsuppositis, merito excludi debet in alio Conuentu ab emissione voti, modo declarato.

Indicia verò,& signa, quibus ordinariè,& regulariter iudicari potest iudicio summario de prædicta fraude, & dolo, illa sunt, quando apparet,& ita est, quod electus ex vi renunciationis modo explicato, est amicus,& carus ei qui renunciauit; vel pro quo vt euaderet electus laborauit ipsemet, qui renunciauit, vt fieret electio de illo; vel quid aliud simile egerit, vel dixerit, ex quo certè, vel verisimiliter cognosci posset in hoc particulari dolus, & fraus; quod magna ex parte dependet ex arbitrio boni viri, siue Superioris, timoratam habentis id iudicantis conscientiam. Nam certum est casum, de quo supra, nedum esse possibilem, sed frequentius euenisse, & in dies euenire.

Hinc est quod vniuersaliter statutum fuit in Ordine Prædicatorum, vt idem Vocalis non possit pluries in anno in diuersis Conuentibus emittere vocem, ratione etiam nouæ assignationis; siue quouis alio modo destinetur ad alium Conuentum, ita vt sit ibi Vocalis,& eligens dicti secundi Conuentus; cum ordinationes, siue leges, de quibus supra, hoc principale intendāt, auferre scilicet occasionem doli, & fraudis, quæ posset absque dubio oriri, tum per viam nouæ assignationis, tum etiam si idem Vocalis, vel eligens, siue elector, alia via destinatus fuerit ad aliquem alium Conuentum eodem anno, vbi alias sit, secundum dispositionē legum Ord. Prædicatorum Vocalis: attendenda est enim in legibus (vti latè dictum, ac demonstratum est frequēter in præludijs ad hunc tractatum, præsertim §. 4. & seqq.) intentio legislatoris, quæ sufficienter apparet in prædictis ordinationibus, hanc esse primò, ac principaliter, ad tollendas fraudes in electionibus canonicis celebrandis in Ordine Prædicatorum, nevè idem Vocalis possit in pluribus Conuentibus eodem anno plures eligere Priores; cui intentioni legislatoris manifestè contradiceretur, quoties sub quouis prætextu idem elector, siue eligens destinaretur ad alium Conuentum, in quo posset vocem emittere in electione canonica, illis exceptis, ac nominatis in lege, vel statuto, siue ordinatione.

Qui autem verè includantur, quiue excludi debeant à dispositione Ordinationis 10. Cardinalis Alexandrini, de qua supra, explicabitur inferius ad finem huius cap. num. 82.

Quæ ordinatio vt iusta,& recta, ideò communiter est obseruanda: nam per illam tolluntur non solum discursus, Fratrum, verum etiam innumeræ fraudes. Quamobrem in Capitulo Generali Vlyssiponeñ eiusdem Ordinis Prædicatorum celebrato 1618. tit. Ordinationes, num. 5. statutum fuit, ne quis nouæ asignationis vigore possit eodem anno duos eligere Priores, nec Socios pro Capitulo Prouinciali, exceptis Regentibus, Lectoribus, & Studentium Magistris, qui studiorum promouendorum intuitu, alijs Conuentibus asignati fuerint, & etiam Superioribus de nouo institutis: quæ tamen exceptio non intelligitur de Lectoribus casuū conscientiæ.

41 *Fratres Ordinis Prædicatorum habentes licentiam † officiandi extra Ordinem, quandiu sic extra Ordinem officiauerint, nec cellam, nec vocem actiuam, nec passiuam habeant, nec Conuentus in quo sunt assignati, illis teneantur, nisi ad suffragia in morte. Perusij 1478. Venetijs 1551. & in declar.*

clar. text.6. cap. de itinerantibus; & Sorbus, Capuccinus, in Compendio priuilegiorum Mendicantium, titulo, Exempti Fratres, nu.6. adducit Bullam Sixti V. dicentis, Cameram, vocem actiuam, & passiuam non habeant Fratres, dum Ecclesijs extra Ordinem inseruiunt, etiam vt Capellani. Idem statuerat Sixtus IV. vt habetur in Actis Capituli Generalis Ordinis Prædicatorũ, Mediolani 1511.

In electionibus requiritur quod eligentes habeant iudicium cognoscendi dignum, ab indigno, cap. cum in cunctis. Vnde impuberes, ac furiosi, ac similes non possunt eligere: Gloss. in cap. ex eo, vt insinuatum fuit ad exordium huius cap.

In Prouincia Romana, & Lombardiæ, assignationes debent intimari infra mensem, à die suæ Datæ, intellige Priori, & Conuentui, iuxta Capitula Generalia; alias nullæ sunt, etiamsi ad voluntatem Prioris assignentur, vel ad Conuentus in quibus assignantur accesserint. Ex ordinationibus Illustrissimi Domini Cardinalis Alexandrini, ordinat. 15.

In eisdem Prouincijs inhabiles sunt ad electionem illi vocales, qui per quin-
42 decim dies † antequam expiret officium Prioris, vel Prouincialis, tractant verbo, vel scripto, de electione noui Prioris, vel Prouincialis in eadem Prouincia, vel Conuentu; Cardinalis Alexandrinus ordinat. 7.

Collegium saluatur ordinariè in tribus personis: quare tres Electores possunt de iure eligere Prælatũ. & ob hanc
43 causam puto fuisse reuocatam per † Clementem VIII. ordinationem 13. Capituli Valentini 1596. quod non possent eligi Priores in Conuentibus, in quibus non erant quinque vocales, prout notatur in actis eiusdem Capituli, per litteras ibidem insertas Patris Magistri Fratris Pauli Mirandulani, tunc Procuratoris Generalis Ordinis Prædicatorum, & postea Episcopi Squilaceñ: Hoc idem habetur *cap. nullus in Ecclesia tit. de electione in principio*, & Gloss. *ibid.*

Si enim omnes Cardinales exirent de Conclaui, quod, attẽto tamen iure communi procedit, & non aliter, maxime post Bullam S. D. N. Gregor. XV. & vnus solus remaneret, ille solus posset eligere, vt asserit Gloss. memorabilis, *in cap. gratum, verb. Maiorem partem, de postulat. Prælat.* & in Clementina, *ne Romani*, §. *Porro, ver. de electione*, Laudieñ. *de Card. col. 22.* Ita similiter si omnes Electores exirent de Capitulo, instãte termino in iure statuto trium mensium, vel si omnes iudicentur inhabiles, propter defectus expressos à iure, excepto vno, ius totius Capituli in tali casu, ad illum tantum Electorem deuoluitur, qui alium, non tamen seipsum possit eligere, vt dicitur *in cap. per tuas, de iure patronatus*: quod magis explicatur ad calcem huius cap. nu. 86.

44 Et si omnes deliquerint, † præter vnum, ad illum deuoluitur ius eligendi, & potest eligere alium; sed non seipsum: *cap. quia propter*, Roderic. *tom. 2. qq. regul. quæst. 53. art. 21. per tot.* Hostien. *in summa, tit. de elect.* §. *qualiter, col. 13. ver. Ego puto*. Nam quemadmodum in casu mortis naturalis illorum de vniuersitate, aliquo tamen de illis superstite remanente, potestas dicitur residere pœnes superstites, etiam si sit vnus duntaxat, *l. sicut, ff. quod cuiusque*, & *in cap. gratum*; ita videtur dicendum in casu priuationis, propter delictum: nam tunc illi priuati habentur pro mortuis: arg. *cap. in canonibus*, §. *Generaliter ibi q. 1.* & Abbas *in cap. cum Vintonien. nu. 2.*

45 Nullus potest eligere † seipsum, etiã quod existimaret se esse magis idoneũ, *tit. de præsumptione, cap. final.* Nec electus

debet computari in numero electorum,
quia nullus potest eligere seipsum, *cap. Cumana de electione*, maximè quando
proceditur per viam scrutinij. Tabien. *electio prima, nu. 25. & electio secunda, §. 4.*
nam inquit *cap. Cumana*, & Gloss. quod *persona electa non debet computari in numero eligentium*.

Qui scienter celebrauerunt, sine
46 speciali † priuilegio, in aliquo loco, qui
actu sit suppositus interdicto, non possunt eligere Prælatum, *cap. is qui, de sententia excommunicationis*.

Electores in Ordine Prædicatorum
vti debent necessario modo procedendi
per schedulas, assumpto modo procedendi per scrutinium. & hoc seruadum
47 est in omnibus electionibus † canonicis,
in declarat. tex. 3. cap. de electione Prioris Conuentualis; & clarius in Capitulo Generali Bononiæ 1564. vbi habetur quod si secus factum fuerit, totum sit irritum, & inane.

Extranei, id est, non incorporati, siue non affiliati in illa Prouincia, in qua sunt assignati, non possunt habere vocem actiuam in Ordine Prædicatorum, nisi per annum, vel pro maiori parte anni, fuerint assignati continuò in illo, vel in alio Conuentu eiusdem Prouinciæ, in qua facienda est electio; Ex declarat. text. 5. cap. de electione Prioris Conuentualis, sub littera, P.

Degentes extra claustra in Ordine Prædicatorum, sub quouis prætextu, aut colore etiam cum licentia necessaria suorum Superiorum, dato insuper quod sint rectè assignati in Conuentu, in quo celebranda est electio, non habent vocem actiuam, neque passiuam, nisi actu inseruiant sancto Officio, Perisij 1478. In quo Capitulo Generali fuit ab omnibus lætanter receptum Breue Sixti IV. quo priuantur supradicti vtraque voce. Item habetur in Capitulo Mediolani celebrato, 1511. Declarat. 6. Romæ 1583. 1589. 1601. Declarat. 4. Cetera vide inferius, cap. 13. nu. 22. 23. & 24.

48 Defectus occultus † eligentium, ordinariè non vitiat electionem. Nauar.
consil. 9. tit. de elect. num. 1. si sit defectus aliquorum, & non omnium, excepta excommunicatione maiori latæ sententiæ, vt latius dictum est nu. 18.

Omnes qui debent, volunt, & possunt, interesse electioni, debent congregari simul: illi vero qui non debent, aut non possunt interesse electioni, etiam quod sint legitimi Electores, compelli non debent, nec computari in numero electorum; Tabiena *verb. Electio primo, nu. 19.* Constitutio Ordinis Prædicatorum quid simile statuit text. 1. & 6. cap. de electione Prioris Conuentualis.

49 Sanior pars Capituli electorum † illa censetur, quæ est maior: Tabien. *vbi supra immediatè*, & *cap. dudum*, & *cap. Ecclesia vestra, tit. de electione*, Panorm. *num. 4.*

50 Si plures electorum, † vel vnus, non fuerit vocatus, sed contemptus, potest si vult, instare pro cassatione electionis celebratæ, etiam post confirmationem, cap. quod sicut est; Siluester, & Tabiena *verb. Electio primo*.

Quando in Constitutionibus Ordinis Prædicatorũ mandatur, ne augeatur numerus Electorum intra mensem, in quo instat electio Prioris, venit excipiendus
51 casus † mortis Prioris, quãdo nulla fraus
præsumi potest. Pariter etiã quando quis complet tempus infra illum mensem, sex annorum à professione; vel quando quis habens sex annos à professione, infra prædictum mensem fit Sacerdos: in quibus casibus nulla præsumitur fraus; Romæ 1612. declaratione secunda; vel tales assignationes fuerint factæ à Capitulo Prouinciali, vt dictum fuit.

Electio

52 Electio de Prælato † in Ecclesia Collegiata, vel Conuentuali, pertinet ad illos tantum qui sunt de Collegio, apud quos, tanquam apud informatos de necessitatibus Ecclesiæ, vel Collegij, residet potestas eligendi Prælatum, *cap. nullus in Ecclesia, tit. de electione, & electi potestate*.

Electores qui debent eligere Prouincialem in Ordine Prædicatorum, sunt Priores Conuentuales, & eorum socij
53 legitimè † electi, Magistri in sacra Theologia, qui gaudent loco, & voce; & Prædicatores Generales acceptati in Prouincia, ex cap. cui titulus est de Capitulo Prouinciali, in cuius declaratione habetur. *Sicut imminente electione Prioris, non debent fieri mutationes Fratrum, priuationes vocum, absolutiones Priorum, à tempore notitiæ Prouincialis carentiæ, quousque nouus Prouincialis eligendus, fuerit confirmatus*.

In quorum omnium confirmationem, sciendum est, quod de Anno 1616. die 4. mensis Februarij, cùm Prouincia Lombardiæ eiusdem Ordinis careret Prouinciali, propter mortem alterius, nomine, & ad instantiam Patris Prioris
54 Bononien tunc Vicarij eiusdem † Prouinciæ, virtute Breuis Pauli III. fuit oblata supplicatio S.D.N. Paulo Diuina Prouidentia Papæ Quinto, vt sua solita benignitate dignaretur confirmare, & ratas habere assignationes factas vsque ad diem 4. Februarij, de quibus erat lis & contentio magna apud multos suborta, quod non valeret. Qui summus Pontifex benigne annuit; dummodo tamen nullæ fierent in posterum, nisi in casibus expressis in Constitutionibus eiusdem Ordinis; & quod in similibus casibus carentiæ Prouincialis, obseruetur ad litteram declarat. tex. 7. cap. de elect. Prioris Prouincialis. quod totum fuit notificatum præfato P. Priori Bononiæ, tunc Vicario dictæ Prouinciæ Lombardiæ, per litteras A.R.P. Vicarij Generalis Ordinis Fratris Raphaelis Riphoz, datas sub die 7. Februarij 1618. registratas fol. 105.

Cum itaque in iure manifestum sit, iura singularia, siue dispensatiua, non esse trahenda in consequentiam, iuxta communiorem doctrinam omnium doctorum, maximè Gloss. & Butr. *in cap. cum in cunctis, tit. de electione, nu. 18*. Ideo in casu consimili mortis, vel carentiæ Prouincialis, non possunt fieri assignationes, nisi in casibus in Constitutione expressis; alias nullæ sunt, eo magis quia dispensatio est stricti iuris.

Panorm. *cap. Cumana, tit. de electione*, ait, quod quando dubitatur vtrum aliquis habeat vocem in electione, & tempus instat electionis, ita quod non possunt recipi probationes; tunc admittendus est cum protestatione; & standum
55 est consuetudini. † & cautela generalis est, quod vbi est dubium, an qui petunt admitti ad actum electionis, debeant, vel non debeant admitti, vel vtrum habeant, vel non habeant vocem; admitti possunt cum protestatione sequenti, videlicet, *vt vocem emittant, si de iure, hoc eis competat: protestatio enim iuuat protestantē, & detrahit iuri eius cui præiudicat*; cap. Cumana de elect. Doctor. ibid. & in specie Butr. nu. 6. §. nota quinto.

Qui maiori excommunicatione sunt ligati, aut suspensi, vel interdicti, si hoc sit notorium, vel quando potest legitimè probari, non sunt vocandi ad electionem, imò repelli debent; & si admittantur, electio corruit; *cap. illa quotidiana, ibid.* Innoc. Franc. Zab. *consil.* 40. *col.* 1. Guliel. Mandag. *tract. de elect. nouor. Prælat. cap.* 6.

Franciscus Suarez, *tom. 5. ad 3. par. D. Thom.* ab eo inscripto *de censuris in communi, disp. 14. tit. de excommunicatione ma-*

ne maiori, sect. 2. nu. 7. 8. 9. & seqq. post
56 † adductas Theologorum, & Iuristarum diuersas opiniones, resoluit quibusdam propositionibus, quando vota excommunicatorum annullent, siue irritent electionem. Quarum propositionum

Prima est: In electionibus, quæ nec certum numerum eligentium, nec omnium consensum postulant; sed solum maioris, aut duarum partium; necessario ponderandum est, an excessus suffragiorum ex parte electi tantus sit, vt exclusis cunctis excommunicatis, & inhabilibus, adhuc tamen superfit numerus sufficiēs ad electionem complendā.

Si primo modo contingat electio, profecto est valida, inquit ille, cum sit sufficienter celebrata à legitimis electoribus.

Si vero numerus suffragiorum tantus non sit, vt excluso vno, vel altero excommunicatorum, reliqui Electores non excommunicati, ad electionem ritè cōplendam, non sufficiant; tunc, & eo casu, distinguendum est, in hunc qui sequitur modum.

Si electio fuerit publica, in illa apertè constabit, an excommunicati fuerint, vel suffragium tulerint in fauorem electi; & dato quod ex vi illorum suffragiorum quis fuerit electus, electio est nulla, quia non habuit suffragia habilium sufficientia ad electionem.

Si vero excommunicati non dederunt suffragium electo, signum est quod vota electorum habilium fuerunt sufficientia ad illum eligendum.

Si vero electio sit secreta, inualida erit necessario iudicanda, quoties suffragia in fauorem electi præstita, non fuerint sufficientia, computando illa, seclusis semper omnibus excommunicatis, habito solo respectu ad eligentes habiles. Verbi gratia: Si viginti fuerint electores, & vnus, vel duo ex illis fuerit excommunicatus, ad hoc vt quis euadat ritè, ac rectè electus, debet habere decem suffragia, eorum tamen electorum, qui sunt verè habiles; secluso semper vno, vel duplici voto, excommunicatorum: nam Electores verè habiles in tali casu remanent numero decem & octo; & decem suffragia faciunt maiorem partem: ideo si habeat vota decem, eo casu sufficit, quia decem Electores faciunt maiorem partem.

Quam doctrinam in specie Suarez absque dubio collegit ex Richar. 4. *sent. dist.* 18. *art.* 7. *q.* 1. *ad* 3. quæ innititur etiam rationi naturali, præsupposita semper manifesta excommunicatione maiori. Et vt animaduertit Suarez *ibidem*, præfata doctrina potest rectè extendi etiam ad Electores inhabiles, quoties se ingerunt electionibus canonicis.

Numero vero 13. sed clarius 17. Suarez limitationem adducit collectam ab eo ex dictis communiter à Canonistis; & est, *Electio facta cum voluntaria admissione excommunicatorum ad eligendum, nulla est, pracisè ex hoc defectu. Si vero ignoranter, electio tunc non est inualida.* Pro qua limitatione adducit etiam praxim, & vsum, vltra communem Canonistarum sententiam.

Numero vero 18. postquam statuit; superius adducta habere locum in excommunicato nominatim, aut manifesto percussore clerici, propter extrauag. Ad euitanda, respondendo obiectioni ab eodem adductæ, ait, quod excommunicato alias cognito, potest fieri exceptio ab alijs Electoribus, qui excommunicatum nolunt admittere; quia extrauagans præcitata, nullum fauorem fecit, neque ius contulit excommunicato; sed tantum permisit communicationem cum illo; neminem tamen ad hoc obligauit: ergo quilibet potest eum re-

eum repellere. si tamen nihil ei obijcia-
tur, nec repellatur, suffragium eius, in-
quit ille, validum est; quia se habet tunc
sicut excommunicatus occultus, cuius
acta valida sunt. Quã doctrinam Patris
Suarez quo ad aliqua, quæ ab ipso tra-
duntur, vel necessaria consequentia in-
feruntur, ex traditis ab eodem, vbi su-
pra, non recipiunt communiter Iuri-
stæ, neque Theologi omnes: cùm etiam
excommunicatus occultus inficiat ele-
ctionem, vt latius dictum, & probatum
est ad finem cap. 4. sub nu. 19. & in hoc
eodem cap. 5. num. 18. & 48.

Idem Suarez disp. præcitata 24. *tit. de excõmunicatione minori, & effectibus eius, num.* 22. post reiectam opinionem Richardi, docentis, Eligentes scienter excommunicatum minori excommunicatione, incurrere pœnam iuris, & pro ea vice remanere priuatos iure eligendi; apertè tradit, communem opinionem, ac magis veram eam esse, quam Panormitanus docet, asserẽdo præfatam pœnam nequaquam incurrere electores, eligentes excommunicatum minori excommunicatione; eo quia in iure non est expressa, pro hoc casu, neque sit extendenda vltra casus in iure expressos: Non enim est eadem ratio de eligente ligatum minori excommunicatione, quia hic non peccat contra iustitiam.

Furiosi continuè agitati, dilucida in-
terualla nõ habentes, cùm careant con-
57 sensu, vel dissensu, † vt patet *extra de*
spons. cap. dilecti, ideò eligere nõ possunt,
quia per mutuum consensum eligentium, & electi, contrahitur matrimonium spirituale, vt patet *in cap. cum inter canonicos, tit. de electione*. & Mandag. *tract. de elect. cap. 7. 1. part.* idem docet de furiosis, & mente captis: quod probat, & ampliat, atque testimonijs sacrorum Canonum, & præclarissimorum Doctorum, Nicolaus Boerius *ad prædictum cap. 7. Mandagoti sub litt. b.* qui si ad sanam mentem redeant, per dilucida interualla, sicut & alij admittẽtur, Mandagot. *vbi supra ad finem cap.*

Religiosi Mendicantes, transeundo
ad alios Ordines nõ Mendicantes, etiam
58 auctoritate Apostolica, † non habent vo-
cem, neque locum in Capitulo, vt *in tex. Clement. vt professores, tit. de Regularibus, & transeuntibus ad Religionem.* Petrus Baif. *in direct. elect. cap. 3.*

49 In Ordine Prædicatorum † assignati
infra duos menses electionis, carent voce, vsque dum confirmatus Prior acceptauerit Venetijs 1592. declarat. 2.

Elector, qui iam est in pacifica pos-
sessione eligendi Priorem, vel alium
Prælatum, & actu pluries iam elegit, si
casu infirmitatis, vel alterius accidentis,
efficiatur cœcus, & nihil videns, & per
consequens non valens scribere in sche-
dula nomen eligendi, non propter hoc
priuandus est, ne cum alijs in Capitulo
60 congregatus, † ponat schedulam de eius
commissione ab alio secretò conscriptã
eligendo Prælatum. Et potissimè in Ordine Prædicatorũ, vbi electoribus mandatur, vt scribant, siue scribere faciant nomen eligendi; super quo extat expressa declaratio Congregat. Concil. Trid. *dummodo cæcus ante cæcitatem acquisierit possessionem eligendi Priorem, siue Prouincialem.*

Et ad obuiandum malis, quæ possent oriri in aliquale præiudicium electionis futuræ, iura disponunt, vt votum suum faciat scribere ad eius mentem ab aliquo ex illis, qui non habent interesse in futura electione, requirendo à Scriptore, vt sub iuramento illi promittat fideliter annotare in schedula, personam ab eodem cœco nominatam, & non aliam: iuramentum enim, nedum de iure humano, verùm etiam Diuino, est remedium

dium inuentum, ad fraudes submouendas, ixta text. *in cap. ex litteris*, & *in cap. & si Christus*; Et Exod. *cap.* 22. ibi, *si quis commendauerit amico*: Ad tollenda vero varia inconuenientia, ex quibus multoties nascuntur lites, & contentiones, tutius esset vt cæcus non valens scribere, vel legere, liberè renunciaret votum suum in electionibus, quæ fiunt per scrutinium; & ad id forte posset per Confessarium quasi compelli; non dico semper, sed quasi, ad obuiandum prædictis insinuatis malis, & non aliter.

61 Elector, qui peccat temerarie eligendo, † debet priuari illa vice potestate eligendi; quamuis de iure non sit priuatus, Butr. *tit. de elect. cap. bona, nu.* 4.

62 Publicato scrutinio, † siue electione, aliquibus Electoribus asserentibus se nō consensisse in personam electam, non creditur, quia sunt singulares; sed potius creditur scrutatoribus; Butr. *vbi supra cap. publicato, nu.* 6.

Eligens suspensum, (intellige ignoranter) non est priuatus potestate eligendi, sed iterum eligere potest, *cap.* 1. *de postulatione*, adiuncta Gloss. Io. Andr. *de Regul. iuris, in* 6. *Reg.* 15. *nu.* 9.

63 Electores, etiam † singuli, possunt petere confirmationem electionis rectè factæ per ipsos, Butr. *in cap. postquam, tit. de electione, nu.* 6.

Eligentes possunt atteſtari etiam in iudicio, de facto electionis, ac de illis quæ in processu illius verè acciderunt, Butr. *in cap. dudum, de elect. nu.* 3.

Eligentes contra formam cap. cum in cunctis, puta eligendo minores, illegitimos, illiteratos, & malæ vitæ, incidunt in pœnas taxatas in eadem Decretali. Si vero delinquant in alijs, quàm in istis prænominatis defectibus, non incurrunt prædictas pœnas, iuxta illam generalem atque veriorem Regulam. *Pœnæ non sunt ampliandæ*, Ioannes de Anania *super primo Decret. tit. de electione, cap.* 8. *nu.* 1. & alij fere omnes Iuristæ.

Angelus in sua summa, *tit. electio, nu.* 23. post enarrata canonica impedimenta, quæ occurrere possunt circa electionem Prælatorum Regularium, ex

64 defectu personæ electæ, † quos defectus reducit ad numerũ septenarium: Quorum primus est, quando electus est malæ vitæ: secundus, quando electus est excommunicatus, maiori excommunicatione: tertius, quando electus est innodatus, etiam minori excommunicatione: quartus, quando est suspensus, vel interdictus, aut interdictum non seruauit: quintus, quando non est legitimè natus, vel debitæ ætatis, & conuenientis litteraturæ: sextus, si semel fuerit reprobatus, propter vitium personæ: septimus, si est Episcopus, & à simili, si sit addictus alicui Ecclesiæ, vel Conuentui, quia tunc non potest eligi ad aliam dignitatē; licet postulari possit. Quibus additur octauus, quando non est professus expressus in ea Religione in qua eligi debet; Numero autem 24. pro solutione propositæ difficultatis ab eo, Vtrum electio sequuta in personam illius, qui habet vnum, vel plures ex prænarratis defectibus, sit nulla ipso iure; Respondet affirmatiuè per sequentia verba: *Excepto in habente primum impedimentum, & tertium; quia est cassanda electio, vt patet in cap. fin. de cler. excom. min. & Electores sunt priuati ea vice, electione, & suspensi triennio ab Ecclesiasticis beneficijs ipso facto.* pro qua sententia adducit *cap. cum in cunctis*.

Idem Angelus in sua summa, *verb. Electio superius, num.* 8. declarando, semper innixus dispositioni Sacrorum Canonum, & auctoritatibus celeberrimorum Iuristarum, qui non possint eligere, inter illos enumerat excommunicatos maiori, ac etiam minori excommunica-

municatione, necnon suſpenſos ab officio, ac interdictos: Inſuper illos, quibus prohibitum eſt eligere ſine Superioris licentia; ac etiam illos, qui ſcienter celebrauerũt in loco interdicto; niſi ſuper hoc habeant priuilegia Apoſtolica. Ac *num. 4.* ponit Laicos, ſiue Conuerſos, non Profeſſos, inter illos, qui non poſſunt eligere; & etiam non initiatos ſacris Ordinibus, pupillos, ac illos, qui in ea vacatione elegerunt, ſiue poſtulauerunt ſcienter indignum, dummodo ſequuta fuerit electio, vel poſtulatio: ac etiam illos, qui per laicalem abuſum elegerunt.

Ab electionibus Epiſcoporum, & Prælatorum Eccleſiaſticorum, excluduntur ordinariè Laici, etiam Principes, vt ſtatuit Adrianus Papa, & patet *in cap. nullus, diſt. 63.* Excluduntur pariter omnes hæretici, & non Catholici; Gregor. ita ſtatuit *in cap. nos 9. q. 1.*

Requiritur etiam pro validitate electionis, quod electores ſint collegialiter ſimul congregati; non enim poſſunt
65 ſinguli ſua vota præſtare, † exiſtentes in proprijs domibus, vel cellis. *l. 2. C. de decurion. lib. 10.* & Bartolus *ibid.* Ex quo etiam infertur, quod vocales abſentes, non poſſunt per litteras ſuum præſtare votum. Inſuper de iure communi, & ſecundum opinionem Doctorum, præcipuè vero *in cap. per veſtras, de iure patron.* vox electi non poteſt computari ad ſui fauorem, vt alias dictum eſt; tunc enim confunderentur perſonæ, cùm differant ad inuicem, eligens, & electus, nominans, & nominatus in electione, vt patet *in cap. qualiter, de electione.* & *in cap. poſt petitam, eod. tit.* Vbi Honor. III. cuidam electo Lugdunen. reſpõdet per ſequentia verba. *Cùm poſt petitam inſtanter, & demum obtentam quondam Lugdunenſis Archiepiſcopi ceſsionem, vota Canonicorum Lugdunenſium, in te, tunc ipſorum Præpoſitum, concorditer conueniſſent: Quia tandem examinato, ſicut decuit, proceſſu electionis tuæ, inuenimus eam poſt publicationem conſenſuum, & collationis tractatum, aliquandiu fuiſſe protractam, aſſenſumque tuum, priuſquam electus fueris requiſitum: electionem eandem (ex ipſius duntaxat inordinato proceſſu) iuſtitia caſſauimus exigente*; vbi duos enumerat defectus, ratione quorum caſſauit electionem: primum, protractionem publicationis electionis: ſecundum, conſenſum electi, antequam eligeretur.

66 Paulus III. pro Ordine † Prædicatorum ſtatuit ad eiuſdem Ordinis petitionem, vt quotieſcumque electus fuerit de numero eligentium, debeat habere duo vota vltra medietatem, ne ex vi ſuæ vocis euadat electus, & illi non ſuffragetur proprium votum.

Electores in Capitulo poſſunt vnum, vel plures, nominare in eorum Prælatum; Ioan. de Anan. *vbi ſupra, cap. 22. num. 2.* Minor pars Capituli, tunc ritè eligere valet, quando maior eſt priuata poteſtate eligendi. Idem *vbi ſupra, cap. 24. num. 4.* & alij.

Quando maior pars electorum in rei
67 veritate, † ignoranter iam elegerit indignum, minor vero pars dignum; non propter hoc confirmari debet electio minoris partis, ſed vtraque caſſanda venit, cum hic caſus non ſit expreſſus in cap. ſcriptum, neque in cap. quia propter, de electione. ſolum, & tantum, quando maior pars remanet priuata, tunc minoris partis electio, tanquam legitima confirmari poteſt: vt quando ſcienter maior pars eligeret indignum, Doctores *in cap. Eccleſia veſtra, & cap. congregato, de elect.* Io. de Imol. *ibid. nu. 12. & num. 9.* & alij Iuriſtæ.

Electores clarè intuentes erraſſe † in electione canonica, circa perſonam, ſeu
68 formam, antequam publicetur ſcrutinium,

nium, possunt variare in melius errorem, siue errores, corrigendo: *cap. publicato; cap. perpetua*, Gloss. *ibidem*, Io. de Imol. *cap. cum terra, tit. de electione, nu.6.* secus autem, quando nullum interuenit peccatum. Item si fuerit iam publicata electio, non potest ratificari: & hoc pacto venit exponendum illud Canonistarum, Electio à principio nulla, nequit per superuenientem consensum ratificari; intellige post publicationem.

69 Tres Electores possunt † eligere more solito; cap. quia propter, licet formam scrutinij in omnibus seruare non valeant: duo enim scrutentur tertium, & seruent alia quæ possunt; in specie autem faciant collationem, quæ fieri solet in electione concordi, *cap. post petitam, cap. in Genes. cap. si quando*, Innoc. & Archidiac. *ibid.*

Si vero sunt duo tantum, necessario debent eligere extraneum, cùm neutrum eorum possit facere maiorem partem; Ægid. Belamer. *in cap. nullus, de electione, nu. 5. & 6.*

Ad claritatem supradictorum, considerandum est, quod ille non solum

70 notorius excommunicatus † censetur, qui à suo iudice in prædicatione, vel in Ecclesia publicè denunciatur; verum etiam & ille qui vbi de electione agitur, ibidem præsens à Iudice competente excommunicatur: talis enim ab Ecclesia excommunicatus dicitur; Bellamer. *cap. illa, tit. de electione, num. 12.* Etenim si excommunicati sunt notorij, vel non ita occulti, quin probari possit quod sint excommunicati; vocandi non sunt ad electionem canonicam: & ex hoc non poterunt agere de contemptu, quia cum non possint eligere, non possunt allegare interesse. Innoc. Hostien. Compost. *in cap. cum dilectus*, Belam. *cap. illa quotidiana, tit. de electione, num. 14.* Casu vero quo fuerint admissi vnus, vel plures, publicè excommunicati, si poterant repelli sine scandalo, & fuerit omissa protestatio, etiam quod non potuerint eijci, non valet electio. Hoc idem proportionabiliter dicendum est de illis, qui iuris publici auctoritate prohibiti sunt eligere, vti laici, impuberes, non existentes in sacris, & consimiles, nisi præcesserit protestatio, saltem in communi, ibid. Bellam. *nu. 15.* & alij.

Quærenti verò quid de interdictis? Respondendum est quod possunt eligere, sed non eligi, † quemadmodum de 71 excommunicatis minori excommunicatione ac etiam de suspensis à beneficio, siue officio tantum, Bellam. *vbi supra, nu. 16. & 17.* vbi citat plures textus sacrorum Canonum, & sententiam multorum Doctorum, idem asserentiũ.

In Ordine Prædicatorum, vt clare dicitur *cap. de Apostatis*, in expositione text. 4. expressè habetur Statutum Capituli Barchinoneñ 1349. & Lugdu. 1358. cuius Statuti † tenor est; *Quicumque de* 72 *lapsu carnis manifestè conuictus fuerit, de cætero non prædicet, nec audiat confessiones, nec ad aliquam electionem Ordinis admittatur, nec ante triennium vllo modo ad prædicta possit restitui, per quemcumque; & si restituatur, restitutio nullo modo valeat ante triennium.*

Duo electores regulares possunt eligere Priorem, nec debent cogi ad suscipiendos alios socios coelectores; ex argumento *cap. cum Ecclesia Sutrina, tit. de electione, & cap. cum Ecclesia Vulterana*, & ex alijs citatis à Nauar. *lib. 1. consiliorum, tit. de elect. cons. 6. nu. 6.*

Discordia Electorum vt in pluribus inuoluit negligentiam, quando scilicet non eligunt † infra tempus debitum; & 73 per consequens ius prouidendi deuoluitur ad Superiorẽ, vti notat inter quamplures, Antonius de Butr. *super 1. par. Decret. cap. cum in cunctis, tit. de electione,*

§. *his*

§. *his sane*, *nu*. 10. Hoc tamen intelligitur, quando remedia in casu discordiæ adhibenda, secundum iura, fuerint realiter exhibita; vt in Ordine Prædicatorum quod detur per Prouincialem Vicarius electionis cum voce actiua, cuius sit dirigere electionem, & animos discordes electorum: quando hoc totum factum est, si non eligant, transacto mense, deuoluitur ius prouidendi ad Superiorem. Nota aliud, quod non dicit Antonius, ad Superiorem immediatum; sed simpliciter, & indefinitè, *ad Superiorem*, propter ea quæ dicentur latius, ad hunc casum attinentia, inferius cap. de confirmatore, à nu. 44. vsque ad nu. 47.

Si contingat in Ordine Prædicatorum, declarari nullam ac irritam electionem, & confirmationem subsecutam alicuius Prioris, post aliquos menses, spatio quorum facta fuerit mutatio
74 vocalium † in eodem Conuentu; Quæritur ad quos pertineat electio noui Prioris? Respondetur, ad illos qui primum elegerunt, dummodo electio non fuerit cassata ob aliquem defectum electorum, per quem ipso iure remaneant voce priuati, quia toto illo tempore instabat electio: & ex dispositione Constitutionū Ordinis Prædicatorum dist. 2. cap. de electione Prioris Conuentualis in declar. text. 6. sub littera, Q, §. *declaramus quod à die notitiæ*, &c. inter cætera statuitur quod *non fiant assignationes, remotiones, in eodem Conuentum, antequam nouus Prior sit electus, atque confirmatus, & confirmatio suum sortiatur effectum*. Et ratio assignatur, quia electio toto hoc tempore manet suspensa, & potest cassari: vbi citantur acta Capituli Bononiæ 1315. Eo magis quia confirmatio de qua in casu, nulla fuit ab exordio, quia *infectum, pro non facto habetur*, iuxta alias sæpius allegata.

Si Electoribus inhibeatur à Superiore, ne procedant ad electionem, sine sua speciali licentia, dato quod transactis tribus mensibus à iure statutis, siue
75 mense vno † tantum, in Ordine Prædicatorum computando à die vacationis, non fuerit petita licentia per Electores, vt possent Prælatū suum eligere; & ideo de facto non elegerint: quia tenebantur petere facultatem de qua supra, circa quod fuerunt negligentes: Ideo in pœnā eorum negligentiæ sacri Canones eosdem priuant iure eligendi, & ius prouidendi tribuunt eorum Superiori: & merito quidem, nam ius suum neglexerunt; quemadmodum & prouisionem Ecclesiæ, siue Conuentus. *Iura etenim negligentibus non subueniunt*, cap. his quibus; & clarius in Gloss. illius cap. de electione.

Ex quibus liquido colliguntur duo; videlicet quod Superior præsupposita iusta, ac vrgenti causa, valet prohibere Electoribus, ne ad electionem noui Præ-
76 lati procedant † sine sui licētia; vti quando rationabiliter dubitatur, quod inter Electores sint excommunicati, excommunicatione latæ sententiæ vel quando sunt dispositi ad electionem indignorum, & similium. Secundum est, quod Electores adstringuntur maximè dum appropinquat terminus temporis à iure præfixi, petere etiam iuridicè, si fieri potest, licentiam procedendi, casu quo fuerit eis prohibitum procedere, protestando velle vti iure suo tempore congruo, nec debere iure suo priuari, absque illorum culpa; iuxta *ca. quia, de concessione prabend*.

Si vero absque eorum culpa, sed malitiosè, præter ius, eis denegetur licentia; debent ad Superiorem illius qui fraudulenter posuit interdictum ne procedant ad electionem, recursum habere, vt omnino tollatur impedimentum; vel instante termino à iure statuto, pos-

ſunt procedere, niſi illorum culpa fuerint declarati, & priuati iure eligendi; Doctores, & præcipuè Butrius, *num.7. in eod. cap. bis quibus.*

Quoties electores eligunt indignum, non ſolùm ad Epiſcopatum, ſed & ad inferiores dignitates, remanent priuati; & ius eligendi deuoluitur ad illos, qui non elegerunt indignum, iuxta tradita in ampliori forma alibi; *cap. dudum, de elect.* Panorm. *ibid. num.* 10.

Cum in hoc cap. ſæpius facta fuerit mentio de validitate, ſiue nullitate aſſignationum Fratrum vocalium Ordinis Prædicatorum, certis temporibus factis, potiſſimè vero in ordine ad electiones Canonicas, & Sociorum Priorum euntium ad Capitulum Prouinciale, quod antiquitus in Prouincijs Italiæ quot annis celebrabatur; vt cuncta clariora ſint, ponderanda duxi, quæ continentur in ſequentibus punctis,

Primò, ex verbis Decreti Clementis Octaui, quo prohibentur fieri aſſignationes, ante duos menſes electionis Prioris, euidenter apparet diſpoſitionē eiuſdem Decreti, eſſe extendendam ſolum,
77 & † tantū, ad electiones canonicas Priorum eiuſdem Ordinis Prædicatorum, & non vlterius: Verba etenim præfati Decreti, regiſtrata in actis Capituli Generalis Valliſolet. 1605. *tit. acceptationes, num.* 2. ſunt quæ ſequuntur: *Ne duobus menſibus ante tempus electionis Prioris vllæ fiant aſsignationes, vel reuocationes; quod ſi facta fuerint, Fratres ſic aſſignati, non habeant vocem in quauis electione illius Conuentus, donec aliquis fuerit confirmatus*; intellige in Priorem.

Secundò, ſemper fuit ab immemorabili, & ad præſens adhuc extat conſuetudo, & vſus in omnibus Italiæ Prouincijs, abſque vlla minima contradictione
78 receptus, ne pariter fiant † aſſignationes poſt Septuageſimam, niſi in caſibus expreſſis in Conſtitutionibus eiuſdem Ordinis Prædicatorum: & ſi ſecus factum fuerit, totum ſit irritum, & inane, ſaltem quoad emiſſionem voti in prænominatis electionibus. Quæ conſuetudo vt laudabilis, ſemper approbata, ac exequutioni vniuerſaliter demandata intra Italiam, licet non habeat certum, atque expreſſum fundamentum in Statutis eiuſdem Ordinis, non eſt tamen, nec implicitè, nec explicitè contra, neque præter contenta in præfatis Statutis: Imò eſt valdè conformis diſpoſitioni eorum, vti eſt videre præcipuè in Conſtitutionibus Ordinis Prædicatorū, *diſt.* 2. *cap.* 16. cui titulus eſt, *de certis detractionibus, & ſingularitatibus vitandis, tex.* 4. vbi inter cætera pro libertate electionum, ac pro remouendis fraudibus, ſtatuitur quod *Ordinatio cap. Burdegalen. de mutationibus Fratrum non faciendis, omnino ſeruetur infra menſem ante electiones quaſcumque, niſi pro officio Prioris, vel Lectoratus, vel pro graui ſcandalo euitando*; vbi etiam imponitur pœna Prouincialibus abſolutionis à ſuis officijs, ſi in hoc inuenti fuerint exceſſiſſe. Et ad calcem eiuſdem textus expreſſis verbis mandatur, *ne Fratres poſſint priuari vocibus eodem tempore; niſi ob cauſas in capitulo de grauiori culpa contentas.*

Et in Capitulo Generali Bononiæ celebrato 1315. etiam prohibetur *ne inſtante electione Prioris Prouincialis, ante eius confirmationem fiant aſſignationes.* quæ omnia fuerunt confirmata in Capitulo Generali Bononiæ 1564. *tit. Admonitiones*, per ſequentia verba: *Admonentur Prouinciales, vt abſtineant à mutationibus Fratrum in Conuentu, in quo celebranda eſt electio, etiam ſi Priori vnus menſis adhuc ſuperſit ſui officij.* Et idem inſinuatur in Bulla Iulij II. de temporalitate Prælat. publicata 6. Kal. Augusti 1504. hic inſerenda propter claritatem dictorum,

rum, ac dicendorum in præcedentibus, ac sequentibus cap. nam sæpius citatur.

Bulla IVLII II.

De temporalitate Priorum, & Priorissarum in Ordine Prædicatorum.

IVLIVS EPISCOPVS seruus seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

SVb Religionis iugo Domino famulantes libenter prosequimur fauore gratia specialis; & ad ea, per quæ eorum quieti consulitur, & ambitioni via præcluditur, diligenter intendimus; & in his nostri pastoralis officij partes fauorabiliter impartimur, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Sanè exponente nobis venerabili Fratre nostro Oliuerio Episcopo Hostiensi, ac Protectore Ordinis Prædicatorum, percepimus, quòd perpetuitas, seu diuturnitas in officijs dicti Ordinis multa detrimenta, ac etiam contentiones inter ipsius Professores sæpius afferre consueuit: ac per eundem Oliuerium Episcopum nobis humiliter supplicato, quod tam Priores Prouinciales, & Conuentuales eiusdem Ordinis, quam Priorissæ Monialium sancti Augustini sub cura præfati Ordinis, vltra certum tempus in suis perseuerare officijs non possint, perpetuò statuere, & ordinare, aliasque in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui singulorum, præsertim religiosorum quieti, & paci, quantum cum Deo possumus libenter consulimus, huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò statuimus, & ordinamus, quod in prædicto Ordine Priores Prouinciales vltra quadriennum, Conuentuales verò, & præfatæ Priorissæ vltra biennium, in huiusmodi non possint perseuerare officijs; sed his elapsis temporibus, ipso facto absque alia absolutione sint à præfatis officijs absoluti. Nec qui Prior Princialis fuit, possit infra octo annos eius absolutionem immediatè sequentes, eiusdem Prouinciæ esse Prior Prouincialis: nec qui Prior Conuentualis fuit, possit infra quadriennum immediatè sequens eiusdem Conuentus esse Prior Conuentualis. Et similiter, quæ Priorissa fuit, infra etiam quadriennum immediatè sequens non possit eiusdem Monasterij esse Priorissa, nisi in Monasterijs nouis, aut nouiter reformatis, ad quorum regimen aliunde moniales aduocatæ, adductæque fuerint. In his enim post annos viginti post institutionem, aut reformationem, volumus posse diutius Priorissas durare, & citius reassumi, prout ante præsentium litterarum emanationem fieri poterat. Verum ne Capitula Generalia, aut Prouincialia opportunis contingat carere suffragijs, sacrisque temporibus Fratres ipsius Ordinis discurrere; eadem auctoritate volumus, & declaramus, quod si quadriennium alicuius Prioris Prouincialis finiri contingat, Ordine non habente Magistrum Generalem, aut inchoato anno celebrandi Capitulum Generale, in quo secundum præfati Ordinis Constitutiones, Priores Prouinciales debent diffinire; extensum intelligatur in vtroque casu illius quadriennum, vsque ad Capitulum Generale completum, in quo Generalis Magister electus erit, vel in quo diffinire debent. Similiter si alicuius Prioris Conuentualis biennium contigerit compleri, Prouincia carente Priore Prouinciali, aut infra Septuagesimam, & Pascha; biennium illius in primo casu, vsque ad electionem Prouincialis, seu Capitulum Prouinciale completum, in quo Prouincialis electus fuerit; in secundo casu verò, vsque ad completum Prouinciale Capitulum, si infra tempus Paschale illius anni celebrandum fuerit; alioquin vsque ad Resurrectionis Dominicæ octauas inclusiuè intelligatur extensum.

Ad præsentes vero Priores Prouinciales, qui quadriennium in Prouincialatus officio peregerunt, aut ante proximum celebrandum Capitulum Generale, sed interim dispositioni Superiorum suorum, ac si præsentes litteræ non emanassent reliquentes; volumus statim completo præfato Generali Capitulo proximè celebrando, prædictos omnes absolutos ipso facto, absque alia absolutione, à prædictis officijs esse: & ita tenore præsentium declaramus ex nunc prout ex tunc eos absolutos. Priores vero Conuentuales præsentes, qui biennium in Prioratus officio peregerunt, aut ante celebrandum Prouinciale Capitulum suæ Prouinciæ peregerint, vsque ad Prouinciale Capitulum completum proximè celebrandum in illa Prouincia perdurare possint; sed statim præfato Capitulo completo eos à suis officijs absoluimus, & absolutos declaramus. Priorissæ autem præsentes Monasteriorum non nouiter constructorum, aut reformatorum, quæ per biennium in suo officio transierunt, aut ante festum Pentecostes proximè futurum biennium peregerint, vsque ad primam visitationem solemnem eiusdem Monasterij durare possine, si infra annum à festo Pentecostes proximè futurum inchoandum visitatio supradicta fiet. Alioquin immediatè post octauas festiuitatis Resurrectionis Dominicæ anno Domini M. D. V. eas à suis officijs absoluimus, & absolutas declaramus. Volumus quoque, & eadem auctoritate perpetuo statuimus, & ordinamus, quod Vicarij Generales Congregationum exemptarum à Prioribus Prouincialibus, siue vitæ communis, siue regularis, non possint vltra triennium in Vicariatus officio perdurare; sed vt triennio completo, ipso facto sint absoluti absque alia absolutione, & declaratione. Nec possit qui Vicarius fuit, eiusdem Congregationis Vicarius esse infra sex annos immediatè sequentes. Nec intendimus propterea consuetudines, statuta, aut priuilegia quarundam Congregationum infringere, disponentia quod Vicarius Generalis biennio tantum duret: sed tenore præsentium concedimus præfatis Congregationibus, vt possint in primo Capitulo earum (si voluerint) etiam ipsa tempus Vicariatus Generalis in tertium annum perpetuo prorogare. In omnibus tamen Congregationibus seruari volumus, quod si Vicarius Generalis biennio tantum durare potest, infra quadriennum immediatè sequens; si vero per triennium, infra sex annos immediatè sequentes, eiusdem Congregationis non possit esse Vicarius Generalis. Per hoc autem non intendimus potestatem adimere Superioribus ipsius Ordinis Prælatis, quin possint infra præfata tempora Priores Prouinciales, & Conuentuales, ac Priorissas, Vicariosque generales absoluere ab huiusmodi officijs; sed liberam eandem quam hactenus habuerunt auctoritatem super absolutione præfatorum eis relinquentes, super confirmatione, manutentione, & institutione eorundem restringimus iuxta prædicta. Quæcunque vero ordinauimus de Prioribus Conuentualibus, vacante Prouincialatu à tempore Septuagesimæ ineunte, intelligenda esse volumus etiam de Prioribus Conuentualibus subditis Vicarijs Congregationum, vacante Vicariatu, aut tempore Septuagesimæ iam ingresso. Et si contra præmissa, aut præmissorum aliquid factum fuerit, scienter, vel ignoranter post præsentium promulgationem, totum irritum, & inane illud esse decernimus, & declaramus; quacunque id auctoritate factũ fuerit, etiam litterarum Apostolicarum, nisi in illis plena, & expressa mentio de præsenti Statuto, & dicto Ordine fiat, & alias id honestati Ordinis, & paci, ac quieti Fratrum expediens fuerit. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Ordini præfato, aut alicui Prouinciæ, domui, Monasterio, aut Magistro Generali, vel alicui Priori Prouinciali, vel Conuentuali, aut Priorissæ, aut etiam alicui Con-

gregationi, vel Vicario Generali, concessis litteris Apostolicis, etiam in forma Breuis, & Priuilegijs, ac Constitutionibus ipsius Ordinis; quibus illa etiam, si de eis, eorumque tenoribus, de verbo ad verbum mentio, seu quæuis alia expressio habenda esset; & in eis quæuis clausulæ, etiam derogatoriarum derogatoriæ, fortiores, & insolitæ continerentur; præsentes pro expressis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in suo robore permansuris (quoad præmissa) specialiter & expressè derogamus; cæterisq; contrarijs quibuscumque. Cæterùm, quia difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca, in quibus expediens fuerit, originales deferri; volumus, ac dicta auctoritate decernimus, quod earundem præsentium litterarum transumpto manu publici Notario subscripto, ac alicuius Prælati Ecclesiastici, aut illius curæ, aut demum præfati Ordinis Generalis Magistri sigillo munito vbique stetur, & eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio, & extra; & vbi illud fuerit exhibitum, vel ostensum, in omnibus, & per omnia, prout eisdem præsentibus staretur, & adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino, &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ M. D. IV. 6. Calen. Augusti, Pontificatus nostri Anno Primo.

Prædictæ Bullæ, seu Constitutionis Apostolicæ reuerenter, lętanterque iam receptæ, Patres Ordinis Prædicatorum nomine totius Religionis Congregati in Capitulo Generali Salmanticæ celebrato in Conuentu sancti Stephani, in festo sanctissimæ Pentecostes, Anno Domini M. D. LI. sub Reuerendissimo Patre Fratre Frãcisco Romæo Castilion. tunc Magistro Generali eiusdem Ordinis Prædicatorum, in quo diffinierunt Prouinciales totius præfati Ordinis, quẽadmodum videre est in actis eiusdem Capituli, *titulo, declarationes, vlt. declar. Tractatus de Electione.* executionem strictius mandarunt; palam intelligentes, quod inde prædictus Ordo erat magnas, mirabilesque vtilitates recepturus.

Cùm in hoc tractatu frequenter agatur de modo, quem obseruare debent Fratres Ordinis Prædicatorum in canonicis electionis suorum Superiorum, aliorumque Officialium eiusdem Ordinis; necessarium esse credidi hic referre per extẽsum Bullam Leonis Papæ X. iuxta fidele exemplar, quod habetur in actis Capituli Generalis Salmanticæ celebrati 1551. die 17. Maij *tit. acceptationes*, quæ est sequentis tenoris.

LEO PAPA X.

Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exposuit nobis dilectus filius Thomas vestri Ordinis Magister Generalis, quòd licet ipse cum multorum vestrorum Patrum consilio pro quiete, & pacifica libertate votorum in electionibus, & in alijs quibusdam rebus, quantum in se fuit, ordinauerit, & statuerit, quod vota singulorum sic essent secreta, vt nullus posset scire alicuius determinatæ personæ votum, ac per hoc electiones fierent per viam compromissi: ita limitati, vt scilicet à compromissario, vel compromissarijs eligatur, qui à maiori parte omnium eligentium, & vna amplius voce esset nominatus per cedulas singulorum, in quibus tantum nomen vnius eligendi scriptum esset; alia verò, quæ circa determinatas personas per suffragia fieri solent, vt recipere aliquem ad habitum, vel professionem, instituere aliquem in sindicum, & alia huiusmodi, per fabas albas, & nigras, vel aliquid simile fierent. Verum quia in dubium verti posset, an in electione per viam compromissi sic limitati, requiratur consensus omnium, in hanc for-

mam, & si confirmatori per hoc auferretur via discernendi ex decreto electionis meritum, & zelum eligentium; vt nos prouidere dignaremur de benignitate Apostolica, humiliter supplicauit. Nos attendentes pacem ipsam esse quid præcipuum bonum, præsertim eorum, qui in Religione conueniunt, & in electionibus libertatem votorum esse maximè fouendam: Huiusmodi supplicationibus inclinati, tenore præsentium, auctoritate Apostolica litteras Magistri Generalis prædictas, quas vna cum contentis in eisdem, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro expressis habemus, approbantes; statuimus, & decernimus, vt non solum in dicta vestra Congregatione (scilicet Tusciæ) sed etiam in vniuerso Prædicatorum Ordine, & Monasterijs Sororum dicto Ordini commissis, in omnibus electionibus, dicta forma, vt præfertur, seruari possit: ita tamen, quod duæ partes eligentium consentiant in eam formam; cum non sit verisimile, duas partes consensuras in dictam formam, debito zelo postposito. Vosque in Domino hortamur, vt in fauorem pacis, huiusmodi formam amplectamini. Et nihilominus mandamus vobis, vt alia, quæ per suffragia absque canonica electione circa determinatas personas per vos concludenda sunt, collatione prius facta, & auditis omnibus volentibus aliquid in negotio, de quo agitur, dicere, cum ad vota peruenitur per fabas, vel simile, vota non nisi secrete dentur. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 23. Februarij Pontificatus nostri Anno secundo.

Iacobus Sadoletus.

Circa hanc Leonis X. Bullam animaduertendum est, quod per illam eximuntur Fratres Ordinis Prædicatorum à duobus; primo à scrutinio, siue collatione zeli ad zelum; secundo, cum de iure communi compromissum in electione canonica nequeat fieri nisi omnes, & singuli eligentibus præbeant assensum, Pontifex ex benignitate Apostolica concedit vt Compromissarius eligi possit de consensu maioris partis vocalium; non tamen obligat vt fiant canonicæ electiones per viam compromissi: cum in Ordine Prædicatorum omnis electio Canonica necessario fieri debeat per viã siue modum scrutinij per schedulas, modo explicato inferius, num. 5. Quamobrem remanet adhuc facultas apud ipsos Ordinis Prædicatorum vocales, in alijs actionibus atque electionibus in præmemorata Bulla expressis (præter canonicas) vt possint vti modo in illis procedendi per viam compromissi. Adde tertio, quod pro pace, & maiori etiam libertate vocalium, optimum atque omnino necessarium est, vt in toto Ordine Prædicatorum, in receptionibus Fratrũ ad habitum, & professionem, ac alijs electionibus circa priuatas personas eiusdem instituti Prædicatorij, suffragia omnino dentur secreto: per hoc enim certo euitantur contentiones, lites, ac alia innumera mala; ideò non sine culpa, hæc omitti possunt, aut debent, maxime accedente expresso mandato super hoc Apostolico; cui semper, & in omni loco reuerenter, atque celeriter parendum est.

Consimiles assignationes vocalium, videntur prohibitæ non solum in cap. de electione Prioris Prouincialis, & Cõuentualis, verum & in Capitulo Generali Romano 1530. & 1589. *tit. admonitiones*. Et ad idem forsan respiciens Cardinalis Alexandrinus, olim Protector Ordinis Prædicatorum, in serie earum ordinationum, quas edidit pro bono regimine Prouinciæ Romanæ, &

Lombar-

Lombardiæ, ordinatione 14. mandauit, ne infra annum *ullæ fierent assignationes, sed solum expediantur in Capitulo Prouinciali, à Diffinitorio*. Hoc idem Sixtus V. statuit pro Prouincia Regni, eiusdem Ordinis Prædicatorum. Et in Capitulo Generali Veneto 1592. assignationes albæ, & indeterminatæ omnino prohibentur, & nullæ declarantur. Tandem in Capitulo Generali Parisijs 1611. *tit. ordinationes, nu.* 10. præcipitur, *Ad cauendas omnes fraudes in electionibus, tam Priorum, quam sociorum, non fiant assignationes dolosæ, ac fictitiæ; sed ad illos tantum pertinet electio, qui realiter, & bona fide, sunt in illo Conuentu assignati, & in eodem saltem per duos menses realiter, & bona fide, Conuentui inseruientes, ante electionem permanserunt*. Ab eximijs etiam P.P. sæpe dictum est prædictam consuetudinem de non faciendis assignationibus post Septuagesimã, habuisse exordium ab oraculis Apostolicis, factis Superioribus dicti Ordinis, pro remouenda quacumque coactione, siue fraude, circa electiones celebrandas; præsertim Magistro Generali Fratri Vincentio Iustiniano anno 1564. occasione celebrationis Capituli Generalis Bononieñ illius anni, qui Generalis fuit postea creatus à Pio V. S.R.E. Cardinalis. In Capitulo Generali Vlyssiponeñ, celebrato 1618. *tit. Declarationes*, decernitur quod *Priores qui post Dominicam Septuagesimæ, sui officij tempus complent, eo anno, quando celebratur Capitulum electionis Prouincialis, vt perseuerent vsque ad celebrationem Prouincialis Capituli inclusiuè*.

Videtur necessarium vt de assignationibus vocalium, reuera constet, & Prælato, & Conuentui in quo celebranda est electio, per duos menses ante electionem, siue ante Dominicam Septuagesimæ. Quod sæpe fuit resolutum in Constitutionibus Romæ habitis corã Reuerendissimis Generalibus. Hocque docet practica communis omnium ferè Prouinciarum Italiæ; & publicatio assignationum videtur omnino necessaria ante duos menses.

Quod totum videtur habere fundamentum in declaratione quinti Capituli Romani 1589. cuius verba in noua impressione Constitutionum Ordinis facta Barchinone 1620. pag. 117. col. 1. referuntur in hunc modum. *Declaramus, ad tollendam quamcumque fraudem, & doli suspicionem, & quatenus opus est, decernimus, & statuimus, quòd ad hoc, quod aliquis in aliqua electione vocem habeat, non sufficit quòd ante electionis mensem in Conuentu, vbi eligere debet, fuerit assignatus; nisi de assignatione ipsa & Prælato, & Conuentui, in quo re vera est assignatus, re vera ante mensem constiterit. Quod Venetijs 1592. fuit confirmatum; & additum, quòd excipiatur casus mortis ipsius Prioris, quando iam nulla fraus præsumi potest. Tandem in Capitulo Romæ 1601. acceptata fuit Clementis VIII. Constitutio, ne duobus mensibus ante tempus electionis Prioris vllæ fiant assignationes, vel reuocationes; quæ etiam fuit acceptata Vallisoleti 1605. & additum, quod si facta fuerint, Fratres sic assignati non habeant vocem in quauis electione illius Conuentus, donec aliquis fuerit confirmatus*.

Et licet addatur, *per mensem*, hoc ideo factum fuit, sine præiudicio consuetudinis, de qua supra, & nondum extabat publicatum Decretum Clement. VIII. de duobus mensibus: ideo nunc post publicationem, meritò extendenda venit dicta declaratio Capituli Romani, ad duos menses, & ad tempus ante Septuagesimam; quæ extensio expressum habet fundamentum in Ordinatione Capituli Parisiensis, in præcedenti puncto citata, ac alijs paulò post relatis.

Conformiter ad dispositionem quin-

tæ Ordinationis Capituli Vlyssiponensis, 1618. vigore nouæ assignationis,
79 etiam post duos menses,† nullus elector in Ordine Prædicatorum, eodem anno, in diuersis Conuentibus duos eligere valet Priores, nec Socios pro Capitulo Prouinciali, *exceptis Regentibus, Lectoribus actualibus Conuentuum, & Studentium Magistris, qui studiorum promouendorum intuitu in alijs Conuentibus assignati fuerint, ac etiam Supprioribus de nouo institutis*; excluso casu mortis Prioris, vt patet superius num. 38.

Ad obiectionem vero à quibusdam propositam, fundatam in declaratione verborum text. 1. prologi Constitutionum Ordinis Prædicatorum, quòd videlicet particulares consuetudines, præter Regulam, & Constitutiones, & Ordinationes Capitulorum Generalium, sint amputandæ, vt vniformitas in omnibus seruetur:

Respondetur supradictam consuetudinem, de non faciendis assignationibus post Septuagesimam, non esse particularem vni, vel alteri Prouinciæ; sed vniuersalem totius Italiæ. Nec est contra, aut præter Statuta, & Constitutiones, *vt supra* ostensum est; sed virtualiter, siue per viam necessariæ consequentiæ, ex citatis locis rite colligitur.

Quod omnino apparet certum, & verum ex verbis declarationis præcitati text. cap. de certis detractionibus; vbi inter cætera hæc habentur. *Cùm per Constitutionem Iulij Papæ II. Priores, & Prouinciales facti sint temporales, & ferè per totum Ordinem hoc obseruetur, consequenter igitur sciri potest tempus vacationis Prioris, &c.* Ideò ad euitandas fraudes, non sunt admittendæ assignationes ad effectum eligendi Priorem, aliter, siue contra formam, de qua supra, factæ.

A senioribus Patribus bonitate vitæ ac sapientia ornatis, Prouincię Lombardiæ Ordinis Prædicatorum, certè fide dignis, qui interfuerunt Capitulo Generali Bononiæ celebrato 1564. relatum fuit Reuerendissimum Patrem Iustinianum dixisse, quod per oraculum Apostolicum sibi factum, non licebat vt fierent assignationes in Prouincijs Italiæ post Septuagesimam. De quo oraculo nulla fit mentio in actis eiusdem Capituli: primo, quia non est generale pro toto Ordine; secundo, quia vsu iam erat receptum in Prouincijs fere omnibus Italiæ, quibus antea fuerat singulariter per eundem Reuerendissimum Generalem notificatum.

Causæ iusti impedimenti, ne tempore à iure præfixo, Electores procedant ad electionem sui Prælati, per Hostienſ *in summa lib. 1. tit. de electione, & electi*
80 *potestate, ad calcem, nu. 32.* † reducuntur ad infrascriptas: primo, quando interdicitur eis ne eligant, ab eorum Superiore; quod nequit fieri absque vera, & rationabili causa: secundo, quando Electores sunt excommunicati, vel suspensi, etiam culpa sua: tertio, quando primus electus noluit consentire, nec secundus, nec tertius: quarto, quando non reperitur idoneus, ab illis scilicet Electoribus agnitus.

81 In Ordine Prædicatorum † Priores, in quorum Conuentibus realiter, & cum effectu carceres non deputarunt, idest constructæ non fuerunt, pro puniendis criminosis, carere debent voce actiua, & nullo modo admitti debent ad illam in Capitulo Prouinciali, ex Declarat. text. 4. *cap. de grauiori culpa, sub littera, P, vers. quod si realiter, &c.*

In eodem Ordine Prædicatorum, in Prouincijs Romana, & Lombardiæ, ex dispositione ordinationis decimæ bon. mem. Cardinalis Alexãdrini ab eo editæ, & auctoritate Apostolica confirmatæ, pro manutentione obseruantiæ Regularis

gularis earundem Prouinciarũ, vt nullus Vocalis, excepto tantum, ac solum Suppriore Conuentus, quando absque fraude, & ex causa necessaria infra annum in alio Conuentu assignatur, possit eodem anno à die lati voti in alio Conuentu eligere Priorem, nisi euoluto, & completo anno naturali: ab obseruatione cuius Ordinationis in prædictis Prouincijs nullus eximitur ex vi, siue
82 virtute Ordinationis † quintæ Capituli Generalis Vlyssiponeñ 1618. iuxta declarationem factam à Reuerendissimo Patre Magistro Generali Ordinis Prædicatorum Fratre Seraphino Sicco Papiensi, in Consilio coram eodem Reuerendissimo habito die 21. Februarij 1625. occasione quod opponebatur electioni Prioratus Veroneñ, quod in illa votum emiserat Pater lector secundus eiusdem Conuentus, non euoluto adhuc anno completo naturali à die vltimi voti lati per ipsum in Conuentu Mantuano. Quæ declaratio habet etiam fundamentum in iure communi: nam particulare Statutum illius Prouinciæ, de quo supra, fundatum in dispositione Ordinationis Cardinalis Alexandrini, non intelligitur reuocatum per Ordinationem generaliter factam in Capitulo Vlyssiponensi; cùm in illa nulla fiat mentio de reuocatione illius, nec per clausulas particulares, neque communes, iuxta *l. fin. C. de testam.* & iuxta tradita ab Abbate *cons. 77. ver. præsertim 2. par.* ac etiam tradita à Baldo *1. vol. cons. 201. ver. in contrarium*: & ibidem *cons. 59. num. 4.* Et iuxta Glossam *in ver. vili, in cap fin. de consuetudine*; & Doctores communiter *in l. omnes populi, ff. de iure iur.* In eodem Consilio, siue Congregatione grauiorum Patrum diuersarum Prouinciarum, de quo supra, diligenter cõsideratis verbis illis citatæ Ordinationis decimæ Cardinalis Alexandrini, quibus dicitur annum esse computandum *à die lati voti*; per quæ palam excluditur quorundam explicatio de anno ecclesiastico & naturali; cùm certum sit ibidem fieri sermonem de anno, qui habet duodecim menses, & hebdomadas 52. & diem vnum, qui cõstat ex diebus 365. vnanimiter fuit conclusum, distinctionẽ quoad annum ecclesiasticum non habere locum, hocq. esse contrarium verbis ipsius legis.

83 Non solum electus, † verum etiam & electores, de iure tamen communi, possunt in iudicio prosequi coram Confirmatore electionem, illamque defendere, & confirmationem petere: ita tradit Panorm. *in cap. dudum, de elect. num. 4.* & *cap. bona memoria, il 2. de elect. num. 4.* Ratio ea est, quam assignat idem Panor. *in cap. postquam, de elect. num. 1.* quia electus debet confirmari ex debito, si nihil obstet: nam *confirmatio est necessitatis*, inquit ille, *licet electio à principio fuerit voluntatis*. modo tamen clarius expresso, atque declarato inferius cap. 14. num. 33. & 35.

84 Electores, † casu quo videant imminere electionem illius, quẽ certo sciunt futurum esse perniciosum communitati, dato quod non possint alia via, vel medio impedire præfatam electionem, tenentur eius delicta reuelare; cùm vnusquisque strictiori iure teneatur cõsulere bono communitatis, quam secretum seruare. Hocque executioni potest demandari, quoties cessante omni passione, & odio, sed solo zelo boni communis, id fit. Ita tradunt inter alios Nauarr. *in suo manual. cap. 18. nu. 56.* cum hac limitatione, siue qualificatione, *Quando ad occurrendum imminentibus malis reipublicæ, id est necessarium*: Addens, *qui malo animo id facit, verus coram Deo detractor est*. secundum S. Thom. *quodlib. 11. art. 12.* Eandem doctrinam docuit

cuit Rodericus *tom. 2. quaest. regul. q. 53. art. 3.*

85 Ex traditis † à Petro de Baisio *in suo director. electionum, cap. 24. 1. par.* habetur quòd sit adeo necessaria, ac essentialis sumptio sacramenti Eucharistiæ ab eligentibus die electionis, antequam eligant, quòd si omittatur, electio erit nulla; pro quo citat Concil. Basileen. antequam schismaticum esset, in pragmat. *tit. de elect.* §. *& cum humanæ.* quam sententiam sequitur Cosmas Guimler. *in d. §. cum humanæ.* in Glossa posita *super verb. suscipiant.* Addens id esse de substantia electionis Episcopi, & Abbatis, & proportionaliter aliorũ Prælatorum, ob rationes adductas superius cap. 1. ad initium. Ad quod attendentes Fratres Ordinis Prædicatorum, in Capitulo Generali Barcinon. 1574. statuerunt sub pœna priuationis vocis actiuæ, ac passiuæ, vt omnes Vocales celebrent Missam, vel saltem sanctissimam sumant Eucharistiam ante electionem, vt latius dicam inferius cap. 13. num. 1.

Idem quod supra repetit, atque probat eandem necessitatem in ordine ad vocales, siue eligentes, vel electores ante celebrationem electionis canonicæ, *cap. 13. 3. par. num.* 3. addens, sumptionem prædictam esse de forma substantiali electionis, additam per Concilium Basileense, cùm antea non reperiretur hoc iure cautum.

86 Pro dilucidatione eorum, quæ explicata fuere superius in hoc cap. num. 44. declarandum est, quid agendum sit, casu, quo essent tantum tres Vocales in aliquo Conuentu, quorum vnus, vel alter etiam, adueniente tempore electionis noui Prioris, vel Guardiani, siue Rectoris, renueret interesse electioni, vel renunciaret votum suum. Qui casus solet accidere vt plurimum, non absque fraude, & præuia intelligentia cum hoc, vel illo; vt ideo hoc fiat, vt electio futuri Prælati localis, siue prouisio eiusdem, deuoluatur ob defectum, siue insufficientiam Vocalium, ad Superiorẽ Prouinciæ, siue Religionis; præsertim si tertius Vocalis, etiam quod sit vnus tantum, intendat eligere.

Pro cuius declaratione dico primò, quòd in tali casu non debet Superior, & fortè non potest, celeriter procedere ad actum prouisionis Prælati, de quo in casu; sed magna cautela, & maturitate agendum est, cùm frequenter dictus casus inuoluat pacta, intendimenta, & fraudes, quæ non solum coniunctim, sed separatim reddunt electionem, & confirmationem canonicam nullam, & irritam; vt latè demonstratum est in multis cap. huius tractatus, præsertim cap. 5. num. 3. 4. 5. & sequentibus; & per consequens nullam, & irritam efficere possunt prouisionem, vel saltem annullandam, postquam de prædictis constiterit. Prouisio enim in iure æquiparatur electioni, & confirmationi, vt dicetur inferius cap. 14. num. 34. Quamobrem in declaratione tex. 7. *cap. de elect. Prioris Conuentualis Ord. Prædicatorum.* §. *item declaramus.* habetur, quòd *ex inductionibus, & practicis indebitis, libertati electionum detrahitur, turbationes, & scandala plurima sequuntur, & sinceritas Ordinis nostri multipliciter læditur.*

Pro quibus euitandis malis, in præmemorato casu cauendum est à celeri prouisione Prælatorum localium: & Superiores, vt rectè procedant, maximè coram hominibus, tenentur, non statim sibi arripere onus prouidendi; sed rescribere, atque monere semel, & iterum prædictos Vocales, vt omninò conueniant, & ad electionem procedant. Quo adhibito remedio, de facili tollitur occasio clamoris, etiam aliquando apud tribunalia extra Ordinem, quòd malis

malis artibus id procurent. Superiores pro multiplicandis votis in electione futuri Prouincialis; ideo vt plurimum prouidere solent de Prælatis localibus, ab ipsis dependentibus. Ex quo oritur aliud incōueniens, quòd electiones Prouincialium ex hoc capite patiantur non modicam oppositionem, & aliquando fluctuent.

Secundo dicitur, dato quòd Superior suis litteris parum, aut nihil proficeret, vt prædicti tres Electores, seruatis de iure seruandis, eligerent vno, vel altero etiam renuentibus; tertius, etsi solus, potest eligere extraneum, & electio ipsius confirmari potest, ac debet, dummodo electus sit idoneus. Hanc sententiam tuentur inter quamplures Iuristas Innocentius, *cap. bona, de postulat. Prælat. colum. penult.* & Ioannes Andreas *ibidem*, pro quo notat glossam positam *in cap. gratum de postulat.* quam singulariter notandam dicit Panorm. *ibidem, colum. 3. circa princip.* ad quam quotidiè fit remissio, cum quæritur, numquid ius vniuersitatis possit remanere in vno solo, omnibus alijs mortuis, vel priuatis: & concludit dicta Glossa affirmatiuè, quòd sic.

Etenim absque dubio vocales, qui renuntiant votum in electione, dum persistunt in eadem facta renunciatione, voluntariè dicuntur priuati voce; nullique dubium est, consimilem renunciationem connumerari posse, ac debere inter genera priuationis vocis, siue voti in electione.

Hanc sententiam sequitur etiam Hostiensis, *vbi supra*. Quos omnes refert Petrus de Baisio *in suo Direct. elect. cap. 2. 1. par. nu. 6. 7. & 8.* subdens. *His adde, quòd si contingat, omnes Cardinales exire Conclaue, præter vnum, ille solus poterit eligere Romanum Pontificem.* De hoc est Glossa singul. *in verb. Omnes, in Clemen. ne Romani de elect.* quam Glossam allegat Martinus Laur. *in tract. Cardin. in conclus. 24.* subdens immediatè: *Et licet ius eligendi Prælatum remanere possit in vno, ipse tamen seipsum eligere, aut seipsum præsentare non potest, quibuscumque meritis fulgeat.* Ancaran. *in eadem Clement. §. por. n. 3.* Cardin. *nu. 1. & 2.* & Barbat. *num. 5.* Idem docet Geminian. *cap. vbi periculum, §. hoc sacro, num. 4. de elect.* & glossa celebris, *in cap. gratum, 2. ver. pauciores de postulat. Prælat.* quam sequitur Innoc. Hostien. Vincentius, Abbas, & Tancredus.

Ex quibus liquido constat, ius eligendi posse remanere in vno solo de Collegio, quamuis Collegium ab initio nequeat constitui in vno solo, vt docet idem Petrus de Baisio, *vbi supra*, citans pro eadem sententia *legem*, *Neratius, ff. de ver. sig.* & *legem, sicut, ff. quod cuiusque vniuer.* & Glossam, ac Bartolum, *ibidem*. & Abbas, *cap. cum inter, de elect.* ait quòd vnus solus vocalis potest eligere non expectato tempore iuris.

Et quòd prædicta habeant locum etiam in Regularibus, euidenter affirmat Petrus de Baisio, *vbi supra, num. 9.* vbi continuando, quæ dixerat superioribus numeris, de vno solo, in quo saluatur ius Collegij quoad electionem, inquit: *Ex antedictis patet, ad quos spectat electio in Ecclesijs Cathedralibus, Conuentualibus, seu Collegiatis.* Potest igitur vnus solus modo declarato eligere Prælatum; nec hoc iure priuari debet eo inuito.

Non tamen nego, quòd toties quoties omnes tres vocales voluntariè, & absque fraude renuntient voto suo, non possit, ac debeat Confirmator prouidere de idoneo Prælato, prout sibi benè visum fuerit; sed certum est, in tali casu licitè posse prouidere.

Scio enim in proprietate sermonis non esse asserendum simpliciter, & absque declaratione, quod Collegium ser-

uetur in vno tantum, cùm hoc directè videatur pugnare cum significatione nominis Collegium: sed in proprietate sermonis fatendum est, quod ius eligendi quod competebat Collegio, reseruari potest non ab exordio, sed tandem in casu declarato, in vno solo: & hoc est quod dicunt Iuristæ, & alij. & hic est modus propriè loquendi de hoc singulari.

87 Occasione eorum, † quæ item superius in hoc cap. num. 3. adducta fuere de Monacho, siue alio Regulari, assignato in vno Monasterio, qui non potest habere vocem in electione canonica alterius Monasterij, & Conuentus distincti ab illo suæ assignationis, dubitarunt aliqui de validitate legis, vel Statuti vnius, siue plurium Religionum, continentis duo principaliter: primum, quòd discretus, siue vocalis, vel Elector, seu Socius Prioris, vel Guardiani, aut Rectoris, euntis ad Capitulum Prouinciale pro eligendo Ministro Prouinciæ, vel Priore, aut Præposito Prouinciali, non possit ritè eligi à minori numero vocalium, quam sex. Secundum principale dicti Statuti est, quòd deficiente prædicto numero vocalium in aliquo Conuentu, possint ad effectum, vt supra, ex vicinioribus Conuentibus tot assumi vocales, quot erunt necessarij ad complementum prædicti numeri.

Cui dubitationi quoad secundam partem Statuti respondendum est omnino negatiuè; nisi id factum fuisset auctoritate Apostolica in forma speciali quoad hoc concessa. Nam secundum principale prædicti Statuti directè, & palam opponitur dispositioni iuris communis in materia electionis, vt statim multiplici auctoritate, & ratione demonstrabitur.

Præter superius relata in hoc capite nu. 3. quæ sufficienter probant, atque demonstrant veritatem responsionis negatiuæ, eandem veritatem confirmant tradita à Glossa, *cap. constit. 47. de elect. ver. quo iure*, vbi assignat pro ratione veritatis negatiuæ responsionis, *quia in diuersis Monasterijs non potest quis esse Monachus: ergo nec vocem habere*. Idem repetit ver. *Vocem in Capitulo*, vbi narrat casum de quibusdam Abbatibus, qui *erant Monachi Monasterij Fiscanen. quãdo assumpti fuerunt in Abbates; & tunc Conuentus reseruauit illis confraternitatem, & quòd haberent vocem in Capitulo Fiscanen. & ita hoc prætexu se credebant debere vocari ad electionem Abbatis*; subdens immediatè: *Sic consueuerunt facere multi Monachi, vt quasi sint de Collegio.* & post pauca concludit. *Istud hodie reprobatur: nullus enim potest esse Monachus in pluribus Monasterijs*. Quam sententiam amplectuntur, & tanquam veram defendunt Abbas *ibidem, num.* 1. Anan. *in princip.* Cardin. Collect. Bellam. Io. Andr. & Imola *in princip. eiusd. cap. Constitutis*, Abbas antiquus, & Ancar. *ibid. num.* 2. assignantes & ipsi pro ratione, quòd Monachus non potest pertinere ad plura Monasteria, nec in illis vocem habere: quam omnes colligunt *ex cap. fin. de Religiosis domibus*, & *cap. cum singula, de præben. in 6.* quibus addi potest Compostell. *in dicto cap. Constitutis, de elect. littera, B*.

Responsio de qua supra, nullam habet difficultatem in sacro Ordine Prædicatorum, quemadmodum euidentissimè demonstrant superius tradita in hoc eodem cap. nu. 3. & clarius, atque copiosius inferius cap. 15. num. 7. & sequentibus.

Estque alia ratio ad idem insinuata in Constitutionibus quarumdam Religionum, quæ etiam fundatur in vsu, & consuetudine. Quia scilicet discretus, vel socius, de quo in dubio, eligitur nedum ad

dum ad effectum emittendi vocem in electione noui Ministri, vel Prioris Prouincialis, sed vt sit protector, atque defensor iurium Monasterij, cuius est Socius, etiam contra Priorem, siue Abbatem eiusdem Monasterij, si opus fuerit; omni suo conatu procurando vtilitatem sui Conuentus, seu Monasterij: ideo debet esse persona prudens, & idonea ad prædicta. Quæ necessariæ conditiones, & qualitates requisitæ nequeunt perfectè cognosci nisi à Vocalibus eiusdem Conuentus, in quo fieri debet electio discreti: ideo eligi debet ab Electoribus eiusdem Conuentus, & non ab alijs; & per consequens si aliter fiat, electio erit nulla, & irrita.

Quibus addenda est auctoritas Abbatis *de constit. cap. cum M. Ferrarien.* vbi verba faciens de illis ad quos spectat eligere in aliqua electione, inquit: *Ad Collegium vnius ecclesiæ tantum pertinet, & contra ius est, vt forenses vocentur.* vbi duo se offerunt ponderanda: Primum, quòd hoc dictum Abbatis extendi potest, ac debet proportionaliter ad electionē discretorum; quia vt supra dictum est, ab illis dependet electio canonica Prouincialium: quam extensionem probat declaratio sacræ Congreg. Concilij, quam recenset Gaspar Passarellus in compendio Priuileg. Ordini Minimorum concessorum, *tit. Can. Conc. Trident. ad canonem* 41. in quo canone præcipitur, vt fiat electio canonica Superiorum secreta; vbi sacra Congregatio format declarationem, de qua infra, qua proportionaliter probari potest extensio, de qua supra immediatè. Verba declarationis sunt. *Consulenti mihi die* 25. *Ianuarij* 1571. *an electio commissorum comprehenderetur in hoc decreto, sanctissima Congregatio Concilij respondit, quòd censuit comprehendi; & ideo seruandam formam ibi præscriptam.*

Secundum, quod debet penderari, est, quòd Abbas nedum dicit esse contra ius, vt forenses eligant; sed eorum vocatio ad electionem est contra iuris dispositionem. Quæ magis declarans idem Abbas, *de consuet. cap. cum dilectus.* addit: *Non sufficit quod sint beneficiati in ecclesia illa, sed oportet vt sint vt Collegium.*

Ad difficultatem sæpè mihi à quibusdam Religiosis mei Ordinis Prædicatorum propositam; An Suppriores as-
88 signati † in aliquo Conuentu eiusdem Ordinis, in quo infra duos menses celebranda est electio Prioris illius Conuentus, possint dirigere electionem, & in illa emittere votum electiuum, stante dispositione Clement. VIII. de quo superius? Cùm difficultas hæc duo contineat puncta; Primum, de directione electionis; secundum, de emissione voti in eadem electione: Quoad primum respondendum est affirmatiuè, iuxta tradita in multis Capitulis Generalibus dicti Ordinis; præsertim Neapolitano 1600. & Romano 1601. & in declaratione tex. 1. *cap. de elect. Prioris Conuentualis, sub littera b; §. Supprior autem, cum duobus antiquioribus,* &c.

Quò verò ad secundum punctum, resoluendum est negatiuè, iuxta tradita in Constitutionibus eiusdem Ordinis, *dist. 2. cap. 16. de ordin. tex. 4. sub lit. b, & c.* Vbi districtè iniungitur Prioribus Prouincialibus, & quibuscunque Vicarijs,
89 quòd *infra † mensem ante electiones quascunque, nouas assignationes, & mutationes Fratrum non faciant in Conuentibus, in quibus electiones huiusmodi fuerint celebrandæ; nisi pro officio Lectoratus, vel Prioratus, vel pro graui scandalo euitando, vel nisi in Prouinciali Capitulo.* Inter quos casus per Constitutiones Ordinis Prædicatorum exceptos, nulla penitus fit mentio de assignatione pro officio

Supprioris assignati extra Capitulum Prouinciale. Et, iuxta placitum commune Iuristarum; cùm *Exceptio firmet regulam*, omnes alij casus ab illis supranominatis excludi debent à tali exceptiua facta, vbi supra. De quo Statuto fideliter recensito, fit mentio in declarat. text. 7. *cap. de elect. Prioris Conuent.* in eodem Ordine Prædicatorum, *sub litt. q, § similiter*; vbi dicitur; *Similiter, propter eandem rationem, vt electiones nostræ liberè fiant, in cap. 16. infra de Ordinat. disponitur, quòd infra mensem ante electiones quascunque, nouæ assignationes, & mutationes Fratrum non fiant, nisi in casibus ibi exceptis. Et de hoc fuerunt admoniti Prouinciales, in Capit. Bonon.* 1564. *per hæc verba; Admonemus RR. Prouinciales; vt, cùm celebrandæ electionis in Conuentu aliquo tempus instat, etiam si Priori mensis vnus superfit sui officij, maximè abstineant à mutationibus Fratrum in dicto Conuentu, in quo instat electio; nisi in his casibus, qui in nostris Constitutionibus exprimuntur; ne propter hoc eligentium libertati aliquod præiudicium fieri videatur.*

Ad obiectionem verò, quod in Ordinat. 5. Capit. Generalis Vlyssipone 1618. excipitur etiam Supprior de nouo assignatus à prohibitione ibidem facta, quòd *nullus sub prætextu nouæ assignationis possit eodem anno duos eligere Priores in diuersis Conuentibus Ordinis Prædicatorum*. Respondendum est, quod illa Ordinatio loquitur in alio casu valdè diuerso; & semper præsupponit, quòd Supprior habeat vocem; dummodo fuerit assignatus ante duos menses electionis, iuxta dispositionem Ordinationis Capit. Bonon. citati, & Decreti Clement. VIII. de quo latius in actis Capituli Generalis Vallisoleti, *titulo Accept. num.* 2.

Ad illud verò, quod alij pariter obijciunt de Vicario dato per Capitulum Prouinciale, vel per Priorem Prouincialem extra tempus celebrationis Capituli, super Suppriorem, & omnes Fratres eiusdem Conuentus, qui habet vocem in electione, ex declaratione tex. 1. *de elect. Prioris Conuentualis, sub littera d, §. Item declaramus*: Respondetur sub disiunctione: Si talis Frater datus in Vicarium modo dicto, extiterit vnus de iam assignatis in eodem Conuentu; procul dubio, in omni casu habebit vocem, sicut & ceteri Fratres Vocales; namque temporis nulla fit mutatio Vocalium eiusdem Conuentus, nullumque infertur præiudicium libertati electionum; ad quod remouendum, conditum fuit Statutum Capit. Bonon. de quo supra, vt paulò post dicam. Si verò is mittatur de alieno Conuentu, dico, & repeto, quòd nisi sit factus Vicarius electionis in casu magnæ dissensionis, &c. vel, nisi sit institutus Vicarius ante duos mēses celebrationis electionis, non habet vocem in electione noui Prioris. Declaratio enim, quòd iste Vicarius haberet vocem, facta fuit in Capitulo Generali Auinionen. 1367. vti videre est in declarat. tex. 1. *de elect. Prioris in Ord. Prædicat. sub litt. d. ad finem, §. Item declaramus*. Quod autem non fiant mutationes Fratrum in Ordine Prædicatorum; instante electione infra mensem, hoc editum fuit in Capit. Generali Bonon. 1564. post annos circiter centum nonaginta septem, vti videre est in actis eiusdem Capituli Bonon. *tit. Admonitiones, num.* 8, occasione Decreti Concilij Tridentini, *cap. 6. sess. 25. de regul.* pro tuenda libertate electionum, & ad remouendas omnes fraudes, vtque cuncta sincerè, & sanctè fierent in electionibus Prælatorum. Quam occasionem exprimunt Patres verbis clarissimis in actis illius Capituli Generalis Bonon. 1564. ad exordium, *tit. de sacri Concil. Trident.*

decre-

decretis, maximè §. *Quò verò rectè*. Iuxta enim tradita in sacris Canonibus, *tit. de constit. & rescript.* standum est dispositioni Legis, ac Statutis nouissimi; præsertim quando vtrumque conditum est eadem, vel pari auctoritate, & vnum contradicit alteri; prout in casu nostro; imò, quod amplius est, Statutum de duobus mensibus ante electionem, editum est auctoritate Apostolica Clementis VIII. ideò cessat omnis occasio subterfugij, etiam voluntarij. Quibus accedit dispositio Decreti eiusdem Clementis VIII. eodem sancto fine conditi, ac publicati in toto Ordine Prædicatorum 1601. & 1605. vti est videre in actis Capituli Generalis Romani, & Vallisoleti, *tit. acceptationes, num. 2.* de duobus mensibus ante electionem. Ideò non est standum amplius declarationi Capituli Auinionen. propter noua iura, & Statuta, de quibus supra; sed dispositioni Capituli Bonon. 1564. & Decreti Clementis VIII. omninò parendum est: Quibus contradicere nemo debet, aut potest, absque nota maximæ temeritatis? Si verò emittat vocem præter culpam, quia non est legitimus Vocalis; votum ipsius pro non voto computari debet; atque puniendus est, tanquam qui temerariè se ingessit actui, in quo nullum ius habebat. Eò magis, quia de assignationibus non faciendis infra duos menses vacationem Priorum antecedentes in Ordine Prædicatorum, fuerunt admoniti Adm. RR. Prouinciales, & Vicarij Prouinciarum, & Congregationum, singulique Fratres, vt patet in actis Capit. Romani 1601. & Vallisoleti 1605. quemadmodum habetur expresè in Constitutionibus nouissimè impressis dicti Ordinis, *dist. 2. cap. 16. de ordinat. in declar. tex. 4. sub littera d, ad finem*. & Gloss. *in cap. 2. de constitut.* notat, quòd leges dant formam futuris negocijs; & quod Decretum non ligat ignorantes. Sed ex prædictis nullus Frater Ordinis Prædicatorum potest excusari ab ignorantia vltimi Statuti Capit. Bonon. ac expressi in Decreto Clementis VIII. Igitur nouissimo Decreto omnes tenentur obedire.

Sollicitè quærunt nonnulli, (& meritò quidem) post Statutum Conc. Trid. *cap. 6. sess. 25. de regular.* in quo dicitur; *Nec in posterum liceat, voces, & suffragia*
90 *absentium supplere*; An Vocales † legitimè impediti, valeant instituere Procuratorem, qui eorum nomine vocem emittat in electione canonica celebranda de aliquo Prælato? Priusquam formaliter respondeam difficultati, aliqua pro dilucidatione dicendorum necessaria præmitto.

Ante omnia igitur supponendum est, quòd Vocalis præsens in loco electionis, nullo pacto, & sub quouis prætextu, aut colore potest procuratorem instituere, qui loco, & nomine sui præstet votum in electione canonica futuri Prælati. Hoc expresè prohibetur in cap. *quia propter*, de elect. §. *Illud autem*, Abbas ibidem, & omnes ferè Iuristæ.

Secundò supponẽdum est, quòd Vocalis sit verè absens, in loco tamen, in quo possit commodè vocari; vt latius dicam inferius, cap. 8. Hoc enim expresè habetur in eodem præcitato §. *Illud autem*, *cap. quia propter*. Idem docet Gloss. cum innumera multitudine Iuristarum *ibidem*. Quod clarius explicans Mandagot. *tract. de elect. nouor. Prælat. 1. par. cap. 10.* de Vocali absente, inquit, *quod in tali loco sit electionis tempore, vnde absentes pro electionibus sunt vocandi*. Et Nicolaus Boerius *in addit. ad prædictum caput Mandagot. sub lit. g.* ait; *Nota, quod si quis sit tempore citationis*, (nam de iure citari debent absentes ad electionem, modo declarando, cap. 8.) *Si postmodum*,

electionis tempore sit extra fines huiusmodi, non admittitur Procurator ipsius, secundum Innoc. & Hostien. vt notatur per eos, extra cap. quia propter, §. illud. Hæc Boërius.

Tertiò supponendum est, vt nedum sit absens modo declarato; sed oportet vt sit legitimè impeditus. Per legitima
91 impedimenta † exponunt Gloss. & alij Iuristæ vbi supra, grauem corporis infirmitatem, inimicitias capitales, detentionem in aliquo castro, vel carcere, conuocationem ad tribunal maius, vel aliquid aliud simile, per quod re vera remaneat adeò impeditus, vt non possit venire ad locum electionis. Quòd ue actu patiatur hæc impedimenta, non solum tempore, quo instituit, siue constituit per instrumentum publicum, Procuratorem ad effectum vt supra; verum etiã necessarium est, quod prædicta legitima impedimenta perseuerent in rei veritate tempore à iure statuto celebrandæ electionis. Ita communiter omnes.

Quartò, quod Vocalis absens, de quo supra, non sit excommunicatus, suspensus, interdictus, vel per sententiam voce actiua priuatus. ita communiter omnes, *vbi supra*, præsertim Mandagotus, *vbi supra, cap.* 10. §. *tertiò quòd*. Et ratio ab omnibus communiter adducta, illa est, quia, cùm tunc *non posset per seipsum electioni interesse, multo minus poterit per alium; absurdum enim censetur, Procuratorem illius admittere, qui si præsens esset, repelleretur, extra de testibus cap. licet.*

92 Quintò: Ille, qui † constitui debet in procuratorem à vocali, siue ab eligẽte absente, ad effectum vt supra, oportet vt sit de Collegio, ac numero eorum, qui iam sunt legitimi Electores præsentes in loco electionis, Doctores *in cap. quia propter*, & Gloss. *ibidem, verb. Venire*; quæ addit; *Et iste procurator, cùm sit de Capitulo, habebit duplicem vocem.* Et Mandagot. *vbi supra, ad calcem cap.* 10. & Nicolaus Boerius *in addit. ad idem caput, sub litt. I.* idem docent: sed Boërius superaddit, innixus auctoritati multorum Iuristarum: *Alias non tenentur procuratorem præsentes admittere; nisi sit de Collegio, cap. quia propter, §. illud; sed si volunt, bene possunt, dum tamen alias sit idoneus. Extra de elect. cap. causam.* Præsupposito tamen semper, quòd † electus 93 in procuratorem, modo exposito, sit omninò alienus ab omnibus, & singulis impedimentis, quæ de iure inhabilem reddunt, ne quis sit Elector, vel Procurator legitimus in alijs actibus, & negotijs.

94 Sextò: tenetur Procurator iurare, si opus fuerit, de duratione legitimi impedimenti vocalis absentis sui principalis; nisi antea iurasset vocalis absens, quando eundem constituit Procuratorem: de quo iuramento debet constare vocalibus præsentibus, in instrumento publico institutionis eiusdem Procuratoris, *ex cap. quia propter, de elect. §. illud*, Gloss. *ibidem*, & communiter omnes Doctores, præsertim Mandagot. *vbi supra, cap.* 11. *ad init.* vbi de Procuratore instituto ad effectum vt supra, verba faciens, inquit: *Necesse est, quòd vel iuret per se constituens; vel Procuratori suo, quem ad eligendum ordinat, specialiter id committat; alias non reputabitur sufficiens Procurator:* Subdens; *Sanè hoc iuramentum duo capitula continebit; quòd constituens erit, vt credit, electionis tempore bona fide, ac sine fraude, infra fines ad vocandum absentes pro electionibus deputatus, fines ipsos specialiter exprimendo. Item quod impedimento tali tenetur, per quod non potest modò electionis negotio interesse; & credit, vel dubitat, quod eodem impedimento tenebitur, cùm electio ipsa fiet.* Et superaddit animaduersionem sequentis tenoris, dignam

gnam

gnam certè ponderatione, & est: *Hæc*
95 *autem intelligas esse † vera, nisi totum Capitulum, vel pars maior remiserit huiusmodi iuramentum.* Equidem cunctis notum est, quod hoc iuramentum ordinatur ad fauorem Capituli, & eligentium præsentium: ideò possunt (si volunt) prædictum iuramenti debitum relaxare, etiam minori parte contradicente, vt optimè docet Innoc. & alij, non obstante in hoc contradictione Abbatis, *in eod. cap. quia propter, quæst. vlt.*

His itaque omnibus ratione, & auctoritate firmatis, riteque constabilitis: Respondetur formaliter ad difficilem, licet frequentem, difficultatem propositam, per sequentes propositiones.

96 Prima: In Ordine † Prædicatorũ nullus vocalis, quomodocumque absens, & impeditus, potest instituere Procuratorem, qui suo nomine eligat, præsertim in electionibus Canonicis Magistri Ordinis, Prouincialium, & Priorum: hoc enim expressè, & in forma speciali palam prohibetur in Constitut. eiusdem Ordinis, *dist. 2. cap. 2. de elect. Prior. Conuent. text. 7.* & clarius in declar. eiusdem text. vbi dicitur; *Declaramus, quòd licet secundum iura, illi, qui sunt absentes, possint instituere Procuratorem ad eligendum, quando electio est facienda; tamen in Ordine nostro, in quacunque electione non possunt Electores absentes, per litteras, aut per Procuratorem eligere; sed oportet quod ipsi personaliter, & præsentialiter in loco electionis existant; nisi in eodem Conuentu essent infirmi decumbentes, quia tunc scrutatores debent ad eos accedere.* Quid quæso clarius?

97 Passim † in Ordine Minorum, Ministri impediti ad eundum ad Cap. Generale, mittunt suo nomine Commissarium, qui in electione Generalis dat suffragium loco Prouincialis; Laurentius de Portel, Minorita, *in suis dubijs Re-Tractatus de Electione. gularibus verb. Electio, num. 3.*

98 Secunda propositio. In Ordine † Minimorum, & proportionaliter in omni Religione habente Statutum speciale, præsertim conditum ante Conc. Trid. publicationem, in quo decernatur, vt absentes legitimè impediti, possint instituere Procuratorem in electione suorum Prælatorum, vel aliorum Officialium; id quoque modò obseruari potest, cùm huic non obstet dispositio Concil. Trident. de qua supra, ad initium difficultatis. Id enim euidenter probant tradita à Gaspare Passarello, olim Genetali eiusdem Ordinis Minimorũ sancti Francisci de Paula, in Compend. priuileg. concessorum, & communicatorum eidem Ordini, *tit. Can. Conc. Trid. ad Regulares pertinentes, pag. mihi 229.* & sunt: *Quod si ex institutis, aut decretis alicuius Religionis liceat Superioribus absentibus, & legitimè impeditis mittere ad Capitulum Generale alium Fratrem, qui tamquam eorum Procurator, suo loco, & nomine det vocem in electione, sicut est in Ordine nostro, Concilium Tridentinum id non prohibuit. Ita mihi consulenti ex Ciuitate Lettij, die 8. Augusti 1570. responderunt Illustrissimi Cardinales Interpretes sanctissimæ Congregationis Concilij; & postea propositum fuit à me in Capitulo Generali Valentiæ quarto celebrato, vt in actis dicti Capituli est videre.* Hæc Passarellus.

Quibus addi potest declaratio eiusdem Concilij Tridentini in impressis, *tit. prætermissæ declarationes, cap. 6. pag. mihi 732.* sequentis tenoris; *Item ex decreto dicti cap. 6. non esse prohibitum Superioribus Ordinum, quibus id ex Regula conceditur, vt aliquem Fratrem idoneum suo loco delegent, seu mittant ad Capituli Generalis celebrationem, vt suo nomine electionem faciat, si ex institutis, & decretis Religionis suæ licet Superioribus absentibus, & legitimè impeditis, mittere alium ad*

Capitulum Generale, qui suo loco, & nomine in electione suffragium ferat.

99 Tertia propositio. Vniuersaliter † loquendo, legitimi Vocales absentes, modo iam explicato, iustoque impedimento detenti, possunt Procuratorem constituere, qui suo nomine eligat Prælatum Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiatæ, siue regularis; nisi adsit Statutum, vel consuetudo approbata in contrarium. Veritas huius propositionis expressè colligitur ex verbis *cap. quia propter, de elect. §. illud autem*, quæ sunt; *Ne quis in electionis negotio Procuratorem constituat, nisi sit absens in eo loco, de quo debeat aduocari, iustoque impedimento detentus, venire non possit*, secundum regulam illam generalem; *Si negatio est causa negationis, & affirmatio erit causa affirmationis*. Qui igitur habebit conditiones, de quibus supra immediatè, videlicet quòd fuerit Elector, sed absens, in loco, de quo debeat aduocari, sitque legitimo impedimento detentus, poterit absque dubio instituere Procuratorem modo, & ordine superius explicato. Ita ferè communiter omnes.

Eandem doctrinam inuenio approbatam partim directè ac expressè, partim per viam illationis, & necessariæ consequentiæ, in quampluribus decisionibus sacræ Rotæ Romanæ; vti videre est *in illa Calaguritana Beneficij de Aly 28. Martij 1594. coram Illustrissimo Cardinali Mantica*, quæ est in serie illius decisionum 268. *nu. 5. & 6.* in qua inter quamplura citat aliam decisionem ad idem in eadem causa factam, *coram Reuerendissimo Perusino*; quæ decisio vna cum doctrina in illa contenta, confirmatur in altera decisione *coram eodem Mantica, sub num. earum* 288. Eadem doctrina iterum confirmatur in alia decisione *Calaguritana Beneficij de Morillo coram Reuerendissimo Patre Domino Vbaldo, 13. Nouembris* 1610. hic apponenda ad extensum post num. 102.

Quarta propositio, quæ colligitur per viam necessariæ illationis ex antedictis & demonstratis, est, quod legiti-
100 mi † Vocales existentes in hortis, vel ciuitate, in qua celebratur electio; in loco tamen aliqualiter distanti ab illo particulari, in quo facienda est electio de Prælato; si in rei veritate sint & ipsi legitimo impedimento detenti, possunt instituere Procuratorem, ad effectum electionis; seruatis semper omnibus, & singulis superius relatis. Assertum huius propositionis non contradicit, nisi apparenter ei, quod dictum est in priori præsupposito, in quo fit sermo de electoribus præsentibus in eodē loco particulari, in quo de iure celebranda est electio; vel de illis, qui sunt in eadem ciuitate, vel hortis, absque tamen vero, & legitimo impedimento existentibus. Quamobrem, hanc eandem quartam propositionem per modum conclusionis proponit, tuetur, ac defendit Mandagot. *vbi supra, cap. 12.* & pro ratione adducit, quod talis Vocalis, de quo in quarta propositione, *intelligitur esse absens.* Quod (vt existimo) interpretandum est, quia, cùm militet eadem ratio de vocali præsente in ciuitate, vel hortis legitimè impedito, & de absente; idem quoque iudicium faciēdum est de vtroque, iuxta Gloss. *in cap. 3. de Constit. ver. Quod de vno*, dicentem, & multis argumentis ex varijs text. diuersorum Cano. deductis, probantem; quòd *vbi est eadem ratio, ibi debet esse idem ius; & quòd de similibus idem iudicium est habendum:* eandem sententiam tradit Garzias, *de benefic. par. 5. cap. 4. nu. 200.*

Doctrinā pariter in quarta propositione explicatam, quemadmodum refert Boërius *in addit. ad præcit. cap. 12.* *Manda-*

Mandagot. tradunt Innoc. & Hostien. cum alijs Iuristis *in cap. quia propter*.

Vbi non omittam animaduertere illud Gloss. *ad cap. quia propter, verb. Venire:* casu, quo † Vocales præsentes, vt puta Canonici, vel alij legitimi Electores, renuant iustis de causis, Procuratorem institutum ab aliquo vocali absente, modo sæpius declarato, recipere, non potest Vocalis absens per litteras suam volũtatem publicare, & per schedulam ab eo conscriptam extra Collegium in electione suum præbere votũ; nam *ista opinio* (inquit Gloss.) *est hodie reprobata per cap. si quis iusto, §. fin. tit. de appellat. lib. 6.* & *cap. quamuis, de offic. deleg. Barb. ibidem in 2. notabili*.

101

Ex dispositione capit. quia propter, colligunt quamplures Iuristæ, & non fine magna † probabilitate, quod Vocalis absens legitime impeditus possit instituere procuratorem, ad effectum, vt supra; etiam vnum, qui non sit de numero eligentium præsentium: quod etiã insinuant declarationes sacræ Congregationis Concil. Trid. superius adductæ ad secundam propositionem. Quam opinionem etiam colligit ex Mandag. *cap. 10.* & alijs Iuristis, Boerius *in addit. ad idem cap.* & *in additionibus ad cap. 13.* eiusdem Mandagot. *sub littera c.* & Gloss. idem insinuat *in cap. quia propter, verb. venire, vers. sed quid si nullus*, vbi proponit numquid possit absens alium Procuratorem instituere, qui non sit de Collegio; vbi respondet per sequentia verba: *Videtur quòd sic, quia per hanc litteram constat, quòd ipse debet interesse per se, vel per alium: & ita si nullus vult recipere vicem suam, potest alicui viro Religioso clerico committere vicem suam; alias non valet electio si eligerent;* subdens immediatè, *Et hoc non credo esse contra substantiam, si alium admittant, qui non sit de Collegio; quia & viri Religiosi vocandi sunt ad electionem, & de eorum consilio est facienda; ita quod non valet aliàs elect. 10. cap. obeuntibus*, statim addens, *Tamen non credo quod hodie Canonici ad hoc teneantur, nisi velint. & illud cap. obeuntibus, non tenet nisi quo ad honestatem; Canonici tamen tenentur recipere illum, cui commiserit vices suas, auctoritate huius Canonis*; intellige modo explicato.

102

Procurator autẽ ritè institutus à Vocali absente, modo declarato, secundùm nonnullos Iuristas potest, & ille legitimo detentus impedimento, aliũ loco sui substituere procuratorem, qui nomine Vocalis absentis eligere cum alijs valeat; ita Mandagotus *tract. de elect. nouorum Prælatorum, 1. par. num. 15.* & Boerius *ad idem cap. sub lit. g, h, & i*, pro qua sententia citat aliquos tex. sacrorum Canonum, & auctoritates quamplurium Iuristarum.

Respondet quoque ad argumentum eorum, qui dicunt non posse hoc fieri, exemplo Compromissarij, qui ritè electus, non potest alium substituere, etiam impeditus; dicendo esse circa hoc disparem rationem; nam Compromittentes ipsius fidem elegisse videntur. Secus autem de Procuratore deputato ad eligendum, cùm intentio instituentis procuratorem ea sit, vt quis suo nomine intersit electioni. Nam electio facta de mandato alicuius, dicitur facta ab ipso mandante. *l. item, §. decurionis*, & *ibi* Gloss. Bartolus, & Baldus in vtraque lectura, & alij, *ff. quod cuiusque vniuersitatis nom. l. vnum ex familia, §. 1.* & *ibi* Castrensis *num. 42.* & Padil. *num. 1. ff. de legat. secund.* Roman. *consil. 116. num. 1. ad finem, ver. cuius ratio est*.

Satisfacere cupiens desiderio eorum, qui interrogant, An procurator institutus ad eligendum pro Vocali absente, præsupposito quod habeat duo vota, cùm sit de numero, siue de corpore eli-

gentium, possit vnum votum vni, & aliud alteri personæ conferre?

Respondetur quod in foro conscientiæ, cùm teneatur eligere meliorem, vt latius dicā inferius cap. 9. ex consequenti ad euitandum peccatum debet vtroque voto vnam, eandemque magis dignam personam eligere. Tabiena *verb. electio 1. nu. 15. ad finem*, postquam statuit in hoc, & alio præcedenti numero, de mente D. Thom. 2. 2. q. 185. art. 3. & aliorum Iuristarum, eligere meliorem; citat auctoritatem Felini *cap. quamuis, de off. deleg.* qui allegans Panor. *in cap. constitutis 4. de appell.* inquit, *Peccat mortaliter, qui eligit pro alio, si non eligit optimum*. Namque prædicta duo vota inseparabilia sunt, cùm in conscientia teneatur, vt dictum est, meliorem eligere, *cap. si quis iusto, §. porrò, de elect. in 6.* Doctores in cap. *cum olim, de re iudicata.* Molina, *de primog. Hispan. lib. 2. cap. 5. num. 51.* post Abbatem *cap. constitutis, de appellat.* Gratianus *discept. forens. cap. 211. num. 11.* Si vero diuidat vota, illaque distribuat distinctis personis, licet certo peccet, nihilominus electio ex hoc nullum patitur defectum. ita communiter omnes.

R. P. D. VBALDO.

Calaguritañ Beneficij de Murilla.

Veneris 13. Nouembris 1620.

Domini dixerunt, sententiam Rotalem esse confirmandam, quia contra validitatem nihil opponebatur; & ex processu apparebat seruata esse omnia requisita, de quibus per Verall. *decis. 260. par. 2.* & de iustitia constat ex late deductis in decisione in hac Causa facta 24. Maij anni præteriti *coram R. P. D. meo Pamphilio*. Data enim paritate inter vota præsentantium Petrum, & Ioannem, potuit Ordinarius gratificari, instituen̄ Petrum, prout fecit, *cap. cum autem, de iurepatr.*

Nec facit fundamentum, in quo nititur sentētia Metropolitani, quasi Ioannes haberet quatuor vota, ex quo Christophorus vnus ex præsentantibus votauit ad fauorem Ioannis, tum nomine proprio, tum nomine Sanchez tunc absentis, cuius erat procurator; iuxt. *cap. cōgregato, de elect.* & sic Ioannes esset præferendus, *cap. dudum. cap. auditis, de elect.* Quia huic obiecto abunde fuit responsum in decisione, quòd in hoc casu cessant requisita ad hoc, vt votum absentis per procuratorem possit sustineri; quæ sunt, quod quis sit in loco vnde euocari possit; & quod iusto impedimento detentus venire non possit. Gloss. *in cap. quia propter, §. illud, in ver. venire.* & *ibi* Abb. & alij *de elect. cap. si quis iusto, in princ.* & *ibi* Franc. *num. 1. eod. tit. in 6.* & quod procurator habeat mandatum ad iurandum super dicto iusto impedimento, vt per Gloss. *in dicto §. illud.* & *in dicto cap. si quis iusto, vers. sed cautum est*, cum alijs de quibus in decisione. Hic autē probatum est per testes, quod Sanchez de tempore vacationis morabatur in Curia procurando alia negocia.

Nec facit quod dicta iura procedant in electione, nos autem versamur in præsentatione: cum isti beneficiati vere non faciant Collegium, nec beneficium electiuum, Caputaq. *decis. 295. num. 1. part. 1.* cum alijs per Gonzal. *ad reg. 8. gloss. 19. num. 12. & seq.* Quia cum hæc præsentatio fiat per patronos Ecclesiasticos, habet vim electionis, vt dicit Put. *dec. 181. in fin. lib. 3.* Gonzal. *vbi supra, num. 2.* maxime stante consuetudine, & Synodali Constitutione, (vt in hoc casu) quòd beneficiati simul congregati debeant præsentare; vt in terminis fuit

decisum

decisũ in alia Calaguritana Beneficij de Aly 28. *Martij* 1594. *coram bon. mem. Cardinali Mantica*, quæ est decis. 268. nu. 5. inter eius impress. confirmata in decisione 288.

Non obstat allegata consuetudo votandi per procuratorem: quia non fuit probata in terminis, in quibus versamur, videlicet alijs contradicentibus in actu votandi, prout in hoc casu contradixerunt: potuit enim admitti tale votum pro absente, alijs non reluctãtibus, vt per Abb. *in d. cap. quia propter*, §. *illud, num.* 1. *vers. Unum tamen scias*. Lambert. *de iurepatr.* 1. *par.* 2. *libri*, *quæst.* 4. *num.* 5. *vers. primum*. Nec probatur in casu in quo deficerent omnia requisita supra narrata, prout hic defecerunt. Certum autem est consuetudinem non sufficere esse probatam in genere, sed esse probandum in indiuiduo casum, de quo agitur, vt bene in decisione, & post plures tradit Surd. *cons.* 382. *nu.* 40. *lib.* 3.

Et ita fuit decisum, vna parte informante, cùm altera sæpissimè citata non comparuerit.

103 Elector, qui ex sola confessione sibi facta Sacramentali, nouit eligendum in Prælatum, esse indignum, potest illi denegare votum suum, dummodo electio ipsius sit secreta, non autem publica. ita ferè communiter omnes, partim expressè, partim virtualiter. Inter hos autem qui maiori expressione id doceant, sunt Nauarrus *de pænit. dist.* 6. *cap. Sacerdos, num.* 150. vbi addit duo: primum, hanc esse sententiam communem: secundum, *Iuste*, inquit, *quis potest electoribus dissuadere alicuius in Prælatum electionem, ob solam, per confessionem, de ipso scitam malitiam; modo ita rem gerat, vt nullo modo peccatum ipsius proderet vlli*. Valerius Reginald. *in praxi*, *lib.* 3. *de sigillo sacramentali*, *num.* 33. Sanchez *de matrim. lib.* 3. *disp.* 16. *num.* 6. Suarez *tom.* 4. *ad* 3. *par. D. Tho. disp.* 33. *sect.* 7. *nu.* 12. & Henriquez, *tom.* 1. *lib.* 3. *de pænit. cap.* 23. *nu.* 6.

Summa Cap. VI.

1. *In loco honesto, atque publico, Conuentus, siue Collegij, non interdicto, debet celebrari electio canonica.*
2. *Potest tamen confirmari electio non celebrata in loco consueto, post mortem, siue vacantiam; dummodo alia de iure seruanda, fuerint adimpleta; & vacantia debet esse nota Electoribus.*
3. *Tempus eligendi de iure communi, est trium mensium. In Ordine vero Prædicatorum, assignatur vnus mensis tantum, ad eligendum canonicè Priorem, & nu.* 15.
4. *In Ordine Prædicatorum post tres dies à notitia vacantiæ Prioratus, tenetur qui præest electioni, procedere ad electionem noui Prioris, alias potest maior pars sine illo eligere Prælatum.*
5. *In Ordine Prædicatorum debent expectari vocales, qui iuerunt ad Capitulum Prouinciale, vsque ad vigiliam Pentecostes, si illo anno fuerit celebratum Capitulum Prouinciale.*
6. *Tempus præfixum à iure circa electiones celebrandas, an possit abbreuiari ab Electoribus, & nu.* 14.
7. *Transacto tempore statuto à iure procedendi ad electionem, si ex negligentia eligentium non fiat electio, ius deuoluitur ad Superiorem prouidendi de Prælato; qui sic prouisus, si renuntiet post acceptationem, vel alias vacauerit Prælatura, ius reuertitur ad eosdem vocales.*
8. *In Ordine Prædicatorum tempus electionis Prouincialis, est dies Sabbati ante Dominicam, Deus qui errantibus; quo transacto, & electione non secuta, deuoluitur ius prouidendi ad Generalem.*

Electio

9 *Electio Prouincialis quare habeat diem statutum.*

10 *Statuuntur pœnæ contra tractantes de nouo eligendo Prælato inter Regulares, ante tempus statutum.*

11 *Non debet celebrari electio tempore noctis, sed de mane, post celebratam Missam de Spiritu sancto; licet aliqui Doctores credant Missam ante electionem, non esse de necessitate.*

12 *In Ordine Prædicatorum, tempus eligendi socium Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale, est intra Septuagesimam, vsque ad tempus congruum accedendi ad Capitulum.*

13 *In ciuitate, siue terra interdicta, potest celebrari electio Canonica.*

CAP. VI.

De loco, & tempore celebrationis electionis canonicæ.

OCVS, in quo celebranda est electio canonica, conuenit vt sit decens, & honestus, ac publicus; vti Ecclesia, Sacristia, Capitulum, siue alius locus communis Conuentus, vel Collegij, † iuxta
1 consuetudinem loci, & Religionis: & nullo modo celebranda est electio in cameris priuatis, & locis clandestinis. Electio enim, quæ fit per occulta conuenticula, est clandestina, nulla, & irrita; & vt talis reprobatur à iure; *cap. in causis de elect. & electi potestate*, Doctores, *ibid.* & *cap. quia propter.*, §. *electiones*, Panorm. *ibid. nu.* 2. Zabarella, Hostien. Butrius, & alij ferè omnes. Idem tradit Gloss. *in can. in nomine Domini, dist.* 23. vbi censet electionem nullius esse valoris, si fiat absque legitima causa, extra ambitum Ecclesiæ, vel Conuentus, *cap. quod sicut, de elect.*

In loco etiam interdicto, non possunt fieri electiones canonicæ, prout tradit Siluester, *in sua summa verb. Electio primo, nu.* 9. & si fiat, non valet, *cap. cum terra, de elect.* Licet secundum Panormitanum, & Io. Andr. *in cap.* 1, *de postulat. Prælat.* sit valida, & teneat; vbi rationibus conantur respondere. Idem tenet Zabarella, *in Clementina, ne Romani.*

2 Potest tamen † confirmari, etiam quod non fiat in loco consueto, dummodo omnia alia fuerint seruata, quæ de iure seruanda sunt, eodem *cap. cum terra*, Panorm. *ibid. nu.* 3. licet Electores peccent, Abb. *in cap. cum terra*; dummodo non excusentur legitima causa: electio tamen vt legitima sustineri debet.

Ante mortem Prælati, vel vacationem Prælaturæ, non potest eligi alius Prælatus, siue Prior, siue Abbas: si tamen fieret ante sepulturam, alijs seruatis de iure seruandis, potest sustineri, maximè si adsit rationabilis causa; *cap. bonæ memoriæ, de elect.* Doctor. *ibidem.*

In Ordine Prædicatorum, non potest eligi Prior, nisi prius iuridicè constet Conuentui de alterius omnimoda remotione, siue vacantia: & receptior est opinio, currere tempus tantum electionis, à die notæ vacantiæ. Et ita pluries fuit decisum, vt patet in decisionibus Cardinali Seraphini, *par.* 1. *decis.* 380. & Riccij, *decis.* 172. & hoc est per se notum, quia *ignoranti non currit tempus*, ita vt non sufficiat eligere sub conditione, si talis scilicet amoueatur, *ex primo cap.* 1. *de elect. Prioris Conuentualis*. Ita quod tempus electionis dicitur incipere à die non carentiæ, sed notoriæ carentiæ Prioris. Et idem latius habetur *dist.* 2. *cap. de ordinationibus, in text.* 2. & *in declaratione.*

Idem quoque dicitur *ibidem dist.* 2.
cap. 16.

cap.16. text. sub littera, C, in declaratione de Prouinciali; in quibus locis etiam prohibetur ne instante electione Prouincialis, ante confirmationem, fiant mutationes in Prouincia, & Conuentibus.

Ordinariè, & absolutè loquendo, non potest procedi ad electionem canonicam alicuius Prælati ecclesiastici, & regularis, nisi in rei veritate, & de facto antea vacauerit prælatura, siue officium, ad quod alius canonicè est eligendus; vt latius dictum est superius, cap.4.

3 De iure communi † tempus electionis post vacantiam vt supra, est trium immediatè sequentium mensium, à die vacationis, *cap. bona mem.* vbi inquit, Gloss. quod in Cathedralibus, siue Regularibus Ecclesijs, cessante impedimento legitimo, tenentur Electores eligere: alioquin deuoluitur electio ad Superioré, modo iam explicato, & inferius explicando in cap.14. de Confirmatore ac Confirmatione circa finem. Et dato casu, quod Superior sit negligens, nec prouideat de Prælato, termino aliorum trium mensium proximè futurorum, à die quo illi constiterit euidenter de negligentia electorum; transacto iam termino à iure statuto pro eligentibus, ius prouidendi deuoluitur ad alium Superiorem maiorem; sic procedendo vsque ad Papam, *cap. ne pro defectu, tit. de electione.* Intra quem terminum, trium scilicet mensium, à iure Electoribus cōcessum, si absentes rite vocati non comparuerint, possunt pro libito Electores præsentes, ad electionem procedere, *cap. quia propter, cap. cum inter vniuersas, cap. cum nobis, de elect.* vbi Hostieñ, & alij grauiores Doctores idem suadent: *& cap. cupientes, §. ceterum in 6. de electione,* præcipitur, vt electio quamprimum manifestetur electo.

In Ordine vero Prædicatorum, ex Indulto Apostolico, & ex vi suarum Constitutionum, Electores sunt adstricti intra vnum mensem proximè futurum, à die vacantiæ Prioratus, eligere canonicè Priorem: aliter elapso dicto termino, ius prouidendi de Priore deuoluitur ad Prouincialem, secundum dispositionem Capituli *de electione Prioris Conuentualis, text.3. sub littera, M,* Et idem clarius habetur in declaratione eiusdem text. imò in Capitulo Generali Romano 1601. declar.2. dicitur: *Si intra mensem Electores à die carentiæ Prioratus aliquem canonicè non elegerint, etiamsi aliquos actus electionis, vel ad electionem pertinentes fecerint; statim transacto illo termino, ius prouidendi deuoluitur ad Prouincialem. Quod si canonicè aliquem elegerint, & contigerit cassari electionem, incipiat de nouo alter mensis electionis, à die quo legitimè constiterit Conuentui, & vocalibus, de prædicta cassatione:* & in Capitulo Parisieñ 1611. declarat.2. hæc habentur. *Declaramus, Declarationem illam Capituli Generalis 1601. qua sancitur, vt scilicet Supprior, vel Vicarius Conuentus electionis, si noluerint procedere ad electionem Prioris,* 4 † *instante maiori parte vocalium, & ipse renuerit; tunc antiquior ex omnibus electoribus poterit congregare Capitulum, & ad electionem procedere. Quod si ille noluerit, alius antiquior post ipsum, id potest agere, & sic de cæteris, donec ad electionem procedatur; ita esse intelligendum, videlicet, si post tres, vel quatuor dies à vacatione Prioratus, Superior requisitus renuerit conuocare vocales, & procedere ad electionem Prioris; tunc, & eo casu, facultatem habeat antiquior in Ordine.* Et in Capitulo Romano 1601. Declar.6. dicitur. *Quando Priores tempus sui Prioratus in Capitulo Prouinciali expleuerint, tenentur Electores illius Conuentus, cuius Prior tempus sui Prioratus expleuit, in Capitulo Prouinciali expectare socios, & eos qui*

eos qui ad Capitulum Prouinciale profecti
5 *sunt*, † *vsque ad Sabbatum festi Pentecostes exclusiue: quo elapso tempore, libere poterunt procedere ad electionem Prioris. Quemadmodum etiam antea, si iam fuerint reuersi, qui accesserant ad Capitum Prouinciale.* Etsi enim de rigore huius declarationis teneantur Electores expectare vsque ad vigiliam Pentecostes illos tantum qui iuerunt ad Capitulum Prouinciale, & non alios de nouo assignatos; attamen consuetudo omnium Prouinciarum, & vsus communis vsque modo obseruatus, eandem declarationem ampliauit, & extendit etiam ad illos, qui de nouo fuerunt assignati in eodem Conuentu in Capitulo Prouinciali, proximè immediatè celebrato, dummodo sint legitimi vocales. Quare in omnibus Conuentibus prædicti Ordinis consuetudo inualuit, vt non solum vocales qui iuerunt ad Capitulum Prouinciale, sed etiam assignati vndequaque in eodem Conuentu, à Capitulo Prouinciali vsque ad vigiliam Pentecostes exclusiuè expectentur, ad hoc vt intersint electioni Prioris futuri.

Et hoc totum de abbreuiatione temporis celebrandi electionem trium mēsium, secundum iuris communis dispositionem, vltra quod Capitula Generalia id possunt efficere, propter facultatem sibi concessam à Constitutionibus Ordinis Prædicatorum, auctoritate Apostolica confirmatis: Est etiam hoc valde conforme dispositioni iuris communis, quæ dispositio, de qua *in cap. cum inter vniuersas, tit. de elect.* vbi Panorm. *num.* 3. docuit ex verbis eiusdem textus
6 posse tempus † præfixum à iure circa electiones celebrandas abbreuiari per Capitulum, aut per maiorem partem eiusdem Capituli; quæ verba sunt exponenda de Capitulo particulari cuiuscumque Conuentus, vel Collegij. Quibus additur doctrina Abbatis, *eodem cap. cùm inter*, docentis quod possunt Electores abbreuiare tempus à iure statutum trium mensium, etiam dissentiente parte minori Capituli, siue vocalium.

7 Quamobrem † si Electores non elegerint Prælatum intra tempus à iure communi, vel particulari præfixum, etiam quod sint discordes inter se in actu electionis, ius prouidendi de Priore transfertur ad Superiorem, *cap. cum Ecclesia, tit. de elect.* Panorm. *ibid. nu.* 12. & *cap. de elect. Prioris Conuentualis dist.* 2. in Ordine Prædicatorum.

Mandagotus tract. de elect. nouorum Prælatorum, *par.* 1. *cap.* 1. docet, in Ecclesijs collegiatis, & regularibus tempus electionis esse computandum à vacatione, siue à notitia vacationis Prælati: *&* §. *cæterum*, pariter docet, quòd *si illi, ad quos electio noscitur pertinere, iusto impedimento cessante, non elegerint infra tempora statuta, ex tunc eligendi potestas deuoluitur ipso iure*; intellige, ad Superiorem, subdens: *Verùm si Superior elegerit, vel prouiderit; sed eius electio, vel prouisio, ex quauis causa fuerit reprobata, seu electus ab eo noluerit consentire, aut post consensum renuntiauerit iuri suo: statim eligendi potestas reuertitur ad eosdem.* Hoc est, ad eosdem vocales, siue Electores, ad quos de iure pertinet electio Prælati illius Ecclesiæ, vel Conuentus, de qua agitur. Quod totum potissimè habet locum in Conuentualibus Prioratibus, vt apertè tradit Nicolaus Boërius in suis additionibus ad prædictum primum caput Mandagoti, *sub litt. D.* & paulò superius, *sub litt. B*, sermonem faciens de prædictis, quæ docuit Mandagotus, *vbi supra*, expresè inquit: *In hoc æquiparantur Ecclesiæ Cathedrales, & Regulares, vt extra de elect. cap. ne pro defectu.*

Et Glossa exponens ea, quæ in constitutione Lateranensis Concilij Generalis

ralis

ralis contenta in prædicto capitulo, Ne pro defectu, *ver. Regularis*, postquam, dixit contenta in prædicto capitulo, Ne pro defectu, extendi ad regulares prælaturas, subdit rationem, *quia æquiparantur Episcopatus, & Prælaturæ regulares*. Eadem Glossa, vbi supra, ver. *Impedimento*, inquit. *Non currit præscriptio contra Canonicos, si iusta causa interueniente, non eligant*.

Quibus addi potest illud Abb. in cap. his quibus, de elect. quòd Electoribus impeditis currit tempus, si possunt impedimentum auferre: ideo simpliciter impeditis nō currit tempus à iure statutum pro celebrāda electione canonica.

Tempus vero electionis Prouincialis in Ordine Prædicatorum, est regulariter dies Sabbati ante Dominicā Deus
8 qui errantibus, in † initio Capituli Prouincialis. Quod si electores eo die non elegerint aliquem in Prouincialem, ritè, & canonicè, deuoluitur facultas prouidendi de Prouinciali, ad Magistrum Ordinis. *cap. de electione Prioris Prouincialis*.

Quid simile habetur in Conc. Viennen̄, in Clement. in qua Clemens V. Regulam Fratrum Minorum S. Francisci statuit, in sequentem modum: *Ceterum si Capitulum Prouinciale die statuta Ministrum non elegerit, ex tunc prouisio liberè deuoluatur ad Generalem*. Reddunt
9 rationes † Doctores, quia dilatio electionis Prouincialis, multa dispendia, & magna incommoda affert toti Prouinciæ, quod non est ita graue, & periculosum in dilatione Prioris Conuentualis. Ideo illa Prouincialis habet diem statutum.

Pius Quintus in sua Constitutione, edita pro Canonicis Cōgregationis sancti Saluatoris, quam confirmauit Gregorius XIII. anno 1579. præcipit sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ac priuationis perpetuæ vocis actiuæ, & passiuæ, ne per sex menses ante electionem aliquis audeat pro se, vel pro alio, quempiam subornare.

10 Ante tempus congruum, & à iure, & à Constitutionibus alicuius Ordinis statutum circa celebrationem electionis canonicæ, non possunt vocales, siue electores, nisi per diem vnum naturalem ante electionem, & immediatum, de futura electione tractare. Illi vero non vocales, neque tunc possunt tractatum habere de electione futura, vel de persona eligenda. Et hoc est particulare in Ordine Prædicatorum, prout latè habetur in Capitulo Generali Valentiæ 1596. Ordinat. 12. per sequentia verba: *Ordinamus, & sub pœna grauioris culpæ mandamus, tam Fratribus, quàm Monialibus, in aliqua electione vocem habentibus, ne de illa ante diem vnam naturalem loqui, siue tractare possint. Reliquis vero in electione vocem non habentibus, siue Conuersi, aut Conuersæ, siue Clerici, aut velatæ sint, respectiuè, ne verbo, vel scripto, per se, vel per alios, quoquo modo de ipsa electione intromittere audeant. Prælatis vero in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, & sub pœna absolutionis à suis officijs iniungimus, vt prætaxatam pœnam contra facientibus infligere debeant*.

In Prouincia Romana, & Lombardiæ, statuit Cardinalis Alexādrinus olim Protector Ordinis Prædicatorum, Ordinat. 7. vt infra: *Ordinamus, & præcipimus omnibus Fratribus, ne quis de electione Prouincialis, vel Prioris, verbo, vel scripto tractet; nisi per quindecim dies antequam expiret eorum officium: Contrarium vero facientes, inhabiles sint actiuè, & passiuè ad talem electionem*. Quæ Ordinatio vna cum alijs fuit confirmata auctoritate Apostolica.

Electio canonica, cùm post Concilium Tridentinum, fiat cōmuniter per schedulas, assumpto modo procedendi

11 per scrutinium, non † potest celebrari sine vrgentissima causa tempore noctis; & dato quod propter necessitatem euidentem celebretur de nocte, debent accendi plura lumina candelarum, nec aliter fieri debet; Nauarr. *consil.* 8. *tit. de electione.*

Tempus celebrandi electionem ordinarie est de mane, post celebratam Missam Spiritus sancti, cum in electionibus sobrietas exigatur, Guliel. Mandag. *tract. de elect. nou. Prælat. cap.* 17. vbi citat etiam & alios Doctores, *in cap. cum nobis, de elect.*

Innoc. & Hostien. *cap. cum nobis olim*, dicunt consuetudinem de celebranda Missa, & inuocanda gratia Spiritus sancti ante electionem, esse laudabilem, & seruandam: Si tamen sine Missa fieret electio, esset canonica, dum tamen aliud non obstaret; cùm non sit de substantia electionis.

Tempus electionis Socij Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale † est intra
12 Septuagesimam, vsque ad tempus congruum accedendi ad Capitulum Prouinciale celebrandum in illo anno. Ob id Constitutio prohibet ne fiant mutationes vocalium in Conuentibus toto hoc tempore, in Ordine Prædicatorum.

Io. de Anan. *sup. tit. de post. Prælat. cap. ad hæc, num.* 5. post multorum textuum, & Doctorum citationes, notat, quod in terra, siue ciuitate, vbi est interdictum, potest celebrari electio canonica Prælatorum. Et si obijciatur, quod in præcitato cap. Papa † cassauit postulationem
13 factam in loco interdicto: Respondetur cum alijs Doctoribus, quod ideo fuit cassata, quia postulatus non seruauerat interdictum; non autem ratione loci interdicti.

14 Tempus à iure statutum, intra † quod necessario debet celebrari electio, potest arctari. Doctores *in cap. cùm in veteri, tit. de elect.* Præcipuè vero Io. de Anan. *ibid. num.* 1.

15 Terminus iuris statutus pro electione celebranda, est vltima † dies tertij mensis post vacantiam, secundùm ius commune, vel vltima dies primi mensis in Ordine Prædicatorum; cùm tempus celebrandæ electionis, sit per Statuta eiusdem Ordinis, redactum ad primum mensem immediatè sequentem, post vacantiam, & notitiam vacantiæ: Semper tamen de mane, hora ante meridiem propter sobrietatem, quæ in similibus actionibus rectè desideratur. Compost. *in cap. cum nobis*. Bellamer. *in cap. nullus, ad eadem num.* 10.

Summa Cap. VII.

1 *Vota eligentium debent adeo esse secreta, vt nunquam publicentur.*

2 *Tutior modus procedendi in electionibus canonicis censetur ille per scrutinium, & præsertim per schedulas.*

3 *Assignantur tres formæ electionis, de qua in Cap. quia propter, quæ non possunt vllatenus variari, neque multiplicari.*

4 *Nomine ecclesiarum viduatarum, intelliguntur ecclesiæ etiam Regularium, Prælati quorum habent iurisdictionem, & sunt verè Prælati.*

5 *In Ordine Prædicatorum, necessariò in electionibus canonicis, electores vti debent forma tantum eligendi, quæ est per scrutinium.*

6 *Sacra Congregatio censuit electionem Prælatorum Regularium fieri debere tantum per vota secreta, ad præscriptum Concilij Tridentini.*

7 *Forma obseruanda in electionibus, in Ordine Prædicatorum.*

8 *Explicatur munus scrutatorum, vt adimpleant, quæ sunt de forma substantiali formæ electionis per scrutinium.*

In

9 *In Ordine Prædicatorum, vt quis sit ritè electus in Priorem, aut Diffinitorem tam Capituli Generalis, quàm Prouincialis, debet habere duo vota vltra medietatem, dummodo sit præsens.*

10 *In Ordine Prædicatorum, post celebratam, atque publicatam electionem canonicam Prioris Conuentualis, vel Prouincialis, nullus sub pœna priuationis vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrenda procedere audeat ad aliam electionem.*

11 *In eodem Ordine Prædicatorum electiones Canonicæ spectant solum, ac tantum ad eligentes personaliter præsentes in loco electionis, vt sæpè insinuatum est.*

12 *Adducitur viuæ vocis oraculum Pij V. circà formam necessario seruandam in electionibus canonicis Regularium quorumcumque, vna cum Bulla Sixti V. ad idem, pro Ordine tamen Minorum sancti Francisci.*

13 *In Ordine Minorum de Obseruantia quomodo in electionibus agatur cum illis electoribus, qui nesciunt scribere.*

14 *Defenditur ab obiectis P. Suarez antiquus ille modus à sacris Canonibus statutus eligendi Prælatos, per vota, vel suffragia secreta. & num. 19. 22. & 23.*

15 *Modus eligendi per suffragia multorum, est antiquissimus, &c. & multas affert vtilitates. & num. 16. 17. & 18.*

20 *Soluitur argumentum innixum auctoritati S. Ioannis Chrysostomi.*

21 *S. Matthias electus fuit Apostolus per ipsorum Apostolorum suffragia.*

24 *Fideliter referuntur omnia, & singula verba epistolæ S. Gregorij Magni, de obitu Natalis Episcopi Salonitanæ ecclesiæ, & de ordinatione Episcopatus eius. & pariter illa alterius epistolæ eiusdem sancti Pastoris, de electione, & consecratione Constantij Episcopi Mediolanensis.*

25 *Explicatur vis, atque efficacia clausulæ apponi solita in Litteris Apostolicis,* Per nos, *siue* A nobis. *& num. 27.*

26 *Clausula* Per nos, *siue* A nobis, *referri tantum potest ad personam Papæ, qualibet alia ab ipso exclusa.*

27 *Decretum irritans quam vim habeat, & quos effectus producat. & num. 30. 31. & 33.*

28 *Decretum irritans afficit etiam ignorantes, & ante sui publicationem, secundùm aliquos. num. 29.*

32 *Decretum irritans nequit tolli per nō vsum, neque per vsum contrarium.*

CAP. VII.

De forma seruanda in electione canonica.

OCcasione verborū Concilij Tridentini, *sess. 25. c. 6.* vbi manifestè prohibentur fraudes, subornationes, & similia, in omnibus electionibus Abbatum, & aliorum Regularium, vbi etiam strictius iubetur, vt electio omnis canoni-
1 ca sit † adeo secreta, vt nullo vnquam tempore vota eligentium alicui publicentur, iuxta præscruptum verborum Concilij, vbi supra, quæ sunt, *Sancta Synodus districtè præcipit, omnes Superiores eligi debere ita, vt singulorum eligentium nomina, nullo modo publicentur.* Consuetudo ferè communis post dicti Concilij publicationem, inualuit, vt electio-
2 nes canonicæ † ab Ecclesiasticis celebratæ fuerint per schedulas, assumpto modo procedendi per scrutinium. Quam formam scrutinij merito appellat Petrus de Baisio *in suo director. elect. cap. 20. 3. par. num. 2.* vsitatiorem; quod est dicere communiorem, quo ad vsum; ac etiam tutiorem, necnon & magis solemnem. Per quæ verba Concilij, iuxta placitum nonnullorum Auctorum, & maxime Roderici, in sua summa casuū,

tit. de elect. cap. 102 num. 2. & Mirand. in suo manuali Prælatorum Reg. tom. 1. tract. de sacris monialibus, q. 7. ar. 3. concl. 1. non tollitur forma illa triplex tradita in cap. quia propter.

Vsus tamen formæ per scrutinium, cùm sit tutior, vt totum fiat cum maiori rectitudine, ac libertate, omnique remota, fraude; nam ad tollendas fraudes maximè prouidere intendunt, & ad hoc suam dirigunt intentionem sacri canones: Ideo forma supradicti modi frequenter præcipitur, vt obseruetur: Ita sentit Rodericus, tom. 2. quæst. Regular. q. 52. art. 8. per totum, vbi inter quamplura adducit Constitutionem quandam Sixti V. ab eo editam pro Fratribus Minoribus de Obseruantia die 29. Iunij 1587. in qua præcipit, vt eorum *electiones fiant in posterum per schedulas, assumpta forma per scrutinium, ita vt nomina eligentium remaneant semper occulta, etiam Confirmatori.*

Licet ergo Innocentius Tertius statuat triplicem formam, necessario alteram illarum obseruandam in electionibus canonicis; quarum † prima est per
3 modum scrutinij; secunda vero, per compromissum; & vltima, per communem inspirationem; declarando quod electio aliter facta, sit nullius roboris, & momenti: Attamen, propter superius dicta, hic censui apponere tantum verba dicti Pontificis, alijs omissis, continentia formam procedendi per modum scrutinij; & sunt quæ sequuntur.

Statuimus, vt cùm electio fuerit celebranda præsentibus omnibus, qui debent, volunt, & possunt, commodè interesse, assumantur tres de Collegio fide digni, qui secretò, & sigillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in scriptis redacta mox publicent in communi: nullo prorsus appellationis obstaculo interiecto: vt is collatione habita eligatur, in quem omnes, vel maior pars, & sanior Capituli consentit. Itaut quicumque elector contra formas in dicto canone præscriptas eligere tentauerit, eligenti potestate ea vice priuetur.

Quæ forma, vt tradunt communiter Doctores, maximè Panorm. & Gloss. *in dicto cap. quia propter*, est necessario integrè obseruanda in electione Prælatorum Ecclesiarum Cathedralium, Collegialium, Conuentualium, & Regularium, Prælati quarũ habent de iure, vel approbata consuetudine generalẽ iurisdictionem, vt possint cognoscere de causis ciuilibus, & criminalibus suorum subditorum. Et *in cap. cum terra, tit. de elect.* per sequentia verba, præcipitur obseruatio prædictæ formæ Concilij Lateranẽ, & sunt quæ sequuntur: *Statuentes vt forma electionis canonicæ in omnibus Conuentualibus Ecclesiis seruetur.*

Insuper prædicta forma triplex fuit à iure introducta, non propter commodum, & vtilitatem electorum, sed propter beneficium Ecclesiarum viduatarum. Ideo non potest variari, nisi ex priuilegio Apostolico. *cap. sicuti, tit. de elect. in 6. §. præter formas Concil.* Geminian. *in cap. præcit. quia propter, num. 2.* Quæ etenim contra ius fiunt, pro infectis habentur, *de Regul. iuris. cap. quæ contra.* Vbi etenim datur certa forma pro perficiendo aliquo actu, siue pro illo exercendo, & omnes aliæ sunt prohibitæ; tunc, & eo casu, secundùm communem opinionem, paria sunt hæc duo, videlicet *contra formam*, & *præter formam agere*.

Nomine Ecclesiarum viduatarum, veniunt intelligendæ ecclesiæ etiã Regularium, quarum Prælati habent iurisdictionem, vt possint iudicare de causis criminalibus, & ciuilibus: in sacris enim
4 canonibus † æquiparantur in multis ecclesiæ Cathedrales, & Regulares, præcipuè in hoc. Nam Papa Prælatos Regulares

gulares Pastores appellat, asseritque per mortem illorum ecclesias Regulares viduatas remanere; & hoc maximè, *cap. ne pro defectu, tit. de elect. in 6.* & *cap. cupientes.* Gloss. *ibid.* & Panor. Licet hoc Panorm. clarius dicat *in cap. quia propter, dub. 1. nu. 8.* & *num. 7.* vbi confutat opiniones tenentium contrarium. & *cap. cum terra, tit. de elect.* Cælestinus Tertius præcipit per sequentia verba, *Statuentes vt forma electionis canonica, in omnibus Conuentualibus ecclesijs obseruetur, videlicet, vt cum debet ecclesia consuli de Pastoris regimine destituta, Electores in vnum locum conueniant; & inuocata Spiritus sancti gratia, personam nominent. Quòd si in persona fuerit, vel in electionis modo peccatum; tandiù in electione diligentiam inquisitionis ponant, donec vacanti ecclesiæ de persona idonea valeant prouidere.* Siluester in summa, *tit. electio 1. num. 4.* idem clarissimis verbis docet esse seruandum, & in electionibus Regularium Prælatorum, in quibus omnino obseruari debet forma à sacris canonibus statuta, subdens, *vti fit in Ordine Prædicatorum, resecatis multis subtilitatibus iuris, ex vi suarum Constitutionum.*

In Capitulo vero Generali dicti Ordinis Bononiæ celebrato 1564. fuit ablata omnis, & quæcumque difficultas; & patenter fuit determinatum, in omnibus electionibus Prælatorum Regula-
5 rium † præfati Ordinis seruandam esse formam per schedulas, siue per modum scrutinij. In eodem enim Capit. *tit. de sacri Concilij Tridentini Decretis*, habentur infrascripta; *Quo vero omnia rectè sine vlla fraude fiant, à sancta Synodo diffinitum est, vt Prælati, & Officiales deinceps eligantur per vota secreta, ita quod eligentium nomina nunquam publicentur. In huius ergo Decreti exequutionem præcipimus vniuersis Fratribus nostris, vt in futuris electionibus infrascripta forma deinceps obseruetur; & si secus factum fuerit, irrita prorsus habeantur. singuli scilicet electores in schedula scribant, vel scribere faciant electi nomen; Eligentis autem nomen nunquam scribatur, nec scrutatoribus, neque confirmatori nomen electoris vnquam reueletur.*

Hoc idem mandatur dist. 2. *cap. de elect. Magistri Ordinis, tex. 5.* & clarius in declarat. eiusdem tex. Idem quoque præcipitur text. 3. *cap. de elect. Prior. Conuentualis*, & in declar. eiusdem text *sub littera K.*

In declaratione autem immediatè præcitati text. additur quod *idem modus eligendi seruari omnino debet, in electione Prioris Conuentualis, Prioris Prouincialis, & Magistri Ordinis, Diffinitorum Capituli Prouincialis, & Generalis, & socij Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale.* Quod etiam Romæ 1571. ita dispositum fuit: *Denunciamus in nostro Capitulo Generali, diligenter super forma electionis per schedulas facienda cum Papa esse tractatum, decretumque fuisse eam formam nullatenus esse omittendam. De qua re, S. D. N. Pius V. etiam consultus in Capitulo Generali Romano 1571. in eadem sententia fuit; quapropter præcipimus omnibus Prioribus nostri Ordinis, tam Prælatis, quam subditis; ne de cætero vlla ratione eam immutare contendant.*

Carthusiani petierunt à Congregatione Concilij, an in electione suorum Superiorum possint procedere per viã scrutinij ac etiam compromissi.

6 Congregatio censuit † electionem horum Prælatorum Regularium debere fieri tantum per vota secreta, vt habent verba propria Concilij, dicto cap. 6.

Dubitatum fuit an dispositio Concilij, *dicto cap. 6. sess. 25. de Regular.* volens Superiores eligi per vota secreta, intelligantur nedum in temporalibus; sed

etiam in perpetuis Superioribus.

Congregatio censuit intelligi etiam de perpetuis.

Et in Capitulo Generali Barchinone Ordinis Prædicatorũ 1574. Ordinat. 9. rigorosè iubetur sub pœna priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, *ne electores audeant in schedulis apponere aliquod signum, siue notam, ex quibus possit manifestari nomen Electoris;* vti latius dictum est in cap. de electione.

Tandem in eod. cap. Bononiæ 1564. *tit. de sacr. Concil. Trident. decretis*, in vltimo §. eiusdem tituli, hæc leguntur. *Declaramus præterea, vt in illis Prouincijs, in quibus ex indulto Apostolico, vel ex approbata consuetudine, siue de iure recepta, præter nomen electi solent poni nomina eorum qui simul postulantur, numerus quoque postulantium similiter in Cap. publicetur*, ab illo scilicet qui format verbale decretum electionis.

Per quæ verba non prohibetur vt etiam aliæ Prouinciæ, imò vt omnes Ordinis Prædicatorum possint facere postulationes: etenim priuilegium Alexandri IV. de quo latius cap. 2. nu. 12. extenditur ad omnes Prouincias eiusdem Ordinis: ideo Fratres Vocales vbique locorum possunt, cum voluerint, eo vti; nec vsque modo fuit restrictum ad hanc vel illam Prouinciam, neque reuocatum; imò nonnullæ Prouinciæ eo vtuntur passim.

Vltra prædicta, in Ordine Prædicatorum infrascripta forma necessaria obseruanda venit in electionibus canonicis; aliter electio omnis erit irrita, & nulla, prout in declarat. text. 3. *sub littera, K, Capituli de electione Prioris Conuentualis dist. 2.* verba cuius declarationis pro maiori parte fuerunt decerpta ex Capitulo Generali Bononiæ 1564. vbi habentur sequentia verba. *In futuris electionibus infrascripta forma deinceps obseruetur: & si secus factæ fuerint, irritæ*
7 *prorsus habeantur.* Enumerata † vero pro forma seruanda in electionibus vbi supra, sunt quæ sequuntur.

Primò vt singuli Electores in schedula scribant, vel scribi faciant nomen electi, schedulæ; & modus procedendi per scrutinium, non est alias de essentia electionis canonicæ in communi; sed ita fiunt communiter omnes electiones canonicæ post Concil. Trident. Vide supra num. 2. 3. & 4. In Ordine autem Prædicatorum est de essentia, quia ita præcipitur secundum ius particulare eiusdem Ordinis: & electio alias facta est irrita in eodem Ordine, vt dictum est nu. 15.

Hinc est quod in Constitutionibus eiusdem Ordinis Prædicatorum, *dist. 2. cap. de elect. Prioris Conuentualis, text. 1. litt. C, §. abrogata*, expressè dicitur. *Abrogata igitur electione per communem inspirationem, & per compromissum, semper per scrutinium facienda est electio.* Quam abrogationem necessario inducit in dicto Ordine, primo viuæ vocis oraculum Pij V. summarie tantum relatum superius cap. 4. nu. 62. & ad finem huius capitis latius, & per extensum adducendum vna cum Bulla ad idem Sixti V. facta pro Minoribus, secundo ex Statuto cap. Generalis Bononieñ 1564. de quo copiosius ad finem cap. 5.

Ad quorum confirmationem adducitur illud Nicolai Garziæ tract. de benefic. *par. 5. cap. 4. num. 204.* dicentis quòd quando electio canonica debet fieri per vota secreta, & per scrutinium, necessario sequitur eam non posse fieri per viam inspirationis, aut compromissi, vt declarauit Congregatio Concil. super sess. 25. cap. 6. per sequentia verba; *Congregatio censuit electionem Prælatorum Regularium debere fieri tunc per vota secreta, vt se habent verba Concilij.*

Secun-

Secundum principale obseruandum, præsertim in Ordine Prædicatorum, in præmemorata forma scrutinij, illud est quod ad recipiendas prædictas schedulas, tres scrutatores à Constitutionibus deputati sedeant in mensa in oculis omnium, quibus Conuentus possit addere quartum modo explicato cap. 4. & latius inferius, cap. 12.

Tertio, supradicti scrutatores schedulas inuolutas ab Electoribus accipiant,
8 vt in vrnam, † aut capsulam dimittant; vigilantes quod vna tantum schedula ab vno exhibeatur, & non plures.

Quarto, post omnes acceptas schedulas, facta collatione numeri ad numerum, illas legant; & cùm inuenerint quod aliquis extra Collegium, siue numerum eligentium euaserit electus à maiori parte vltra medietatẽ omnium eligentium, eius electio rata, & legitima habeatur. Si vero sit de numero eligentium, duo vota vltra medietatem habere oportet, *ne fraudi* (inquit declaratio) *locus adsit, & ne quis seipsum eligere possit.*

Quinto, peractis supradictis; schedulæ in conspectu præsentium Electorum statim & omnino comburantur.

Sexto, scrutatores ad medium Capituli venientes nomina publicent eorum qui fuerunt electi, exprimendo numerum votorum, quem vnusquisque habuit tàm in electione quàm in postulatione. Quod etiam faciendum est, licet nullus fuerit à maiori parte vltra medietatem electus, vt possint Electores ad secundam procedere electionem.

Septimo, electionis publicatio fieri debet semper per vnum ex scrutatoribus, vel ad minus per vnum ex vocalibus præsentibus vice omnium, vt dicitur in eodem cap. de elect. Prioris Conuentual. *text.* 3. *sub litt. K*, per sequentia verba: *Declaramus quod quando eligitur Magister Ordinis, vel Prior Prouincialis, vel Conuentualis, publicato scrutinio debet vnus vice omnium eligentium formare electionis decretum, sicut fuit ordinatum Florentiæ* 1271.

Forma autem verborum præfati Decreti expressa in tex. 2. citati cap. eaest. *Ego Fr. N. vice mea, & omnium electorum præsentium, eligo Fratrem N. in Priorem, & postulo Fratrem G. &c.*

Octauo. Si vero non omnes Vocales præsentes elegerint, siue in illum iam ritè electum non consenserint, sed maior pars tantum, vltra medietatem; tunc qui primam vocem emiserit, dicet: *Ego N. pro me & his qui mecum consenserunt, Eligo N. in Prælatum, siue Priorem talis Conuentus*, &c. Idem seruatur in electione Generalis, vel Prouincialis proportionaliter, ex text. 2. eiusdem, cap. 21. de elect. Prioris Conuentualis in Ordine Prædicatorum dist. 2.

Nono, ea solum quæ in Capitulo publicantur in Decreto electionis transmittendo ad Confirmatorem, scribenda sunt, subscriptis nominibus scrutatorum, clauso, & sigillo Conuentus munito transmittendo fideliter. Quod hæc omnia comprehendantur in forma de qua supra, clarè patet ex verbis declarationis præcitati text. & in eadem declaratione, §. *& idem*, vbi post omnia supradicta statim sequitur: *Et idem modus eligendi seruetur in electione Prioris Prouincialis, Magistri Ordinis, Diffinitorum Capituli Generalis, & Prouincialis, ac etiam socij Prioris Conuentualis, euntis ad Capitulum Prouinciale.*

Ex quibus verbis infertur euidenter; quod non solum eligendi in Priorem, verum etiam in Diffinitores Capituli tam Generalis quam Prouincialis, etsi
9 consimiles electiones non sint † canonicæ, dum eligitur præsens, debet neces-

fario habere duo vota vltra medietatem; aliter electio est irrita, & nulla. In conformitatem huius declarationis, in Capitulo Prouinciali vtriusque Lombardiæ Genuæ celebrato 1620. de mense Maij, fuit ritè, & legitimè iudicatum, quendam nominatum à maiori parte vltra medietatem in Diffinitorem eiusdem Cap. Prouincialis per vnũ votum tantum vltra medietatẽ non fuisse legitimè & sufficienter electum; & sapienter processerunt de nouo ad electionem eiusdem Diffinitoris, donec, & quousque habuerit ille, vel alius, duo vota ad minus vltra medietatẽ. Tandem in declar. 3. text. cap. immediatè citati sub litt. g, habetur sequens declaratio. *Declaramus hanc antiquam constitutionem de expressione nominum eligentium, post Tridentinum Concilium, de quo superius mentio facta est, quemadmodum & illam aliam, (& minor pars interrogata maiori consenserit) in desuetudinem abysse.*

Pariter in declaratione textus tertij, cap. de electione Prioris Conuent. sub litt. h, habentur quæ sequuntur. *De-*
10 *claramus, † quòd cùm iuxta tenorem nostrarum Constitutionum, electiones nostræ factæ à maiori parte vltra medietatem eligentium, sint canonicæ, nec alia collatio, quàm numeri ad numerum requiratur; vt grauibus, & periculosis discriminibus obuietur; prohibemus, vt præter talem electionis formam, seu post decretum talis electionis formatum, nullus præsumat ad aliã electionem procedere, vel aliud electionis decretum formare, sub pœna priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, quam ipso facto incurrat; & ad eam non possit restitui, nisi per Magistrum Ordinis, vt fuit declaratum apud Londonas 1314.* Quando autem concorditer aliquis ab omnibus eligitur, non oportet vt fiat collatio numeri ad numerum, sed sufficit vt ille, qui præest, dicat. *Cum simus tot Electores, omnes elegerunt talem.* Et ad finem declarationis eiusdem text. 3. habetur: *Semper in formatione decreti dici debet: Eligo, & numquam solum, Postulo.* Ex quibus verbis necessario colligitur id quod alias dictum est, in Ordine scilicet Prædicatorum non dari postulationem absque vera electione.

Insuper, in text. 7. eiusdem cap. ha-
11 bentur sequentia: † *Electio autem, tàm Priorum Prouincialium, quàm Conuentualium, ad illos tantùm pertineat Electores, qui personaliter præsentes in electione extiterint, sicut fit in electione Magistri Ordinis.*

Viuæ vocis oraculum PII V.

Factum Cardinali Cribello circa modum seruandum in electionibus Canonicis Prælatorum Regularium.

NOs Alexander Miseratione diuina, tituli sancti Ioannis ante portam
12 *Latinam presbyter † Cardinalis Cribellus nuncupatus, Omnibus, & singulis præsentes nostras litteras inspecturis, lecturis, & audituris, fidem facimus indubiam, & in verbo veritatis attestamur, qualiter Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus Pius diuina prouidentia Papa V. viuæ vocis oraculo nobis facto die 12. Maij 1568. Declarauit ad mentem Concilij, cap. 6. sess. 25. de regularibus, & ad supplicationem multorum Religiosorum: Vt omnes electiones fiant per vota secreta medijs schedulis; & nunquam publicentur eligentium nomina; & peracto scrutinio eorum, qui plura habent suffragia vltra medietatem, habeantur electi. Quo facto coram* Capi-

Capitulo crementur schedulæ: & irritat electiones, quæ non seruauerint prædictum modum.

Quamobrem nisi Regulares, omnes super hoc habeant reuocationem specialem, credo quod non debeant vllatenus omittere in electionibus Canonicis suorum Prælatorum, formam scrutinij, de qua in oraculo superius allato. Hoc idem mandauit Sixtus V. pro Ordine Minorum sancti Francisci de obseruantia, vt latius patet in sequenti Bulla eiusdem Pontificis.

SIXTVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

ET communis cura Pastoralis officij nobis, licet immeritis, diuinitus iniuncti, & peculiaris nostra deuotio, quam gerimus erga B. Franciscum, eiusque familiam vniuersam, in quam iam pridem teneris annis ascribi voluimus; ac adeo Fratrum eiusdem Ordinis Minorum, qui de Obseruantia dicuntur, pietas, & Ecclesiæ Dei vtilis, & fructuosa opera, quæ assidue præstant, iure optimo nos inducunt; vt ea quæ pro ipsorum religiosorũ bono regimine salubriter statuta fuisse dicuntur, libenter nostra auctoritate interposita roboremus. Cùm itaque in Capitulo Generali dictorum Fratrum Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum, in hac alma Vrbe nostra, in domo Beatæ Mariæ de Aracæli nuper celebrato, ijdem Professores dicti Ordinis, de vniuersi Christiani orbis partibus, & Prouincijs conuocatis omnibus ijs qui huiusmodi Capitulo voluerunt, potuerunt, & debuerunt interesse insimul legitimè congregati, præsidente in eo auctoritate nostra dilecto filio nostro Ferdinando sanctæ Mariæ in Vialata Diacono Cardinale de Medicis nuncupato, eiusque Ordinis apud nos, & sedem Apostolicam Protectore, nonnulla spiritualem profectum, & quietem, ac prosperum incrementum eiusdem Ordinis, non modo quoad Fratres, sed etiam quod ad Moniales sanctæ Claræ, vel etiam alterius Ordinis, quæ sub ipsorum cura, & regimine degerunt; matura deliberatione præhabita statuerunt, & ordinauerunt, prout in tabula eiusdem Capituli Generalis, siue alijs scripturis desuper confectis plenius continetur. Nos statuta, & ordinationes huiusmodi, ac prout illa concernunt omnia, & quæcunque in scripturis illis contenta, quorum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, quatenus licita, & honesta sunt, & sacris canonibus, & præsertim Concil. Trid. Decretis non aduersantur, ac dummodo Abbatissæ, vel alia Præfectæ quorumcunque Monasteriorum Monialium, ipsorũ Fratrum curæ commissarum, ad summũ triennales sint, & suis officijs elapso triennio perfunctæ, in quibus Prouincijs non per biennium tantum, iuxta Decretum in Generali Capitulo Parisiensi eiusdem Ordinis editum; sed saltim per triennium integrum à die finiti sui officij, & administrationis numerandum, nullum Abbatissatus, seu Præfecturæ monasteriorum, aut aliud officium, nec aliam potestatem, neque auctoritatem in eis obtinere, & exercere possint, aut debeant; necnon omnes electiones Superiorum, aut Officialium per ipsos faciendæ, semper fiant per schedulas obsignatas; ita vt suffragia, seu vota, ac ipsorum eligentium nomina omnino sint secreta, & occulta, & nunquam publicentur; ac peracto scrutinio schedulæ, & omnia huiusmodi scripta, coram omnibus Vocalibus illicò comburantur, eadem auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illis perpetuè, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, eaque præsentis scripti patrocinio communimus: necnon omnes, & quoscunque iuris, & facti etiam substantiales defectus, si qui interuenerint in

eisdem

eisdem supplemus; & quidquid in illis continetur de nouo, quatenus opus sit, per praesentes statuimus, & ordinamus, atque illa eadem ab omnibus, & singulis, ad quos spectat, & spectabit in futurum, perpetuo, & inuiolabiliter obseruari praecipimus. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus dicti Ordinis Minorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, priuilegijsque, indultis, & litteris Apostolicis eidem Ordini, illiusque Superioribus, Prouincijs, Domibus, Collegijs, Monasterijs, Conuentibus, ac personis singularibus, vtriusque sexus, quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. quibus omnibus, illorum tenores pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice, & ad effectum praesentium duntaxat specialiter, & expressè derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque. Dat. Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 29. Iulij M.D.LXXXVII. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Quam Bullam Sixti Quinti, exactè nunc obseruant in electionibus Religiosissimi Patres Ordinis Minorum sancti Francisci de Obseruantia, quemadmodum testatur experientia, & vt manifeste apparet in eorum Statutis, & Constitutionibus familiae Cismontanae, iussu Patris Bonauéturae Calatayeronen. eiusdem Ord. Generalis iussu editis, cap. 8. tit. à quibus eligédi, seu instituendi sunt Disquisitores, §. *quia vero*, & sequentibus; vbi §. *cum autem*, praesupposito modo eligendi per schedulas, statuitur,
13 quomodo agendum † sit cum illo, vel illis electoribus, qui nesciunt scribere, in hunc, qui sequitur modum, videlicet: *Cum autem quamplurimi scribere nesciant, atque ideo, per alios eorum vota, & nomina scribi oporteat; idcirco, & electionis ipsius secreto, & ipsorum eligentium libertati, ac fraudibus quibusuis prospicientes opportune, consulto decernimus; vt Electores singuli ad Disquisitores, seorsum, ac ordinate accedentes, ab eo qui Secretarij scribae fungitur officio, duas ad minus schedulas petant, audientibus alijs Disquisitoribus; in quibus schedulis diuersorum nomina scribantur. Liberum autem erit vnicuique plures etiã schedulas petere, prout opportunius eorum singulis videbitur.* Disquisitores enim, vt colligitur, ex antecedenti titulo eiusdem cap. 8. eliguntur loco scrutatorum, qui etiam de corpore Capituli oportet vt sint; Disquisitores enim Generalis Capituli, vt ibidem traditur, *communi consilio, & consensu Discretorum Ordinis, & Diffinitorum Generalium praecedentis Capituli, eligi, seu institui debent.* Similiter & illi Capituli Prouincialis, *communi consilio, & consensu Discretorum Prouinciae, & Diffinitorum Prouinciae praecedentis Capituli, instituendi sunt.* Pariter quoque illi localis Capituli, *de consilio, & consensu discretorum localium, ex veteri consuetudine dicti Ordinis, instituuntur.* Et §. *& vt suffragia*, ex dispositione eiusdem Constitutionis Sixti V. praecipitur, *vt electione facta, siue per acto scrutinio, mox schedulae, & omnia scripta eiusmodi, coram ipsis Capitularibus vniuersis, omnino comburantur. Quod etiam fieri oportet, quoties in scrutinio aliquis error intercesserit, ita vt nullo quouis casu, praetextu, aut quaesito colore, eligentium nomina, & vota publicentur; sed semper secreta sint, atque omnino occulta perpetuo seruentur.* Ad praescriptum Cõcilij Tridentini sess. 25. cap. 6. & Constitutionis Apostolicae, de qua supra.

14 Frequenti monitu piorum virorum excitatus, vt diligenter & attente considerarem nonnulla quae scripsit Pater Franci-

Franciscus Suarez, *tom.4. operis de Religione, lib.10. titulo de institutione ceterorum Prælatorum Societatis, c.3.* tanquam illa quæ euertunt formam de præcepto iuris necessario seruandam in electionibus Canonicis Prælatorum quorumlibet, præsertim regularium; illa tandem maiori qua potui diligentia sæpe legi, & ponderaui; præsertim inter quamplura illa quæ expressis verbis tradit Pater Suarez, *vbi supra, num.1.2.3.4.5.& 6.* Equidem satis erat ipsi Suarez laudare atque extollere modum, quo in eius Societate Iesu Prælati omnes inferiores sub Generali fiunt, *non per electionem, vel suffragia subditorum; sed per voluntatem, seu prouisionem Præpositi Generalis.* qui modus approbatus fuit per Bullas (vt asserit ille) Pauli III. & Iulij III. his verbis relatis per ipsum. *Proprij cuiuscunque gradus iudicium, & officiorum discretio, ac distributio tota sit in manu Præpositi per nos eligendi, vel eorum quos ipse sibi ea cum auctoritate substituerit.* Quæ verba secundum sensum quorundam forte egent subtiliori ponderatione, post decretum Concilij Tridentini, *sess.25. de Reg. cap.6.* accedente oraculo Pij V. (de quo in numero præcedenti.) Ego tamen credo quòd nullum in hoc sit scrupulum: quia etsi non viderim Priuilegium in specie super his, scio tamen Societatem prædictam esse quamplurimis, & merito, condecoratã Priuilegijs. Omittere itaque poterat, & forte debebat Suarez illa multa, quæ tanta verborũ exaggeratione coaceruauit contra modum eligendi per suffragia multorum, quemadmodum videre est *vbi supra, nu.6. & 7.* in quibus acriter reprehendit, & aperte nimis improbat modum electionis per suffragia plurimorum; quo vtuntur omnes ferè Religiones; immemor ipse verborum, quæ paulò ante dixerat ad finem num. 5. quæ sunt. *Quidquid sit de alijs Religionibus, vel Congregationibus, quorum proprios mores non improbamus.* Eo magis, quia modus eli-
15 gendi † per suffragia multorum, de iure est, & antiquissimus, semperque ab omnibus concorditer commendatus; imò speciali præcepto per summos Pontifices Romanos, per Concilia antiqua, & recentiora, & per sanctos Patres, præsertim Monastici instituti eximios reparatores, iteratis vicibus strictius imperatus: quem modum meritò extollit vniuersitas Theologorum, atque Iuristarum, vt copiosè statim demonstrabo. Quam veritatem latius quoque demonstrat multitudo Decretorum Apostolicorum, & Conciliorum, de quibus fusius in tit. de postulatione Prælatorum, & de electione, & electi potestate, extra & in sexto; præclaraque commentaria Doctorum celeberrimorum, in quibus inter innumerabiles laudes, & mirabiles vtilitates, quas gignit modus iste legalis, & Canonicus per suffragia multo-
16 rum, quantum † in se est fraudes propriæq. animi affectiones huius, & istius hominis singularis aufert, vel saltem refrænat, seruat pacem inter eligentes, & electum, præsertim, si electio fiat per suffragia secreta multorum, iuxta Statutum Concil. Trident. *sess.25. de Regular. cap.6.* Et charitatem auget inter illos, vt liquido colligitur, ex locis supra citatis. Hinc est quod *in cap. prudentiam de officio, & potestate Iudicis delegat. §. illa quippe,* dicitur. *Cùm (sicut Canones attestantur) integrum sit iudicium, quod plurimorum sententijs confirmatur;* & Gloss. ibidem verb. *Plurimorum,* ait: *Quod enim à pluribus quæritur sapientibus, facilius inuenitur, 20.dist. de quibus. & per ampliores homines perfectissima veritas reuelatur, C. de fideic. l. vlt. ad fin. & 64.dist. extra conscientiam.*
17 Ideo lumen illud † sapientissimum,

Mona-

Monasticæ disciplinæ totius Occidentis, vir Dei gloriosus sanctus Benedictus, Pater, atque Institutor innumeræ multitudinis præclarissimorum Monachorum; præbiturus certum modum, quo sui filij vti debebant in prouisione Abbatum, etiam inferiorum, sub Generali Abbate; in Regula, secundùm quam profitentur, ab eodem sancto Confessore edita, *tit. de ordinando Abbate, cap.64. ad initium*, expresse præcipit, vt *in Abbatis ordinatione, illa semper consideretur ratio, vt hic constituatur, quem sibi omnis concors Congregatio, secundùm timorem Dei, siue pars Congregationis, saniori consilio elegerit*. Nec prætermittam illud magni Basilij Monachorum Orientalium Patriarchæ, super cuius dexteram sanctus Ephrem Edessenæ in Syria Ecclesię Diaconus, Spiritum sanctum columbæ specie insidentem, & eidem concionanti sermonem suggerentem vidit; qui libro Regularum fusius disputatarum, tandem *cap. 43.* post recensitas conditiones boni Abbatis, his verbis concludit, *Non qui sibi ipse Prælationem assumat, sed qui à ceteris qui auctoritate in Conuentibus præstent, delectus sit; & satis magnum in superiore vita documentum dederit probitatis morum suorum*. vbi duo præsertim exprimit: primum, quod Abbas est eligendus: secundùm; à ceteris, non dicit, ab vno; vt insinuet hanc electionem esse debere per suffragia multorum.

Quibus omnibus addi potest, quòd Summi Pastoris Ecclesiæ Romani Pontificis prouisio, per multitudinis electionem fit, & facta est; imò & per modum scrutinij; ex nouissima Bulla felicis recordationis Gregorij XV. de qua inferius cap.10. ad calcem.

Pro maiori sigillo, & firmitate prædictorũ, auctoritates aliquas sacræ Scri-
18 pturæ, idem † quod supra demonstrantes, hic referam; inter quas est illa Salomonis sententia, Prouerb. 12. vers. 15. *Via*, inquit, *stulti recta in oculis eius; qui autem sapiens est, audit consilia*. vbi stultum illum appellat, qui per semetipsum solum decernit, præsertim in arduis. Ex qua euidenter colligitur, tutiorem esse modum electionis per suffragia multorum, quo fraudes, deceptiones, falsæque hominum relationes facillimè repelluntur. Quod magis explicat idem sapiens Prouerb. 14. vers. 14. pro eo enim quod vulgata habet, *Vbi non est gubernator, populus corruet: salus autem vbi multa consilia*; ex Hebræo ad verbum ita legunt Sanctes Pagninus, Vatablus, Iansenius, & alij, *Quum*, seu, *vbi, non fuerint consilia, corruet populus: salus autem est in multitudine consiliorum*, seu *consultorum*. Et ipsemet Salomon Prouerbiorum 15. versic. 22. *Dissipantur*, ait, *cogitationes*, idest, *conatus, vbi non est consilium; vbi verò sunt plures consiliarij, confirmantur*. Et Theodoretus ad illa verba Apostoli Romanorum 12. *Nolite esse prudentes apud vosmetipsos: Ne vestra*, inquit, *vobis consilia sufficiant, sed aliorum consilia accipite*.

19 Magna quoque facilitate fit satis † ad rationes, siue ad argumenta ab eodem Suarez adducta, quibus intẽdebat suam stabilire sententiam, de qua supra; quorum illud efficacius reputatur, quod ipse non rectè fundat in verbis S. Gregorij Papæ, quæ habentur *lib. 2. epist. eiusdem sancti Pastoris, epistola 22.* & sunt: *Nam si quorundam patrocinio fuerit quisquam electus, volũtatibus eorum, cùm fuerit ordinatus, obedire reuerentia exigente cõpellitur; sicq. fit vt & res illius minuantur Ecclesiæ, & ordo ecclesiasticus non seruetur*. Quæ verba minus rectè applicantur à Patre Suarez, vbi supra; cùm de directo expressum sensum contrarium faciant, & sint à sancto Gregorio adducta in alium longe diuersum sensum, ab illo

Suarez.

Suarez. Ibi enim loquitur sanctus Gregorius de patrocinio potentum in electionibus Canonicis fugiendo, non autem de electione; quod probatur. Ante omnia autem sciendum est, quod prædicta epistola sancti Gregorij, 22. mense Martio indictione 11. fuit conscripta ab eodem magno Pastore occasione obitus Natalis Episcopi Ecclesiæ Salonitanæ, & directa Antonio Subdiacono Rectorij Patrimonij in Dalmatia: in qua epistola primo præcipit sanctus Pastor, quòd stante veritate obitus eiusdē Episcopi, prædictus Antonius, *omni instantia, omnique solicitudine clerum, & populum eiusdem ciuitatis admonere festinet; quatenus, uno consensu ordinandum sibi debeant eligere sacerdotem: factoque in personam quæ fuerit electa decreto, ad nos transmittere studebis, &c.* Secundo vero admonendo proponit in eadem epistola, quòd *illud quidem præ omnibus tibi curæ sit, ut in hac electione nec datio quibuscunque modis interueniat præmiorum, nec quorumlibet personarum patrocinia conualescant.* Et huius admonitionis assignās causam, & mala enumerans, quæ ex dationibus, siue ex patrocinijs potentum, siue ex violentia quæ ab his inferri potest eligentibus, subdit illa verba relata paulo superius à Suarez pro sua sententia. *Nam si quorundam,* &c. Quæ verba male applicantur ad electionem quæ celebratur per suffragia multorū: & hæc applicatio directè opponitur intentioni, immo determinationi, ac sensui vero, & intento in prædictis verbis Sancti Gregorij. Referuntur enim à sancto Gregorio illa verba, non ad electionem, quam iubet fieri per suffragia multorum, sed ad abusus tollendos, qui oriri possunt occasione illius electionis, quivè de facili euitari possunt, & ordinariè euitantur à prudentibus. Ideò primum mandat, & præcipit; secundum verò per modum admonitionis proponit cauendum.

Imò sanctus Gregorius in quamplurimis alijs epistolis commendat, & præcipit modum electionis per suffragia multorum in prouisione Præsulum, siue Episcoporum, vt videre est, præsertim in eodem 2. lib. *epist.* 29. & 30. ideo in sequenti numero referā fideliter verba præcitatæ epistolæ 22. ac etiam 30. vt cuncta certiora, & clariora fiant. In sensu igitur omnino contrario, atque truncatè adducit verba sancti Gregorij Pater Suarez, contra legem Iuris Ciuilis, de qua Iureconsultus Celsus *in l. inciuile* 23. *ff. de legib. & Senatusconsult.* dicit: *Inciuile est, nisi tota lege prospecta, una aliqua particula eius postposita, iudicare, vel indicare.*

20 Ad aliud vero argumentum † innixum, vt asserit ipse Pater Suarez, auctoritati S. Ioannis Chrysostomi lib. 3. de Sacerdotio, quam tamen in specie non adducit, quòd in electionibus, quæ per suffragia multorum fiunt, *plerumque*, vt verbis ipsius vtar, *sequi solent diuisiones, & schismata, quæ eleganter, & fuse prosequitur Chrysostomus,* &c. facillimè respōdetur, omissa cōtentione de verbis præcisis eiusdem sancti Chrysostomi. Sed illis concessis, dicitur quòd illa verba sunt exponenda, vt paulò post probabo, de mente eiusdem sancti Chrysostomi, non de electione canonica, quæ fit per suffragia multorum Regularium; sed de modo incongruo, quo non semper, sed aliquando ex malitia, vel imprudentia hominum proceditur ad eandem electionem: quomodo vtitur plebs indocta, quando ipsa admittitur ad electionem Præsulis alicuius; quique modus est causatiuus plerumq. diuisionū, & schismatum. Et quòd hæc sit recta, & vera intelligentia verborum sancti Ioannis Chrysostomi, abunde nimis probant superius

perius iam adducta contra sententiam in hoc particulari Patris Suarez; & ex his pariter, quæ expreßè docuit idem S. Ioannes Chrysostomus homil. 3. in
21 Act. Apost. vbi de † electione S. Matthiæ facta ab Apostolis, ad illa verba, *Et dederunt sortes eorum*, scilicet duorum: *Quoniam nondum erat Spiritus, illis* scilicet, *sortibus*, inquit, *rem peragunt. Et cecidit sors super Matthiam, & suffragijs additus est vndecim Apostolis.* Considera electionem per ipsorum Apostolorum suffragia aperte nimis designatam; in ipso enim Scripturæ textu græco habetur, *καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων*, hoc est, *Et suffragijs electus est cum vndecim Apostolis*, iuxta vim; & significationem verbi, *συγκαταψηφίζομαι*, quod significat *calculis*, seu *lapillis addere*, vel *approbare*. Idem colligitur etiam ex verbis antecedentibus, scilicet, *Et cecidit sors super Matthiam*: Græcè enim habetur καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, quod clare significat, *Et excussa* (est) *sors super Matthiam*; quasi post electionem excusserint, & protulerint electi suffragia. De qua electione sancti Matthiæ, loco Iudæ Proditoris electi non à solo Petro Apostolorum Principe, & Christi Vicario, sed liberis totius Apostolici Collegij suffragijs celebrata, dicitur libro Actorum cap. 1. *Et statuerunt duos, Ioseph qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Iustus; & Matthiam. & orantes dixerunt: Tu Domine, qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus vnum, accipere locum ministerij huius, & Apostolatum*, &c. *& dederunt sortes eis, & cecidit sors super Matthiam*, &c. quæ postrema verba sapienter expendens S. Dionysius Areopagita lib. de Ecclesiast. Hierarchia, inquit, *De diuina sorte, quæ diuinitus Matthiæ obtigit, alij alia dixerunt; non rectè mea quidem sententia. Ego vero meam etiam sententiam expono, videntur enim mihi scripta diuina sortem appellare diuinum quoddam munus, quod illi Pontificum choro eum, qui diuino iudicio delectuque esset renunciatus, indicaret*. Secundùm modum igitur eligendi per suffragia multorum, celebrata est prima electio facta ab Apostolis post Christi mortem & Ascensionem, & secuta in persona gloriosi Apostoli sancti Matthiæ.

22 Ad illud tandem † quod addit Pater Suarez num. 7. circa finem, dum inquit, *Multa denique alia incommoda in huiusmodi electionis modo, ipso vsu reperta sunt, propter quæ vitanda multæ Religiones illum modum reliquerunt, aliæ relinquendum iudicant, & exoptant, & in ecclesia vniuersali videmus ablatas esse electiones Episcoporum, quæ olim à populo, vel clero fieri solebant; & in grauioribus electionibus, vt Papæ, quæ ob aliquam necessariam causam in vsu conseruantur, procuratum est, vt à paucis, & selectis personis fiant.* hæc ille. Breuiter respondetur, & ordinate ad singula: Primo, quòd multæ Religiones reliquerunt modum eligendi per suffragia; hoc facillimè reijcitur, ex sola inspectione constitutionum, & statutorum Religionum omnium ferè cuiuscunque instituti, quæ in hoc particulari fuerunt recenter correcta, & ad perscriptum Decretorum Apostolicorum Clementis VIII. quæ sanctißimus D.N. Vrbanus Papa VIII. denuo approbauit, in quibus sub num. 36. præcipitur sub his verbis, *Iurentque electores secundùm veritatem cuiusque conscientiæ probiores, ac magis idoneos se electuros.* Igitur per electionem: De qua correctione, atque accōmodatione extat çertum, & euidens argumentum in Constitutionibus Fratrum Eremitarum sancti Augustini, recognitis, & in ampliorem formā redactis, Romæq. impreßis 1625. vti est videre 3. *par. cap.* 2. quod factum est,

est, & fiet in alijs Religionibus Mendicantium; & non Mendicantium in hoc particulari de electionibus: nam decreta, de quibus supra, habent clausulas sequentes; vt ab omnibus Regularibus obseruentur, *Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac cuiusuis Concilij etiam generalis Decretis; necnon Constitutionibus, etiam ab immemorabili tempore obseruatis; aut regulis in Generalibus, seu Prouincialibus Capitulis editis; Statutis; & Constitutionibus etiam Apostolica auctoritate confirmatis; priuilegijs, indultis, & concessionibus quibuscunque; quorum tenores hic pro expressis haberi voluit; cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque.* Hoc quod paulò ante dictum est de Regularibus, siue Religionibus, confirmant verba adducta à Siluestro *in sum. verb. elect. 2. num. 4.* vbi continuando discursum sui sermonis habitum in superioribus numeris de forma eligendi per scrutinium, & suffragium multorum, de qua in cap. quia propter de elect. expresis verbis inquit: *Ex is elice, quòd in ecclesijs Regularibus Religionum approbatarum, electiones Pralatorū habentium iurisdictionem ordinariam, & generalem, fieri debent secundum dictam formam, vt in Ordine Pradicatorum*, &c. hoc idem docet Tabiena *verb. electio 1. num. 20. circa finem*, & Angelus *eodem verbo, siue tit. num. 29.* & omnes ferè Sũmistæ; at fusius apparebit ex dicendis inferius cap. 19. Et Rota Romana, *in Vallisoletana Praeminentiarum 24. Nouembris 1603. coram Illustrissimo Pamphilio*, dixit electionem Abbatis, seu alterius Superioris, tam actiuam, quàm passiuam, pertinere ad totam Congregationem; & ex consequenti electionem Prælatorum Regularium pertinere ad totam Religionem, si agatur de Generali; si vero de Prouinciali, ad Prouinciam; & proportionaliter si de Superiore Conuentuali, ad Conuentum, siue ad vocales omnes illius Conuentus.

Idem quod supra de Abbate eligendo, statuit Rota in alia decisione facta in eadem causa Vallisoletana praeminent. die 29. Martij 1604. coram eodem Illustrissimo Pamphilio. Ratio horum ea est cunctis patens, & manifesta; quia electio tam actiua, quàm passiua; liberè spectat ad Collegium, siue Capitulum, de cuius Prælati electione agitur; vt de actiua habemus textum *in cap. 1. de elect.* & de passiua *in cap. cum dilectus, de consuetudine*. Et de vtraque notat Butr. *ibid. num. 7. in 1. lect.* & num. 22. & 38. *in 2. lect.* & *in cap. cum terra. num. 3. de elect.* & ita confirmarunt Domini *in prædicta Vallisoletana.*

Ratio autem rationis, quam Scholastici vocant rationem fundamentalem, siue radicalem, illa dicitur: quod enim omnes tangit, ab omnibus sanè approbari debet. *l. vlt. in fine, C. de auctorit. præstand.* & ad idem in prædicta Vallisoletana citantur alij textus, leges, Gloss. & alij Auctores.

Addo quòd omnes aliæ Religiones, ab illa Societatis, prouident de Abbatibus, Prioribus, Guardianis, Rectoribus, & Correctoribus; non per arbitriũ vnius tantum personæ, sed multorum, videlicet Generalis cum Capitulo Generali, siue Prouinciali, vel Diffinitoribus, seu Consultoribus, siue Consiliarijs. & hæc omnia fiunt, vt plurimum per suffragia secreta multorum, vt omittam breuitatis causa illa multa, quæ ad fauorem electionis per suffragia multorum factę copiosius referũtur in tribus decisionibus sacræ Rotæ Rom. adductis per extensum ad calcem cap. 4. huius tractatus.

Ad secundum autem de ablatione (vt verbis eius vtar) electionis Episcoporum, duo occurrunt mihi dicenda: Primo quod experientia duce, adhuc in

Germania & alijs partibus, præsertim Orientis, viget consuetudo vt Capitula Ecclesiarum Cathedralium, ita permittente Papa, suum eligant Episcopum. Secundò, cum Emmanuele Roderico tom. 2. qq. Regularium, *q. 52. art. 12. §. ex quo colligitur*, dico *quod consuetudo vt Prælati eligantur per suffragia multorum, etiam si coarctetur ad eruditorum, & maturorum suffragia, hoc includit rationem malitiæ, scilicet quod erunt pauciores suffragatores, & facilius subornabuntur quàm plures; & vtile est vt multi sint consultores & habentes vocem in Capitulis: vnde & leges, & plebiscita Romanorum, in quibus condendis maiores cum minoribus occurrebant, firmiores iudicabantur, pro vt nobis sacri Canones scriptum reliquerunt, & experientia docuit, in omnibus per orbem dispersis Academijs, electiones Gymnasiarum, & Prælatorum factas ab omnibus auditoribus meliores esse, quam factas à paucis: & sic dicit Nauarrus, quod securius esset omnes professos habere vocem in Capitulo, quàm solum quosdam maiores; quo alijs superbiendi, & alijs inuidendi, & omnibus diffidendi occasio non parua datur*; quibus verbis desumptis ex Nauarro, *to. 1. cons. lib. 1. tit. de consuetudine, cons. 2. nu. 2.* addenda sunt verba ipsius Nauarri, vbi supra ad calcem eiusdem numeri dicentis. *Mea sententia securius esset quod omnes professi & subdiaconatu insigniti haberent vocem in Capitulo, quàm solum quidam maiores, quo alijs superbiendi, & alijs inuidendi, & omnibus diffidendi occasio non parua datur*. Ex quibus necessario colligitur quod modus eligendi per suffragia multorum, non solum est imperatus à iure, sed per illum euitantur innumera mala.

Ad tertium, in quo Pater Suarez tangit modum electionis summi Pontificis Romani restrictum ad paucos, iam sufficienter dictum est in hoc num. 18.

§. *Quibus omnibus addi potest*.

23 Ad id tandem quod insinuat Pater Suarez vbi supra de Papa, qui solus eligit Episcopos, duo breuiter occurrunt dicenda. Primum est, quod Pontifici maximo nullus hominum neque Regularium, in terris comparari valet, nec debet, cùm sit Pastor, & caput vniuersalis Ecclesiæ carens æquali vel simili in dignitate, maiestate, potestate, atque regiminis rectitudine. Est enim sancti Petri legitimus successor, ac Christi Domini Vicarius, Spiritus sancti assistentia speciali mirabili modo fruens, vt copiosius validissimis argumẽtis demonstraui in meo Elucidario Theologico certitudinis gloriæ Sanctorum, ferè per totum, præsertim cap. 1. 3. & 5. Et nihilominus is ipse (res certè magna ponderatione digna) tam sublimis, vt Christi, sanctorumque Pontificum antecessorum humilitatem, sapientiam atque prudentiam imitetur, volens, ac ita expedire ipsemet decernens, post simplicem Episcoporum electionem, Sacri Cardinalium Cõcistorij suffragijs, haud aliter, illam vult esse ratam. Quanto magis igitur alij inferiores quicumque sub Pontifice maximo, multorum consilio suffragioque vti in prouisionibus Prælatorum peragendis fas erit atque conueniens, ne dicam omnino necessarium?

Dominicus Bañes ad 2. 2. D. Thom. in decis. quas vocat de iure, & iustitia, q. 63. art. 2. post dubium tertium, §. *dubium itaque principale erat*: concl. 3. & 4. validissimis argumentis, & rationibus efficacissimis probat, quando electio ad dignitates vel officia, *fit per vota multorum, magis certum est quod debeat fieri pro dignioribus, quàm in alijs casibus*. Hocque probat, *quia ista electio, & secundum formam seruat modum iustitiæ distributiuæ*. Et post aliqua inquit. *Ideo in electioni-*

ctionibus magni ponderis communiter praecipitur vt electio fiat ad vota multorum; quia ita magis seruatur, & frequentius, moraliter loquendo, rigor iustitia distributiua.

Optimè scio ibidem Bañes loqui de distributione officiorum secularium; sed considero duo. Primum est, quod rationes quas affert, concludunt euidenter simpliciter, & absolutè de omni & quacunque electione, quæ fit per vota multorum, in ordine & in comparatione ad illam quæ fit per voluntatem vnius. Secundum, quod si rationes, de quibus supra, habent locum in electione officialium secularium, quanto magis vim & efficaciam habebunt in electionibus Prælatorum?

Denique iuxta illud Homericum.

Bini vbi conueniunt, melius rem perspicit alter.

24 Pro claritate eorum † quæ dicta fuere in præcedenti numero ad confirmationem primæ rationis Patris Suarez, hic ponam fideliter verba Epist. 22. lib. 2. Epist. sancti Gregorij, ab eodem Suarez adductæ, fideliter extracta ex to. 4. operum sancti Gregorij Papæ primi, iuxta secundam editionem Romanam 1613. ad vetera mss. exemplaria recognita, pag. mihi 134. quæ inscribitur, *De obitu Natalis Episcopi, & de ordinatione Episcopatus eius*, quæ sunt; *Natalem Salonitanæ Ecclesiæ Fratrem, & coepiscopum nostrum obijsse, discurrens in partibus istis fama vulgauit. Quod si verum est, experientia tua omni instantia, omnique sollicitudine clerum, & populum eiusdem Ciuitatis admonere festinet; quatenus vno consensu ordinandum sibi debeant eligere Sacerdotem; factoque in personam, quæ fuerit electa, decreto, ad nos transmittere studebis, vt cum nostro consensu, sicut priscis fuit temporibus, ordinetur. Illud quidem præ omnibus tibi curæ sit; vt in hac electione, nec datio quibuscumque modis interueniat præmiorum, nec quarumlibet personarum patrocinia conualescant. Nam si quorundam patrocinio fuerit quisquam electus, voluntatibus eorum cùm fuerit ordinatus, obedire, reuerentia exigente, compellitur; sicque fit vt, & res illius minuantur Ecclesiæ, & ordo ecclesiasticus non seruetur. Talem ergo te admonente, personam debent sibi eligere, quæ nullius incongruæ voluntati deseruiat; sed vita ac moribus decorata, tanto ordine digna valeat inueniri. De rebus verò, vel ornamento eiusdem Ecclesiæ fideliter rerum inuentarium facito te præsente conscribi; & ne rebus ipsis possit aliquid deperire, Respectum Diaconum, atque Stephanum Primicerium notariorum, vt ipsarum rerum omnino gerant custodiam admoneto; interminans eis, de propria eos satisfacturos esse substantia, si quidquam exinde eorum negligentia fuerit imminutum. Malchum autem Fratrem & coepiscopum nostrum contestari te volumus, vt se penitus in hac causa non misceat. Nam si per eum aliquid contra voluntatem nostram factum, vel tentatum poterimus addiscere, non modicam ad se culpam, & periculum pertinere cognoscat. Sed & hoc eum admonere curato, vt ad ponendas explendasque rationes patrimonij nostri, quod gessit, debeat esse solicitus: pro quibus etiam faciendis, ex Siciliæ partibus ad nos postposita excusatione venire festinet. In rebus igitur Salonitanæ Ecclesiæ nullo modò se miscere præsumat, ne amplius ei aut obnoxius, aut possit esse culpabilis. Nam multa habere de rebus prædictæ Ecclesiæ fertur eumque opinio penes auctorem extitisse in venditione rerum eius, vel alijs illicitis asseuerat. Quod si ita esse, sicut dicitur, manifesta veritate patuerit, certus sit inultum hoc nullatenus remanere. Expensa vero qua necessaria fuerit, per œconomum, qui tempore mortis prædicti Episcopi inuentus est, erogetur; quatenus rationes suas futuro Episcopo ipse, vt nouit exponat. Cuncta siquidem, quæ tibi agenda manda-*

mandauimus, cum conſilio magnifici atque eloquentiſsimi Marcelli filij noſtri te agere profectò neceſſe eſt; quatenus ita omnia, quæ huius præcepti pagina continet, ſolicitè ſtrenueque poſsis implere, vt nulla te neglectus culpa reſpiciat.

Aliæ duæ epiſtolæ eiuſdem ſancti Pontificis 29. & 30. pariter lib. 2. epiſt. non per extenſum, verum compẽdioſè & ſummariè tantum, breuitatis cauſa referam, quia de electione multorum ſuffragijs celebrata agunt, quemadmodum & nonnullæ aliæ epiſt. ipſius ſancti Gregorij. In prima harum affirmat ſe recepiſſe nuncium de vnanimi electione facta à Clero Mediolanenſi ad Epiſcopatum eiuſdem Ciuitatis in perſona Conſtantij, quam dicit ſe confirmaturam, præuia tamen oratione. Secundo hortatur Clerum Mediolanenſem, vt ea reuerentia & honore quibus decet, dictum Conſtantium ſuſcipiat; tertio commendat perſonã Conſtantij.

In alia verò tanquam omnibus certum proponit, quomodo Deo auctore Apoſtolica ſedes Romana ſemper fuerit, ſit, & erit alijs Eccleſijs prælata. Secundo iterum ſermonem habet de electione facta à Clero Mediolanenſi in perſona Conſtantij; addens hoc eſſe ſecundum morem antiquum Eccleſiæ; tertio iubet, vt ſtante vnanimi electione, de qua ſupra, auctoritate Apoſtolica procedatur ad conſecrationem Conſtantij.

In epiſtola autem 3. directa Romano Patritio, Exarcho Italiæ, de obitu Laurentij Mediolanenſis Epiſcopi, primo narrat qualiter ipſemet Romanus Patritius iam optime cognouit electionem vnanimem factam à Clero, & alijs ad quos ſpectabat in perſona dicti Conſtantij; repetens hoc de electione Epiſcoporum, per ſuffragia multorum eſſe in Eccleſia morem antiquum. Secundo præſuppoſita concordi electione, ſecuta in perſona digna, mandauit vt conſecraretur. Tertio hortatur Exarchum vt dignetur in hoc ſuum, iuſtitia fauente, ſolatium impendere, quod erit Deo valde gratum. Quarto nuntiat eidem Romano Patritio dictum Conſtantium eſſe virum probum, ipſique Pontifici magna familiaritate extitiſſe coniunctum.

Ex quibus palam colligitur mos vetuſtiſſimus electionis per ſuffragia plurimorum. Et quia, vt inquit S. Chryſoſtomus vbi ſupra citatus ad præcedentem nu. 12. admiſſio plebis indiſcretæ ad coeligendum vna cum clero, cauſabat diffidia, lites, & alia inconuenientia; quæ, Deo fauente, non poſſunt oriri inter multitudinem vocalium Regularium, qui vt plurimum ſunt viri maturæ ætatis, ornati prudentia, doctrina, & alijs virtutibus, ad quæ euitanda negotium electionis fuerat redactum ad Clerum tantum.

25 . Explicatur clauſula † illa, qua frequẽter vti ſolent Pontifices Romani in ſuis diplomatibus, vt puta, *per nos*, vel, *à nobiſmet*, videlicet: *Per nos*, vel *à nobis deliberandum*, ſiue *prouidendum*, vel *eligendum*, & ſimilia. Quæ clauſula ſiue dictio, aut nomen, à iureperitiſſimis appellari ſolet (*perſonaliter*, imò ab aliquibus) *perſonaliſsima*. *Perſonalis*, vti Gloſſ. in Reg. *pluralis locutio* 40. *in fin. de Reg. iuris*; Bartol. *in l. fin. C. de legibus*, Salic. *ibidem, nu.* 2. Martinus Lauden. *de princ. quæſt.* 30. Mandoſius in Gloſſ. Facultat. §. *nos qui*. *Perſonaliſsima*, vt Garzias de beneficijs, *par.* 5. *cap.* 1. *nu.* 651. 652. *&* 653. *& in addit. ad par.* 5. *cap.* 3. *ad nu.* 16. Idem declarauit frequenter ſacra Rota Romana, præſertim *in Salamantina beneficij de Dueñas* 31. *Ianuarij* 1596. *coram R. P. D. Corduba*, & *in Caurien. beneficiorum* 2. *Iunij* 1610. *coram R. P. D. Peña*.
26 Ideo ſolum † ac tantum referri

debet

debet atque potest ad personam Papæ elargientis illud, siue illa priuilegia, quorumlibet aliorum persona ab ipso exclusa. ita communiter omnes. Quæ animaduersio de consilio peritorum hic posita, est vtilis, ne dicam omnino necessaria, ad rectam intelligentiam litterarum Apostolicarum, de quibus supra pluries facta est mentio, ac fiet in sequentibus. Quæ dictio importat reseruationem, quæ annullat regulariter factum contrarium, vt latè tradit, inter alios, Garzias *vbi supra*, *nu*.410. *ac seqq.* vbi ad hoc cumulat nonnullas auctoritates Iuristarum; & Rotæ Romanæ idẽ asserẽtis, maximè in decis. Caputaquen. *num*.325.*par*.1. *&* 306. ac 345.*par*.3. ac tertia par. diuersorum, *lib*.1.*decis*.75. *& lib*.2.*decis*.56. 122. & *lib*.3.*decis*.61. Idem, *in vna Regin. Canonic. coram Illustrissimo Pamphilio* 17. *Nouembris* 1595. ac *in alia Cortonen. decanatus* 20. *Maij* 1587. *coram D. Orano*; quamplures alias decisiones *ibidem* recenset Garzias, antiquas, & recentes, vti est videre, *vbi supra*, *nu*.415. *& seqq.* ac etiam in addit. ad loca præcitata.

27 Quibus addi debet † propter eandem rationem, vtilitatis scilicet, atque necessitatis, circa claritatem dictorum, ac dicendorum, effectus decreti irritantis, quod vt plurimum coniunctum esse solet reseruationi, de qua immediate. Huius igitur decreti ea est vis, atque virtus, vt inficiat ac annullet titulum, atque possessionem & omnes iuris effectus, vt copiosè explicat Garzias, *de benefic. par*.1. *cap*.1. *nu*.427. *& seqq.* vbi ad id probãdum (quod etiam communiter docent Iuristæ) cumulat auctoritatem Cassador. *super Regul. decis*.7. *nu*.3. & Simonetæ *dict. quæst*.49. & aliorum; asseritque idem sæpius determinasse sacram Rotam Romanam, vt videre est in impressis Crescen. *decis*.4. Lancellot. *de attentatis*, 3.*par. cap*.3. *nu*. 92. ac *par*.2. *diuersorum decis*.189.*nu*.4. cum alijs innumeris Auctoribus; inter quos est Sarnen. *dicta q*.23. & Nauarr. *de spolijs*, §.4. *nu*.12. inter quamplura dicentis: *Decretum irritans est penetrabilius omni gladio ancipiti, omnia interiora, & occultissima afficiens, & astringens; tamque malignantis naturæ est, quod quicquid inuenit destruit, & in oppositum ducit.* Et *num*.430. *&* 431. considerat idem Garzias, quod hos malos producit effectus decretum irritans, quoties fuerit iustificatum, aut iustificetur.

Adhuc etiam alios producit effectus: decretum enim irritans operatur nullitatem ipso iure eorum quæ in contrarium facta fuere, siue à sciente, siue ab ignorante, etiam si de eo non fuerit oppositum. Rota, *decis*.178. *diuer. num*.3. *par*.1. Gratian. *discept*.283.*nu*.3. Cassad. *decis*.12.*num*.7. *super Regul. Cancellariæ*: sed etiam inficit, vt supra insinuatum est, titulum & possessionem, ac insuper ligat manus inferioris, *cap. si eo tempore, de electione in* 6. Cassad. *decis*.19. *num*.5. *super Regul. Cancellar.* Caputaquen. *decis*. 134.*par*.3. & Rota, *in vna Verulen. pensionis* 19. *Maij* 1587. *coram Illustrissimo Platto*; præsertim quando decretum irritans cadit super re certa. Puteus *decis*. 183. *nu*.2. *lib*.2. quod fuit deductum per Rotam, *in causa Nucerina beneficij* 17. *Iunij* 1596. *coram Illustrissimo Seraphino*, & *decis*.2. *in antiquissimis de restit. spoliat.* & *decis*.11. *&* 12. *de causa possess. & propriet. in antiquiss.* & *decis*.99. *par*.3. *lib*.1. & *decis*.122. *par*.3. *lib*.2. *in nouissimis*.

28 Quod vero afficiat † etiam ignorantes, est argumentum capituli, *si eo tempore, de elect. in* 6. Butr. Imola, & alij *in cap*.2. *de constit.* Cassad. *decis*.12. *num*.5. *super Regul.* Rota Romana, *in vna Pampilonen. Archidiac.* 10. *Decemb.* 1593. *coram Illustrissimo Pamphilio*. Quod ha-

bet locum, præſertim quo ad nullitatem actus prohibiti in eodem decreto irritante; immo † addunt alij, quod prædictum decretum ligat ante ſui publicationem, Rot. *deciſ.* 578. *nu.* 3. *par.* 1. Caſſad. *deciſ.* 3. *in princip. de conſtit.* Puteus, *deciſ.* 259. *lib.* 1. Et hoc maxime intelligendum eſt de indultis, & conſtitutionibus particularibus, iam expeditis & conceſſis, quemadmodum dicunt communiter Legiſtæ, & Canoniſtæ, quos in ſpecie refert, ac etiam ſequitur Mareſc. *var. reſol. lib.* 2. *cap.* 39. *nu.* 2. & ſequentibus: quod etiam cenſuit Rota *in Calaguritana benefic.* 26. *Februarij* 1607. *coram Litta*.

29

30 Inſuper prædictum decretum † irritans ſecum tantam affert efficiam, vt inducat ſpecialem formam. Bald. *in l.* 1. *verſ. quæro ergo, ff. de liber. & poſth.* Grat. *conſ.* 16. *nu.* 4. *lib.* 1. Rot. *deciſ.* 215. *nu.* 1. *par.* 1. *diuerſ.* & *in alia Toletana profeſſionis* 27. *Februarij* 1595. *coram Illuſtriſſimo Pamphilio*.

31 Imò præiudicium etiam affert † tertiæ perſonæ, quamuis indirectè, ſiue vt dicunt Iuriſtæ, per indirectum, propter reuerentiam Superioris prædictum decretum concedentis, Ruin. *conſil.* 21. *nu.* 16. *vol.* 1.

32 Et quod amplius eſt, nequit † tolli per non vſum, neque per vſum contrarium, quemadmodum fuit deciſum in Rot. vti videre eſt, *in deciſ.* 1. *Putei par.* 1. & *deciſ.* 50. *nu.* 3. *par.* 1. Caſſad. *deciſ.* 11. *num.* 5. *ſuper Regul. Cancellariæ*, Veral. *deciſ.* 134. *nu.* 4. *par.* 3. Rot. Genuæ *deciſ.* 180. *nu.* 8. hoc enim decretum irritans aufert, & tollit non vſum contrarium, & præſcriptionem, Grat. *diſcept.* 283. *num.* 24.

33 Tandem tantæ † virtutis eſt, vt tollat quemlibet iuris effectum, modo dicto, etiam ab initio, inibitionem implicitam in ventre continendo; (vt verbis vtar iuriſperitorum) ac per illud vim priuatiuam, & auocatiuã cuiuſuis poteſtatis omnino inducit. Rot. *in vna Vlyſſiponen. declarationis concordiæ*, 5. *Maij* 1599. *coram Iuſto*, & coram ſanctiſſimo Clemente VIII. *in Pampilonen. Parochialis* 21. *Octobris* 1575. Gratian. *diſcept.* 283. *num.* 23. & 26. & *diſcept.* 944. *num.* 7. & 22. & *diſcept.* 927. *nu.* 2.

Summa Cap. VIII.

1 *Vocandi ſunt ad electionem canonicam, omnes Electores abſentes, per diatam, per epiſtolam, ſiue per nuncium; itaut ſi vnus tantum legitimus Elector non fuerit vocatus, ſed contemptus, poſſit, ſi velit, inſtare pro caſſatione electionis alias canonicæ, etiam ſubſequuta confirmatione.*

2 *Ille dicitur contemptus, qui non fuit legitimè vocatus, cùm eſſet in debita diſtantia.*

3 *In Ordine Prædicatorum declaratur quid agendum ſit, caſu quo aliquis ex vocalibus recedat à Conuentu, inſtante electione, nulla facta proteſtatione de loco ad quem pergit, & nu.* 5.

4 *Electores ſcientes diem electionis, ſi ſe voluntariè abſentent, non ſunt amplius vocandi.*

6 *Vocandi ſunt abſentes ad electionem ex iuſtitia, quando id fieri poteſt ſine periculo, Eccleſia vel Conuentus.*

7 *Quid ſtatuatur in Ordine Prædicatorum circa vocandos ad electionem.*

8 *Non ſunt vocandi abſentes, exiſtentes extra terminum à iure ſtatutum, etiam quod adſit conſuetudo illos vocandi.*

9 *Vocales, ſiue Electores commorantes in eadem Ciuitate, ſiue Oppido; vel in hortis Ciuitatis, vel Oppidi, & multo fortius in Conuentu, vel Collegio, in quibus celebranda eſt electio; pro præſentibus haberi debent.*

In Or-

10 *In Ordine Prædicatorum quando Elector censeatur præsens.*

11 *Conuocati vocales præsentes, per solitum signum campanulæ, ad electionem, si non comparent pro tempore statuto, pro absentibus, siue renunciantibus iuri suo, computari debent; quemadmodum iudicandum est de illis, qui iam congregati in Capitulo ad electionem, recedunt sine aliqua legitima, & vrgenti causa.*

12 *Adducitur resolutio illius casus, quid agendum sit, quando ex iam congregatis vocalibus, ad effectum electionis, duæ ex tribus partibus recedunt sine aliqua necessitate, vel legitima causa.*

13 *Vocati pro tali die ad electionem, debent comparere in illa parte diei, in qua consuetum est fieri electionem.*

14 *Excommunicati notoriè, non sunt vocandi ad electionem.*

15 *Vocatus ad electionem pro tali die, qui iam venit, sed postea recedit antequam fiat electio, etiam quod electio differatur ad alium diem, non est amplius vocandus.*

16 *Adducitur forma litterarum, quæ transmitti debent vocalibus absentibus.*

17 *Declaratur cuius sit onus probare, quòd vocales absentes fuerint vocati; & an credendum sit assertioni solius nuncij, & num. 18.*

19 *Pro declaratione contentorum, nu. 8. & 9. huius capitis ex traditis à Tabiena.*

20 *An vocales teneantur expectare illum qui est futurus vocalis, antequam expiret tempus à iure determinatum.*

CAP. VIII.

De vocandis ad electionem canonicam.

MNES vocales ius habentes in electione celebranda, vocari, vel citari debent, vt intersint tempore congruo electioni, Gloss. *in cap. quod sicut, verb. Vocatus*, & *cap. de electione*,
1 vbi habet † quod si contemnatur aliquis ex illis, etiam quod sit vnus, ille potest, si vult, instare pro cassatione electionis, etiam post sequutam confirmationem: *cap. in Genesi*, & *cap. cum inter vniuersas*, & *cap. quod sicut de electione*; & Doctores, *ibidem*. Si vero contemptus, vel contempti, confirment tacitè, vel expressè electionem iam factam, valida censetur electio: sufficit enim quod non instent pro illa infirmanda, *cap. cum in Ecclesijs, de prabendis in 6.* Butr. *in cap. quod sicut tit. de electione, nu. 25.*

Debent absentes vocari per epistolam, vel per nuncium, *cap. cum inter vniuersas, de electione*, & Mandagot. *de electionibus nouor. Prælat. 1. par. cap. 4. per tot.* & Boer. *in addit. ad idem caput*, addens ex sententia Abbatis, & aliorum Doctorum, de iure esse, vt illi qui sunt de Collegio, siue vocales Ecclesiæ vacantis, si fuerint absentes tempore electionis, per præsentes vocentur, *cap. bonæ 2.*

Vocandi sunt omnes Electores absentes per diætam; Doctores communiter docẽt diætam in Italia esse viginti milliarium; extra vero, obseruanda est consuetudo prouinciæ, quibus intimata est vacantia, & etiam dies determinata electionis: *cap. coram dilecto filio, tit. de elect.* vbi glossa inquit: *Si sunt in Prouincia in loco propinquo, quod possint commodè vocari.* Et in declarat. *text. 1. cap. de electione Prioris Conuentus*, in Ordine Prædicatorum ita præcipitur; *Electores absentes sunt vocandi, si nuncius ad eos pedester per vnam diem commodè possit accedere.* hoc autem est conforme ad dispositionem *cap. bonæ memoriæ*, & *cap. quod sicut in principio tit. de electione.*

De vocandis absentibus dicitur in Constitutionibus Canonicorum Regularium sancti Saluatoris, cap. 29. nu. 6. *Si quos*

Si quos tamen Sacerdotes alicuius Conuentus, tempore assignandi socij Prælati Conuentualis, intra spatium itineris vnius diei, à suo Conuentu abesse contigerit; teneantur alij Sacerdotes, diem, quo ad assignationem huiusmodi procedere intendunt, notificando, eos vocare: qui si die statuto sic vocati non venerint, nihilominus (sicut dictum est) per eosdem qui præsentes existunt, assignatio celebretur. subdens immediate:

Cùm autem assignationes sociorum prædictorum maximè sinceræ, & liberæ esse debeant, & omni nota coactionis carere; nolumus intra mensem, ante assignationem huiusmodi, nouas fieri Canonicorum nostrorum mutationes, neque per Priorem generalem, neque per alium quemcumque (præterquam ob graue scandalum euitandum) nisi in Capitulo generali præcedente id fuerit ordinatum. Quod si secus factum fuerit, nullum inde sortiantur effectum tales mutationes; ita vt tempore prædicto in locis ipsis, vbi facienda huiusmodi sociorum assignationes sunt, nec sic amoti voce careant, nec sic assignati vocem habeant.

Itaut si malitiosè aliquis ex vocalibus absentibus non fuerit vocatus, sed contemptus, existens tamen in debita distantia, potest instare pro cassatione iam celebratæ, & etiam confirmatæ electionis, quo instante, cassari debet. *cap. quod sicut*, vbi glossa ait, quòd præsumitur quis non vocatus, nisi probetur quod fuerit vocatus. & in cap. bonæ memoriæ inquit. Nonne electio quæ fit contemptis illis qui debent interesse, ipso iure est irrita? id est ad instantiam contemptorum, aut contempti, debet irritari à Superiore. Contemptus enim ille est contra iustitiam, vt sine causa auferatur ius ipsi contempto, qui si fuisset præsens traxisset alios in suam sententiam, vt notatur cap. 1. de his quæ fiunt à maiori parte. Hoc idem habetur in cap. quia propter de electione.

1 Non sine causa positum est in potestate absentis contempti prosequi, vel non prosequi instantiam pro cassatione electionis: hoc enim ei conceditur à iure, vt animaduertit inter alios Mandagot. *tract. de nouor. Prælat. elect. 1. par. cap. 5.* dicens. *Si contemptis ipsis,* (hoc est absentibus vocalibus, ac in debita distantia existentibus) *electio celebretur, irritanda erit, si ipsi agere voluerint:* in voluntate enim illorum est prosequi suum contemptum, vel ratificare electionem ipsis contemptis factam. quod probat Boerius ad prædictum caput Mandagoti, *sub littera, E,* hocque colligit ex testibus sacrorum Canonum, ex auctoritate Innocentij, Ancarani, Dominici, Archidiaconi, Abbatis, & aliorum. Hoc vno annotato, quod nec alius potest huiusmodi contemptum prosequi, quàm contemptus ipse.

2 Contemptus ille † dicitur, qui non fuit legitimè vocatus, Ioan. de Imola, *in cap. coram dilecto, num. 6. tit. de elect.* & dicetur inferius, num. 14. ad quem pertineat probare non fuisse vocatum absentem & per consequens extitisse contemptum.

3 Circa quod † sciendum est, pluries fuisse conclusum, & resolutum in Congregationibus Romæ habitis, coram Reuerēdissimis Patribus Generalibus; ad tollendas quascumque ambiguitates, occasione electionum Prouincialium, ac Priorum Conuentualium, maximè anno 1613. & 1614. quòd quando quis electorum in Ordine Prædicatorum instante tempore electionis recedit cum debita licentia à Conuentu, in quo in proximè celebranda est electio Prioris, ad tollendas omnes difficultates, tenetur per se personaliter, vel interpositam personam, in voce, siue in scriptis intimare Præsidenti electionis, se velle interesse electioni; ac permittere debet instan-

instantiam, ac protestationem, dicendo se iturum ad talem, vel talem locum determinatè; quo non obstante, velle se vocari tempore electionis. Si autem hoc omittat, & simpliciter recedat, nulla præmissa protestatione, ex quo certo scit instare electionem, nec vrget vocari ad ipsam electionem, oritur statim præsumptio, quod noluit interesse, vel non possit interesse.

4 Electores scientes † diem electionis non sunt amplius vocandi, si se voluntariè absentent: quia ex quo sciunt diem, certiorari non debent, Innoc. *in cap. Eccles. tit. de elect.* Io. Andr. *ibid.* quo casu nō potest opponere de contemptu, cum non sit de iure vocandus, propter adductas rationes. Idem videtur insinuare Panorm. *cap. cum inter vniuersas in principio, de elect. num.* 10. Et hoc idem insinuat Siluester, in sua summ. *verb. electio* 1. *num.* 4. *circa finem.* Vel Superior

5 debet eidem † electori recedenti, coram testibus intimare, quod tali die intendit procedere ad electionem Prioris, vel Socij; ideo intimando notificat illi, vel illis, nunc pro tunc, electionem, ac tempus determinatum illius; quamobrem si non comparuerit imputabitur illi, & non alijs, &c. cùm isti videantur esse in dolo, ex quo dolo non debent commodum reportare, vt dicitur *cap. sedes, de rescript.* Hoc idem tradit Barth. de Firm. *in tract. de Episc. par.* 3. *lib.* 1. *q.* 8. *vers. & nota quod si vnus,* &c. & Innoc. relatus à Boerio in annot. ad cap. 5. Mandagot. de elect. *par.* 1. *sub littera p.* in *cap. cum inter vniuersas,* malitia ipsorum eis prodesse non debet. Nam sæpè vocales, de quibus supra, scientes instare tempus electionis, ad impediendam electionem celebrandam, voluntariè, & non sine aliqua malitia se absentant, & renuunt notificare locum ad quem declinant.

Ad cuius euidentiam Doctores, *cap. cum inter vniuersas,* in *cap. coram,* & in *cap. in Genes.* declarant iura præcipientia vocari electores absentes, esse intelligenda, dummodo id non cedat in damnum, vel incommodum Ecclesiarum viduatarum; in casu, quando imminet scilicet aliquod præiudicium Ecclesiæ viduatæ, non est obseruanda consuetudo, etiam iurata, de vocandis absentibus. Ita sentit Panor. cum alijs *in cap. cum inter vniuersas.* Regula iuris, est in 6. *de regul. iuris,* quod certus non debet certiorari. cùm recedens certò sciat instare electionem, & scit terminum præfixum à iure particulari, vel communi, & nullam præmittat instantiam, signum euidens est, quod non vult interesse. Cui fauet illud Panorm. *in cap. cum inter, num.* 10. dicentis, *Si absentes sunt vocati ad deliberandum de die electionis, & renuerint venire, de necessitate non sunt amplius vocandi ad electionem.*

6 Vocandi sunt absentes, † inquiunt iura, si commodè, & sine periculo potest fieri: Hoc commodè, & sine periculo, vt tradunt omnes Doctores) refertur ad commoditatem Ecclesiæ, siue Conuentus vocantis, non autem ad vocandos, Mandagot. *de elect. nou. Præl. par.* 1. *cap.* 5. & Boerius *ibidem* post cumulatas auctoritates Iuristarum, præsertim Abbatis, & Baldi inquit, *Hæc duo, scilicet commodè, & sine periculo, respiciunt periculum, & commoditatem Ecclesiæ vacantis: non personarum.* Ratio est, quia absentes legitimè impediti, vt latè dictū est cap. 5. possunt procuratorem instituere, & ita euitare quodcunque periculum se tenens ex parte illorum.

Vocatio etenim electorū absentium, modo supradicto, non est de forma essentiali electionis, sed de iustitia: licet contemptus modo exposito possit instare, &c. Panorm. *cap. quod sicut, num.* 2.

circa

circa finem. Hinc est, quod imminente periculo poterunt præsentes, dummodo excedat maiorem partem vocalium, quibusdam non vocatis, procedere ad electionem; *cap. cum inter vniuersas, de elect. cap. quod sicut*, arg. *cap. sacro, de sent. excom.* Abb. *in cap. coram*, in *cap. Ecclesia*, & in *cap. quia propter, de elect.*

In Ordine Prædicatorum *text. 6. de elect. Prioris Conuentualis*, & clarius in declaratione eiusdem textus, hæc leguntur, *Declaramus quod licet secundum iura, illi qui sunt absentes possint instituere procuratorem ad eligendum eorum nomine; attamen in Ordine nostro, in quacunque electione canonica non possunt electores absentes per litteras, aut per procuratorem eligere; sed oportet quod ipsi personaliter conueniant in loco electionis.*

7 *Instante vero electione Prioris † Conuentualis, vel tractatu de Socio mittendo ad Capitulum Prouinciale, si aliqui ex electoribus extra Conuentum, infra tamen diætam fuerint, debent Præsidentes Conuentuum ad eos mittere nuncium: quod si noluerint, aut non potuerint venire, vel in loco vbi verisimiliter putabantur esse facta diligenti inquisitione inuenti non fuerint, poterunt electores præsentes, postquam eis legitimè constiterit de eorum absentia, ad electionem canonicam procedere; sicut fuit declaratum in Capitulo Generali apud Bisuntium 1353.*

Ad horum clariorem veritatem faciunt, quæ continentur in decis. sacræ Rotæ, *Calaguritana Beneficij de Aly, Veneris 17. Iunij 1594. coram Illustrissimo Cardinali Mantica, num. 1. 2. & 3.* vbi diffinitur, per litteras vocandos esse, qui sunt in Prouincia, siue Diœcesi, vel per nuncium, qui commodè vocari possunt; maxime vero quando absentia non est affectata, vel suspecta, nec imminet aliquod periculum in mora. casu vero quo omittatur supradictorum, expectatio, vel ad minus vocatio, electio sequuta non potest sustineri. Ita fuit etiam decisum in eadem sacra Rota Romana, *die 4. Maij eiusdem anni, coram Card. Pamphilio, in Calaguritana de Arenguir.* Quæ omnia videntur intelligenda, quãdo contempti, siue contemptus, contra celebratam electionem opponit, & pro illius cassatione instat, & continuat in sua instantia pro cassatione.

8 Vnde Panorm. † *cap. cum inter vniuersas, in princ. de elect. num. 4.* & Doctores *ibidem* statuunt, quod absentes in loco valde remoto vltra terminum iuris, etiam quod adsit consuetudo, non tamen propter hoc sunt necessario vocandi: & si omittatur vocatio prædictorum, bene censetur omissa, nec officit electioni.

Quapropter sapienter concludebat Panorm. *in dicto cap. cum inter, num. 9.* quòd consuetudo vt vocentur absentes, & illa pariter quod non vocentur; vtraque valet, dummodo possint vocari sine damno, & præiudicio Ecclesiæ, siue Conuentus.

Quando vero elector præsens est in ciuitate, vel oppido, aut cœnobio, in quo celebratur electio, sed ægrotat, & decumbit in lecto; pro præsenti haberi
9 debetur, & ad eum † accedere tenentur scrutatores pro suscipiendo eius suffragio; qui poterit, sicut & alij, si vult, liberè renunciare: & facta per ipsum renunciatione spontanea, non potest impugnare, quod fuit legitimè expletum per alios vocales. Si tamen accidat casus, quòd interfit electioni iam inceptæ, sed non completæ totaliter, admittendus est, etiam post renunciationem, ad ea, quæ remanent facienda circa eandem electionem. Tabien. *verb. electio 1. num. 12.* In Andr. *super 6. Decret. tit. de elect. cap. si postquam, num. 6. Præsens*, inquit, *censetur elector, qui in hortis est, vel in so-*

in foro, vel in Vrbe in continentibus ædificijs, ex dispositione Iuris communis, vt animaduertit inter alios Mandagot. *vbi supra cap.* 4. & clarius Boerius *ibidem* addens, quòd qui sunt infra ciuitatem, per campanam vocantur, licet per Host. & Gloss. dicatur, tutius esse quod etiam isti citentur per nuncium; nisi esset consuetudo quod citarentur per campanam: talis enim consuetudo, absque dubio valeret, vt optimè colligitur ex *cap. in Genesi, de elect.* ex *cap. Cumana*, ex Abbate *ibidem*, & ex Barth. de Firm. *in tract. de Episc.* 3. *par. lib.* 1. *q.* 7. Et pariter ex dispositione quamplurimarum Ordinationum, Capitulorum Generalium in Ordine Prædicatorum supracitatorum,
10 censetur † præsens generaliter omnis, & quicunque vocalis, qui si vult potest interesse electioni, quæ fit in Conuentu in quo ipse est de numero electorum.

Pro resolutione multarum difficultatum, quæ solent accidere in electionibus circa aduentum, & expectationem vocalium absentium, considerandum venit id quod docet Panorm. sequendo communem sententiam Doctorum, *cap. cum inter vniuersas, nu.* 10. ex quo
11 electores † audito signo solito fieri per campanam, quo omnes conuocantur ad electionem, aliqui se transtulerunt ad locum solitum electionis; Alij vero electores in eodem Conuentu existentes, audito prædicto signo, non conuenerunt ad locum solitum electionis: videtur illos renunciasse iuri suo. quare non possunt opponere de contemptu; licet qui præest electioni, pro maiori securitate, & quiete, possit, ac debeat, ad remouendas lites omnes, mittere nuncium ad illos vocandos, intimandò illis quod instat tempus, & hora electionis à iure statuta; quodque alij electores sint simul ad hoc congregati. Quòd si tunc renuant, proculdubio pro absentibus, vel nolentibus venire, vel renunciantibus iuri suo computari debent: quo casu maior pars Capituli, & vocalium præsentium in Capitulo, liberè potest procedere ad electionem. Ang. *verb. electio, num.* 15. *per totum*, addens ad prædicta requiri, vt campana pulsetur ab habente auctoritatem, siue de illius commissione, & quod sit talis sonus campanæ, vt omnes vocales præsentes sciant, ac intelligant se esse vocatos ad electionem.

Quod in Ord. Prædicatorum nequit tergiuersari, cum die præcedenti ad electionem in loco publico intimari soleat electio futura pro tali die, & hora.

Quare *in cap. cum nobis, tit. de elect.* clare habetur, quòd vocati ad Capitulum tempore electionis à iure statuto, per habentem potestatem, si renuant comparere faciunt se alienos. vbi Doctores tradunt, præcipuè Panor. *num.* 3. quod vocales existentes in Conuentu, vel Ciuitate, si fuerint vocati, & renuant venire, computandi sunt non in numero absentium, sed in numero eorum, qui non sunt amplius vocandi de iure quoad illum actum, qui scilicet renuerunt. Vnde in textu præcitati cap. iuremerito illa electio censetur concorditer, & vnanimiter celebrata, in qua omnes electores existentes in Capitulo, siue in loco loci electionis, consenserint in electum, etiam quod contradicant qui fuerunt legitimè vocati, & noluerunt venire, vel de Capitulo simpliciter exierunt; dummodo super hoc non appellauerint ex iusta, reali, & euidenti causa, & nisi instet terminus vltimus temporis electionis: quo secundo casu bene possunt præsentes in loco loci procedere ad electionem, cum debita reuerentia, ac protestatione.

Qui enim iam congregati recesserunt à loco Capituli tempore electionis à iure statuto, & ipsi pariter, sunt com-

putandi inter illos, qui de iure non sunt amplius vocandi, & qui iuri suo libere renunciauerunt, pro illa vice tantum. In iure etenim paria sunt non venire ad electionem, & venire, & non perseuerare vsque ad finem.

Panorm. *in cap. cum nobis, tit. de elect. num.* 10. *&* 11. proponit casum sequen-
12 tis tenoris, † videlicet quando instat terminus à iure præfixus, procedendi ad electionem, si vocales omnes iam præsentes congregati in Capitulo ad effectum electionis, etiam ex tribus partibus electorum duæ recesserint à prædicto loco, sine vrgentissima causa; tertia pars vocalium quæ remanet, alijs renuentibus, potest ritè procedere ad canonicam electionem. Quod semper intelligitur, instante vltimo temporis termino à iure præfixo: tunc enim, & non aliter, potest tertia pars vocalium, quæ remansit in Capitulo, seruatis omnibus alijs seruandis, celebrare electionem, quæ censeri debet bona, & legitima; nam tunc, & eo casu, ius interpellat pro homine. Quod totum videtur confirmare Siluester *in verb. electio* 3. *num.* 12. Vbi inquit quod primum substantiale in electione est, *vt electores eligant simul congregati*: & superaddit idem Siluester, *eodem verb. electio* 1. *num.* 4. ad finem. *In Ordine tamen Prædicatorum electio spectat ad præsentes*. Sed id clarius suadet Tabien. *verb. electio* 1. *num.* 20. dum inquit quod in electione, quæ fit secundùm formam scrutinij, requiritur, *quod omnes qui debent, volunt, & possunt interesse, congregentur simul; & illi qui non debent, non possunt, vel nolunt, non compellantur, neque computentur in numero*, intellige vocalium, seu eligentium.

In Ord. Prædicatorum ex text. 3. cap. de electione Prioris Conuentualis, ac in declaratione eiusdem textus sequentia habentur; *Electio autem tam Priorum Prouincialium, quàm Conuentualium, ad illos tantum pertineat electores, qui personaliter præsentes in electione constiterint, sicut fit in electione Magistri Ordinis*, ferè per totum clare dicitur, quod electio Magistri fiat per præsentes, etiam quod contigerit aliquem, vel alios de electoribus non venire; imò additur, quod *claudantur electores in vno loco ad modum conclauis, nec inde exire valeant, donec elegerint Magistrum Ordinis*. Ob id ad hoc specificandum dicitur in textu præcitato de electione Prioris Conuentualis, quod *fiat per præsentes electores, sicut fit in electione Magistri Ordinis*. Quibus verbis textus addit declaratio, *Qui personaliter, & præsentialiter in loco electionis existunt*: Per quem locum intellige locum Capituli, in quo sunt congregati ad electionem. Sequitur declaratio, *Nisi in eodem Conuentu sint infirmi decumbentes, quia tunc scrutatores debent ad eos accedere*.

13 Vocati pro † tali die ad electionem, debent comparere in illa parte illius diei in qua consuetum est fieri actum, per quem vocati fuerunt: *cap. cum nobis, de elect.* vbi Panorm. *num.* 11. post multas citationes Doctorum concludit, quod citati, & vocati ad electionem, debent comparere de mane, ante horam prandij: nam de mane post Missam Spiritus sancti solet celebrari electio ordinarie. Si vero citantur ad determinandū diem electionis, sat est vt compareant in aliqua parte diei.

14 Excommunicati notoriè nō sunt vocandi, imò si velint interesse, debent expelli, si potest, absque periculo, & scandalo; alias electio non valeret. Innoc. Hostien. *in cap. illa. & cap. cum Vintonien. tit. de elect. in princ.* Mandag. *de elect. nou. Prælat.* 1. *par. cap.* 20. & *ibidem* Boerius *sub litt. e, d, & e*. addens ex auctoritate Innocentij, & aliorum: *Nam si eos* (videlicet

delicet excommunicatos notoriè) *possent expellere, & non facerent, electio non valeret*. Pro quo citat in particulari *cap. Mißana*, cum alijs textibus aliorum capit. diuersorum titulorum.

15 Si vocati venerunt † in termino illis notificato, sed recesserunt antequam fiat electio, ad alium etiam terminum prorogata, secundùm Innocentium, & Hostiensem, non sunt vlterius vocandi: non enim debuerunt recedere, nisi completa electione; *cap. consuluit, de officio deleg.* Mandag. *vbi supra, cap.* 18. & latius *ibidem* Boerius *sub lit. b.* vbi cumulat ad hoc idem auctoritates quamplures textus, & Auctorum in magno numero.

Quando certè, & determinatè quis electorum cognoscit instare tempus electionis, nullaque præmissa protestatione, voluntariè recedit à loco in quo facienda est electio; de rigore non est expectandus; *extra, vt lite non contest. cap. quoniam frequenter, §. si vero*, vbi de hoc Monald. in sua aurea summa, *tit. de elect. cap. qui sunt ad electionem vocandi, & qualiter*.

Respondent verò Innocentius, Hostiensis, & alij ad illud, quòd absentes vocandi sunt sæpè ad electionem, id procedere non ex debito, sed ex gratia. Et *in cap. cum nobis olim, de elect.* & Compostella *ibidem*, vniformiter idem tradunt; addentes, quod sufficit in electionibus vnica, & sola citatio, modo dicendó; nec sunt necessariò tres, vt in ceteris iudicijs.

Debent igitur vocales absentes citari per litteras, vel certum nuncium, intimando illis diem, & horam determinatam electionis celebrandæ, addita protestatione, quod nisi conuenerint ad locum loci determinatum electionis pro tali die & hora, quod vocales præsentes intendunt procedere, & de facto procedent ad electionem noui Prælati. Mandagot. *tract. de elect. nouor. Prælat. par.* 1. *cap.* 5. & Boer *in addit. ad idē caput Mandagot.* Quod præcipuè habet locum, vbi viget consuetudo.

16 Forma verò † litterarum, quibus vocandi sunt absentes, refertur ab ipso Mãdagot. *eodem tract. de elect. nouor. Prælat.* 2. *par. cap.* 59. *forma* 4. & est sequentis tenoris.

In nomine Domini. Amen. Anno tali, *die* tali. *B. Præpositus, siue Præses electionis, & Capitulum*, siue *Vocales Ecclesiæ*, vel *Conuentus* N. *Dilectis in Christo N. N. Canonicis*, siue *Vocalibus*, &c. *Nolentes quod nostra Ecclesia*, siue *Conuentus, Pastoris*, vel *Prælati existeret solatio diutius destituta*, talem *diem*, (nominando in specie, vt puta diem 20.) talis *mensis, cum continuatione omnium dierum sequentium, concorditer præfiximus ad electionem futuri Pontificis*, siue *Prælati, in nostro Capitulo celebrandam; & ad alia omnia peragenda, quæ ipsius electionis negocium contingere dignoscuntur. Vt igitur ignorantiam prætendere nequeatis, vobis præfixionem huiusmodi duximus intimandam, prout his nostris intimamus. Mandantes, quatenus dicta die mane, hora Capituli, quam diem & horam cum omnibus diebus sequentibus, quousque ipsius electionis negocium fuerit expeditum, vobis tenore præsentium assignamus, vt ad Capitulum veniatis, vna nobiscum de futuri electione Prælati tractaturi, & in ipso electionis negotio modo debito processuri. Alioquin vobis non expectatis, nec vlterius, etiamsi prædictus terminus prorogatus fuerit, conuocatis, in huiusmodi electionis negotio procedemus, vestri absentia non obstante. Ad istas autem litteras præsentandas B. latorem ipsarum specialiter duximus deputandum. Datum*, &c.

17 Denique oportet † breuiter declarare id quod superius in hoc cap. num. 2. insinuatum est, cuius sit onus probare

quod absens, siue absentes fuerint citati modo supra declarato. Quod onus absque dubio debet esse non illius qui negat se esse citatum; sed ei, vel illis, qui asserunt citasse ipsos absentes, incumbit probatio, *cap. quod sicut, de elect.* vbi Gloss. *verb. Vocatos*, ait: *Præsumitur quis non vocatus, nisi hoc probetur*. Et paucis interiectis subdit: *Dico quod si quis negat se fuisse vocatum, aduersario incumbit probatio, vt hic innuitur*. Pro quo etiam citat cap. 1. de probat. & se refert ad ea quæ supra dixerat in cap. bonæ de elect.

Qua occasione necessariò resoluenda venit difficultas illa, quæ magna con-
18 trouersia appellatur à Legistis: An † nuncio, præsertim iurato, & ipsi soli credendum sit, an aliquis vocalibus absens sit vocatus, nec ne? Et id quod auget hanc difficultatem, illud est, quia nuncij ordinariè sunt viles, & infames personæ, à quibus rationabiliter timeri potest, ne pro modico mendacia, falsásque relationes efficiant, vt experientia teste, frequenter accidit; quemadmodum insinuat Hostien. *in summa tit. de contumacia*, §. *qualiter*, quem refert Petrus Rebuff. *tom. 3. ad Regias Constitut. tit. de citationibus*.

Quibus non obstantibus resoluendum est affirmatiuè: Hac tamen cautela, iurato nuncio esse credendum circa factum præcisè quod concernit suum officium, vt puta de exequutione, vel citatione; non tamen ei credendum est circa illa quæ sunt extra suum officium sibi commissum. Ideo si dixerit se percussum à citatis, vel iniuria affectum, aut alia deponat, in his regulariter non creditur nuncio. Ita tradunt pro maiori parte Iuristæ, præsertim Tiraquellus, *de retract. §. 8. Gloss. 9.* Pecch. *in c. 21. de iure sistendi, nu. 3.* Lanfranc. *tit. de citat.* Maranta *de citat. num. 53.* Mathesilan. & alij, quos in specie citat Nicolaus Boerius vir vndequaque doctissimus, *in addit. ad cap. 4. 1. par. tract. de elect. nouor. Prælat. Mandagoti*. Quam sententiam sequuntur Mandagotus, & ipse Boerius *vbi supra*.

Eandem sententiam sequitur Gloss. *in cap. quod sicut de elect.* vbi in additione citat Goffredum dicentem. *Puto nuncio, & actis Iudicum standum, nisi validæ probationes offerrentur ex aduerso.* Pro quo citat multa iura, & Authores, præsertim Ioannē Andream, Vinc. & alios, prout latius in Spec. *de citat. §. sequitur, super vers. sed nunquid Ioannes Andreas.* Idem dixit Rota Romana, *in vna Bononien. de Mangiolis 14. Nouembris 1607. coram Reuerendissimo Coccino, & decis. 211. nu. 2. in recentior. par. 2. & in alia 199. num. 2. recentior. 1. par.*

Idem etiam sentit Gratian. *discept. foren. cap. 502. nu. 14. 15. & 16.* & Gabriel. *conclus. 4. lib. 2. de citat.* Et Boerius vbi supra ad finē citatæ additionis, aliud, dignum certè non modica consideratione, adiungit per sequentia verba. *Si tamen quis sit in dignitate & in honore positus, qui neget se citatum, & id medio iuramento paratus sit affirmare, ei potior fides adhibenda est, quàm vili nuncio, qui vilissimus dicitur à Baldo in l. fin. C. de edict D. Hadr. toll. Tiraquellus de loc. Quod ideirco addere libuit, quod nuper quidam vir clarissimus ex imperitia iudicum fuit ex nuncij relatione falsa condemnatus;* Hæc ille.

19 Pro maiori claritate eorum † quæ dicta sunt superius in hoc eodem cap. n. 8. & 9. & vt mihi videtur, necessariò referenda sunt ad verbum quæ doctè & sapienter tradit Ioannes Tabiensis Ordinis Prædicatorum in sua Summa, quæ Summa summarum merito à cunctis appellatur, *tit. siue verb. Electio primo, num. 12.* Vbi proponit difficultatem; vtrum tempore electionis pulsata campana

pana

pana ad electionem celebrandam, si minor pars vocalium conueniat in loco loci vbi celebranda est secundum intimationem vel consuetum, possint; ipsi soli ad electionem procedere. Cui difficultati respondet per sequentia verba. *Secundum Panorm. in cap. in causis, eo. quod in negotijs quæ possunt expediri per præsentes, quod est regulare iuxta not. per gloss. in cap. 2. de test. lib. 6. sufficit vocatio per sonum campanæ, dummodo talis sit campana quod ipsius sonus possit peruenire ad intelligentiam existentium in loco; sed in negotijs in quibus absentes sunt vocandi, non sufficit vocatio per sonum campanæ; sed absentes debent vocari per nuncium, vel per litteras vt dicto cap. cum inter, & cap. quia propter eo. & ita videtur sentire Innoc. in dicto cap. in causis. Sed opinio legistarum in l. omnes populi, ff. de iust. & iu. & ibi Bar. est quod quamuis pulsetur campana, nisi tamen conueniant duæ partes, non valet. Potest tamen dici pro concordia, quod quando conuocantur per illum qui habet auctoritatem conuocandi, sit vera opinio canonistarum, alias vero opinio legistarum. similiter intellige quando tale signum intelligitur ab omnibus vocandis. Si tamen consuetudo vel ordinatio, vel statutum esset quod nihil fieret, nisi duæ partes essent præsentes, debet seruari. Nota secundum Panorm. in dicto cap. quia propter quod qui nolunt interesse, non debent compelli, nisi intersit Ecclesiæ; nec debent computari in numerum duarum partium, vel alio numero. Et idem ibidem, Præsentia vocandorum non est de substantia, sed de iustitia, quia retractabitur electio: ad validitatem tamen electionis requiruntur duæ partes vocandorum, alias non consistit ibi vniuersitas. Nota secundum Panor. in cap. cum nobis, eod. tertio not. quod vocati ad Capitulum per habentem potestatem, faciunt se alienos, si comparere nolunt. Ex quo infertur quod isti non sunt computandi in numerum absentium, seu in numero eorum qui sunt de Capitulo, faciunt enim se alienos, vt in littera dicitur. quod clarius voluit Innoc. in cap. Ecclesia il secondo eod. tit. & gloss. in clem. quod circa eod. & idem dic de his qui de iure non sunt vocandi, non enim debent computari in numero, vt not. in locis allegatis.* Hæc ille.

20 Pertinet etiam ad subiectum, siue ad materiam huius Capitis resolutio illius difficultatis, quæ frequenter occurrit inter eligentes, siue Electores, præsertim quando instat tempus electionis: an videlicet, Præsidens electionis, cæteriq. Electores, siue vocales, certiores facti, quod aliquis Canonicus de Capitulo, vel alius Regularis iam assignatus in Conuentu vel Monasterio, in quo de proximo fieri debet electio noui Prælati, seu officialis, intra tempus à iure communi, vel particulari suarum Constitutionum præfixum, quod antea non habeat votum, quia non erat subdiaconus, vel Sacerdos, neque adhuc compleuerat sex annos à professione; quæ duo vltima requirũtur necessario in Ordine Prædicatorum, vt quis habeat vocem in electione Canonica; is sit habiturus vocem post aliquot dies: teneantur expectare, ac electionem differre, vsque quo ille, de quo supra, votum assequatur, quo actu carebat ob insinuatas actiones, præcipue si votũ sit assecuturus antequam expiret tempus, intra quod vocales procedere possunt ad electionem?

Cui difficultati respondendum est, negatiuè: & propter rationem, & auctoritatem multorum Doctorum extat casus in gloss. *Clement. 2. de ætat. & qualit. ord. præfic.* in quo decernitur, quod ad electionem futuram non est expectandum, vt quis proximis futuris temporibus ad subdiaconatum ascendat, etiam si quatuor tempora sint intra tempus, quo ad electionem prædicti vocales procedere ritè, ac rectè valent,

quæ sententia est adeò vera, & certa, vt sit communis omnium Canonistarum, vti videre est apud Monetam *de distribut. par. 2. nu. 5.*

Summa Cap. IX.

1 *In electionibus Prælatorum curam animarum habentium, tenentur Electores sub pœna peccati mortalis eligere meliorem, & digniorem, &c. intellige vt nu. 6. 9. 10. 11. 14. 15. 33.*

2 *Forma iuramenti, quod præstari solet in Ordine Minorum ab Electoribus in electionibus quorumcumque Prælatorum dicti Ordinis.*

3 *Iuramentum quod emittere debent Electores regulares in electionibus suorum Prælatorum, ex decretis Clementis Octaui, &c.*

4 *Dignior, & melior absolute & simpliciter, in electionibus, quis dicatur.*

5 *Dignior, siue melior comparatiue, quis sit.*

7 *Eligere dignum relicto digniori, non bene sonat, quamuis aliqui Iuristæ contrarium docuerint.*

8 *Obligatio eligendi meliorem, modo supradicto, est fundata in iure diuino, & naturali, & nu. 17. 21. & 32.*

12 *Concilium Basileense, & Concilium Tridentinum quid præcipiant Electoribus obseruandum in electionibus circa electionem dignioris.*

13 *Eligentes, siue præsentantes indignum, priuantur facultate eligendi, vel præsentandi, pro illa vice. Amplia vt nu. 25.*

16 *Electio minus digni an, quando, & quomodo sustineatur.*

18 *Eligens dignum, relicto digniori, peccat peccato acceptionis personarum.*

19 *Explicatur casus specialis, quando liceat in foro conscientiæ eligere dignum, omisso digniori.*

20 *Beneficia curam curatum habentia, sunt primario ordinata ad Dei cultum, & Ecclesiæ vtilitatem; secundario autem sunt præmia virtutum, &c.*

22 *Habentes ius ad nominandos Episcopos, tenentur in foro conscientiæ nominare digniores, non obstante quocumque vsu in contrarium, siue potius abusu.*

23 *An vsus probet in praxi aliquam opinionem.*

24 *Dignus, & indignus, secundum Canonistas quis dicatur.*

26 *Dignior reiectus ab Episcopo pro aliqua parochiali, potest ex Bulla Pij V. appellare ad sedem Apostolicam.*

27 *Acceptans dignitatem, siue officium, ad quod exercendum non habet sufficientem scientiam, grauiter peccat.*

28 *In Ordine Prædicatorum facta fuere plura statuta circa electionem digni, & idonei.*

29 *Assignatur finis regiminis ecclesiastici, & discrimen inter illud, & ciuile.*

30 *Quomodo Papæ conueniat, dignis conferre dignitates, & beneficia ecclesiastica.*

31 *Naturales locorum, dummodo sint digni, quomodo anteferri debeant dignioribus.*

34 *Minus dignus, volens & sciens concurrendo ad aliquam Prælaturam cum magis digno, an peccet.*

35 *Electus se dignum reputans, quando mortaliter peccet, oblatam dignitatem, siue Prælaturam renuendo.*

36 *An, & quomodo liceat appetere Episcopatum, siue aliam Prælaturam Ecclesiasticam.*

37 *Animaduersiones necessariæ circa statuta condenda à Principibus, vt in eorum ditionibus indistinctè eligatur in Prælatum Nationalis tantùm.*

De ob-

CAP. IX.

De obligatione quam habent Electores ad eligendum digniorem, & meliorem in foro conscientiæ.

1 PRIMA conclusio: Tenentur Electores in electionibus canonicis Prælatorum curam animarum habētium, sub pœna peccati mortalis eligere digniorem, seu meliorem, licet electio digni sustineatur in foro fori. Ideo ex decretis Clementis VIII. de quibus vberius dictum est supra cap. 7. circa finem, eligentes siue vocales iurare debent se electuros dignum in Prælatum, ac idoneum vitæ probitate, & gubernandi peritia: quod iuramentum antea fuerat ordinatum in Concilio Basileensi.

Et in Ordine Fratrum Minorum S. Francisci de obser. in eorum Statutis Gener. *cap.* 8. §. *electionibus*, præcipitur
2 habentibus † votum in electione Generalis Ministri, vt dum inferunt schedulam electionis in vrnam, sequentia verba, clara & intelligibili voce coram Præsidente Capituli proferant, videlicet: *Testor Deum, me in Ministrum Generalem illum nominare, quem & vitæ probitate, & gubernandi peritia idoneum agnosco.* Deinde statim subditur. *Quæ quidem verba in omni electione tam Generalium, quàm Prouincialium Ministrorum, Diffinitorum, & Custodum, cùm vocales suffragantur, semper proferenda erunt.*
3 Quæ forma † iuramenti æquipollet illi traditæ in supracitatis Decretis Clementis VIII. ad Regularium reformationem, *num.* 36. licet in verbis aliqualiter diuersa appareat. Verba etenim iuramenti quod præcipitur vbi supra in decretis Clementis illa sunt: *Iurentque Electores secundum veritatem cuiusque conscientiæ probiores at magis idoneos se electuros.* Quare iuramentum quod emittunt Regulares in electionibus canonicis Prælatorum sui Ordinis, explicari debet ad modum illius Clementis Octaui, etiam quod fiat sub forma aliorum verborum; satis est enim quod eorum intentio sit illi manifesta, qui solus corda hominum scrutatur.

Idem est enim eligere probiorem, & illum qui vitæ probitate, & gubernandi peritia est idoneus. Ex sancto enim Thoma 2.2.*q.*63. *art.* 2. *in corp. & in responsione ad tertium argumentum*, & clarius, *q.* 185. *art.* 3. *in corp.* habetur. *Ex parte enim eius qui assumit, vel eligendo, vel prouidendo* (intellige de eligente aliquē in Prælatum Ecclesiasticum) *requiritur quod talem eligat, qui fideliter Diuina mysteria dispenset: quæ quidem dispensari debent ad vtilitatem Ecclesiæ, secundum illud* 1. *Corint.* 14. *Ad ædificationem Ecclesiæ quærite vt abundetis.*

Declaratur autem conclusio, deinde varijs medijs cōprobatur. Diuus enim Thomas 2.2.*q.*63. *art.* 2. *in corpore, & in respon. ad tertium argumentum*, & pariter quoque illius expositores, *vbi supra*, innixi auctoritatibus sanctorum Patrum, & dispositioni sacrorum canonum, meritò animaduertunt, quod dignior eligendus potest considerari dupliciter: primo, absolutè, & per se; secundo comparatiuè, siue per accidens.
4 Ille enim dicitur † simpliciter, & absolutè dignior, & melior, qui in ordine ad regimen, est alijs aptior, & Ecclesiæ magis vtilis, quique sanctitate, doctrina, prudentia, zelo, & iustitia, alios antecellit; de quo certum est; quod ecclesiasticam disciplinam non solum conseruabit, verum etiam & augebit. Hunc describit Paulus 1. *ad Timot. cap.* 3. vbi

de Episcopo eligendo dicit. *Oportet Episcopum irreprehensibilem esse, sobrium, ornatum, prudentem, pudicum, hospitalem, Doctorem, non vinolentum, non percussorem; sed modestum, non litigiosum, non cupidum., sed suæ domui bene præpositum*. Quæ qualitates, & conditiones requiruntur in omni Prælato, vt palam habetur *in cap. cum in cunctis de elect.* & *ibidem* Doctores omnes, præsertim Ioan. Andr. *num.*7. Nauar. *miscel.*33. cum alijs multis superius adductis, & inferius adducendis.

5 Ille vero appellatur non † absolutè, sed comparatiuè tantum dignior, qui in Ordine ad finem intẽtum in electione canonica talis Ecclesiæ pro hic, & nunc, respectu talium ouium scilicet, iudicatur aptior, & præsentibus negotijs Ecclesiæ commodior, & ad pacem conseruandam magis idoneus, licet alijs non sit doctior, neque sanctior; sed quia magis diligit Ecclesiam, cui est præficiendus, sitque fidelis dispensator diuinorum mysteriorum, vt clarè docet S. Thom. 2.2. *q.*185. *art.*3. *in corp.* vbi post multa ponit animaduersionẽ valde vtilem pro eligẽtibus, & ijs qui eligi debent in Prælatos, & est: *Non autem Diuina mysteria hominibus committuntur propter eorum remunerationem, quam expectare debent in futuro*. Quæ verba explicans Caietanus, quamplura digna consideratione ad eumdem articulum scripsit. Primum est, quod ex verbis relatis D. Thomæ non prohibetur remuneratio, quæ secundum rationem & iura fit de beneficijs ecclesiasticis conferendis benemeritis de Ecclesia Clericis, etsi hæc pertineant ad Diuina mysteria; beneficiati enim ministri Dei sunt: sed mens & intentio D. Tho. ea est in præcitatis verbis concludere differentiam inter meliorem esse simpliciter, hoc est secundum charitatem, & esse meliorem ad hoc, idest ad regimen Ecclesiæ; excludere volens S. Thomas quod non simpliciter ex merito charitatis confertur alicui regimen Ecclesiasticum, cùm remuneratio meriti ex charitate prouenientis sit à Deo in futuro expectanda. Addit quoque Caietanus secundam explicationem eorumdem verborum Diui Thomæ dum inquit: *Loquendo etiam vniuersaliter de remuneratione, quod in distributione ecclesiastici Regiminis principaliter non debet attendi remuneratio, siue meritum seruitiorum, siue quorumcumque aliorum beneficiorum; sed debet principaliter attendi vtilitas Ecclesiæ, præcipuè spiritualis*. Et statim subdit. *Et propterea licet possint Prælati, & debeant secundario pensare ecclesiastica seruitia recepta ab aliquo, non tamen adeo quod propter remunerandum illum postponatur magis idoneus ad Ecclesiasticum regimen. Sed cæteris paribus potest & debet illum præficere, qui est magis benemeritus de ecclesia. Et hoc solum est quod recta ratio dictat circa distributionem ecclesiastici regiminis, &c.* Hæc ille.

Idem Caietanus, *ad articulum secundum q.*63. *eiusdem* 2.2. *D. Tho.* §. *nota* 3. declarans responsionem D. Tho ad primum argumentum, quod Prælatus ecclesiasticus non est Dominus, vt possit ministeria ecclesiastica dare pro libito. *Sed dispẽsator*, inquit, *sub nomine ecclesiastici Prælati clauditur etiam Papa, vt patet per auctoritatem Pauli Apostoli allatam ad probandum intentum. Est namque Papa Christi minister, & dispensator mysteriorum Dei*. Hæc ille.

6 Conclusio itaque proposita † interpretanda venit iuxta communem sensum Theologorum, ac Iuristarum, non semper de digniori absolute simpliciter, verum de digniori comparatiuè, vel saltem per accidens. Ita tradunt sanctus Thomas, *vbi supra*, Commentatores illius;

illius; Summistæ *in verb. Electio canonica*, & præcipuè Caiet. *ibid.* & *in sua summula casuum, in verb. Electio Prælati, nu.1.* cum quo consentit Bartol. Vgolinus, *de officio, & potestate Episcopi, cap.50. de beneficiorum ecclesiasticorum collatione, §.12. nu.3.* pro qua sententia citat Concilium Tridentinum, *sess.24. cap.18.*

Hoc idem apertius testatur Dominicus Bañes, *de iure, & iustitia, q.63. art.2. post dubium tertium*; vbi respondendo ad argumenta, §. *ad confirmationem*, inquit. *Negatur quod ille qui in præsentia dignioris eligit dignum, faciat opus bonum; imò peccat, quia impedit ne Ecclesia consequatur digniorem, ac vtiliorem ministrum.*

7 Et statim subdit, *quod licet † absolute loquendo eligere dignum, bonum sonet; nihilominus tamen eligere illum, relicto digniori, sonat malum.* Quod confirmat ratione, & exemplo, vt *ibidem* est videre. Idem vbi supra in præambulo *ad q.52. disp.5. dubitat.1. concl.4.* rationibus, & auctoritatibus ostendit, electionem canonicam differre ab alijs contractibus: quia vbi in alijs contractibus, excepto matrimonio, & electione, si omittantur solemnitates essentiales iuris, non propter hoc dicuntur nulli, & irriti. Verum in electione canonica omissio solemnitatum inficit electionem; licet contrarium sentiat Panorm. & alij iuristæ numero pauci. Asserit insuper veriorem esse, ac tutiorem, non opinionem Panormitani, sed aliorum.

Quæ omnia etiam affirmat Andreas Molfesius, in suo Promptuario triplicis iuris, *tract.6. tit. de beneficijs, nu.6.* dum expressis verbis ait. *Dico quarto, Electores teneri sub pœna peccati mortalis eligere digniorem omisso digno*; & statim inquit. *Hoc dictum est contra quosdam Iuristas, qui vt notat Vasquez, dicto nu.49. voluerunt esse propitij electoribus.* & *nu.61.* ait. *Sed dictum nostrum est commune Theologorum, & Canonistarum.* Pro qua sententia citat S.Tho. *2.2.q.63. art.2. ad 2.* & *q.185. art.3. quodlib.4. art.15. quodlib. 6. art.9. quodlib.2. art.6.* D. Antonin. Chrysostomum, Bernardum, Adrianum, Caietanum, Siluestrum, Arragonam, Salon. Valen. Rodriq. Azor. Couarr. Nauar. Molin. & alios innumeros citatos à Nicolao Garzia, *par.7. de beneficijs, cap.56.* Numero pariter 63. inquit; *Veram igitur puto hanc sententiam, & firmiorem, quæ sacri canones præcipiunt electoribus, vt eligant meliorem, vt in cap. Metropolitano, dist.63. & in cap. Moises, 8.q.1. cap.2. de officio Custodis.*

Cui in omnibus concordat Leonardus Lessius, *de iustitia, & iure, tit. de beneficijs, lib.2. cap.34. dub.14.* pro qua sententia post S. Tho. Antoninum, ac alios citatos à Molfesio, adducit Maironem, Nicolaum de Lira, Alexandrum, Panormitanum, Lambertinum, Angelum, Ludouicum, Origenem, Augustinum, Hieronymum, Gregorium, Leonem, Concilium Basileenses, & Concilium Tridentinum, adiunctis quamplurimis textibus sacrorum Canonum.

Post quas omnes citationes concludit, *Eligere, postulare, aut præsentare dignum omisso digniori, qui in promptu est, est peccatum mortale.*

Quæ verba quoad substantiam antea tradiderat Caietan. *2.2. quæst.63. art.2. nota.3.* dum inquit, quod *Cùm à D.Tho. in respon. ad 3. dicitur, quod oportet in foro conscientiæ eligere meliorem &c. intelligitur de possibilibus haberi. ij enim, de quibus constat quod haberi non possunt, extra latitudinem eligibilium computandi sunt.*

Dominicus autem Soto, *de iustitia, & iure, lib.3. q.6. art.2.* postquam dixit in nona conclusione, quod quoad culpam in foro conscientiæ, præceptum est eligere digniorem, demonstrat prædictam sententiam esse communiorem, inter

inter Theologos, & Iuristas; & præcitatis auctoribus adiunxit Archidiaconum, Henricum, & Gofredum; asserens prædictam sententiam nulla desuetudine, vel contraria consuetudine posse abrogari,
8 se abrogari,cum sit *de iure † Diuino, & in iure naturæ fundata*. Quid quæso clarius? Hanc doctrinam approbat Cardinalis Palæotus, *de sacr. Consist. consult. par. 5. q. 3. vers. si quis*, sed clarius *par. 4. q. 1. vers. secundo sciendum est*; maximè verò sub littera A. Et post multa, Sotus adducit verba S. Augustini, super epist. Iacobi dicentis, *Non est putandum leue esse, peccatum in personarum acceptione habere fidem Domini gloriæ. Quis enim, inquit, ferat eligi diuitem ad sedem honoris, & gloria Ecclesiæ, contempto paupere instructiore, & sanctiore?* Adducit etiam sententiam S. Leonis Papæ, registratam in canon. *Metropolitano*; vbi docet quod sit eligendus optimus.

Tandem supradicta limitat propter
9 conscientias † timoratas, dicens ea non habere locum, quando *meritorum excessus non est tantus, vt videatur ad rem multum referre*.

Conclusio igitur iam sufficienter declarata, simulque probata ex communi consensu Theologorum, & Iuristarum inuenitur. Et pro maiori firmitate illius expressa verba S. Thom. *2. 2. q. 63. ar. 2. in corp.* sed clarius *ad 3. arg.* hic ponam, quæ sunt valde digna magna cautela, & diligenti consideratione. *Electio* (inquit ille vbi supra) *quod quantum ad hoc*
10 *impugnari † non possit in foro iudiciali, sufficit eligere bonum, nec oportet eligere meliorem, quia sic omnis electio posset habere calumniam; sed quantum ad conscientiam eligentis, necesse est eligere meliorem, vel simpliciter, vel in comparatione ad bonum commune: quia si potest haberi aliquis magis idoneus erga aliquam dignitatem, & alius præferatur, oportet quod hoc sit propter aliquam causam; quæ quidem si pertineat ad negocium, quantum ad hoc erit ille, qui eligitur, magis idoneus; si vero non pertineat ad negocium, id quod consideratur vt causa, erit manifestè acceptio personæ.* Quod peccatum acceptionis personarū, cùm contrarietur iustitiæ commutatiuæ; & distributiuæ, peccatum mortale grauissimum extat. Hoc idem tradit Armilla *verb. electio, num. 3.* pro quo citat Caiet. & Tabien. Idem sentit Tolet. *instruct. lib. 5. cap. 78.* quod clarius docuit Caietanus *in summa, verb. benef. Eccles. num. 2.* & *in verb. accept. person.* idem repetit per tot. præcipuè *num. 1. & 2.* & *in verb. electio Prælati, num. 2.*

Quam doctrinam S. Thomæ, sæpius canonizauit sacra Rota Romana, vt præsertim patet in decisionibus collectis per Prosperum Farinacium, *tom. 1. 1. parte, num. 65. die Lunæ, 14. Decemb. 1603. num. 4. coram Illustrissimo D. Card. Pam-*
11 *philio*, vbi habetur: *Quamuis † pro validitate electionis satis sit si dignus eligatur, & electio de digno, omisso digniori, sustineatur; id tamen procedit postquam celebrata est electio, quæ ex omissione dignioris non retractatur, vt litium occasiones amputentur. Sed ante electionis celebrationem omnia iura clamant, quod meliores, & sanè sanctiores eligantur; & ideo peccant qui scienter omissa digniore, eligunt dignum*, vt notanò omnes *in cap. constitutus; de appellatione*, cum allegatione in causa Toletana Canonicatus, 18. *Maii 1584. coram Sanctissimo Domino Nostro Clemente VIII.*

Secundo magis confirmatur auctori-
12 tate † Concilij Basileensis, in quo *sess. 20. Decreto de electionibus, & confirmationibus Episcoporum, & Prælatorum*, postquam magno verborum apparatu, conscientias electorum aggrauauit, circa diligentiam adhibendam in eligendis idoneis Prælatis; cùm ipsi assumantur ad regimen animarum, pro quibus Dominus

nus noster Iesus Christus mortuus est; tandem statuit, vt ipsimet electores præmittant iuramentum sequentis tenoris.

Ego N. iuro, & promitto, Omnipotenti Deo, & tali Sancto, vel Sanctæ, sub cuius vocabulo dedicata est Ecclesia, eum eligere, quem credam futurum Ecclesiæ in spiritualibus, & temporalibus vtiliorem; nec illi vocem dare, quem verisimiliter sciuero promissione, aut datione alicuius rei temporalis, seu prece, per se, aut alium interposita, aut aliàs qualitercumque directè, vel indirectè, pro se electionem procurare.

Hoc idem, licet sub alijs verbis, iterum præcipitur in eod. Concilio, *sess.* 38. *decreto de electionibus*. Quæ omnia statuta in prædicto Concilio Basileensi circa electiones, fuerunt confirmata à Nicolao V. in Bulla, *Vt pacis*, &c. Data Spoleti 1449. Pontificatus Anno Tertio. & in Concil. Colonien. III. *par.* 1. *cap.* 7. *&* 8. *celebrato* 1536.

Eadem mandatur obseruari in Concil. Trident. *sess.* 24. *cap.* 1. *& cap.* 12. *de reformatione.* Verba etenim præcitati capituli sunt, quæ sequuntur. *Hortamur omnes habentes aliquo modo ius in electionibus, & promotionibus, vt in primis meminerint nihil melius ad Dei gloriam, populorum salutem, posse efficere, quam si bonos pastores, & Ecclesiæ gubernatores promouere studentes, eosque alienis peccatis cõmunicantes, mortaliter peccare, nisi quos digniores, Ecclesiæ magis vtiles, ipsi indicauerint; non qui precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici, diligenter curauerint, & quos ex legitimo matrimonio ortos, & vita, ætate, doctrina, ac omnibus alijs qualitatibus præditos sciant.* Quæ iuxta sacrorum Canonum, & Concilij Tridentini decreta requirantur.

Et cap. 18. eiusdem, sess. 24. præcipitur examinatoribus Synodalibus: *Iurentque omnes ad sancta Dei Euangelia, se, quaecunque humana affectione postposita, fideliter munus executuros. Caueant ne quidquam prorsus occasione huius examinis, nec antea, nec post, accipiant; alioquin simoniæ vitium, tam ipsi, quàm alij dantes incurrant: à qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficijs, quæ quomodocunque etiam antea obtinebant; & ad alia in posterum inhabiles reddantur.* Post quæ verba statim, & immediatè subditur: *Et de his omnibus non solum corã Deo, sed etiam in Synodo Prouinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur; à quâ si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri possint.*

Nec omittam hic considerare verba, quæ ad initium immediatè relati capituli 18. eiusdem sess. 24. sunt posita; quibus, solis dignis, atque idoneis ad minus docemur committendam esse curam, siue regimen animarum. Verba enim Concilij sunt: *Expedit maximè animarum saluti à dignis, atque idoneis Parochis gubernari.*

Et sanctus Gregorius *lib.* 2. *epistolar. epist.* 29. cuius epistolæ verba recensentur causa 8. *q.* 1. cap. 2. & sunt directa electoribus, siue eligentibus Prælatum; *Nullus vestrum, neglecta vtilitate communi, suo lucro prospiciat; ne si quisquam propria commoda appetit, friuola æstimatione fallatur: quia, nec libero iudicio præferendam sibi personam examinat mens, quam cupiditas ligat.*

In dicto autem cap. 18. mandatur Episcopo, vt inter admissos ab examinatoribus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit; atque illi, & non alteri collatio Ecclesiæ ab eo fiat. Statimque, etiam circa Iuris patronatus decernitur, vt *is, quem Patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Episcopo præsentare teneatur, vt ab eo instituatur.* & statim subditur: *Cùm vero Institutio ab alio, quam ab Episcopo erit facienda,*

cienda, tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. Quod si ius patronatus laicorum fuerit; debeat qui à patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, vt supra examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti.

13 Eligentes † enim, siue præsentantes non idoneum, vel indignum, priuantur facultate eligendi, seu præsentandi pro illa vice. Veral. *decis.* 291. *par.* 2. Crescent. *decis.* 11. *de iure patronat. p.* 2. Ideo in eod. supracitato capitulo Concil. Tridentini dicitur: *Alias prouisiones omnes, siue institutiones, præter supradictam formam factæ, subreptitiæ esse censeantur, non obstantibus quibuscunque*, &c.

Caiet. in sua summula, *verb. electio Prælati, nu.* 1. cum ceteris Doctoribus,
14 docet esse † semper eligendum meliorem, quantum ad regimen, pro nunc, & respectu talium ouium: Imò, ait quòd postponere meliorem minus bono in electionibus canonicis, non est sine crimine acceptionis personarum, dum persona præponitur causæ.

Alexander Tertius in Concilio Lateranensi, quemadmodum videre est *in cap. cùm in cunctis, de elect.* statuit in Ec-
15 clesiasticis ministerijs illos eligi † debere, qui maturitate ætatis, grauitate morum, & litterarum scientia fulgeant, quique vita, & scientia commendabiles sint. & Gloss. *ibidem, verb. multò fortius, Quia vilissimus* (inquit) *computandus est, qui præcellit dignitate, nisi præcellat alios scientia, & sanctitate*. Ecce quomodo in ministerijs, siue prælaturis ecclesiasticis semper præferendi sunt digniores.

Hoc idem clarius habetur *in cap. licet ergo* 8. *q.* 1. & *cap. quoniam, de iure patronat.* ex quibus colligunt Doctores sequentem conclusionem: In omni electione canonica Prælatorum ille proculdubio est præferendus, qui ceteris est melior, habilior, magis idoneus, ac morum sanctitate præstantior. Quam conclusionem, tanquam veram probat, ac defendit Rota Romana, *in Toletana Canonic.* 18. *Maij* 1564. *coram Illustrissimo Cardinali Aldobrandino*; & *in Bononien. de Molettis.* 26. *Iunij* 1602. *coram Illustrissimo Pamphilio*; & *in Vallisoletana præeminentiarum* 24. *Nouembris* 1603. *coram eodem Illustrissimo Pamphilio*; In quibus Decisionibus inter quamplura refertur illud commune Iuristarum in cap. constitutus, de appellat. *Omnia, scilicet, iura ante electionem clamare, quod meliores, digniores, sanctioresque eligantur*.

Licet electio minus digni sustinea-
16 tur, hoc semper † procedit postquam facta est electio, ad amputandas litium occasiones. Et hæc est ratio quare electio minus digni non retractatur. Id omne tradit Rota Romana *in Rauenat. Paroch.* 2. *Septembris* 1592. *coram Illustrissimo Arigonio*, & *in Toletana Canonic.* de qua supra, quæ est impressa inter decisiones diuersorum 247. *lib.* 1.

Dominicus Bañes *ad art.* 2. *q.* 63. 2. 2. *D. Thom.* §. *ad rationem primæ opinionis respondetur*, docet modum respondendi argumentis eorum, qui dicunt praxim esse, vt eligantur, vt plurimum digni relictis dignioribus, dum inquit, *quod vsus probat, & approbat in praxi opinionē, quando non repugnat rationi*. Quam doctrinam colligit ex sacris Scripturis, decretis Pontificum, ex doctrina D. Thomæ, aliorumq. Theologorum, quemadmodum & illud, quod post supradicta immediatè subdit dicens; *Nam si repugnat* (hoc est rationi) *abusus est*. Et paulò post postquam dixit, *& quidem Episcopi, & superiores Prælati, sibi consulant, & efficaciam rationum oppositæ sententiæ considerent*. Intelligendo de rationibus euidenter concludentibus; quod non obstante praxi in contrarium, eligentes tenentur eligere di-

re digniorem: quod probat multiplici ratione & auctoritate, præsertim illa, quæ continetur in sequentibus verbis ipsius Bañes. *Etenim beneficia non solum subduntur iustitiæ distributiuæ, quia officia sunt, aut quia curata sunt; sed quia bona communia, & dignitates ecclesiasticæ; ac subinde distribuendæ dignioribus ministris, quia præmia sunt, & honores virtutis, & scientiæ, atque industriæ.* Hæc ille.

Quibus addi possunt, quæ traduntur ab Azorio, *instit. moral. par. 2. lib. 6. de 4. decalogi præcepto, cap. 15. §. accedit. Adde* (inquit) *quod elector, cum non sit Dominus beneficiorum, sed administrator, ratione sui muneris, & officij vtramque iustitiam seruare debet, & quæ distribuit, & quæ commutat, ne Ecclesiam lædat indigno electo, & ne digniori ius deneget, vel adimat: sed qui iustitiam in suo munere & officio non seruat, damnum compensare debet. hanc sententiam videntur sequi Palud. in 4. dist. 15. q. 2. art. 2. concl. 4. Silu. restit. 3. q. 12. vers. 2.*

Et Clemens VIII. in Decretis Generalibus, editis ad Regularium reformationem, & vltimo impressis Romæ ex ordinatione Pauli V. 1609. *nu.* 36. hæc habentur. *Iurent Electores magis idoneos se electuros; propterea priusquam ad electionem deueniatur, in primis, & ante omnia, prælegantur Constitutiones, de qualitate, & requisitis eligendorum.*

17 Nec hoc solum † est iuris canonici, sed id persuadet, imò dictat ratio naturalis. Nam qui digno digniorem anteponit, personarum, & non sui muneris, & officij, rationem habet; & personæ, non autem Ecclesiæ, vel Conuentus negotium gerit: nam eligentis fidei committitur, vt eligat quem vtiliorem rectè iudicauerit. Azorius *par. 2. instit. moral. lib. 6. de 4. decalogi præcepto cap. 15.* id diffusè tractat, respondendo etiam ad argumenta in oppositum.

Tractatus de Electione.

Nicolaus quoque Garzias, *de beneficijs, par. 9. cap. 2. nu. 228.* ex testimonio Couarruias, D. Thomæ, Imolæ, Abbatis, Franchi, Decij, Molinæ, & Ioannis Gutierez, & Concil. Trident. *sess. 24. cap. 1. & 18.* adiuncta Constitutione Pij V. infert quæ sequuntur, digniorem scilicet esse eligendum, vt à peccato elector sit immunis: non tamen electio digni, omisso digniori, rescindenda est: & statim adducit sententiam Zechij, sequentis tenoris, de Republica Ecclesiastica, *cap.* 18. de Parocho, nu. 7.

18 qui ait. *Quod si Episcopus † digniore omisso, minus dignum eligat, tanquam personarum acceptator, mortaliter peccat.* Quam sententiam sequitur Petrus Ledesma *in summa par. 2. tract. 7. cap. 1. concl. 6.*

Idem Garzias eodem tract. *par. 7. cap. 16. nu. 2.* post citatos supra quinquaginta Auctores, inter quos est Hieronymus Platus, *de Cardin. dignitate, & officio*, & Cardinalis Palæottus *de sacri Concistorij consultationibus, 4. par. q. 1.* concludit, quod Theologi communiter docent, *promouentem, eligentem, seu præsentantem dignum, omisso notabiliter digniore, peccare mortaliter, licet prouisio, electio, vel præsentatio, valida sit.* quod explicat Azorius vbi supra in vtroque foro.

Et ad calcem eiusdem numeri, sequens auctoritatem Cardinalis Plati, inquit quod eligendus est dignior, non solum ad summum Pontificatum; sed etiam ad quemlibet Episcopatum, vel dignitatem curam animarum habentem, secundum decisionem Rotæ *in causa Toletana, Canonicatus, 18. Maij 1584. coram sanctissimo Clemente VIII.* superius aliàs adductam, de qua mentionem facit ipse Garzias, *5. par. cap. 4. nu. 166.* Et in causa Vallisoletan. præeminentiarum, *24. Nouemb. 1603. coram Illustrissimo Pamphilio.*

Hoc idem clarioribus verbis tradunt

Azorius, *par. 2. institut. moral. lib. 6. de 4. decalogi præcepto, cap. 15. sub littera, B, C, & D.* & Ioan. Franc. Leonius, *in suo thesauro fori ecclesiastici, par. 2. cap. 3. nu. 37. & 38.* In nu. 31. expressè inquit: *Peccant eligentes bonum, cum possint eligere meliorem, nam ad id necessario tenentur*; pro qua sententia vltra quamplures alios citat Archidiaconum, *in cap. licet primo*, & Federicum de Senis, *cons. 95. nu. 1.* cum alijs innumeris.

Petrus quoque de Aragonia Augustinian. *in 2. 2. D. Tho. q. 63. de acceptatione personarum, art. 2. 1. conclus.* inquit. *Eligere minus dignum, relicto digniori ad beneficia quæ habent annexam curam animarum, vel aliam gubernationem perpetuam, per se loquendo, est peccatum mortale.*

Et Corollario 3. ad secundam conclusionem, verbatim ait. *Infero tertio*
19 *quod quando sunt plures † Electores, & electio fit ad plura suffragia, si contigerit rem eo esse deuolutam, vt aliquis Electorum sit certus quod dignior non eligetur, etiam si ipse et suum suffragium præstet; & ex altera parte est probabile periculum, quod ipso suffragante pro digniori, ea pars præualebit, quæ vult eligere omnino indignum: poterit tunc ad obuiandum electioni indigni, immo tenebitur, præstare suffragium digno, relicto digniori, si sit aliqualis spes quod eo modo electio indigni euitabitur, & eligetur dignus. Et est hoc verum adhuc, si iurauerit se electurum digniorem: semper enim iuramentum est intelligendum, supposito quod possit illum eligere, habita ratione maioris vtilitatis Ecclesiæ, quæ semper præ oculis est habenda.*

Tertio rationibus suadetur veritas eiusdem conclusionis, inter quas vna est, quod omittere digniorem, propter dignũ, est acceptio personarum; quemadmodum superius ex doctrina grauissimorum Doctorum demonstratum est. Imò Sotus, Arragon. Bañes, atque Salon. expressè tradunt, *violari iustitiam distributiuam, & commutatiuam:* nam de violatione, & acceptatione personarum, quæ includit de se peccatum mortale; est communis sententia Theologorum. Garzias, *vbi supra, nu. 6.*

Cui rationi additur secunda commu-
20 niter adducta, & est, quod † beneficia, & dignitates, curam animarum inuoluentes, primo sunt ordinatæ ad Dei cultum, & Ecclesiæ vtilitatem; secundario autem, vt sint præmia virtutum, quibus digniores in Ecclesia honorentur, & promoueantur: sed prætermisso digniore, & vtiliore pro Ecclesia, de directo agitur cõtra hunc finem, dum aliquando spectatur consanguinitas, siue priuata amicitia, aut potentium commendatio. Igitur, &c.

Confirmatur, ac magis corrobora-
21 tur eadem Conclusio exemplo † Dei in veteri, & nouo testamento, qui semper elegit meliores, & digniores; vt patet in Moise, de quo in num. cap. 12. dicitur, quod erat *vir mitissimus super omnes homines, qui morabuntur in terra*. Et de Saule, *1. Reg. cap. 9.* quod *electus bonus, & non erat vir de filijs Israel melior illo.* Et 1. Reg. cap. 16. de electione Dauid habetur, quod *erat vir secundum cor Dei.* Et Christus elegit meliorem inter Apostolos in Põtificem, & suum Vicarium, vt habetur Ioan. vlt. quia plus charitatis erat in illo, & dilectionis.

Vnde Dominicus Bañes, *dubit. 3. vbi supra, §. pro decisione huius rei*; statuit conclusionem hanc: *Peccat mortaliter*
22 *Patronus, † qui non designat digniores ad Episcopatus obtinendos* (verba eius sunt:) *vt v. g. si Rex Hispaniæ, qui hoc iure gaudet solum eligeret dignos pro toto Regno, aut pro insulanis, peccaret grauiter. Probatur* (inquit ille) *ex Concil. Trident. sess. 6. cap. 1. de reformat. vbi vniuersaliter dicitur, quod eligendi sunt digniores. & in cap. 18. sess. 24. insuper cap. Episcop. dist. 91.*

(sub-

(subdens:) *Probatur ratione, quia iniquum esset in toto Regno, solum eligere dignos, in præsentia digniorum, pro eximijs beneficijs, qualia sunt Episcopatus: ergo nec Rex potest hoc facere, nec Pontifex concedere.* Hæc Bañes ad verbum, natione Hispanus, & Doctor clarissimus doctrina, & bonis moribus.

23 Ad id vero quod † aliqui adducunt, vsum scilicet probare, & approbare in praxi aliquam opinionem. Respondetur hoc habere locum, quando illa opinio non repugnat rationi; quandocumque enim rationi repugnans est, abusus est: eo magis quia maximè decet propter auctoritatem, & honorem Ecclesiæ eligere digniorem vt latius paulò superius dictum est.

Necessarium duxi animaduertere vnum valdè vtile ex verbis ipsis D. Tho. *2. 2. q. 63. art. 2. in respon. ad* 1. quod etsi consanguinei Prælati Ecclesiastici, ad quem spectat distributio beneficiorum, vel alterius Prælaturæ, sint æquè digni vt alij, & sic licitè possit illis ea conferre absque personarum acceptione, suosque consanguineos præferre, quia saltem magis in hoc præeminent, quod de ipsis magis confidere potest, vt vnanimiter secum negotia Ecclesiæ tractent: Esset tamen hoc propter scandalum, dimittendũ, si ex hoc aliqui exemplum sumerent, etiam præter dignitatem, bona Ecclesiæ consanguineis dandi. Ideò *in art. 1. eiusdem quæstionis in corpore*, consequenter saltem, docet quod Prælatus non eligitur quasi in hæreditatem; sed vt dispensator: ob id nõ oportet eligi propinquiorem, ex D. Thom. vbi supra.

Cum sæpius facta fuerit mentio de digno, sciendum est, quod † dignus ille censetur secundum Canonistas, quemadmodum tradit Ferdinandus Rebellus, *tract. de obligat. iustitia 1. par. lib. 3. q. 2. num.* 1. qui habet sufficientiam, & omnes partes ad munera, ad quæ eligitur, & vt oportet ministrãdo; licet comparatione alterius maiorem sufficientiam habentis, vtiliusque administrationi, minus dignus existat: & talis dignus & non aliter eligi potest, modo tamen explicato.

24

Indignus verò absolutè dicitur, qui prædicta sufficientia pœnitus caret; Lessius autem *vbi supra, lib. 2. cap. 34. tit. de beneficijs dubit.* 14. *à nu.* 67. *vsque ad num.* 70. Superabundanter soluit obiectiones in contrarium adductas, tum ex Concilio Tridentino, tum ex sacra Scriptura, vel aliunde, non rectè quidem desumptas; constanter semper cõcludens, tutiorem verioremque opinionem illam esse, vt eligatur dignior, & melior.

25 Eligentes indignum ad quamcumque Prælaturam † Ecclesiasticam, regimen animarum inuoluentem, ne dum priuantur voce actiua, vt superius dictum est, cap. 4. & 5. sed etiam debent priuari per triennium voce passiua, ne ab alijs eligi possint, *cap. per Inquisitorem*, & argum. text. *cap. cum in cunctis*, vbi suspenduntur à beneficijs, & dignitatibus.

Eadem argumenta, & maiora etiam, diluuntur à Soto, & Bañes *vbi supra*, cum quibus Lessius acerrimè tuetur sententiam, de qua in conclusione, su-

26 peraddentes † ex Bulla Pij V. edita 1567. Kalendis Aprilis, strictè colligi quod si Episcopus post examen, postposito magis idoneo, elegerit minus habilem; ille qui fuit reiectus in tali casu, potest ad Metropolitanum, siue ad sanctam sedem Apostolicam appellare, & electum ad nouum examen compellere, vt digniori detur.

Quod totum cõfirmat Barthol. Vgolinus, *de officio, & potestate Episcopi c.* 50. §. 12.

§. 12. *nu.* 3. ibi, *magis autem idoneum, &c.* vbi superaddit *sacram Congregationẽ Concilij Tridentini, super* 24. *sess. cap.* 18. *declarasse praeferendum esse magis notum moribus bonis, docto, sed quo ad mores minus noto;* & Io. Leonius, *vbi supra, num.* 38. aperte dicit: *Si Collator omisso digniore contulerit beneficium digno, licebit digniori ad praescriptum Bullae Pij V. §. nos ad quorum, & §. vt autem, appellare.* Addens quod *praedicta collatio censenda venit nulla, ac surreptitia, per quam nullus tribuitur titulus coloratus possidendo.*

27 Adeò hæc vera † sunt, vt acceptans dignitatem seu officium, non habẽs sufficientem scientiam ad exercenda munera illius, grauiter peccet. Et hoc est dictum notabile Innocentij secundum Panorm. *in cap. in cunctis, col.* 2. pro quo facit textus, *cap. non est putanda* 1. *q.* 1. *in fine;* & tandem S. Gregor. in Pastoral. cap. 9. *Virtutibus pollens coactus ad regimen veniat: at virtutibus vacuus, neç coactus accedat.* Ex libro quoque Romanorum Pontificum de sancto Cornelio dicitur. *Non vt quidam vim fecit vt Episcopus fieret; sed ipse vim passus est, vt Episcopatum coactus acciperet; factus est enim Cornelius Episcopus de Dei, & Christi eius iudicio.* Hæc fribit sanctus Cyprianus ad Antoninum, addens, quod *Cornelius Episcopatum ipsum, nec postulauit, nec voluit, nec inuasit.*

Panorm. *in cap. cum in cunctis nu.* 14. *sub littera, F,* concludit cum Innocentio vnum notabile, & est: Quod *peccat acceptans dignitatem, vel officium, si non habet sufficientem scientiam ad exercendum ea quae incumbunt illi dignitati vel officio; & hoc videtur probari ratione naturali in Canone non est putanda in fine in* 1. *q.* 1.

In Ordine Prædicatorum, ad obseruantiam prædictorum, rigorose statutum est quod electio Priorum semper fiat de digno, & idoneo, vti est videre

28 in Constitutionibus † eiusdem Ordinis, dist. 2. cap. 2. cui titulus est, *de electione Prioris Conuentualis, text.* 5. *sub littera, P,* vbi in glossa, seu declaratione eiusdem text. exprelsè dicitur: *Item declaramus quod electio debet esse digni, & idonei viri, Et ideo nullus potest eligi in Priorem, qui non habeat conditiones à sacris Canonibus requisitas.* Ecce quomodo Statuta mei Ordinis fundamentum habent in text. sacrorum Canonum.

Et paulò superius in declaratione eiusdem textus habentur sequentia verba: *Admonentur Prouinciales, & vniuersi Fratres, ad quos pertinet electio, vt in Conuentibus vbi viget studium generale, dent operam vt viri graues, & quo magis fieri poterit in litteris periti, in Priores eligantur; vt scientiarum studia, quae maximè Ordo noster profitetur, in dies augeantur.* Quæ verba licet sint per modum admonitionis, vim tamen obligatiuam habent, cùm agatur de conseruanda, nedum disciplina regulari, verum etiã de fine proprio manutenendò sacri Ordinis Prædicatorum.

Quamobrem paulò superius in eadem declaratione recensetur Statutum sæpius factum, atque confirmatum in multis Capitulis Generalibus sequentis tenoris: *Nullus Frater potest eligere in Priorem eum, qui nescit competenter proponere verbum Dei; imò strictissimè mandatur Prouincialibus vt omnes Priores insufficientes, à suis officijs indilatè absoluant.*

Quibus addam illud quod scribit Gregorius Nissenus, de beato Gregorio Thaumaturgo quod eligendus in Prælatum *Ecclesiasticum curam animarum habentem, debet in moribus gestare Sacerdotium, & mores Episcopo dignos, ante electionem habere.* Hæc ab electoribus ponderanda sunt.

Ac illud pariter Philonis Hebræi, ad initium lib. de charitate dicentis: *Quamuis Moy-*

uis Moyses pater esset duorum filiorum, neutrum successorem sibi optauit, victor effectus erga cognatos, & domesticos. Item quis non miretur Moysis preces, dicatq; quid ais? Itane tibi, fratriq; desunt filij successores à natura dati? aut his, aut illis Principatum relinquito. Quod si neutros existimas idoneos, habeas amicum probatæ virtutis, scilicet Iosue: quin igitur hunc, si probitas non genus spectatur, eligis? Verum respondebit, cum in omnibus rebus non sit præcipitandum iudicium, tum in ijs potissimum, quæ rectè, aut secus administrata, plurimis felicitatem, aut calamitatem afferunt. Hæc ille.

Sanctus quoque Hieronym. *ad Tit. 1.* ita scribit: *Moyses potuit successores Principatus filios suos facere, & posteris propriam relinquere dignitatem; sed extraneum de alia Tribu elegit, scilicet Iosue, vt sciremus principatum in populos, non sanguini deferendum esse, sed vitæ.*

Cardinalis Caietanus 2.2. *quæst. 53. art. 2. ad initium*, ponderat quod communis vtilitas, ad quam principaliter ordinantur ministeria ecclesiastica, non est vtilitas corporalis, sed spiritua-
29 lis. In hoc enim differt † regimen ecclesiasticum à ciuili, quòd hoc secundum ordinatur ad commune bonum exterius, vtputa pacem, vel abundantiam, &c. Ecclesiasticum vero ad interiorem animæ pacem.

Ponderat secundo, quòd omnes comparationes eligibilium ad ecclesiastica ministeria præsupponunt bonitatem absolute, hoc est esse bonum virum. Ideo in littera textus articuli ad calcem corporis, inquit S. Thomas, quod minus boni, non autem mali, præferuntur aliquandò melioribus; vt excludat simpliciter malos à prædicto ministerio. Hinc est quod sanctus Doctor eodem artic. 2. præcitato, quantum ad conscientiam eligentium docet, necesse esse eligere meliorem simpliciter, vel in comparatione ad bonum commune; Quod explicans Caietanus ad finem prædicti articuli, *hoc intelligitur* (ait ille) *de possibilibus habere*; addens, *Hi enim, de quibus constat quod haberi non possunt, extra latitudinem eligibilium computandi sunt.*

Quamobrem tanta emphasi verborum Concilium Tridentinum, *sess. 24. cap. 1. de reform. ad initium*, de gradibus ecclesiæ sermonem faciens, inter quamplura statuit, *valde* elaborandum esse, *vt in electione eius, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur: nam totius familiæ Domini status, & ordo nutabit, si quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite.* subdens, *Vnde etsi aliàs sancta Synodus de promouendis ad Cathedrales, & superiores ecclesias nonnulla vtiliter decreuit, hoc tamen munus eligendi esse censet, vt si pro rei magnitudine expēdatur, nunquam satis cautum de eo videri possit.* Et rationem horum assignat idem Concilium, vbi supra cap. 18. dum inquit: *Expedit maxime animarum saluti, à dignis, atque idoneis gubernari.*

De hac materia tractant post D. Thomam, & Caietanum Aragon. 2.2.q.63. art.2. Sotus lib.4. de iust. & iur. q.6. ar.2. conclus.9. Valen. tom.3. disput.5. q.7. punct.2. Ledesma par.2. summ. tract.7. cap.2. conclus.7. Nauarr. Miscell. 38. de orat. Bañes 2.2.q.63. ar.2. dub.3. Azor. tom.2. lib.6. 15. q.1. Salon. 2.2.q.63. art.2. controu. 2. & 3. §. *an liceat in aliquo casu eligere dignum*, vbi inter alia ad
30 4. argum. probat; cùm † Papa non sit dominus, sed dispensator beneficiorum ecclesiasticorum, iuxta illud Pauli 1. Corinth. cap. 4. Sic nos existimet homo vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorū Dei: Ideo conuenit, vt dignis conferat dignitates, & beneficia ecclesiastica; addens: Verum quidē est, quod si hæc indignis etiam conferantur, ele-

ctio erit valida in foro exteriori, non quia dominus sit, sed quia aliquando ita expedit, & est necessarium pro bono communi, vt animaduertit Ledesma loco citato, & Valerius Reginaldus lib. 30. tract. 3. num. 195. quod habet locum præsertim, si indignitas recipientis proueniat ex illis, super quibus potest Pontifex dispensare.

Ex his omnibus colligi potest conue-
31 nientissimum esse, † ac licere omnino electoribus, proposito digniori extraneo, vere dignum ex eadem Ciuitate, vel Diœcesi, siue Collegio, vel Capitulo eligere in Prælatum ecclesiasticum, propter rationem assignatam post sacros Canones à D. Thoma 2. 2. *q.* 63. *ar.* 2. *in resp. ad* 4. *arg.* dicente quod ille, qui de gremio Ecclesiæ assumitur, vt in pluribus consueuit esse vtilior quantum ad bonum commune, quia magis diligit Ecclesiam in qua est nutritus. subdens immediatè, Et propter hoc etiam mandatur Deut. 17. Non poteris alterius gentis hominem facere regem, qui non sit frater tuus. Sotus, Valerius Reginaldus in sua praxi, Valentia, & alij de quibus supra, idem sentiunt cũ D. Thoma.

Præfecturæ igitur, & alia officia, quæ regimen præsertum animarũ continent, non his conferantur, qui improbe ambiunt, seu affectant illa, vel his qui cognatione, propensione, siue amicitia sunt eligentibus, vel confirmantibus, aut assumentibus coniuncti; sed illis, qui virtutis præsidio ad functionem præsidendi, & mandandi, in veritate apti, & idonei omnino iudicãtur. Merita itaque, virtutes, vitæque, sanctitas in assumendis, vel eligendis, seu confirmandis Prælatis, ponderanda sunt; ita vt non precio, non precibus, nullovè aliquo humano affectu, sed sola virtute Prælati constituantur, iuxta illud Claudiani in Honorij commendationem decantatum.

Non dominantur opes, non corrumpentia sensus
Dona valent: emitur sola virtute potestas.

Ideo curandum est non solũ vt Episcopi, & Abbates, verum, & quicunque alij promouendi sunt ad Præfecturas, Prioratus, Guardianatus, Rectoratus, & Præpositūras, inueniãtur idonei; verumetiam in illis necessario requiritur, vt sint spectatæ virtutis, maturę ætatis, probi, prudentesque, teste Cicerone de Senect. asserente, quod Respub. vt plurimũ per adolescentulos labefactatæ sunt, à senibus vero sustentatæ, atque restitutæ.

32 Totum hoc dictat † ipsamet natura exemplo apium, & aliorum animalium; quibus inest instinctus sibi constituendi Regem, siue Caput, dum illum eligunt, qui ceteris præstat magnitudine corporis, pulcritudine formæ, virtutumq. fortitudine.

Ex doctrina, quam tradit Caietanus *ad art.* 2. *q.* 63. 2. 2. *D. Thom.* & Aragon. *ibidem*, necnon & Ledesma *p.* 2. *suæ summæ, tract.* 7. *cap.* 2. *concl.* 4. *dub.* 3. colligi-
33 tur satis esse, vt circa prædicta eligentes habeant † certitudinem quam vocant moralem, & humanam; prę oculis semper habentes, quod tenentur, ad euitandum peccati mortalis reatum, vti omni diligentia; quando nõ valent meliorem eligere simpliciter, ad minus illum eligant, qui melior dicitur ad regimen ecclesiæ, de quo etiam speratur, quod sit gubernaturus solicitius, diligentiusque Ecclesiam, vel Monasterium, siue Collegium, vel Conuentum, cui præficiendus est.

Vt satisfaciam percontantibus, an
34 peccet † minus dignus, concurrendo volens sciens ad aliquam Prælaturam cum manifestè digniori; breuiter dico cum Caiet. in sua summula Casuum, *verb. benefic.*

nefic.eccl.nu.2. & cum Nauar. *miscell.40. de orat. num.10.* & in Valer. Reginaldo *in sua praxi, lib.30. tract.3. num.198.* quod absque dubio mortaliter peccat, etiamsi id faciat,non vt digniori simpliciter præponatur; sed vt ex concursu cum eo, aliquem honorem, vel vtilitatem sibi acquirat:dummodo semper dignus prosequatur concursum vsque ad finem,& agatur cũ manifestè digniori.

35 Electus ad aliquam Prælaturam, † si putet se dignum ad illam, non potest eam refutare, aliàs mortaliter peccat. Archidiac. *in cap. si electio, de elect. in 6.* cui addit glossa *in cap. in scripturis, verb. minimè,8.q.1.* id habere veritatem,quando alius deest, cùm non debeat quis de facili se putare dignum semper, quia multa incumbunt onera Prælato, vt latè animaduertunt Io. de Imol. Io. And. & Dominic. *in dicto cap. si electio,in 6.* & Petrus de Biaxio *in suo direct.elect. c.42. 3.par.* Hinc est quod S. August. *lib. 19. de ciuit. Dei, cap.19.* (ad hoc idem relatus à S.Thom. *2. 2. q.185.art.1.ad 3.*) inquit;*Otium sanctum quærit charitas veritatis, negocium iustum suscipit necessitas Charitatis: quam sarcinam si nullus imponit, percipienda, atque intuenda vacandum est veritati; si autem imponit, sustinenda est propter Charitatis necessitatem.*

Caietanus ad eumdem articulum 1, q.185. paulò superius citatæ,post ponderatam distinctionem sancti Doctoris in littera corporis eiusdem articuli asserentis,

36 *quod in Episcopatu † tria possunt considerari. Quorum vnum est principale, & finale, scilicet Episcopalis operatio, per quam vtilitati proximorum intenditur; secundum illud Ioan. vlt. Pasce oues meas. Aliud autem est altitudo gradus: quia Episcopus super alios constituitur: secundum illud Matth.25.Fidelis seruus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam. Tertium autem est, quod consequenter se habet ad ista, scilicet reuerentia, & honor, & sufficientia temporalium: secundum illud 1.ad Tim. 5. Qui bene præsunt presbyteri, duplici honore digni habentur.* Inhærendo expresse traditis in littera corporis eiusdem articuli à S. Thoma inquit: *Cum enim dicitur Episcopatum appeti ratione circumstantiæ bonorum, ponitur ibi actus appetendi in ly appeti: ponitur res appetita in ly Episcopatum: ponitur ratio appetendi in ly ratione circumstantiæ bonorum. Ratio autem appetendi finis est, & referri potest ad duo, scilicet ad rem appetitam, & ad ipsum actum appetendi: & siquidem refertur ad rem appetitam, & ad actum appetendi simul, sensus est, quod illud quod est ratio appetendi,appetitur, & vt finis rei appetitæ, & vt finis actus appetendi. Et sic appetens Episcopatum ratione circumstantium bonorum, appetit ipsa circumstantia bona vt finem Episcopatus, & vt finem sui actus appetendi. Quando verò ratio appetendi refertur ad appetitum tantùm, tunc non denotatur, quod id quod est ratio appetendi, sit finis rei appetitæ, sed denotatur quod est finis mouens ad appetendum: & sic appetens Episcopatum ratione bonorum circumstantium,non ordinat Episcopatum ad bona circumstantia vt ad finem, sed appetitum suum ordinat ad circumstantia bona, vt ad finem. Inter hos autem duos modos appetendi Episcopatum ratione circumstantium bonorum,hæc est differentia, quod primo modo appetere est omnino, & manifestè peruersum, quoniam ordinat Episcopatum quoad principalem actum, qui est cura animarum, ad bona circumstantia vt finem: quod proculdubio est peccatum mortale ex suo genere. Et huiusmodi peruersitatis radicem tetigit Auctor in littera, dum distinguendo tria inuenta in Episcopatu, addidit ordinem, dicens, quod principale & finale est Episcopalis operatio, quæ vtilitati proximorum*

consulitur. Cum verò Episcopatus alio modo appetitur propter bona circumstantia, appetitus quidem malus est, eo quod appetibilia inuenta in Episcopatu non eumdem ordinem habent respectu appetentis, quem habent inter se: quoniam respectu appetentis bona circumstantia se habent vt finis: inter se autem non sic se habent, sed bona circumstantia se habent vt ad finem. Mortalis autem appetitus non videtur secundum genus suum ex eo quod talis appetitus compatitur secum rectitudinem voluntatis respectu aliorum in Episcopatu inuentorum. v.g. Ioannes mouetur ad appetitum Episcopatus ratione bonorum circumstantium, vt scilicet habeat sufficientiam temporalium, & honorem. Verum tamen cum hoc intendit facere debitum suum circa curam animarum, & distributionem bonorum tam Ecclesia, quam pauperibus terra; nec intendit vti Episcopatu ad finem temporalium; sed quantum sibi conceditur frui portione sua, & debito sibi honore, & huiusmodi ad laudem Dei. In hoc appetitu ex hoc capite nullam ego video deformitatem mortalem propter dictam rationem. Et propterea puto auctorem dixisse (idest S. Thomam) *illicitum, & non dixisse mortale. Et confirmatur, quia nec auaritia, nec ambitio, qua duo vitia hic in littera dicũtur inueniri, sunt peccata mortalia, quando deest materia iniusta, aut finis vltimus non ponitur in pecunia seu honore, vt ex proprijs tractatibus superius latius patet. In hoc autem casu non ponitur finis vltimus in huiusmodi, nec in iustitia ex parte materia appetita.* Hæc ille.

Cuncta hæc proportionaliter intelligi, ac referri debent ad appetentes alias ecclesiasticas Prælaturas, præsertim illas quæ habent annexam curam, siue regimen animarum. Ideò ad hoc supradicta adducta fuere.

Diligenti animaduersione ponderandum est illud quod num. 31. dictum est de electione illius qui est de Collegio,

37 siue † de natione, alijs præponendi. Quãuis enim Statutum de eligendo nationali non sit simpliciter, & absolutè loquendo contra libertatem electionis, nihilominus non est adeò alienum, neque remotum ab omni specie coactionis, & violentiæ, vt inde aliquando non possit sequi electio non libera, & per consequens nulla. Et est casus omnibus valde manifestus: Si Princeps, siue Principes ederent Statutum, vt absolutè in suo Dominio nullus omnino eligi posset, siue electus confirmari in Prælatum, vel confirmatus suum non valeat exercere officium, nisi existat ex illis qui subsunt suæ ditioni, pœnitus nullum ponentes discrimen inter dignum, siue indignum, dummodo sit nationalis, vel illis subiectus, excludendo simpliciter omnem extraneum. Quo casu talis electio ita coarctata, censenda est non plenè libera, & ideò nulla, ac irrita, propter sæpius dicta, & repetita, præcipuè cap. 3. nu. 3. & præsertim si non essent tot, tantique digni in illo Dominio, vel natione, secundum numerum Prælationum: quod aliquando solet accidere; quandoquidem iuxta placita communia Theologorum, atque Iuristarum, præsertim D. Thomæ *2. 2. q. 63. art. 2. & seqq.* Dominici Soto *lib. 3. de iustitia, & iure q. 6. art. 2.* Nauarri *de orat. miscel. nu. 3.* bono publico, & Regimini Ecclesiastico non prouideretur opportunè, vt decet. Quod etiam non esset sine aliqua acceptione personarum, quæ opponitur iustitiæ distributiuæ, & ex suo genere semper inuoluit peccatum mortale, vt docet inter alios D. Thom. *2. 2. quæst. citata 63. art. 1. in corp. & in resp. ad argumenta*, & expositores ipsius, *ibidem*, præsertim Bañes *concl. 2.* & in hoc conueniunt omnes Theologi, atque Iuristæ.

Addo

Addo quod ex dispositione Concilij Basileensis, & Decretis Clementis VIII. nouissimè confirmatis à sanctiss. D. N. Vrbano VIII. sæpe in hoc tractatu in particulari relatis, Eligentes, siue Electores, vel vocales tenentur iurare se electuros digniorem: quod non possent exactè obseruare in casu, de quo supra. Hoc quoque in maximum Ecclesiarum tùm sæcularium, tùm regularium nocumentum redundaret, cùm quasi inuiti Electores eligere cogerentur minus idoneum, siue indignum: nam vocales eo casu ex prædicto Statuto tantopere restricti, indignum, attenta solùm qualitate personæ, & non meriti, siue habilitatis, tenerentur etiam nolentes, & repugnante eorum conscientia, eligere, timétes aliquod periculum, siue malum, si contra Statutum Principis agerent.

Eamdem doctrinam, consequenter saltem, tradit Suarez to. 4. *de Relig. lib. 2. cap. 6. tit. de prima, & secunda conditionibus requisitis ex parte eligendi, num. 2. & seqq.* Quam hausit, (vt existimo) ex placitis prædictorum Doctorum, adducens iura antiqua 18. *q. 2. in cap. Abbatem 2.* in quo statuitur, vt eligatur Abbas de proprio Monasterio, cum sequenti tamen additione. *De alijs Monasterijs* (id est eligant) *quando inter se aptam personam inuenire nequiuerint.* Cui addi potest dispositio *cap. nullus inuitus dist. 61.* vbi Cælestinus Papa loquens inquit. *Tunc autẽ alter de altera eligatur Ecclesia, si de Ciuitatis ipsius Clero, cui est Episcopus ordinandus, nullus dignus poterit reperiri.* Ecce quomodo sacri Canones abhorrẽt restrictiuam, siue restrictiuas, de quibus supra. Ideò Suarez, *vbi supra*, ad declarationem verborum quæ relata fuere, inquit. *Et fortasse olim, quando Monasteria Monachorum ita erant inter se diuisa, vt non efficerent propriè vnum corpus, nec haberent vnum Superiorem communem; hoc erat in more positum, vt electio fieret ex proprio Monasterio: allegatumque tamquam ius ordinarium, & commune, quod non licebat prætermittere, nisi in prædicto casu necessitatis; quamquam forte non fuit hoc tam necessarium, quia electio aliter facta valida esset; quia non inuenimus verba irritantia in antiquo iure; & alioquin cum electio futura esset communi consensu saltem maioris partis, poterat communitas cedere iuri suo: imò præsumenda esset ex legitima causa, & necessitate id facere, nisi oppositum manifestè constaret.*

Nunc autem in Religionibus virorum certum est, conditionem hanc non esse necessariam, sed solùm vt electus eiusdem Religionis sit, vt patet ex Clement. 1. de elect. vbi: Ne Religiosus aliquis in Abbatem, vel Prælatum alterius Religionis, vel habitus, vel professionis. Ergo ex vi illius textus solùm est necessaria identitas Religionis, professionis, & habitus: non ergo eiusdem domus, vel Prouinciæ. Expendimus autem supra cap. 3. nu. 11. particulam, de cætero, in eodem textu positam, quia ex ea intelligitur, illud esse ius nouum; post illud autem non habemus ius quod maiorem identitatem requirat, ergo illa sufficit. Denique vsu omnium Religionum ita receptum est. Nam Religiones mendicantes, & aliæ illis similes, tantam habent in se vnitatem, vt distinctio locorum, vel Prouinciarum valde accidentalis reputetur: ideòque nec in eligendo Prouinciali consideratur per se loquendo, vt eiusdem Prouinciæ sit filius, aut habitator; neque in Prælato Conuentuali, quod sit eiusdem Conuentus. Maior huius rei consideratio videtur conseruari in Religionibus Monasticis; tamen quoad hoc fere reducta sunt ad eamdem formam.

Ex quibus nullum infertur præiudicium alternatiuis electionibus Prouinciarum, de quibus in primo cap. latè dictum est, quia semper in illis præsupponitur electio digni. In decreto autem,

de quo

de quo hic agitur, excluderentur indifferenter omnes digni, dummodo extranei, cum inclusione indignorum, dummodo essent nationales. Ob quam rigorosam coarctatiuã de facili oriri possunt insinuata mala, ne dicam maiora, non sine magno disciplinæ regularis detrimento, & iactura libertatis electionum, à sacris Canonibus commendatæ, & non sine rigore sæpius præceptæ, sub pœnis grauioribus; declarando insuper electionem non liberam, nullam, ac irritam.

Eadem, de quibus latè dictum est hoc numero, confirmantur esse traditis expressè in cõclusione principali decisionis sacræ Rotæ Romanæ, *num.* 6 5. præsertim, *num.* 6. *&* 7. vbi ex sententia Butrij, Imol. & aliorum iurisperitorũ, 1. *par. recentior. tom.* 2. *cũ ram Illustrissimo Pamphilio* concluditur electionem ad certum genus personarum redactam, modo paulo ante explicato, esse contra ius. Et ratio assignatur, quia de iure, quilibet idoneus potest eligi, *cap. ad decorem de instit.* In qua decisione inter quã plura dicitur quod Statuta excludentia à beneficio, siue à Prælatura certum genus personarum, rectè appellantur contra ius; hancque resolutionem fertur fecisse sæpissimè Rotam Romanam. Et *nu.* 8. eiusdem prætitatæ decisionis, *sequeretur*, inquit Rota, *quod in omni electione minus idonei præferrentur magis idonei, contrà iuris dispositionem*. Et nu. 10. eiusdemmet decisionis habentur, quæ sequuntur. *Cõsiderabant Domini, quod per indirectum euenire posset, quod electio non sit libera, & per consequens nulla.* Quæ omnia applicari possunt casu quo conderetur decretum, siue statutum, in quo decernatur quòd solum hi qui sunt de tali natione, possint indifferenter, ipsi soli, & non alij eligi in Prælatos.

Summa Cap. X.

1 *In electione summi Pontificis teneantur Electores eligerè digniorem, & nu.* 2. 3. 5. 7. 9.

2 *Cur in constituendo nouo Pontifice præcepit Deus vt vniuersi populi cœtus congregaretur.*

4 *Si quis per se, vel per alium, seipsum eligi in summum Pontificem curauerit, tanquam ambitiosus repelli debet.*

6 *In electione summi Pontificis suffragia vniuscuiusque debent esse libera.*

8 *An possit eligi in summum Pontificem aliquis idoneus, licèt non sit magis dignus.*

10 *Forma iuramenti præscripta in Concilio Constantiensi Cardinalibus in electione summi Pontificis.*

11 *Cardinales ex vigore Constitutionis Gregorij X. eximuntur à quauis obligatione, etiam iuramento firmata; de eligendo hunc, vel illum in Pontificem.*

12 *Appetitus honoris tripliciter potest esse inordinatus.*

13 *Ambitio quid sit, & an sit semper peccatum mortale, & nu.* 14.

15 *Honor quomodo possit ordinatè appeti.*

16 *Ambitionis effectus ex S. Bernardo recensentur.*

17 *Prælaturam optare, siue petere, an sit omnino prohibitum.*

CAP. X.

De Amplissim. DD. Cardinalium obligatione, circa electionem dignioris in Sum. Pont. Rom.

Pvnctvm principale de quo agitur in hoc cap. illud est, An in electione Summi Pontificis teneantur DD. Cardinales electores eligere meliorem, siue digniorem, in foro conscientiæ. Cui diffi-

difficultati respondetur, quod procul-dubio in electione Summi Pontificis
1 Romani, † electores, seu eligentes tenentur semper eligere digniorem, modo iam exposito, præsertim in præcedenti capitulo; cùm nulla maior altitudo excogitari possit in Ecclesia ipso Pontificatu, quod est summum inter Christianos fastigium: quare sequitur nullum esse in Ecclesia maius negotiũ, quàm Summum Pontificatùm alicui committere, partemq; in eo creando habere, qui cœlorum claues retinet, qui totum Domini gregem eius loco regit: quod opus sanè diuinum dici debet.

Hoc idem insinuant verba Pij Papæ Quarti, quæ habentur ad exordium Bullæ ab eo editæ anno salutis 1562. de diligentia, qua vti debent Cardinales in electione Summi Pontificis Romani, de qua latius dicam ad finem huius capitis in declaratione doctrinali, siue magistrali, quæ fit ad Bullam Gregorij Decimiquinti. Verba Pij Quarti sunt quæ sequuntur: *Quod si in quibuslibet Ecclesiarum Pastoribus tantopere prouidendum est, ne quis assumatur indignus; maiorem certè, & perspicaciorem diligentiam in Romano Pontifice eligendo, qui ceteris Pastoribus est præfuturus, & totius Dominici gregis curam habiturus, oportet adhiberi*.

Quamuis conclusio reddatur sufficienter probata, ex adductis in præcedenti cap. ac etiam ex munere Summi Pontificis, qui non solum est pastor vniuersalis ouium Christi, sed ad illum quoque spectat alijs Ecclesijs prouidere de idoneis Prælatis: nihilominus euidentius probatur in particulari ex immediatè sequentibus.

Primo, auctoritate S. Hieronymi *in Leuit.* quæ auctoritas tota registratur *in cap. licet*, 8. *q.* 1. quam auctoritatem ad verbum inuenies apud Origenem *homil.* 6. *in Leuit. cap.* 8. parum post principium, *pag. mihi* 82. *col.* 2. *impress. Parisien.* 1604. vbi assignans rationem,
2 siue causam, quare † Deus præceperit, vt in constituendo nouo Pontifice, vniuersi populi cœtus congregaretur, inter alia inquit, *Vt sciant omnes, & certi sint, quia qui præstantior est ex omni populo, qui doctior, quiue sanctior, ac in omni virtute alijs eminentior, ille ad Pontificatum eligitur*.

Secundo, auctoritate S. Antonini Archiepiscopi, qui tom. 3. suæ Summæ, *tit.* 21. *de electione Papæ, cap.* 2. *§.* 7. *ad initium*, post quã statuit amplissimos Dominos Cardinales posse eligere Papam, vndecumque voluerint, ad præscriptum sacrorum Canonum, & Conciliorum, statim inquit: *Supposita tamen æquali sufficientia in aliquo qui sit de Collegio, ac in alio extraneo, magis expedit de Collegio eligere, propter rationes ibidem assignatas*.
3 Et §. 8. vbi quærit, an Domini † Cardinales teneantur eligere in Summum Pontificem meliorem, ac doctiorem alijs, post multa respondet affirmatiuè; maximè verò, *quando elector sua voce auget, siue peruenitur ad numerum sufficientem electionis: tunc, & eo casu*, ait S. Antoninus, *debet illum eligere, quem iudicat meliorem*. imò subdit secundum sententiam Augustini de Ancona in sua Summa de potestate Ecclesiæ, *q.* 3. *art.* 3. *in resolutione*, *§. ex parte eligentis*, vbi de electione Summi Põtificis ex professo tractans, *Si per eligentem*, inquit, *potest eligi æqua facilitate doctior, & sufficientior, sicut minus sufficiens, puto quod tenetur doctiorem, & sufficientiorem eligere, æqua facilitate supposita*. Quibus addit rationem Augustinus de Ancona, vbi supra art. 3. in corpore: *Quia conscientia stringit eum ad istud*. deinde subdit: *Illi autem qui dicunt, quod sufficit eligere doctum & suf-*

& sufficientem, veritatem dicunt, nulla comparatione facta boni ad meliorem, vel docti ad doctiorem; vbi autem fit, non sufficit. Superaddens statim: *Multum enim quis haberet largam conscientiam, quando aqua facilitate potest habere meliorem, sicut bonum, & magis bonum dimitteret, minusq; sufficientem, ac minus bonum eligeret*. Et art. 4. in resolut. inter cætera ait, *Expedit tamen Electori, & suadendum est sibi, quod meliorem, ac optimum eligat: hoc est enim speciale in electione Summi Pontificis, quod Electores peccatum acceptationis personarum committunt, dum scienter præferunt minus dignum, digniori*.

Denique S. Antoninus §. 11. *eiusdem cap*. expressis verbis tradidit, quòd si DD. Cardinales contra conscientiam eligant minus idoneum propter pecuniam, siue aliorum preces, vel quia non habeant personam magis sibi fauorabilem, vel alio consimili irrationabili respectu, hoc est grauissimum peccatum. Addens,
4 *Si † quis Cardinalium, per se, vel per alium, diuersis vijs seipsum eligi in Summum Pontificem procurauerit, se maximè ambitiosum declarat*. Vnde iuxta Canonum sententiam, tanquam ambitiosus repellendus venit. Et ad omnium confirmationem refert dictum Simmachi Papæ tenoris sequentis, *Vilissimus est putandus, si sanctitate non præcellat, qui est honore præstantior*; quam sententiam tradit etiam Angelus *verb. elect. circa finem num. 21*.

Hanc sententiam vt veram proponit, atque defendit Hieronymus Manfredus Bononień. quem sæpius citat, atque valde cōmendat Hieronymus Platus Iesuita, *lib. de Cardinal. dignitate, in suo tract. de Card. Sancta Romana Ecclesia, par. 1. in discursu, siue cap. 7. ab eo directo D. Cardinali Rusticuccio*, cui titulus extat, *De officio generali DD. Cardinalium, circa finem. §. Pontifice vita functo*, &c. dum sermonem habens de electione Summi Pontificis, inquit, *Quo citius, ac satius possunt*, (scilicet DD. Car-
5 dinales) *curare debent, penitus † abhorrentes ab omni munerum corruptela, amore, spe, cupiditate, metu, aut quauis animi sollicitudine prorsus exuti, magna humanitate ad id muneris accedentes. Quod si secus fecerint, peccatum æterna pæna dignū; atque maledictione diuina admittūt, luentq; facinoris huius pænam, corpore, animoq;*.

Quod clarius expressit in eodem tractatu, sed cap. 26. directo Cardinali Gioiosæ, inscripto ab eodem Auctore, *De inconsiderato, atque inutili DD. Cardinalium processu, ad electionem Pontificis*. Postquam enim magno verborum apparatu ostendit inutilem esse electionem, in qua tractatur ante Conclaue, vel post, vt eligatur aliquis determinatæ nationis, respiciendo non ad Dei honorem, atque suæ Ecclesiæ vtilitatem, sed ad priuata commoda, siue vtilitatem, huius rationem assignans, ait: *Quia ad eligendum Christi Vicarium, Cardinales omnes integritate animi, optimaq; mente accedere debent, non autem precibus, aut pretio corrupti, amore, aut odio aliquo; sed tota cogitatione respiciant, vt oportet, ad vtilitatem Ecclesiæ, honorem Dei præpotentis ante oculos habentes. Si verò secus fiat, oleum, atque operam apud Deum, & homines perdunt; quoniam tanta potestate sibi tradita abutuntur; ita quod æternos sibi cruciatus acquirunt in alia vita, in hac verò, summum dedecus, atque infamiam contrahunt*.

Ad medium quoque illius capitis 26.
6 iterum repetit. *Sciant † Cardinales in electione Pontificis, suffragia vniuscuiusque libera esse debere*.

Tandem concludit illud Caput per sequentia verba. *Concludamus itaque, si Cardinales per audaciam, ambitionem,*

aut

aut corruptelam, aliquem Pontificem eligant, electionem huiusmodi esse erroneam. Hæc ille. Cetera eiusdem Authoris non referuntur, cùm sint nimio rigore resperſa, valdeq. prolixa.

Quam ſententiam quoad omnimodam libertatem, defendit Nauarrus *tomo primo Conſiliorum, lib. 1. tit. de electione canonica conſ. 1. num. 2.* Ibi enim expendens quanti facienda ſit omnimoda libertas Electorum, inquit. *Omnis electio metu facta, eſt ipſo iure nulla, per textum putatum ſingularem, cap. vbi peric. §. cæterum, de elect. in 6.* ſubdens immediatè: *Quatenus requirit etiam in electionem Papæ, voluntatem liberam eligendi, ſic quod alias non ſit futura valida; quæ communis eſt Doctorum ſententia.*

Quam ſententiam rationibus ibidem adductis, iterum confirmat. & *num. 3. eiuſdem citati conſ. 1.* referens ſe ad illa, quæ docuit in ſuo Manuali *cap. 17. numero 30. & cap. 22. num. 51.* vniuerſaliter aſſerit, quod *omnis metus, etiam non iuſtus, reddit actum nullum, ac inualidum quo ad forum conſcientiæ, ſi principaliter fiat ob illum metum.* Hæc ille.

7 Idem Platus Ieſuita,† adducit, ac ſtrenuè defendit, vti veram, propoſitam ſententiam S. Antonini; quam varijs rationibus, & auctoritatibus ampliat, vti eſt videre in citato lib. de Cardinalis dignitate, atque officio, præcipuè *cap. 21.* per totum, & ſignanter *§. Is igitur.* vbi per modum neceſſariæ illationis, infert quaſi ad verbum, noſtram ſuperius propoſitam concluſionem, dum de Cardinalibus Papæ Electoribus ait: *Itaque non ſolum graui ſe ſcelere obſtringunt, ſi inepto ſuffragium ſuum tribuant, ſed etiam ſi illud tribuant apto, prætermiſſo tamen aptiori: oportet enim, vt dixi, vt eum eligant, qui præter cæteros maximè aptus videatur.* Hæc ille verbatim. In eodem cap. & §. idem confirmat, adducitq. ſententiam Cardinalis Albani *q. 11. de Cardinal.* dicentis, Cardinales vulnerare ſuas conſcientias eligendo idoneum, *quando magis idoneum eligere potuiſſent,* citans pro ſua ſententia Abbatem, & Decium.

Tertio, confirmatur ſupradicta concluſio, ex adductis à Silueſtro in ſua Sũma, *verb. electio. 3. num. 3.* vbi ſermonem faciens de Cardinalibus Summi Pontificis electoribus, ait: *Debent primo eligere cæteris meliorem in conſcientia eligentium.* Et paucis interiectis, reſpondens ad obiectionem illorum, qui conãtur aſtruere,

8 † ſufficere vt eligatur idoneus, licet non ſit magis dignus, inquit, *Eorum dictum ſecundum Theologos, ac Iuriſtas, debere exponi in foro contentioſo, non autem in foro conſcientiæ;* quapropter ſtatim ſubdit, *debent ſecundo eligere, cæteris paribus, doctiorem.*

Quarto, magis corroboratur ex illis, quæ tradit Nicolaus Garzias *tract. de benefic. par. 7. cap. 16. nu. 2. ad calcẽ,* vbi poſt allatas auctoritates 36. grauiſſimorum Doctorum, Theologorum, atque Iuriſtarum, innixus etiam cuidam Deciſioni Sacræ Rotæ Romanæ, *Toletana Canonicatus, die 18. Maij 1584.* coram S. D. Clemente Octauo, tunc Auditore

9 Rotæ, expreſſe inquit, † *Eligendus eſt dignior, non ſolum ad Summum Pontificatum, verum etiam ad quemlibet Epiſcopatum.* Ex quibus verbis liquido demonſtratur tanquam certum, atque conſtans apud omnes, in electione Sũmi Pontificis præferendum eſſe digniorem. Quod etiam proportionaliter venit obſeruandum in electionibus Epiſcoporum, quorum munus eſt paſcere oues ſuæ curæ concreditas.

Hieronymus Campanil. Epiſcopus Laquedoneñ, in ſuo Diuerſorio Iuris canonici, *rubric. 7. cap. 6. num. 71. per totum, præcipuè verò §. Et cum de elect. &c.* ibi loquens in particulari de electione 11

Papæ, ad verbum inquit, *Satis est in hoc loco pauca tantum adijcere pro electione Papæ, cuius in præsentia agitur; & non recedo à communi sententia de omni electione verba generalia faciente: ac propterea in ea sum resolutione, teneri quemlibet ex amplissimis Cardinalibus, sub pœna lethalis criminis, eligere idoniorem: ita quod dicunt aliqui id adeò verum, vt neque astringantur Cardinales aliquem eligere ex eorũ Collegio, sed alium quærere, qui sit magis idoneus*. Pro qua sententia inter alios Auctores, citat Hieronymum Manfredum, de quo supra Alciatum, Raudens. Rebellum, & Hieronymum Platum.

Quæ omnia, & singula, videntur valde conformia statutis, primo in Concilio Constantieñ. sess. 40. tit. de forma, & modo eligẽdi Papam, post medium,

10 per sequentia verba: † *Quod Cardinales in electione Papæ teneantur insuper iurare, & iurent dicti Electores, antequam ad electionem procedant, quod in huiusmodi electionis negotio, attendant, quod eis imminebit, cum de creatione agitur Vicarij Iesu Christi, successoris B. Petri, vniuersalis Rectoris Ecclesiæ, gregis Dominici directoris, puris, & sinceris mentibus, & quantum credant publicæ vtilitati Vniuersalis Ecclesiæ proficere, omni cuiuscunque nationis persona, vel alio inordinato affectu, odio, gratia, vel fauore, abiectis, procedere; vt eorum ministerio de vtili, & idoneo vniuersalis Ecclesiæ pastore prouideatur*.

Secundo statutis quoque in *cap. licet*, in *cap. ne Romani*, & *in cap. vbi periculũ*, in quo continetur Constitutio Gregorij Decimi, vltimo edita in Concilio Lugduneñ. circa electionem Summi Pontificis, per quam ampliat, & confirmat ordinata circa hoc in prçcitatis Capitulis, à Clemente V. & Alexandro III.

11 In qua Constitutione † Gregorij X. præcipuè §. *ostentatur*, magna verborũ exaggeratione præcipitur, vt Domini Cardinales, deponentes omnem inordinatum affectum, atque necessitatem ad certum aliquem eligendum, ex vi obligationis, siue pactionis, condicti, intendimenti, ac similium, quibus ordinariè adimitur libertas eligendi; sine qua omnimoda libertate, vt asserit Pontifex ille, cessat omnis electio, illos hortatur, vt attentius cogitent, quid eis immineat, cũ agitur de Vicarij Iesu Christi, successorisq. Petri, Rectoris vniuersalis Ecclesiæ, gregisq. Domini directoris electione; in qua Deo puris, & liberis mentibus intendentes, vtilitatem publicam solum præ oculis habentes, abdicatis proprijs, & priuatis commodis; non in se, neque in suos respicientes; non quæ sua sunt, sed quæ Dei & Ecclesiæ, diligentius perquirant.

Quod vt liberius exequi valeant, ad cautelam, eosdem eximit ab omni, & quacumque obligatione, etiam iuramento firmata, de eligendo hunc, vel illum.

Quorum omnium, & singulorum, quamuis multiplex possit assignari ratio, placuit tamen summariè illam, vel illas fideliter referre, traditas in Concil. Basileensi sess. 12. tit. de electionibus, & cõfirmationibus Episcoporum, & Prælatorum. videlicet, *Quoniam tales oportet esse Prælatos, qui tanquam columnæ, & basis ipsam Ecclesiam doctrina, ac meritorum viribus firmiter sustentant, ij ad quos ius pertinet eligendi, omnem curam adhibeant, vt dignam coram Deo, & hominibus electionem faciant, exactamq. proinde apponant sollicitudinem, vt tales eligant, qui tanto officio valeant satisfacere, scientes, quod si dolosè vel negligenter, ac timore Domini postposito, in re tam graui se gesserint, sicut auctores erunt, & causa malorum Pastorum, ita participes fiant pœnarum, quas ipsi mali Pastores in districto Dei iudicio patientur*. Et *sess.* 23. eadem

reno-

renouantur. Hoc idem præcipitur in Concilio Prouinciali Coloniensi celebrato 1536. *par.* 1. *cap.* 7. *&* 8. & in Concil. Trid. *sess.* 24. *cap.* 1. *de Reformatione*, vbi post quam statuit magnopere esse elaborandum, ne in electione eius qui supra omnes gradus constituitur, error committatur, assignans rationem, ait: *nam totius familiæ Domini status, & ordo ruet, si quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite*.

Quod magis explicat Sotus relatus à Gutierez, *lib.* 2. *canon. qq. cap.* 11. *nu.* 1. parum post medium, dicens, quod si in omnibus sacerdotijs & præcipuè in habentibus animarum curam, hoc necessarium est; quanto id magis necessarium erit in Episcopis præficiendis, vtpote quorum administratione tota salus spiritualis Christianæ Reipublicæ periclitatur? Addo ego, si in Episcopis, multo magis in supremo vertice vniuersalis Ecclesiæ.

Et num. 4. ait: *Contra iustitiam distributiuam, & commutatiuam, fidem populo, & Ecclesiæ frangit, qui non optimum ei ministrum absque fraude, & dolo prouidet; ac proinde peccat mortaliter, vt probat Dominicus à Soto, lib.* 10. *de iustitia, & iure, q.* 2. *art.* 3. Hæc ille.

Quamobrem *in cap. nihil. tit. de elect.* expressis verbis dicitur. *Nihil est, quod Ecclesiæ Dei magis officiat, quam quod indigni assumantur Prælati ad regimen animarum*.

Cuncta hæc arbitranda veniunt, non tantum ad placitum, neque secundum iudicium cuiusque indifferenter, sed virorum sapientum, vereque zelum Dei ac iustitiæ eius habentium, de quibus longa temporum experientia certum est apud omnes, quod sint viri recti, iusti, sapientes, bonique vniuersalis Ecclesiæ amatores ac promotores.

Denique dispositio, siue tenor Constitutionis editæ à S. D. N. Greg. XV. 6. Kalend. Decemb. Pontificatus sui Anno primo, de electione Rom. Pontificis, cuius initium est; *Aeterni Patris Filius, &c.* de qua paulò post, confirmat, imò præcipit obseruantiam eorum, quæ superius tradita fuere, circa electionem digni, & idonei ad tale onus, secundùm Deum.

Nam inter cætera quæ in prædicta Constitutione præcipiuntur, illud est, vt non fiat electio summi Pontificis, nisi conclaui iam clauso, & post celebrationem Missæ, præmisso iuramento à DD. Cardinalibus de quibus fusius in eadem Bulla.

Ex quibus omnibus licet colligere digniorem esse omnino eligendum, modo tamen pluries superius declarato.

Quia sæpe in hoc Capitulo, præsertim num. 4. facta est mentio de ambientibus Prælaturas, & de odio prosequendo enorme vitium ambitionis, breuiter dicam, quid sit Ambitio, & quales sint fructus pessimi istius pestilentissimi vitij. Quod semper est peccatum; quia repugnat charitati, vt optimè colligit D. Thom. 2. 2. *q.* 131. *art.* 1. *argum. sed contra*, ex sententia Apostoli 1. *Cor. cap.* 13. & in corp. eiusdem articuli, postquam dixit, honorem importare *quandam reuerentiam alicui exhibitam in testimonium excellentiæ eius*. Subdens: *In tantum debet homini placere testimonium suæ excellentiæ, quod ab alijs exhibetur, in quantum ex hoc paratur sibi via ad hoc, quod alijs prosit*.

Et vt magis, & clarius exprimat malignitatem peccati ambitionis, antequã eam diffiniat, siue describat, præmittit distinctionem de triplici modo, quo cõtingit, vt aliquis homo habeat appetitum honoris inordinatum, per sequentia verba. *Tripliciter* † *autem appetitum*
12 *honoris contingit esse inordinatum*. *Vno modo*

Imperator triumphans, & sic de alijs.

16 Effectus enormes † ambitionis in parte describit sanctus Bernardus dicẽs. Ambitio *subtile malum, secretum virus, pestis occulta, doli artifex, mater hyppocrisis, liuoris parens, vitiorum origo, tinea sanctitatis, excæcatiex cordium; ex remedijs morbos creans, & medicina laborem generans.*

Merito itaque sanctus Ioannes Chrysostomus hom.56. in Gen.cap.30. *Ne ambitionem,* (ait ille) *sectemur, nihil enim periculosius, id quod verum experientia satis didicimus.* & hom.83. in Io. cap.18. *Graue quidem est ambitio, graue inquam, & quæ animum perdere valeat.* Idem S. Ambrosius, *lib.4. in Lucam, cap.4.* & sanctus Hieronym. *ad Rusticum Monachum*; & pariter sanctus Augustinus, *lib.5. de ciuit. Dei cap.21.* & sanctus Gregorius magnus, *par.13. Pastoral. admonit. secunda.*

Scio equidem, quod appetitus moderatus ad prædicta non dicitur ambitio,
17 neque omnino prohibitum est † Prælationem optare, siue petere, secundum tamen formam, quam tradit D. Tho. *2.2.q.185. art.1. in corpore, & in responsione ad argumenta,* præsertim *ad primum, & secundum:* quam formam euidenter colligit sanctus Doctor ex multis locis sacræ scripturæ, & sanctorum Patrum ibidem citatis; & doctrinam corporis eiusdem articuli concludit per verba sancti Chrysostomi *homil.35.* in Matth. vbi exponens illa verba Apostoli, *Qui Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat,* inquit. *Opus quidem desiderare bonum, bonum est: priuatum autem honorem concupiscere, vanitas est. Primatus enim fugientem se desiderat, desiderantem se oret.* Et in responsione ad primum adducens verba sancti Augustini, *lib.19. de ciuit. Dei, cap.19.* inquit. *Qui Episcopatum desiderat, &c. quia nomen Episcopi, nomen operis est, non honoris. Græ-* *cum enim Epi, idest super, scopus vero intentio est: ergo Episcopon grace, si velimus latine superintendere, possumus dicere, vt intelligat non se esse Episcopum, quia præesse, & non prodesse dilexerit.* Et in responsione ad secundum argumentum dicit, quod appetere statum Religionis licet, cum sit via ad perfectionem; statum vero Episcopalem, cùm dicat perfectionem, quæ præexigitur in Episcopo, ideo est præsumptuosum, quòd aliquis perfectum se reputat. Et sanctus Ioannes Chrysostomus, *hom.35. in Matth.* merito inquit: *Primatum Ecclesiæ concupiscere, neque iustum est, neque vtile.*

Ex Statuto Symmachi epist.1.cap.5. Nullus itaque per ambitum ad Episcopalem honorem permittatur accedere: nam cum hic excessus vi laica conuersatione culpetur: quis dubitat, quin Religiosis, & Deo seruientibus incutiat opprobrium?

Et S. Gregorius lib.7. epistolarum epist.110. in antiquis Exemplaribus operum illius, parum post initium. *Si recti libraminis examinatione* (inquit) *pensetur, dum improbe ad inanem gloriam locum festinat vtilitatis arripere, eo ipso magis quod honorem quærit, indignus est.* Et post pauca concludit, *Sic qui vltro ambit, vel importune se ingerit, est procul dubio repellendus.* Et statim prædictorum reddens rationem, subdit. *Nam qui sic nititur ad altiora conscendere, quid agit nisi vt crescendo decrescat, & ascendendo exterius, interius ad profunda descendat?*

Modus vero vtendi, siue ad practicam reducendi ea quæ pie, ac sancte statuit S.D.N. Greg.XV. de eligendo summo Pontifice, de qua supra sub num.11. mentionem fecimus, est ille latè, & patenter expressus, in Cæremoniali continente ritus electionis Romani Pontificis, eiusdem Gregor.XV. ius-

ſu edito, & Romæ impreſſo ex typographia Cameræ Apoſtolicæ 1622. à pag. 73. vſque ad 121.

Et quia nimis prolixum eſſet cuncta hic enarrare; ideo remittimus Lectorem ad ſupradictum librum ſatis notum, & communem.

Summa Bullæ Gregorij XV.

De electione Romani Pontificis.

1 *Deſcribitur, qua, & qualis diligentia adhibenda ſit in electione ſummi Pontificis Romani, vniuerſalis Eccleſiæ Paſtoris.*

2 *Prædicta Conſtitutio non eſt inutilis, immo valdè vtilis.*

3 *Summus Pontifex Gregorius XV. declarat quod auctoritate ſua diſponit, quæ continentur in dicta Bulla.*

4 *Ponuntur tres formulæ, quibus vti poſſunt Illuſtriſſimi Cardinales in electione Romani Pontificis, per ſcrutinium ſcilicet, per compromiſſum, & quaſi inſpirationem.*

5 *In electione Pontificis Romani, per viam ſcrutinij, & acceſſus, & per viam compromiſſi, nemo poteſt eligere ſeipſum.*

6 *In ſcrutinio, vel ſcrutinio, & acceſſu, neceſſaria eſt publicatio ſuffragiorum.*

7 *Quid agendum caſu, quo plures euadant electi ſuffragiorum paritate, vel imparitate.*

8 *Quibus verbis præſtandum ſit iuramentũ in prædicta electione Romani Pontificis.*

9 *De inſcriptionibus, & ſignis ſchedularum pro ſuffragio præſtando.*

10 *De complicatione, obſignatione & aperitione ſchedularum.*

11 *De nullitate ſuffragij acceſſus, quandoue ſchedulæ ſunt aperiendæ, præſertim in ea parte in qua eſt nomen eligentis.*

12 *Quomodo in ſchedulis ſcribendum ſit nomen electi, & in qua parte fieri debeat inſcriptio ſchedularum.*

13 *Quando habeat locum acceſſus, quando & quomodo fieri debeat.*

14 *Tam in ſcrutinio quàm in acceſſu, non licet plures nominare, cuique fieri poſſit acceſſus.*

15 *Semel tantum licet accedere in vno ſcrutinio, & per acceſſum non receditur à nominato in ſcrutinio.*

16 *Quomodo ſit facienda numeratio ſchedularum, quodque agendum ſit, ſi numero Cardinalium ſchedulæ non reſpondeant.*

17 *Statuuntur pœnæ contra non obſeruantes prædicta.*

18 *Quomodo ſuffragia Cardinalium infirmorum ſint ferenda, & de eorum acceſſu.*

19 *Scrutatores & deputati pro votis infirmorum, quomodo extrahantur, & quam pœnam incurrant, ſi aliquid ſecreti reuelent; deque munere recognitorum, & de combuſtione ſchedularum.*

20 *Quomodo & quando in die fieri debeat ſcrutinium vel compromiſſum.*

21 *Omnino prohibentur ſub pœnis de quibus in Conſtitutione, ne fiant pactiones, promiſſiones, ſigna, & alia huiuſmodi.*

22 *Declarantur illa quæ nullam reddunt electionem Romani Pontificis, & deſcribuntur pœnæ eligentium, electorum, contra formam præſcriptam in eadem Conſtitutione.*

23 *Præcipitur obſeruantia ſecreti in electione Romani Pontificis, & prohibetur Cardinalibus mutatio ſiue alteratio huius Conſtitutionis.*

24 *Deputantur exequutores contentorum in dicta Conſtitutione.*

25 *Non excluduntur ab electione Romani Pontificis Cardinales, etiam quod ſint cenſuris irretiti.*

26 *Derogatur Conſtitutionibus, Decretis Conciliorum, & alijs prædictæ Conſtitutioni oppoſitis.*

27 *Quoties & quando iurare debent Cardinales de obſeruantia prædictorum.*

28 *Reſtringitur derogatio, de qua in §. non obſtanti-*

stantibus, indicando successoribus Pontificibus obseruantiam huius Constitutionis.

29 *Mandatur publicatio huius Constitutionis cum alijs consuetis clausulis exequutorialibus.*

30 *Proponitur Conclusio Constitutionis. Nulli ergo hominum, &c.*

GREGORIUS EPISCOPUS seruus seruorum Dei:

Ad perpetuam rei memoriam.

AETERNI Patris Filius, Magister, & Legislator noster Christus Dominus, cuius omnis actio, nostra est instructio, licet portaret omnia verbo virtutis suæ, nec esset quicquam absconditum ab oculis eius; tamen priusquàm ad Apostolatus munus duodecim Apostolos eligeret, & nominaret, quod aliàs vnquam fecisse in scripturis non legimus, pernoctare voluit in oratione Dei: & antequam B. Petro ouium suarum curam committeret, tertiùm repetita interrogatione, trinã extare æterni amoris eius professionem: Nos scilicet erudiens quanta diligentia, cautione, & cura in omnium Pastorum electione adniti debeamus, vt boni eligantur, & fideles, præsertim verò in Beati Petri Successoris, qui Orbis est lumen, Doctor gentium, & Pastor Pastorum. Quapropter
1 † satis etiam admonemur, nihil eorum, quæ ad electionis Romani Pontificis negocium cautius & melius transigendum conducunt, omitti debere: salus enim non vnius membri, sed totius corporis agitur, cum de capite consulitur. Igitur etsi diuersis fel. rec. Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, & Sanctorum Patrum decretis salubriter prouisum est, vt eius electio ritè, & rectè peragatur, & in ea non caro & sanguis, aut humana sapientia, quæ stultitia est apud Deum, dominetur; sed Spiritus sancti gratia omnia dirigantur, & gubernentur: nihilominus,
2 † vt dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat scientiam, experientia compertum est salubriori remedio locum non deesse. Nos igitur, quos posuit Dominus, licet nullis suffragantibus meritis, regere Ecclesiam suam, ne in extremo die prætermissi officij in re tanti momenti à nobis ratio à districto Iudice exigatur, quod multorum etiam votis, & postulationibus multum expetitum est, sancti Spiritus adspirante gratia, faciendum decreuimus.

3 Matura itaque cum † Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Cardinalibus deliberatione habita, de eorumdem Fratum consilio pariter, & assensu, hac nostra perpetuò valitura Constitutione, statuimus, decernimus, & declaramus, in posterum electionem Romani Pontificis fieri aliter non posse, quàm in Conclaui, & eo clauso, ac post celebratum in eo prima die Sacrosanctum Missæ solitum Sacrificium, cui Cardinales interesse, & in eo communicare consueuerunt;
4 ac per † secreta schedularum suffragia, duarum ex tribus partibus Cardinalium, in Conclaui præsentium: præterquam si omnes, & singuli Cardinales similiter in Conclaui præsentes, nemine dissentiente, aliquibus ex eorundem Collegio Cardinalium committerent eligendi potestatem, vt vice omnium Ecclesiæ Catholicæ prouiderent de Pastore: aut nisi communiter ab omnibus, & singulis Cardinalibus, qui itidem in Conclaui præsentes erũt, nemine pariter dissentiẽte, quasi per inspirationem, nullo præcedente de persona speciali tractatu, per verbum,

ELIGO, intelligibili voce prolatũ, aut
ſcripto, ſi voce fieri non potuerit, ex-
preſſum, fuerit celebrata. Numerum
autem Suffragiorum duarum ex tribus
partibus Cardinalium in Conclaui præ-
ſentium, vt electio per viam Scrutinij,
ſiue Scrutinij, & acceſſus valida ſit, de-
cernimus, & declaramus ita eſſe cenſen-
dum, vt in duabus tertijs partibus Suf-
fragium electi non numeretur; nec
5 † quiſquam, ſiue Scrutinij, ſiue Scrutinij
& acceſſus, ſiue Compromiſſi via pro-
cedatur, ſeipſum eligere, ſeu ſuffragium
ſibi dare vllatenus poſſit: Electi tamen
perſona, ſi in Conclaui ſit, debeat in nu-
merum Cardinalium computari. Rur-
ſus nemo per viam Scrutinij, ſeu Scru-
tinij & acceſſus, habeatur pro electo, ni-
6 ſi † publicatis omnibus ſuffragijs, & ele-
cti, ſi numerum tantummodo duarum
ex tribus partibus habuiſſe compertum
ſit, etiam ſchedulis apertis. Ac ſi con-
7 tingat † plures in ſchedulis nominatos,
duas tertias partes ſuffragiorum tuliſſe,
in ſuffragiorum paritate neuter ſit ele-
ctus; in imparitate verò, qui numero
ſuffragiorum ſuperior erit, dummodo
duas tertias partes, etiam in vno ſuffra-
gio excedat, electus cenſeatur. Inſuper
in vnoquoque Scrutinio antequã ſche-
dula in calicem mittatur, à quolibet
Cardinale iuramentum, alta, & intelli-
8 gibili voce fiat, his verbis: † TESTOR
CHRISTVM DOMINVM, QVI
ME IVDICATVRVS EST, ME
ELIGERE QVEM SECVNDVM
DEVM IVDICO ELIGI DE-
BERE, ET QVOD IDEM IN
ACCESSV PRAESTABO. Et
hoc iuramentum à nullo omittatur.
Suffragiorũ autem ſchedulæ huiuſmo-
di tàm Scrutinij, quàm acceſſus, vbi fie-
ri potuerit, impreſſæ omnino eſſe de-
beant; vbi non potuerit, vnius tantum
9 manu ſcriptæ ſint; ita † videlicet, vt tam
impreſſæ, quàm ita ſcriptæ, ea omnia,
quæ in ſchedulis huiuſmodi exprimi
ſolent, contineant, præter ſola nomina,
ſeu denominationes eligentis, & electi,
& infraſcripta ſigna, quæ omnia manu
eiuſdem eligentis ſcribantur: & nomen
quidem eligentis in prima parte ſche-
dulæ, electi verò in ſequenti; & rurſus
electi, quantum fieri poterit, charactere
alterato, ita vt cognoſci non poſſit: eaq;
10 † ſchedulæ pars, in qua erit eligentis
nomen, claudatur, ac ſigillo ad hoc pa-
rato, ac ſecretè habito, non autem eo
quo quiſque vti ſolet, obſignetur. Vt
autem videri poſſit, ne qui alicui acceſ-
ſit, eidem in Scrutinio ſuffragium dede-
rit, ſchedulæ omnes duobus alijs ſignis
in vltima parte ſignẽtur, numero nem-
pe aliquo, & breui dicto ſacræ Scriptu-
ræ, vel alio huiuſmodi; quæ ſigna in
vtraque ſchedula tàm Scrutinij, quàm
acceſſus, eadem ſint. Poſtea verò pars
illa ſchedulæ, vbi hæc ſigna erunt, etiam
complicetur, & obſignetur, ne à Scruta-
toribus videri poſſit, niſi poſtquam fue-
rit per Scrutinium, & acceſſum electio
perfecta; quo caſu ſchedulæ acceſſus à
Scrutatoribus ea in parte, vbi duo prædi-
cta ſunt ſigna, aperiantur, iiſq; inſpectis,
earum ſigillis, aliæ ſchedulæ cum iiſ-
dem ſignis notatæ, & in Scrutinio datæ
reperiantur; vt videlicet an duo hæc ſi-
gna, & ſigillum eadem ſint cognoſca-
tur, & inde duo ſuffragia ab eodem
Cardinali vni data non fuiſſe appareat.
11 At ſi inter ſchedulas † Scrutinij nulla
reperietur iiſdem ſignis notata, quibus
ſchedula acceſſus ſignata erit, aut ſi quis
eidem acceſſerit, quem in Scrutinio no-
minauerit; vtroque caſu ſuffragium ac-
ceſſus nullum ſit. Subſcriptio autem,
ſeu nomen eligentis reſignari non poſ-
ſit, niſi contingat, vt ſigillum, & alia
duo prædicta ſigna ſint eadem cum ſi-
gnis, & ſigillo alicuius alterius Cardi-
nalis,

nalis, aut alia difficultate cogente. Quod
12 autem attinet ad nomen Electi, † illud
eo modo à Cardinalibus scribatur, quo-
modo in folio impresso, vbi in Concla-
ui notari suffragia solent. Præterea, vt
secretò cautius consulatur, schedulæ suf-
fragiorum conficiantur, vna, seu pluri-
bus in mensis, in media Capella consti-
tutis, ita à Cardinalibus remotis, & cir-
cumseptis, vt quid scribatur ab alijs vi-
deri non possit. Si quis verò ad mensam
accedere, impeditus valetudine non po-
terit, is suffragium suum in loco suo se-
cretè conficere debeat, & ad illud acci-
piendum vltimus Scrutatorum accedat.
13 Et vt † accessus secretè etiam peraga-
tur, Scrutinio publicato, si electio per
consensum duarum partium in eo non
fuerit celebrata, statim antequam ad
alios actus deueniatur, Cardinales sche-
dulam pro accessu formatam, prædictis
in mensis conficere, sicut in Scrutinio,
teneantur. Porrò vsus schedularum pro
accessu talis erit. Qui accedere alicui
ex nominatis in Scrutinio voluerit, eius
nomen scribet: qui verò noluerit, ne
cognosci possit eum nulli accedere, in
loco nominis scribat NEMINI. Nul-
14 li autem † tam in schedula Scrutinij,
quàm accessus, plures nominare liceat;
alioquin suffragium, in quo plures fue-
rint nominati, nullum sit; accedere ta-
men vni ex nominatis à se in dicta sche-
dula, vel alij, dummodo aliquod aliud
suffragium in eodem Scrutinio tulerit,
non prohibeatur, & in numerum Car-
dinalium in Conclaui præsentium nu-
15 meretur. Neque in quolibet † Scruti-
nio, nisi semel accedere liceat; neque
per accessum ab alterius nominatione,
in Scrutinij schedula facta, recedi de-
cernimus, & declaramus. Insuper an-
tequam schedulæ, siue Scrutinij, siue
accessus, à Scrutatoribus aperiatur, om-
nes ab ijs diligentissimè palam nume-
16 rentur: & si † plures repertæ fuerint,
quam sint Cardinales in Conclaui præ-
sentes, omnes comburantur, & iterum
ad suffragia statim deueniatur. Si quis
autem aliquid ex supra expressis non
17 † seruauerit, aut quomodocunque dire-
ctè, vel indirectè in aliquo contrauene-
rit, sententiam excommunicationis ip-
so facto incurrat. Præterea statuimus,
18 & ordinamus, quod si aliquem † infir-
mitas impediuerit ad Scrutinium veni-
re, ad eum adire debeant tres Cardina-
les, sorte ante Scrutinium, vt infra ad
hanc rem ex omnibus Cardinalibus per
vltimum Diaconorum extracti, cum
capsula perforata, sed inani, & palàm à
Scrutatoribus clausa, cuius clauis super
altare remaneat, & Schedulam impres-
sam illi deferre; ipseq. illam, sicut alij
Cardinales, præuio iuramento supra-
scripto, secretè conficere teneatur; de-
inde in capsulam conijciat, eaq. per eos-
dem Cardinales relata, & aperta, in ca-
licem schedula mittatur. Publicato de-
inde Scrutinio, si accessus agendus erit,
vt etiam infirmi accedere possint, vnum
ex folijs, in quibus nomina Cardinaliũ,
& suffragiorum numerus notantur, à
tribus Cardinalibus prædictis sumatur;
& palàm recognito numero suffragio-
rum, quæ quisque in Scrutinio tulerit,
ad infirmum, vna cum alia impressa
schedula, pro accessu parata, & cum ea-
dem capsula ab ijs deferatur. Infirmus
verò alicui accedere, vel nemini acce-
dere debeat, omniaq. & singula seruen-
tur, quæ de Scrutinij schedula supra
ordinata sunt, sub eadem excommuni-
cationis latæ sententiæ pœna. At si quis
scribere valetudine impediatur, per a-
lium præuio iuramento, ab eo qui scri-
bet præstando, de seruãdo secreto, quod
sub eadem excommunicationis pœna
seruari mandamus, scribere liberè pos-
19 sit. Ad hæc † Scrutatores tres, sicut &
tres

tres alij Cardinales, qui ad infirmorum suffragia deferenda proficiscentur, ex omnibus Cardinalibus præsentibus in Conclaui, nulla ordinis seruata distinctione, sorte, immediatè ante quodlibet Scrutinium per vltimum Diaconorum extrahantur; & qui semel extracti fuerint, in vas iterum conijciantur; alioquin si quis contrafecerit, sicut si Scrutatores, vel recognitores aliquid secreti in exercendo suo officio cognouerint, & illud reuelauerint, eandem latæ sententiæ excommunicationem incurrãt. Finito Scrutinio, & accessu, siue electio sequuta sit, siue non sit, tres alij Cardinales, sorte pariter, vt supra, extrahendi, Schedulas omnes recognoscere debeant, sigillo tamen, & duobus alijs signis, si aperta non fuerint, intactis remanentibus. Quæ omnes & singulæ Schedulæ, siue sequuta, siue non sequuta electione, postmodum statim palam comburantur. Similiter ne electio pro-
20 trahatur, statuimus †, & ordinamus, vt sub simili excommunicationis pœna, eo ipso incurrenda, Scrutinium bis singulis diebus peragatur, ita vt etiam perficiatur; mane scilicet post solitam Missam, & prima quidem die tantum post Cardinalium sacram peractam cõmunionem; & pomeridiano tempore hora opportuna, post Hymnum *Veni creator Spiritus*, & orationem de Spiritu sancto: idemq. si Compromissi via eligatur, obseruari debeat: atque ad Scrutinium cũ tertium pulsata per loca solita Conclauis campanula de more fuerit, omnes, & singuli Cardinales conuenire debeãt, valetudine non impediti, sub eadem excommunicationis latæ sententiæ pœ-
21 na. Cardinales præterea omnino † abstineant ab omnibus pactionibus, conuentionibus, promissionibus, intendimentis, cõdictis, fœderibus, alijsq. quibuscũque obligationibus, minis, signis, contrasignis suffragiorum, seu schedularum, aut alijs tàm verbo, quàm scripto, aut quomodocunque dandis, aut petẽdis, tam respectu inclusionis, quam exclusionis, tàm vnius personæ, quàm plurium, aut certi generis, veluti creaturarum, aut huiusmodi, seu de suffragio dando, vel non dando: quæ omnia, & singula, si de facto interuenerint, etiã iuramento adiecto, nulla, & irrita, neque ad eorum obseruantiam quẽquam teneri, aut ex transgressione notam incurrere fidei non seruatæ decernimus; & declaramus; & contrafacientes ex nunc excommunicationis pœna innodamus: tractatus tamen pro electione habendos vetare nõ intelligimus. Quod
22 si electio huiusmodi † alibi celebrata fuerit, quàm in Conclaui clauso, vel aliter, quàm per secreta schedularum suffragia duarum ex tribus partibus Cardinalium, in Conclaui præsentium in Scrutinio, seu Scrutinio & Accessu, electi suffragio non computato, vel per viam Compromissi, ab omnibus Cardinalibus similiter in Conclaui præsentibus, nemine dissentiente initi, & ita vt nemo seipsum elegerit: vel quasi per inspirationem, nullo præcedente de persona speciali tractatu, omnium pariter Cardinalium, præsentium in Conclaui, communiter, nemine itidem dissentiente, per verbum ELIGO, intelligibili voce prolatum, aut scripto, si voce non potuerit, expressum, nulla sit, & inualida eo ipso, absque vlla declaratione; & ita electo nullum ius tribuat: quinimmo is non Apostolicus, sed Apostaticus sit, & habeatur; & tàm ipse, quàm eligentes, eiusq. fautores, & complices, sententiam excommunicationis, & anathema, aliasq. censuras, & pœnas inuasoribus Sedis Apostolicæ à Sacris Canonibus, & Constitutionibus Apostolicis impositas, pariter ipso facto in-

cur-

currat; à qua, sicut ab alia quacunque in hac Constitutione imposita, & irrogata, seu infra imponenda, & irroganda pœna excommunicationis, tam ipsi, quàm quilibet alius, siue S. R. E. Card. siue alia persona cuiuscumque gradus, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ, à nullo, neque etiam à maiori Pœnitentiario, cuiuscumque facultatis vigore, præterquam à Rom. Pont. nisi in mortis articulo absolui possit; & tàm ipse eiusque complices, & fautores, quàm alij quicumque, etiam S. R. E. Cardinales, huius Cōstitutionis in aliquo transgressores, alijs grauissimis pœnis teneantur, futuri Pontificis canonicè intrantis arbitrio irrogandis. Postremò statuimus, & districtè præcipiendo mandamus, vt
23 S.R.E. Cardinales, quæcumque † secretum violare quomodolibet poterunt, omnia euitare, & cauere omnino teneãtur; cum intentio, & mens nostra sit electionis huiusmodi tam sanctum negocium, si fiat per Scrutinium, seu Scrutinium & accessum, vt præfertur, secretissimè transigatur: ac proinde, ijsdem omnibus, & singulis S. R. E. Cardin. & eorum Sacro Collegio inhibemus, ne contra hæc, vel horum aliquod statuere, disponere, vel ordinare, seu in aliquo corrigere, alterare, mutare, seu aliquo modo facere, tractare, moliri, vel attentare præsumant, quouis prætextu, causa, vel exquisito colore, sub eadem excōmunicationis pœna ipso facto incurrenda. Vt autem huiusmodi nostra Constitutio inuiolabilius obseruetur,
24 tres † Cardinales, qui singulis diebus Cōgregationibus agendis præpositi sūt, & cum ijs S. R. E. Camerarius illam in omnibus, & per omnia obseruari procurent, & faciant. Volumus etiam, &
25 decernimus, † censurarum, & excommunicationum prædictarum, & aliarū quorumcumque prætextu, vel causa, Cardinales à Summi Pontificis electione actiua, & passiua excludi nullo modo posse; quas quidem censuras, & excommunicationes ad effectum huiusmodi electionis tantum, illis alias in suo robore permansuris, suspendimus: decernentes easdem excommunicationes, & censuras eos solum afficere, qui deliquerint, non autem alios Conclaui durante, qui cum ijs conuersati fuerint. Cæterum, etsi opus non esse in Domino confidimus, tamen pro officij nostri debito, & rei de qua agitur grauitate, admonemus, hortamur, & in Domino obsecramus S. R. E. Cardinales, vt attentè considerent personæ quam sustinent, officium, & dignitatem; quam sacrum præterea, & quanti momenti sit opus, quod tractant; & nihil quod se non deceat, nihil à re alienum committant: sed cogitent, quam perniciosum futurum sit vniuersæ Ecclesiæ, Christi sanguine acquisitæ, si malè administretur; ac proindè exuant omnes mundanas curas, & induant solum Dominum Nostrum IESVM Christum: memores nihil prodesse homini, si vniuersum mūdum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur. Denique animum aduertant se in Conclaui clausos editissima in specula constitutos esse, & factos spectaculum Deo, & hominibus à Domino, cuius negocium gerunt, supplicij, vel gloriæ sempiternæ retributionem citissimè
26 laturos. Non obstan. quatenus † opus sit fel. rec. Alexandri Papæ III. præd. nostri in Concilio Lateranen. edita, quæ incipit, Licet de vitāda; & aliorū Rom. Pontr. præd. nostrorum, etiam in Concilijs generalibus promulgatis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, etiam in corpore Iuris clausis; quibus omnibus, & singulis quatenus pariter opus sit, eorum omnium, & singulorum tenores, perinde, ac si ad verbum expri-

exprimerentur, pro expressis, & insertis habentes, pro hac vice dumtaxat, illis aliàs in suo robore permansuris, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscũque. Volumus quo-
27 que præsẽtes nostras † coram omnibus in prima Congregatione post obitum Pontificis fieri solita, & deinde post Cõclauis ingressum, & cum quis ad Cardinalatus honorem promotus fuerit, cũ alijs similibus Constitutionibus legi, & iuramentum super illius obseruatione præstari, & ita præcipimus, & mandamus. Quibus Constitutionibus, & pœ-
28 nis in eis contentis, nisi in †. superius expressis, per hanc nostram derogare non intendimus, sed eas in sui roboris firmitate relinquere. Sperantes etiam Rom. Pontifices, qui pro tempore canonicè eligẽtur, omni studio curaturos, vt quæ nostris huiusmodi, & in eis salubriter statuta sunt, inuiolabiliter, ac etiã si opus fuerit, per pœnarũ ipsarum contra transgressores executionem obseruen-
29 tur. Denique volumus † easdem præsentes in Valuis Basilicarum S. Ioannis Lateranen. ac Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ, nec non in Acie Campi Floræ, per Cursores nostros affigi, & publicari, ac eorum exempla ibidem affixa dimitti; & deinde omnes, & singulos Cardinales, tam absentes, quàm præsentes, modernos, & qui pro tempore erunt, & alios quoscunque quorum interest, vel interesse poterit, quomodolibet in futurum afficere, & ligare, nullamque harum ignorantiam prætendere posse, ac si eis personaliter intimatæ forent, præmissis cæterisque contrarijs quibuscunque non obstanti-
30 bus. Nulli ergo † omnino hominum liceat hanc paginã nostrorum Statutorũ, Decretorum, Declarationum, Mandatorum, Innodationis, Voluntatis, Admonitionis, Hortationis, Obsecrationis, Inhibitionis, Derogationis, Præcepti, & Suspensionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo vigesimo primo, decimo septimo Kalen. Decembris, Pontificatus Nostri Anno primo.

✠ Ego Gregorius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

✠ *Antonius Card. Saulius Episcopus Ostien. promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Franciscus Maria Cardinalis à Monte, Episcopus Portuen. promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Franciscus Cardinalis Sfortia, Episcopus Tusculanus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *A. Cardinalis Montaltus, Episcopus Albanen. S. R. E. Vicecancell. promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Odoardus Cardinalis Farnesius, Episcopus Sabinen. promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Octauius Cardinalis Bandinus, Episcopus Prænestinus, promitto, voueo, & iuro.*

✠

✠ *Andreas Cardinalis Perettus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *B. Cardinalis Beuilacqua, promitto, voueo, & iuro.*

✠

✠ *F. tit. S. Praxedis, presb. Card. de Sourdis promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego Io. Baptista tit. SS. Marcellini, & Petri, Card. Detus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego Dominicus SS. Apostolorum, Presb. Card. Gymnasius, promitto, voueo, & iuro.*

Ego

✠

✠ *Ego Carolus tit. S. Cæsarei præsb. Cardin. Madrutius, promitto, voueo, & iuro.*

✠

✠ *Ego S. tit. S. Chrysogoni presb. Card. Burghesius, Maior Pœnitentiarius, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego M. tit. S. Onuphrij presb. Card. Barberinus promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego Io. Garsia tit. SS. Quatuor Coronatum Presb. Cardin. Millinus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego M. tit. SS. Quirici, & Iulitæ presb. Cardin. Lantes, promitto, voueo, & iuro.*

✠

✠ *Ego M. Angelus Tontus tit. S. Petri ad Vincula, presb. Cardin. Nazarenus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego F. tit. S. Augustini presb. Card. Verallus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego Io. Bapt. tit. S. Ceciliæ presb. Cardin. Lenius, promitto, voueo, & iuro.*

✠

✠

✠ *Ego Dominicus tit. S. Martini in Montibus, presb. Cardin. Riuarola, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego P. tit. S. Mariæ de populo, presb. Cardinalis Philonardus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego P. Paulus tit. SS. Nerei, & Achillei, presb. Card. Crescentius, promitto, voueo, & iuro.*

✠

✠

✠ *Ego Gaspar tit. S. Crucis in Ierusalem presbyter Cardinalis Borgia, promitto, voueo, & iuro.*

✠

✠ *Ego Robertus tit. S. Alexij, presb. Cardin. Vbaldinus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego Tiberius tit. S. Priscæ, presb. Cardin. Mutus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego Gabriel tit. S. Pancratij, presb. Card. de Trejo, promitto, voueo, & iuro.*

✠

✠

✠

✠ *Ego Petrus tit. S. Thomæ in Parione, presb. Cardin. Camporeus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego Mattheus tit. S. Marci, presb. Cardin. Priolus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego S. presb. Cardin. S. Susannæ, S. R. E. Bibliothecarius, promitto, voueo, & iuro.*

✠

✠

✠

✠ *Ego Guido tit. S. Ioannis ante portam Latinam, presb. Card. Bentiuolus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego Petrus tit. S. Saluatoris in Lauro, presb. Card. Valerius, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego It. Fridericus presb. Cardin. de Zolleren, promitto, voueo, & iuro.*

✠

✠ *Ego Cæsar tit. S. Petri in Monte Aureo, presb. Card. Gherardus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego Fr. Desiderius tit. S. Clementis, presb. Card. de Cremona, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego Stephanus tit. S. Mariæ in Via, presb. Cardin. Pignatellus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego L. Cardin. Ludouisius, tit. S. Mariæ de Traspontina S. R. E. Cam. promitto, voueo, & iuro.*

✠

✠ *Ego Franciscus tit. S. Matthæi in Merulana, presb. Card. Sacratus, promitto, voueo, & iuro.*

✠

✠ *Ego M. Anton. tit. S. Eusebij, presb. Card. Goza-*

Gozadinus, promitto, voueo, & iuro.

✠ *Ego Alexander S. Mariæ via lata, Diaconus Cardinalis Esten. promitto, voueo, & iuro.*

✠

✠

✠

✠

✠

✠

✠

✠ *Ego Franciſcus S. Angeli in foro piſcium, Diaconus Cardinalis Boncompagnus, promitto, voueo, & iuro.*

✠ *Ego Hippolytus S. Mariæ Nouæ, Diaconus Card. Aldobrandinus, promitto, voueo, & iuro.*

✠

Io. Beninus.

N. Odot.

Regiſtrata in Secretaria Breuium.

Anno à Natiuitate D.N. Ieſu Chriſti Milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo primo, Indictione quarta, die vero vigeſima ſexta menſis Nouembris, Pontificatus Sanctiſs. in Chriſto Patris, & Domini Noſtri D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Pontificatus ſui primo. Introſcriptæ litteræ Apoſtolicæ publicatæ, & affixæ fuerunt ad valuas Baſilicarum S. Ioannis Lateranenſis, Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ, dimiſſis ibidem earumdem litterarum originalibus appenſis per aliquod temporis ſpatium, & exinde amotis, deinde dimiſſis earumdem litterarum copijs affixis, vt moris eſt, per nos Auguſtinum Bracherium; & Brandimartem Latinum prælibati S.D.N. Papæ Curſores.

Octauius Spada Magiſter Curſ.

Summa Conſiderationum ad eamdem Bullam.

1 *Aſſertio Pontificis, præſertim de facto eum eodem geſto, pro vera, & indubitata haberi debet.*

2 *Pontifex Romanus habet poteſtatem condendi Bullas pro futuris electionibus Summorum Pontificum.*

3 *Modus eligendi per ſcrutinium, eſt tutior, & vtilior cæteris modis, & formis electionum.*

4 *Electio non totaliter libera, eſt nulla ipſo iure.*

5 *Nomen hoc,* Electio, *importat ſummam libertatem in eligentibus.*

6 *Libertas eligentium quando, & quomodo diminuatur.*

7 *Quid ſit aliquem cogere, ſiue libertatem auferre.*

8 *Forma eligendi per ſcrutinium, tollit omnem metum, & coactionem, & nu. 10.*

9 *Metus reuerentialis patris efficit nullam profeſſionem filij in Religione.*

11 *Apoſtoli prius functi ſunt munere Cardinalatus, quàm Epiſcopatus.*

12 *Forma iuramenti, præſcripta à Greg. XV. in electione Romani Pontificis, eſt eadem quoad ſubſtantiam, cum ea quam tradidit Concilium Baſileenſe, &c.*

13 *Electores mortaliter peccant, ſi non eligant digniorem, & vtiliorem Eccleſiæ, &c.*

14 *Electo ſummo Pontifice, nemini licet aſſerere, quod ſit aliquis ab ipſo electo, magis idoneus, & dignior.*

15 *Caſus in quibus tranſgreſſores Bullæ incurrunt excommunicationem latæ ſententiæ.*

16 *Viuente Summo Pontifice, licet Cardinalibus, de conſenſu ipſius, tractare de futuri Pontificis electione: at ſine conſenſu ipſius, nemo poteſt, & nu. 19.*

18 *An quilibet tractatus ſpeculatiuus & diſcurſiuus, ſiue conſultiuus, inter Cardinales, vel alios, factus, viuente Pontifice,*

fice, de qualitatibus alicuius, qui posset eligi in Pontificem, &c. sit communiter prohibitus ex dispositione Bullæ Pauli Quarti.

19 *Cardinales, viuente Pontifice, offerentes determinatè suum votum alicui Cardinali pro futura electione, incidunt in pœnas statutas à Paulo Quarto, etiam non acceptata tali oblatione votorum.*

20 *Tractatus inter Cardinales, de exclusione vnius, pro inclusione alterius, an sit prohibitus, &c.*

21 *Papa adhuc viuens non debet sibi eligere successorem, & hoc prohibetur iure naturali. & num. 22.*

23 *Soluuntur obiectiones de S. Clemente instituto Pontifice à S. Petro: & de Bonifacio Secundo, qui sibi elegit successorem Virgilium Diaconum. & nu. 24.*

Præcipua quædam ponderatione digna, ex noua Constitutione fel. rec. Gregorij XV. circa electionem Pont. Rom. pro facilitate legentium, ad tria puncta redacta.

IN primo demonstratur vtilitas, atque necessitas editionis ipsius, simulq. desiderium, atque instātiæ multorum, vt conderetur.

In secundo, agitur de iuramēto præstando ab Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. Cardinalibus in electione Pontificis Romani.

In tertio, manifestantur casus contenti in dicta Bulla, quorum transgressores incidunt in censuras, de quibus in Bulla.

Punctum Primum.

DIuino sanè iudicio factum est, vt insigne opus editionis huius Bullæ de modo eligendi Romanum Pontificem (Christi Domini Vicarium, Petri Principis Apostolorum, veri legitimiq. successoris, ac totius Ecclesiæ Catholicæ capitis, & Pastoris) reseruaretur fel. record. Gregorij XV. vt Gregorius perficeret, quod alter Gregorius huius nominis Decimi, animo conceperat; opereq. iam inceperat in generali Concilio Lugdunensi; vti apertè testantur verba illa maxima ponderatione digna, Constitutionis Cōciliaris, de qua fusius *in cap. vbi periculum, de elect. in 6.*

Equidem cunctis patet, qualis, & quanta fuerit, non dicam tantum conuenientia, & vtilitas, verum & necessitas editionis ipsius; ideò à pijs amatoribus pacis vniuersalis Ecclesiæ, quæ communis mater est, cunctosq. filios, æquè amplectitur, magnopere desiderabatur, charitate duce, omnium virtutum regina, quæ communia proprijs anteponit. De qua inquit S. Gregorius lib. 7. epistol. 112. *Magistra bonorum omnium charitas: quæ nil sapit extraneum, nil asperum, nil confusum; ita exercet corda, & corroborat, vt nihil graue, nil difficile existimet, sed fiat totum dulce quod agitur. Huius igitur est proprium nutrire concordiam, seruare coniuncta, dissociata coniungere, praua dirigere, & virtutes cæteras perfectionis suæ munimine solidare.* hancq. multi efflagitabant, quemadmodum asserit ipsemet Gregorius XV. multorum votis, & postulationibus hanc Bullam multum expetitam fuisse, vt videre est ad initium eiusdem Bullæ. §. *Nos igitur*. cuius Pontificis assertionem tan-
1 quam † veram, & indubitatam, cuncti habere debent, maximè cum sit asser-

tio de facto cum eodem Pontifice gesto; nam præter sacros Canones, & Iuris peritorum auctoritatem super hoc multiplicem, extat decisio 2. Crescen. *num. 2. de renunc.* & Caputaquen. *dec. 286. par. 2.* & Mohed. *decis. 4. num. 4. de restit. spol.* Decis. Rot. 361. *num. 1. par. 2. in recentioribus*; & *in alia* 405. *nu. 1. par. 1.* & *in Calaguritan.* 16. *Iunij* 1606. *coram Ottembergo*.

Ex traditis à Card. Albano *de Cardinal. q.* 31. & alijs innumeris Doctoribus, euidenter colligitur sequens con-
2 clusio: Certi iuris est, penes † Pontificem Romanum esse potestatem condendi Bullas, & Constitutiones necessario obseruandas pro futuris electionibus Summorum Pontificum successorum eius. Hoc enim iuris positiui est, quod Summi Sacerdotis imperio subiectum esse cuncti affirmant. Hanc sententiam in Conclusione expressam, tradit Abbas; & alij *in cap. licet.* & *in cap. 1. de Constit.* Hocq. egerunt nonnulli Pontifices Romani, moderantes, declarantes, vel immutantes, seu nouam condentes formam, & modum celebrandi electionem Papæ, auctoritate illa amplissima, ipsis à Christo Domino per illa clarissima verba tradita: *Quodcumque ligaueris*, &c. vt fusius *in cap. quodcumque.* 24. *q.* 1. Per illa enim Sacerdotium, legisq. condendæ potestatem ei traditam fuisse, inquit text. *cap. Translato, de constit.* quia connexorum est idem iudicium. ita gloss. & Doctores communiter *in eod. cap. Translato*, insuper Pontifices, sancti Patres, & Concilia, de quibus in præludijs, §. *tertio, num.* 8. *& seq.* Sed copiosius id demonstratur in Elucidario Theologico de certitudine Gloriæ Sanctorum *cap.* 1. 3. *&* 7.

Vtilitas autem, & necessitas prædictæ Bullæ, præsertim in ea parte, in qua statuit formam electionis Romani Pon-
3 tificis per Scrutinium † secretum, modò præscindendo ab alijs annexis, & conditionibus, vt puta accessus, & similium, quod secretum fuit principale intentum ab ipso Pontifice; vti videre est in eadem Bulla, §. *postremò statuimus.* vbi expressis verbis inquit, *Intentio nostra, & mens nostra sit electionis huiusmodi tam sanctum negotium, secretissimè transigatur*. vbi etiam declarat excommunicatos contrafacientes. Quod euidenter demonstratur ex innumeris malis, quæ per hunc modum procedendi absque dubio euitari possunt, & de facto euitantur: per hoc enim tollitur, ne certo quis sciat qui sint, vel non sint eligentes, quive includentes, vel excludentes hunc, vel illum: satisq. ac sufficiens de hoc extat argumentum, quod modus iste celebrandi electionem Canonicam Prælatorum, est, ne dum commendatus à sacris Canonibus, verum etiam inter formas electionis tanquam tutior, & vtilior ante alias merito primo numeratur, ac præcipitur illius obseruantia, qua proceditur per viã Scrutinij, vti videre est *in cap. Quia propter, de elect.* Quem modum eligendi commendat, simulq. præcipit Concil. Trid. *sess.* 25 *de Regular. cap.* 6. Addens, *ita vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur*, ad euitanda scilicet iurgia, & innumera mala, quæ de se oriri possunt, quoties certo cognoscitur, qui elegerint, & qui non elegerint hunc, vel illum.

Quibus addi potest, quod per vsum prædictæ formæ electionis, admirabili modo conseruatur libertas eligentium, simpliciter necessaria in electionibus Canonicis, præsertim Pastoris, & Capitis Vniuersalis Ecclesiæ Catholicæ, in qua agitur (vt dicit ipsemet Gregorius in prædicta Bulla, §. *Quapropter.*) non de salute vnius membri, sed totius cor-

poris

poris Ecclesiæ militantis, vt latius dictum est superius in multis Capitulis, 4 præsertim cap. 5. Estq. cómunis † sententia Theologorum, & Canonistarum requiri primo, & simpliciter in electione Canonica ex parte eligentium, summam, ac integram libertatem; cùm electio non totaliter libera, ipso iure nulla sit. 5 Proprium enim † essentiale, atque substantiale (vt ita dicam huius nominis, vel vocabuli *Electio*, quemadmodum vniformiter omnes tradunt) est dicere summam libertatem in Eligentibus; cùm eligere sit, vnum ex pluribus voluntariè capere. Hinc est, quod vbi non saluatur integrè libera voluntas eligentiũ, nulla sit electio. Hoc habetur *in cap. Vbi periculum, de elect. in 6. §. Ceterum*. In quo continetur Constitutio facta super electione Pontificis Romani in Concilio Generali Lugdunensi secundo, vbi inter quamplura dicitur: *Cùm arbitrium, vel inordinatus captiuat effectus, vel ad certum aliquod obligationis cuiusque necessitas adigit, cessat Electio, dum libertas adimitur eligendi*. Vbi loquitur in particulari de electione Summi Pontificis Romani. Quapropter statim, & immediatè subdit: *Cardinales, eosdem obsecrantes per viscera misericordia Dei nostri, per aspersionem sui pretiosi sanguinis obtestamur, vt pensantes attentius, quid eis imminet, cum agitur de creatione Vicarij Iesu Christi successoris Petri, Rectoris Vniuersalis Ecclesiæ, Gregis Dominici Directoris; omni priuatæ affectionis inordinatione deposita, & cuiuslibet pactionis, conuentionis, obligationis necessitate, necnon condicti, & intendimenti contemplatione cessantibus, non in se reciprocent considerationis intuitum, vel in suos; non quæ sua sunt, quærant, non commodis priuatis intendant, sed nullo arctante ipsorum in eligendo iudicium, nisi Deo, puris, & liberis mentibus, nuda electionis conscientia, vtilitatem publicam liberè prosequantur, omni conatu, & sollicitudine, prout possibilitas patitur, id acturi tantummodo; vt eorum ministerio acceleretur vtilis, & pernecessaria totius mundi prouisio, idoneo celeriter eidem Ecclesiæ sponso dato. Qui autem secus egerint, diuinæ subiaceant vltioni, eorum culpa (nisi graui propter hoc peracta pœnitentia) nullatenus abolenda. Et nos nihilominus pactiones, conuentiones, obligationes, condicta, & intendimenta omnia, siue iuramenti, siue cuiuslibet alterius fuerint vinculo firmitatis innixa, cassamus, irritamus, & viribus decernimus omnino carere; ita quod nullus ad illa obseruanda quomodolibet sit adstrictus, nec quisquam ex eorum transgressione notam vereatur fidei non seruatæ, sed non indignæ laudis titulum potius mereatur, cum lex etiam humana testetur; Deo magis transgressiones huiusmodi, quam iurisiurandi obseruationes acceptas*.

Et Pius Papa Quartus in Bulla ab eo edita circa diligentiam adhibendam in Romani Pontificis electione, septimo Id. Octobris 1562. Pontificatus sui anno tertio, cuius initium est, *In eligendis Ecclesiarum Prælatis*, &c. §. *Hac sancta*, post recensitos Pontifices suos prædecessores, qui de eadem re Constitutiones condidere; præsertim Alexandrum Tertium, Gregorium Decimum, Clementem Quintum, Clementem Sextum, & Iulium Secundum; subdit, ideò illas edidere, *ad prouidendum, vt Summorum Pontificum electiones liberè, & rectè, & maturè fierent*. Ad quem finem, & effectum protestatur ipse, quemadmodum etiam Gregorius Quintusdecimus, quod ideo circa hoc nouas sanxerunt Constitutiones, ad tollendos etiã subortos abusus circa obseruantiam earundem. Verba etenim Pij Quarti vbi supra hæc sunt: *Sed quoniam res humanæ semper in deterius prolabuntur, nisi sit*, qui

qui eas assidue retineat, & conseruet; Verendumque sit, ne aliquando propter earum Constitutionum transgressionem, suborti abusus longius serpant, & progrediantur. Nos quantum cum Deo possumus futuris casibus, & periculis occurrere volentes, eorundem prædecessorum nostrorum constitutiones tum innouando, &c.

Quibus verbis fit satis ad argumentum eorum, qui dicunt, quod solitum est id esse tenendum, conseruandumque. Namque pro rerum temporumque necessitate, & varietate certum est non tantum licere, verum & debere fieri per Pontifices Romanos innouationem, declarationem Constitutionum suorum prædecessorum, aliasque rigoriosiores, & ampliores, si opus fuerit, condere, ad occurrendum imminentibus malis.

Cui etiam obiectioni potest responderi secundo, obijciendo opponentibus illud Senecæ *epist.* 99. dicentis: *Vitium est ad plurium exempla componi, ne quid oporteat, sed quid valeat aspicere*. Vel illud sancti Ioannis Chrysostomi ad Populum Antiochenum, *Continuo abeunt tempora*. Ideo secundum varietatem temporum, forma, siue alius modus magis vtilis excogitari potest, & forte debet, præsertim circa rem tanti momenti, qualis est electio summi Pontificis Romani Christi Domini Vicarij, & sancti Petri Principis Apostolorum successoris legitimi. Quam rationem vt mihi videtur, insinuauit Pius IV. in præcitata Bulla ad exordium: postquam enim ad memoriam reuocauit, quanta cura, quantaue diligentia vti debeant eligentes in eligendis communiter Ecclesiarum Prælatis, quibus humana, & diuina mysteria committũtur; vtens argumento, quod Logici vocant à fortiori, siue à minori ad maius, ait; *Hinc, quod si in quibuslibet Ecclesiarum Pastoribus tantopere prouidendum; maiorem certo, & perspicaciorem intelligentiam in Romano Pont. eligendo, qui cæteris Pastoribus est præfuturus, & totius Dominici gregis curam habiturus, oportet adhiberi*.

Ex superius adductis verbis Constitutionis; *Vbi periculum*, quæ est iuris veteris conseruatiua, sufficienter colligitur, quando, & quomodo lædatur siue diminuatur libertas eligentium, præser-
6 tim illis †, *Cum arbitrium, vel inordinatus captiuat affectus, vel ad certum aliquod obligationis cuiuscumque necessitas adigit, cessat electio, dum libertas adimitur eligendi*.

Et D. Tho. id omne miro modo explicauit 4. *sent. dist.* 29. *q.* 1. *art.* 2. *in corp.* dum postquam dixit, *quod cadere metum in aliquem, est aliquem metu cogi*, statim,
7 & immediate declarans † quid sit aliquem cogere, quod idem est quod libertatem auferre, subdit: *Cogitur autem aliquis metus, quando aliquid facit quod alias non vellet, ad euitandum aliquid, quod timet*. Et in responsione ad primum argumentum ponens discrimen inter virum fortem, & inconstantem, siue de facili trepidantem, dicit, quod *fortis, & intrepidus non timet, quæ non oportet, vel vbi, vel quando non oportet*. Ex consequenti asserens quod inconstans, & pauidus timet etiam, quæ non oportet, vel vbi, vel quando non oportet.

Et art. 3. eiusdem quæstionis in corp. eiusdem art. post nonnullas rationes, & authoritates distinguit inter consensum liberum, & coactum. Et in responsione ad secundum argumentum pariter distinguit inter quodcumque voluntarium, & voluntarium complete, innuẽs in matrimonio corporali requiri consensum liberum, & voluntarium complete. quod etiam in responsione ad alia argumenta, & præsertim art. 4. eiusdem quæstionis extendit, & merito, ad electionem Prælatorum respectu eligentium,

tium, & assignat rationem desumptam ex cap. *cum locum de sponsal. & matrim.* vbi dicitur. *Si metus vel coactio intercedat, nullus est consensus*. Ab omni igitur metu, & coactione longe esse debent eligentes Prælatum, præsertim summū Pontificem Romanum. Cunctisque

8 manifestum est, modum † siue formam scrutinij procul pellere omnem metum & coactionem, ideò &c. Hinc est quod Nauar. *lib. 1. conf. tit. de elect. conf. 5. nu. 2.* verba faciēs de electione Prælatorum, & præsertim Pontificis Romani, inquit. *Omnis electio metu facta, est ipso iure nulla per textum putatum ab aliquibus singularem in cap. vbi periculum, §. cæterum de elect. in 6. quatenus requirit etiam in electione Papæ voluntatem liberam eligendi sic, quod alias non sit futura valida; quæ communis est Doctorum sententia. Et confirmatur primo, eo quod etiam matrimoniū carnale est ipso iure nullum, si metu contrahatur, cap. cum locum de sponsal. & matrimoniū spirituale quoad hæc æquiparatur matrimonio carnali, iuxta gloss. notabilem, & receptam in cap. bonæ de elect. Secundo*

9 *confirmatur, quod etiam † metus reuerentialis Patris efficit professionem Religionis filij nullam, per textum adiuncta gloss. ver. Patrem in cap. præsens, 20. q. 3. & num. sequenti*, scilicet tertio subdit; *Omnis metus etiam non iustus reddit actum nullum, & inualidum quoad forum conscientiæ, si principaliter fiat ob illum metum, vt nos efficaciter probamus in Manual. Confess. cap. 17. num. 29. & efficacius, cap. 22. num. 51.*

Notum est apud omnes, quod hæc facilius euitari possunt per vsum illius modi, & formæ electionis, quæ dicitur per scrutinium, per quam commodius

10 tollitur † omnis, & quæcumque timoris humani occasio: quem timorem Veteres, pessimum consultorem merito appellarunt; & à fide dignis sæpe relatum fuit alijs & mihi quoque, quòd occasione electionum Pontificis Romani ante editionem Bullæ de qua supra, aliqui prudentes, & sapientes Cardinales zelo charitatis Dei accensi, in locis publicis Conclauis indecens, atque indignum esse affirmabant, vt tumultuose procederetur ad electionem summi Pontificis Romani; quod in se inuoluit tam arduum negotium, non oscitanter pertractandum, sed maxima attentione, cura, meditatione, zeloque iustitiæ & vtilitatis Ecclesiæ perficiendum. Addentes, difficile id euitari posse per modum illum apertum, & cunctis manifestum, quo antea procedebatur ad electionem Pontificis Romani.

Addo quòd modus eligendi per scrutinium, vel per compromissum, de se, & secundum se celerius conducit Electores timorem Dei habētes ad electionis perfectionem, & in his præstandis, quæ pertinent ad munus eorum, quales sunt Illustrissimi Cardinales, qui tamquam à Deo vocati ad illam præstantissimam dignitatem, qui Ecclesiæ columnæ existunt, quique in Ecclesia Catholica Redemptoris nostri Collegium Apostolicum, sub purpurea cruentaque veste imitari gloriantur; quorum dignitatis laudes cecinere præstantissimi Doctores vtriusque facultatis, ac Theologi, inter quos vnus est Cardinalis Turrecremata *lib. 1. de Ecclesia, cap. 80.* Hieronymus Manfredus *cap. 6.* & Hieronymus Cardinalis Albanus *q. 2. & 7. de Cardinal.* asserentes, rationeque, & au-

11 ctoritate probantes, † Cardinalatus munere priusquam Episcopatus, Apostolos ex institutione diuina functos esse: de quibus dicitur illud 1. Reg. cap. 2. *Domini sunt cardines terræ, & posuit super eos orbem*. In quibus profectò ob status sui excellentiam viget maior iustitiæ, charitatis, pacis, atque Ecclesiæ vtilitatis

ratio; circa quæ idem est, ac totaliter vniformis animus, eademq. voluntas, vt posthabitis proprijs commodis, hoc solum S. R. E. beneficium vniuersale celeriter excogitantes perficiant. De celeritate electionis proueniente ex vsu prædicti modi procedendi per viam secretam Scrutinij, habemus certum argumentum in vnanimi pariterque celeri electione Sanctissimi Domini Nostri VRBANI VIII. maxima cunctorum exultatione sequuta 18. circiter dies post occlusionem Conclauis, die 6. Augusti 1624. lætissimo Transfigurationis Saluatoris nostri, dieque Dominica.

Punctum Secundum:

DE Iuramento, alta, & intelligibili voce emittendo in vnoquoque Scrutinio, antequam Amplissimi Cardinales schedulas inuolutas in vrnam, siue in calicem ponant, de quo in dicta Bulla Gregorij Decimiquinti, §. *Insuper*, per sequentia verba: *Testor Christum Dominum, qui me iudicaturus est, me eligere, quem secundum Deum iudico eligi debere, & quod idem in accessu*
12 *præstabo*. Quæ forma † iuramenti, saltem quoad substantiam, præcipitur in Concilio Basileensi *sess. 12. decret. de elect. Episcoporum, & Prælatorum;* in quo iuramento Cōcilij Basileensis se astringunt Electores ad eligendum illum, quem cognouerint vtiliorem Ecclesiæ, pro qua eligitur, quæ firma absque dubio declarat verba iuramenti, de quo in eadem Bulla Gregorij XV. quæve magis explicatur ex traditis in Conc. Trid. *sess. 22. de Reformat. cap. 1. § omnes verò, versic. eosque*. vbi diffinitur †, Eligen-
13 tes, siue promotores mortaliter peccare, *nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint*. Et cap. 18. eiusdem sess. §. *Peracto*. vers. *ex his*. expressè præcipitur vnicuique Episcoporum, vt inter approbatos ab Examinatoribus *eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit; atque illi, & non alteri collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre*. & in *cap. vnico, vt Eccles. benef. sinc. dimin. conferatur digniori*, Innocentius Tertius grauiter reprehendit quendam Episcopum, eo quod non elegerit digniorē. Quanto magis erunt digni rigorosa obiurgatione, & pœna eligentes, dato quod negligant vtiliorem, atque digniorem eligere in Pontificem Romanum? Idem habetur ex D. Leone *in cap. Metropolitano, dist. 63.* & *in cap. Moyses 8. quæst. 1.* & D. August. multa dicit *in epist. 29.* & refertur à glos. *super cap. 2. Iacobi*. D. Thom. *2. 2. quæst. 185. art. 3.* & *quodlib. 6. art. 9.* & *quodlib. 8. art. 6.* & est cōmunis sententia Theologorum, quos refert Soto de iust. & iur. *lib. 3. art. 2. conclus. 9.* & Canonistarum, vt refert Couar. *in reg. Peccatum, par. 2. num. 3.* & in terminis electionis Papæ, Franch. *in cap. vbi periculum, §. Præterea, num. 5. de elect. in 6.* & Hieron. Manfred. *in tract. de sac. Colleg. dec. 20.* & articulum latissimè examinat Rauden. *Dec. Pis. 33. num. 10. & seq.* vbi pro digno, & *decis. 34. per totam*, pro magis digno.

14 Scio tamen, † expleta electione Pōtificis Romani, nemini licere affirmare, quod alius ab ipso electo sit magis idoneus, & dignior reputari debeat; cum præsumatur semper pro sanctimonia & integritate Summi Pastoris, quem apex tantæ dignitatis super alios extollit. *cap. cum vos, 4. dist.* & Alciat. *de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 3. & 19.* Rauden. *dec. Pisan. 35. num. 189.* & *cap. non nos, 40. dist.*

40. *dist.* vbi de Pontifice dicitur: *Quis enim sanctum dubitet esse, quem apex tantæ dignitatis attollit?*

Punctum Tertium.

15 IN quo breuiter † exprimuntur casus, in quibus transgressores incurrunt excommunicationem latæ sententiæ; de qua in Bulla præfata Greg. XV. De quibus agitur §. *Quod si electio, & seqq.*

Primus est, si electio fiat extra Conclaue.

Secundus, si in Conclaui non clauso.

Tertius, si ante celebratum Missæ sacrificium, prima die, cui solent Cardinales interesse, & in eo communicare.

Quartus, si non per secreta schedularum suffragia.

Quintus, si non per duas ex tribus partibus Cardinalium in Conclaui præsentium.

Sextus, si committatur eligendi potestas aliquibus ex Collegio, aliquo illorum dissentiente.

Septimus, si fiat electio, quasi per inspirationem, aliquo pariter dissentiente; vel procedente de personæ speciali tractatu: & ideò est duplex casus.

Octauus, si non fiat per verbum *Eligo*, intelligibili voce prolatum, aut scripto, si voce fieri non potuerit, expressum. Quod intelligitur de Electione quasi per inspirationem.

Nonus, Si contempserint Cardinales bis in die Scrutinium peragere post solitam Missam, & Hymnum, *Veni creator Spiritus*.

Decimus, de quo in §. *Cardinales præterea*, qui non abstinent ab omnibus pactionibus, conuentionibus, promissionibus, intendimentis, condictis, fœderibus, alijsq. obligationibus, minis, signis, contrasignis suffragiorũ, seu schedularum, verbo, vel scripto quomodocunque dandis, aut petendis, respicientibus tam inclusionem, quam exclusionem, tam vnius personæ, quam plurium, aut certi generis, veluti creaturarum, aut huiusmodi: tractatus tamẽ pro Electione habendi non prohibentur.

Occasione eorum, quæ sparsim in præcedentibus Capitulis explicata fuere, præsertim in hoc, & præcedenti immediatè cap. nonnulli anxiè concupiscunt breuem, distinctam, dilucidamq. resolutionem duarum difficultatum, de quibus antiqui, & celebres auctores fusius pertractarunt.

Prima est.

An sit prohibitus omnis, & quicunque tractatus de Electione Summi Pontificis, ad præscriptum Bullæ Pauli IV. editæ 1558. cuius initium est: *Cum secundum Apostolum*, occasione verborum §. *Necnon quoscumque*, habendus per quoslibet, Papa adhuc viuente.

Secunda.

An Papa adhuc viuens possit sibi eligere successorem.

Pro dilucidatione igitur prioris difficultatis, breuiter, & resolutè occurrit dicendum.

16 Prima propositio: Viuente † Pontifice Maximo, de scitu, & consensu ipsius proculdubio licet Cardinalibus de futuri Pontificis electione tractare, vt habetur *in cap. si transitus, 79. dist.* Ve-

17 rum absque † consensu illius, nullus, quauis dignitate, honore, vel auctoritate fulgeat, tale quid agere, vel attentare valer, aliàs criminis læsæ maiestatis constitueretur; ita Bald. *in l. quoniam liberi, C. de test.* Cardinalis Albanus, & alij inferius citandi.

18 Secunda propositio. Omnes tractatus † purè, ac simpliciter, & in rei veritate,

tate, speculatiuus, ac discursiuus tantum, qui fieri solet aliquando inter Cardinales, vel alios zelum Dei habentes, vt sic in communi, de qualitatibus quorumdam Cardinalium, qui secundum Deum, & homines sapientes, spectata eorum laudabili vita, vere sunt apti ad Regimen Ecclesiæ, ex quarum regimine sperari posset nō modica vtilitas vniuersalis Ecclesiæ; in hoc solum, ac tantum sistendo, longius ab eis animus, & voluntas quæcumque mouendi, vel disponēdi quempiam ad electionē, huius, vel istius, sed per modum simplicis discursus absque alia intēta deliberatione: Hic tractatus non censetur communiter prohibitus ex dispositione Bullæ Pauli Quarti, cum sit de bono, ac meliori, absque conclusione Personæ ac temporis, dicaturque is tractatus consultiuus solum. Quod habet fundamentum in quamplurimis textibus sacrorum Canonum *de elect. & electi potestate*, præsertim *in cap. bona 2.* In quo cap. Abbas, *num. 12. vers. ad secundum*, inquit. *Non prohibetur quicumque tractatus de eligendo futuro Episcopo, adhuc eo viuente, sed prohibetur deliberatorius ac diffinitorius tantum in ordine ad exequutionem circa hanc, vel illam Personam.* Quod non creditur ablatum fuisse per Bullam Pauli Quarti, vt facillimè colligi potest ex verbis eiusdem Bullæ in illa parte, quæ dicitur narratiua, siue procemium; vbi Pontifex auctoritatibus diuini, & humani iuris vehemēter exaggerat ambitiosum tractatum, merito semper à iure antiquo damnatum, & conuenticula qriuata, in quibus aliquid deliberatè circa hoc decernitur. Sed ille tractatus de puo supra, lōge est ab omni ambitione, & potius zelum Dei, & iustitiam eius, ac vtilitatem Ecclesiæ redolet: hac de causa videtur nō comprehensus in prædicta Bulla Pauli IV. Hoc namque indicant verba Procemij eiusdem Bullæ, præsertim vers. Nonne, vbi leguntur sequentia verba. *Nonne illud sacrorum Conciliorum à sancta Dei Ecclesia receptorum, & approbatorum auctoritas diuersimode detestatur, & punit, cum quemcumque præsbyterum, aut Diaconum, seu clericum, qui Papa incolumi, & eo inconsulto, subscriptionem pro Romano Pontificatu accomodare, aut pyctantia promittere, seu sacramentum præbere tentauerit, aut aliquod suffragium polliceri, vel de hac causa priuatis conuenticulis factis aliquid deliberare, & decernere, præsumpserit; loci sui dignitate, & communionem priuandum, anathematisque pœna plectendum censeat. Et propter occultas fraudes, & coniurationum huiusmodi secretas insidias, si quis harum actionum particeps, consilia eorum, qui de Pontificali agunt ambitu, ad notitiam Ecclesiæ deferat, & rationabili probatione conuincat; eum non solum ab omni culpa purgatum remanere, verum etiam remuneratione non indigna subleuari velit, & statuat. Et exinde non modo sacrorum Canonum, sed etiam sæcularium legum interpretes peritissimi, & probatissimi, ambiētes Papatum, aut super eo, Papa viuente, & inconsulto, tractantes, seu conuenticulas facientes, crimen læsæ maiestatis in 1. cap. & simoniacæ hæreseos incurrere decreuerint, non sine clara, & aperta ratione; cum omnis tractatus de loco, dignitate, & bono alicuius viuentis, eo non consentiente, ab vtroque iure prohibeatur, & reprobetur, præsertim cum inde præstetur votum captandæ mortis, quod sacri Canones, & venerandæ leges passim abhorrent, & detestantur.*

Ex quibus verbis liquido colligitur, prohibitionem tractatus de qua supra, esse conformem ad ea quæ olim prohibebantur iure antiquo, & per consequēs esse intelligendam de ambitiosis tractatibus. quod satis apertè demonstrant vltima verba narratiuæ, siue Procemij eius-

eiusdem Bullæ Pauli IV. & priora alterius partis ipsiusmet Bullæ, quæ Dispositiua nuncupatur, & sunt quæ sequuntur. *Quare cum peccatis exigentibus, plures in dies B. Petri sedem, nobis viuentibus, & inconsultis ambire, & conuenticulas superinde facere dignoscantur, & ad hoc suffragia S. R. E. Cardinalium obtinere, & quodammodo subbarrare procurent, & satagant. Nos cupientes huiusmodi detestabile ambitus, & illi coniuncta simoniaca hæreseos, & læsæ maiestatis crimina, non solum nostris, sed etiam successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium temporibus perpetuo abolere, & non solum ex vsu, sed etiam ex mentibus hominum, præsertim in electione Romani Pontificis, qui Domini Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi in terris Vicarius existit, radicitus euellere, & in præmissis pro tanta rei necessitate, & periculi magnitudine, vt tenemur, salubriter prouidere; habita super his cum venerabilibus Fratribus nostris ipsius S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio, & vnanimi assensu: Hac nostra perpetuo valitura Constitutione, Apostolica authoritate, & de nostræ Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti ac priuationis, & quasuis alias sententias, censuras, & pœnas dudum à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, aut sacris Concil. seu Sanctorum Patrum nostrorum Decretis, Statutis, Capitulis, Canonibus, Constitutionibus, & Ordinationibus contra sic ambientes quomodolibet latas, & promulgatas, approbamus, & innouamus, & perpetuo obseruari, & in viridi obseruantia, si forsan in ea non sint reponi, & esse debere.*

Tertia propositio ad idem: Incidunt
29 profecto † in censuras, & pœnas, de quibus supra, Cardinales si offerant determinate suum suffragium, vel aliorum, alicui Cardinali, licet pro tempore futuræ vacationis Papatus, etiam quod nō acceptetur talis oblatio ab eo cui fit. Addunt aliqui, (Nam super hoc legi quāuis cursim scripta multorum edita pro declaratione contentorum in Bulla de qua supra Gregor. XV. præsertim eximia glossemata sapientissimi, & præstantissimi viri, Illustrissimi D. D. Ioan. Baptistæ Coccini, meritissimi Decani sacræ Rotæ Romanæ, & Pœnitentiariæ sanctissimi D. N. Regentis vigilantissimi ad eandem Bullam) dato, quod aliquis Cardinalium inciperet consimilem tractatum oblationis, & impeditus, nequeat illum prosequi. Hoc nempe colligitur ex verbis ipsis Bullæ Pauli Quarti, quæ habentur §. *nos cupientes*, & §. *nec non*.

20 Quarta propositio: Si fiat † tractatus in ordine ad prædicta, in quo agatur de exclusione huius, vel istius, hoc fine, siue intentione deliberata, vt per exclusionē alterius includatur alius, etsi pro tempore vacationis, est & ille omnino prohibitus ex tenore prædictæ Bullæ. quæ prohibitio extenditur etiam, vti videre est ex verbis eiusdem Bullæ Pauli IV. hoc palam, & expresse significantibus, ad suasores, & consultores prædictorum, præsertim quando sequitur effectus. cui additur, quod omnis tractatus deliberatorius, seu diffinitorius, per quē concluditur ante mortem Præsulis de certa persona eligenda, est prohibitus, 80. *dist. cap.* 1.

Pariter quoque ex verbis ipsiusmet Bullæ reprobatur, atque prohibetur circa hoc de futura electione Pōtificis Romani, omnis, & quicumque tractatus ambitiosus, simoniacus, conuentionalis, inhonestus, deliberatorius, & vere præparatorius, vt euidenter demonstrat sensus manifestus verborum dictæ Bullæ; quod asseruerat Hostien. *in cap. bonæ secundo de elect. nu.* 11.

Ad se-

Nomine Pyctatia, quo vtitur Paulus Quartus in sua Constitut. superius adducta, intelliguntur, quemadmodum docet Io. Baptista Scortia Genuen. Iesuita, in selectas Pontif. Constit. epitom. 70. theoremat. 180. cartæ, vel scripturæ cōtinentes petitiones, aut promissiones obligatorias, quæ ita appellantur à petendo siue pingēdo: quod collegit ex Gloss. in c. 2. dist. 75. & alijs iuris peritis, ibid.

21 Ad secundam † difficultatem respondendum est negatiuè, Papam scilicet viuentem non debere eligere successorem.

Quam negatiuam responsionem cōmunis schola Theologorum, & Canonistarum, validissimis argumentis ex sacris Scripturis, canonumque textibus, ex gloss. & alijs eximijs Doctoribus vtriusque facultatis vniformiter defendentibus negatiuam sententiam, de qua in responsione, quod scilicet Papa adhuc viuens nequit sibi eligere successorem.

Immo inter Theologos reperiuntur aliqui, quos refert Ioannes Azorius, *in instit. moral. par. 2. lib. 4. de quarto decalogi præcepto, cap. 5. q. 3.* in qua quærit an Romanus Pontifex possit successorem nominare, & eligere: vbi post recensitas duas opiniones, affirmatiuam scilicet, & negatiuam; tandem vers. *tota igitur controuersia*, reducit punctum huius difficultatis, an sit prohibitum Papæ viuenti, successorem sibi deligere: & approbat partem negatiuam, quam probat præsertim ex his, quæ dicuntur in cap. *electionem*, dist. 79. *Electionem* videlicet *summorum Pontificum sibi Dominus reseruauit, licet electionem eorum, bonis Sacerdotibus concesserit.* Denique concludit per sequentia verba. *Mihi valde probatur quod Turrecremata cap. in nomine dist. 23. q. 1. ex sent. Paludani de potestate Ecclesiast. ait, Romanum Pontificem iure na-*

22 *turali † prohiberi à successore eligendo.* Et quamuis non appareat omnino circa hoc constans Azorius vers. *Hac tamen libera potestate*, expressis verbis nihilominus affirmat, quod *ipsa naturalis ratio præcipiat ne Romanus Pontifex successorem eligat, cum illa dictet innumera pænè mala in Ecclesiam oritura, si Papa id fecerit.* Vbi cumulat etiam alias rationes, & auctoritates ad idem, quas desumpsit ex pluribus Canonistis, quos referunt Turrecremata, *de Eccles. lib. 2. cap. 51. per totum*; Augustinus de Ancona *in summa de ecclesiast. potestate, q. 2. art. 3.* per totum, & Hieronymus Albanus Cardinalis *de Cardinalatu ad Paulum Tertium q. 32. & 33.* Qui præcitati Doctores fusius scripserunt de hac materia, semper concludentes pro parte negatiua, semper tuendo, ac defendendo Papam, non posse nec debere eligere sibi successorem. Pro qua veritate referunt innumeros textus sacrorum Canonum, quāplurimas leges, & pariter auctoritates præclarissimorum Doctorum Theologorum & vtriusque iuris peritorum, præsertim antiquorum, concorditer assentientium hanc sententiam negatiuam esse celebriorem, & veritati quoque magis consonam.

Pro qua veritate cumulant quamplurimas quoque, & validissimas rationes, multiplicique responsione occurrunt, & satisfaciunt obiectionibus in contrarium adductis. Addentes concorditer, singulas Electiones Romanorum Pontificum post sanctum Petrum fuisse celebratas per electionem, & suffragia multorum; & hoc probant etiam euenisse in electione Clementis, vt optime inter alios demonstrat Turrecrem. vbi supra, §. *ceterum*, vers. *Nec obuiat huic:* Nam Petrus *plenus Spiritu sancto*, (vt habetur in cap. *Petrus*, 8. q. 1.) *in auribus totius Ecclesiæ Clementem instituit, omnium consen-*

consu interueniente, intellige fidelium. Et cuncta hæc, egregie pertractantur, & copiosè nimis, euidenter demonstrãtes veritatem sententiæ negatiuæ; quæ nolui transcribere, ne volumen in immensum (vt ita dicam) excresceret; cùm mea intentio semper fuerit, non prolixiores edere tractatus; sed compendiosam, puram, sinceram, dilucidamq. aperire veritatem; & magis, quia libri editi à præfatis auctoribus, sunt omnibus, præsertim iuris doctis, notissimi, & de facili haberi solent.

Inter prædictos auctores cum eisdem ferè conditionibus, de quibus supra, maximè connumerandus est Cardina- 23 lis Caietanus *in suis opusc. tom. 1. tract. 1. Apolog. de auctoritate Papæ, & Concil. par. 2. cap. 12. §. quoad secundum*, vbi inter quamplura ampliat rationem ad sententiam negatiuam de qua supra; quam etiam tangunt Augustinus de Ancona, Turrecremata, & Cardinalis Albanus *locis superius adductis*, quam fundat Caietanus super illam propositionem Aristotelis de somno, & vigilia dicentis. *Eius est potentia, cuius est actus*, subdens, *Electionis Papæ actus simpliciter, & absolutè non est Papæ, ideo potestas electiua Papæ non conuenit formaliter Papæ; probatur maior*, inquit ille. *Electio Papæ est actus factiuus, quantum ex se est, tunc Papæ.* (Quod est dicere quod per actum electionis pro illo tempore quo eligit Papa efficit Papam illum, quem eligit:) *Ergo repugnat ei, quod præsupponat pro nunc Papam.* Iterum subdens, *& tenet consequentia, quia quod fit non est, si enim esset, iam non fieret.* Addens. *Tunc vltra ergo electio Papæ non est Papæ: & tenet sequela, quia elector præsupponitur secundum naturam electioni, & est simul tempore cum electione. Tunc vltra, ergo actus electionis Papæ non est Papæ, quia electio Papæ est actus electoris Papæ.* Quæ ratio euidenter demonstrat intentum, nam manifestam contradictionem, & implicantiam continet, dicere quod Papa possit sibi eligere successorem.

Pro solutione obiectionum animaduertendum est primo, quod ex cap. *si transitus Papæ*. non dicit Symmacus; Papam sibi posse eligere successorem, sed quod potest decernere de successore; quod exponunt gloss. & alij, idest condere potest Constitutiones, & deliberare cum Cardinalibus de forma seruanda in futura electione Pontificis Romani, quemadmodum fecerunt Pontifices superius nominati.

Ad illud vero de sancto † Clemente à Petro instituto, iam responsum est sufficienteter. Potest addi secunda responsio ex Augustino de Ancona vbi supra, art. 2. in respon. ad primum argumentum, quod Petrus plenus Spiritu sancto Clementem elegit, quia nondum conditum erat Statutum in contrarium, statim subdens. *Videns tamen Clemens quod hoc erat perniciosum exemplare, posteris; quod aliquis sibi successorem eligeret, renunciauit Papatui, & electus fuit communiter Linus; quo mortuo fuit communiter electus Cletus; postmodum quarto loco iterum fuit electus Clemens, ac si ex illa successione nullum ius fuisset sibi acquisitum, sicut expressè notatur 8. q. 1.* Et Turrecremata vbi supra postquam dixit, quod factum Clementis non potest proponi in exemplũ, quia alij homines falli, & fallere possunt, nisi à Deo Spiritu sancto sint confirmati, vt Petrus erat. Hinc est quod post Petri mortem electiones Pontificum, plurimorum discretorum maturo iudicio concurrente, factæ sunt, & circa finem præfati cap. 51. inquit. *Verum quia non omnes successores Petri futuri erant tales, qualis Petrus fuit: forma ista prouidendi de successore poterat esse futuris exemplo perniciosa; Sancti Patres or-* dina-

dinarunt, vt nulli liceret successorem sibi constituere.

Quibus omnibus addit Cardinalis Albanus, factum Clementis de quo supra cogente necessitate euenisse, quia temporibus illis, pauci Christiani comperiebantur. quod probat ex cap. si Petrus, & cap. cessante, adiuncta auctoritate Archidiac. & aliorum Iuristarum; immo electionem illam Clementis asserit, diuina annuente prouidentia, factã fuisse, vt inquit Rotel. iuxta textum Capituli Apostolica 8. q. 1. subdens; Sed ea, quæ diuinitus eueniunt, in consequentiam minime trahenda sunt, vt dicitur in cap. Apostolica, ibidem gloss. & alij. Quamobrem vltima verba illius quæstionis trigesimæ secũdæ Cardinalis Albani hæc sunt. *Communis igitur, & vera conclusio sit, Papæ sibi successorem eligere non licere.*

24 Ad illud vero † Bonifacij II. referunt Scriptores vitæ illius, & præsertim Anastasius Bibliothecarius, verum esse, quod in synodo congregata in Basilica sancti Petri elegit sibi successorem Virgilium Diaconum; sed ante dissolutionem synodi fuit hoc reuocatum, & condita constitutio, & in hoc Bonifacius se confessus est reum, & igne combussit prædictam nominationem in scriptis iam redactam, ante confessionem Beati Petri Apostoli. Idem refert Cardinalis Baronius tom. 7. Annal. Anno Domini 531. immo addit Gonzalez de Illescas in Historia Pontificali in vita eiusdem Bonifacij, quod decreuit ipsemet, ne Pontifex Romanus eligeret sibi successorem; quod confirmarunt post illum multi Pontifices Romani.

Quasi necessaria illatione ex prædictis colligitur alia conclusio resolutiua eiusdem materiæ, de qua in secunda difficultate actum est; Papa scilicet, viuens non valet concedere alteri, neque Cardinali facultatem, vt ipso viuente eligat successorem Pontificem. Hanc conclusionem negatiuam tuentur, ac defendunt omnes Theologi, ac etiam maior, & sanior pars iurisperitorum.

Rationes quoque, vt optime animaduertunt Turrecremata vbi supra, & clarius Cardinalis Albanus de Cardinal. q. 33. §. *Contraria tamen opinio*, superius adductæ, quibus euidenter demonstratum est Papam adhuc viuentem non posse sibi eligere successorem; necessaria quoque consequentia concludunt & demonstrant hanc vltimam conclusionem, iuxta illud; *Nemo per alium facere potest, quæ per se ipsum facere nequit, l. pupillus, ff. de auctor. tut. cum alijs concor. supra citatis. Sed Papa secundum communem opinionem, vt vidimus, sibi successorem eligere non potest, ergo neque alteri debet posse talem tribuere potestatem.* Hæc Card. Albanus, qui vbi supra cumulat rationes, & auctoritates multorum textuum, atque legum ad idem demonstrandum, adiunctis placitis celeberrimorum Canonistarum, præsertim antiquorũ. Tandem, (§. *verum si*, expressis verbis referendo se, & sua verba ad quam plura argumenta superius immediatè ab eo adducta, demonstrantia hanc veritatem, inquit. *Si propterea eum* (videlicet Papam) *sibi successorem eligere posse iura non concedunt, ergo minus alteri potestatem hanc tribuere poterit, argum. auth. multo magis, C. de sacros. Eccles. Cum igitur hic de immutatione status Ecclesiæ pertractetur, Papa id facere non valeret, per not. per Innoc. in dicto cap. quanto, & in dicto cap. inquisitioni, & per multa superius in proposito aggregata.* Ibidem etiam respondet ad obiectiones contrariorum, ostendendo qualiter factum Adriani Papæ cum Carolo magno euenisset sacro approbãte Concilio, in quo vniuersalis Ecclesia adesse præsumitur, addens materiam

secun-

secundæ responsionis propter schismaticos, & hæreticos, qui Ecclesiam, Pontificesque valde persequebantur: ideo pro illa temporis differentia accidit factum, de quo supra, consentiente, & approbante toto Concilio.

His addendum est, factum de quo supra, nullam vim prorsus habere contra determinationem factam in præcedenti conclusione: quia id fuit de auctoritate collata referendum ad tempus vacationis, & post mortem viuentis Pontificis; & ita exigentē conditione illius temporis, pro bono pacis, atque vtilitatis totius status Ecclesiæ.

Summa Cap. XI.

1 *Excommunicatus maiori, vel minori excommunicatione, non potest eligi in Prælatum Regularem.*

2 *Falsificans litteras Apostolicas, vel eis manus apponens, &c. nisi sit officialis, est excommunicatus, & redditur inhabilis ad electionem.*

3 *Electio illegitimi, non dispensati, est ipso iure nulla, &c.*

4 *Quilibet Religiosus non professus in suo Ordine, vel non sufficienter instructus in Regula sui Ordinis, est in eligibilis. Item qui ex aliquo defectu non potest exercere officium, ad quod eligitur. num. 16.*

5 *In Ordine Minorum de Obseruantia, quinam eligi possint in Prælatos.*

6 *In Ordine Prædicatorum qui sint ineligibiles ad Prælaturas. & num. 8. 9. 11. 12. 13. 14. 15. 22.*

7 *Indignus, licet ritè electus, ac confirmatus sit, deponi tamen debet. Immò nunquam licet talem eligere, vel postulare. & num. 18. 28.*

8 *Non habens ætatem, saltem vigintiquinque annorum, vel carens sufficientia in his quæ spectant ad curam animarum, est de iure communi ineligibilis. Item violator interdicti; & qui tempore electionis non est idoneus. & nu. 10.*

17 *Exclusus tamquam indignus pro vna Ecclesia, ratione morbi, vel criminis personalis, est ineligibilis ad aliam, &c. nisi antea probet se esse liberatū, vel emendatum. & num. 33. 35. 36.*

19 *Irregularis sciens se talem esse, si eligatur ad aliquam Prælaturam, tenetur, etiam si alijs de eius irregularitate non constet, recusare omnino confirmationem, &c.*

20 *In Ordine Minorum Conuentualium sunt inhabiles ad quacumque officia, qui faciunt, vel permittunt fieri ambitus, &c.*

21 *Quando duo eligūtur ad eamdem Prælaturam, in discordia, si contingat cassari vtramque electionem, non potest alter illorum eligi.*

23 *Grauiter puniendus est ille, qui confirmat insufficientem, inhonestum, vel non habentem legitimam ætatem.*

24 *Electus canonicè, si petat confirmationem, de iure communi non potest redargui. Secus autem fit in Ordine Prædicatorum. & num. 25.*

26 *Declaratur, quando, & quomodo sit quis eligēdus de gremio Collegij, vel Capituli.*

27 *Satisfaciunt Electores Statuto condito, præcipuè pro Ordine Prædicatorum, vt electus præsens habeat duo vota vltra medietatem; quando constat quòd secluso proprio voto, fuit electus à maiori parte vocalium.*

29 *Vitiatus magna deformitate corporis, non potest eligi. Intellige vt num. 30. Item accusatus iuridicè, dummodo ante accusationem præcesserit infamia. nu. 31.*

32 *Item sunt ineligibiles, Religiosus qui chirurgiam exercuit, ex qua sequuta est mors: Simoniacus: Homicida: Religiosus discedens à suo Monasterio pro quouis crimine, etiam leui, & occulto: Pœnitens publicus: Ioculator, &c. Neophytus: & ille qui aliàs electus fuit per abusum potestatis*

testatis sacularis: item qui scienter suscepit ordines à schismatico. & nu. 34. Item periurus: is, ob cuius electionem verisimiliter orîretur scandalum: Infamis infamia facti: notabiliter prodigus: Suspensus ab officio tantum; & is neque potest eligere; item Mendicantes transeuntes, etiam auctoritate Apostolica, ad non mendicantes. & nu. 38.

35 *Electio propter quæ cassetur.*

36 *Vt quis dicatur ritè electus, debet tempore electionis esse idoneus; aliàs electio est nulla.*

37 *Recensentur effectus suspensionis maioris, atque minoris.*

39 *Solicitans electores pro electione suæ personæ, non solum probatur ambitiosus, sed etiam potest appellari simoniacus; & se reddit indignum ad illam dignitatem.*

40 *Quid sit simonia.*

41 *Non obseruantia alternatiuæ constitutæ in aliqua Prouincia, quando possit irritare electionem aliter factam.*

42 *Consuetudo non probatur per actus, etiam iuridicos, sed controuersos, neque ex actibus vario modo obseruatis.*

43 *Litigiosus, & percussor non possunt eligi in Prælatos.*

44 *Regulares Ordinis Prædicatorum, qui de licentia suorum Superiorum, & Sedis Apostolicæ inseruiunt alicui Ecclesiæ, vel personæ, siue personis commorantibus regulariter inter infideles, vel hæreticos, ad effectum conuersionis eorum, &c. cum degant extra claustra; an censeantur omnino exclusi ad electiones faciendas, &c.*

45 *Isti Regulases non sunt priuati voce passiua in electionibus, quæ fiunt in ijs Conuentibus, in quibus sunt assignati, dummodo habeant alias conditiones ad hoc necessarias. Imò neque sunt priuati voce actiua. & num. 46.*

46 *Apponitur Clausula Bullæ aureæ Sixti IV. pro hac materia.*

CAP. XI.

De impedimentis eorum, qui nō possunt ritè eligi in Prælatum regularem.

1 Excommunicatus † maiori, vel minori excommunicatione, non potest de iure eligi in Prælatum, Priorem, vel Abbatem. Syluester *in summ. verbo, Electio, 1. num. 15.* vbi adducit multa iura, quæ hoc prohibent.

2 Qui non solum falsificat † litteras Papæ, verum & qui apponit manus litteris Papæ, etiam in modico, nisi sit Officialis, etiam quod addat punctum, est excommunicatus, inhabilis ad electionem, Hostien. *in summ. de crimine falsi, §. qualiter, col. 4. vers. sed hodie.* Felin. idem tradit, *in cap. ex parte, in princ. de rescript. col. 3. vers. stylus Curiæ.*

3 Illegitimè natus, non † dispensatus ante electionem ab habente talem auctoritatem, licet possit postulari, non debet tamen, nec potest eligi, *cap. cum in cunctis, & cap. innotuit.* Additur, quod electores eligentes illegitimũ, nisi probauerint ignoranter elegisse, incidunt in pœnas taxatas in Concilio Lateranēsi ab Alexandro; vltra quod electio est ipso iure nulla; quare scienter eligentes, sua potestate eligendi priuati sunt, Glos. *ibid. & in eod. cap. cum in cunctis,* declarantur priuati tunc, id est pro prima vice potestate eligendi, Panorm. *ibid. num. 1. de elect. in princ.*

4 Ineligibilis † est omnis religiosus regularis in Prælatum, siue Abbatem, vel Priorem in aliquo Conuentu, vel Monasterio, qui non est expresse professus in Ordine, vel Religione, quive non est sufficienter instructus circa Regulam, & Con-

& Constitutionem dicti Ordinis, *tit. de elect. in princ. cap. in Magistrum, cap. officij tui, cap. cum inter canonicos, cap. cum causam.* non obstante in contrarium quacumque consuetudine, *cap. nullus, eodem tit.* Tandem idem habetur confirmatum ex decret. Clementis VIII. sæpe citatis.

Ineligibilis est omnis, qui patitur defectum, per quem non potest exercere officium ad quod eligitur. Panorm. *in cap. etsi vnanimiter, num.* 8. Butr. *in cap. officij, de elect. nu.* 6. *& 7.* inquit, *Vbi cassatur electio ex præsumptione delicti personæ, ex hoc non inhabilitatur simpliciter ad nouam electionem, at impedimento cessante, & habilitate superueniente, iterum eligi potest.*

Pius quoque Quintus in Bulla *Pastoris æterni*, directa Franciscanis de Obseruantia, sub anno 1571. ordinat,
5 quod † Fratres Minores Regularis Obseruantiæ, in Generalem, & reliquos superiores solum eligant, qui Regulam Beati Francisci bene obseruare, & qui in choro, victu, & vestitu, quantum officij necessitas concesserit, cum alijs se conformare soleant, & debeant. Idem Clemens Octauus in Decretis, de quibus supra, & infra.

6 Ineligibilis est omnis † in Ordine Prædicatorum; qui nescit proponere verbum Dei, qui non potest sequi Chorum, Refectorium, & alia loca communia, *dist.* 2. *cap. de electione Prioris Conuentualis*; in declarat. *text. tertij, sub littera N.* imò *iam confirmatus absolui debet.* Hoc idem habetur in Decret. Clementis VIII. editis pro Regular. reformat. num. 36.

In Ordine Prædicatorum non potest eligi, *nec electus confirmari in Priorem, qui nescit grammaticè loqui absque falsa latinitate, & qui non sit instructus in moralibus, scilicet Scriptura, vt sciat competenter proponere verbum Dei in suo Conuentu; & si secus fiat, maximè in Conuentibus, habentibus integrum numerum fratrum, confirmator absoluatur à suo officio, & per triennium omni officio Ordinis priuetur*; text. 3. *cap. de electione Prioris Conuentualis, sub littera n.* Et in declarat. eiusdem text. præcipitur strictissimè Prouincialibus, vt omnes Priores *insufficientes absoluant à suis officijs indilatè, nec de cætero possint eligi alibi.* Horum omnium supradictorum ratio, & fundamentum credo, quod sit id, quod ha-
7 betur in iure, videlicet, quod † indignus licet sit ritè electus, ac etiam confirmatus, deponi debet. *Cap. nihil, tit. de elect.* Abbas *ibid. num.* 2. Vt enim habetur *cap. qualiter, de electione.* sufficiens scientia, est de necessario requisitis in eo, qui est eligendus in Prælatum, vt latius patet *in cap. cum nobis, & in cap. cum in cunctis, eod. tit. de elect.*

Quia verò, *vbi aliquid deficit de necessario requisitis ad validitatem actus, deficit ipsemet actus*; ideò si aliquis eligatur sine debita sufficientia, electio est nulla ipso facto. *cap. cum in cunctis*, & Abb. *in cap. qualiter, num.* 4. & communiter omnes.

8 Qui non habet ætatem † ad minus vigintiquinque annorum (de iure communi) & qui non est sufficiens in illis, quæ pertinent ad curam animarum, non potest eligi, nec confirmari. *cap. nullus, cap. cum in cunctis, tit. de electione.* Quid simile in Constitutionibus Ordinis Prædicatorum, *dist.* 2. *cap. de electio-*
9 *ne Prioris Conuentualis* habetur. In † Prouincijs autem Lombardiæ, & Romana, ex ordinatione secunda Cardinalis Alexandrini, olim Protectoris, non potest eligi, neque postulari, multo minus cōfirmari, in Priorem alicuius Conuentus supradictarum Prouinciarum, cui annexa sit cura Monialium, nisi *sit ætatis*

quadraginta annorum expletorum, & habeat viginti annos à receptione habitus, vt latius dictum est cap. 4. nu. 38.

Itē ex dispositione Ordinationis tertiæ eiusdem Illustrissimi Alexandrini, nullus potest eligi in Priorem alicuius Conuentus, in quo ordinariè sit lectio Theologiæ, qui *trigesimum quintum annum ætatis non habeat, & in ordine sexdecim*. Pariter ex Ordinatione quarta eiusdem, in alijs minoribus Conuentibus, nullus potest eligi in Priorem, qui non sit triginta annorum, & quindecim in Religione. Et ex Ordinatione quinta eiusdem, *Prior actualis vnius Conuentus, non potest eligi, aut postulari in Priorem alterius Conuentus, nec etiam Supprior, aut Lector actualis, poterunt eligi in Conuentibus, in quibus officia actu exercent; & si secus factum fuerit, electio est nulla, & irrita*.

Ex dispositione enim supradictæ Ordinationis immediatè citatæ, apertè cōstat, quod etiam Lectores Conuentuū, qui in illis non habent discipulos fratres, quibus actu legant artes, vt Philosophiam, seu Theologiam, sunt nihilominus in eisdem Conuentibus pro munere Lectoris actualis assignati, non eligi possunt in eodem Conuentu in Priorem, cùm sint Lectores actuales illorum Conuentuum, primamq. vocem in consilio, ac exemptiones habeant, & fruantur priuilegijs Lectorum actualium, & vtplurimum legant Scripturam in Ecclesia post Vesperas. Nam secundum dispositionem Capitulorum Generalium tenentur legere ad minus Casus conscientiæ fratribus Conuentus: vnde officium Lectoris actu exercent, eo modo quo potest exerceri in illis Cōuentibus. Quare simpliciter Lectores actuales dici possunt, & per consequens comprehensi in præcitata Ordinatione, quia aliquo modo officia Lectoris ibi exercent. & hoc sufficit ex vi verborum prædictæ Ordinationis.

Quæ ordinatio de Prioribus actualibus non eligendis in alio Conuentu, videtur habere fundamentum in iure, *cap. etsi vnanimiter, tit. de postulat. Prælat. in princ.* vbi prohibetur, *ne Episcopus actualis vnius Ecclesiæ possit eligi in Episcopum alterius Ecclesiæ; & si secus fiat, electio sit irrita*. Vnde Euaristus Papa *in epist. 2. ad Episcopos Aegypti*, quæ refertur *in cap. sicut vir, 7. q. 1.* inquit, Episcopos non esse mutandos ab vna ad aliam Ecclesiam, *absque ingenti necessitate; tum ne detur occasio ambitioni, tum etiam vt Ecclesiæ perfectius seruiatur*.

Ex Ordinatione sexta eiusdem Cardinalis Alexandrini, inhabiles declarantur illi, cuiuscumque conditionis sint, qui per se, vel per interpositam personam, procurauerint officium Prouincialatus, vel Prioratus, aut Superioratus: & talis sic electus, vel institutus, ac etiā Electores taliter requisiti, & eligentes illum, sunt inhabiles modo dicto, tam actiuè, quam passiuè. & ad hoc probandum sufficiunt quatuor testes. Et hoc est singulare in supradictis Prouincijs, Romana, & Lombardiæ.

10 Violatores † interdicti, non possunt eligi, nec postulari, *cap. ad hæc, cap. gratum, tit. de postulat. in princ.*

Qui non est idoneus tempore electionis, non potest eligi, *cap. dudum, §. Si autem erat dignus, in princ. tit. de elect.*

11 In Ordine † verò Prædicatorum, qui renunciauit officium Magistri Nouitiorum, remanet inhabilis per annum ad Prioratum, computando annum à die renunciationis: excipiuntur Magistri in Theologia acceptati, Patres Prouinciæ, & Lectores actuales, Romæ 1607. Ordinatione 13. & Parisijs 1611. Ordinatione 4.

Qui non habent duodecim annos à profes-

professione in eodem Ordine Prædicatorum, non possunt eligi in Priores, Valentiæ 1596. Ordinatione decima, Romæ 1601. declaratione 5. & Parisijs confirmatione quarta: quæ non fuit reuocata quoad vocem passiuam, sed tantum quoad actiuam, vti videre est in actis Capituli Generalis Rom. 1608. tit. Ordinationes, num. 4.

Illi pariter, qui iã condemnati sunt ad pœnas grauioris culpæ, etiam post restitutionem, nisi per multos annos commutauerint mores in melius, ad Prælaturas non ita de facili admittantur. Romæ 1589. auctoritate Apostolica fuit ordinatum; ideò magna cautela obseruandum est.

Illi qui fuerunt Apostatæ, etiam post reuersionem, ac receptionem benignã, in Ordine Prædicatorum, per viginti annos in Prælatos eligi, vel confirmari non possunt, etiam quod sint habilitati ad omnes gratias Ordinis; ita vt si secus fiat, totum sit irritum, & inane. Romæ 1569. Ordinatione 13.

Illi qui manserunt extra Ordinem sine debita licentia Superiorum, post eorum reuersionem non possunt habere aliquod officium, Prælaturam, neque Vicariatum ad decennium post eorum reuersionem, sine speciali licentia in scriptis Magistri Ordinis, Romæ 1508. Confirmatione 6. & in declaratione text. 6. cap. de itinerantibus, in fine.

Qui verò abiurauerunt in sancto Officio, tanquam vehementer suspecti de hæresi, non possunt restitui, nec habilitari ad dignitatem, seu officium toto tempore vitæ suæ, neque per Magistrũ Ordinis. Auenioni 1558. Bonon. 1554. confirmatione sexta.

Illi pariter non possunt eligi, qui degunt quomodocumque, & sub quouis prætextu extra claustra, etiam quod sint assignati in aliquo Conuentu, dummodo actualiter non inseruiant sancto Officio, Romæ 1573. 1579. & 1601. declarat. 4. quod latius explicabitur ad finem huius Cap. sub num. 44.

Non potest eligi, qui per sententiam iam est priuatus voce passiua, Romæ 1589. declaratione 4.

12 Habilitati † ad beneficia extra Ordinem, non possunt eligi in Priores in Ordine Prædicatorum, text. 6. cap. de itinerantibus: neque illi, qui recurrunt ad emendicatos fauores personarum extra Ordinem Prædicatorum, ex Constitionibus Apostolicis Greg. XIII. Clementis VIII. à Paulo Quinto confirmatis, contra Fratres Ordinis Prædicatorum, mendicantes fauores, per personas extra dictum Ordinem, vel non assumptas à dicto Ordine, vt à suis Superioribus consequantur dignitatem, gradum, officium, & remissionem pœnæ. nam declarantur excommunicati, ac ipso facto priuati voce actiua, & passiua, prout latius continetur in Constitutione Clementis VIII. super hoc edita, cuius initium est, Religiosos viros, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 23. Maij 1592. Et ad hoc probandum sufficiunt eorum instantię oretenus, siue in scriptis porrectæ, nomine illorum Superioribus eiusdem Religionis: quæ Constitutio venit connumeranda, ex ordine dicti Clementis inter perpetuas Constituones necessariò obseruandas in Ordine Prædicatorum. Idem statuerunt Pius V. Gregor. XIII. pro Ordine Minorum, vt tradit Rodericus tom. 2. quæst. Regul. q. 56. art. 2. quod totum ampliauit ad Ordinem Minorum Conuentualium, & Monachorum Cœlestinorum Paulus V.

Fratres aliarum Prouinciarum, qui non manserunt assignati ad minus per triennium, in aliena Prouincia, non pos-

sunt in illa eligi in Priores, nisi alias sint notorij, in tex. 6. in eiusdem declaratione cap. de itinerantibus.

Item in eodem Ordine Prædicatorũ, in vno eodemque Conuentu, non possunt eligi immediatè in Priorem, neque in eadem Prouincia in Prouincialem duo Fratres germani, vnus post alium immediatè; & si secus fiat, electio est nulla, Romæ 1608. Parisijs 1611. & Bononiæ 1615.

Visitatores actu visitantes Conuentus, seu Prouinciam, & eorum socij, ineligibiles sunt; quia in vtroque reperitur eadem ratio, & finis illius legis & statuti: & si fiat in contrarium, declaratur totum irritum, & inane. Romæ 1601. confirmat. 13. Vallisoleti 1605. confirmat. 9.

Qui non vacauerunt in eodem Conuentu, tempore duorum Prioratuum, non possunt eligi in Priorem in eodem Conuentu. Quemadmodum qui fuit Prouincialis in eadem Prouincia, nequit iterum eligi in Prouincialem, nisi vacauerit per octo annos. Ita Iulius II. statuit in sua Constitutione, quæ incipit, Sub Religionis iugo, &c. Dat. Romæ 6. Kal. Augusti 1504. de qua superius, cap. 5. nu. 78.

Animaduertendum est, quod ex vi verborum præcitatæ Constitutionis Iulij II. qui fuit alias Prouincialis, in eadem Prouincia, non potest reeligi in Prouincialem, nisi vacauerit per octo annos. Nam de Mense Maij 1620. cum fuisset electus in Prouincia Lombardiæ P. Magister N. qui antea à sex annis fuerat Prouincialis eiusdem Prouinciæ; re delata ad S. D. N. Paulum V. concessit facultatem Reuerendissimo Patri Generali Magistro Fratri Seraphino Sicco confirmandi dictam electionem, auctoritate tamen Apostolica, supplendo pro illa vice omnibus defectibus, ac illum de nouo instituendi; dispensando pro tunc super dispositione præfatæ Bullæ, & declarando eam esse intelligendam prout verba sonant de vacantia octo annorum completorum, vt fusius dicam ad finem huius numeri. Quare declaratio tertij Capituli Generalis Bonon. 1564. qua dicitur, Prouinciales debere vacare per tempus duorum Prouincialatuum, debet necessario exponi de Prouincijs, in quibus Prouinciales durant per quadriennium, nisi superueniat alia declaratio, facta in forma speciali auctoritate Apostolica, qua derogetur in specie contentis in Bulla Iulij II. De qua speciali derogatione debet constare: alias obseruanda venit omnino Bulla Iulij II. vti patet cap. licet Romanus in 6. de Constitutionibus, & DD. ibidẽ.

13 Ad id vero quod † legitur in Ordinationibus factis auctoritate Apostolica, per speciale Breue à Visitatoribus Apostolicis pro Prouincia Regni, à Cardinali scilicet Aretino, & ab Episcopo sanctæ Agathæ Gothorum, anno 1588. vt patet fol. 23. earumdem Ordinationum, qui fuit Prouincialis in eadem Prouincia Regni, non possit eligi in eadem Prouincia ad idem officium, nisi elapso ad minus sexennio, quod est tempus trium Prouincialium; Dici potest, hoc potuisse ordinari per specialem, & amplam facultatem illis concessam à Sixto Quinto: Sed verius dicitur, quod cum non fiat specialis mentio de derogatione Bullæ Iulij II. per supradictam Ordinationem nihil statuitur contra illam. Quare standum erit dispositioni Bullæ Iulij II.

Ad obiectionem vero illorum, qui adducunt declarationem præcitatã Capituli Generalis in eodem Ordine Prædicatorum celebrati, qua disponitur vt Priores Prouinciales vacẽt tantum tempore duorum Prouincialatuum, cum

sit de

sit de directo opposita verbis præcitatæ Bullæ Iulij II. quæ Bulla continet ius speciale, siue priuilegium, præter dispositionem iuris communis, cuius cognitionem non ita de facili habent omnes: ideo inquit, Petrus de Baisio in suo Director. elect. cap. 1. 1. par. priuilegia consistunt in facto, & possunt probabiliter ignorari, quod alij dicunt id euenire posse absque culpa, & peccato. Cumque nec appareat quod speciali auctoritate Apostolica fuerit facta, necessario referenda venit ad dispositionem eiusdem Bullæ, quæ cum sit quid facti, poterat ignorari, vt optimè traditur in iure, cap. 1. de constitutionibus, cui additur Glossa illa celebris in *cap. porrecta nobis*, tit. de confirmat. vtili, vel inutili; sub loco citato sequentis tenoris. *Quia omnium habere memoriam, & in nullo peccare, potius est diuinitatis, quam humanitatis.* Cod. de veter. iure enucl. l. 2. §. si quid autem, &c.

In huius confirmationem, immediatè post citatam declarationem factam in eodem Ordine Prædicatorum in Capitulo Bononien. 1564. ponitur alia de directo contra tenorem eiusdem Bullæ Iulij II. Nam Iulius II. expressè statuit, ne possit tempus Prouincialium extendi vltra quadriennium. Et in illa declaratione immediatè sequenti ad illam, statuitur quod Prouinciales Bohemiæ possint durare per sexennium, nulla facta mentione de auctoritate Apostolica, neque de speciali derogatione Bullæ Iulij II.

Quod est cōforme declarationi tex. 8. prologi Constit. Ord. Prædic. sub litt. q, in qua dicitur standum esse declarationi factæ in Capitulo Generali, dummodo tamen manifestum non contineat errorem; quemadmodum continet illa de qua supra Capit. Bonon. 1564. absque tamen culpa, ob adductas rationes.

Insuper sciendum est, quod in illa priori declaratione citata, scilicet tertia, ponitur negatiua tantum ne possint scilicet Prouinciales ad idem officium in eadem Prouincia assumi infra tantum tempus, quanto duorum Prouincialium officia integrâ durare solent; non tamen disponitur quod illo transacto possint eligi; ponitur negatiua, non tamen affirmatiua: ideo nullum inde potest colligi argumentum.

Ad supradictorum maiorem claritatem, in regesto Reuerendissimi Patris Generalis Magistri Fratris Seraphini Sicci Papiensis fol. 31. à tergo circa medium, ad verbum habentur quæ sequuntur.

Die 26. Maij 1620. Cum fuisset electus in Capitulo Ianuæ celebrato in Prouincialem P. Magister Frater Constantinus Gandinus de Brixia, confirmatus fuit cum auctoritate consueta tam super Fratres, quam super Moniales, & personas tertij habitus vtriusque sexus, habito prius verbo cum sanctissimo D. N. Paulo Papa V. & obtenta auctoritate ad supplendum defectibus si qui essent; maximè cum non vacauerit per octo annos, postquam alia vice fuit Prouincialis eiusdem Prouinciæ, iuxta Constitutionem Iulij Papæ II. cui derogatum fuit pro hac vice ac dispensatum, &c. Quod fuit distinctè per litteras nunciatum eidem P. Prouinciali confirmato, & quatenus opus esset de nouo auctoritate Apostolica instituto.

Et Anno 1624. Sabbato ante Dominicam Deus qui errantibus, nam fuit dies 27. Aprilis, occasione obitus Patris Magistri Fratris Reginaldi Celij Prouincialis Prouinciæ Romanæ, celebratum fuit in Conuentu Gradensi Capitulum electionis tantum futuri Prouincialis, prætermissis electionibus Diffinitorum, & alijs solitis fieri Capitulis Prouincialibus ad præscriptum Constitutio-

dinis, qui iam sunt electi ad aliquam dignitatem extra Ordinem, *cap. de elect. Prioris Conuentualis*.

Vicarij electionum legitimè missi, atque Commissarij Generales in aliqua Prouincia, vel pro aliqua Causa, in qua, vel quo, speciali durante tempore suæ visitationis, non possunt eligi in illa Prouincia, vel Conuentu, vbi actualiter sunt Vicarij, vel Visitatores: & si secus fiat, totum est irritum, & inane. Neapoli 1600. *Ordinat.* 7. *Romæ* 1608. *Confirmat.* 9.

16 Laborans aliquo † morbo durabili, per quem impeditur ab exequutione sui officij, non debet, nec potest confirmari. *cap. cum inter*, & Doctores *ibidem*.

17 Qui fuit exclusus † tanquam indignus pro vna Ecclesia ratione morbi, vel criminis personalis, non potest eligi ad aliam Ecclesiam; & proportionaliter nominatus in Priorem, vel Guardianum vnius Conuentus, non poterit ritè exclusus pro vno Conuentu, eligi pro alio, nisi antea probet se liberatum, vel emendatum: nam repulsio, quæ rationabiliter facta fuit respectu vnius Ecclesiæ, fidem facit quod talis sic repulsus, non potest eligi ad aliam Ecclesiam. *cap. cum inter canonicos*. Panorm. *ibidem num.* 7.

18 Nunquam licet † eligere, aut postulare indignum, & inhabilem: S.Tho. 2. 2. *q.* 63. *art.* 2. *in respons. ad* 3. Sotus *lib.* 3. *de iust. & iure, art.* 2. vbi in specie docet, quod stante statuto fundationis beneficij, vt detur semper vni personæ de tali familia, simile statutum venit interpretandum, *dummodo adsit idoneus in familia*. Aliter debet conferri personæ idoneæ, etiam quod non sit de tali familia.

19 Electus ad aliquam Prælaturam, cui constat † quod sit irregularis, etiã quod alijs non innotescat, tenetur recusare omnino confirmationem; & si non possit alia via, debet saltem confirmatori suam pandere irregularitatem occultam, cum non potuerit ritè eligi. Io. de Anan. *cap. innotuit, num.* 2.

20 In Ordine Minorum † Conuentualium sancti Francisci, inhabiles sunt ad quæcumque officia, & Prælaturas, qui faciunt, vel fieri permittunt ambitus, vel solutiones pecuniarum pro officijs, vel Magistratibus oltinendis, etiam pro Confirmationibus, sigillo, vel scriptura, aut quacumque alia re ad prædicta ordinata, vel alias pactiones, seu promissiones: ex Bulla Pij Quinti. *Ad extirpandos*, &c. Dat. Romæ apud sanctum Petrum sexto idus Iunij 1568.

Idem mandauit obseruari Pius V. in Ordine Seruorum, vt videre est in Statutis, pro reformatione ipsius Ordinis editis, de commissione, & facultate eiusdem Pontificis, ab Odoardo Episcopo Cæsenatense, & executioni demandata die 13. Maij in Capitulo Generali eiusdem Ordinis Cæsenæ celebrato: vbi etiã præcipitur, vt Priores non possint perdurare vltra biennium, nec ad illudmet officium in eodem Conuentu assumi possint, nisi transacto integro biennio.

In quo Ordine Minorum, ex dispositione Statutorum Editorum à S. Carolo Borromæo, ex ordine, & facultate sibi, & Generali illius Ordinis concessa à Pio Quinto, num. 3. statuitur, vt qui sunt eiusdem Prouinciæ, non possint assumi in Prouincialem eiusdem Prouinciæ, sed præficiatur alter ex aliena Prouincia idoneus, & cultor regularis obseruantiæ. Et cùm experientia modò contrarium ostendat, credo quod super his sit aliqua reuocatio, vel dispensatio Apostolica.

21 Quoties duo eliguntur † in eadem Ecclesia, vel ad eandem dignitatem, siue officium, & Prælaturam, in discordia

dia tamen electorum, licet sint sufficienter nominati, si tamen contingat vtramque electionem cassari propter aliquem defectum in ea repertum, non potest amplius alter illorum eligi, vel nominari ad eandem prælaturam, in eadem Ecclesia, vel Collegio, propter euitandam discordiam. Si vero omnes electores, liberè, & concorditer elegerint ritè, & canonicè vnum ex illis, electio ritè facta potest confirmari: nam tunc cessat causa superius assignata, de electione in princip. cap. considerauimus; quod videlicet propter scandalum euitandum potest fieri licitè prohibitio, vt quis non eligatur in tali Ecclesia vel Collegio, licet ipse in nullo deliquerit, & alias sit habilis: nam etiam multa licita, sunt dimittenda propter scandalum euitandum, vt *in cap. nihil prodest, de præscriptionibus, & cap. cum teneamur,*
22 *de præbendis.* In † Ordine vero Prædicatorum nullus sufficienter nominatus in superiori, siue præcedenti scrutinio iam cassato, non potest amplius eligi, vel postulari, nisi fuerit de nouo habilitatus ab habente talem auctoritatem, *cap. de electione Prioris Conuentualis.*

Vnde in 1. lib. Decret. *tit. de elect. & electi potestate cap. nihil*; habetur. *Nihil est quod Ecclesiæ Dei magis officiat, quam quod indigni assumantur Prælati ad regimen animarum.* In quo cap. punitur
23 grauiter † confirmator, si hominem insufficientis scientiæ vel inhonestæ vitæ, vel ætatis illegitimæ confirmauerit; & si habet beneficia suspenditur à perceptione fructuum, quousque indulgentiam valeat promereri. & in 6. *tit. de elect. cap. perpetuo* dicitur. *Indignum in electionibus nominantes, contra conscientiam suam agunt, & diuinam vindictam, & Apostolicæ vltionis metum, vt qualitas facti suaserit, possunt non immerito formidare.*

Et in Concil. Trident. *sess. 24. cap. 1. de reformat.* hortantur omnes habentes aliquo modo ius in electionibus, & promotionibus, vt in primis meminerint, *nihil melius ad Dei gloriam, populorum salutem, posse efficere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ Gubernatores promouere studentes, eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non qui precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus; sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint; & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, ætate, doctrina, ac omnibus alijs qualitatibus præditos sciant, quæ iuxta sacrorum Canonum, & Concilij decreta requirantur.*

24 Canonicè † electus petendo confirmationem, non potest redargui, de iure tamen communi, immo potest protestari ordinario confirmatori, si illum non confirmabit quod recurret ad Superiorem maiorem. Hoc est de iure communi, *cap. postul.* Panorm. *nu. 4.* Secus
25 autem † in Ordine Prædicatorum, vt dictum est supra, & generaliter vt latius dicam inferius, præsertim ad finem huius cap. non est procedendum celeriter ad petendam confirmationem per ipsum electum, maximè ad effugiendam notam affectati desiderij Prælaturæ, ne dicam pestilentissimæ ambitionis, quæ procul esse debent à Regularibus, qui Christum imitantes mites esse tenentur, ac humiles corde, verbis, & operibus.

Electio secundum honestatem, & conuenientiam, debet fieri de persona,
26 quæ sit de gremio † Collegij, vel Capituli, dummodo aliàs sit idonea. Licet electio facta de extraneo idoneo, sit valida, & bona; *cap. quia propter.* Nauar. *consil. 6. de electione*, & ita communiter omnes.

Bañes

Bañes *de iure, & iustitia, tit. de acceptatione personarum, art.* 2. inquit, *Eligere dignum prætermisso digniori est peccatum mortale ex genere suo*. quod probat per illud Concilij Basileeñ *sess.* 12. *Decret. de electione Episcoporum, & Prælatorum*, vbi refertur iuramentum, quo Electores astringuntur eligere illum, quem verè, & realiter cognouerint vtiliorem esse Ecclesiæ, vt latius supra in alijs cap. dictum est, præsertim cap. 7. Et in Concil. Trident. sess. 24. diffinitur mortaliter peccare Electores, nisi eligant illos quos reputant digniores. Immo tradit ipsemet Bañes, hanc esse communem sententiam Sanctorum, Canonistarum, Theologorum, ac etiam Iuristarum.

S. Thomas 2. 2. *q.* 63. *art.* 1. *in respon. ad* 4. inquit, *quod ille qui de gremio Ecclesiæ assumitur, vt in pluribus consueuit esse vtilior quantum ad bonum commune, quia magis diligit Ecclesiam in qua est nutritus. & propter hoc mandatur in Deuteronom. cap.* 17. *Non potetis alterius gentis hominem facere Regem, qui non sit frater tuus:* dummodo tamen semper ad minus dignus sit, cùm nunquam liceat eligere indignum. Vnde æquitas à legibus cõmendata, vt eligatur quis de gremio, habet locum quotiescumque adsunt digni, & habiles in rei veritate pro regimine Ecclesiæ, vel Conuentus, vt latius explicat S. Thomas in hoc & seqq. articulis.

Cui addendum est id quod ex sancto Thoma colligitur *in corpore primi articuli citatæ quæstionis*, quod æquitas commendata à legibus, vt eligatur idoneus de gremio, debet seruari, quando illa Ecclesia, Collegium, vel Conuentus, abundat sapientibus, & prudentibus; vel quod experimento compertum sit, illos esse aptos, & vtiles, pro regimine temporali, & spirituali dictæ Ecclesiæ, dicens expresè; *Contigit tamen aliquam conditionem personæ facere eam dignam respectu vnius rei & non respectu alterius*, subdens; *sicut consanguinetas facit aliquem dignum ad hoc quod instituatur hæres Patrimonij, non autem ad hoc quod conferatur ei Prælatura Ecclesiastica*. & in responsione ad primum argumentum inquit. *In distributiua iustitia considerantur conditiones personarum, quæ faciunt ad dignitatis, vel debiti causam.*

Ex decisione Rotæ Romanæ, nu. 65. tom. 1. par. 1. Prosperi Farinacij facta die Lunæ 24. Nouemb. 1605. *num.* 4. *coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio*, habentur sequentia. *Quamuis pro validitate electionis, satis sit si dignus eligatur, & electio de digno, omisso digniori sustinetur; id tamen procedit postquam celebrata est electio, quæ ex omissione dignioris non retractatur, vt litium occasiones amputentur: sed ante electionis celebrationem, omnia iura clamant, quod meliores, & sanctiores eligantur. Et ideo peccant qui scienter, omisso digniori, eligunt dignum, vt notant omnes, in cap. constitutus, de appellat. cum allegatione in causa Toletana Canonicatus* 18. *Maij* 1584. *coram sanctissimo Gregorio XIII.*

In Ordine Prædicatorum eligendus, si est de corpore Capituli, siue sit assignatus in Conuentu, in quo facienda est electio, & reuera adesse possit electioni, etiam quod actu non intersit, debet habere duo vota vltra medietatem, ex Decret. Pauli III registrato in Actis Capituli Generalis Romani 1558. *Ordinat.* 6. Silu. *tit. electio secundo, nu.* 23. *circa medium*. Idem omnino statuitur in Capitulo Generali Romano 1601. in Capitulo Romano 1589. *declarat.* 6. præcipitur idem.

In Constitut. eiusdem Ordinis Prædicatorum, *dist.* 2. *cap. de electione Prioris Conuentualis*, in declaratione text. 3. *sub littera, L*, ita habetur. *Declaramus satisfieri*

27 *tisfieri dicto decreto*; † *quod si electus sit de numero eligentium, oportet vt habeat duo vota vltra medietatem, dummodo constet ipsum electum fuisse à maiori parte, secluso voto suo*. & ibi ponitur exemplum, *si sint sex vocales, debet necessario habere quinque vota, ad hoc vt eius electio sit ritè facta*.

Hocque decretum Pauli IV. fuit etiam conditum, quemadmodum testantur acta præcitati Capituli Generalis 1558. ad excludendam omnem, & quamcumque electionem Prouincialis, Prioris, Vicarij, vel socij Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale, factam ex vi renunciationis, siue cessionis, vel collationis voti ipsius electi.

Eligendo indignum, committitur peccatum † mortale, & fit contra iustitiam commutatiuam, propter Ecclesiæ, vel Conuentus læsionem. Ac etiam contra iustitiam distributiuam, propter acceptationem personarum, quia indigni, dignis anteponuntur, vt *in cap. vnico*, & *in cap. graue, tit. de præben.* estque communis Summistarum sententia, *verb. Electio*. Ita docet Concilium Trid. *sess.* 24. *cap.* 11. Et S. Augustinus epist. 29. citatus à D. Tho. vbi supra 2.2.q.63. *art.2. argumento sed contra*, inquit. *Quis ferat si quis diuitem eligat ad sedem honoris Ecclesiæ, contempto paupere instructiore, & sanctiore?* Ideo glossa super illud Iac. 2. inquit. *Quicumque diuitem propter diuitias honorat, peccat*. Quibus verbis addit S. Tho. vbi supra, *art.3. argumento*, sed contra. *Et pari ratione si aliquis honoretur propter alias causas, quæ non faciunt dignum honore, quod pertinet ad acceptionem personarum*. Statim ac immediatè concludens. *Ergo acceptio personarum in exibitione honoris est peccatum*.

29 Vitiatus magna deformitate † corporis, vti homo sine pollice, vel cum magna macula in oculo, non potest eligi, Leuit. 21. *Homo de semine tuo, qui habuerit maculam, non offeret panes Deo suo*; *cap. cum tua, de electione*; *cap. exposuistis*.

30 Et intellige † de vitiatis, dummodo macula sit talis, vt inducat scandalum, vel scandalosam deformitatem, quod relinquitur iudicio Superioris. Io. Andr. in cap. 1. *de corpore vitiatis*, cum quibus solus Papa dispensat. Innoc. *in cap. cum æterni*, de re iudic. lib. 6.

31 Accusatus † iuridicè, inquisitus, siue denunciatus, pendente accusatione, inquisitione, vel denunciatione, non potest eligi, dummodo præcesserit ante accusationem infamia, maximè vero apud bonos, *cap. omnipotens Deus, tit. de accusatione*, Panorm. *ibid.* Gloss. *in dicto cap. verb. Nunciantur*. Innoc. *cap. accusatum, de simon.*

32 Religiosus † qui chirurgiam exercuit, ex qua sequuta fuit mors, est ineligibilis; *cap. tua de homicidio*, Felin. *in dicto cap. tua col.2.*

Simoniacus est ineligibilis, *cap. si alicuius, tit. de elect.* Io. Andr. & Panorm. *ibid.* sed clarius in Constitut. Pauli II. incipiente, *Cum detestabile scelus simoniacæ, &c.* id demonstratur, & communiter omnes.

Homicida est ineligibilis iure diuino, & humano, primi Paralipomen. cap. 28. *cap. si quis omnem* 1.q.7. *cap. ad aures, tit. de ætat. & qualit.*

Discedens Religiosus à suo Monasterio, pro quocumque crimine, etiam leui, & occulto, efficitur ineligibilis, *cap. post transactionem, verb. Quanquam de renunciat.* Petrus de Baisio, *in direct. electionum, cap.* 25.

Pœnitens publicè non est eligendus, *cap. placuit*, Petrus Baisius *vbi supra, cap.* 27. nec eligi potest qui suscepit Ordines scienter à schismatico. Id communiter asseritur.

33 Regula generalis est, † Habens crimen,

men, siue animi, siue corporis, per quod reddatur inhabilis ad exercitium officij sui, siue dignitatis, talis non potest eligi. Panorm. & Io. Andr. *cap. fin. de postulat. Prælat.*

34 Cum eligendus † ad ecclesiasticam Prælaturam debeat esse grauis in moribus, & in scientia sufficiens, Ioculator, Goliardus, & Buffo, est ineligibilis, *cap. de vita, & honestate clericorum.*

Neque Neophitus potest eligi in Prælatum, *cap. quoniam multa*, & *cap. Neophitus* 48. dist.

Nec eligi ille potest, qui aliàs fuit electus per abusum potestatis secularis, cùm remaneat ineligibilis ad quamcumque dignitatem, *cap. quisquis, de electione*, & *cap. si quis deinceps.*

Nec omittam compendiosè recensere, quod traditur *in cap. super eo tit. de electione, & electi potestate*, videlicet,

35 quandoque † cassatur electio, propter crimen electi verè probatum: quandoq; propter crimen præsumptum: quandoq; propter infirmitatem ipsius electi, talem, qualem habet impedire promotionem, de qua est *in cap. cum inter*. Si vero conualescat ex infirmitate redditur eligibilis; secus in vitioso, qui semper præsumitur malus, nisi probetur mutatus, Abbas *in cap. super eo nu.* 3.

Et generaliter loquendo, qui ritè eli-

36 gi † debet, necessario tempore electionis debet esse idoneus, alias electio est nulla: nec sufficit quod superueniat idoneitas post electionem, *cap. dudum*, tit. de elect. Abb. ibid. nu. 8. *Quod enim à principio est nullum, tractu temporis non conualescit*, *cap. non firmatur*, de Regulis iur. in 6.

Vitium præcedens † electionem in persona electi, sed ante tempus electionis purgatum, siue emendatum, non obstat electo, nec infirmat electionem alias canonicè factā de illo, *cap. dudum*;

Doctores *ibidem*, præcipuè vero Butr. *num.* 31. Io. Andr. citat à Franco, vna cum alijs, *in cap. nullus*, & *in cap. ex eo quod*, *in* 6. *tit. de electione*, tradit quod *eligendus in Prælatum in Ecclesijs regularium, requiritur quod sit expressè professus, licet ad hoc vt eligat, sufficiat quod sit tacitè professus.*

Disputat Anton. de Butr. *super prima primi decret. cap. auditis*, *num.* 23. *tit. de electione*, an quodlibet peccatū, vel delictum in personam electi, reddat electionem nullam. Et post varias allegationes text. & Doctorū respondet cum Com-

37 post. quod si est † delictum inducens irregularitatem, aut suspensionem maiorem, talis electio est nulla, alias non, *cap. cum inter dilect. de excess. Prælat.* Deinde subdit. *Nec obstat quod sit suspensus, quia suspensio minor quoad se non reddit electionem nullam ipso iure, licet quandoque cassandam. Nec obstat cap. eum in cunctis, quia in illo non inuenitur iure expressum electionem supradictam esse nullam, sed eligentes priuatos potestate eligendi; quando electus videlicet non est commendabilis vita, & moribus:* Ex quibus omnibus per modum necessariæ illationis infert quæ sequuntur: *Ex quo apparet casus in quo electio non est nulla, & tamen eligentes sunt priuati potestate eligendi; vt quando ignorant indignitatem electi, vel peccant in forma expressa in cap. quia propter; alias est nulla, & sunt priuati, vt in cap. congregato, & cap. scriptum, de elect.* Immo plus dicit Innoc. in Clemen. *de excomm. si celebrat, in addit.* quod *irregularitas non reddit electionem ipso iure nullam, loquendo de iure positiuo.*

38 Periurus † omnis, & vt talis declaratus, est ineligibilis, *cap. querelam de iur. iur.* Mandagot. 2. *par. sui tractatus de elect. cap.* 59. & Boerius *in addit. ad idem caput Mandagot.*

Eligi non potest is, ob cuius electio-

nem verisimiliter oriretur scandalum. Ita sentit Panorm. *cap. consideramus, &* Felin. *in cap. nihil, de præscr. ver.* 13. quos citat Petr. de Baisio, *in suo direct. electio, cap. 2. num. 1.*

Infamis infamia facti, vel iuris, est ineligibilis, *dist. 51. cap. qui in aliquo.*

Notabiliter prodigus est ineligibilis. Bald. *in cap. cum in cunctis, de elect. col. 2. & cap. Petrus Diaconus, 39. dist.* Ibid. Archidiac.

Idem *cap. 7. num. 5.* Suspensus ab officio tantum, nec eligi, nec eligere potest, *cap. cum dilectus, de consuetudine*, & communis opinio Doctorum.

Mendicantes transeuntes, etiam auctoritate Apostolica, ad non Mendicantes, carent voce in electionibus. Clem. vt professores ibid. Card. Flor. & Zabarella.

39 Sollicitans † electores pro electione suæ personæ, semetipsum reddit indignum ad illam dignitatem, & non solum probatur ambitiosus, sed etiam potest appellari simoniacus, dum preces emittit pro sua promotione. Panorm. *cap. per inquisitionem, num. 5.* & S. Thom. quolib. 5. art. 23. post difinitam simoniam, quòd sit † *Studiosa voluntas emendi, vel vendendi aliquod spirituale, aut spirituali annexum;* inquit, *Si Prælatus intendit obligare eum cui dat beneficium Ecclesiasticum ad aliquam recompensationem faciendam sibi, vel suis consanguineis, intentio simoniaca est; intendit enim quandam tacitam venditionem. Si verò non intendat eum obligare, sed intendat quòd ille sibi, vel suis propria sponte tēporaliter recompenset, est quidem praua intentio, & carnalis, sed non simoniaca;* Quam Doctrinam aliqui rationabiliter quidē trahunt, & applicant ad illos qui eligunt in aliqua electione canonica in Prælatum Regularem amicum, siue beneuolum, animo, & intentione, recipiendi pro se,

40

vel pro suis aliquam recompēsationem. Alia impedimenta ad hoc cap. pertinentia poterit lector conspicere cap. 5. *de legitimis electoribus.* & cap. 4. *de impedimentis, &c.*

In quamplurimis Prouincijs Ordinis Prædicatorum intra, ac extra Italiam,

41 ad magis † tuendam pacem, & conseruandam distributiuam iustitiam, per Statuta Capituli, siue Capitulorum Generalium mandatur, vt in electionibus Prouincialium seruetur alternatiua personarum diuersarū nationum: alias electio facta, siue facienda, nulla, & irrita declaratur. Quo casu obseruanda venit omnino præfata alternatiua; aliter electio nulla erit, nisi antea fuerit dispensatum, vel fuerit reuocatum Statutum alternatiuæ ab habente auctoritatem id faciendi.

Neque valet adducere, quod aliquando post dictam alternatiuam fuerit celebrata vna, vel altera electio, non conformiter ad Statutum de alternatiua: eo

42 quia † Cōsuetudo nō probatur per actus etiam iuridicos, sed controuersos, ex *decis. 65. num. 13. coram Illustrissimo Card. Pamphilio recentior. par. 1. tom. 1.* quod probatur multorum text. & auctoritatum argumentis, addendo, quod neque probatur ex actibus vario modo obseruatis, *ibidem num. 16.* Insuper mala non sunt adducenda in exemplum. Et ad constituendam veram, ac realem consuetudinem destructiuā legis, multa cumulatiuè sufficienter, probata requiruntur; Ideo communis omnium sententia ea est, vt consuetudo sit difficilis probationis, vt latius dicam cap. 20. Eo magis quia in declarat. *text. 8. prologi Constit, eiusdem Ordinis Prædicat. sub littera q.* expressè declaratur, non esse in potestate alicuius Prouinciæ, prætextu cuiuscūq; consuetudinis, aut priuilegij, non acceptare, aut non obseruare Statuta Capitulorum

lorum Generalium: Imo singulas Prouincias subiectas esse Decretis Capitulorum Generalium; itaut *vnaquaeq. prouincia teneatur Acta Capitulorum Generalium publicare, acceptare, & inuiolabiliter obseruare.*

Et in text. 9. eiusdem Prologi, apertis verbis declaratur, *Ordinata, siue statuta in Capitulis Generalibus durare, quousque fuerint per similem potestatem reuocata.*

Tandem in declarat. text. 1. eiusdem Prologi, *sub littera C:* cauetur in hunc qui sequitur modum: *Prælati diligenter attendant, ne contra Constitutiones, abusus, aut consuetudines praualere incipiant;* Additur, *vt si qui Priores, aut præsidentes inuenti fuerint, qui abusus inducant, aut consuetudines, nostris legibus contrarias in communi tolerent, in pœnā ab officijs absoluātur.*

Supradicta omnia remanent corroborata ex traditis in Decis. Sac. Rotæ Romanæ, *coram D. Iusto, 19. Martij 1601. Tarraconem Sacristiæ,* quam verbatim adducit Nicolaus Garzias; *de beneficijs Ecclesiasticis, tom. 1. part. 7. cap. 15. num. 7. & 8.* vbi præsupposita concordia inter Archiepisc. Tarraconen. & Capitulum eiusdem Ecclesiæ, quæ concordia cùm sit qualificata, quam Archiepisc. alterare non potest, cū Sacristia semper sit conferenda Canonico, ideò collatio facta Antonio Teres censetur nulla, nec potest subsistere, pro quo citat Federic. *consil. 69. num. 2.* Put. *Decis. 328.* Tanc. Abb. Hostien. cum innumeris alijs Authoribus, & Decisionibus idem concludentibus. Imò ad calcem eiusdē numeri duo addit; Primum, quod stante concordia, de qua supra, ex defectū potestatis collatio aliter facta censetur nulla: Secūdum quod prædicta concordia non potest dici hodie mutata, licet prædicta Ecclesia Regularis redacta sit ad secularem, cùm contenta in dicta concordia qualificata sint compatibilia; pro quo vltimo citat *Tractatus de Electione.*

Abb. But. Oldrad. Rebuff. Gonz. & alios.

Quæ omnia proportionaliter ritè, ac rectè trahi possunt ad casum nullitatis actus facti contra alternatiuam de qua supra, quæ ad genus concordiæ reduci potest, immo in iure sub illius nomine comprenduntur.

43 Non potest etiam eligi in † Prælatum percussor, neque litigiosus, vt colligunt nonnulli Doctores Theologi, & Iuristæ ex prima Pauli *ad Tim. cap. 3.* dicentis, *Oportet Episcopum irreprehēsibilem esse,* &c. *non vinolentum, non percussorem, non litigiosum, sed modestum. & ad Tit. cap. 1.* idem repetit Apostolus. ex Direc. elect. Petri de Biaxio *cap. vltimo num. 21. & 22.*

Ad remouendas difficultates, quæ in dies oriri possunt, & de facto nascuntur circa veram intelligentiam eorum, quæ superius cap. 5. num. 47. §. *Degentes extra claustra.* dicta sunt, quæue repetuntur in hoc cap. sub num. 11. Videndum

44 est, An † Regulares Ordinis Prædicatorum, qui de licentia suorum Superiorum, & Sanctæ Sedis Apostolicæ inseruiunt alicui Ecclesiæ, vel Personæ, siue Personis commorātibus regulariter inter infideles, vel hæreticos ad effectum conuersionis eorum, siue pro conseruatione & famulatu spirituali fidelium, & catholicorum existentium in huiusmodi partibus, cum degant extra claustra, comprehendantur & ipsi in decreto Capituli Generalis Romani eiusdem Ordinis Prædicatorum 1583. in quo decernitur; *quod fratres qui ordinariè permanent extra Conuentum quacumque occasione, & pretextu, præterquam pro Officio Sanctæ Inquisitionis, non censeantur assignati in Conuentibus ad vocem habendam in electionibus, quacumque ratione in illis assignantur; sed omnino exclusi intelligantur quoad electiones faciendas.* Quod etiam Romæ 1589. confirmatum fuit, cum

declaratione, *quod tantummodo vocem actiuam non habeant in electione in Conuentibus, in quibus sunt assignati*. Et iterũ Romæ 1601. ordinatum fuit, *vt Fratres extra Ordinem commorantes, etiamsi alicui inseruiant Cathedrali Ecclesiæ, vel ibi sint Lectores, nec passiuam, nec actiuam habeant vocem*. Ex declaratione textus 6. sub lit. O. Capituli de electione Prioris Conuentualis translata.

Horum declaratio, atque determinatio, vt mihi videtur, consistit in responsione, seu propositione affirmatiua sequentis tenoris; videlicet, Regulares † de
45 quibus supra, habere possunt, & debent vocem passiuam in electionibus, quæ fiunt in illis Conuentibus illius Prouinciæ in qua sunt assignati, dummodo habeant alias conditiones ad hoc necessarias secundum dispositionem Constitutionum Ordinis eiusdem; & quando inueniuntur in Conuentu suæ assignationis possunt habere vocem actiuam. Vel si fuerint in debita distantia; hoc est intra diætam; quia à statuto, de quo supra, implicitè saltem, & virtualiter videntur exclusi, & in illo non comprehensi Regulares pro dilatione, & conseruatione fidei laborantes. Quod probatur, argumento desumpto ex verbis *cap. 3. de constit. §. quod de vno dicitur, &c.* ibidem gloss. *Vbi est* (inquit) *eadem ratio, ibi viget idem ius; & quod de similibus, idem iudicium est habendum*. Sed cunctis apparet, quod in casu proposito inuenitur similis, & eadem ratio, ne dicam fortior, cũ illa eorum qui inseruiunt sancto Officio, qui certè non comprehenduntur, sed excluduntur à pœna contenta in dicto Statuto; nam ij de quibus in casu, pro negotio fidei etiam commorantur extra claustra, & regulariter vt obtemperent Superiorum mandatis, illuc pergunt, habentes pro fine, & scopo conseruationem, & dilatationẽ fidei, modo explicato. Igitur eadem ratione, qua nõ comprehenduntur illi, eadem eximuntur & isti; itaque propositio responsiua est vera, & indubitata, & vt talis reputari debet.

Hoc totum robur recipit ex alio Statuto condito in eodem Ordine Prædicatorum pro diuersis Prouincijs Indiarum in pluribus Capitulis Generalibus, præsertim in Capitulo Generali Valentiæ celebrato 1596. vti videre in actis eiusdem Capituli Valentini, *tit. declationes, num. 8*: vbi habetur, *Declaramus pro Prouincia sancti Antonini de nouo Regno, consideratis rationibus coram nobis productis, quod Fratres, qui apud Indos in doctrinis reperiuntur, vocem habeant in Conuentu in quo sunt assignati*. Qui Fratres in prædictis doctrinis, siue Parachijs commorantes, etsi degant ordinariè extra claustra, quia tamẽ ibi sunt, vt instruant homines illius Regionis circa veritatem fidei Catholicæ, vt ad illam conuertantur, & vt iam conuersis administrent sacramenta, aliaque necessaria ad salutem, sanctisque documentis stabiliantur, & confirmentur in veritate fidei Catholicæ; merito itaque eximuntur à pœ-
46 na † priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, per declarationem Capituli Valentini, de qua supra. Cũmque similia, imò eadem proportionaliter peragãt Religiosi, de quibus in casu proposito, propter similitudinem, seu identitatem rationis, illi quoque eximi debent à pœna priuationis vtriusque vocis. Quæ magis confirmantur ex his, quæ tradit Sixtus Papa Quartus in Bulla aurea, cuius initium est, *Sacri Prædicatorum, & Minorum Fratrum*. Data Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1479. septimo Kalendas Augusti, Pontificatus sui anno octauo. §. *Et ne*. vbi declarat priuatos voce actiua, & passiua, Regulares Ordinum Prædica-

torum, & Minorum, qui iam habilitati ad beneficium Ecclesiasticum per sedem Apostolicam, postquam super hoc obtinuerint litteras ab eadem Sede, careant vtraque voce, nisi adsit consensus suorum Superiorum. quam clausulam paulò post ad verbum referam. Et in hac parte, hæc Bulla non fuit vmquam reuocata, vt latius dicam paulò post, adducendo verba illius Clausulæ.

Ex quibus liquido constat, quod Religiosi, de quibus in casu proposito, nullo pacto comprehenduntur in Decreto pœnali Bullæ Sixti Quarti, ad præscriptum, siue ad exemplar cuius conditum est Decretum, de quo supra, in Ordine Prædicatorum in executionem videlicet illius Bullæ. Decretumque præfatæ Bullæ, quemadmodum & illud quoque quod edidere Patres Ordinis Prædicatorum in præcitatis Capitulis Generalibus, in odium, & pœnam illorũ, qui propter vtilitates, & lucra particularia, Capellanias, & similia, commorantes extra claustra procurant, proculdubio condita sunt. Cùm autem in casu proposito cuncta dirigantur ad gloriam Dei, ad propagationem sanctæ fidei Catholicæ, & ad bonum commune, totius Reipublicæ Christianæ, de bono opere non erunt puniendi, sed præmiandi Regulares, qui oleum, & operam indefessediu, noctuq. non sine magno labore, & periculo vitæ corporalis impendunt, in salutem fidelium, & propagationem fidei Catholicæ: ex hoc enim digniores, aptioresque fiunt, vt illis fruantur, quibus ceteri Regulares intra claustra degentes.

Propositionem, siue responsionem affirmatiuam ad propositam quæstionem, probant, & confirmant quoque tradita à Leone Decimo in Bulla directa Magistro Generali, & Vniuersis Prioribus Prouincialibus, & Conuentualibus Ordinis Prędicatorum, cuius inium est, *Accepimus*, &c. Datum Romæ, sub annulo Piscatoris die 24. Augusti 1518. Pontificatus sui anno sexto, cuius fidele, & authenticum exemplar habetur in libro priuilegiorum Ordinis, folio mihi 188. 189. & 190. Quod etiam magis corroboratur ex Bulla Sixti Quarti, *Mare magnum* nũcupata, cuius initium est, *Regimini Vniuersalis Ecclesiæ*. Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1474. pridie Kalen. Septembris, Pontificatus sui anno quarto, in qua declarat participes multorum priuilegiorum, ac fauorũ Ordinis Prædicatorum, illos qui laborãt in partibus infidelium, vel hæreticorũ pro dilatatione, siue pro conseruatione fidei Catholicæ.

Non obstat, quod dictum Statutum etiam confirmatum sæpè in Cap. Generalibus eiusdem Ordinis Prædicatorum excipiat tantum Inquisitores, ideo non videatur extendendum ad Patres Prædicatores, & alios qui apud Indos, vel infideles, aut hæreticos cum debita licentia sanctę sedis Apostolicæ, siue Vniuersalis Inquisitionis Romanę, vel Congregationis de propaganda fide, præsupposità semper illa suorum Superiorum, morantur pro salute animarum, & conuersione infidelium; ex quo versamur in exceptione, seu priuilegio correctorio iuris communis. *cap. 1. in fin. de filijs presbyter. in 6.* Doctores communiter *in l. si constante, in princ. ff. solut. matrim.* Rogerius *de iuris interpret. q. 5. num. 1.* Quia respondetur dictam Constitutionem esse contra ius commune in ea parte, in qua priuat voce actiua Patres existentes extra Claustra Monasterij de licentia Superiorum, & ob vtilitatem publicam, præsertim illos, qui sunt in eadem Prouincia, vel etiam in Capitulo, *cap. coram 35. de elect.* vbi quod in Prouincia existentes debeant vocari ad electionẽ,

cap. in Genesi, §. nec praemissi. Gloss. *in cap. cum inter, eodem titulo, de elect.*

In ea vero parte, qua excipiuntur Inquisitores, illud decretum est secundum ius commune: & ideo cum militet eadem ratio in existentibus extra claustra pro salute animarum, & conuersione infidelium, quae est pro Inquisitoribus, illi etiam censentur esse comprehensi in dicta exceptione, *l. illud, ff ad leg. Aquil. l. illud, C. de sacros. Eccles. l. his solis, vers. satis etiam, C. de reuoc. donat.* Tiraq. *in l. si vnquam. vers. libertis. num. 45. & seq. C. eod. tit.* & quia debet fieri ea interpretatio, quae sit ad fauorem Reipublicae. Gloss. *in l. quemadmodum, C. de Agricol. & censit. l. ita vulneratus. §. fin. ff. ad legem Aquil.* & facit *cap. odia, de regul. iur. in 6.*

Et idem dicendum est à fortiori de Patribus in eadem Prouincia, seu loco degentibus, in quo electio est facienda, qui extra claustra commorantur, vt curam animarum in Parochia diligétius, & comodius exercere possint; de scitu, approbatione, ac licentia expressa illis antea concessa à S. Sede Apostolica, & à suis Superioribus.

CLAVSVLA BVLLAE SIXTI QVARTI

Pro Ord. Praedicatorum, & Minorum editae, quae communiter appellatur Aurea:

Quae etsi in multis sit reuocata, & in alijs declarata, seu modificata, & limitata; in illis tamen, quae continentur in sequenti Clausula, nullam patitur qualificationem ex praedictis; sed est in suo robore. Verba clausulae sunt.

ET nec † habilitationibus ad vnum, vel plura beneficia Ecclesiastica in titulum, vel commendam obtinenda cum facultate, vt interim donec illa assequantur, pro Capellanis aliorum in beneficijs deseruire; & quod etiam postquam beneficia huiusmodi assecuti fuerint, in domibus dicti Ordinis residere, cameras habere in illis, & in Generalibus Capitulis Fratrum eorundem Praedicatorum & Minorum vocem actiuam, & passiuam habere, ac priuilegijs, & fauoribus, gratijs, & indultis concessis ipsorum Ordinum professoribus gaudere possint; praefatis Ordinibus, & illorum professoribus grauamen inferatur: Eisdem motu, & auctoritate decernimus, huiusmodi concessas, & quas eis concedi contigerit, habilitationis literas, intelligi, & interpretari debere, vt Fratres ipsi, quibus literae huiusmodi concessae sunt, & concederentur in posterum, quandoque per Sedem praedictam, postquā aliquod beneficium adepti fuerint, pacifice, aut pro Capellanis in aliquibus Ecclesijs deseruire, concessionibus praedictis, prout vocem actiuam & passiuam, residentiam in domibus ipsorum Ordinum, ac retentionem dictarum domorum, camerarum, & alia quae Ordinum praefatorum sunt concernentia, de eorum Ordinum Praelatorum consensu, duntaxat gaudere possint, & non alias, nec alio modo. Idem statuentes de promotis ad Cathedrales, etiam titulares, appellatas Ecclesias, & alias dignitates Ecclesiasticas. Huius Bullae datum est 7. Kalen. Augusti 1479. Pontificatus eiusdem Sixti anno octauo.

Summa Cap. XII.

1 *Scrutatores assumpti in electione per scrutinium, praesumuntur fide digni, nisi contrarium contra eos probetur.*

2 *In Ordine Praedicatorum Scrutatores non possunt esse caeci, vel alio impedimento inhabiles ad tale munus. & num. 9.*

3 *Recensentur necessariò obseruanda in electionibus*

CAP. XII.

De Scrutatoribus, de Præsidente, siue Vicario, & de scrutinio electionis transmittendo Confirmatori.

EX dispositione capituli, quia propter, de elect. habetur tanquam principale, & essentiale primariũ in forma eligendi per scrutinium, assumptio Scrutatorum, qui necessario sunt assumendi de Collegio, vt latius dictum est cap. 4. num. 63. & sequentibus; hoc est de numero eligentium, qui sint fide digni, quiuè habeant potestatem, vt secreto, & sigillatim vota sua, & aliorum vocalium diligenter exquirant, & ea in scriptis redacta, mox illa in communi publicent, vt *in cap. publicato*. Gloss. & Doctores *in cap. quia propter, de elect.* Mandagottus *tract. de elect. par. 1. cap. 23.* & Boerius *ibidem*, qui *sub littera F*, tradit,
1 quod fide digni † præsumuntur, nisi aliquid canonicè obijciatur contra eos, & probetur; quam sententiam dicit esse Hostien. *in cap. quia propter.* subdens: *Illud autem cauendum est, ne isti* (scilicet Scrutatores) *sint excommunicati, suspensi, vel interdicti, quia tales non debent in electionibus interesse.* Et Mandagottus *vbi supra, §. verum cum quidam*. Tutius est sequi sententiam, quod Scrutatores assumantur de Collegio modo dicto, cùm auctoritate Concilij fulciatur. Ita Azorius *par. 2. instit. moral. lib. 6. de 4. decal. precept. cap. 14.* & ita communiter omnes.

In Ordine vero Prædicatorũ, vt paulò post dicam, additur vnum, quod est seruandum simpliciter, & absolutè in omni electione, in qua proceditur secundum formam scrutinij per Scruta-
2 tores, vt † non sint cœci, vel alio impedimento inhabiles ad tale munus, & ad singula illius muneris obeunda. Vota eligentium, vt refert Silu. *verb. elect. 2. nu. 8.* scribi, siue notari debent per Scrutatores scriptura priuata, communiter tamen: Qui Siluest. *vbi supra, num. 12.* de mente Io. Andreæ, Innocentij, Vincentij, Tancredi, Goffredi, Hostiensis, & aliorum, adiuncta allegatione multorum Canonum de elect. enumerat essentiala obseruanda in electione, quæ fit per scrutinium; nam Siluester *vbi supra, num. 12.* sequendo doctrinam prædictorum Doctorum enumerat sigillatim essentialia obseruanda in electione, quæ fit per viam scrutinij, assumptis Scrutatoribus modo explicato; quorum etsi aliqua fuerint superius explicata cap. 3. & 7. ibi tamen nõ omnia declarata fuere, sed aliqua tantum, & sub alia ratione, siue respectu: ideo hic existimaui vtile cuncta breuiter recensere, reducendo illa ad XII. quamuis ab eodem Siluest. referantur ad XVIII. maxime, quia illorum declaratio clariorem efficit doctrinã de Scrutatoribus, eorumq. munere, de quibus hic necessario agen-
3 dum est. Primum † vt assumptis Scrutatoribus, fiat per Vocales congregatos simul electio. Secundum, vt Scrutatores assumantur per Collegium. Tertium, vt sint tantum tres, nec plures, nec pauciores: quod limitatur ex Archid. & alijs in cap. quia propter, quando seruari potest; & vbi numerus eligentium est copiosus. Quartum, vt Scrutatores sint de Collegio. Quintum, vt vota singulorum exquirant. Sextum, vt inquisitio sigillatim fiat. Septimum, vt omnium vota singulorum exquisita in scriptis redigantur. Octauum, vt vota in communi publicentur. Nonum, vt ista publicatio fiat mox. Decimum, vt facta collatione, & publicatione, fiat per

vnum

vnum nomine Capituli electio per verba singularis numeri, vt *in cap. sicut, tit. de elect. in 6.* & *cap. cum ab vno de re iud. lib. 6.* Vndecimum, vt solemniter publicetur. Duodecimum, vt seruetur successiuè ordo omnium prædictorum, vt enumerata sunt; aliter si iste ordo præposteretur, nihil valet. Quæ omnia colliguntur ex dicto cap. quia propter, & ibi glossa, & Doctores communiter.

3 Hinc est quod in cap. celebrato Bononiæ 1564. Ordinis Prædicatorum, *tit. de sac. Concil. Trid. decretis,* statuitur. *Ad recipiendas vero prædictas schedulas, tres scrutatores à Constitutionibus deputati*
4 *sedeant, quibus Conuentus † possit addere quartum, pro ea duntaxat electione, in proximo celebranda.* Qui quartus est eligendus per vota secreta, & non aliter: alias electio est nulla, ex eodem cap. Generali Bononien. 1564. Et omne fuit ordinatum auctoritate Apostolica, quod amplius est.

5 Numerus quoque † trium scrutatorũ est adeo necessarius regulariter, vt omissio vnius, irritam faciat electionem per scrutinium, ex decis. 10. Rotæ, coram Reuerendissimo D. Coccino, Decano. *Meten. Monasterij Lunæ 5. Iulij 1621.* quæ præcipuè fundatur in dispositione cap. quia propter; cuius Capitis dispositionem nequaquam abstulit Concilium Tridentinum, firma tamen manẽte opinione Vincentij, & Tancredi *in cap. quia propter,* docẽtium, quod quando
6 in Collegio † essent pauci Electores, sufficerent duo tantum scrutatores. Quam sequuntur Innocentius, & Panormitanus, *in dicto cap. quia propter:* quæ opinio placet Angelo, *verb. Electio, num. 26.* & communiter omnibus, cùm sit saltem consequenter contenta in tex. dicti cap. *quia propter,* & Siluester *verb. Electio secundo sub nu. 7.* eandem sententiam Panormitani, & Innocentij laudat, & approbat; eamque magis declarat dicendo. *Si electores sunt tantum tres, duo ex illis scrutabitur tertium; si vero tantũ duo, vnus scrutabitur alium; & si sit vnus solus, iste vocatis testibus, exprimet votum suum, & publicabit.* ita sentiunt Archidiaconus, Vincentius, & Ioannes, quos adducit Siluest. *vbi supra, nu. 12.*

7 Postquam vero prædicti tres, aut quatuor scrutatores † ad mensam in cõspectu omnium sederint, schedulas inuolutas ab Electoribus accipiant, & in vrnam, aut capsulam demittant, nihil aliud respicientes, nisi quod vna tantum ab vno exhibeatur schedula, postquam omnes acceperint, in communi effundant, & legant; & facta collatione numeri ad numerum, cùm inuenerint quod aliquis extra collegium, aut numerùm eligentium existens, fuerit electus à maiori parte, vltra medietatem omnium eligentium, eius electio rata, & legitima habeatur. Duo vota vltra medietatem adesse oportet, ne fraudi locus adsit, & ne possit aliquis seipsum eligere.

Habito schedularum numero, & collatione facta numeri ad numerum, schedulæ omnes in conspectu præsentium electorum exurantur. In declaratione text. 3. *de electione Prioris Conuentualis.* Sixtus V. in Bulla ad Franciscanos data 29. Iulij 1587. iubet schedulas comburi; alias electio esset nulla, vt latius dicrum est supra cap. 4. nu. 20. Deinde scrutatores in medium Capituli venientes, nomina publicent eorum qui fuerunt electi, exprimentes numerum votorum, quem vnusquisque habuit. Quod etiam faciendum est, licet nullus fuerit à maiori parte vltra medietatem electus, vt ad secundum scrutinium possint dirigi Electores. Decretum vero electionis, ab illo qui inter scrutatores primus fuit, quamuis electo votum non

contu-

contulerit, per hæc verba formetur. *Ego Frater, N. vice præsentium Electorum, eligo Fratrem, N. in Priorem, &c.*

In Ordine Prædicatorum in declarat.

8 text. 2. † cap. de electione Prioris Conuentualis sub littera, G. *Declaramus quod quando eligitur Magister Ordinis, vel Prior Prouincialis, aut Conuentualis, publicato scrutinio debet vnus vice omnium eligentium formare decretum, sicut fuit declaratum Florentiæ 1272. & fieri debet communis electio per vnum, nomine Capituli, per verba singularis numeri. Ego, &c. cap. sicut in 6. de elect.* Siluester *electio 2. num. 11. post medium.* Quod si primus scrutator fuerit electus, secūdus scrutator in publicando scrutinio, & formādo decreto succedat; in hoc enim seruanda est consuetudo Capitulorum. Vnde procedi dicitur ad electionem, demum, quando fit illa pronunciatio decreti, de qua supra immediatè. Vnde illa quæ procedunt, sunt præambula, sed actus electionis consistit in sola illa pronunciatione, Butr. *in cap. auditis, tit. de elect. num. 5.* Debet fieri hæc pronunciatio nomine totius Capituli, à quo dependet actus electionis, Butr. *ibid. nu. 6.* & ea solum quæ in Capitulo publicantur, in Decreto electionis ad Confirmatorem mittendo, scribenda sunt, subscriptis nominibus scrutatorum; clausum vero, & sigillo munitum, ad confirmatorem transmittatur. & idem modus eligendi seruetur in electione Prioris Prouincialis, & Magistri Ordinis, & Diffinitorū Capituli Generalis, & Prouincialis, & socij Prioris Conuentualis euntis ad Capitulum Prouinciale. In reliquis vero omnibus, quæ hic expressè non mutantur, antiqua statuta obseruentur.

Socij vero Prouincialis euntis ad Capitulum Generale, siue Diffinitoris Capituli Generalis, eodem modo à Diffinitoribus Capituli Prouincialis eligantur, aut designentur, sicut antea consueuit fieri in receptione quoque nouitiorum.

Ex declarat. text. 1. cap. de electione Prioris Conuentualis, *sub littera, D,* hæc

9 habentur. *Declaramus † quod illi debent esse scrutatores, non qui prius habitum susceperunt; sed qui post professionem, diutius habitum susceptum portauerunt, sicut declaratum fuit apud Tholosam 1304. Vnde illi qui per apostasiam à nostra Ordine recesserunt, eum sint omni voce priuati, nec ad aliquam electionem possint admitti, non possunt esse scrutatores, nec etiam vocem in electione habere, nisi per Magistrum Ordinis, vel Generale, aut Prouinciale Capitulum fuerint dispensati: quæ fieri non potest ante tres annos, ita tamen quod anni quibus fuerit in apostasia, non computentur quoad locum, sed sint sub illis omnibus, qui habent plures annos in Ordine post professionem, quam ipsi haberent, quando exierunt; & ita illi qui diutius habitum Religionis post professionem portauerunt, dicentur esse antiquiores, Parisijs 1611. Declarat. 1. illis qui primitus habitum professionis receperunt, sed illum postea per apostasiam dimiserunt. Declaramus quod præfati scrutatores non debent esse cæci, neque surdi, sed debent esse tales, quod possint audire vota electorum, & audita scribere, & legere.*

Ex eadem declaratione, *sub littera, C.* Declaratur, quod inter scrutatores, debet computari Supprior primo loco, seu Vicarius electus in absentia Supprioris, per duos, vel tres antiquiores Patres de Conuentu; apud Caturcium 1319. & Rotomagum 1320.

Vicarius datus à Capitulo Prouinciali supra Priorem, & omnes alios Fratres pro regimine Conuentus, talis habebit vocem in electione sicut cæteri Fratres, & ad illum pertinebit conuocare Fratres ad electionem; Supprior nihilominus

nus cum duobus antiquioribus tenebit scrutinium, vt fuit declaratum apud Auenionem 1367.

Prouinciales vero, vel Vicarij Prouinciarum, seu Congregationum, non possunt Vicarios pro electione Prioris facienda, mittere ad Conuentus, nisi in
10 casu magnæ dissensionis, † vel quando in veritate Conuentus est adeo destitutus hominibus, quòd nullus sit in eo qui electionem dirigere sciat; qui sic missus careat voce passiua: & si secus factum fuerit, totum sit irritum, inane, Romæ 1553. & iterum Romæ confirmata fuit 1558. Auenion. 1561. Bononiæ 1564. Butr. *in prima primi Decret. tit. de elect. cap. licet, nu. 7.* inquit. *Discordare dicuntur electores, quando non concordant electioni, vel illi non consentiunt, licet alium non eligant*, in prima, vel secunda electione, siue altera electione, modo statim declarando.

Ad tollendas lites, & contentiones, quæ frequẽter oriuntur occasione missionis Vicarij electionis, de qua hic agitur, declarandum est quis sit casus magnæ dissensionis; & pariter quando in rei veritate nullus inueniatur inter Electores, qui sciat electionem dirigere.

Sed primò considerandum est quod dissensio licet sit nomen non adeò vsitatum, præsertim apud Iuristas, idem tamen omnino significat quod discordia, dicente D. Thom. *2. 2. q. 29. art. 1. in responsione ad tertium argumentum*, quod *paci opponitur duplex dissensio, scilicet dissensio hominis à se ipso, & dissensio hominis ad alterum; concordia autem opponitur secunda dissensio.* Huius secundæ dissensionis hominis ad alterum colligi potest
11 diffinitio † ex traditis à S. Thoma vbi supra, *& in corp. art.* & *4. sent. dist. 16. q. 1. art. 2. q. 4. in respon. ad secundum argumentum*, quod videlicet dissensus, siue dissensio, sit *negatio consensus hominis ad alterum circa aliquem, vel aliquos actus futuros.* Qui quidem dissensus fit multis modis: aliquando per errorem, aliquando per furorem, aliquando per metum cadentem in constantem virum, vel alijs modis in iure probatis à Mascardo, *in tractatu de probationibus concl. 109. nu. 8. & seqq.*

12 Ex quibus infertur, † dissensum magnum significare multiplicem negationem consensus circa actum, vel actus futuros. Discordia verò importat discrepationem cordium quoad omnem actũ appetitus sensitiui, siue rationalis, gloss. *in clem. 1. §. 1. in verb. Discordia de iure iurando.* Hinc est quod magna discordia appellatur magna discrepantia cordium circa aliquem actum, præsertim in vnione celebrandum; & in proposito nostro eligentium absque vnione, sed proterue contendentium inter se circa personam eligendam; vti de electione Canonica, quæ cõcors esse debet, *cap. quam ius 18. q. 2. cap. cupientes, & cap. quorumdam de elect. in 6.* Quæ magna discordia, siue dissensio, potest iudicari per Superiorem ex his quæ clamosè, & non sine strepitu accidetunt in vna, vel altera electione, in qua nullus euasit ritè, atque canonicè electus ob discordiam vocalium, siue eligentium, sed aliqui vnum, aliqui alterum student eligere, siue excludere; ex quibus natæ sunt rixæ, & tumultus in Conuentu inter vocales, & alios non vocales, parum, aut nihil curando, an signa hæc, & consimilia magnæ dissensionis, siue discordiæ, appareant in vno, vel in pluribus diebus. Quo casu potest Superior, ad quem spectat confirmare, opportunè prouidere de remedio; quemadmodum in casu discordiæ in eligendo Consularem, vel executores, ad Iudicem spectat, siue ad Superiorem tunc prouidere, vt latè tradunt multi Doctores, præsertim

Iaſon *in l.fin. num.4. C. de Iudicijs*.

Hinc eſt quod conformiter ad rectū, & ad iura ſuperius inſinuata, Patres Ordinis Prædicatorum in Capitulis Generalibus immediatè citatis ſub num. 10. huius capitis, congregati ſtatuerunt vt in caſu magnæ diſſenſionis poſſit Prouincialis, ſiue Vicarij Prouinciarum, vel Cógregationum, Vicarium electionis mittere, qui tamen careat voce paſſiua.

Poſſunt Superiores habita cognitione ſufficienti magnæ diſſenſionis actu repertæ inter eligentes, etiam ante actū, vel tempus præfixum electionis, orta occaſione futuræ electionis, licet inde ſecuta fuerint alia non attinentia ad electionem, prouidere de opportuno remedio, deſtinando Vicarium, de quo ſupra.

Signa verò, ſiue indicia quibus id ordinariè dignoſcitur, ſunt † quando frequenter altercantur inter ſe Electores,
13 intuitu, ſiue cauſa electionis futuræ, cum improperijs, obijciendo modo vni, modo alteri, quod non ſit legitimus vocalis, quia ſuſpenſus, vel excommunicatus, aut priuatus voce; & quod talis quē ſcit, ſiue credit aliqua pars eligentium debere ab alia parte eligi, ſit incapax talis Prælaturæ, & officij, hoc vel illud crimen graue ei obijciendo; occaſione, & cauſa quorum naſcuntur inter vocales rixæ, altercationes, comminationes, & id genus alia mala. Et ſatis eſt quod hæc ſciantur, & vt vera cognoſcantur eo modo quo moraliter id fieri poteſt, abſque alio proceſſu, ſiue alia iuridica informatione; ſed ſatis eſt vt de prædictis habeatur notitia à fide dignis.

14 Secundus caſus eſt, † quoties in vna, vel altera alectione iam celebrata, ſcientibus, & conſentientibus vocalibus, ſiue eligentibus, omiſſa ſunt aliqua pertinentia ad ſubſtantiam electionis Canonicæ quæ ſecūdum diſpoſitionem iuris communis, vel legum Ordinis Prædicatorum, poſſunt electionem reddere nullam, vel annullandam; vel quādo omitterentur communiter pertinentia ad ſolemnitatem electionis, numero tamen plura.

In quibus caſibus cum non poſſit aſſignari alia Regula magis particularis, & determinata circa iudicium prædictorum caſuum, aliqua in hac materia relinquuntur iudicio, & arbitrio Superiorum; qui memores iuſtitiæ diuinæ non poſſunt, nec debent pro eorum mero arbitrio, ſed tenentur ad iudicium horum procedere, exiſtente ſemper rationabili cauſa reali, & non ficta; ac remota ſemper omni, & quacumque ſuſpicione fraudis, vel affectionis humanæ, vtque magis iſte, quam ille eligatur. Nam ſi probetur, vel liquido appareat in his dolus, aut fraus, miſſio Vicarij in tali caſu declarari debet nulla.

Quamuis de rigore non ſit neceſſarium ad effectum mittendi Vicarium electionis in Ordine Prædicatorum, ſuper hoc capere iuridicam informationem; nihilominus non debent Prouinciales, ſiue Vicarij Prouinciarum vel Congregationum eiuſdem Ordinis, eſſe faciles ad tranſmittendum huiuſmodi Vicarium, ſiue ſuam pandere intentionem paratam ad illum mittendum, vni vel alteri vocalium; cùm conſimilis facilitas etiam adhuc non ad effectum redacta, de ſe & ordinariè cauſarē poſſit nonnulla mala contra libertatem electionis; præſertim, vt ille vnus inducat alios ſuæ factionis ad ſcribendum eidem P. Prouinciali de neceſſitate, potius inuenta, quàm reali, circa miſſionem Vicarij; & quod peius eſt, aliquando eamdem promptitudinē manifeſtantes alijs de habendo Vicario, illi videntes ſe poſſe conſequi quod deſiderant ex adiutorio ſpe-

tio speratæ missionis Vicarij electionis, & ipsius voto eligere quem exoptant, excitantur, vt ea quæ nõ sunt mala nunciant ac si essent, vel minimas contentiones amplificant, & vt de hoc, quasi certi de Vicario venturo, aliquando etiã non bonis artibus data opera, procurant, vt iurgia nascantur inter vocales & nata augeantur. Quæ omnia proculdubio palam inuoluunt dolum, & fraudem manifestam, valentque (vt sæpius demonstratum est) electionem irritam declarare. Non sit ergo præceps in hoc Prouincialis vel Vicarius, sed absque reali causa, & necessitate vrgente actuali, nec promittat missionem, neque de facto mittat Vicarium, neque expediat litteras patentes pro aliquo, donec ad minus sciuerit à vocalibus hinc & inde, inter illos verè reperiri magnam dissensionem circa electionem; vel expectet informationem tertiæ alicuius prudentis personæ non habentis interesse in electione celebranda. Sed coram Deo & hominibus tutius est, & fortè necessarium, expectare vt Electores procedant ad electionem, ad euitandas suspiciones quascumque doli, & fraudis, & intendimenti, quæ possunt suspicari, & quæ valent inficere electionem, vel saltem impedire confirmationem electionis.

Cuncta hæc piè considerantes P.P. Ordinis Prædicatorum, statuerunt, limitaruntque auctoritatem Prouincialis siue Vicarij Prouinciæ circa mittendum Vicarium electionis, in duobus ca-
15 sibus tantum: † quando scilicet reperitur magna discordia inter eligentes, seu quando inter vocales nullus est qui in veritate sciat electionem canonicam dirigere. Et Patres Ordinis sancti Francisci de obseruantia inter Statuta Capituli Generalis Toletani, vt explicarent casum primum per magnam discordiam electorum, interpretati sunt quoties vno
16 die naturali ex eligentium † discordia nullus ritè euadit electus, præsupposito quod illo die pluries actus electionis fecerint: quo casu potest Præses Capituli (in dicto tamen sancti Francisci Ordine tantum) eligere quem voluerit ipse, vt tradit Roderic. *tom. 2. qq. Regul. q. 52. ar. 5.* pro quo citat Clement. *exiui de Paradiso:* & idem docet Laurentius de Portel. Ordinis minorum de obser. *in suis dubijs regular. tit. electio, & eligere. nu. 8.* Igitur valdè periculosum est, præsertim in foro conscientiæ, propter insinuatas rationes, destinare aliquam personã pro munere Vicarij electionis, antequam eligentes siue vocales simul congregati processerint semel atque iterum ad electionem: quia tunc melius certiorari potest quod in rei veritate sint discordiæ, & dissensiones inter vocales ortæ non aliunde, sed occasione electionis.

Scrutatores debent esse de Collegio, & numero electorum, secundum communem opinionem Doctorũ, aliter electio esset nulla, Tabiena verb. Electio primo nu. 20. Ang. verb. Electio, nu. 26. cap. quia propter *assumatur*, (non dicit, *eligatur*) de numero electorum præsentium. & Tabiena *vbi supra* addit post relatas diuersorum opiniones, quòd communis opinio tenet, vt scrutatores sint de numero eligentium, alias electio erit nulla; & hoc est magis conueniens litteræ cap. quia propter.

17 Munus scrutatorum † est, vt recipiant sigillatim schedulas Electorum. Secundo, vt schedulas receptas numerent, antequam aperiantur; & si non fuerint æquales numero electorum, comburantur coram omnibus; de electione Prioris Conuentualis, in declaratione tex. 3. sub littera, L, in fine. Tertio, vt omnem adhibeant diligentiam, vt vnusquisque vnam solam schedulam ponat in vrnã; Bononiæ 1564. & iterũ Bononiæ 1615.

excõmunicantur qui ponunt duas schedulas; Siluester *verb. Electio, 1. num. 7.* Tabiena *electio 1. num. 19.* Rodericus *in sua summa, cap. 105. conclus. 4.* docet id præcipere Concilium Tridentinum, dum præcipit nomina eligentium esse secreta, &c. Quartò facienda est collatio numeri, ad numerum tantum; In Ordine Prædicatorum omissa collatione zeli, ad zelum, vel meriti, ad meritum. Clemens V. in Concilio Viennen. declarando regulam Fratrum Minorum, concedit illis, vt in electionibus canonicis suorum Prælatorum, nulla fiat collatio zeli, ad zelum; neque meriti, ad meritum; sed solum numeri, ad numerum. Ita tamen quod non eligatur indignus. cap. de elect. Prioris Conuentualis, in declarat. text. 2. *sub littera X.* postquam legerint Scrutatores inter se dictas schedulas.

Qua collatione facta, scilicet numeri ad numerum, si inuenerint quod aliquis non de numero electorum, à maiori parte vltra medietatem omnium eligentium existens, fuerit electus per duo vota vltra medietatem, ille est legitimè electus.

Quintò, hoc facto, schedulæ in præsentia omnium electorum comburantur. Deinde in medio Capituli venientes Scrutatores, vnus, nomine omnium per verba singularis numeri electionem publicet de illo, in quem omnes, vel maior pars electorum, per electionem consenserit. Et Decretum electionis debet formare per sequentia verba: *Ego Fr. N. primus, vel secundus Scrutator, vel tertius, Vice præsentium electorum, eligo Fratrem N. in Priorem huius Conuentus sancti N. & postulo Fratrem N.* &c. Et hoc idem in electione Magistri Ordinis Prædicatorum, & Prioris Prouincialis, cap. de electione Prioris Conuentualis eiusdem Ordinis, text. 3. in declarat. *sub littera N.* & Florentiæ 1272. & cap. de electione Magistri Ordinis, in declarat. tex. 5. Quæ collatio, & publicatio scrutinij, debet fieri successiuè, *cap. quia propter, §. electiones*, vnà cum formatione Decreti; & debent fieri mox statim, sine vlla mora, ne protrahatur electio. nam *cap. Ecclesia vestra*, &c. dicitur omnia supradicta debere obseruari, vt forma electionis per scrutinium cõpleatur; nã per publicationem scrutinij electio est incœpta, non tamen finita, nec consummata: & post publicationem scrutinij præcipit Gregor. IX. ne possint mutari vota electorum, sed compellendi sunt perficere quod cœperunt, vt habetur in cap. publicato scrutinio, & Nauarr. *vbi supra, consil. 7. num. 4.* & hæc forma non potest variari, nisi ex speciali auctoritate Summi Pontificis, vt *in cap. in Genesi*, vbi dicitur, quod electio celebrata contra formam Concilij Generalis, de qua supra in cap. quia propter, est irrita, & inanis. Idem habetur *in cap. Cumana, & cap. cum post petita, & cap. quam sit, in 6. & in cap. quia propter, de elect.* Idem docent Panorm. Butr. & Gloss. Imo gloss. *super cap. cum petita*, inquit: *Post collationem electio in continenti est facienda, & publicari debet, alias vitiatur:* Et Gloss. *super cap. si cui, in 6.* ait quòd publicari scrutinium, est vota singulorum electorum in cõmuni pandere, Roder. *tom. 2. quæst. 52. art. 14.* Nauarr. *lib. 1. consiliorum, de elect. consil. 2. num. 2.* & Declaratio Constitutionum, *text. 3. cap. de electione Prioris Conuentualis Ordinis Prædicatorum, sub litt. X, per totum.* 21

Scrutatores debent pergere ad infirmos vocales, ab eis petentes eorum suffragium. *cap. quia propter, vers. quid de infirmis.* Et sermo est de infirmis, vel alias impeditis, existentibus tamen in Monasterio, tum etiam in Ciuitate, vbi est Monasterium, vel Conuentus, in quo cele-

celebratur electio, Ang. *verb. electio, nu.* 17. Pro qua opinione citat Hostień. Innocentium, & alios textus, etiam vocales, qui sunt in Ciuitate, vel in hortis Ciuitatis legitimè detenti, debent requiri de eorum voto, per scrutatores i nam isti dicuntur præsentes. Armill. *verb. electio, num.* 13. *ad calcem.*

18 Non est credendum ita † de plano dicentibus male fuisse notatas schedulas, sed scrutinio ab eis facto standum est, *extra de testibus cogen. cap. praeterea.* Quid simile dixit Rot. Rom. in quamplurimis decisionibus, non esse † scilicet credendum Vocalibus asserentibus non dedisse assensum in electione per scrutinium, nisi secum habeant ad minus vnum ex Scrutatoribus, siue Notarium Vicemgerentem Scrutatorum: vt habetur in decis. coram Illustrissimo Lancellotto *in Leodien. Decanatus, die* 28. *Nouemb.* 1608. Idem habetur *cap. cum dilectus, tit. de elect.* §. *nos verò.* Gloss. & Doctores, *ibidem.* & Hostiensis *in summa, eod. tit. num.* 11. *col.* 5. *post medium, vers. quia alij sunt.* Doctores *in cap. quia propter.* Baisius *in direct. elect. p.* 3. *cap.* 28. *num.* 3. *in principio.*

19 (marginal number beside "plurimis decisionibus")

Alia verò, vti conuocatio ad sonum campanæ, inuocatio gratiæ Spiritus sancti, publicatio scrutinij ad sonum campanæ, & similia, quæ non pertinent ad necessitatem, & essentiam electionis, si omittantur etiam malitiosè, non inficiunt electionem; sed confirmator sua auctoritate, & ex priuilegio, potest supplere similes defectus. Nam Sixtus IV. concessit Ordini S. Hieronymi, & nobis etiam per communicationem, vt possent Prælati supplere quoscumque defectus, prætensiones, contemptus, negligentias iuris, vel Statutorum Ordinis, quæ in electionibus acciderint. Quod priuilegium est per extensum, in compendio priuilegiorum S. Hieronymi Regnorum Hisp. *tit. electio,* §. 4. & à Roderico, *tom.* 2. *quæst. Reg. q.* 52. *art.* 1. *&* 5.

20 Scrutatores † pariter, nedum pergere debent ad infirmos vocales existentes in Conuentu, vel Ciuitate, verum etiam ad carceratos, nondum tamen condemnatos; vel alio legitimo impedimento detentos, non valentes conuenire cum alijs vocalibus in Capitulum, à quibus assumere debent schedulam, seu schedulas, per ipsos reponendas in vrnam. *cap. quia propter, in princ.* & *cap. de elect. Prioris Conuentualis Ordinis Prædicatorum.* Tabiena *in verb. electio* 1. *num.* 6. & Butr. *in cap. quia propter, tit. de elect. num.* 67. *&* 68. tradit Scrutatores teneri accedere pro schedula ad Vocales, iustum impedimentum habentes.

21 Si fuerint tantum † tres Vocales, sufficiunt duo Scrutatores, qui scrutabuntur tertium. *cap. cum terra, tit. de elect.* vt ad initium huius cap. latius dictū est.

22 Si omittatur collatio numeri † ad numerum, quando electio est vnanimis, & electus, est ab omnibus electus concorditer, non inficit electionem. Siluester *verb. electio,* 2. *nu.* 11. *post medium,* & in declarat. text. 2. cap. de electione Prioris Conuentualis Ordinis Prædicatorum, *sub littera F,* dicitur: *Quando autem concorditer eligitur ab omnibus aliquis, non oportet vt fiat collatio numeri, ad numerum, sed sufficit vt ille qui præest dicat, Cum simus tot Electores, omnes elegerūt N.*

23 Postquam † vota sunt posita in vna vrna, & permixta, ac confusa, non licet ea mutare propter inconuenientiam, & fraudes, quæ inde possent sequi, & facilimè tolleretur, ne electio esset secreta.

Ex Decret. Clement. VIII. de Regul. Reform. *num.* 36. præcipitur, vt antequam ad † electionem deueniatur, in primis, & ante omnia, perlegātur Constitutiones, de qualitate, & requisitis eligendo-

24 (marginal number beside "tequam ad † electionem")

gendorum, & præmittatur iuramentum de eligendo meliorem secundùm Deum; de quo alias latè dictum est, præsertim cap. 7. 9. & 10.

25 Decretum electionis † si sit factum cum omnibus requisitis ad publicam scripturam, fidem facit indubiam, *cap. innotuit, in princ. de elect.* Panorm. *ibidem, num.* 14. Licet decretum non sit simpliciter de substantia electionis, nam etiam per litteras possunt Scrutatores fidem facere de electione. Panorm. *ibid. cap. innotuit, num.* 16.

26 Scrutatores etiam † non debent habere aliquod impedimentum infirmitatis impedientis officium sui muneris. Quo casu, admittendi sunt loco illorum, non qui antiquiores sunt post illos, quibus incumbit de iure; & hoc secundùm seriem Constitutionum Ordinis Prædicatorum; sed ille, vel illi, quos maior pars vltra medietatem vocalium elegerint, dummodo tamen sit de numero vocalium; in Ordine Prædicatorum, ex declarat. text. primi de electione Prioris Conuentualis, & declarat. text. 6. cap. 7. de Capitulo Generali, sub littera E.

Die 5. Octobris 1619. iuridice delatum fuit Superioribus maioribus Ordi-
27 nis Prædicatorũ, qualiter † in Conuentu quodam Prouinciæ N. occasione electionis noui Prioris celebratæ, acciderat quod cum ille qui iuxta seriem Constitutionum dicti Ordinis, ob antiquitatem professionis, erat tertius Scrutator, renunciasset votum suum, nec voluisset Capitulo interesse; Supprior admiserat loco illius Patrem illum qui erat antiquior professione, post illum immediatè, ad munus tertij Scrutatoris, sine præuia illius electione, facta per Capitulum.

Quod totum prout successerat fideliter relatũ Patribus grauioribus in Consilio congregatis, &c. Dicti Patres attendentes dispositionem Constitutionum, omnes fuerunt in voto, non potuisse substitui illum antiquiorem, sed debuisse eligi alium à maiori parte electorum, prout clarius disponunt Constitiones, in cap. de elect. Prioris Conuentualis: nam illi tres antiquiores habentur pro electis à Capitulis Generalibus, quæ totum Ordinem Prædicatorum repræsentant.

Si vero quartus Scrutator superaddendus est in Ordine Prædicatorum, non erit necesse eum eligi à maiori parte vltra medietatem, sed sufficit vt habeat
28 plura vota. Si vero duo æqualia † vota habeant, ille erit Scrutator quartus, qui est antiquior in Ordine, ex cap. de electione Prioris Conuentualis in declarat. 1. text. 4.

Scrutatores autem illi tandem dicuntur, qui cum Suppriore, vel Vicario, siue Præsidente electionis resident ad bancum, & schedulas accipiunt, modo alias explicato.

Scrutinium vero est scriptum continens seriem electionis à principio vsque ad finem: quod fit vt appareat fuisse seruatam debitam formam iuxta Canones, vel Leges particulares alicuius Religionis seruandam; vtque eligentes non valeant amplius negare se electioni consensisse. Et hoc Decretũ, seu scrutinium est de solemnitate electionis, non autem de necessitate. Vnde quando Superior est pręsens in domo, sat est testimonium duorum Scrutatorum; Absente tamen debet mitti scrutinium. Siluest. *tit. electio 1. num. 21. in fine dicti numeri.*

29 Debetque † in scrutinio narrari totus electionis processus, & numerus, & nomina eligentium, apponendo in illo, quod nihil eorum, quæ ad canonicam electionem requiruntur, in tali electione fuerit omissum; ex declarat. text. 3. cap. de electione Prioris Conuentualis, Ordinis Prædicatorum, *sub littera K. in principio.* Scrutinium, siue Decretum electio-

electionis, ſat eſt vt ſit ſigillatum ſigillo Capituli. Mandagottus, *de elect. cap.* 18. 1. *par.* Quæ votorum ſcrutatio hoc modo fieri debet, vt primo Scrutatores ponant ſchedulam in vrnam, & ſua vota ſcrutentur, ad tollendam fraudem, quæ poſſet dependere ex eorum voluntate, & poteſtate. Silueſt. *tit. electio* 2. *num.* 7.

Huius obſeruatio optima eſt, ſed conſuetudo inoleuit, vt ſimul vota omnium electorum ſcrutentur: cui conſuetudini ſtandum eſt.

Publicato ſcrutinio vota variari non poſſunt; *cap. publicato, in princ. de elect.*

Debent tamen prius in ſcrutinio apponi electiones, & poſtulationes, in quibus maior pars conſenſerit; & iſtæ à Confirmatore debent approbari pro canonicis; ex text. 4. cap. de electione Prioris Conuentualis.

Quando inquit Gloſſ. Conſtitut. Ordinis Prædicatorum, diſt. 2. cap. 3. *litt. D. num.* 4. quod electores per ſuas litteras poſſunt petere à Confirmatore, vt concedat eis poſtulatos, intelligitur ſecundùm formulas editas ab Vmberto, cap. de poſtulatione Priorum, de poſtulatis ſufficienter; & de litteris, ideſt de ſcrutinio, vt latius dictum eſt ſuperius cap. 1. & 2.

30 Decretum electionis, † quod in Ordine Prędicatorum appellatur ſcrutinium continens ſeriem, ſiue formam electionis iam celebratæ, cum expreſſione nominis rite electi, ac etiam poſtulati, & numeri eligentium Superiori, ſiue Confirmatori dirigendum, ſtatimque celebrata electione conficiendum, atque à Scrutatoribus ſubſcribendum: ſignificat ſcripturam publicam, qua Confirmator inſtruitur de his, quæ acta ſunt in actu electionis iam celebratæ, per Vocales, ſiue Eligentes, vel Electores, ex qua cognoſcit, an ſeruata fuerint eſſentialia iuris in prædicta electione canonica; quæ ſigillo Capituli, vel Conuentus regulariter venit munienda, & quã primum ipſi Confirmatori tranſmittenda, vt celeriter prouidere poſſit Eccleſiæ, vel Conuentui de Prælato. Hinc eſt quod in declaratione text. 4. cap. de electione Prioris Conuentualis, in Ordine Prædicatorum, *ſub littera n. Declaramus, quòd Conuentus, qui mittit ad Prouincialem pro confirmatione Prioru electi, debet in ſcriptis narrare totum electionis proceſſum, & ſcribere numerum eligentiũ, & quot vota tam electus, quam non electi habuerunt, eique ſignificare, nihil eorum, quæ ad canonicam requiruntur electionem, fuiſſe omiſſum.*

Quod decretum in ſcriptis redactum, an ſit de ſubſtantia electionis, vel poſtulationis, *diuerſæ ſunt ſententiæ Peritorum*, inquit Mandagott. *de elect.* 1. *par. cap.* 38. vbi approbat, ac defendit ſententiam eorum, qui dicunt prædictum decretum non eſſe de ſubſtantia actionis, ſed ſolum, ac tantum pertinere ad ſolemnitatem electionis canonicæ. Ita vt abſque decreto de quo ſupra, poteſt confirmari electio alias canonica.

Et ratio Maudagoti ea eſt: *nam decretum eſt teſtimonialis litera dumtaxat plenam probutionem faciens, potiſſime vbi ſuper electione inter aliquos litigatur, niſi forſan per tabellionem publicum, qui in omnibus interfuit, autentice ſcriptum eſſet; quinimo, quantumcumq. decretum plenum, & ſufficiens habeatur, nihilominus tamen perſonæ aliquæ de his, quæ electioni interfuerũt, ſunt hodie ad Superiorem mittendæ, vt per eas Superior de perſona electa, & de forma electionis, ac de ſtudijs eligentium plenius inſtruatur.*

Quamobrem in Ordine Prædicatorum ſæpe confirmati fuerunt in Prouinciales, & Priores Conuentuales nonnulli, legitime electi ex ſola atteſtatione ſcrutatorum oretenus facta Confirma-

tori præsenti. Ideo Syluester in sua Summa *verbo elect. 1. num. 21.* ex testimonio multorum Iuristarum, præsertim glossæ Dist. 6. §. *sed aliud*, ait, *Est de solemnitate, non de necessitate electionis.* Deinde subdit. *Vnde quando Superior est præsens in domo, per vnum eligentium, verbo recitentur gesta in electione; sed quando est absens, mittitur decretum.* Hinc est quod sapienter pluries fuit conclusum in Consultationibus habitis Romæ in Conuentu S. Mariæ super Mineruam, coram Reuerendissimis Magistris Generalibus Ordinis Prædicatorum, esse confirmandum Priorem rite electum in eodem Conuentu Mineruæ, ac S. Sabinæ de Vrbe, ex sola relatione oretenus facta ab vno, vel a duobus, siue tribus Scrutatoribus. Et cum circa annum 1622. vnus ex Scrutatoribus renueret approbare relationem eorum, quæ acciderant in electione vnius Prioris ex nominatis, nullam adducens super hoc rationem, siue causam, hoc non obstante fuit adhuc confirmatus.

Eandem sententiam, quod decretum de quo supra, non sit de essentia, siue de necessitate electionis canonicæ ad effectum confirmationis, tradunt communiter Doctores, *cap. Episcop. 61. dist. §. sed aliud.* Quod etiam repetit Ioan. de Imol. *cap. Innotuit, num. 12. tit. de elect.* Archid. Card. & Alexand. etiam tenent decretũ esse de solemnitate, & non de substantia electionis, vti est videre *cap. quanto, 63. dist.* & *in cap. Episcop. quod supra*, quibus adhæret Bartolom. de Fir. *in tract. de Episcopo, 1. par. lib. 4. quæst. 16.* & Boerius *in addit. ad cap. 38. Mandagoti.*

Siluester *vbi supra eodem num. 21.* expresse affirmat, innixus præsertim doctrinæ Innoc. *cap. innotuit, tit. de elect.* decretum electionis, de quo supra immediate, plenam fidem facere pro electo. Et ad obiectionem eorum, qui dicunt id negari a quampluribus Doctoribus, respondet id esse intelligendum quoties fuerit confectum manu priuata, secus si per publicam personam, vti per vnum vel plures ex Scrutatoribus, vel per tabellionem, siue per Secretarium, vel Scribam Capituli, qui ab aliquibus solet eligi in consimilibus electionibus; *quod etiam placet Panorm.* vt asserit idem Syluester vbi supra, *dicenti hoc verum esse, dummodo in tali scriptura interueniant omnia requisita ad substantiam scripturæ publicæ, vt testium præsentia, & similia.*

31 Et si quis cupit scire quæ sit † scriptura publica, & authentica, quæ per se fidem facit, etiam absque appositione sigilli, quasi ex se auctoritatẽ habens, legat Abbatem de fid. Instrum. §. *scriptura*, & inueniet quod illa est, quæ conficitur per officialem publicum, super pertinentibus ad officium suum, & ad sui validitatem non requirit aliud adminiculum, quæ ordinariè fieri solet per testes iuratos.

Scrutatoribus voluntatum eligentiũ modo dicto, à iure strictius imponitur, præsertim a Concil. Trid. *sess. 25. de regular. cap. 6.* vt secretum omnino seruent de his, quæ acciderunt in scrutatione votorum, siue voluntatum eligentium, ad quod seruandum tenentur semper, & cum omnibus; ideo in Ordine Prædicatorum *tex. 5. cap. 7. dist. 2. de cap. Prouinc.* id strictissimè præcipitur per sequentia verba. *Dictis autem Scrutatoribus voluntatum, in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, quod dictum scrutinium alicui per modum aliquem non reuelent.*

Quærentibus, an expediat, pro maiori libertate electionis canonicæ, per schedulas celebrandæ, in qua eligendus est Prior, siue Minister Prouincialis alicuius Religionis, vt excludatur in tali electione à munere Scrutatoris, prædefunctus immediate Prouincialis: Respon-

spondendum venit per sequentes conclusiones.

32 Prima: De † iure communi, & de rigore iuris, non inuenitur explicitè cautum, quod prædefunctus Prouincialis, sit excludendus à munere scrutatoris in electione immediatè celebrāda, sui successoris in eadem Prouincia. Vnde iuxta regulam generalem, cum hoc non sit expresse lege cautum, neque cauendum necessario, & de rigore venit.

Insuper text. capitulorum, *tit. de electione, & electi potestate*, solum, & tantum disponunt, vt scrutatores assumantur de gremio, siue de corpore Capituli eligētium, nec aliquid rigorosius statuunt circa hoc. Ita etiam tradunt summistæ *in verb. electio*, in specie vero Tabiena, *verb. Electio 1. nu. 19.* & super rigorem legis non est addendum, &c.

In Ordine vero Prædicatorum, *dist. 2. cap. de electione Prioris Conuentualis, tex. 1.* & clarius in glossa eiusdem text. *sub littera D*, expresse declaratur quòd non solum scrutatores debeant esse de corpore Capituli, sed quod sint de antiquioribus, quoad habitum, & professionem in dicto Ordine de numero tantum electorum, vt latius patet de electione, *cap. 10.* non tamen videtur exclusus Prouincialis à tali munere.

Quamobrem, quod non est iure determinatum, relinquitur arbitrio boni viri, *l. quæsitum, ff. de vsuris*, Butr. *in cap. dudum, tit. de elect. & electi potestate, n. 33.*

Secunda: Implicitè tamen, & virtualiter iura communia, atque particularia, ex consequenti saltem, videntur prohibere, ne possit assumi in scrutatorem ordinarium, vel supranumerarium, ille qui fuit immediate Prouincialis in futura electione sui successoris.

Sæpius etenim, & in quamplurimis capitulis, *tit. de electione, & electi potestate*, præcipuè verò *in cap. cum terra, §. electio*, commendatur libertas eligentium: libertas enim omnimoda in electionibus est de substantia electionis canonicæ. Vnde Abb. super præcitatum *cap. nu. 1.* expresse inquit. *Non est electio, vbi non est voluntas libera eligendi.* Et idem clarius habetur *in cap. vbi periculum, §. ceterum de electione in 6.* Verum vbi assumitur in scrutatorem, qui immediatè functus est officio Prouincialis, non saluatur libertas de qua supra. Itaq. iura communia saltem ex consequenti, hoc videntur prohibere.

Dum enim Electores intuentur prædefunctum Prouincialem connumerari inter Scrutatores, quorum munus est aperire, & legere schedulas singulorum eligentium, scientes primo quod optime cognoscit prædefunctus Prouincialis eorum characteres; secundo quod multi inter illos ad instantiam eiusdem Prouincialis inueniuntur, qui verbo, vel scripto, promiserant eligere hunc, vel illum secundum voluntatem eiusdem prædefuncti Prouincialis; tertiò pauidi ne aliquod damnum patiantur, nisi elegerint quem voluerit prædefunctus Prouincialis, maxime vbi remanet ipse Rector Prouinciæ, vsque ad confirmationem successoris: timore quodam humano, & reuerentiali, vehementer exagitati, formidolosi, & quasi nolentes eligunt, quem sciunt esse gratum Prouinciali prædefuncto, & contradicente multoties eorum conscientia propter inhabilitatem eligendi.

Quibus additur illud memorabile Nauarri, *tom. 1. consiliorum lib. 1. consil. 5. num. 2.* in fin. dicentis quod † timor reuerentialis sufficiens est auferre libertatem, & per consequens nullam reddere electionem, reclamante altera parte; 33
& metu sufficienter probato: tunc, & eo casu, electio venit ad minus per Superiorem anullanda.

Volun-

Voluntas enim coacta, licet sit voluntas, non est tamen libera voluntas, *cap. cum dilectus*. Vnde merito Nauarrus, *vbi supra, num.* 4. innixus vt credo dispositioni *cap. ad aures, tit. de his quæ vi metusque causa fiunt*, §. *qui terrore gravorum*, & *cap. Abbas eodem tit.* §. *qui per metum*, inquit. *In spiritualibus omnis metus, etiam non iustus, modo sit talis, quod si non intercessisset ille actus, vt puta electio, vel alius non fuisset factus, nullum facit actum*. Sed *consil.* 9. *nu.* 2. quid simile adducit dum inquit, *quod in spiritualibus annullandis sufficit metus reuerentialis minor iusto timore, dummodo talis metus sit causa, modo supra exposito, sequentis actus*, vt puta electionis.

Et iure merito, nam quæ metu, & vi fiunt, de iure debent vt irrita reuocari, *l.* 1. *ff. eodem*, *&c.* & in præcitato cap. *Abbas*, dicitur, quod ea quæ sunt facta per metum, etsi non omnia, aliqua tamen, ipso iure non tenent.

Consensus naturalis in electione nihil valet, sed pro naturali, & substantifico fundamento, requiritur consensus qualificatus, qualificatione libertatis, quemadmodum in carnali matrimonio, *cap. cum locum de sponsal.* Ita tradunt communiter Doctores, in specie, Betamer. *cap licet, num.* 43. *&* 44. §. *confirmatur*, expressè inquit quod actus gestus per metum adeo infectus est, vt sit damnatus, diuino, humano, ciuili, & canonico iure;

34 Vbi etiam sapienter respondet ad illam obiectionem, quod metus consensum non excludit. Verum est de simplici consensu, non autem qualificato, qualis requiritur in electione, modo supra immediatè explanato. Immo superaddit hoc esse, innixus veritati, secundum communem Doctorum sententiam.

35 Tertia Conclusio. Ad tollendas itaque omnes occasiones coactionis, & violentiæ, videtur tutius excludendum fore à munere scrutatoris, prædefunctum Prouincialem.

Insuper ad tollendam publicationem suffragiorum; secretè per schedulas eligentium emissorum, quod est specialiter prohibitum in Concilio Tridentino *sess.* 25. *cap.* 6. ex qua publicatione oriuntur odia, inimicitiæ, & aliquando vindictæ aduersus eos qui non elegerunt, contra dispositionem cap. sciant cuncti, in quo excommunicantur illi persequentes illos qui non elegerunt hunc, vel illum ad eorum placitum; videtur securius excludi debere à munere Scrutatoris prædefunctum Prouincialem, ne ex ira, & odio præconcepto contra illos qui non elegerunt ad illius mentem, reuelet ex cognitis suffragijs huic vel illum non elegisse successorem.

Ad remouendam itaque omnem suspicionem coactionis, siue fraudis, prædefunctus Prouincialis excludi potest, & forsitan debet à munere scrutatoris.

Quid simile videtur insinuatum in Constitutionibus sacri Ordinis Prædicatorum, *dist.* 2. *cap.* 3. *de electione Prioris Prouincialis, text.* 6. vbi statuitur, quod Scrutatores in electione futuri Prouincialis, sint non Prouincialis prædefunctus, sed tres Priores Conuentuales præsentes in Capitulo, antiquiores in habitu, & professione.

Hoc idem replicatur clarius in gloss. sine declarat. eiusdem tex. *sub littera G*, vbi in gloss. & in text. deputatur Vicarius assistens electioni, non prædefunctus Prouincialis, sed Prior illius Conuentus, in quo Capitulum Prouinciale celebrandum est.

Quibus omnibus superaddi potest, quod dũ admittitur prædefunctus Prouincialis in numero Scrutatorũ sui successoris, statim oritur multiplicatio Scrutatorum

tatorum, nam efficiuntur quatuor, & de iure communi, ac secundùm seriem Constitutionum Ordinis Prædicatorũ, ordinariè debent esse tantum tres; imò hoc est de iure communi, vt sint tantum tres, ex decis. Romanæ Rotæ *Meten. Monasterij*, 5. *Iulij* 1621. & ex alia eiusdem Rotæ *Treueren. Abbatiæ S. Maximini*, 20. *Nouembris* 1624. cuncta collecta ex dispositione cap. quia propter, de elect. de quibus latius cap. 4. ad finem. Et quando superaddendus est quartus, ob aliquam rationabilem causam, debet peti à Capitulo, & ab electoribus nominari, vt latius patet in cap. de electione Prioris Conuentualis, & Prioris Prouincialis Ord. Prædicatorum, dist. 2. quæ manifestius referũtur superius, vbi nominantur in specie, ac in indiuiduo, qui assumi debeant in Scrutatores, inter quos nulla penitus fit mentio de prædefuncto Prouinciali, etiam quando remanet Vicarius Prouinciæ.

Imò in Prouincijs ferè totius Ordinis Prædicatorum, non sedet cum Scrutatoribus, neque subscribit scrutinium electionis sui successoris, sed solum litteras subscribit, quas vltra scrutinium solent mittere Diffinitores Capituli Prouincialis, qui sunt distincti à Scrutatoribus.

Si qui verò obijciant vsum, vel consuetudinẽ vnius, siue alterius Prouincię.

Respondendum est, quod declaratio text. 1. prologi Constitut. Ordinis Prædicatorum, *sub littera c*. vti est videre in Constitutionibus nouissimè Barchinonæ excussis, 1620. euertit omnino consimilem consuetudinem, vtpotè contrariam dispositioni Constit. & Ordin. Capitulorum Generalium, contras quas Constitutiones nulla dari potest consuetudo, vt latius dicam de consuetudine, cap. 20.

Et magis quia in Capitulo Generali Bononiæ, 1564. abusus appellantur, consimiles malæ introductæ consuetudines, quas tenentur extirpare Priores sub pœna absolutionis ab eorũ officijs.

Tandem ablata est omnis difficultas in Capitulo Generali, Mediolani celebrato, die 15. Maij, 1622. tit. *declarat.* per sequentia verba: *Declaramus in electione Prioris Prouincialis debere tres Priores antiquiores, non tamen Vicarium Prouinciæ (dummodo non sit vnus ex dictis antiquioribus) ad bancum sedere.*

Qua occasione nõ omittam animaduertere, quod † aliquis Visitator, vel Commissarius, non tamen Vicarius electionis, deputatus à Prouinciali, & à Reuerendissimo Generali in aliquo Conuentu, vel Prouincia, fuerit electus in Scrutatorẽ vocũ, talis electio remaneat vitiata essentialiter: ideo consimilis Vicarius, vel Commissarius debet acriter reprehendi, quia permisit se eligi in Scrutatorem contra dispositionem iuris communis, vt ad initium istius capitis satis copiosè dictum est, & latius cap. 4. num. 21. & in veritate non potest cum alijs scrutari vota eligentium. Quod potissimè habet locum in Ordine Prædicatorum, cum vltra dispositionem iuris communis adsit dispositio textus cap. 1. de elect. Prioris Conuentualis, adiuncta declaratione eiusdem textus, & capitis, vbi semper præsupponitur tanquã certum, & indubitatum, quod Scrutatores tam ordinarij, quàm extraordinarij, sint de corpore Capituli, siue de numero eligentium. Additur his omnibus, quod contra Visitatores, & Commissarios præfatos militat euidenter eadem ratio superius adducta, quare Vicarij Prouinciarum non debeant connumerari inter Scrutatores electionis sui successoris immediati.

Ad obiectionem eorum, qui aliquando dubitarunt, an scrutinium formatum

tum de electione canonica ritè, ac legitimè celebrata, instante, nedum Præsidente electionis, cum maiori parte Vocalium, & duobus alijs Scrutatoribus ex
37 quatuor, possit, † ac debeat transmitti ad Superiorem maiorem, inuito etiam Superiore ordinario, ad quem solitum est consimilia scrutinia dirigi, atque transmitti, ad effectum confirmationis obtinendæ, propter aliquas rationabiles causas.

Respondendum venit affirmatiuè, simpliciter, & absolutè loquendo; præcipuè verò, quando interuenit aliqua rationabilis causa futuri prætensi grauaminis à Superiore ordinario inferēdi. In iure etenim factum contrarium reputatur temeritas, & audacia, vti est clarè videre *in cap. quia plerique, de elect. in 6.* vbi loquitur Bonifacius VIII. ac præcipit Prælatis ordinarijs ne interdicāt suis subditis recursum ad Superiores maiores, siue relationem statuus Ecclesiarum (intellige, tam Cathedralium, quàm Regularium) vbi Gloss. ad fin. præcitati cap. *sub littera F.* verbatim inquit, *Et si ipse Prælatus non facit quod præcipitur, peccat: quod enim imperatur,* (subdit Gloss.) *necesse est fieri.* & in additione ad calcem eiusdem Capituli habentur sequentia. *Et obligat præceptum Canonis,* (intellige omnes, ac etiam Regulares) *sicut & Iudicis.*

Quod totum clariùs apparet seruandum esse in Ordine Prædicatorū, quemadmodum habetur in declaratione, siue glossa cap. 2. inscripti, de electione Prioris Conuentualis, dist. 2. tex. 1. *sub littera d. pag.* 109. in nouissima impressione Cōstitut. facta Barchinonæ 1620. vbi col. 2. ad calcē leguntur sequentia verba: *Si in Conuentu habēte Suppriorem, per Prouincialem fuerit datus Vicarius dicti Conuentus super Suppriorem, & omnes Fratres; Vicarius in tali casu debebit conuocare Fratres ad electionem. Supprior autem cū duobus antiquioribus tenebit scrutinium, & prædictus Vicarius habebit vocem in tali electione, sicut ceteri Fratres, vt fuit declaratum Auinione* 1367. Animaduertas quod modo non habet vocem talis Vicarius, vt demōstratū est superius cap. 5. nu. 89. Ex quibus verbis liquido constat scrutinium quoad sui formationem, custodiam, & missionem, pertinere ad Suppriorem, siue Præsidentem electionis, & ad maiorem partem scrutatorum; cum ipsi Vicario, de quo supra immediatè, nullum ius concedatur circa missionem, & retentionem scrutinij, sed illud remaneat penes Præsidentem electionis, & duos Scrutatores ex quatuor, casu tamen, quod quartus Scrutator modo exposito superius in hoc capite, fuerit electus.

Imò ius retinendi, atque transmittendi scrutinium, de quo supra, videtur competere Suppriori cum duobus antiquioribus Scrutatoribus, ex doct. Imolæ *in l. Titia textores, ff. de legat.* 1. vbi etiam Alex. *num.* 6. docuit iurisdictionem pluribus distributiuè concessam priuatiuè, cuique ipsorum intelligi demandatam. Idem Menoch. *de præsumpt. lib.* 2. *præsumpt.* 18. *nu.* 12. & Surd. *cons.* 56. *nu.* 46. *in* 1. *vol.* Hostien. relatus à gloss. *in cap. quia propter, de elect.*

Dato autem quod Vicarius institutus per Prouincialem supra Suppriorem impediret missionem iam formati scrutinij electionis canonicæ ritè celebratæ, ad Superiorem maiorem, vt putà ad Generalem, siue Protectorem, etiam reclamante maiori parte vocalium, & Scrutatorum, protestante quoque in forma debita; quibus non obstantibus præfatus Vicarius illis deneget supradictam missionem, contra quos etiam promulget, siue promulgare faciat excommunicationem lat. sent. vel ob hoc imponat illis aliam

lis aliam pœnam ad effectum illos compescendi, & remouendi ab eorum instantia, de transmittendo scrutinium ad Superiorem maiorem; quæritur primò, de validitate emanatæ excommunicationis; secundò, an sit puniendus supradictus Vicarius?

Ad primum facillimè respondetur, sententiam excommunicationis de qua supra, esse nullam, cum errorem intolerabilem manifestè contineat; laborat enim quantum in se est, interdicere, siue prohibere subditis actum legitimũ, ac illis nedum permissum, sed approbatum, imò in iure communi, & Constitutionibus Ordinis Prædicatorum receptũ. facit text. cap. præcit. quia plerique, §. *nos huic malitiæ, &c.* adiuncta Gloss. & doctr. Card. Toleti in sua instructione sacerdotum, *lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 4. vbi citat multos canones, & glossas, Hostien. Abb. Gabriel. & S. Antonin. inter cetera colligens ex præcitatis locis: *Tunc autem dicitur sententia excommunicationis errorem continere intolerabilem, quando aliquis excommunicatur, quia facit quod in se bonum est, vel non facit quod ex suo actu illicitum est. Ita* (inquit ille) *diffinit Capitulum Venerabilibus, de sent. excommun. in* 6. §. *vlt.* idem tradit Marius Alterius *tom.* 1. *de censuris lib.* 3. *disput.* 8. *cap.* 1. & eodem *lib. disput.* 2. *cap.* 10. *ad exordium.*

Quibus addendum est, si casu quo supra, fuerit interposita à maiori parte Vocalium, vel Scrutatorum appellatio legitimè facta, non solum deuoluit negotium, sed etiam suspendit. Scacc. *de appell. lib.* 3. *cap.* 2. *q.* 17. *limit.* 22. *num.* 47. Alex. *in cap. dilecto filio, num.* 9. *vers. & per istum textum*, vbi inter cetera dicit, Si Iudex faciat alicui præceptum, vt soluat Titio Centum, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, à tali præcepto poterit appellare: multò fortius Vocales poterunt appellare à grauaminibus, de quibus supra. De legitima appellatione, ac illius effectu multiplici fusius dicam in meis selectis qq. quæstione de Regular. appellatione.

Ad secundum dubium respondetur, præfatum Vicarium in casu proposito esse puniendum, nedum pœnis à iure statutis contra nulliter sententiam excommunicat. ferentes, verum etiam pœnis à sac. Concil. Trident. & à Constitut. ac Ordinat. Capitulorum Generalium Ordinis Prædicatorum, inflictis contra illos qui ex leui causa, & sine vrgenti necessitate promulgant præcepta formalia, siue excommunicationes latæ sententiæ contra suos subditos. *cap. quia plerique, de offic. ordin. in* 6. §. *præsumptores*, & in prologo Constitut. Ordinis Prædicatorum tex. 10. vbi verbaliter dicitur: *Porrò Prælati omnes à multitudine Præceptorum, & Ordinationem abstineant, ne laqueum animabus subditorum iniiciant, nec propter defectum vnius, vel paucorum quem, vel quos non non audent corrigere, communitatem inuoluant.* Et in Capitulo Generali Bononien. 1564. imponitur Prelatis, vt præcepta obligantia ad mortale, aut nunquam, aut raro imponant; à fortiori multò minus ferre debent excommunicationem latæ sententiæ, de qua in Conc. Tridentino, *sess.* 25. *cap.* 3. *de Reform.* vbi exprimit Concilium excommunic. debere ferri in scriptis continentem causam rationabilem, &c. aliter qui fert excommunicationem, remanet suspensus ab ingressu Ecclesiæ, & à diuinis. Et ad initium præcitati capituli leguntur sequentia verba: *Quamuis excommunicationis gladius neruus sit Ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio populos valdè salutaris: sobriè tamen, magnaque circumspectione exercendus est, cum experientia doceat, si temerè, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni,*

temni, quàm formidari, & perniciem potius parere, quàm salutem.

Et ad calcem eiusdem Capituli, §. *in causis quoque criminalibus, &c.* statuit Concilium, *Licebit Iudici hoc spirituali gladio in delinquentes uti, si tamen delicti qualitas id postulet.* idem habetur 11. q. 3. cap. nullus.

In eodem quoque Ordine Prædicatorum in Constitut. tex. 6. præcipuè in gloss. siue declaratione eiusdem tex. verbatim dicitur sub litt. m. pag. 7. *Non debent tamen Prælati esse faciles, nec præcipitanter & indiscretè præcepta, & excommunicationes fulminare; sed cum maturo consilio, & ex diligenti deliberatione præhabita, & ex causa urgenti, & necessaria huiusmodi præcepta discretè facere; sicut fuit ordinatū Parisijs 1269. Oxoniæ 1280. Ferrariæ 1290.* Vnde & in primo Capitulo Generali post Concil. Trident. Bononiæ celebrato anno 1564. de sententia excommunicationis sic habetur: *Et quoniam in huiusmodi sententijs ferendis sancta Synodus moderamen esse voluit, deinceps attendant Reuerendi Prouinciales, & Diffinitores, ut nisi pro grauioribus causis, quæ præsentaneum exigunt remedium, non imponantur. Priores etiam Conuentuales quàm rarissimè, & matura deliberatione, censuris uti debent; & qui in hoc faciles inuenti fuerint, à suis Superioribus corrigantur. Præcepta etiam ad peccatum mortale obligantia, aut nulla, aut quàm paucissima fiant: maximè circa eas ordinationes quæ longo tempore sunt duraturæ. In alijs quoque omnibus, quæ ad releuandas subditorum conscientias necessaria videbuntur, Prælati se benignos, & faciles exhibeant: memores illius, qui misericordiam dilexit, plus quam sacrificium.*

Summa Cap. XIII.

1 *Modus electionis per scrutinium est difficilior ceteris modis electionum.*

2 *Præsidens electionis debet notificare vocalibus in exordio electionis vacantiā Prælaturæ, & modum per quem vacat.*

3 *An possit fieri noua electio ante veram & realem vacantiam Dignitatis, siue Prælaturæ. Et quid obseruetur in Ordine Prædicatorum. & num. 4.*

5 *Præsidens electionis debet notificare futuram electionem vocalibus, & quomodo.*

6 *In Ordine Prædicatorum debent omnes vocales in die electionis celebrare Missam, vel saltem sumere sacratissimam Eucharistiam.*

7 *Præsidens electionis quisnam esse debeat.*

8 *Electio in quo loco fieri debeat.*

9 *Quid agendum sit Præsidenti electionis, postquam vocales conuenerunt vbi electio est celebranda: & quid ipse protestari debeat. num. 10.*

11 *Quid statuat Concilium Tridentinum in electionibus faciendis.*

12 *An omnia quæ adduntur numeris antecedentibus obseruanda in electionibus agendis, requirantur vt essentialia simpliciter. Et quid super hoc seruetur in Ordine Prædicatorum.*

13 *Supprioratus officia, siue Vicariatus in electionibus, quibusnam conferri debeant.*

14 *In Ordine Prædicatorum non potest electio celebrari, nisi per viam scrutinij.*

15 *Absolutio solita fieri à Præsidente Electionis ante ipsam electionem, quos effectus producat. & num. 17. 18. & 19.*

16 *Absolutio conferri solita in Curia Romana ei qui aliquam gratiam impetrauit, reddit gratiam efficacem.*

20 *An Præsidens Electionis possit, nulla assignata ratione vera & reali, excludere à voce passiua eum, qui licet spectet ad illam Prouinciam, in qua electio celebrari debet;*

bet; tempore tamen electionis inuenitur assignatus in aliena Prouincia. & num. 22. 24.

21 *Defensio, cum sit de iure naturæ, negari non potest.*

23 *Priuatio vocis semper includitur inter pœnas grauioris culpæ.*

25 *Excommunicatus quomodo absque alia informatione, possit instante electione priuari vtraque voce.*

26 *Præsidens Electionis sciens vocales velle determinatè eligere vnum ex his quatuor, v.g. A, B, C, D, si ipse friuolo prætextu declaret priuatos voce passiua A, B, C; vt necessario eligatur D, &c. an talis electio secuta, in personam D, &c. sit valida, an veniat annullanda.*

27 *Electio coarctata ad vnam personam tantum, est contra ius commune.*

28 *Præsidens Electionis, an de conuenientia tantum, non autem de rigore iuris, possit eligi in Prælatum in illamet electione, cui præest. & num. 30. 32. 35. Et quid dicendum de Vicario alicuius nationis, siue Prouincialis iurisdictionem habentis super futuros vocales. num. 36.*

29 *Religiosus ad pacem conseruandam non solum ab omni malo, sed etiam ab omni mali specie cauere debet.*

31 *Metus probabilis tantum in electoribus sufficit ad reddendam nullam electionem factam.*

33 *In Ordine Prædicatorum non possunt Visitatores Conuentuum, vel Prouinciarũ, neque eorum Socij, durante eorum visitatione, eligi in Prælatos in ijs locis, quos visitant &c. & idem seruatur de Præsidentibus electionum. num. 31.*

CAP. XIII.

De modo dirigendi pacificè electionem canonicam, præsertim Regularium, & de munere Præsidentis electionis.

Experientia didicimus (inquiunt Doctores nõnulli) personas etiam insignes aliquando errasse circa vsum, & praxim eorum quæ ante electionem Canonicã, præsertim per scrutinium, quæuè in actu eiusdem electionis, & post illam quoque agenda sunt. Ideo vtilitati, & fortè etiam necessitati consulens multorum; Caput hoc decimumtertium addidi: & ne supradicta videantur voluntariè proposita, eadem omnino quoad substantiam inueniet Lector apud Siluestrum *ver. Electio 2. num. 13.* verba Siluestri sunt: *Multi viri docti etiam perfecti deficiunt, practicam ignorantes istius modi*; per viam videlicet scrutinij, vt dicit Panor. *in cap. Quia propter. de electione*, & Gloss. *in cap. Cum expediat, eodem tit. in 6.* Idem etiam, quamuis sub alijs verbis, palam docet Angelus in sua Summa *ver. Electio, num. 23. §. Duodecimum, quod seruetur.*

Idq. inuoluit difficultatem, non quia modus ille sit in se difficilis, sed compa-
1 ratiuè † ad alios, videlicet ad illum per compromissum, & ad alium, per quasi inspirationem; eo quod plura absque dubio seruanda sunt in modo proceden di per scrutinium, quam per compromissum, & quasi communem inspirationem. Si tamen alij duo modi cõsiderentur in se, & secundum se, videntur difficiliores, etsi pauciora requirant ad sui complementum, quia exigunt vnanimem consensum omnium ac singu-

lorum Eligentium, in illo autem per scrutinium sufficit consensus maioris partis vocalium, vt sit ritè ac rectè quis electus.

Animaduertit Mandagotus *tract. de elect. par. 2. cap. 59. ad initium*, & Boërius *ad idem caput*, quod in exordio electio-
2 nis canonicæ celebrandæ † Præsidens electionis debet vocalibus notificare vacantiam Prælaturæ, & modum per quẽ vacat, exprimendo An per mortem, renunciationem, translationem, vel remotionem prioris Prælati. Hi enim sunt modi, quibus ordinarie, & regulariter succedit vacantia Ecclesiarum Sæcularium, & Regularium, vt patet extra *de Translatio. cap. Inter*. Addi etiam potest tempus quo incepit vacantia.

Ex quibus colligitur quod regulariter non potest procedi ad electionem,
3 nisi † præsupposita vera & reali vacãtia; aliàs electio erit nulla & irrita. Generaliter tamen in Ordine Prædicatorum *dist. 2. cap. 2. de elect. Prioris Conuentualis, in declarat. primi text. sub litera A*, di-
4 citur. *Declaramus † quod fratres nostri, sicut iura volunt, non possunt sibi eligere, vel postulare Priorem, nisi ille qui præest in tali officio, sit penitus amotus. Nec etiam possunt eligere sub conditione, si eum contigerit amoueri, sicut fuit declaratum Parisijs* 1239. Si verò adsit Priuilegium Apostolicũ in forma speciali super hoc concessum, quemadmodum iustis de causis cõcessum est multis Ecclesijs intra & extra Italiam, vt ante vacantiam procedatur ad electionem successoris; electio eo casu, si habebit alia requisita, erit tempore suo confirmanda: vti in Conuentu sanctæ Catharinæ Martyris apud Formellum, Ordinis Prædicatorum Ciuitatis Neapolitanæ, in quo post Septuagesimam proceditur ad electionem noui Prioris confirmandam tempore congruo post scilicet vacantiam Prædecessoris: Et hoc ex Indulto speciali Pauli III. tenoris sequentis.

Copia Breuis directi Prouinciali vtriusque Lombardiæ Ordinis Prædicatorum, Pro Conuentibus subiectis illius regimini, in Regno Neapolitano, circa electionem Prioris, faciendam ante vacantiam prædecessoris.

PAVLVS PAPA III.

Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem.

E*Xponi nobis nuper fecerunt dilecti filij vniuersi fratres singulorum Conuentuum, seu Domorum Ordinis Fratrum Prædicatorum Regni Neapolitani, quod cũ in Constitutionibus, seu Ordinationibus dicti Ordinis inter alia caueatur expresse, quod successores existentium pro tempore Priorum Conuentuum Ordinis prædicti, finito ipsorum Priorum officio, dumtaxat, & non antea à Fratribus Conuentuum huiusmodi respectiue eligantur, seu postulentur; ac deinde ipsi sic electi, seu postulati tempore, quo Capitulum Prouinciale celebratur per dictum Capitulum, seu ipso iam celebrato, per tunc existentem Priorem Prouincialem confirmentur. Vos autem in Ciuitate Mantuæ Prouinciali Capitulo vtriusque Lombardiæ celebrato, mature considerantes temporis spatium inter electionem, seu postulationem & confirmationem prædictas necessario interponi, & si successores, vt præfertur, electos, seu postulatos, à Conuentibus prædictis abesse contingat, quamplures dies, & menses ante eorum reditum plerumque consumi, & præterire; Interimq. Cõuentus huiusmodi cum maximo ipsorum dispendio Prioribus carere: vt dispendio huius-*

huiusmodi, ac fratrum dictorum Conuentuum rixis, & discordijs ceterisq. scandalis, quæ euenire possent occurrentes, & Conuentuum indemnitati, Fratrumq. eorundem vnanimitati, & concordiæ, consuleretis; decreuistis, & ordinastis vt deinceps ante tempus, quo Capitulum prædictum celebraretur, Fratres Conuentuum dicti Regni, & aliorum, quibus vobis expedire visum fuisset, successores tunc existentium Priorum Conuentuum eorundem, etiam quod tunc existentes Priores prædicti essent per sex, vel septem menses post dictum Capitulum celebratum in eorum officijs, adhuc respectiue permansuri, eligere, seu postulare possent; ipsiq. sic electi, seu postulati, per Capitulum huiusmodi, seu ipso finito, per tunc existentem Priorem Prouincialem, vt præfertur confirmarentur. Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, decretum, & ordinatio prædicta non sint adhuc sortita effectum; & si seruarentur, vsuiq. & executioni mãdarentur, ex hoc Cõuentus profecto, & Fratres prædicti quamplura cõmoda, & vtilitatem permaximam consequerentur. Pro parte Fratrum eorundem fuit nobis humiliter supplicatum, vt vobis decretum, & ordinationem huiusmodi seruari faciendi, illaq. vsui, & executioni demandandi licentiam, & facultatem concedere, aliásq. in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis vt decretum, & ordinationem huiusmodi in posterum seruari facere, vsuiq. ac executioni mandare libere & licite valeatis; ac dictis Fratribus vt illis vti possint, licentiam, & facultatem, Apostolica auctoritate per præsentes concedimus, & indulgemus: decretum, & ordinationem prædicta, postquã in esse deducta fuerint, dicta authoritate approbantes, & confirmantes, illisq. perpetuæ firmitatis robur adijciẽtes: Supplentes quoque omnes & singulos tam iuris, quã facti defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem. Nõ obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon præmissis alijsque Conuentuum, & Ordinis Prædicatorum iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, & indultis, ac litteris Apostolicis, eidem Ordini, & illius Fratribus per sedem Apostolicam concessis, & confirmatis: Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus pro eorum sufficienti derogatione specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret; tenores eorum præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque. Aut si Fratribus dicti Ordinis, vel quibusuis alijs communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indultu huiusmodi mentionem. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die 14. Martij M.D.XXXXI. Pontificatus Nostri anno Septimo.

Blo. El. Fulgin.

Porrò itaque in aliqua parte diei præ-
5 cedẽtis † diem electionis, qui præest electioni notificare debet in loco communi per se, vel alium, Vocalibus, siue Electoribus, quòd die sequenti, tali hora, celebrabitur electio noui Prioris, siue Prælati. ex Siluest. *elect.* 2. *num.* 12. Et in Ordine Prædicatorum, idem mandatur cap. de elect. Prioris Conuentualis ad exordium. Et hoc obseruari debet, præsertim in Ordine Prædicatorum, in quo ex Decretis Capituli Generalis Bar-
6 chinonæ 1574. debent † omnes Vocales in die electionis celebrare, vel saltem

teneantur refici sanctissimo Sacramento Eucharistiæ, nisi habeant legitimum impedimentum infirmitatis, vel alterius generis, sub pœna priuationis vocis actiuæ; quod est specialiter mandatum in Concilio Basileæ, *sess. 12. & 37. Decret. de elect.*

7 Ille dicitur † præsidere electioni, cui de iure, aut ex consuetudine spectat tale munus, aliàs senior Electorum præsidebit: Petrus de Baisio *in Director. Elect. cap. 4. 3. par.* vbi citat Innoc. *cap. 1. de maior. & obed.* & Ioannem Andream, *ibidem*, Panormitanum, & Felinum, *in dicto cap.* ac Bartol. & alios Iuristas.

Secundò, post celebratas Missas hora competenti, conuocandi sunt Electores

8 ad sonum campanæ in aliquo † honesto, & publico loco, in quo facienda est electio, præmisso tractatu, saltem in communi, de idonea & digniori persona eligenda: de quo loco fusius dictum est cap. 6. & sanctus Antoninus 3. par. suæ summæ tit. 19. cap. 2. §. 2. *Nota* (inquit) *quod potest fieri in Ecclesia, vel Capitulo, vel alio honesto loco simili, & maximè iuxta consuetudinem*; post pauca addens, *& non debet fieri ante sepulturam prædecessoris, extra eo. bonæ memoriæ: si tamen fieret, valeret*.

9 Tertiò, congregatis † omnibus vocalibus, qui volunt, & debent, & possunt conuenire, Præsidens electionis breuem admonitionem per communia præmittat, hortādo omnes vocales cum summa pace, dilectione, & charitate, postposito omni respectu humano, ad eligendum idoneum, & habilem, atque digniorem pro beneficio spirituali, ac temporali Ecclesiæ vel Conuentus, cui præficiendus est.

Quartò, præmittenda est petitio, an scilicet placeat vocalibus, locus, & tempus procedendi ad electionem.

10 Quintò, † debet clarè, & intelligibiliter protestari coram omnibus, quod non intendit admittere non de iure admittendos, nec pariter excludere, qui de iure non sunt excludendi; addendo quod nullus eorum intendit coeligere cum excommunicato, dato quod aliquis esset inter illos.

11 Sextò, iuxta decretum † Concilij Tridentini, *In electione Superiorum, quorumcumque Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quo omnia ritè, & sine fraude fiant: In primis sancta Synodus Tridentina districtè præcipit omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur; nec in posterum liceat Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscumque titulares, ad effectum electionis faciendæ constituere, aut voces, & suffragia absentium supplere. Si vero contra huius decreti Constitutionem, aliquis electus fuerit, electio irrita sit; & is qui ad hunc effectum, se in Prouincialem Abbatem, aut Priorem creari permiserit, deinceps ab omni officio in Religione obtinendo inhabilis existat, facultatesque super his concessæ, eo ipso abrogatæ censeantur; & si in posterū aliæ concedantur, tanquam subreptitiæ habeātur.*

Septimò, fieri debet absolutio à censuris, per eum qui præest electioni.

Octauò, inuocanda est deuotè, & humiliter gratia Spiritus sancti dicendo hymnum, *Veni Creator*.

Nonò, expletis omnibus supradictis, Supprior, vel Vicarius electionis, cum duobus Scrutatoribus, siue tribus, si quartus scrutator fuit electus, accedere debēt ad mensam in loco patenti in oculis omnium præparatam pro excipiendis schedulis; sigillatimque iurare debent de eligendo digniorem, secundum Decret. Clement. VIII. & alia statuta superius adducta, *cap. de qualitate electionis*, & in alijs præcedentibus.

Quæ

12 Quæ omnia licet † non requirantur cuncta vt essentialia simpliciter ad electionem, sed aliqua potius ad solemnitatem electionis; hinc est quod eorum omissio, non inficit electionem alias ritè & canonicè factam: nam primum reputatur essentiale à multis, præsertim à Siluest. *vbi supra, verb. Electio 2. num. 12.* quod tamen negat Panorm. relatus ibidem à Siluestro.

Nihilominus grauiter sunt puniendi illi in Ordine Prædicatorum, quorum culpa, aliqua ex supradictis fuerint omissa, eruntque priuandi saltem ad tempus officio Supprioratus, vel Vicariatus, vel munere Scrutatoris, cum euidenter agant contra statuta in Constitutionibus, & in actis Capitulorum Generalium. Et ita fuit in Congregationibus Patrum sapiētum decretum pluries Romæ, coram Reuerendissimo Patre Generali totius Ordinis Prædicatorum, & approbatum per Illustrissimum Dominum Protectorem, ac exequutioni quoque sæpe demandatum.

Quare non omnibus indifferenter, sed solum bene instructis in Constitutionibus, ac Ordinationibus Capitulorum Generalium, committi debent of-
13 ficia † Supprioratus, siue Vicarij electionum, ad euitanda multa, & grauia inconuenientia, in præiudicium potissimè pacis, & vnionis, ac obseruantiæ Regularis.

Propter quod laudandus est maximè, & extollendus nedum vsque, verum supra sidera, visus, & laudabilis consuetudo earum Prouinciarum, in quibus officium Supprioratus ordinariè imponitur Patribus graduatis, in litteris & moribus, bene instructis: quemadmodum è contrario venit summopere vituperādus abusus earum Prouinciarum, in quibus indifferenter assumuntur ad officium Supprioratus docti, & indocti, & vt frequentius parum apti. Ex quo abusu necessario extirpando, oriuntur indies infinita, (vt ita dicam) mala, prout longa temporum experientia manifestè indicat: quorum malorum causa sunt Præsidētes Prouinciarum, ac Conuentuum Priores, ad quos pertinet talium institutio, & prouisio.

Deinde iuxta ordinata in Capitulo Generali Bononiensi 1564. Ordinis Prædicatorum, procedendum est ad electio-
14 nem † per schedulas, assumpto modo procedendi per Scrutinium, vt communiter fit in omnibus electionibus canonicis Prelatorum Ecclesiasticorum, post Concilium Tridentinum, etiam in alijs Religiosis: qui modus procedendi est adeo necessarius in Ordine Prædicatorum, vt non possint Electores aliter nec alio modo procedere. Vnde si secus fiat, electio est nulla, vt habetur clarius in præcitato Capitulo Generali Bononieñ; quamuis apud alios simpliciter ex auctoritate grauissimorum Auctorum, & sacræ Rotæ Romanæ, per Concilium Tridentinum nō sit ablatum Compromissum, neque modus procedendi per communem inspirationem. Attamen in Ordine Prædicatorum ex dispositione prædicti Capituli Generalis, habetur pro ablato, vt latius dictum est cap. 7.

Cum in hoc Capitulo facta fuerit mentio de absolutione † facienda ante electionem canonicā, ab illo qui præest tali electioni, nonnulli religiosa curio-
15 sitate ducti, quærunt, † quidnam operetur, siue quem effectum producat prædicta absolutio.

Quibus antequam præcisè respondeatur, infrascripta præ oculis consideranda proponuntur.

16 Primum est, quod † absolutio solita conferri ei qui impetrauit aliquam gratiam in curia Romana, hoc præcipuè operatur, vt reddat gratiam obtentam effica-

efficacem. Decius *in cap. Apostolicæ, nu.6. de except.* Felin. *nu.1. vers. & idem de absolutione,* Rebuffus, *in praxi par.1. tit. de forma nouæ prouisionis, num.1.* Couar. *in cap. Alma mater, par.1. §.7. nu.3.*

17 Secundum, † absolutio, de qua supra, realiter, & in effectu, non operatur absolutionem à censuris, sed ad effectum de quo, &c. suspendit impedimentum proueniẽs ab excommunicatione, quousque scilicet gratia sortiatur effectum: quo sequuto, impetrans statim reincidit in excommunicationem, nec diuinis interesse potest, nec alia similia facere, quæ excommunicatis sunt interdicta, Rebuff. *in praxi tit. de forma nouæ prouisionis, verb. Teque absoluentes, num.15. & 19.*

18 Tertium; hanc † eandem clausulam apponunt Episcopi in collationibus, & Prælati Regulares, quando alicui ex suis subditis cõferunt gratiam, siue gradum aliquem. Per quam clausulam remanent impetrantes absoluti, non simpliciter ab omni excommunicatione, sed ab illa, siue illis à quibus absoluentes habent facultatem, de iure, vel ex priuilegio absoluendi, Vgol. *de censuris, tabul.1. cap.4. §.5. nu.189.* Nauar. *in cap. ita quorundam, not.1. nu.18.*

Ex quibus deduci potest argumentum à simili, continens responsionem præcisam, ad motam obiectionem, di-
19 cendo, † quod qui præest electioni canonicæ, dum absoluit Electores præsentes, talis absolutio operatur ad minus suspensionem impedimenti prouenientis ab excommunicatione occulta, ad effectum vt ritè, ac rectè, valeant eligere, dummodo tamen ante actum electionis, nullus præcesserit rumor, vel instantia, siue iuridica oppositio, cõtra vnum, vel plures ex Electoribus in singulari.

Cùm in hoc Capite, directè agatur de Præsidente electionis, & de illius facultate, vtile erit, & forte necessarium, breuiter adducere resolutiones difficultatum sequentium valde, & multis desiderabiles, quas potuissem adducere superius cap.3. & 5. sed quia illa cap. erant satis prolixa, hoc autem breue: ideo huc distuli prædictas solutiones referre.

Prima difficultas.

20 N. Regularis qui † determinate spectat ad vnam aliquam Prouinciam sui Ordinis (vt moris est) tempore tamen, quo facienda est electio, in ea Prouincia cui est incorporatus siue affiliatus, dato quod inueniatur assignatus à suis Superioribus in aliena Prouincia, & Electores, siue vocales suæ Prouinciæ, declarata eorum voluntate Præsidenti electionis, siue Superiori, quod sunt dispositi, & parati illum eligere, & non alium, quamuis absentem; si id prohibeat Superior, vel Præsidens, illumque excludat, ne possit eligi, nulla assignata ratione vera, & reali, solum dicendo, quod ideo illum excludit, quia non nouit illum, sub hac ratione videlicet, quia non habet notitiam bonam, nec malam de illo; præsertim, si ex vi Statutorum illius Religionis liceat Electoribus eligere etiam absentem à Prouincia: talis electio proculdubio annullanda venit ad minus.

Primò: quia instante electione, nullus, alias habilis, & idoneus, potest ipso inaudito, & non seruato ordine iuris, saltem quo ad substantialia, priuari voce actiua vel passiua, præsertim vbi nulla inuenitur rationabilis causa. quod habetur expressum *in cap. inter quatuor de maior. & obed. versic. iuris namque* & *cap. conquerente, de restit. spoliat.* Nauar. *to.2. consil.1.*

consil. 1. *eodem tit. litt. D. col.* 2. Eo magis, quia sententia omnis lata contra indefensum nulla est, quia defensio, cum sit
21 de iure naturæ, † negari non potest. Soccinus *in l. si quis arbitratu, num.* 51. *ff. de verb. oblig.* Alex. *in l. si sic, num.* 18. *ff. de legat.* 1. & ibi Adden. & Cardinalis Lancellot. in quodam voto extra Rotam in causa Precij Fiani, *vers. ex quibus:* eo magis si agatur de priuatione vocis illius, qui iam est in possessione, iusque acquisitum eligendi, vel vt eligatur, iam habet: quia priuatio hæc semper inuoluit pœnam, vt asserunt in simili casu Surdus *dec.* 216. Rota Rom. *dec.* 536. *nu.* 10. *p.* 1. *recentior,* & *decis.* 693. *nu.* 3. *p.* 1. *recentior.* & *decis.* 275. *corā Greg.* XV. *nu.* 13. in impress. & ibi additionator *sub nu.* 20. Idem etiam colligunt Doctores, maxime Hostiensis, Ioannes Andr. & Felinus *cap. Minimè, de accusat.* & Roderiq. Tom. 2. qq. Regul. q. 52. artic. 2. ad primum Dubium. vbi adducit ad idem rationes, textus sacrorum Canonum, ac alias leges, Mirand. *Manual. Tom.* 2. *q* 23. *art.* 22. *concl.* 3. *vers. Hac inquam.* vbi addit Roderiq. loco citato ad tertiū.

22 *Dato quod maior † pars Capituli renuat in hoc Præsidenti, vel Superiori obedire propter iniustitiam quam prætendunt, potest ad electionem procedere absque Præsidente, ac etiam sine minori parte.* Dummodo tamen minor pars non fuerit contempta, sed debito modo vocata, & tempore congruo expectata. Ratio huius, vt existimo, ea est, quam adducit Gloss. *in capit. Bona* 36. *de electione ver. Nec prædictam.* si aliquid fiat contra absentem, vel non legitimè citatum, non valet. & Doctores *ibidem,* & *cap. Quod sicut,* 28. *de elect.* Gloss. *ver. consentire,* inter quamplura inquir.. *Quod iniuria facta absentibus illam non tenentur remittere:* intellige absentes, ac etiam Electores præsentes, contra quorum voluntatem, ac instantiam fuerit priuatus vnus, vel alter absentium, sine satisfactione.

Id omne in Ordine Prædicatorum certissimum extat, ex declarat. 4. Capituli Generalis Romani 1589. cuius verba referuntur ad initium cap. 5. num. 2. & pariter colligitur idem ex traditis in Prooemio Constitut. eiusdem Ordinis, text. 5. ad calcem, vbi habentur sequentia verba. *Nec damnent aliquem ad pœnam grauioris culpæ, nisi in iudicio confessum, vel conuictum, & in scriptis; & si secus factum fuerit, totum sit irritum, &*
23 *inane.* Sed † inter pœnas grauioris culpæ priuatio vocis semper includitur, quasi in primo loco, tam actiuæ, quam passiuæ: ordinariè ergo & regulariter, nullus potest in dicto Ordine declarari voce priuatus absque processu, & alijs seruatis de Iure necessario seruandis. Vsus quoque, & consuetudo idem euidenter demonstrat.

Idem quoque statutum habent Fratres Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula, quemadmodum videre est in Capitulo Generali Val. 4. num. 28. vt asserit Laurētius Peirinus eiusdem Ordinis, in suo Religioso subdito, & Prælato, Tomo 1. q. 1. de obedientia, §. 10. ad finem, *contra quod* (inquit ille) *facta, omnino sunt cassa, & irrita.*

24 Ex quibus necessaria consequentia colligitur sequens Corollarium: † Nequeunt igitur Præsidentes electionum, siue alij Superiores, in actu electionis vocales præsentes, vel absentes, non seruato ordine Iuris, voce actiua, vel passiua priuare, etiam prætextu criminum, quæ contra illos inuenerint in visitatione: sed cognitio horum criminum, in aliud tempus transferenda est, præcipuè vt de medio tollatur omnis, & quæcumque causa contentionis, seu occasio obloquendi, atque insurgendi contra Præsidentem, atque celebratā electionem, recur-

recurrendo multoties ad Tribunalia extra Ordinem, non sine præiudicio decoris suæ Religionis.

Si quis verò obijciat illud Statutum Ordinis Prædicatorum contentum in præcitata declarat. 4. Capituli Generalis Romani 1589. ad verbum relata superius in hoc tract. cap. 5. de excommuni-
25 cato, qui † instante electione, ob excommunicationem potest voce vtraque priuari, sine alia informatione.

Respondetur, hoc esse singulare, ac in iure expressum in odium excommunicationis, ac excommunicatorum, præsertim in casu electionis actiuæ, & passiuæ. Tunc enim omnis causæ cognitio dicitur superflua; quamuis etiam in hoc casu sit necessaria declaratoria ad minus inhabilitatis eligentis, vel eligendi, præuia causæ cognitione saltem summaria. *cap. cum secundùm leges*, §. *confiscationis, de hæret. in* 6. Gloss. *in cap. quam sit, in verb. eo ipso, de elect. in* 6. Felinus *in cap. Pandulphus, num.* 35. *& sequentibus, de rescript.* & *in cap.* 2. *num.* 1. *de sponsal.* Gonzalez *ad Reg.* 8 *gloss.* 56. *nu.* 127. Tiraquel. *l. si vnquam, verb. reuertatur, num.* 398. *vsque ad* 404. *de reuocand. donation.* Gratianus *Discept. forens. cap.* 809. *num.* 13. Ad quæ respicientes sapienter Patres Ordinis Prædicatorum, congregati in Capit. Generali Romano 1589. in Statuto de quo supra, addiderũt quod instante electione exclusio excommunicati debet fieri, quando *manifestum est illum incidisse in excommunicationem latæ sententiæ, cum sufficiat apertè constare eum commisisse aliquid, per quod reuera ipso facto in excommunicationem latæ sententiæ inciderit*. In Ordine quoque Minorum sancti Francisci de Obseruantia, ex dispositione Bullæ Pij Quinti *Pastoralis, &c.* de qua alias superioribus cap. facta est mentio, Dat. Romæ apud sanctum Petrum 1571. Pontific. sui anno sexto, habitò respectu maximè, ad illa verba eiusdem Bullæ: *Quod Prouincialium Ministrorum electio libere per vota secreta fiat, ita vt Commissarius Generalis,* 11
& qui electioni præsidet, si formam prædictam transgredi, seu Electores quo minus libere eligant, quouis modo impedire, conuictus fuerit, officio priuatus existat. Adiunctis Statutis Cap. 7. Tolet. §. *de electionibus, verb. insuper*. huiusmodi restrictiones, siue coarctationes ad personas prohibentur; alias electio est nulla, & irrita, quoties per illas tollitur omnimoda libertas eligentium. Et ideo contra Præsidentem statuuntur pœnæ, de quibus immediate: & hoc totum est contra ius commune.

Si quis verò obijciat Bullam prædictam Pij Quinti, non loqui in specie de electione, de qua in casu proposito; sæpius ad similem instantiam, dictum, & probatum est, quod dispositio Bullæ, & ordinationum extendi debet ad omnes electiones, in quibus viget eadem, vel similis ratio, propter illam Reg. generalem, *Vbi militat eadem ratio, idem ius seruandum est*.

Secunda difficultas.

26 M. Superior, siue Præses electionis celebrandæ † in aliquo Monasterio, vel Prouincia, euidẽter iam sciens dispositionem, atque voluntatem Vocalium ferri, vt determinatè eligant A. siue B. vel C. & D. tantum; resoluti quod nullum alium extra illos quatuor eligere volunt in Priorem Conuentualem, siue Guardianum, vel Ministrum, siue Priorem, vel Præpositũ Prouincialem; instante prædicta electione, siue in actu eiusdem electionis, si declaret A. B. & C. priuatos voce passiua, sub friuolo prætextu delicti, siue delictorum in visitatione contra illos repertorum, sed non proba-

probatorum, vt euadat electus D, quem omnes sciunt esse desideratum à Præsidente electionis: si sequatur electio in personam ipsius D, venit ad minus cassanda, & irritanda, nec debet vllo pacto confirmari; & fortè non potest, cum de se nulla, & irrita sit.

27 Quod probatur primo, quia † electio (de qua supra immediatè) reductiuè saltem, siue per indirectum, dici debet electio coarctata ad vnum tantum, contra dispositionem iuris communis, & præsertim Cōcilij Tridentini irritantis electionem ad vnam tantum personam restrictam.

Secundo, quia electio de qua supra, manifestam inuoluit fraudem ex parte Præsidentis, & coactionem aliqualem saltem ex parte eligentium, quæ illis aufert omnimodam libertatem electionis, quæ est necessaria simpliciter in electionibus canonicis, vt fusius dictum est, præsertim cap. 1. & 3. quod animaduertit inter alios quamplures Doctores, Abbas Panorm. *cap. cum terra*; & *cap. licet, de elect.* & Siluest. *tit. electio* 1. *nu.* 26. vbi ex auctoritate Panorm. & aliorum inquit: *Consuetudo si auferat libertatem eligendi, non valet*. Quod etiam repetit ad calcem eiusdem numeri. Idem etiam sentit & docet Tabien. *verb. Electio* 1. *nu.* 23. addens post multa. *Vnde non est electio, vbi non est voluntas libera*. & ad calcem eiusdem numeri inquit. *Vnde non valeret consuetudo vt electio dependeret à voluntate Principis, vel alterius, quia tolleret libertatem eligendi*, prout in casu proposito. Hanc sententiam acerrime defendit Miranda in suo Manuali Prælat. *tom.* 2. *quæst.* 23. *art.* 22. præsertim *concl.* 3. quam appellat sententiam communem Doctorum, *in cap. quod sicut*, & *cap. bonæ de elect.* Idem quoque tradit Roder. *tom.* 2. *quæstionum Regularium, quæst.* 52. *art.* 11. Itaque si aliqua adducatur circa hoc consuetudo, illi nō est standum; & corruptela siue abusus potius appellari debet, non autem consuetudo.

Ad argumentum verò eorum qui dicunt prædictam electionem esse liberam, nam possunt vocales in tali casu eligere aliquem alium de eadē vel aliena Prouincia: Respondetur quod stante dispositione, & deliberatione vocalium ad eligendum vnum ex illis quatuor tantum, optimè manifesta Præsidenti, certum est quod indirectè saltem per huiusmodi priuationem vocis passiuæ illorum trium, læditur non parum libertas eligentium, non sine illorum metu; eo magis si in illa Prouincia vel Conuentu vigeat antiqua consuetudo, vt Prouinciales eligantur de eadem Prouincia, vel Prior de Conuentu respectiuè, & non aliunde.

Cuncta hæc confirmantur ex adductis à Ludouico Miranda, tom. 2. sui Manual. Prælat. q. 23. *art.* 22. *post tertiam conclusionem*, quæ sunt. *Vnde non satis mirari possum quæ ob abusum, ac deprauatam consuetudinem, quam multoties in aliquarum Religionum Capitulis Generalibus, & Prouincialibus practicari vidi, qua Superiores, & Præsidentes prædictis Capitulis, nescio quo iure, aut qua auctoritate, & potestate, electiones limitant, atque coarctant ad tres, vel quatuor personas iuxta ipsorum libitum, & voluntatem, interdum priuando aliquos grauissimos Religiosos viros, voce passiua, sine proprijs demeritis, & absque eo quod intimetur ipsis aliquid quod fuerit probatum contra illos, vt sese defendere possint; & quod peius est, dicunt se illud facere pro bono pacis, ex sola forsan sinistra informatione aliquorum Religiosorum ambitiosorum, qui pro eo quod non promouentur ad officia Ordinis pro suis demeritis, nihil non moliuntur, contendunt, atque procurant, quàm vt prædicti Patres*

princi-

principaliores, graues, experti, prudentes, & Religiosi, quique illos intus, & in cute, vt dicitur, agnoscunt, non ascendant ad Praefecturas, & aliquo quaesito colore priuentur suffragijs, & voce saltim passiua in electionibus.

Haec inquam, deprauata consuetudo, merito longe releganda foret, nullaque id auctoritate, & potestate deberet permitti, cum sit contra omnem prorsus rationem, contra ius commune; quin verò, & quadam ratione esse videatur contra ipsum ius naturale, ac diuinum, stricte prohibens, vt innocentes sine iusta causa, & propria culpa non damnentur; & ne quis voce actiua, & passiua, seu poena aliqua mulctetur, absque eo quod prius citetur, audiatur, deturque sibi copia eorum quae contra ipsum fulminata sunt, locusque defensioni, & tempus quo se defendere possit.

Tertia difficultas.

HÆc difficultas est praecedēti quasi annexa, An scilicet, qui est Prae-
28 sidens † in aliqua electione canonica, siue aliorum Officialium, possit eligi in Praelatum, vel Officialem ab eisdem Electoribus quibus praeest.

Antequam praecisè respondeā, animaduertam quòd praesens difficultas potest intelligi, vel de rigore iuris, vel de conuenientia. Hic non agitur de rigore iuris, quia nullum ius inuenitur hoc expressè prohibens: sed sermo erit in sequentibus de conuenientia tantùm; & quid magis circa hoc expediat, praeser-
29 tim inter Regulares, qui † pro conseruanda pace, & charitate inter se, tenentur nedum cauere quod est malum, & iure prohibitum, verum etiam ab omni specie mali debent abstinere, propter conditionem sui status, qui est semper tendere ad maiorem perfectionem. ita communiter sancti Patres, & omnes Doctores Catholici, praesertim S. Tho. 2.2.q.186.art.2. sermonem faciens de his ad quae tenetur religiosus vt perfectionem acquirat, & maximè an teneatur etiam ad consilia, *in corp. art.* inter quamplura inquit: *Status autem Religionis est quaedam disciplina, vel exercitium ad perfectionem perueniendi, ad quam quidem aliqui peruenire nituntur exercitijs diuersis: sicut etiam medicus ad sanandum vti potest diuersis medicamentis.* Et paulò superius dixerat religiosum tendentem ad perfectionem vti debere instrumentis dispositiuis ad illam, praesuppositis semper illis quae fusius docuerat in 1. art. eiusdem quaest. praesertim *in resp. ad 4.* vbi inquit. *Religionis status principaliter est institutus ad perfectionem adipiscendam per quaedam exercitia, quibus tolluntur impedimenta perfectae charitatis.*

His ita stabilitis proponitur conclu-
30 sio negatiua. Non † conuenit, neque expediens est, regulariter loquendo, vt Praesidentes electionum, & Superiores eligantur ad Praelaturas ab electoribus quibus praesunt, etsi forma potestatis collatae eis non resistat.

Ratio prior ad eamdem conclusionem stabiliendam est, nam propter auctoritatem, & superioritatem oriri potest, & de facili oritur timor, metusque reuerentialis; quo interueniente, vt latius demonstratum est in superioribus Capitulis, praesertim 3. 9. & 10. nullam & irritam efficit electionem. Gloss. & Panorm. *in cap. bona memoria de elect.*
31 addunt, † ad nullitatem electionis per metum sufficere, quòd probabiliter eligentes timeant.

Secunda ratio ad idem ex Panorm. & alijs citatis à Siluest. *verb. Elect. 2. nu. 20. circa finem.* Licitus quicumque modus eligēdi debet carere omni dolo, & frau-
32 de possibili: sed electio † in qua eligitur ille, qui habet potestatem super eligentes, vel

tes, vel immediate habuit, inuoluit modum minimè carentem omni fraude possibili, imò respersum vt plurimum dolo & fraude, vt probat inter alios Miranda in suo Manuali Prælat. Regular. *tom. 2. q. 22. art. 7.* in probatione conclusionis, vbi etsi loquatur restrictè de electione discretorum, quæ fit in personam Vicarij, siue Præsidentis Conuentuum: quæ tamen ibi adducit, concludunt simpliciter, & probant conclusionem negatiuam à nobis propositam. Hinc est quòd ex illis ab eodem relatis, & pro maiori parte in experientia diuturna fundatis, per modum necessariæ illationis colligit; *Quapropter supradictorum electio, iure optimo præsumenda est in foro exteriori; non quidem spontanea, & voluntaria, sed violenta, & metu, minis, seu aliquibus medijs illicitis facta, meritoque proinde annullanda, & irritanda: quod vt non fieret, cautè & prudenter satis in aliquibus Prouincijs statutum, & ordinatum est, vt Vicary & Præsidentes supradicti in prædictorum Discretorum electione, habeant tantum vocem actiuam, & nullo modo passiuam; ne propterea in damnum, & detrimentum totius Religionis, sua iurisdictione abutantur, & gratia captandæ beneuolentiæ subditorum, & suffragiorum, euenire possint omnia supradicta inconuenientia.* Eidem conclusioni fauent tradita à Siluest. vbi supra.

Quamobrem in Ordine Prædicatorum, ad tollendam omnem & quamcumque speciem siue occasionem metus, & timoris, vtque electiones Prælatorum & aliorum officialium omnimoda gaudeant libertate, vt decet; statu-
33 tum est † ne Visitatores Conuentuum siue Prouinciarum, neque eorum socij, durante ipsorum auctoritate, & actuali visitatione, possint eligi in Conuentibus & Prouincijs respectiuè, quorũ vel quarum sunt Visitatores: & si secus factum fuerit, totum sit irritum & inane, vt videre est in actis Capituli Generali Romano 1601. *tit. confirmationes, num. 14.* & Vallisoleti 1605. *eodem tit num. 9.* &
34 pariter quod † neque Vicarij electionũ, qui scilicet præsident electionibus, eligi valeant in electionibus quibus præsunt, declarando contrarium irritum, & inane, vt habetur in declaratione text. 1. cap. 1. *dist. 2. de elect. Prior. Conuent. sub littera, D.* vbi additur. *Et hæc ordinatio facta fuit primum Romæ 1553. deinde fuit confirmata ibidem 1558. & Auinion. 1561. & Bononien. 1564.* Et in ordinationibus editis à Cardinali Alexandrino pro Prouincijs Lombardiæ, & Romanæ, Ordinatione quinta, ad tollẽdas fraudes, & metus occasionem; statuitur vt Suppriores Conuentuum, qui ordinariè sunt Præsidentes electionum illius Conuentus, in quo Officium Supprioris actu exercent, nequeant eligi in Priores eiusdem Conuentus, per sequentia verba. *Nec etiam Suppriores ac Lectores possint eligi in Conuentibus, in quibus officia actu exercent: & si secus factum fuerit, electio sit nulla, & irrita.* Quæ ordinatio vna cum alijs editis ab eodem Cardinali, confirmata fuit auctoritate Apostolica, & est in viridi obseruantia in prænominatis Prouincijs.

Ex his omnibus euidenter colligitur per modum necessariæ consequentiæ & verioris Corollarij, sequens conclusio.
35 Itaque † valdè conueniens, vtile, ac maximè rationi consonũ est, vt si fiant electiones, de quibus in prima conclusione, nullæ, & irritæ declarentur, vel saltem cassentur, ad euitanda inconueniẽtia de quibus supra; nisi euidenter constet quòd huiusmodi electio sit totaliter aliena ab omni & quacunque suspicione etiam remota prædictorum. quod non nego posse euenire sed tamen coram Deo fateor de raro hoc accidere.

ideò tutius eſt quo ad Deum, & homines, ne ſequantur huiuſmodi electiones, vt decreta particularia, de quibus ſupra, fiant vniuerſalia & communia, ſaltem quoad effectum caſſationis & annullationis conſimilium electionum; ne præberetur anxa prædictis abuti ſua poteſtate, etiam in præiudicium regularis obſeruantiæ, relaxando, indulgẽdo donis, vel minis, vel alio indebito modo ſuffragia procurando, in detrimentum Religionis, & fomentum ſuæ ambitionis: nam ambitioſus omnis repellendus eſt à quacumque Prælatura; & quoties apparent ſigna ſuæ ambitionis, etiam electus non debet confirmari. *cap. cùm poſt petitam, de elect.* Doctores *ibidem.*

Inſtanter, & frequenter percunctantibus, an † prædicta veniant modo ex-
36 plicato obſeruanda in electionibus eorum, qui immediatè extiterunt Vicarij nationum, ſiue Prouincialis iuriſdictionem habentis ſuper futuros Vocales, ſiue Eligentes nouum Prouincialem, de ſucceſſore immediato cuius agitur; ex conſultatione virorum ſapientum tam Canonicorum, quàm Theologorum reſpondendum eſt. Primò, quod indubitanter ſuperius adducta comprehendunt electionem Vicarij Prouincialis, ac etiam nationum; ſemper innixus Regulæ collectæ ex cap. 2. de conſtit. vbi Gloſſa, inquit: *Ibi debet eſſe idem ius, vbi viget eadem ratio; & de ſimilibus, idem iudicium eſt faciendum* Secundo dicitur, quod virtualiter ſaltem in Statutis Ordinis Prędicatorum, & aliorum Ordinum ſi quæ ſunt præter recenſita, continetur horum prohibitio, præſertim ſpectata cauſa, & fine optimo ſuperius inſinuato, ad tollendas ſcilicet fraudes, abuſus poteſtatis, ambientium affectate nimis dignitates, & Prælaturas.

Summa Cap. XIV.

1 *Confirmatio quid ſignificet. & num. 4. 6 8.*
2 *Per Confirmationem contrahitur inter Eccleſiam, & illum, cui præficitur, vinculum indiſſolubile. & num. 67. 69.*
3 *Pontifex Romanus confirmat omnes, & quoſcumque Prælatos, vel per ſeipſum, vel per alios; quibus talem facultatem confirmandi conceſſit.*
5 *Electio quæ non fuit ritè facta, confirmari non poteſt.*
6 *Tenetur confirmator, ſub pœna peccati mortalis, ac alijs pœnis, nemine etiam inſtante, ante confirmationem diligenter inquirere de perſona dicta, & de forma electionis; Ideo non debet eſſe præceps ad confirmationem, præcipuè verò vbi electio fuit celebrata in diſcordia. & num. 8. 10.*
7 *Quare ſi confirmauerit indignum, etiam canonicè electum, remanet ſuſpenſus, & amittit poteſtatem confirmandi. & n. 9.*
11 *Ideo ad præfatum examen perficiendum, in iure communi aſſignatur terminus trium menſium.*
12 *In Ordine Prædicatorum, ac etiam ſimpliciter loquendo, nulla debet fieri confirmatio electionis canonicæ ſine conſilio grauiorum virorum, congregando à confirmatore.*
13 *Cõfirmatio facta à Superiore ſine Capitulo, vel conſilio diſcretorum &c. niſi conſuetudo immemorabilis ſit in contrarium, eſt nulla.*
14 *Electus adminiſtrans poſt confirmationem nulliter factam, an incidat in pœnas cap. Auaritiæ, de elect. in 6.*
15 *Confirmator tenetur cõfirmare electum idoneè, niſi ſubſit aliqua rationabilis cauſa.*
16 *Declarantur illa verba Conſtitutionis Ordinis Prædicatorum, quibus dicitur, quod Prouincialis, Priorem electum confirmabit, ſi ei viſum fuerit.*

Electio

statutum: quidue faciendum sit quando Prouincialis in Ordine Prædicatorum cognita discordia vocalium, non adhibet opportuna remedia, ad illam remouendam; quiduè agendum sit, quando prouisio facta à Superiore de Prælato, siue Priore suum non habet effectum.

54 *Quando potestas prouidendi de Prælato ordinario deuoluatur ad Superiorem, immediatè, vel ad alium.*

55 *Quãdo infringi possit confirmatio iam facta.*

56 *Declaratur facultas quam habet confirmator, vt possit cassare electionem canonicam, iam celebratam, absque iniuria electi.*

57 *Quando liceat etiam per pecuniam oblatam impedire iniquam electionem.*

58 *Ante confirmationem cuiuscumque electionis canonicæ, si nascantur difficultates, dirimi debent, sola illa electione excepta, in qua eligitur Summus Pontifex Romanus.*

59 *Explicatur facultas concessa Patri Generali Ordinis Prædicatorum, vt possit authoritate Apostolica confirmare electiones de iure positiuo nullas.*

60 *Disputatur de facultate quam habent Superiores Regulares Prouinciarum circa proponendos, & eligendos ab electoribus.*

61 *Pariter proponitur dubium, An liceat Superioribus maioribus interesse electionibus canonicis Prælatorum inferiorum.*

62 *An omissio secuta in scrutinio electionis transmisso Confirmatori, illius clausulæ,* Cum essemus tot vota, talis habuit tot, vel tanta vota, *&c. vitiet electionem, & impediat confirmationem?*

63 *Ritè electus potest, absque nota ambitionis, procurare confirmationem suæ electionis. Declara vt num. 65.*

64 *Confirmator prouidẽdo eligit, & confirmat.*

66 *Regularis electus ad aliquam Prælaturam, & confirmatus, si vtrumque semper renuat, an possit dici verè confirmatus; an potius censeatur cessare vacãtia talis Prælaturæ. & num. 71. 72.*

70 *Nomina simpliciter prolata, exponenda sunt in sensu proprio & formali.*

71 *In Ordine Prædicatorum, electus, & confirmatus cum præcepto formali de acceptatione, si confirmationi non consentit, quid seruetur. & num. 72. 73.*

74 *Lex noua debet interpretari per antiquam, nisi contrarium contineatur in illa.*

75 *Quid statuatur in Ordine Prædicatorũ circa assignationes & mutationes faciendas, vel factas in ijs locis, in quibus electio de proximo celebrari debet.*

76 *Electus an possit non consentire electioni de se factæ, & confirmationem renuere. & num 78.*

77 *Quis dicatur pertinaciter renuere confirmationem.*

CAP. XIV.

De Confirmatore, seu Confirmatione.

Onfirmatio (vt incipiamus à significatione huius nominis) quemadmodum asserunt Iurisperiti concorditer, im-
1 portat † titulum canonicũ, quo quis ius acquirit in beneficio; sub nomine beneficij latè sumpti, comprehendendo Dignitates, & Prælaturas. Electioni enim à Collegio Clericorum, siue Monachorum, vel aliorum Regularium, ritè factæ, & de persona idonea, succedit Conmatio, qua Superior iam electum, præmissis præmittendis, intra tempus lege præscriptum confirmat: per quam Con-
2 firmationem † inter illum, qui præficitur alicui Ecclesiæ, & ipsammet Ecclesiam cui præficitur, contrahitur vinculum indissolubile, quod sine legitima Superioris auctoritate solui non potest. Abbas, & alij *cap. 2. de translat. Episc.* sanctus

ctus Antonin. 3. *par. tit.* 19. *cap.* 4. & Silvest. *verb. confirmatio, num.* 1. *&* 2. ac alij Summistæ *ibidem.*

Confirmatio quidem plenum ius tribuit confirmato circa beneficium, vel dignitatem ad quam erat electus, ita vt possit cuncta exercere, quæ sunt iurisdictionis, *cap. nosti. cap. transmissum, de elect.* Tuncq. spirituale coniugium inter Ecclesiam, & Prælatum ritè cõfirmatum, quod erat per electionem inchoatum, perficitur, *cap. inter corporalia, de transl. Prælat.* & Azorius *par.* 2. *instit. moral. de quarto Decalog. præcepto, lib.* 6. *cap.* 16. & Miranda *in suo manual. tom.* 2. *q.* 23. *art.* 32.

3 Pontifex Romanus sua † amplissima potestate, quam habet à Deo in tota Ecclesia Catholica, instituit, & confirmat omnes, & quoscumque non solum Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & Abbates, verum, & omnes alios Prælatos, vel per seipsum, vel per alium: Concesserunt enim Romani Pontifices speciali indulto Regularibus, vt Abbates eorum inferiores sub Generali, siue Prouinciales, vel Ministri, aut Vicarij Prouinciarum, confirmarentur à Generalibus vniuscuiusque instituti respectiue. Ita docet inter alios Hostien. *in sum. lib.* 1. *tit. de elect. num.* 27. §. *à quo confirmanda, fol. mihi* 23. *à tergo secundum impress. Venet. apud Iuntas* 1581. & S. Antonin. 3. *par. tit.* 19. *cap.* 4. *ad initium.* Generales vero, vt plurimum, præsertim in Ordine Prædicatorum, & Minorum ritè electi, statim intelliguntur cõfirmati. hocque colligitur ex traditis ab Hostien. loco supra citato, & alijs. Confirmatio sanè, quæ hodie fit sine causa, & cognitione prædictorum, est ipso iure nulla, ita docet Abbas, *cap. nihil, de elect.* Imò ex textu eiusdem *cap. nihil,* habetur non solum nullitas confirmationis indigni, quæue sequitur sine præuio examine illorum, de quibus supra; verum etiam rigorosa punitio Promotoris, siue Confirmatoris: vti est videre in *dicto cap.* §. *volentes igitur.* & Gloss. *ibidem, ver. potestate.* & *ver. suspendatur.*

Confirmatio enim, vt quamplures Iuristæ tradunt, præsertim Hostien. *in sum. lib.* 2. *tit. de confirm. vtil. vel inutil.*

4 §. *quid sit,* est † *iuris prius habiti corroboratio;* quapropter qui confirmat, nihil de nouo concedit, sed iam concessum, siue aliter acquisitum corroborat.

Et regula generalis est, quam Iuristæ colligunr ex contentis *in cap. inter dilectos, de fide instrum.* §. *cum igitur.* videli-

5 cet, *Vbi electio † non fuit ritè facta, confirmari nequit.*

Cui regulæ additur etiam alia generalis collecta ex Hostiense, & S. Antonino, *vbi supra;* quod videlicet confirmatio electionis regulariter fieri debet seruatis seruandis, de quibus latius inferius, à proximo Superiore. Eamdem regulam expresse tradit Siluest. *tit. confirmatio humana, num.* 4. quam colligit *ex cap. si Abbatem, de elect. in* 6. ex Panormitano *cap.* 1. *de supplen. neglig. Prælat.* & ex *cap. cum dilectus, dist.* 54. & ex *cap. bona, de elect.*

6 Munus † Confirmatoris, est igitur, etiam nemine opponente, vel instante, diligenter examinare duo in electione canonica, ante actum confirmationis, qualitatem scilicet, & habilitatem personæ electæ. Secundum, considerare processum, siue formam electionis, & modum in ea seruatum, ne per dolum, aut per negligentiam, præiudicium inferat Ecclesiæ, vel Collegio, aut Conuentui, & sibi ipsi pœnam acquirat. *cap. cum nobis olim, tit. de elect. in princ.* & *cap. nihil, de elect.* Doctores *ibid.* & *cap. postquam, eod. tit.* §. *debet.* Si vero electus sit valde notus, & communiter, vt dignus approbatus, tunc examine suæ personæ

non indiget. *cap. in Lateranen. tit. de praebendis.* Nauarr. *consil. 2. num. 3. eod. tit. de elect.* & *in text. 3. cap. de electione Prioris Conuentualis, sub littera i.* Ratio supradictorum assignata à Doctoribus, maximè à Butrio *super 1. decretal. tit. de electione cap. venerabilem, num. 15.* ea est, *quia confirmator electionis dicitur Iudex, & cognitor. Vnde confirmatio fieri debet per viam iudicij.* Hæc ille. Nam si id
7 negligenter † omiserit confirmator, maxime, si propter hoc non integræ vitæ hominem, vel non legitimæ ætatis, seu litteraturæ admiserit, vel confirmauerit; à perceptione sui beneficij, vel fructuum illius, tamdiu suspensus remanebit, quamdiu Antisti suo Superiori videbitur; & confirmandi potestate saltem pro prima vice priuabitur. Quod si id per malitiam hoc sciens fecerit, grauius punietur, *cap. nihil est, de elect.* & confirmatus deijci debet, cum talis confirmatio sine causæ cognitione facta nulla sit, *cap. vlt. de elect. in 6.*

Quapropter in Ordine Prædicatorum, extat Decretum Capituli Generalis, tenoris qui sequitur. *Declaramus, quod in Cap. apud Verdunum Prouinciæ Franciæ celebrato 1356. sic dicitur, Imponimus vniuersis Prouincialibus, & eorum Vicarijs, sub pœna absolutionis, quatenus electos in Priores, quantumcumque vnanimiter, non præsumant confirmare, nisi sint sufficientes in scientia, & moribus, & nisi verisimiliter præsumant, quod correctioni, & honestati, ac reformationi Ordinis operam dabunt efficacem.* Idem habetur in decret. Clement. VIII. editis pro reformatione Regularium, Anno 1599. *num. 36.* vbi dicitur. *Ad officia, gradus, & Pralaturas illi eligantur, qui possunt, & consueuerunt Regulas Ordinis, & Constitutiones obseruare, præsertim quæ pertinent ad seruitium chori, ac vestitum, & victum communem.*

Et *in cap. quoniam, tit. de elect. in 6.*
8 Præcipitur † confirmatori, ne sit præceps in confirmatione, sed ante illã negotium electionis discutiat: repentina enim confirmatio, maximè vero facta inordinato affectu, siue cupiditate, cùm eo casu præferatur cupiditas dispositioni iuris; ideo merito censetur nulla in eodem capite, supra immediatè citato, *§. aliter confirmatio facta non tenet.*

Quando confirmator confirmat aliquam electionem, post legitimam discussionem, intelligitur supplere illis defectibus tantum, qui subsunt suæ facultati; non autem simpliciter supplet omnibus defectibus.

Diligens inquisitio, requiritur potissimè vbi est discors electio, Io. Andr. *cap. cupientes, nu. 1. tit. de elect. in 6.*

Si Prælatus per negligentiam confirmauerit indignum, etiam quod fuerit canonicè electus, amittit potestatem
9 confirmandi † pro vna vice. Si vero habeat beneficia Ecclesiastica, remanet suspensus in perceptione fructuum, donec fuerit restitutus, *cap. nihil est, & cap. in Genesi; tit. de electione in princip.* vbi textus, & glossa clarè dicunt confirmatorem esse astrictum inquirere ante cõfirmationem, An forma electionis canonicæ, à iure statuta, fuerit obseruata; & an persona electa sit digna, ex text. eiusdem *cap. nihil est,* sepæ citati, addendo quod non solum ante, sed etiam post confirmationem repertus de iure indignus, vt puta quod sit insufficientis scientiæ, vel inhonestæ vitæ, aut non ætatis legitimæ, vel non ritè electus, cum interuentu alicuius essentialis defectus, deijciendus est non solum à regimine; verum etiam, vt supra dictum est, confirmator in tali casu, si per negligentiam id egerit, priuari debet munere confirmandi. Si vero per malitiam fuerit conuictus id fecisse, grauiori subiaceat.

iaceat vltioni: vtriusque tamen pœnæ exequutiò pertinet ad Superiorem maiorem: Quoniam in his quæ publicæ vtilitati intersunt, Iudex tenetur ex officio agere necessaria, etiam nemine instante. Butr. *in cap. cum nobis; de electione, num. 9. & nu. 37.* ideo confirmator errans in his grauius puniri debet.

Ratione quidem publicæ vtilitatis,
10 tenetur † confirmator ex officio examinare qualitates electi. Innoc. *in cap. 1. de postulat. Prælat. num. 5.* Hac tamen cautela, quod in specie non est inquirendum de aliquo crimine, nisi ipse electus fuerit antea de illo diffamatus, sed in genere tantum inquirendum est, vt de ætate, de scientia, de vita, & honestate personæ, & alijs consimilibus, ac de alijs necessario requisitis in electione, vt dictum est.

Quamobrem valdè cautus esse debet confirmator, atque tenetur necessaria diligentia vti ante confirmationem, ne ignoranter incidat in prætaxatas pœnas.
11 Ideo in iure † assignatur illi ad confirmandum tempus trium mensium. In *cap. nihil, tit. de electione*, & in alijs etiam eiusdem tit. expressè statuitur, vt non solum sit deijciendus indignè promotus, verum etiam vt indignè promouens puniatur vt supra. Vnde confirmans indignum, vltra mala supra narrata, enormiter delinquit in suo officio: Gloss. *in cap. præcitato; nihil, §. si Prælatus per negligentiam confirmauerit*. Quod videtur etiam conforme dispositioni Concilij Tridentini, *sess. 6. de reformat. cap. 1.* quamuis confirmatio non percludat viam deponendi indignè promotum; nam indignè promotus post confirmationem etiam, deponi potest, vt *in cap. nihil*, & Abbas *ibid. nu. 2.*

In Ordine Prædicatorum, nulla
12 debet fieri † cõfirmatio Prouincialium, aut Priorum, nisi prius congregato consilio grauiorum Patrum, qui per fabas, aut per calculos debent vota sua pro cõfirmatione, vel cassatione electionis secreto præstare, Barchinonæ 1574. Romæ 1580. confirmat. 22.

13 Quod totum † videtur valde conforme iuri communi, quod nullam declarat omnem confirmationem factam à Superiore, non vocato Concilio, nisi consuetudo immemorabilis sit in contrarium, Siluest. *verb. Confirmatio humana; num. 4. in fin.* Tabiena *eodem tit. num. 8.* Quod fuit statutum in Capitulo Generali Ordinis Prædicatorum Bononiæ celebrato 1564. & Vallisoleti 1603. & vltimo Vlyssipone confirmatũ 1618. confirmat. 4. Et Aristoteles in epist. ad Alexandrum magnum inquit: *Rerum humanarum augustissimum est consultatione vti: nam eius ope, quod melius, ac vtilius sit inuenitur.* Et ipsamet sapientia lib. Prouerb. inquit. *Ego sapientia habito in consilio, & eruditis intersum cogitationibus.*

Nam vbi necessaria requiritur præsentia Concilij, siue consiliariorum, non valet quod in eorum absentia factum est; vt post multos allegatos tradit Ioan. Andr. *de electione, cap. quoniam, num. 2.* & ibi loquitur in specie de confirmatione. Idem prorsus sentit in casu confirm. Butr. *in cap. quoniam; de electione*, vbi citat Archidiacon. & alios celeberrimos Doctores *in cap. fin. de elect. in 6.* ibi, *in confirmatione desideratur conuocatio Capituli siue Concilij discretorum; alias censetur nulla cõfirmatio.* & Rota Romana, *in Terulen Vicariæ 28. Februarij 1614. coram R. P. D. Buratto*, quæ est impress. in recentior. *par. 2. decis. 522. vers. 1.* & eadem Rota, *in Vrgelen. Abbatiæ 14. Ianuarij 1583. coram Illustrissimo Cardinali Seraphino impress. par. 1. decis. 598.* idem dixit, & confirmauit.

Azorius par. 2. institut. moral. lib. 6. de

de 4. decalogi præcepto, cap. 26. q. 8. *Iure communi* (inquit) *non potest confirmator confirmare electionem sine Capitulo*; nomine Capituli comprehendendo etiam consilium discretorum, siue prudentum, & sapientum. Pro qua sententia citat Archidiac. & Geminian. *in cap. quoniam, de elect. in 6.* Additque limitationem fundatam & ipsam in iure communi, & est: *At consuetudo contraria si recepta fuerit, valet, cap. non est, de electione, in 6.*

14 Vbi etiam resoluit † difficultatem, An electus administrans post confirmationem nulliter factam, incidat in pœnas, de quibus *in cap. auaritiæ de electione in 6.* de quibus pœnis fusè dictum est superius cap. 1. nu. 19. & seqq. dicendo cum Glossa in eodem cap. auaritiæ, *Si per ignorantiam facti credens suam confirmationem esse validam, administrauerit, non incidit; si verò administret per iuris ignorantiam, incidit.*

15 Confirmator † tenetur confirmare electum idoneum, nisi subsit aliqua rationabilis causa, vel aliquod legitimum impedimentum, cap. post quam, §. *electio*, vbi Panorm. nu. 1. habet, *Confirmari debet electio sine dilatione, si rectè sit facta, & de persona idonea. Et si ordinarius confirmator renuat confirmare electum dignũ, potest, & debet compelli*, cap. *nullus*, de iure patron. Addens Panorm. vbi supra. Cõfirmationem esse necessitatis, quamuis electio ab exordio sui fuerit voluntatis, & Siluest. vbi supra, nu. 2. & 5.

In Capitulis Generalibus Ordinis Prædicatorum celebratis Barchinonæ 1574. Romæ 1580. Bononiæ 1564. habetur, *quod confirmator non debet renuere confirmare ritè electum*. Et in text. 3. cap. de electione Prioris Conuentualis, & clarius in declarat. eiusdem text. sub littera, I. *Etsi constitutio dicat quod Prouincialis Priorem electum confirmabit, si ei*

16 *visum fuerit:* Quod † verbum non designat liberam potestatem, sed discussionem rationis, & arbitrium boni viri. & ideo non debet Prouincialis secundũ libitum suæ voluntatis, sed secundum iudicium rationis, Priorem electum confirmare. Vnde paulò post in eadem declaratione sequentia leguntur. *Item declaramus, quod Priores Prouinciales electionem canonicè factam non debent nisi ex causa rationabili cassare.* In quo casu rectè dicitur quod † electio est voluntatis, 17

confirmatio vero necessitatis; Ioann. Andr. *in cap. postquam, tit. de elect.* Butr. *ibid. nu. 5.* & omnes communiter.

Electio canonicè facta modo supradicto, & præuia informatione, debet confirmari sine dilatione, *tit. de electione, in princip. cap. postquam*, vbi Doctor. & in specie Panorm. *num. 1. & 2.* docent electionem esse voluntatis, confirmationem vero necessitatis: nam confirmator ex debito iustitiæ tenetur confirmare electionem ritè factam, modo supradicto, rationem redditurus suo Superiori tantum, id requirenti.

18 Si vero confirmator † renuat aliquo humano respectu, confirmare electionem de persona idonea ritè factam, recurrendum est ad Superiorem maiorem, qui Confirmatorem compellere debet, vt confirmet electionem in tempore breui eidem præfigendo, iuxta dispositionem iuris: quo elapso, nisi sequatur effectus confirmationis, deoluitur ius confirmandi ad Superiorem maiorem; & est communis opinio Doctorum, vt adducit Panorm. *nu. 8.* Super quo extat decisio sacræ Rotæ Romanæ, coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, *Legionen. confirmat. Luna 23. Ianuarij 1617.* In qua inter cætera concluditur ex testimonijs sacrorum Canonum, & celeberrimorum Doctorum,

19 quod † *canonicè electus, contra quem non extant*

extant vrgentia, confirmari omnino debet: & si renuat confirmator ordinarius, recurrat ad Superiorem maiorem.

20 Superior regularis priuare † potest Electores ritè non eligentes, potestate eligendi, etiam illis non citatis, quando notoriè constat illis non competere defensiones, quia scilicet elegerunt contra formam à iure statutam, *cap. cum in cunctis, § fin.* & *cap. cum olim*. Panorm. *ibid.* Nauarr. *lib. 6. conf. tit. de renunc. consil. 2.* contra illos enim sententia iam lata est ab ipso iure.

Litteræ patentes Priorum confirmatorum in Ordine Prędicatorum, legi debent in loco publico Conuentus. Vallisoleti. 1605. *ordinat.* 12.

21 Electus de iure † communi, non potest confirmari eo inuito: quia cum contrahatur matrimonium spirituale vt supra dictum est; requiritur etiam ex consequenti consensus, non solum electorum, sed etiam electi, sicut in matrimonio carnali. *cap. innotuit, in primo, de elect.* Panorm. *eodem cap. num.* 13. & Gloss. ac

22 alij Doctores, *ibid.* Attamen in † Regularibus, propter solẽne votum obedientiæ, cum non habeant, nec velle, nec nolle; sed eorum velle, & nolle, dependeat à voluntate sui Prælati; seruatis seruandis, potest electus, & confirmatus, compelli ad acceptandum officium, ad quod est confirmatus, etiam sub censuris, dummodo renuens non assignet causam rationabilem.

23 Electus † verò, & ritè confirmatus, non potest renunciare post quam acceptaueeit sine consensu, & licentia superioris. *cap. cum inter Canonicos, in princ.* & Doctores *ibid. tit. de electione*.

Quid simile statuitur in Prologo Cõstitutionum Ord. Prædicatorum text. 3. sed clarius in declaratione eiusdem textus, *sub littera*, O. dum dicitur, *Nullus Prælatus, siue Præsidens, potest declarare seipsum absolutum ab officio suo, propter quamcumque transgressionem admissam. Ita fuit declaratũ in Cap. Romano* 1518.

In Ordine Prædicatorum, ex text. 3. cap. de elect. Prioris Conuentualis, & in principio declarationum sub littera H. ita habetur, *Declaramus, quod Conuentus qui mittit ad Prouincialem, pro confirmatione Priores electi, debet in scriptis narrare totum electionis processum, & scribere numerum, & nomina eligentium, & ei significare, quod nihil eorum, quæ ad canonicam electionem requiruntur, in tali electione fuit omissum.* vbi in text. inter cetera numeratur formatio decreti, *Ego Fr. N. &c.* quod computatur meritò inter substantialia electionis significanda confirmatori.

In Capitulo Neapolitano 1515. declarat. 6. ita habetur, *Declaramus* † *Prouinciales, ac Priores Conuentuales, tempore*
24 *sui Prouincialatus siue Prioratus, incipere à die acceptationis: Et ita habet consuetudo in Ord. Prædicatorum.* Hoc idem habetur in declaratione text. 3. de electione Prioris Conuentualis sub *littera I.* in antiquis: in nouissimis enim prædicta declaratio habetur ad text. modo citato, sub littera L. §. *Tertio quia*. vbi dicitur, *Declarantes etiam, quod quantumcumque aliquis sit canonicè electus, & confirmatus, ac sibi factum præceptum de acceptatione, nisi consentiat, nunquam est Prior, neque Prælatus.* Hoc idem habetur in Capitulo Generali Romano 1530. *tit. declarationes, num.* 9. Vbi decernitur tempus Priorum Prouincialium, & Conuentualium, incipere ab hora acceptationis tantum.

Dispositio prædictorum Capitulorum Generalium, necessariò venit interpretanda, quoties Priores Conuentuales tempus suorum officiorum complent, ante Septuagesimam: nam si infra Septuagesimam, & Pascha contingat expleri

expleri eorum biennium, siue triennium, si eo anno celebratur Capitulum Prouinciale, præcipuè vero electionis Prouincialis, eorum biennium, siue triennium adhuc extendi debet vsque ad Capitulum Prouinciale futurum. Si vero illo anno non celebratur Capitulum Prouinciale, eorum biennium, siue triennium protrahendum est vsque ad octauam Paschæ inclusiuè, ex dispositione Bullæ Iulij II. relatæ superius cap. 5. num. 78.

Si autem Prouincia non habet Prouincialem, quocumque tempore accidat finiri biennium, siue triennium Priorum, eorum officium Prioris erit dilatandum, vsquequo fuerit electus nouus Prouincialis. Idem dicitur proportionaliter de Prouincialibus, quotiescúque Ordo non habet Magistrum: tunc debent durare in eorum officijs vsque ad electionem completá Magistri Ordinis. Quod totum colligitur ex verbis Bullæ Iulij II. *de temporalitate Priorum, & Prouincialium, in Ordine Prædicatorum*, de qua supra.

25 In Prouincia † vero vtriusque Lombardiæ, ex speciali Priuilegio Leonis X. relato à P. Magistro Festo Vrceano, in Summario maiori Cóstitutionum eiusdem Ordinis Prędicatorum *fol. 248. impressionis Cremonæ, apud Christophorum Draconium, 1613.* Priores Conuentuales, qui infra, vel circa Aduentum Domini complent eorum biennium, dummodo illo anno celebretur Capitulum Prouinciale, durant in eorum officijs, vsque ad futurum Capitulum Prouinciale: & consuetudo laudabilis iamq. inueterata, declarauit tempus circa Aduentum Domini, intelligi debere post festum omnium Sanctorum.

26 Tempus Acceptationis † dicitur in Ord. Prædicatorú, quando post apertas litteras patentes suæ cófirmationis, eam publicat, vel locum tenere incipit, exercendo munia Prioris; seruata tamen consuetudine antiquiori quarundá Prouinciarú, fundata tamen in reali Priuilegio Apostolico; alias abusus esset meritò extirpãdus, qui est vt omnes Priores biennales, tempus sui officij compleant in Capitulo Prouinciali, quando celebratur illo anno, excepto Prouinciali, qui Sabbato pręcedenti Dominicam Deus qui errantibus, desinit esse Prouincialis; & illi in Vicarium Prouinciæ succedit in eodem Ordine Prædicatorum Prior illius Conuentus in quo celebratur præsens Capitulú Prouinciale; vti videre est in dispositione primi textus, & sequentium; *cap. de Electione Prioris Prouincialis, dist. 2.* & clarius ex declarationibus eorumdem textuum, nisi adsit priuilegium aliter disponens à Sancta Sede Apostolica in forma speciali, cú expressa derogatione dispositionis Constitutionum eiusdem Ordinis obtentum; quemadmodum habet celebris Prouincia vtriusque Lombardiæ concessum à Paulo III. sequentis tenoris.

Verba Priuilegij Pauli III. quod concessit Prouinciæ Lombardiæ Ordinis Prædicatorum, fideliter relata à P. Magistro Festo Vrceano in suo Compendio maiori, tit. *de Vicarijs Prouinciarum cap. 26.* hæc sunt.

27 *Exponi † nobis fecisti, quod in Capitulo Prouinciali nuper celebrato in domo S. Dominici Brixiæ statutum fuit, vt nullus Prior, etiam Prouincialis, vltra quam per biennium perdurare possit in Officio; & in principio Capituli secundi anni, officium Prouincialatus terminari debeat, & ex eo principio in posterú Vicarius Prouinciæ sit, & remaneat, quousque Prouincialis alius sit electus, confirmatus & præsens in Prouincia. Item etiam fuit statutum,*

tum, vt si Prouincialis infra tempus sui Prouincialatus decederet, vel amoueretur, tunc & eo casu Prior Bononiensis, qui pro tempore erit, vices Prouincialis obtineat, donec Prouincialis alius fuerit electus, confirmatus, & præsens in Prouincia. Et supplicari nobis fecisti, vt huius ordinationes confirmare dignaremur &c. Nos huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica per præsentes approbamus, & confirmamus huiusmodi ordinationes, & statuta, illaq. perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obseruari debere mandamus. Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, & alijs quibuscumque &c.

In quo Priuilegio Pontifex Romanus primò concedit ad petitionem Prouinciæ, ne Prouincialis possit perdurare in suo officio vltra biennium. Secundò, quod in principio Capituli Prouincialis secundi anni sui regiminis expleat prouincialatum. Tertiò, in hoc casu authoritate Apostolica, non obstante dispositione contraria Constitutionū Ordinis Prædicatorum, instituitur & constituitur Vicarius Prouinciæ, donec Prouincia præsentem habuerit nouum Prouincialem. Quartò, occasione vacantiæ Prouincialatus non obstante in contrarium dispositione earumdem Constitutionum, de quibus supra, instituitur Vicarius Prouinciæ in tali casu Prior Conuentus Bononiensis pro tempore.

Animaduersiones circa vsum istius Priuilegij.

Cum hoc Priuilegiū sit directè contra ius commune totius Ordinis Prædicatorum, expressum in Constitutionibus eiusdem Ordinis; secundum quas, & ad præscriptum quarū reguntur professores dicti Ordinis, vti est videre in locis supra citatis *cap. de Electione Prioris*

28 *Prouincialis*, † restrictè habet locum solum ac tantum in prædicta Prouincia vtriusque Lombardiæ, non autem in alijs, vt communiter tradunt Iurisperiti, quos refert inter alios Suarez *de legibus lib. 8. de lege humana fauorabili cap. 26. & sequentibus*. In hoc enim casu dicunt omnes Canonistæ tenorem priuilegij esse necessario seruandum; præsertim si priuilegium, ex parte materiæ & obiecti statuat determinatum locum, vtputa talem Prouinciam; nam pro illa sola, & non pro alijs valet, Ias. *in l. Beneficium num. 18. & 24. ff. de Constit. Princip.* Surd. *decis. 274. ad fin. cap. 1. & 2. de priuil. in 6.* Gonzalez *ad regul. 8. gloss. 35. num 17.* Rota *decis. 663. num. 2. par. 1. re-*
29 *cent.* Accedit quod Priuilegium † specialiter quibusdam concessum, generaliter obseruari non debet. *l. 3. in fin. C. de legib. l. ius singulare. ff. eod.* Rota *in Hispalens. Decimar. 20. Iunij 1594. Mantic. impress. apud eumdem sub decis. 284. num. 5.* Et in terminis casus propositi, Priuile-
30 gium † concessum vni Ecclesiæ, vel Prouinciæ, seu loco, nequit trahi ad aliam Ecclesiam, siue Prouinciam, vel locum; de quo est textus valde notabilis *in cap. cum Capella, de priuileg.*

Nec obstat quod in Ordine Prædicatorum detur communicatio priuilegiorum inter Prouincias eiusdem Religionis, vt quod vni Prouinciæ est concessū,
31 extendatur etiam ad alias. Quia † hoc non habet locum in Priuilegijs exorbitantibus, & quæ raro conceduntur, vt optimè considerauit Rota *in decis. 214. par. 2. recentior.* & *decis. 55. nu. 14. & 15. par. 2. diuers.* & *in Valentina 28. Nouembris 1603. coram Illustriss. Card. Lancellotto, & in Toletana 16. Nouemb. 1605. coram Iusto. & in Mediolanen. 10. Aprilis 1606. coram R. P. D. Coccino.* Et si loquatur in materia determinata, sicuti in casu propositi Priuilegij determinati ad qua-

ad quatuor casus tantum supra enumeratos, ad illos solum, & non ad alios trahi potest; quemadmodum priuilegium determinatum ad tale tempus, pro illo tantum valet & non pro alio tempore vim habet. Exemplificant Doctores moderni: si Papa concederet vti lacticinijs, & ouis diebus prohibitis, in Hispania, non extenderetur tale priuilegium ad Italiam vel Galliam; & ita dicunt esse asserendum de alijs. Insuper addentes quòd priuilegiũ vni Regno vel Prouinciæ concessum eo ipso censetur limitatum ad locum Prouinciæ potius quàm ad personas, licet expressè de hoc nulla fieret mentio in priuilegio, quia causa ipsa concessionis priuilegij, vt in casu nostro, limitat & determinat locum.

Quam sententiam seu explicationem tradunt communiter Doctores, quam colligunt *ex l. hoc modo, ff. de condit. & demonstrat.* ita refert Suarez, *vbi supra*, Henriquez *lib. 7. de Indulgent. cap. 24.* & Azorius *par. 1. instit. moral lib. 5. cap. 22. & 23.* ex doctrina multorum textuum, & multiplici auctoritate antiquorum Doctorum, Canonistarum, & Theologorum eandem sententiam amplificatam tuetur ac defendit.

Cuncta hæc ante illos docuerant nonnulli summistæ antiquiores, præsertim Siluester *tit. priuilegium, num. 1. 2. & 2.* Tabien. & Armilla, *eodem tit.* & Angelus in sua summa, *tit. priuilegium, nu. 1. 2. & 3.* & Rosella, *eodem tit. priuilegium, nu. 3.* id fusius pertractat.

Idem priuilegium Pauli III. de
32 quo supra, nequit † extendi ad alias Prouincias eiusdem Ordinis Prędicatorum, nisi super hoc de participatione illius habeant indultum Apostolicum, vel viuæ vocis oraculum firmatum propria manu alicuius Illustrissimi, & Reuerendissimi DD. S. R. E. Cardinalis, eo quod sit priuilegium quod Iuristæ appellant odiosum. Satis enim notum est
33 quòd priuilegium diuiditur † in fauorabile & odiosum: & quamuis secundum membrum prima facie videatur continere contrarium ei quod explicatur in ratione priuilegij, vt scilicet contineat ius speciale quod ad fauorem spectet, & non ad odium; priuilegium etiam, quod vocunt odiosum, si diligenter expendatur, fauorabile est respectu eius cui conceditur; respectu verò alterius tertij, cui præiudicat, odiosum est: vt in casu Priuilegij, de quo supra, quoad Vicariatum Prouinciæ post vacantiam Prouincialatus, siue terminationem officij Prouincialatus, qui Vicariatus ex vi Constitutionum Ordinis Prædicatorum in vtroque casu competit Priori illius Conuentus, in quo celebratur Capitulum Prouinciale; quo iure expoliatur, virtute dicti Priuilegij, & instituitur Vicarius Prouinciæ post terminatum officium Prouincialatus, ipsemet Prouincialis, & in casu mortis, seu amotionis Prior Bononiensis. Hoc itaque priuilegium odiosum est respectu Prioris Conuẽtus, in quo celebratur Capitulũ Prouinciale; & fauorabile simul respectu Prouincialis, & Prioris Bononiensis. Datur igitur duplex priuilegiũ:
34 quoddam purè † fauorabile, quod ita vni prodest & nemini nocet; aliud vero odiosum, quatenus ex fauore vni concesso alter sentit incommodum. ita exponunt multi Iuristæ, Bald. *in l. 1. ff. de Const. princ. nu. 8.* & Panor, *in cap. quia de priuil. & cap. olim de ver. signif.* Siluest. *tit. priuilegium ad initium*, Angelus, & Tabiena *eodem tit. num. 1.* Ideò restringen-
35 dum est † priuilegium Pauli III. de quo supra, & non extendendum, iuxtà doctrinam Nauar. *in suo Manuali cap. 12. nu. 79. §. illud autem*, vbi, *ex cap. priuilegia*, adiuncta resolutione Decij, &

aliorum

aliorum iuriſperitorum, concludit idem
36 quod ſupra, priuilegium † ſcilicet odioſum eſſe reſtringendum, *cap. ex tuarum, de auctor. & vſu pall.* Socin. *conſil.* 266. *nu.* 56. *lib.* 2. Seraphin. *deciſ.* 605. *nu.* 2. & *deciſ.* 827. *nu.* 1. Et ratio aſſignari poteſt: nam bonum commune, quod ſecum fert obſeruantia Conſtitutionum Ordinis Prædicatorum, præferendum eſt abſque dubio bono ſingulari, quod concernit vtile vnius perſonæ tantum, non autem vniuerſitatis. Equidem ſi ponderentur mala oritura ex ſucceſſione præteriti Prouincialis in Vicarium Prouinciæ, & bona quæ communitati Prouinciæ prouenire poſſunt, ſi ille fiat Vicarius Prouinciæ, quem inſtituunt Conſtitutiones eiuſdem Ordinis, maiorem vtilitatem ſentiet Prouincia ex hoc ſecundo.

Tenor itaque priuilegij ſeruandus eſt, nec aliter poteſt interpretari ſiue
37 extendi † ad alias Prouincias, maximè cum non ſit conceſſum motu proprio; ſed petente eadem Prouincia cui conceſſum eſt, non detorquendo verba, & ſignificationem propriam eiuſdem priuilegij: ſic enim poſtulat ratio & rectus modus interpretandi priuilegia, quæ odioſa appellantur. Quæ interpretatio fouetur ex traditis *l.* 1. *§ fin. ff. de iur. immunit.* Abb. *num.* 6. Felin. *in cap. cauſam quæ, col.* 10. *de reſcript.* Surd. *conſ.* 140. *nu.* 59. Quod etiam ampliari poteſt, quod cùm ſit ſtricti iuris, ideo non eſt extendendũ ad perſonas in illo minimè nominatas, *cap. P. G. de offic. deleg.* Rot. *in deciſ.* 214. *nu.* 3. *par.* 2. *recentior.* Imò cum in iure conſtitutum reperiatur, vt priuilegia intra ſuos terminos ſe debeant continere, *cap. porro, cap. cum capella, de priuileg.* ideo in priuilegijs non ſit extenſio de cauſa ad cauſam, nec de perſona ad perſonam, etiam ex indentitate rationis, *cap. priuilegium*, & *ibi* not. *de reg. iuris in* 6. not. *in Clem.* 1. *de cenſib.* Thomas Grammat. *deciſ.* 28. *num.* 31. Bart. & ſcrib. *in l.* 1. *ff. de conſtit. Princip.* Peregr. *de iure Fiſci lib.* 6. *tit.* 2. *num.* 2. Adeo vt verbà priuilegiorum non plus operentur, quàm ipſa ſonent, *cap. porrò, de priuileg.* Alex. *conſ.* 860. *num.* 2. *lib.* 1. Seraph. *deciſ.* 605. *nu.* 2. ea ratione, quia ex ipſis verbis colligitur quòd Papa voluerit concedere, Menoch. *conſil.* 245. *nu.* 3. Ludouiſ. *deciſ.* 159. *nu.* 10.

Eo magis, quia cùm in petitione fiat mentio tantum Prouinciæ Lombardię, conceſſio debet referri tantum ad petita; & Principis reſponſio intelligitur ſecundum ſupplicata, & petita, *cap. inter, in fin. de fid. inſtrum. l. ſi defenſor.* §. 1. *ff. de interrog. action.* Menoch. *conſil.* 33. *nu.* 14. Surd. *conſ.* 49. *nu.* 24. & *conſ.* 357. *nu.* 34. Rota *deciſ.* 687. *nu.* 6.

Ex quibus facillimè reſoluitur obiectio eorum qui dicunt extare priuilegium in Ordine Prædicatorum, vt quod eſt conceſſum vni Prouinciæ, intelligatur cōceſſum omnibus Prouincijs eiuſdem Ordinis; dicendo quòd hoc eſt
38 intelligendum † de priuilegio fauorabili tantum; ſiue de illo, quod non eſt cōtra diſpoſitionem Conſtitutionum eiuſdem Ordinis; vel de illo quod eſt conceſſum motu proprio ipſius ſummi Pōtificis Romani. Quod optime cognouerunt Prouinciæ eiuſdē Ordinis Prædicatorum: nam in caſu vacantiæ Prouincialtus per mortem vel amotionem, Prior illius Conuentus, in quo erat aſſignatum Capitulum Prouinciale, effectus eſt, ſecundum diſpoſitionem Conſtitutionum locis ſupra citatis, Vicarius Prouinciæ.

Et ad aliam obiectionem quod Pri-
39 uilegium † poteſt acquiri abſque Principis conceſſione, ſed ex ſola conſuetudine. Reſpondetur primo, quòd contra diſpoſitionem Conſtitutionum Ordinis

dinis Prædicatorum nulla dari potest vera & rationabilis consuetudo, vt habetur in Proœmio earumdem constitutionum, & fusius demonstrabitur rationibus, & validissimis argumentis, cap. 20. huius tractatus. Secundo ad idē respondetur, quod priuilegium significat quamdam exceptionem à lege, vel ius aliquod supra legem, quod potest condere solus auctor legis, vel superior. Et si recurras ad tacitam vel interpretatiuam voluntatem Principis vel Superioris, obijciam tibi illud commune iurisperitorum axioma, quod Princeps siue Superior non præsumitur, quemadmodum nec tenetur, scire specialia facta, vel consuetudines singulares, Rota *in Toletana annatarum* 23. *Ianu.* 1589. *coram Orano*; de qua decisione Theodorus de Rubeis *singular. par.* 1. *fol.* 295. *num.* 6. Igitur specialis consuetudo non inducit tacitam voluntatem Principis, vel Superioris, præsertim vbi consuetudo est contra legem manifestè, vt in casu nostro. Non tamen nego cum sensu vniuersali Iuristarum dari posse in aliquibus casibus, (etsi non in casu relato) consuetudinem sufficientem inducere priuilegium; quando scilicet consuetudo talis est, vt ratione illius liceat, quod liceret per priuilegium; quæ consuetudo debet esse immemorabilis Iaf. *in l. de quibus, col. fin. ff. de legib.* Decius *conf.* 141. *nu.* 2. *& conf.* 185. *num.* 172. Marescott. *variar. resolut. lib.* 2. *cap.* 100. *nu.* 8. Mohed. *decis.* 2. *de consuetud. alias* 209. maxime de iure canonico, & quādo agitur de priuilegijs personarum ecclesiasticarum, gloss. & Doctor. *in cap. clerici, de iudic.* Marescott. *dicto cap.* 100. *num.* 26. Ad quam probandam requiruntur nonnulla, quæ maxima cum difficultate inueniri possunt; de quibus Mascardus *tom.* 1. *conclus.* 423. *&* 429. & immemorabilitas ferè numquam sufficienter probatur.

40 De iure communi † tempus consentiendi electioni, vel confirmationi, est vnus mensis, à die intimationis factæ confirmationis, *cap. quam sit, tit. de electione in* 6. Gloss. *ibidem*.

41 Cassata confirmatione, † vel cassa annunciata, propter defectum iurisdictionis confirmatoris, vel propter solemnitatem ab eo omissam, non ex hoc electio cassa dicitur; *cap. si confirmationem, in* 6. *de electione*.

42 Si ab electione † Cathedralis Ecclesiæ, vel Regularis, in scriptis, & rationabiliter ab Electoribus appelletur ad Papam, prædicta appellatione pendente, si electus confirmetur à confirmatore ordinario, confirmatio talis nulla est, *cap. si postquam, in* 6. *de electione*, vbi Glossa, de electione quæ suspensa fuit, de qua in dicto cap. ait: *Suspensa fuit propter appellationem, iurisdictio Superioris, vel Iudicis inferioris: ideo non potuit Metropolitanus electum confirmare*. Immo si talis electus, & confirmatus ab Ordinario, se ingerat administrationi, perdit ius sibi acquisitum ex electione, nisi appellans renunciet in scriptis suæ appellationi, ibidem Doctores.

Quando Electores eligunt nominatum, sufficienter in scrutinio præcedentis electionis iam cassatæ, antequam de nouo rehabilitatus fuerit, eorum electio in Ordine Prædicatorum est nulla, & potestas prouidendi de Priore deuoluitur ad Prouincialem, de electione Prioris Conuentualis, tex. 2. *sub littera I.* & Gloss. *ibidem*, vbi citatur Capitulum Generale apud Montem pessulanum 1271. & apud Florentiam 1272.

43 Bañes *de iure, & iustitia, tit. de acceptatione personarum, q.* 63. *art.* 2. expressè docet. *Confirmatorem posse, & debere confirmare electionem factam de digno, etiam vbi dignior pretermissus est, dummodo di-*

do dignus ſit magis gratus Electoribus, quia moraliter erit etiam magis vtilis vnitati, & paci communitatis; & ijs circumſtantijs, hic, & nunc, dignior cenſetur vt plurimum; quod eſt cautè, & ſincerè obſeruandum, omni poſtpoſito humano reſpectu.

Tempore Reuerendiſſimi Generalis Beccariæ in Conuentu, M. habente curam monialium, Prouinciæ Romanæ, fuit concorditer à maiori parte vocalium electus in Priorem dicti Conuentus P. F. N. qui cum non haberet ætatem 40. annorum, quæ etas erat neceſſaria iuxta diſpoſitionem ordinat. ſecundæ Cardinalis Alexandrini, propter curam monialium: re delata ad Generalem, præhabito ſuper hoc maturo conſilio Patrum, caſſauit electionem, quia erat contra diſpoſitionē ordinationis præfati Cardinalis; nullamq. & irritam illam declarauit; & ad cautelam rehabilitauit Electores, vt procederent ad nouam electionem, prout de facto proceſſerunt. Potiſſimè vero, quia in dicta ordinatione nullum eſt decretum expreſſum irritans, neque ſit mentio de

44 priuatione vocis † Electorum, quæ eſt neceſſaria non implicitè tantum ſed potius explicitè, ac expreſsè, vti faciunt canones quando hoc intendunt, *tit. de electione, & electi poteſtate*. & multæ ordinationes Capitulorum Generaliũ, quando id præcipiunt, hoc etiam exprimunt, quod eſt neceſſarium in materia odioſa, & pœnali: nam vt refert Panor. *cap. cum in cunctis, num. 6. Pœnam priuationis vocis incurrunt Electores, quando eligunt ſcienter indignum*; ſcilicet illegitimum, ignorantem, & non habentem ætatem. Si vero eligant habētes alios defectus præter nominatos in canone ſupra citato, *cap. cum in cunctis, §. clerici ſanè*, non incurrunt pœnam de qua in eodem capitulo. Ratio eſt, inquit Panorm. *quia id iure non cauetur*. Vnde cum verſemur in pœnalibus, ſi iura non exprimant nullitatem, & priuationem ſimul, non incurritur vtrumque, ſed illud tantum de quo ſit in iure communi, vel particulari mentio, clara, ſiue expreſſa. Quapropter de rigore, quando leges, maximè particulares, prohibent aliquem actum ſtrictius, interpretandæ veniunt de illo ſolum, de quo ſit mentio in dicta lege: ſi de confirmatione, venit prohibita confirmatio tantum, ſi de electione, & confirmatione ſimul, vtrumque cenſetur prohibitum. Exemplum horum, clarum, & expreſſum habemus in ordinat. 5. & 6. Cardinalis Alexandrini, de quibus ſupra; in quibus declaratur nulla electio, & priuati voce qui egerint contra diſpoſitionem ſextæ Ordinationis.

Vbicumque verò nulla extat pœna expreſſa de Electorum priuatione, nulli dubium eſt, quod non poſſit agi de illorum priuatione: nam ſuperius oſtenſum eſt aliquos poſſe eligi, ſed non confirmari; & pœna vlterius non progreditur.

Si aliquis in Ordine Prædicatorum, à maiori parte eligitur, & tamen ratio-

45 nabiliter † contradicitur tali electioni, non debet confirmari electus quouſque contradictiones audiantur, & remoueãtur; Valentiæ 1337. in declarat. text. 3. cap. de electione Prioris Conuentualis.

Si aliquis in Ordine præfato eligatur,

46 habens † litteras Magiſtri Ordinis, quod non poſſit cogi ad ſuſcipiendum onus Prioratus, etiam quod confirmetur à Prouinciali, niſi conſentiat confirmationi; talis non eſt abſoluendus; ſed ſufficit quod electio caſſetur, ad hoc vt Electores poſſint de nouo procedere: in Capitulo Generali apud Victoriã 1321. & apud Tholoſam 1304. vt latius in declaratione, vbi ſupra.

Ex Capitulo Generali Vallisoleti 1604. ordinat. 12. habetur. *In Prouinciis, in quibus hactenus patentes litteræ confirmationum Priorum in Capitulo legi non consueuerunt, deinceps legantur coram Fratribus, in refectorio, vel Capitulo; notando in eisdem litteris, diem, & horam, quibus fuerunt intimatæ.* Quæ ordinatio ideo edita fuit, vt tollatur omnis ambiguitas Fratribus de suo Priore, & vt sciant omnes tempus determinatum suæ confirmationis, & per consequens, tempus durationis Prioris. Vallisoleti 1605. ordinatione 13.

Insuper; *Ne multa à RR. A. PP. Prouincialibus præuisa, memoria labantur, vtq. falsificationibus litterarum omninò ostium occludatur: Mandatur omnibus Prouincialibus, vt librum habeant, Regestum nuncupatum, in quo præcipuè res, & acta eorum annotari debeant, inter quæ connumerantur confirmationes Prælatorum, siue illorum institutiones, & similia.* ibidem.

Doctores in *cap. indemnitatibus*, con-
47 corditer docent † inquisitionem faciendam a confirmatore, ante confirmationem de persona electa, vel de processu electionis, debere fieri ordinarie sine strepitu, & figura iudicij; licet possit fieri via iuridica, vt clare docet præcitatus textus *cap. indemnitatibus*. Quamuis in eodem textu expresè habeatur sermo de electione Monialium; communis tamen opinio Doctorum habet, esse hoc prorsus extendēdum ad electiones quoque virorum, vt discordiæ, & lites amoueantur, & quamcitius terminentur; & id docent per sequentia verba, *Hodie est commune etiam in electionibus virorum, vt sic lites citius terminentur*, Clement. dispendiosam, de Iudic.

In Constitutionibus Ord. Prædicat. *dist. 2. cap. de electione Prioris Conuentualis in declarat. tex. 2.* vbi ponitur exemplum de eligentibus nominatū in priori scrutinio, antequam rehabilitetur, fit expressio quod electio est nulla, & ius prouidendi deuoluitur ad Prouincialem. Quando verò eligunt antequam confirmator dicat, casso electionem, etiamsi dicat, *Ite, eligite alium, quia istum nolo confirmare*; tunc electio est nulla: neque tamen ad Prouincialem deuoluitur ius prouidendi, sed iterum eligere possunt electores alium Priorem.

Eligentes indignum, de quo in cap. *cum in cunctis*, remanent priuati voce in eadem electione, *cap. eum in cunctis, cap. Vintonien. & c. de electione*. Panor. in præcitatis capitulis. Glos. & Doct. *ibid.*

48 Quoniam vero † ad Superiorem, qui est etiam confirmator, pertinet aliquando dispensare super aliquibus quæ accidunt in electionibus, pauca hæc sequentia, sed necessaria ad materiam dispensationis pertinentia, hic apponuntur.

Omnis dispensatio requirit causam veram, & realem, & vrgentem, aliter non est dispensatio, sed dissipatio; Ita tradunt Sacri Canones, Glos. & Doct. maxime in *cap. cum ad monasterium*. tit. de statu Regul.

Dispensatio autem ad vnum, extenditur etiam ad consequutiua ad illud, Glos. in cap. *quia in tantum*. de præben. & in cap. *Si quis in clerum*, 7. q. 1. & Hostien. in cap. *postulasti*. de Rescriptis.

Dispensatus vero in minori dignitate, vel prælatura, non est dispensatus ad maiorem. cap. *cum Vintonien.* in prin. de elect. Panor. ibid. num. 8. & alij.

Dispensatus ad dignitates Ecclesiasticas, non intelligitur dispensatus ad dignitatem Episcopalem: nam vt Sacri Canones tradunt, & dicunt Doctores; Dispensatio est stricti iuris, quemadmodum dispensatus ad dignitatem Episcopalem, talis dispensatio non extenditur ad dignitatem Archiepiscopalem.

Animaduertendum est etiam, quod dispen-

dispensatio facta sine causa rationabili non valet; *cap. dudum, tit. de electione, in princ.* Panorm. ibid. num. 38. *hoc enim importat* (inquit Panorm.) *verbum dispensare, idest semper præsupposita causa rationabili*. vbi allegat Innoc. *in cap. cum monasterium*. de statu Regul. & multos Canones, ac Doct. & Gloss.

49 Quando confirmator efficitur † Prouisor de Prælato in aliqua Prouincia, vel Conuentu, ob casus, in iure, vel Constitutionibus expressos, tenetur tunc dare in Priorem Prouincialem, vel Conuentualem, personam timorem Dei habentem, quæve sit pro regimine dicti Conuentus, vel Prouinciæ melior, pensatis omnibus pensandis. Caiet. in sua summa *verb. electio*.

Si confirmator, quando est Prouisor, de indigno prouideat, siue scienter, siue ignoranter hoc accidat, absoluendus venit talis ab eo prouisus, & ius prouidendi de nouo Priore, siue Prælato reuertitur ad Vocales iam pro vna vice priuatos, prout *in cap. Vintonien. tit. de elect.* & Mandagott. *tract. de elect. nouorum Prælatorum, cap. 9. sub littera P.*

50 Quæ superius recensentur de Confirmatore, potissimè vero † quando euadit non solum confirmator, sed prouisor, cuncta extendi debent ad Prouincialem, & Diffinitorium Fratrum Minorum, & aliorum Regularium, siue ad Generalem, & Diffinitorium Capituli Generalis, quando Prouincijs, locis, & monasterijs sui Ordinis, nulla præuia electione canonica, secundùm eorum Priuilegia, & Statuta, auctoritate Apostolica confirmata, prouident de ministris Prouincialibus, siue Guardianis, vel Rectoribus Conuentuum, domorum, & locorum: nam cum vtrobique inueniatur eadem ratio, ideo eisdem etiam adstringuntur legibus, secundùm communiorem Doctorum sententiam.

In Prouincia Romana, & Lombardiæ, Suppriores Conuentuum, in Ordine Prædicatorum, tenentur † post quatuor dies à receptione confirmationis, illam fideliter, ac celeriter remittere ad manus Prioris cõfirmati, ne Conuentus patiatur, ob vacantiam sui Prælati, Ordinat. 11. Cardinalis Alexandrini. Quod est conforme ad sacros Canones editos per Gregor. X. in Concilio Lugduneñ; vt electiones, & confirmationes præsententur quam citò, sub pœnis statutis contra negligentes. Et Nicolaus mandauit dictam præsentationem fieri intra octo dies.

Quia vero confirmatio non tribuit validitatem electioni, propter essentiales defectus annullandæ; ideo † nisi confirmatio fiat ex certa scientia, ab habente potestatem supplendi omnes defectus, etiam essentiales, electio annullanda non recipit vires per confirmationem factam in forma communi; *cap. quod sicut, de elect. §. etiam confirmata*; Doctores, *ibidem*, & clarius *cap. examinata, tit. de confirmat. vtili, & inutili*.

Sciendum est ex dispositione cap. *ne pro defectu*, quæ est Constitutio Generalis Concilij Lateraneñ, sub Innoc. III. tit. de electione, & electi potestate, *Si illi † ad quos spectat electio Prælati Cathedralis, vel Regularis Ecclesiæ, intra terminum sibi assignatum à iure communi, vel particulari, non actu, canonicè aliquem elegerint, dummodo hoc proueniat ex sola eorum negligentia, transacto statim tempore statuto, deuoluitur ius prouidendi ad proximum Superiorem*.

Quæ deuolutio, vt optimè animaduertunt Doctores, ad initium præcitati cap. restringitur tantum ad casum negligentiæ; qui Superior immediatus in eo casu, & non in alio, habet tantũ tempus ad prouidendum, quantum Electores habuerunt ad eligendum; quo casu,

prouisio Superioris habet locum,& vim electionis, & confirmationis, vt optimè notat Panorm. *vbi supra, num. 3. & 4.*

Si vero aliunde proueniat, quod Electores tempore statuto non eligant, remoto semper legitimo impedimento, eos iustè detinente;tunc,& eo casu prouisio deuoluitur ad Papá, vt *in cap. quanquam, eodem tit. de elect. in 6.* & *ibi* Gloss. *ver. deoluetur*: nec requiritur aliqua sententia, sed ex iuris dispositione fit ipso facto deuolutio, modo supradicto.

In Ordine vero Prædicatorum, vbi statuitur tempus vnius mensis, pro eligendo aliquo in Priorem canonicè, alicuius Cõuentus, computandi à die notitiæ vacantiæ, qui mensis computabitur secundùm Calendarium, vt colligunt Mandagott. *de elect. cap.* 28. & Boerius *ad idem cap. sub littera i,* ex multis textibus sacrorum Canonum. Si Electores ex sola eorum negligentia contempserint aliquos actus electionis, quidam credunt quod non solum in casu negligentiæ; sed in omni etiam casu, quo Electores alicuius Conuentus non eligant infra mensem, ius prouidendi deuoluatur ad Prouincialem, iuxta dispositionem textus 111. cap. de elect. Prioris Conuentualis, vbi sub littera M, leguntur sequentia: *Si non elegerint infra mensem, Prior Prouincialis prouideat*. Sed cùm verba Cõstitutionis, necessariò debeant interpretari per ius commune, maxime vero in materia electionis, in qua non licet quicquam ordinare, quod sit in totum, vel in partem diuersum, siue contrarium dispositioni iuris communis, iuxta tradita *in cap. 1. super his, tit. de maior. & obed.* Quod etiam clarius expressit Nauarr. *tom. 1. consiliorum, lib. 1. cons. 5. nu. 1.* & fusius demonstratum est cap. 1. huius tractatus. Quapropter verba præfati textus Constitutionis, veniunt referenda ad casum negligentiæ tantum: Ita etiam illa, quæ leguntur in Capitulis Generalibus, superius citatis. *Quod si Electores non elegerint infra mensem, etiam quod multos actus fecerint, ius prouidendi deuoluatur ad Prouincialem*; quibus addendum est, *dummodo tamen id proueniat ex eligentium negligentia, & non aliunde*.

Si vero accidat casus, vt Superior immediatus, vtputa Prouincialis, cognita dissentione, & discordia Vocalium, quantum in se est non occurrerit de opportuno remedio, vt Electores aliquem dignum infra mensem eligant; in specie vero destinando virum prudentem in Vicarium electionis, eo quia Vocales in magna discordia, sufficienter probata inueniantur; quia scilicet pluries ad actum electionis processerunt, sed propter discordiam neminem elegerunt: Ex dispositione siquidem Capitulorum Generalium antiquorum, & modernorum, ad hunc effectum conceditur facultas Prouincialibus prouidendi de Vicatio electionis, vt electio de nouo Priore, cum pace, & quiete celeriter fiat. Si vero omittat scienter, vel culpabili ignorantia, hoc non est attribuendum simpliciter negligẽtiæ Electorum, sed Prouinciali potius imputandum est: quo casu, nedum in pœnam suæ negligentiæ, verum etiam attenta dispositione præcitati Canonis continentis Constitutionem Conciliarem editam in Concilio Lateranensi, de qua paulò superius, ad illum nullatenus spectare debet prouisio de nouo Priore.

Nam Gloss. *in præcitato cap. ne pro defectu*; inquit, *Nota quod per negligentiam amittit quis ius eligendi*. Ita à simili confirmator, si contra illum agatur de negligentia, ius deperdit prouidendi, cum in locum eligentium tunc substituatur. Quæ omnia magis declarantur ex contentis in declarat. text. 3. cap. de electione Prioris Conuentualis in Ordine Prædicato-

dicatorum, in quo sequentia leguntur: *Declaratum fuit in Capit. Romano 1542: quod si Vocales fuerint discordes, & pares in electione Priorum, si infra mensem fecerint aliquem electionis actum, quamuis nullus egrediatur electus, non propterea deuoluitur auctoritas ad Prouincialem, prouidendi de Priore, & sic Priores taliter prouisos, decernimus non esse Priores.* Verba istius declarationis sunt subtilius ponderanda; neque minimam contrarietatem habēt cum illis declarationis Capit. Generalis Rom. 1601. nam prima declaratio loquitur infra, seu intra mensem electionis; secunda verò, elapso iam mense electionis.

Hinc est quòd immediatè subdit, *Sed transacto mense predicto, si ex culpa, vel defectu Electorum, electio non fuerit infra illū mensem canonicè facta, potestas prouidendi de Priore ad ipsū Prouincialē deuoluitur.* Et in Cap. Generali Romano 1530. tit. declarationes, num. 2. expressè dicitur: *Si aliquo casu, & legitimo impedimento occurrente, Electores non elegerint; præcipiat illis Prouincialis, vt infra certum tempus ritè eligant: quod si non elegerint, tunc, & non antea prouideat Conuentui de idoneo Priore.* Fateor quidē hoc vltimum proponi, non tamquam necessarium, sed solùm vt valde expediens, atque conueniens: optimum tamen erit, præsertim quando casus non fuerit plenè clarus, sed turbidus, vt Superior, & confirmator non celeriter, ac in rigore, suo vtatur iure, sed pro aliquo breui tempore mandet vt iterum eligentes procedant ad electionem; quo casu si nullus euadat ritè electus, cùm maxima iustificatione poterit prouidere quamprimum de Prælato, siue Priore.

Cùm igitur standum sit declarationibus factis in Capitulis Generalibus, quæ nihil noui præcipiunt, sed solum, & tantum textum Constitutionum declarant, est euidens, quod casus primus superius adductus, quando Electores procedunt, & sunt discordes, vel pares in electione, non debeat imputari Vocalibus, neque eorum negligentiæ adscribi, nisi adhibitis remedijs paulò ante memoratis.

Quod totum sapienter animaduertens Magister Fr. Petrus Martyr Vrceanus in suo Summario maiori Constitutionum Ordinis Prædicatorum, vir quidem sapientia, & morum bonitate egregius, quem ob suas præclaras dotes singulari affectu sum semper prosecutus, ad calcem cap. 8. partis 3. sui Summarij; quod caput inscribitur *de tempore electionis*; sed clarius cap. 10. manifestis verbis asserit, ob negligentiam Electorum deuolui auctoritatē prouidendi de Priore ad Prouincialem. Vbi etiam citat *cap. ne pro defectu*, & ostendit ad dispositionem iuris communis traditi in dicto capit. redigenda esse cuncta, & singula circa hoc tradita à Constitutionibus, & Capitulis Generalibus, Ordinis Prædicatorum. Quo casu, si aliquo accidenti eueniat vt electio, siue prouisio facta per Superiorem, suo careat effectu, potestas eligendi iterum reuertitur ad primos, & cōsuetos Electores. Armil. *verb. electio, num. 12.* pro quo cumulat etiam multos textus, & auctoritates Doctorū. Hanc quoque difficultatem proponit, & soluit Antonius de Butr. *cap. bonæ, tit. de elect. num.* 84. per sequentes propositiones.

54 Prima igitur propositio † est: *Siue in casu negligentiæ, siue in casu delicti aliquorum Electorum eueniat, vt transactis tribus mensibus Electores neminem canonicè elegerint, potestas prouidendi ad proximum Superiorem deuoluitur; vt patet in cap. cum in cunctis, §. fin.* & *de concession. prabend. cap. 2.* & *in cap. ne pro defectu.*

Secunda, *In casu vero delicti totius Capituli,*

pituli, potestas deuoluitur ad Papam, vt latè probat Gloss. in cap. cum in cunctis, vers. Clerici.

Tertia, per modum illationis infertur, *Non reperitur ergo dispositum, quod deuoluatur ius prouidendi ad proximum Superiorem, nisi in casu negligentiæ, per cap. ne pro defectu: ergo in alio casu persistere debemus in antiquo iure, vt deuoluatur potestas ad Papam.* hæc ille.

Si quis autem obijciat stylum, consuetudinem, siue vsum contrarium, vt quando Electores non elegerint intra mensem, electio deuoluta fuit aliquando ad immediatum Superiorem in Ordine Prædicatorum, nullo habitu respectu, An hoc proueniat ex negligentia Electorum, siue aliunde.

Respondendum est primo, quod ex decisionibus quamplurimis sacræ Rotæ Romanæ, præcipuè vero, *Burgen. de Cudeyo Veneris 3. Iunij 1594. coram Illustrissimo Cardinali Mantica,* canonizatur illa communis Doctorum sententia, qua asserunt *omnem consuetudinem sacris Canonibus inimicam, non esse seruandam,* iuxta text. *cap. cognouimus, 12. q. 2.* Abbas *in dicto cap. num. 2. & 12.* Vnde cum illa adducta in argumento sit huius ordinis, non est alicuius valoris.

Secundo omnis consuetudo debet esse rationabilis, & legitimè præscripta ad minus 40. annorum spatio, *cap. cum Ecclesia, de caus. possess. cap. auditis, de præscrip, & cap. vltimo, in fin. cum Gloss. in verb. legitimè præscripta, de consuetudine,* Decius *consil. 134. num. 1. vers. & in casu nostro.* Quæ præscriptio est difficillimæ probationis, ad quã inter alia requiritur scientia Principis, siue conditoris Legum. Io. Andr. *de Regulis iuris, in 6. regul. 79. num. 9. & cap. cum venerabilis, de consuet.* Butr. *ibid. nu. 21.* Papa, neque Princeps in animo habet concedere quæ ignorat, *cap. 1. de Constit. in 6.*

Tertio, neque stylus Curiæ Romanæ potest allegari, vbi reperitur ius in contrarium; in additionibus ad decisiones, siue quæstiones Capellæ Tholosanæ, *decis. 115. num. 3.* Io. Andr. *in tit. de regul. iuris, in 6. reg. 79. Nemo potest plus, num. 3.* expressè inquit: *Consuetudo omni iuri contraria non valet.* pro quo citat multos text. imò illam appellat irrationabilem. In specie extat *cap. mala, & cap. frustra, dist. 8.* Et quantumcunque diuturna, extirpanda venit. cap. fin. extra, de præben. cum sit potius dicenda corruptela. Quid simile traditur *in cap. ad audientiam, de consuet.* Io. de Anan. *cap. cui tanto, de consuetud.* aperte inquit, num. 1. *Nullam consuetudinem rationabilem dari contra legem Superioris.* Citat pro se *cap. cum venerabilis;* & Gloss. *ibid. & cap. 1. de tregua, & pace; & cap. 2. de maior. & obed.* ac Gloss. *ibidem.*

Quartò respondetur, quod consuetudo non facit aliquem capacem actus, cuius ille per se est incapax: *cap. quanto, de consuetud.* Abbas *ibid. num. 2.* Io. And. *in cap. 2. de præben. in 6.* Sed in casu solius negligentiæ Electorum, redditur capax Superior immediatus, actus prouidendi de Prælato, vel Priore; in alijs autem casibus hoc competit Papæ. Igitur attenta dispositione iuris communis, precisè Superior immediatus, est incapax prouisionis noui Prælati extra casum negligentiæ. Ex benignitate tamen Apostolica concessum est Ordinibus Mendicantium, & alijs, vt videre est in eorum Priuilegijs, & Constitutionibus confirmatis per Sedem Apostolicam, concessum est Superioribus Ordinum, & Prouinciarum, vt quoties Electores non elegerint tempore statuto, vel si nulliter elegerint, ad tollendos Fratrum discursus, & ad alia remouenda incommoda, vt ipsi Superiores Regularium prouidere possint; vt superius in hoc

cap.

cap. probatum est, & vt testantur inter alios Hostien. *in summa.lib. 1.tit.de elect. nu. 27.* & S. Antonin. *3.par.tit. 19.cap.4. ad initium*.

Anton. de Butr. *super prima primi Decret. tit. de elect. cap. cum dilecti, num. 63.* ex professo disputat, An contra electum confirmatum, admittatur aliquis per exceptionis viam. & post quamplures citationes textus, & Doctorum celeberrimorum, resoluit propositam difficultatem per sequentes Conclusiones.

Prima, *Si quaeratur de nullitate ipsius electionis, quoad infringendam confirmationem, Dico* † *quod quaedam est confirmatio*
55 *non contentiosa, idest, quae fit extraiudicialiter, non assumpta causa cognitione, non citato hoc, vel illo; & sic fieri potest, licet de necessitate praemittatur citatio. Quo casu, quando scilicet quatenus simplex confirmator, vt dicitur in Clement. 1. de officio, & potestate iudicis delegati; tunc quoque post ipsam confirmationem, potest contendi nullitas electionis, & potest peti retractari, etiam quod valeat talis confirmatio.* Pro qua opinione citat Compost. *in cap. quod sicut, de elect.* & Innocent. *in cap. constitutus, de appell.*

Secunda, *Alia est confirmatio contentiosa, super qua proceditur iudicialiter; & tunc oportet quod in ipsa interueniat causae cognitio, & absque ea non valet confirmatio, C. de iud. l. iudices, C. quomodo, & quando. Innoc. in cap. supracitato. Cum dilecti.* (Vnde subdit Butr.) *& dic, quod haec, scilicet confirmatio, obtinet vim sententiae, & facit electum haberi pro Praelato; non tamen facit ipsum verè Praelatum, si subest in electione realis defectus naturalis, quia hunc defectum sententia non potest supplere. Sententia enim ad summum, supplet tantum defectum positiuum.*

Tertia tandem concludit, *Numquid autem possit opponi, vel post sententiam? Hic videtur casus; quod statim explicatur.*

Quarta, & vltima igitur erit. *Si vero confirmator non solemniter inquisiuit, neque de certo crimine, vel defectu solemnitatis, vel personae, sed in genere tantum, adhuc posset de omissis criminibus, vel defectu personae inquiri, vel agi; sed de defectu formae, non, quia de ea debet semper specialiter inquiri. Si autem fuisset statutum tempus, ad opponendum ante confirmationem, eo casu opponens nō esset audiendus nisi secundum formam decr. qui. ma. actus possunt. cap. 1. Innoc. in cap. cum dilecti.*

Dominicus Bañes, *in suis decis. de iure, & iustitia, tit. de iudicio iustitiae, q. 67. art. 2. in resp. ad 2. arg.* ab eo propositum in comment. eiusdem art. inquit.

Ad 2. Negatur consequentia, & ratio
56 *est, quia confirmator ex officio, habet* † *ius confirmandi, vel cassandi electionem, prout sibi videbitur expedire pro bono communi; ita prorsus, vt sicut Electores liberè eligunt, quem ipsi iudicant esse dignum scientia priuata, ita confirmator legitimè confirmat, quem iudicauerit esse dignum, siue scientia publica, siue priuata: & in hoc deficit confirmator à ratione iudicij, quod Iudex vt sic, tenetur ferre sententiam secundum allegata, & probata, & si oppositum fecerit, nulla est sententia. Ceterum confirmator quomodolibet cassauerit electionem, etiam digni, cassa est.* Intellige semper, praesupposita vera, & rationabili causa, vt in hoc, & alijs capitulis saepè declaratū est.

Quod si aliquis obijciat contra: Ille confirmator iniuriam facit electo, ergo tenetur semper confirmare eum ex iustitia, Probatur antecedens, quia statim iudicabitur electus, suspectus, vel infamatus de aliquo crimine, propter quod non confirmatur illius electio ritè facta.

Respondetur nihilominus, Negando antecedens. & ad probationem respondetur, Quod est temerarium iudicium, quia multis vijs potest cassari electio, etiam digni. Haec ille.

Potest

Potest addi secunda responsio, siue explicatio prioris, continens casum specialem relatum à Mandagoto, *tract. de electione, par. 1. cap. 28.* & ampliatum, siue magis explicatum à Boerio *vbi supra, sub littera, F, & G,* dicente. *Sine nota, idest infamia, saltem quo ad communem hominum opinionem credentium quòd propter culpam electi, electio non habuit effectum.* Subdens statim. *Sed quantum ad veritatem iuris, si electio cassetur propter malum electionis processum, non propter vitium electi, non incurrit aliquam infamiam electus; extra eod. super eo, vbi de hoc.* Addens. *Nam turpius eijcitur quam non admittitur hospes, extra de iureiur. quemadmodum.*

Memor sit semper confirmator, quod necessario, & ex debito sui officij tenetur confirmare, si nihil reale, & validum constet contra electum. Panor. *in cap. postquam, de electione, nu. 1.* & est communis sententia, *ibidem*, ac alibi Doctorum: nam secundum Gloss. & alios, *in cap. quanto Apostolica, dist. 63. verb. Relatio*, Confirmatio electionis digni rectè factæ pleno iuri innititur; ita vt electus hoc modo petens confirmationem, non superbe & audacter (vt quidam modernus scribit non rectè quidem,) sed ea reuerentia, & humilitate, qua decet, se exhibendo semper paratissimum ad obediendum mandatis Superiorum, nullam, tunc petit gratiam, vt tradit Panorm. *loco citato.*

Sotus *de iustitia, & iure, lib. 9. q. 6. art. 1.* innixus doctrinæ S. Thomæ, optimè concludit. *Postquam ius alicui rectè acquisitum est ad aliquam dignitatem, vel Prælaturam, siue beneficium, eidem licet, media etiam pecunia, impedimenta iniusta remouere, sine nota simoniæ; nempe si quis indebitè obstaret, ne legitimè electus confirmatorem adiret, aut in possessionem iam confirmatus admitteretur.*

Vlterius procedens Sotus vbi supra, *§. circa hæc autem insurgit*, mouet, & resoluit sequentem dubitationem.

57 *Vtrum ad cauendam iniquam † electionem, quæ Ecclesiæ nociua est & perniciosa, liceat pecuniam offerre? Caietanus in illa noua quæstione primi quodlibeti, asserere non formidat in electione Pontificis maximi, si liquido constiterit electionem in indignum declinare, vt Ecclesiæ pestilentem, licere oblato pretio huiusmodi electionem cauere: hoc enim esset Ecclesiæ vexationem redimere. Sed tamen ad eligendum, inquit, bonum, id non licet. Et quidem vsque adeo in priorem sententiæ partem arbitror consentiendum, vt etiam posteriorem crediderim esse temperandam. Enim vero tanta pernicies est, & atrox Ecclesiæ diuexatio, si non eligatur dignus, ac si eligatur indignus: quoniam inter hæc non est medium. Quocirca vbi duo essent tantum, inter quos nutaret electio, quorum vnus esset dignus, & alter indignus, vt liceret pretio indignum repellere, liceret profectò electionem ad dignum inflectere, quia repulsio vnius, esset electio alterius. Arbitror enim, vt supra dicebam, quod licet huiusmodi spiritualia vendere, omnino sit intimè malum, redimere tamen non vsque adeo, quin extrema necessitas licitum id possit facere.*

Quapropter vbi multi essent digni, neutiquam liceret pretio ambire vnius electionem. Imò quamuis alij essent alijs digniores, non liceret id in fauorem dignissimi facere; quoniam vbi dignus speratur eligendus, non ingruit extrema necessitas eligendi alium, quæ sola huiusmodi largitionibus, simoniam aspergit. Hæc ille.

Pro maiori amplitudine, atque declaratione eorum quæ superius in hoc Capitulo tradita fuere, est animaduertendum, qualiter *in cap. postquam, tit. de electione*, in text. adiuncta gloss. & Doctores *ibidem*, † si nascatur difficul- 58 tas aliqua in electione Prælatorum omnium,

nium, sola excepta electione summi Pontificis, per Superiorem, ante confirmationem examinari omnino debent, vt latius superius dictum est in hoc capite.

Electus in controuersia, non debet confirmari lite pendente; *de restitut. in integrum, cap. cum venisset in fine*, Gloss. *ibidem*.

Et pariter quoties in magna diuisione celebrata est electio alicuius Prælati, præsertim regularis, inter quos summa vigere deberet animorum concordia, quamuis electio sit facta à maiori parte, sine tamen magno excessu votorum, vel meritorum ipsius electi, maximè opponente, & instante contra prædictam electionem, minori parte parata ad probandum quod opponit; iustè quidem nisi cessent oppositiones, potest & forte debet confirmator abstinere à cõfirmatione, & de consilio discretorum infringere, siue cassare electionem iam celebratam in discordia, & tumultu, ex Glossa *in cap. si quando tit. de electione in 6.* Azorius, *par. 2. instit. moral. lib. 6. de 4. decalogi præcepto, cap. 14. §. 11. quæritur*, quod etiam docuerant summistæ antiqui, præsertim Angelus, Siluester, Tabiena, & alij, *tit. electio, & confirmatio*.

59 Quærentibus, quid operentur, † & quem effectum habeant verba posita in Breui Apostolico, concesso Reuerendissimo Patri Magistro Generali Ordinis Prædicatorum à Paulo V. Fratri Seraphino Sicco Papiensi, vt possit videlicet supplere, ad titulum reformationis, quoscumque defectus electionis canonicæ, dummodo illi constet de voluntate eligentium: Respondendum est, quod per supradicta verba conceditur Reuerendissimo Patri Generali, vt quoties iudicauerit expedire, intuitu tamen reformationis, possit electionem confirmare de iure positiuo, propter defectus aliquos etiam essentiales, in iure inualidam; dummodo tamen de iure naturali sit valida, & seruata sit forma quoad essentialia, cap. quia propter, de electione; & eidem constet de consensu, & voluntate eligentium vltra medietatẽ circa personam electam: Tunc, & eo casu, non obstantibus defectibus alijs multis de iure positiuo essentialibus, potest confirmare electionem factam modo supradicto. Ita exponunt clausulã, de qua supra, quæ in alijs Breuibus inuenitur, Auctores grauissimi, in specie Compostell. *in cap. quod sicut, de elect. num. 15.* & Anchar. *ibid. col. 4. §. ad 2. vers. alij dicunt*. Et Innoc. *ibid. nu. 8. vers. si autem*.

60 Quamuis superius cap. 3. † fuerit aliqualiter tactum dubium illud valdè ab electoribus desiderabile; vtrum scilicet Prouinciales, siue Ministri, vel Generales possint ad eorum libitum electoribus proponere aliquas personas determinatas, vt vnus ex illis necessario eligi debeat cum exclusione aliorum, declarando etiam electionem ex nunc pro tunc aliter factam, nullam, & irritam: hic tamen breuiter ad multorum petitionem, præfati dubij resolutionem posui, quæ in paucis consistit.

Hanc enim difficultatem resoluit negatiuè Roderic. *tom. 2. quæst. Regul. q. 51. art. 11.* Pro qua resolutione negatiua cumulat nonnullas rationes, atque Doctorum auctoritates, cum sequenti tamen cautela, quando non interuenit specialis necessitas, & sanctæ Sedis Apostolicæ auctoritas super hoc specialiter collata. Ad idem faciunt illa quamplura adducta à Miranda, *in suo Manuali tom. 2. q. 23. art. 22.* præsertim *concl. 1. & sequentibus*. Pro qua resolutione negatiua, præter multos textus sacrorum Canonum, citat Bullam Pij V. *Pastoralis officij*, &c. & constitutionem Capituli

pituli Generalis Toletani sui Ord. Minorum de Obseruantia, *cap.7. § de elect.*

Quam resolutionem confirmant quoque, & magis augent tradita à Panorm. *in cap.licet, de elect.num.7.* vbi cumulatis auctoritatibus aliorum grauiorum Doctorum inquit, *Si Electores compellantur à Superiore eligere personam, siue personas determinatas, tunc, & eo casu si eligatur vnus ex specificatis, electio est nulla*; subdens, *est enim euidenter contra significatum huius vocis, Electio, siue eligere: nam eligere, est vnum ex pluribus voluntarie capere. quare cessat electio vbi adimitur Electoribus libertas nominandi quem idoneum iudicauerit, cap. vbi periculum, in 6. de elect. §. ceterum.*

In Ordine verò Prædicatorum cuncta hæc clariora, atque certissima sunt, vti est videre in Constitutionibus eiusdem Ordinis *dist. 2. cap. 2.* cui titulus est *de elect. Prioris Conuentualis*, in declaratione text. 4. *sub littera n*, vbi maximè commendatur libertas electionis, & adducitur Statutum Capit. Bonon. 1564. ac etiam Romani 1608. tandem præsupposito casu realis necessitatis verbatim habetur: *Quare vbi non fuerit peculiaris necessitas, nullus Electoribus proponatur. Quod si necessarium esse existimabunt, non pauciores, quàm tres in singulis electionibus proponant. Ceterum si Electores alioquin dignum (quamuis non de propositis) elegerint, eam tamen electionem confirmator, diuini iudicij memor (nisi iusta subsit causa) confirmare non differat.*

Imò secundùm doctrinam Nauar. *in suo manuali, cap. 17. num. 19.* & *cap. 22. num. 51.* & *lib. 1. consil. tit. de elect. cons. 5.* superius adductam, in cap. 3. nu. 4. puniri debent Superiores auferentes libertatem Electoribus eligendi quem voluerint modo supradicto, vltrà peccatum mortale: quod confirmat Roderic. *in sua summa, tit. de elect.* 103. & Panorm. *in præcitato cap. 3.* latiùs adductus, præcipuè cum id procedat ex defectu auctoritatis.

Tandem sacra Congregatio Concil. Trident. requisita, *An stante libertate electionis, liceat Prælato Superiori proponere duos, vel tres, ex quibus necessario vnus eligatur.*

Respondit: *Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum censuit, non licere.*

Robertus Card. Vbaldinus.

Locus ✠ sigilli.

Hinc est quòd in Breuibus Reuerendissimis Generalibus Ordinis Prædicatorum concessis, occasione visitationum à Summis Pontificibus Rom. præcipuè verò à tempore Pauli III. vsque ad Paulum V. inclusiuè, quæ ego ipsemet sæpius vidi, ac legi, datur eisdem specialis facultas, vt intuitu reformationis possint proponere Electoribus non minus quàm tres idoneos ad reformationem, cum exclusione aliorum. Et spatio viginti circiter annorum, vidi semper, quòd non fuerit facta propositura cum exclusione aliorum absque speciali licentia, & auctoritate sanctæ Sedis Apostolicæ. Quamobrem cõtrarium facientes, tanquã vsurpatores auctoritatis maiorum suorum, veniunt puniendi; atque priuilegium confirmationis pro aliquo tempore, meretur amittere, cùm permissa sibi abutatur potestate: 11. q. 3. *cap priuilegium.*

61 Quid autem dicendum sit de vsu, atque consuetudine earum Religionum, cuius mos est † vt Generales personaliter intersint electionibus Ministrorum, siue Prouincialium, aut Commissarij per ipsos Generales ad hoc specialiter destinati. Id enim videtur de se auferre libertatem Electoribus, qui saltem ob timorem reuerentialem frequenter, ne dicam semper, eligerent non quem voluerint

fuerint ipsi, sed quod placuerit eorum Generali, siue Commissario ab eo transmisso: qui metus reuerentialis ne vlterius progrediar, ex sententia Nauarri *tom. 1. consiliorum, cons. 5. num. 2.* superius relata cap. 10. de se est sufficiens reddere electionem nullam. & *num. 3. eiusdem cons.* referens se ad ea, quæ docuerat in suo manuali *cap. 17. nu.* 30. & *cap. 22. num. 51.* vniuersaliter concludit, quòd *omnis metus etiam non iustus, reddit actum nullum, & inualidum*. Quæ omnia confirmantur ex adductis superius ad cap. *de Scrutatoribus*, quæ ad hoc propositum sunt diligenter ponderanda, eò magis quia consuetudo omnis, per quam læduntur, siue tolluntur substantialia electionis, inter quæ illud est præcipuum de omnimoda libertate, tanquàm irrationabilis omninò venit extirpanda, prout deducitur ex textu *cap. cum Monasterium; cap. cum terra*; adiuncta Gloss. & Doctoribus, inter quos est Panorm. *in dicto cap. cum terra, de elect. num.* 4. dicens, *Non debet attendi ad id quod factum fuit in præterito tempore, sed potius ad id quod de iure fieri debuit*. Ideò iudicium huius relinquo sapientibus, atque timoratam conscientiam habentibus; ad eorum memoriam reducendo, qualiter humanum iudicium mutatur, atque peruertitur timore, atque cupiditatis spe. *11. q. 3. cap. quatuor*.

Hoc vno adnotato, quòd ad Dei gloriam, & Beatæ Virginis, & sancti Patris Dominici, in Ordine Prædicatorum numquam quid tale, absque vrgentissima causa, & sufficienti auctoritate factum est, sperans quòd neque in posterum fiet absque magna necessitate: quo casu, & non aliter constito de reali necessitate reducta ad duos casus tantùm expressos in Constitutionibus eiusdem Ordinis, videlicet magnæ dissensionis inter Vocales, vel quando inter illos nullus in veritate reperitur, qui possit, & sciat dirigere electionem, potest destinari Vicarius electionis, & debet miti; qui Vicarius in vtroque casu semper caret voce passiua, neque iurisdictionem habet regulariter super Vocales.

62 Percunctantibus verò, † An omissio in scrutinio, siue decreto electionis trãsmittendo confirmatori, illius clausulæ, *(Cum essemus e. g. viginti vota, talis electus habuit duodecim vota)* nullam, siue irritam faciat electionem? Respondetur per sequentes propositiones, quarum prima est.

Si in rei veritate omissa fuit in actu electionis à scrutatoribus collatio numeri ad numerum, ex qua collatione colligitur electio legitima huius, vel istius; electio profectò talis, nulla, & irrita est. Ratio desumitur ex contentis *in cap. in Genesi, de elect.* vt expressè tradunt quamplures celeberrimi Doctores *in eod. cap.* præsertim Antonius de Butriò *num. 1. 2. &* 4. & præsertim *num. 20.* vbi expressi tradit, prædictam collationem esse simpliciter de forma electionis; addens etiam quod vnanimiter sit quis electus, quã dicit esse communem sententiam Doctorum.

Secunda propositio. Præsupposita prædicta collatione realiter subsequuta sufficit vt Confirmator ex decreto, siue scrutinio in scriptis redacto, & ex alijs litteris firmatus à Scrutatoribus, possit concludere, quod electio fuerit celebrata à maiori parte Vocalium præsentium: hac tamen adiuncta conditione, siue qualitate; dummodo aliunde non appareat contrarium. Hanc propositionem cũ prædicta qualificatione colligit Ant. de Butrio *cap. Ecclesia, de elect. num. 7.* dum inquit: *Non apparente contrario sufficit ad validitatem electionis concludere, quod electio sit celebrata à maiori parte Vocalium*.

Ad obiectionem illorum, qui ex dispositione cap. nihil, de elect. dicunt, Confirmationem esse faciendam cum causæ cognitione, ac examine, tam electi, quàm formæ electionis; quod examen necessariorum ad formam, non videtur posse expleri in causa omissionis clausulæ, de qua supra: Respondetur negando consequentiã: quia pro examine faciendo à confirmatore sufficit, vt ex scrutinio, & litteris scrutatorum possit concludere Confirmator seruatam fuisse formam cap. quia propter, præsertim quoad illud, quod electio fuerit celebrata à maiori parte Vocalium; prout latius in secũda propositione dictum est. Ideo quoties id potest, vel euidenter, vel satis probabiliter colligi, sufficit: præsertim vbi deest oppositio rationabilis, siue malitia apparens: Cùm nõ sufficiat ad hoc vt quis sit ritè electus, quòd habeat maiorem partem, quam alij; sed oporteat vt habeat maiorem partem omnium eligentium, vel per scrutinium, vel per compromissionem, vel per cõmunem inspirationem, alijs subtilitatibus iuris relictis. ex cap. 2. de elect. Prioris Conuent. in Ordine Prædicatorum, *text. 1. sub lit. a, & b.* licet seruandum sit in electionibus Canonicis Prælatorũ Regularium decretum Concilij Trident. *sess. 25. de regular,* vbi inter cetera decernitur, vt Superiores Regularium, vt omnia rectè, & sine vlla fraude fiant, eligantur per vota secreta, ita vt eligentium nomina numquam publicentur.

Acriter tamen reprehendi debent scrutatores, qui omittunt in decreto electionis Superiorum, præsertim Regularium, illam clausulã de qua supra, cuius expressio est valde vtilis, etsi in illa alia clausula communi includatur, saltim virtualiter; qua dicitur nihil eorum, quæ ad Canonicam requirũtur electionem, fuisse omissum. Hoc non obstante sunt acriter reprehendendi, maximè in Ordine Prædicatorum, cum talis omissio sit de directo contra dispositionem textus 4. de electione Prioris Conuentualis, in quo expressè præcipitur, quod *electores petentes electi confirmationẽ per scrutinium, debent in scriptis redigere totum electionis processum:* vbi sit specialis mentio, vt scribant numerum eligentium, & quot vota tam electus, quam non electi habuerunt. Adde, quod in Formulario Ordinis Prædicatorum, inserto post Constitutiones eiusdem Ordinis, inter alia præcipitur, vt *nomina eligentium scribant, cum numero votorum quem habuit vnusquisque nominatus in tali electione Canonica, in qua aliquis ritè euaserit electus.*

Electus canonicè in Prælatum, ex
63 dispositione Iuris communis, † potest electionem prosequi vsque ad confirmationem, absque nota ambitionis. Io. And. *in cap. publicato de elect. col. fin.* glos. *in verbo post obtentam, in cap. cupientes, in princ. de elect. in 6.* & Domin. *ibidem col.* 4. Card. Mandagotus idem tradit *2. p. sui tractatus de elect. cap. 59. tit. forma septima.* addens ex rescripto Nicolai IV. de quo *in cap. In nomine Domini;* quod potest electus personaliter, & impeditus per Procuratorem, siue Nuncium specialem, instare apud Superiores, etiã apud sanctam Sedem Apostolicam, pro obtinenda confirmatione.

64 Confirmator prouidendo simul † eligit, & confirmat personam ab eo prouisam in ordine ad dignitatem, siue Prælaturam cui prouidet. Innoc. *in cap. cum olim. de caus. possess. & propriet.* Felin. *in cap. eam te, col. 2. & 3. de rescript.* & Panorm. *ibidem.* & *in cap. transmissam, de elect. col. 2.* & Petrus de Baisio *in suo Direct. elect. cap. 44. 3. partis, num. 6.*

Quæ dicta fuere sub nu. 33. huius ca-
65 pitis, † necessariò ex dispositione eiusdẽ Iuris

Iuris communis, & secundum interpretationem celeberrimorum Doctorum veniunt intelligenda, dummodo in electione canonica seruata fuerint omnia, & singula substantialia, de quibus superius in 3. cap. ad initium; & dummodo electio celebrata non sit ipso iure nulla, & irrita, vel de iure annullanda, & irritanda secundum regulas, & documenta latè tradita in cap. 4. ferè per totum. quo casu non licet Electori nec per se, nec per alium prosequi electionem ad effectum confirmationis, cum non possit confirmari electio de iure nulla, vel de iure cassanda; & actus nulliter factus pro non facto habetur. quemadmodum copiosè traditum est superius in eodem præcitato cap. 4. Et si contrarium fiat, per Superiorem coërcendus est pœnis, tamquam agens directè contra dispositionē iuris communis, & indebitè requirens quod iniustum est. Idem quoque dici debet de electoribus proteruè contendentibus vt electio nulla, vel de iure annullanda confirmetur.

Hac tamen animaduersione, quod etiam canonicè electus ad aliquam Prælaturam, si instet præsertim modo affectato, & quasi importunè pro confirmatione, non effugiet saltem apud homines notam ambitiosi, iuxta tradita superius, cap. 9. nu. 17. & 18. cùm nimis de se ipso præsumat, & regimen animarum sit humeris Angelicis etiam formidabile.

Difficultas valde vtilis, & satis frequens, maxime inter Regulares.

AN Regularis rite electus ad aliquam Prælaturam sui Ordinis, & confirmatus à Superiore immediato pariter Regulari, qui tamen noluit Prælaturam, neque confirmationem acceptare, sed vtrumque constanter renuit; in rigore, ac proprietate dici possit confirmatus; anuè per confirmationem non receptam, sed constanter semper reiectam, ante & post notitiam, cessauerit vacantia Ecclesiæ, siue Conuentus, vel Monasterij, aut Collegij, ad cuius præfecturam electus, & eo reluctante, confirmatus fuit? Hic enim casus extendi potest ad omnes confirmatos pro quacunque Prælatura, siue officio, vel beneficio, præsertim curam siue regimen animarum habente.

66 Huic difficultati † videtur respondendum negatiuè. Quæ responsio negatiua censetur proculdubio verior, ferè communiter ab omnibus, ex his præsertim quæ tradit clarius inter alios Azorius *par. 2. instit. moral. lib. 6. de quarto decalogi præcepto cap. 16. ad exordium*, vbi inter nonnulla ex Abbate, & alijs *in cap. 2. de translat. Episcopi*, inquit. *Per confir-*
67 *mationem † inter Præfectum* (hoc est confirmatum) *& Ecclesiam contrahitur vinculum, quod sine legitima Superioris auctoritate non soluitur*. Sed confirmatus, qui non acceptauit in continenti, sed renuit, in proprietate sermonis non est, neque dicitur Præfectus Ecclesiæ, nec cum illa contraxit vinculum, vt omnes libenter concedunt. Igitur secundum nomen, & vocem tantum, dici potest confirmatus, in re tamen, & in facto non est confirmatus; quia confirmatio in tali casu non sortitur finem, siue effectum suum, de quo immediate, nisi acceptetur.

Docet etiam Azorius, vbi supra, *con-*
68 *firmationem † esse titulum Canonicum, quo quis ius acquirit in beneficio*; & proportionaliter in Ecclesia vel Monasterio, ad cuius Prælaturam est electus ille qui eo inuito confirmatur. Verum regularis, de quo in casu proposito, ex renuncia-

tione electionis, & confirmationis, nullum ius acquisiuit ad Prælaturam, ad quam erat electus, & confirmatus; igitur nominaliter tantum, non autem in re, & in proprietate, ac formalitate sermonis, talis dicendus est verè confirmatus.

Addit trio Azorius, vbi supra, §. *tertio quæritur*, declarans ex auctoritate Canonum, & iuris peritorum, præsertim *ex cap. nosti*, & *cap. transmissa, de electione*, & *cap. inter corporalia, de translat. Prælat.* quod superius dixerat, confirmatum contrahere vinculum, dum inquit. *Per*
69 *confirmationem spirituale † coniugium inter Ecclesiam, & Pastorem, quod erat electione inchoatum, perficitur, & consummatur*. Sed regularis, de quo supra, per reiectam confirmationem nullum spirituale coniugium, nec perfecit, nec consummauit; imò quod inceptum erat per electionem, penitus (quantum in se est) dissoluit, & à se omnino abdicauit. Igitur in rigore, & proprietate sermonis, non potest dici confirmatus; sed tantùm abusiuè. Et quia nomina sim-
70 pliciter † prolata exponi debent in sensu proprio, & formali, ideo de illo non est verum dicere simpliciter, sed tantum secundum quid, quod sit confirmatus. Quibus fauet doctrina superius adducta in hoc cap. §. *electus de iure communi*, & clarius, § *in cap. Neapolitano*. In quo §. refertur ad verbum declaratio textus tertij Capituli de electione Prioris Conuentualis in Ordine Prædicatorum, in qua expressè dicitur, quod *ele-*
71 *ctus Canonicè, & † confirmatus, cuique factum sit præceptum formale de acceptatione, si tamen renuat, nunquam est Prior, nec aliquod ius acquisiuit*. Et in declaratione eiusdem textus, §. *item declaramus*, traditur, quod ille qui confirmationi factæ non consensit, non est absoluendus, sed sufficit electionem cassari, *vt Electores libere alium eligere possint, sicut fuit declaratum apud Victoriam* 1321. *& apud Tolosam* 1304. Igitur euidentissimum est, in Ordine Prædicatorum, quod cófirmatio, nisi acceptetur, non aufert vacantiam talis Prioratus; sed adhuc eadem vacantia perseuerat, quæ antea erat, & est, ac si nullus, in re, fuisset confirmatus; quia confirmatio non est sortita suum effectum, qui est acceptatio Prælaturæ.

Hoc totum etiam contentum in responsione negatiua, paulò superius adducta, videtur certum, & vndequaque manifestum in eodem Ordine Prædicatorum, nedum cap. de elect. Prioris Cóuentualis, & electione Prioris Prouincialis; verum id colligitur etiam in Capitulis Generalibus, præsertim Veneto 1502. tit. *Declarationes*, nu. 2. vbi loquendo de assignatis infra mensem in aliquo Conuentu, in quo in proximo facienda est electio Prioris, ideo ibi non habent vocem: & verba faciendo de electione confirmata, siue de confirmatione electionis, dilucidis verbis explicat veram confirmationem dici, quæ suum sortitur effectum; & declarans, quis qualisuè si effectus confirmationis,
72 subdit, *quando † confirmatus acceptauerit*.

Ecce quomodo in Ordine Prædicatorum nequit in rigore, & formalitate sermonis, quis dici confirmatus, nisi acceptauerit confirmationem;

Hinc est, quod in locis præcitatis Constitutionum eiusdem Ordinis, semper durat vacantia Prioratus, & instat electio, quousque electus, & confirmatus acceptauerit; quo tempore, nequeunt fieri assignationes vocalium de nouo, neque additio vel diminutio votorum, ad tollendam omnem, & quamcunque suspicionem doli, & fraudis; nisi in casibus in eadem Constitutione expressis; super quo, vt habetur in Constitutioni-

bus

bus eiusdem Ordinis nouissime Barchinonæ impressis 1620. *dist.* 2. *cap.* 16. *in declaratione textus quarti* §. *item declaramus, vers. & de hoc Prouinciales*, in Capitulo Romano 1601. & Vallisolet. 1605. ex Clementis VIII. Constitutione, admoniti fuerunt.

Ad obiectionem verò eorum, qui dicunt partem siue responsionem affirmatiuam esse probabilem, præsertim, ex verbis Statutorum Ordinis Prædicatorum. Respondetur, satis sufficienterque constare ex adductis, totum oppo-
73 situm; ideo &c. Ad eorum † autem replicam, qua contendunt id probare ex verbis additis in Capitulo Generali Vallisolet. 1605. ad decretum Clementis Octaui de non faciendis assignationibus vocalium infra duos menses, ante vacantiam Prioris, siue Prioratus, statuendo quod assignati contra dispositionem decreti, de quo supra, non habeant vocem donec aliquis fuerit confirmatus; ponendo vim in verbo illo, *confirmatus*, sine alia additione acceptationis, vel non acceptationis: quæ additio Capituli Vallisoletani habetur in actis ipsius, *tit. acceptationes, num.* 2. Breuiter Respondetur primo, quod lex noua secundum regulam communem debet
74 interpretari † per antiquam, nisi contrarium in illa habeatur: verum antiquior est illa Capituli Veneti, igitur ex illa & per illam explicari debet additio Capituli Vallisolet. Eo magis, quia illa Capituli Veneti est per modum declarationis, quæ proculdubio habet maiorem vim, & efficaciam, quam illa simplex additio Capituli Vallisolet. Secundò ad idem respondetur, quod decretum Clementis VIII. vna cum additione Capituli Vallisolet. non inducit nouum ius, neque mutat ius antiquum, de quo in Capitulo Veneto; sed solum, ac tantum extendit tempus de non faciendis assignationibus, quod erat vnius mensis ante vacantiam Prioris, ad duos menses, firmis manentibus alijs in dicta declaratione Capituli Veneti, vt expresse, & palam indicant verba declarationis textus 4. cap. 16. dist. 2. Constitut. Ordinis Prædicatorum sub litt. C, quæ sunt.
75 *Declaramus † quod, vt supra dictum est, cap. 2. de electione Prioris Conuentualis, ex Constitutione Clementis VIII. duobus mensibus ante tempus electionis, noua assignationes, ac mutationes fieri non possunt. Cùm autem tempus electionis sit mensis, qui incipit à die, quo nota fuit carentia Prioris, sequitur vt per duos alios menses, antequam iste mensis electionis incipiat, tales mutationes, & assignationes fieri non possint: Apud Viennam etiam* 1282. *& apud Burdegalam* 1287. *& Bononiæ* 1315. *ordinatum fuit, ne à die quo fuit nota carentia Prioris Prouincialis, vsque ad completum mensem, quod est tempus constitutum ad eandem electionem, assignationes, & mutationes Fratrum non possint fieri*. Et post pauca subditur. *Cùm certo sciri possit tempus vacationis, seu absolutionis Prioris, fieri non possunt noua Fratrum assignationes infra duos menses, eandem absolutionem, seu vacationem antecedentes, vt supra dictum est*.

Ad importunam verò interrogationem eorum, qui subtilius exquirunt quid de assignationibus factis ac præsentatis, atque publicatis, vno tantum, vel altero die antecedente tempus duorum mensium ante vacantiam Prioris in Ordine Prædicatorum: Respondendum est, quod quoties id fiat, præexistente aliqua causa reali, præsertim in subrogatione aliorum Regularium, qui antea inseruiebant in illo Conuentu, Deo & Religioni; cum tunc, & eo casu Prouincialis, siue alius Superiorum vtatur iure suo, nulla prorsus, simpliciter loquendo, potest, aut debet præsumi fraus, & mali-

malitia: ita communiter omnes. Si verò id fiat absque causa, & supra numerum consuetum Conuentus, ac sine vrgenti necessitate, nulla causa reali existente nouæ assignationis, & mutationis, concurrentibus insuper actibus insolitis, & valde affectatis, legitime potest dubitari, & opponi de fraude & malitia, in ordine ad futuram electionem, vt considerauit Rota Romana, *in decisionibus Illustrissimi Cardinalis Seraphini, decis.771. num.5.* & in alia decis. pariter impress. *326. nu.36. coram Gregorio Decimoquinto*. Quæ fraus, stantibus coniecturis bene fundatis, passim dicitur concludenter probata, ex decisionibus eiusdem Cardinalis Seraphini *660. n.3.* Rot. *decis.57. nu.1.* & *decis.140. num.1.* impress. post primum lib. Consil. Farinac. Mantica *de tacitis, & ambiguis, lib.4. tit.23. nu.3.* & *lib.8. tit.17. num.8.* Quo casu excludi possunt hoc modo assignati ab electione (si id probatum sit;) vel si virtute horum quis euasit electus, electio potest, & fortè debet omnino cassari.

Præcedens difficultas præsupponit resolutionem alterius, an videlicet † sit
76 in potestate electi non consentire electioni de se factæ, ac renuere confirmationem iam secutam. Quę communiter ab omnibus traditur affirmatiuè, quæ resolutio affirmatiua fundatur in text. sacrorum Canonum, *tit. de electione, & electi potestate*, & *tit. de renunciat.* præsertim *cap.10. nisi cum pridem*, & Doctores communiter *ibidem*.

Eamdem resolutionem euidenter confirmant tradita à S. Thom. *quodlib. 5. q.11. art.22. per totum*, vbi *in argum: sed contra*, adducit sentētiam sancti Gregorij 28. Moral. dicentis, *quòd Prælatio per meliorem intentionem fugienda est*. Et in responsione ad primum argumentū, animaduertit S. Thomas, quòd illud S. Gregorij 12. moral. ita legendum est; *Potestas cum percipitur, non est amanda ex libidine, sed ex longanimitate toleranda*, vbi etiam *in corp. & in resp. ad argum.* adducit ad idem auctoritates sacræ Scripturæ, & Doctorum.

Tota itaque difficultas adductæ resolutionis in hoc consistit, an Regularis ritè electus ad aliquam Prælaturam vel officium sui Ordinis, & à suo Superiore immediato legitimè confirmatus, possit non acceptare, imò renuere iam factam confirmationem de sua persona. Cui etiam difficultati pariter occurrendum est responsione seu resolutione affirmatiua. Pro veritate cuius resolutionis faciunt vltima verba D. Thomæ *in corp. præcit. art.* quæ palàm, & manifestè competunt indifferenter electis ad aliquam Prælaturam etiam regularem: & sunt. *Quia ergo valdè difficile est, purgatum se quemlibet posse agnoscere, Prælationis officium tutius declinatur; non tamen pertinaciter, cum ad suscipiendum hoc superna voluntas agnoscitur*.

77 Ille autem † dicitur pertinaciter renuere confirmationem, qui nullam legitimam veram, & realem causam assignat Superiori, licet occultam. Quæ moderatione atque explicatione ab omnibus communiter admissa, præsertim à D. Thom. *vbi supra*, & à Richar. *in 3. quodlib. quæst.21.* nedum confirmatur resolutio proposita, verum etiam fieri potest satis ad argumēta contrariorum.

78 Eamdem sententiam † affirmatiuam clarè indicant tradita in constitutionibus Ordinis Prædicatorum, *cap. de elect. Prioris Prouincialis, & Prioris Conuentualis*, quæ pro maiori parte adducta fuere superius in resolutione prioris difficultatis de Regulari confirmato renuente acceptare cōfirmationem. Idem docet Richard. *in 3. quodlib. quæst.21.* per sequentia verba relata à Miranda in

suo Ma-

suo Manuali, to. 2. q. 23. art. 31. ad primam conclusionem, quæ sunt. *Solummodo in tribus casibus electus tenetur consentire sub pœna peccati mortalis. Primò quādo cogeretur ad id per obedientiam à Superiore, per cap. nisi cum pridem. Secundo quando secundum iudicium suæ conscientiæ videtur sibi verisimiliter quod non est qui velit, & possit melius salutem animarum procurare, quàm ipse; & ex hoc videt probabiliter Ecclesiæ notabile imminere dispendium.* Et post pauca referens alia verba Richardi vbi supra, inquit. *Dicit tamen quòd si quis per obedientiam non cogitur, nec imminet probabile periculum Ecclesiæ, si refugit per viam licitam propter pigritiam, peccat mortaliter; si autem id faciat propter humilitatem, reputans se indignum, non peccat, quin verò meretur. & cum omnibus supradictis concordat D. Tho. quolib. 5. art. 22.* Hæc ille.

An tandem quis electus in Prælatum melius agat, dum assentit, siuè acceptando, vel potius renuendo confirmationem? hanc difficultatem breuioribus verbis, sed clarioribus resoluit S. Tho. vbi supra, *ad initium, corp. praci-tati art. 22. quodlib. 5.* dum inquit. *Si enim intendit aliquid temporale, puta honorem, diuitias; excutere se à iugo religionis, manifestum est quòd est praua intentio; vndè melius faceret, si non assentiret. Si autem intendit profectum Ecclesiæ, sic planum est quòd bona est intentio.* Statim atque immediatè subdens, *Vnde Augustinus dicit 19. de Ciuit. Dei: In actione non amandus est honor in hac vita, siue potentia, sed opus ipsum, si rectè, atque vtiliter fit, id est vt valeat ad salutem subditorum.*

Summa Cap. XV.

1 *Electio Diffinitorum, ac sociorum Priorum pro Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus, celebrari debet per vota secreta, exceptis tamen socijs assignandis à Diffinitorio Capituli Prouincialis, Diffinitori iam electo pro futuro Capitulo Generali.*

2 *Munus Diffinitoris nequit conferri Fratribus extraneis, ab illa Prouincia, pro qua diffinire debent in Capitulo Generali.*

3 *Translatio Fratrum de vna Prouincia in aliam, per affiliationem, non potest fieri in Ordine Prædicatorum, nisi per Magistrum Ordinis, vel per Capitulum Generale.*

4 *Electio Diffinitorum, & Sociorum fieri debet à maiori parte eligentium vltra medietatem, & per scrutinium, & nu. 7. 9. 18.*

5 *Suppriores actuales Conuentuum, nequeunt eligi in socium Prioris, pro Capitulo Prouinciali.*

6 *Idem non potest eligi in Diffinitorem duorum Capitulorum Generalium, neque Prouincialium immediatè sequentium.*

8 *Prouinciales non possunt eligi in Diffinitores Capituli Generalis, neque deputari in socios Diffinitorum: Secus autem, de Prioribus actualibus.*

10 *Assignatur modus quo eligi debent Diffinitores Capituli Prouincialis.*

11 *Authoritas Diffinitorum quanto tempore duret.*

12 *Statuitur quid agendum, casu quo instet electio Magistri Ordinis, neque suppetat tempus celebrandi in aliqua Prouincia Capitulum Prouinciale, ante dictam electionem Generalis.*

13 *Declarantur illa verba Clement. VIII. Ne possint scilicet duo Prouinciales filij eiusdem Prouinciæ habere vocem in electione Magistri Ordinis Prædicatorum: & recensentur super hoc aliqui casus in particulari, nu. 14.*

15 *Quomodo sit eligendus socius Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale.*

16 *Nullus vocalis potest eodem anno eligere in diuersis Conuentibus Socium Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale: qui Socius debet habere triginta annos, & debet esse ex assignatis, & commorantibus in eodem Conuentu tempore electionis; & idem nequit eligi in Socium Cap. Prouincialis ad duo immediatè Capitula.*

17 *Quænam sit differentia, quoad modum eligendi, inter Socium Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale, & Diffinitorem Capituli Generalis.*

19 *Fratres habentes officium, ratione cuius possunt se subtrahere ab obedientia Priorum, etiam quod ob eorũ commoditatem commorentur in Conuentu, nequaquam admitti debent ad electionem Priorum, siue Sociorum, de quibus supra. Amplia etiam in Pœnitentiarijs S. Mariæ Maioris de Vrbe. num. 20.*

21 *Electio facta de vno præsente, qui habuit vota à maiori parte vltra medietatem tantum, si inter Electores aliquis elegerit inhabilem, & consequenter amiserit vocem pro illa vice; talis electio præsentis, est valida.*

22 *In Ordine Prædicatorum non permittuntur particulares consuetudines præter Constitutiones, &c. & Prælati, qui eas tolerant, absoluendi sunt ab eorum officijs.*

23 *Resoluitur quædam apparens contradictio, in verbis Constitutionis Ordinis Prædicatorum, cap. 3. dist. 2. circa Priorem Conuentualem, an præstare, vel non præstare possit votum in electione sui socij, pro futuro Capitulo Prouinciali.*

24 *Assignatur differentia inter Capitulum Prouinciale, & electionem Prouincialis.*

25 *In illis Conuentibus, in quibus non permanserunt toto anno assignati duodecim Fratres, & ex illis sex Vocales vltra Priorem, nequit eligi Socius Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale. & num. 26. 28. 29. & 30.*

27 *Explicantur duo textus in Constitutionibus Ordinis Prædicatorum, qui videntur inter se contrarij super adductis num. 25. de electione Socij Prioris, &c.*

31 *Adducitur Decretum sacræ Congregationis Cardinalium negocijs Episcoporum, & Regularium præpositorum, super necessitate numeri duodenarij in Conuentibus, &c.*

CAP. XV.

De electione Diffinitorum, & Sociorum Priorum euntium ad Capitulum Generale, vel Prouinciale Ordinis Prædicatorum.

PRæter illa, quæ traduntur in Statutis Ordinis Prædicatorũ, circa electionem Diffinitorum Capituli Generalis, & Prouincialis, ac Socij Priorum euntium ad Capitulum Prouinciale, dist. 2. cap. de electione Prioris Conuentualis, Prioris Prouincialis, & Diffinitorum, tam Capituli Generalis, quàm Prouincialis, duo sunt præsertim digna non modica ponderatione.

1 Primum est, quod † electio supra-nominatorum, iuxtà tradita in Concilio Tridentino, sess. 25. cap. 6. debet fieri per vota secreta, & per schedulas, modo supra explicato in cap. 3.7. ac 13. exceptis tamen socijs assignandis à Diffinitorio Capituli Prouincialis, Diffinitori Capituli Generalis in anno Diffinitorum, & Prouinciali in anno Prouincialium; qui possunt designari per fabas, vel in voce, à Diffinitorio Prouinciali, iuxta laudabilem Prouinciarum consuetudinem: Qui insuper debet habere litteras testimoniales, alioquin non admittantur, vt dicitur ibid. & in Capitulo Generali Romano 1571.

&Bo-

& Bononien. 1564. & alio Rom. 1601.

Secundum vero est illud, quod legitur in declaratione text. 6. *cap. de electione Diffinitoris Generalis, & Prouincialis,*
2 videlicet, † *Frater qui est de aliena Prouincia, etiam quod manserit per annum in aliquo Conuentu, vel Conuentibus alterius Prouinciæ, etsi sit sacerdos, & habeat sex annos à professione, quamuis admitti debeat ad electionem Prioris Conuentualis, & illius Socij euntis ad Capitulum Prouinciale; nequaquam tamen potest, aut debet eligi in Diffinitorem, siue in Socium Diffinitoris, neque in electorem Capituli Generalis, nisi sit illi Prouinciæ pro qua eligendus est, incorporatus, hoc est affiliatus*; vel ex vi suæ professionis emissæ tempore debito, & seruatis seruandis pro aliquo Conuētu eiusdem Prouinciæ.
3 Quam † affiliationem vocant Constitutiones eiusdem Ordinis Prædicatorum, incorporationem, siue totalem, & simpliciter translationem de vna ad aliam Prouinciam; quæ non potest fieri nisi per Magistrum Ordinis, vel Capitulum Generale, addita nunc auctoritate Apostolica, propter Decretum Clementis VIII. de quo fit mentio in Capit. Vallisoleti 1605. *tit. Acceptationes, nu. 2. ad exordium*; ideò in Capitulo Generali Valentino 1596. *tit. Admonitiones, nu. 7.* sequentia habentur. *Admonemus Reuerendos admodum Patres Prouinciales, vt omnino abstineant à translatione Fratrum per affiliationem, potissimè ab alijs Prouincijs ad suas respectiuè; cum translatio ista ad Generale Capitulum, vel ad ipsum Reuerendiss. Patrem Generalem tantummodò pertineat, secundùm nostras leges, & Constitutiones; sine quorum auctoritate factas translationes, siue affiliationes, nullas esse decernimus, & Fratres sic translatos, & affiliatos ad suas remittimus Prouincias.*

4 Diffinitorum, † & Sociorum electio fieri debet à maiori parte Vocalium vltra medietatem eligentium.

5 Suppriores † non possunt eligi in Socium Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale; & Electores illum eligentes debent grauiter puniri, & voce actiua priuari. Ex declaratione text. 6. *de electione Prioris Conuentualis.*

Ex cap. 5. dist. 2. *de electione Diffinitoris Capituli Generalis*, in Ordine Prædicatorum, infrascripta habentur: *Si supersedeatur illo anno à Capitulo Generali, & in sequenti Capitulo Prouinciali alter eligatur, hic erit Diffinitor Capituli; si verò nullus electus fuerit, prior electus, pro Diffinitore legitimo habeatur.*

6 *Nolumus autem † quod qui in præcedenti Capitulo electus fuerit Diffinitor, ad idem officium eligi valeat, in anno Diffinitorum proximè sequenti. Si vero medio tempore decesserit, vel in Prouincialem electus fuerit, & confirmatus, vel aliquo modo impeditus, itaut non possit ad Capitulum Generale accedere, ipso iure, eius Socius, loco eius Diffinitor habeatur; nisi fortè superuenerit Diffinitor, cuius Socius cedet, etiam post inceptam per eum diffinitionem. Quod si simul euntibus ad Capitulum Generale, alter eorum supradicto modo impediri contigerit, primus Conuentus ad quem declinauerit, tenetur ei de competenti Socio itineris prouidere.*

Diffinitores Capituli Generalis in
7 Ord. Præd. per scrutiniū eligi † debent: & ideo prohibitum reperitur, ne Vocales in Capitulo Prouinciali congregati, committant Prouinciali, aut Diffinitoribus Capituli Prouincialis, electionem Diffinitoris prædicti, sed eligantur à maiori parte vltra medietatem, iuxta seriem Constitutionum, prout clarius in Capitulo Generali Bononiæ 1564. imponitur, vt hæc electio fiat iuxta formam electionis canonicæ, traditam à Conc. Trident. Neapoli 1600. statuitur
8 vt † Prouinciales non possint eligi in Diffinitores Capituli Generalis Diffinitorum,

torum, tam primi, quàm secundi, neque etiam deputari in socios eorum: possunt tamen eligi Priores actuales. Si quis autem Prior electus fuerit in Diffinitorem vel socium, propter eius absentiam à suo Conuentu, non debet absolui: & si absoluatur, nulla est absolutio, nisi alia subsit causa realis ab illa distincta, per quam mereatur absolui.

Ex eodem capitulo de electione Diffinitorum Capituli Prouincialis, in Or-
9 dine Prædicatorum, vt aliquis † Diffinitor sit ritè electus, non solum oportet vt habeat plures voces, in comparatione aliorum nominatorum: sed debet habere plura vota vltra medietatem; ex Capitulo Generali Bonon. 1564. & ex declarat. tex. 1. cap. 6. 2. dist. *sub litt. a*.

10 Possunt † eligi simul omnes quatuor, vel sigillatim, vbi eliguntur per nationes; ex Capitulo Generali Rom. 1553. & statim electi locum tenent super omnes Fratres etiam Priores: inter se autem, secundum ordinem graduum, siue Conuentuum antiquitatem. Eorum
11 auctoritas † durat per decem dies, & nō amplius, vt in cap. 9. dist. 2. tex. 7. *de solemni celebratione Capituli*, dicitur quod etiam assignatur tempus Diffinitoribus
12 Capituli Generalis. *Si verò instet † electio Magistri Ordinis, nec suppetat tempus alicui Prouinciæ vt possit celebrare Capitulum Prouinciale in quo facienda est electio Diffinitoris; Electoris Magistri Ordinis, tunc, & eo casu duo Diffinitores præcedentis Capituli Prouincialis à professione antiquiores, debent assumi, vnus pro Diffinitore, alter verò pro Electore; quemadmodum decernitur in capitulo de electione Magistri Ordinis, & clarius in Capitulo Romano 1583. tit. Declarationes, declarat. 3. & si illi duo non supersint, vel legitimo detineantur impedimento, substitui debent loco illorum, alij duo, eiusdem immediati Capituli Prouincialis. Quod si omnes defecerint, vel fuerint impediti, vt non possint ad Capitulum accedere, recurrendum est ad Diffinitores Capituli Prouincialis præcedentis, sicque retrocedendo; quousque Prouincia suis possit gaudere suffragijs, in electione Magistri Ordinis*, ex tex. 3. cap. 4. de elect. Magistri Ordinis Prædicatorum dist. 2. Hoc totum fuit obseruatum in Prouincia Lombardiæ, & Romana, ac in alijs, tempore electionis Reuerendissimi Patris Fr. Seraphini Sicci Magistri Ordinis, in Capitulo Romano 1612. subsequuta.

In quo Capitulo Romano fuit per Illustrissimos ac Reuerendissimos DD. Cardinales Burghesium Protectorem Ordinis Prædicatorum, & Cardinalem de Aracœli, olim Magistrum Ordinis, assistentes in electione supradicti Generalis Sicci, non solum pro illa vice
13 dispensatum, sed pro † semper declaratum auctoritate Apostolica, id quod tit. Acceptationes, in Capitulo Generali Vallisolet. 1605. acceptatione prima habetur ordinatum à Clemente VIII. ne possent scilicet duo Prouinciales filij eiusdem Prouinciæ, extranei tamen à Prouincijs quibus præsunt, habere vocem in electione Magistri Ordinis; itaut eiusdem Prouinciæ vltra tria vota non possint superaddi; hoc esse intelligendum de duobus Prouincialibus destinatis in Prouincijs desolatis, quibus ordinatiè prouidetur per Magistrum Ordinis de Prouinciali, sine præuia electione. Si vero vnus creatus fuerit Prouincialis in vna ex prædictis Prouincijs, & alius filius eiusdemmet Prouinciæ fuerit electus in Prouincialem alterius Prouinciæ, sed ex vi electionis confirmatus, etiam si sint ambo filij eiusdem Prouinciæ, possunt, & debent admitti tanquam legitimi vocales, in electione Magistri
14 Ordinis. Imò si † succedat casus, vt duo Patres filij eiusdem Prouinciæ mittantur

tantur

tantur auctoritate Apostolica ad aliquas Prouincias non desolatas, sed solitas eligere Prouincialem; ob defectum tamen personarum electarum, vel ipsarum electionum, vel alia rationabili atque vrgente causa: in tali casu, pariter debent admitti vt legitimi vocales ad electionem Magistri Ordinis, etiam quod sint extranei ab illis Prouincijs quibus præsunt, & quod sint filij ambo, vnius, & eiusdem alterius Prouinciæ. Quæ omnia fuerant antea redacta in praxim de facto, in Capitulo electionis Reuerendissimi Magistri Ordinis Fr. Augustini Galamini, nunc Cardinalis de Aracæli, sequuta maxima vnione, & mirabili cócordia, Romæ die 25. Maij 1608. & in Capitulo electionis præsentis Reuerendissimi Magistri Ordinis 1612. In prima enim electione fuere admissi tanquam legitimi vocales, vltra Prouincialem ac Diffinitorem, & Electorem Prouinciæ Romanæ, Pater Magister Fr. Thomas Margotinus, eo tempore Prouincialis Regni, datus à Patre Magistro Fratre Ludouico Ystella, tunc temporis Vicario Reuerendissimi Generalis Xauierre, postea Cardinalis absentis ab Vrbe, ac existentis extra Italiam, quia vocales Prouinciæ Regni die statuta à Constitutionibus, non elegerant aliquem canonicè in Prouincialem; & Pater Magister Frater Dominicus de Barbarano, qui tunc Prouincialis Prouinciæ Bohemiæ erat, auctoritate Apostolica sine præuia electione, institutus.

In Capitulo verò electionis Reuerendissimi Sicci 1612. fuerunt pariter admissi vigore supradictæ declarationis, vltra Prouincialem ac Diffinitorem, & Electorem Lombardiæ, Pater Magister Frater Angelus Brixius, actualis Prouincialis Terræ sanctæ, & Pater Magister Frater Baptista Baccarinus, Prouincialis Prouinciæ S. Thomæ de Apulia, electus à vocalibus eiusdem Prouinciæ, & ex vi electionis confirmatus; & Pater Magister Frater Paulus de Callio Prouincialis Calabriæ, electus pariter & confirmatus, eodem modo quo ille Prouinciæ Apuliæ: & omnes isti tres prænominati erant filij eiusdem Prouinciæ Lombardiæ; supradictaq. declaratio bis iam nouissimè executioni demandata, prout supra, est valdè cóformis Statuto Clementis VIII. expresso in Capitulo Vallisoleti vbi supra, vt potest colligi ex verbis ipsis illius citatæ acceptationis primæ, si diligenter expendantur.

Quibus addi potest casus expressus in eisdem Cóstitutionibus Ordinis Prædicatorum, cap. 5. de electione Magistri Ordinis in declaratione tex. 3. *sub litt. d*, sequentis tenoris. *Declaramus quod si quis Diffinitorum in Priorem Prouincialem electus, & confirmatus fuerit, talis quantum ad actum Diffinitorij debitum, cum ratione officij Prouincialatus in tali casu electionis Magistri diffinire habeat, reputatur non superstes; & ideò ad diffinitionem alius electus admittetur; sicut fuit declaratum Lugduni 1348. & Barchinonæ 1349.*

15 Socius Prioris,† euntis ad Capitulum Prouinciale, debet eligi per vota secreta, à maiori parte vocalium vltra medietatem; & Electores debent esse ad minus sex vltra Priorem. Vbi enim non sunt sex vocales, non potest eligi socius, Parisijs 1611. ordinat. 10. Vbi verò ad minus non sunt sex vocales, vltra Priorem, pro illo anno non poterit eligi socius pro Capitulo Prouinciali: & licet à minori numero possit eligi Prior, tanquam necessarius pro regimine Conuentus; non tamen de corpore Capituli, Parisijs 1611. ordinat. 10.

Priores etenim electioni socij interesse non debent, cap. de electione Prouincia-

uincia-

uincialis, text. 5. & in declaratione eiusdem text. *sub littera c.*

Imò in declaratione eiusdem text. *sub littera f*, liquido apparet, quod Priores non debent se in electione Socij intromittere, vt fuit declaratum apud Lugdunum 1274. apud montem Pessulanum 1271. & apud Barchinonã 1323. id prohibetur sub pœna absolutionis ab officio, & in Prouincia Romana, & Lõbardiæ, per Ordinationem 12. Illustrissimi Cardinalis Alexandrini confirmatam auctoritate Apostolica.

16 Qui eligit Socium in vno † Conuentu, eodem anno non potest eligere in alio Conuentu Socium, aliter electio est nulla, Parisijs vbi supra Ordinatione 10. super quod extat Ordinatio 12. Cardinalis Alexãdrini pro Prouincia Romana, & Lombardiæ tantum; in qua primò prohibetur auctoritate Apostolica, ne idem eligi possit in Socium Prioris, ad duo immediata Capitula Prouincialia. Hoc est enim conforme Ordinationibus antiquorum Capitulorum Generalium. Nec modo suffragatur pro Prouincia Lõbardiæ declaratio Bononiæ facta à Reuerendiss. Xauierre, in qua asseritur virtute viuæ vocis oraculi sibi facti, fuisse declaratum vt in Conuẽtu Bononieñ non obstante Ordinatione confirmata auctoritate Apostolica, de non eligendo illo qui est actualis Prior in aliquo Conuentu eiusdem Prouinciæ Lombardiæ, possit tamen in eodem Conuentu Bononieñ eligi in Priorem, etiam ille qui est actualiter Prior; cum prędicta oracula fuerint reuocata per S. D. N. Gregorium XV. Idem quoque dicendum est de eligendo in Socium Capituli Prouincialis; nam supradicta declaratio continebat etiam vt idem posset eligi in Socium ad duo immediatè Capitula Prouincialia. De quorum oraculorum reuocatione requisitus idem S. D. N. Gregor. XV. die 30. Decembris, Respondit esse reuocata: etsi postea sacra Congregatio Episcoporum, ac Regularium declarauit non comprehendi consimilia oracula iam vsu recepta; cui credo standum sit, de qua latius cap. 5.

Insuper in eadem Ordinatione prohibetur, ne eligi possit in Socium Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale, minor triginta annorum: quod si secus factum fuerit, declarat totum irritum, & inane. Licet Generalis Xauierre auctoritate Apostolica dispensauerit super illa quoad primam partem tantum, vt latius habetur in litteris patentibus, super hoc ab eo editis, Bononiæ die 18. Decembris 1603. quod scilicet idem possit eligi in Socium Prioris ad duo immediata Capitula.

Pariter si ante mortem, vel amotionem Prouincialis, aliquis Conuentus elegerit socium, non erit verus Socius in futuro Capitulo; sed post mortem, vel amotionem tempore congruo, alius Socius erit eligendus, *ibidem*.

Socius Prioris, euntis ad Capitulum Prouinciale eligi debet ex assignatis, & præsentibus in Capitulo illius Conuentus, cuius Prioris debet esse Socius, distinct. 2. cap. 7. text. 1. in tit. *de Capitulo Prouinciali*, in principio dicti cap. vbi textus inquit: *Capitulum autem Prouinciale appellamus Priores Conuentuales, cum singulis socijs à pluribus de Capitulo suo, vltra medietatem eligentium electis*. Capitulum autem nominat præsentes, & vota præstantes. Itaque esse debebit præsens in Conuentu, & Capitulo eligendus in Socium.

17 Nam supradictus textus hanc assignat differentiam † inter Socium Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale, & Diffinitorẽ Capituli Generalis; quod Diffinitor potest eligi etiam non de Capitulo, & absens. Non sic est autem de

Socio

Socio Prioris Conuentualis: nam consequenter saltem disponit ne in Socium Prioris eligatur absens.

Diffinitor Capituli Prouincialis, siue
18 Generalis, vel Socius † Prioris, ad Capitulum Prouinciale euntis, vt ritè, & sufficienter sit electus, debet habere duo vota ad minus vltra medietatem eligentium. Vide declarat. text. 3. cap. de electione Prioris Conuentualis, quæ diffusè adducitur supra, cap. *de forma electionis:* his enim declarãtur multa adducta in hoc cap. quòd scilicet Diffinitor debet eligi à maiori parte, itaut necesse sit quod habeat duo vota, vltra medietatem, quia eligitur vnus de his, qui sunt de corpore Capituli.

Idem videtur dicendũ de Socio Prioris Conuentualis euntis ad Capitulum Prouinciale, vt patet ex Decreto Pauli Quarti contento in Actis Capituli Generalis 1558. adducto superius cap. 8. Cui Decreto videtur conforme, quod traditur in declaratione text. 1. cap. 2. de electione Prioris Conuentualis, sub littera A: ibi, *Et idem modus eligendi seruetur in electione Prioris Prouincialis, Magistri Ordinis, Diffinitorum Capituli Generalis, & Prouincialis, & Socij Prioris Conuentualis euntis ad Capitulum Prouinciale.*

Per quæ sufficienter declarantur verba textus primi, cap. 7. *de Capitulo Prouinciali, dist. 2.* in hoc eodem Capitulo, superius relata, quòd videlicet, *sufficiat vt Socius Prioris eligatur à maiori parte vltra medietatem.* Quod etiam dicitur de Priore, *text. 1. cap. 2. eiusdem dist. 2.* nam ad tollendas fraudes, & in specie, ad euitandum ne quis ambitiosè seipsum eligat, fuit ordinatum, vt præsens in electione, quæ fit per scrutinium, debeat habere duo vota vltra medietatem.

19 Habentes † dignitatem, siue officium extra Ordinem Prædicatorum, virtute cuius actu sint, vel possint ad minus ad eorum libitum extra claustra commorari, siue ab obedientia Prælati Ordinarij Conuentus se subtrahere, prætextu exercitij illius officij, supra quod officium non habet facultatem Præsidens Conuentus, etiam quod ex permissione tacita, vel expressa, actualiter degat in Conuentu suæ assignationis; tamen ad præscriptum Constitutionum, & Declarationum Capitulorum Generalium Ordinis Prædicatorum, debent carere voce actiua, & passiua, nisi tali concessioni absolutè renunciauerint legitimè, hoc est per instrumentum publicum. Hoc insinuant verba tex. 5. & 6. cap. 13. *de itinerantibus, dist. 2.*

In Declaratione quorum textuum adducuntur duo Breuia Sixti Quarti, quorum tenores habentur in Actis Capitulorum Generalium Perusini 1478. quibus supradicta confirmantur. In quo Capitulo Perusino, ac etiam Veneto 1557. fuit etiam editum Statutum quod *Fratres habentes licentiam officiandi extra Ordinem, quandiu officiauerint, nec cellam, nec vocem habeant.* Et antea ex Decretõ Sixti Quarti, & in Capitulo Romano 1530. declaratione 5. quod *exempti quouis modo ab Ordine, non habeant vocem, nec actiuam, nec passiuam.* Quod totum redditur indubitatum ex dispositione admonitionum Capituli Generalis Romæ 1553. & Ordinationis Capituli Romani 1585. & 1589. relatis in Constitutionibus nouissimè impressis Barchinonæ 1620. in declarat. text. 7. supradicti cap. de itinerantibus, *sub litt. l.*

Supradicta omnia robur, & vim recipiunt etiam ex vsu antiquissimo, & consuetudine immemorabili communi Prouinciarum eiusdem Ordinis: qui vsus & consuetudo, ritè effecit, vt semper fuerint exclusi ab omni electione Priorum, Diffinitorum, atque Sociorum

cuntium tam ad Capitulum Generale, quàm Prouinciale, non solum Fratres habentes officium extra Ordinem Prædicatorum, verum & illi qui intra eundem Ordinem exercent officia Ordinis; quibus durantibus sunt exempti ab obedientia Prælatorum immediatorũ Prouinciarum, & Conuentuum, in quibus etiam vt assignati degunt, vel semper, aut pro maiori parte, vt sunt Prouinciales, Vicarius, Magister Ordinis, Procurator Ordinis, ac eorum Socij; cùm certum sit de Magistro sacri Palatij, Secretario Indicis, & similibus, qui à Sanctissimo, vel à sacra Congregatione omnino dependent, cum in eorum facultate sit commorari extrà Ordinem, & se subtrahere ad libitum ab obedientia Prælati Conuentus, in quo aliquando, vel semper degunt. Hoc idem locum habet in eorum Socijs, propter assignatas rationes, ac etiam propter vsum, & consuetudinem, saltem quoad vocem actiuam, in ordine scilicet ad Socios.

Ad quorum maiorem claritatem ad-
20 ducam, quod † Pœnitentiarij de Vrbe S. Mariæ Maioris, licet sint subiecti correctioni, visitationi, ac obedientiæ, non solum P. Prouincialis Romani, sed etiã P. Prioris Conuentus Mineruæ pro tempore; quia tamen degunt extra claustra, nec subiacent pro omni differentia temporis supradictis, ob distantiam, sed Vicario eiusdem à Prouinciali, vel Priore deputando, nunquam admittuntur ad vocem actiuam in electionibus cuiuscũque generis prædicti Conuentus Mineruæ, etiam quod in dicto Conuentu sint assignati, & ab illo assumpti.

Et die 23. Aprilis 1621. in Consilio grauiorum Patrum, coram Reuerendissimo Patre Generali, idem fuit vniformiter resolutum, ac executioni demandatum, semel atque iterum in eodem Conuentu S. Mariæ super Mineruam; præsertim nouissimè in electione Prioris eiusdem Conuentus facta 1624.

Ad obiectionem vero illorum qui asserunt esse aliqualem vsum, vt ex supranominatis admittantur ad electionem, dummodo degant in Conuentu, sub obedientia Prælati Ordinarij Conuentus, tempore electionis, vel parũ antea.

Respondetur, quod contra dispositionem Constitutionum, & Declarationum Capitulorũ Generalium, non potest allegari vsus, sed solum abusus, iuxta tradita in prologo Constit. Ord. Prædic. qui sunt penitus extirpandi.

Quæ faciunt ad maiorem claritatem huius, require inferius.

In Conuentu S. Mariæ super Mineruam de Vrbe, anno 1621. circa finem
21 mensis Aprilis, fuit electus † in Socium eiusdẽ Conuentus N. à maiori parte vltra medietatem tantum: quare cum esset præsens, debebat habere duo vota vltra medietatem: Sed cum inter Electores vnus fuerit, qui de facto in eadem electione elegerit inhabilem, fuit dubitatum si N. esset legitimè electus in Socium Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale.

Cui dubitationi meritò fuit per Superiores resolutum affirmatiuè, eo quod Elector qui nominauit inhabilem, suam cassauit vocem, cùm elegerit contra formam præscriptam in Ordinationibus Cardinalis Alexandrini auctoritate Apostolica confirmatis; & cecidit à iure eligendi pro illa vice, & ideo non est computandus amplius inter Electores. Vnde ad diminutionem numeri Electorum fuit additio vnius alterius, siue dimidij voti ad fauorẽ electi N. Exempli gratia ex viginti Vocalibus, habuerat vndecim; in casu proposito remanent Electores numero decemnouem: quare vndecim vota faciunt, vt sit rite electus etiam præsens, itaut habeat duo vota, si-

ta, siue vnum cum dimidio vltra medietatem. Et ita fuit etiam resolutum per Patres grauiores congregatos in Capitulo Prouinciali, in Conuentu S. Mariæ ad Quercum Ciuitatis Viterbij; & de facto emisit vocem in electione Prouincialis tanquam legitimus, socius Cõuentus Romani, virtute prædictæ electionis.

Imò Patres ad maiorem claritatem facti, adduxerunt casum electionis Conuentus Perusini, in quo olim omnes præter vnum elegerunt inhabilem de iure, in Priorem, & ille vnus elegit habilem. Re delata ad sacram Congregationem Episcoporum, & regularium, ferunt respondisse, solum illum vnum ritè elegisse, alios vero malè: ideò de rigore iuris, esse sustinendam electionem illius vnius, in quem propter defectum intolerabilem aliorum, deuolutum erat ius eligendi, vt latius patet cap. 4. num. 65.

Sed hic casus inuenitur decisus à gloss. *in cap. si alicuius, tit. de elect. §. illa vice*, per sequentia verba. *Ii qui delinquunt eligendo indignum, vel peccant in forma electionis, priuantur iure eligendi ea vice*. Quod est conforme dispositioni *cap. quia propter, tit. de electione*, & *cap. cum in cunctis*. Vbi *tunc*, id est, *ipso iure*, vt inquit glossa, pro ea vice remanent priuati potestate eligendi, absque alia declaratione.

Pro maiori firmitate illorum quæ paulò superius traduntur in hoc cap. ponderanda veniunt diligentius verba declarationis textus primi prologi Constitutionum Ordinis Prædicatorum nouissimè impressarum, *sub littera C*, quibus expresse ordinatur, *vt particulares*
22 *consuetudines* † *præter Regulam, Constitutiones, & Ordinationes Capitulorum Generalium, omnino fugiantur, & amputentur*. Imò paulò inferius ex dispositione Capituli Generalis Bononiens. 1564. præcipitur Prouincialibus, ac Prælatis, *vt si quos Priores, aut Præsidentes Conuentuum inuenerint; qui abusus inducant, aut consuetudines nostris legibus contrarias in communi tolerent, in pœnam ab officijs absoluant. Non obstante, quod in iure, consuetudo diuturna, licet in se minus iusta, præstet probabilem causam dubitandi*; cap. cum causam; Panormitan. ibidem num. 3.

Occasione verborum declarationis text. 5. *sub littera D, cap. 3. de electione Prioris Prouincialis, dist. 2.* Constitutionum Ordinis Prædicatorum, quibus ex-
23 presse statuitur, quod † prima vox in electione electorum Prouincialis debeat concedi Priori Conuentus: Non defuerunt qui crediderũt Priorem posse hodie votum emittere in electione socij sui Conuentus, qui eligitur pro Capitulo Prouinciali, proximè futuro, cùm talis socius sit quoque Elector Prouincialis; non obstante dispositione præcitati text. ac verborum declarationis illius, *sub littera E*, vbi prohibetur expresse Priori Conuentus, sub pœna absolutionis ab officio, ne se intromittat de electione socij sui Conuentus.

Quæ videntur pugnare inter se, licet re vera nulla inter loca citata inueniatur realis dissonantia.

Animaduertendum primo occurrit, prout latius apparet ex verbis præcitati text. 3. ad initium, qualiter Constitutiones prædicti Ordinis ponunt discri-
24 men † satis clarum inter Capitulum Prouinciale & solam electionem Prouincialis solitã celebrari aliquando seorsim sine Capitulo Prouinciali, quando scilicet absoluto iam Capitulo Prouinciali accidit casus, siue per mortem, siue aliter vacantiæ Prouincialatus, vt latè dictum est superius, cap. 11.

Tunc, & eo casu antiquitus, quam-

primum cógregabantur Electores Prouincialis, ad effectum tantum eligendi Prouincialem; qua absoluta electione statim recedebant, neque fiebant Diffinitores, nec de alijs negotijs agebatur.

Secundo: ad effectum enim electionis celebrandæ noui Prouincialis, antiquitus in Ordine Prædicatorum vigebat consuetudo, vt quilibet Conuentus mitteret duos Electores; vnus quorum fungebatur munere Electoris tantum, alius vero erat Elector, & negotia Conuentus etiam pertractabat, opponendo si opus erat, regimini Prioris, instando pro illius correctione, siue amotione. & hoc totum extat manifestum ex verbis supra citatis, tex. 3. qui in Constitutionibus nouissimè impressis Barchinonæ 1620. est quintus tex. vbi in alia impressione erat tertius, præcipuè in illa habita sub Generali Bandello 1507. In quo textu leguntur sequentia verba, *Electores Prouincialis, sunt Prior Conuentus, & duo Fratres pro quolibet Conuentu.*

Quæ Constitutio, siue Statutum, fuit moderatum 1558. iustis de causis in particulari expressis in declarat. eiusdé textus, vti cauetur in Constitutionibus impressis sub Generalatu Cardinalis Iustiniani. Tuncque ordinatum fuit, vt vnus tátum Elector vltra Priorem mitteretur ad Capitulum Prouinciale, pro quolibet Conuentu, qui simul dicatur Elector, atque socius Prioris euntis ad Capitulum Prouinciale, per hæc verba apposita in textu. *Ad Priores Conuentuales spectat electio Prouincialis, & ad Prædicatores Generales, & ad vnum Fratrem de quolibet Conuentu.*

Ex quibus possumus, veritati semper innixi, respondere ad apparentem contradictionem, quòd ante quidem moderationem Statuti de mittendis duobus Electoribus ad Capitulum Prouinciale pro quolibet Conuentu, Prior Cóuentus poterat cum alijs eligere illum, qui vt Elector tantum accedebat ad Capitum Prouinciale: sed modo, quia vnus tantum destinatur, & illemet explet munus duorum, scilicet Electoris, & socij; ideo merito prohibetur Priori ne se ingerat in electione socij illius, pro futuro Capitulo Prouinciali, quando celebratur electio, & Capitulum Prouinciale simul.

Siue dicamus, non recedendo à dispositione verborum eiusdem textus, quòd Prior poterat admitti in numero eligentium Electorũ Prouincialis, quando facienda erat solum, & tantum electio Prouincialis, in casu superius declarato, absque delebratione Capituli Prouincialis. In quo casu omittebatur etiam tractatus confirmationis, siue absolutionis Prioris, sed solum eligebatur Elector, siue Electores.

Hinc est quod in quamplurimis ordinationibus Capitulorum Generalium & aliorum Superiorum, recenter sancitum fuit, vt Priores nullatenus se immisceant in electione sociorum, pro futuro proximo Capitulo Prouinciali: quod est in viridi obseruantia apud omnes Prouincias, totius præfati Ordinis Prædicatorum.

Quod totum videtur comprobatum, ex verb. declarat. siue glossæ, text. 4. *cap. de electione Prioris Prouincialis sub litt. B*, vbi dicitur, *quod singulis annis in exordio Ordinis Prædicatorum celebrabantur Capitula Prouincialia statim post Capitulum Generale*, quod etiam singulis annis fiebat. Si verò post Capitulum Prouinciale accidebat mors, siue vacantia Prouincialis, ante celebrationem Capituli Generalis, conuocabantur Electores, qui simul congregati die statuta, procedebant ad electionem noui Prouincialis; nec tunc celebrabatur Capitulum Prouin-

Prouin-

Prouinciale, cum iam in proximo fuerit celebratum.

Sed hodie, vti insinuant verba ipsiusmet text. 4. immediatè superius citati, ad tollendas omnes difficultates, vt plurimũ quãdo occurrit electio Prouincialis quomodocumque, celebratur etiam simul eodẽ tempore Capitulũ Prouinciale. Quare in tali casu non licet Priori eligere socium, siue Electorem Prouincialis; prout verba declarationis eiusdem text. clarè indicant, *sub littera, B*. Sed postmodum vbi inter cætera dicitur, *quod si Prouincialis mori, vel amoueri contigerit tempore intermedio Capituli Prouincialis, vel in ipsomet Capitulo Prouinciali, quocumque casu accidat vacantia, tunc electio* (inquit declaratio) *pertinere debet ad Capitulum Prouinciale, & non ad Electores*.

Et statim subiungit ad maiorem facti claritatem, hoc est, *ad Priores cum singulis socijs, ad Magistros in Theologia, & ad Prædicatores Generales*. Hæc in declarationibus supradictis.

In Consilio Romæ habito, coram me in absentia Reuerendiss. Patris Generalis die 29. Octobris 1622. in quo aderant Patres grauissimi diuersarum Prouinciarum intus, & extra Italiam, conformiter ad dispositionem text. secudi Constitutionum Ordinis Prædicatorum, dist. 2. cap. 1. fuit vniformiter conclusum, & resolutum: In illis Con-
25 uentibus † in quibus pro maiori parte anni, non permanserunt assignati duodecim Fratres, & sex ad minus vocales vltra Priorem, non posse fieri electionem socij, siue sociorum, euntium ad Capitulum Prouinciale; & si fiat, totum sit irritum, & inane.

Quam declarationem confirmauit suis litteris Reuerendissimus Pater Generalis Frater Seraphinus Siccus, reuersus ad Vrbẽ, sub die 23. Nouemb. 1622. intimatis Neapoli, propter imminens Capitulum Prouinciale. Quarum litterarum tenor est sequens, intus.

Reuerendo Patre Priore S. Hauendomi il Padre Procuratore dato parte dell'ordine intimato per mezzo di vostra Riuerenza alli Conuenti della nostra Prouincia del Regno d'Abruzzo, e della Sanità, circa il non potersi far compagni in quelli Conuenti, nelli quali per la maggior parte dell'anno non sono stati dedici Frati, conforme alla dispositione delle nostre sacre Constitutioni, dist. 2. cap. 1. text. 2. sub littera, E. *Hauendomi anco fatto vedere vn Conseglio tenuto auanti di lui, prima del mio ritorno à Roma, nel quale fu vnanimamente risoluto da molti Patri graui di diuerse Prouincie, che in detti Conuenti non si possano far Compagni per il futuro Capitulo Prouinciale; e caso che gli facessero, sia dichiarato il tutto nullo, & irrito: Per tanto in virtù della presente, ordino à vostra Riuerenza, che per leuare ogni occasione di strepito, faccia sapere nelli sudetti Conuenti, come la mente mia è, che sia osseruato dett'ordine dato come di sopra in mia assenza dal Padre Procuratore, per esser conforme alli Statuti Apostolici, & alle nostri Leggi; e del seguito me ne darà auuiso. Con che fine alle sue orationi con li compagni mi raccommando. Di Roma li 23. Nouembre 1622.*

P. V. A. R. Conseruus in Domino,
Frater Seraphinus Siccus Magister Generalis Ordinis Prædicatorum.

A tergo,

Al R. P. Priore del nostro Monasterio di S. Sebastiano dell'Ordine de' Predicatori, Napoli S. Sebastiano,
Magister Ordinis,

Hoc idem fuit conclusum in alio Cõsilio habito coram eodem Reuerendiss. Patre Magistro Ordinis ad instantiam

Patrum Prouinciæ Regni 1625. ac de nouo intimatum eidem Prouinciæ, ac executioni demandatũ in Capitulo Prouinciali, celebrato in Conuentu S. Dominici Ciuitatis Neapolitanæ.

26 Idem † quoque, quantum ad non emittendum votum in electione Prouincialis, statuitur de Priore illius Conuentus, qui non habet numerum duodenarium, nedum tempore celebrationis Capituli, sed per totum tempus anni. Et in eodem textu, licet clarius in declaratione illius, statuitur ne Prior Conuentus, qui non habuit numerum duodenarium, ac etiam Lectorem, Doctorem Conuẽtus appellatum, qui actu Fratribus legat, possit emittere vocem in electione Prioris Prouincialis.

Dispositio, siue potius declaratio contenta in supradictis litteris, nedum habet fundamentum in verbis tex. 2. cap. 1. *dist.* 2. verum quasi ad verbum colligitur ex eodem textu, vbi excipiuntur tantum Prouincia Hierosolimitana, & Grecia. Ideo nequit dici, nec contra, nec præter illud quod statuitur in Capitulo Generali Neapolitano, declarat. 9. quod vbi non sunt quinque vocales excepto Priore, non possit eligi Socius Capituli Prouincialis; & si secus factum fuerit, electio remanet nulla.

Quod postea ampliatur in Capitulo Generali Parisino 1611. Ordinat. 10. vt sint ad minus sex vocales, pro eligendo Socio Capituli Prouincialis, excepto sẽper, siue vltra Priorem; cui Priori ex dispositione Constitutionum Ordinis Prædicatorum, & Ordinationum Capitulorum Generalium, electioni Socij interesse prohibetur, vt habetur expresse in Constitutionibus Ordinis Prædicatorum nouissime editis Barchinonæ 1620. in declaratione præcipiuè text. 5. cap. 3. dist. 2. *sub litt. e*, vbi citantur declarationes super hoc factæ, apud Montem Pessulanum 1271. Lugduni 1274. & Barchinonæ 1323. per sequentia verba: *Nec Priores electioni Socij interesse debent.*

Quamobrem ordinata in præcitatis Capitulis Neapolitano, & Parisino, declarant id quod sub dubio relinquit textus Constitutionis, cap. 1. *de domib. concedendis, dist.* 2. vbi statuitur numerus duodenarius computandus ex Fratribus tam Clericis, quàm Conuersis, tam vocalibus, quàm non vocalibus; vbi nulla fit mentio determinata de numero vocalium. Ideò in Capitulo Generali Romano 1559. confirmatur declaratio facta in præcedenti Capitulo Romano 1553. videlicet, *quòd Conuentus qui Fratrum vocalium numerũ saltem senarium nunquam habuerint, tanquam non Conuentus æstimentur, ab eisque titulus Prioratus subtrahatur. Qui autem aliquando integrum numerum habuerunt, & modo ad hoc redacti sunt, vt quatuor Fratres vocales cum Priore non habeant, titulo Prioratus gaudere interim permittantur; Socium vero ad electionem Prouincialis, vel ad Prouinciale Capitulum, nequaquam eligant.* vbi subditur immediatè: *Quod si secus factum fuerit, totum sit irritum, & inane.*

27 Nec in minimo † facit difficultatem declaratio Capituli Generalis Romani 1559. ad eundem secundum text. superius adductum, cap. 1. *dist.* 2. *de domibus concedendis*, in quo expresse statuitur, ne Prior illius Conuentus, qui non habet numerum duodenarium Fratrum, possit vocem emittere in electione Prouincialis: nam prædicta declaratio ritè intellecta, directè neque indirectè aliquid statuit contra dispositionẽ prædicti textus, cuius verba sunt: *Qui autem* (id est Conuentus) *aliquando integrum numerum habuerunt, & modò ad hoc redacti sunt, vt quatuor Fratres vocales cum Priore non habeant,*

habeant, titulo Prioratus gaudere interim permittantur. Quibus verbis nihil prorſus conceditur Prioribus Conuentuum non habentibus integrum numerum, etiam quod habeant quatuor vocales circa emiſſionem voti in electione Prouincialis; ſed ſolum, ac tantum reſtrictè conceditur vt poſſint habere, & gaudere titulo Prioratus. Nec valet illatio fundata ſuper argumento negatiuo quorũdam dicentium: Non poteſt in præfatis Conuentibus eligi Socius pro futuro Capitulo Prouinciali, ergo poterit emittere vocem Prior. Quia argumentum negatiuum, vt ſciunt omnes, nihil concludit; & negatio ſocij, nec directè, neque indirectè poteſt inferre affirmationem Prioris, quoad vocem emittẽdam.

Si quis verò curioſè quærat, quare fiat hæc expreſſio negatiua de Socio; dicam hoc fuiſſe etſi non neceſſarium, ſaltim vtile: nam in text. 2. præcitato duo exprimuntur de Conuentibus, qui non habent integrum numerum duodecim Fratrum; primum eſt de Priore, ſecundum de Socio non eligendo, cum Decreto irritante, *quod ſi oppoſitum factum fuerit, totum ſit irrititum, & inane*. Vt igitur cunctis appareret nihil fuiſſe determinatum de Socio in illa declaratione, præter id quod ſtatutum fuerat in tex. ideo vtile fuit, & forte neceſſarium, exprimere negatiuam de Socio non eligendo.

Reſpondetur ſecundo, quod fuit neceſſarium, vt fieret ſpecialis mentio, & excluſio de Socio non eligendo, vbi non eſt numerus duodenarius Fratrum, in declaratione Capituli Generalis Romani 1559. quia antequam in Capitulo Neapolitano 1600. declaratione 9. fieret renouatio ſtatuti, quod non poſſet eligi Socius pro Capitulo Prouinciali; vbi non ſunt ad minus ſex vocales; quod fuit confirmatum Pariſijs 1611. in Conuentibus, in quibus erant tres, vel quatuor vocales, eligebatur Socius; licet etiam hoc non poſſet fieri propter diſpoſitionem contrariam textus cap. 1. de domibus concedendis, de quo ſupra: Nam tunc reſpiciebant ſolum ad id, quod habetur in dicto textu, in quo non præfigitur numerus determinatus vocalium pro electione Socij, omittentes conſiderare, quod non poterat eligi Socius, niſi in eodem Conuentu eſſet numerus duodenarius: cui abuſui cum occurrere vellent Capitula Generalia, de quibus ſupra, determinarunt numerum Vocalium pro electione Socij, vt ſint ſcilicet ſex, & non in minori numero. Et hæc eſt ratio, quare declaratio Capituli Generalis Romani 1559. facit ſpecialem excluſionem electionis Socij pro Capitulo Prouinciali.

Vel dicamus tertio, quod Priores titulares tantum poſſunt quidem adire locum Capituli Prouincialis, nõ tamen emittere vocem: Quemadmodum & Vicarij locorũ, de quibus certiſſimum eſt, quod non habent vocem. Intentio itaque Capitulorum Generalium ea fuit, ad euitandas expenſas ſimul cum Priore titulari, ne adiret Capitulum Prouinciale etiam ſocius ipſius Conuentus minoris, ſed ad pertractanda negotia Conuentus ſufficiebat Prior. Ideo verba declarationis cap. 1559. ſunt. *Socium vero ad electionem Prouincialis, vel ad Prouinciale Cap. nequaquam eligant*. quod eſt dicere; minores Conuentus carentes numero duodenario, licet habeant quatuor vocales, nequeunt ſocium eligere pro electione futuris Prouincialis, vel ad pertractanda negotia Conuentus in Capitulo Prouinciali.

Et ſi quis iterum inſtet, quare etiam de Priore non ponatur negatiua quo ad emiſſionem voti: Reſpondetur primò, virtualiter contineri in verbis relatæ declara-

clarationis. Secundò, quod satis erat vt faceret mentionem de titulo Prioratus: nam vt patet, supradicta declaratio edita fuit in confirmationem, & declarationem simul alterius declarationis conditæ in præcedenti Capitulo Romano 1553. in qua statutum fuerat, vt *Conuentus qui Fratrum vocalium numerum saltem senarium nunquam habuerint, tanquam non Conuentus æstimentur; & quòd ab eis subtrahatur titulus Prioratus.* Quæ declaratio modificata fuit in sequenti Capitulo Generali 1559. quoad restitutionem tituli Prioratus tantùm, modo paulò superius explicato. Itaque nec minimum quid contradictionis, neque difficultatis inuenitur inter verba textus secundi de quo supra, & declarationem, siue declarationes ipsius.

Cuncta hæc seruantur in multis Prouincijs præsertim Italiæ, & præcipuè in Prouincia sanctæ Catharinæ de Senis, quæ Aprutina nuncupatur; in quâ sunt aliqui Priores Conuentuum, de quibus inferius dicā, qui solo titulo Prioratus gaudent, non tamen emittunt vocem in electione Prioris Prouincialis.

Dispositio verò ordinationis Capituli
28 Parisini *num.* 10. qua statuitur † vt possit eligi socius in eo Conuentu in quo sunt sex vocales, necessariò venit exponenda conformiter ad textum & declarationes, de quibus supra, vbi sunt duodecim Fratres, & inter illos sex vocales, ad minus; dummodo in eodem Conuentu fuerint assignati pro maiori parte anni; tunc & eo casu potest eligi socius, qui habebit vocem in electione futuri Prouincialis, iuxta Regulam generalem, quòd Lex particularis interpretanda semper venit secundum sensum, & explicationem legis communis, nisi in illa caueatur contrarium, & legislator euidenter declaret mentem suam fuisse per legem particularem noluisse derogare dispositioni legis communis, ob causas sibi benè visas.

Cuncta hæc simul declarantur, atque confirmantur ex traditis per modum declarationis in Capitulo Generali Parisijs celebrato die 22. Maij 1611. vti est videre in actis illius, tit. *Prouincia Aprutina*, ad calcem illius tit. per seque-
29 tia verba. *Declaramus Domos † nostras S. Ioannis Baptistæ de Atrio, Beatæ Mariæ Annunciatæ de Castro Sangri, & sancti Ioannis Baptistæ de Teramo, priuatas esse, quemadmodum etiam per præsentes priuamus, priuilegijs Prioratus, & præsertim voce in Capitulis Prouincialibus eiusdem Prouinciæ; & reducimus illas ad pristinum statum, in quo erant antequam à Reuerendissimo Patre nostro Magistro Generali Ordinis, huiusmodi priuilegijs donarentur, cùm appositam in erectione earum ad titulum vocem & priuilegia Prioratus, conditionem nempe quod duodecim Fratres de facto alerent, ex tunc vsque adhuc minimè seruauerint, neque seruent.*

Quod autem explicatio superius à me adducta ad Ordinationē decimam Capituli Generalis Parisini eiusdem Ordinis Prædicatorum anni 1611. sit certa, & indubitata, & secundum litteram, & sensum verborum ipsius, euidenter demonstratur, ex verbis Confirmationis cuiusdam declarationis factæ in eodem Capitulo Generali Parisino, eodem anno, pro omnibus Prouincijs Indiarum, & proportionaliter, pro toto Ordine, vti videre est in actis eiusdem Capituli, tit. *Sancti Laurentij de Chile*; per sequentia verba. *Confirmamus declarationem factam in Capitulo præcedenti Romæ celebrato anno Domini 1608. Quod*
30 *Conuentus, qui † existunt apud Indos, qui non habent duodenarium numerum Fratrum, non possint eligere socios Priorum, qui habeant vocem in Capitulo Prouinciali. Volumusque vt etiam ad Conuentus eiusdem*

dem

dem Prouinciæ, qui sunt inter Hispanos, extendatur. Ad eligendum itaque Socium pro Capitulo Prouinciali collectiue requiruntur duo necessaria. Primum est, vt adsint in eodem Conuentu iam assignati sex Vocales, vltra Priorem. Secundum, conformiter ad textum præcitatum Constitutionum, vt per annum Conuentus ille habuerit numerũ duodenarium Fratrum; nec aliter eligi potest, vt habeat vocem in electione futuri Prouincialis.

Veritatem contentorum tex. 1. cap. 1. dist. 2. Constitutionum Ordinis Prædicatorum, *de domibus concedendis*. & pariter in declarationibus eiusdem tex. de numero duodenario Fratrum in quolibet Conuentu necessario alendo, per annum, adhoc vt Prior illius Conuentus vocem habeat in electione futuri Prouincialis; aperte nimis demonstrant verba confirmationis Capituli Generalis Vallisoleti 1605. tit. Confir. num. 6. quæ sunt: *Confirmamus illam, vt possibilis adhibeatur diligentia, ne in Conuentus, & Prioratus erigantur loca, quæ postea taxatum numerum Fratrum, iuxta nostras Constitutiones sustentare nequeant. Quare in posterum nulla Domus in Prioratum erigatur, aut erecta intelligatur, quantumcunque concessio facta fuerit, nisi per annum integrum ante duodecim Fratres religiose aluerit, & pro religiosis necessitatibus plenè prouiderit*.

Eadem de necessitate numeri duodenarij Fratrum confirmatur ex dispositione Decreti Sacræ Congregationis Episcoporum, & Regularium, cuius exemplar hic apponitur.

DECRETVM

Sacræ Congregationis Illustrissimorum, ac Reuerendissimorum Dominorũ Cardinalium negocijs Episcoporum, & Regularium præpositorum.

CVm aliàs fel. rec. Clemens Papa viij. decreuerit Ordinarios locorum licentiam ad nouos Conuentus, cuiuscumque, præsertim Mendicantium Ordinis, in Ciuitatibus, & locis eorum ordinariæ iurisdictioni subiectis erigendas, impartiri non posse, nisi vocatis, & auditis aliorum in eisdem Ciuitatibus, & locis existentium Conuentuum Prioribus, seu Procuratoribus, & alijs interesse habentibus; & causa seruatis seruandis cognita, in eisdem Ciuitatibus, & locis, nouos huiusmodi erigendos Conuentus, sine aliorum detrimento commodè substentari posse constiterit. Si verò ab eorum sententijs ad Sedem Apostolicam prouocari, & appellari contigerit, ipsos Ordinarios tandiu erectionem nouorum Conuentuum suspendere debere, quandiu à dicta Sede in ea causa pronunciatum extiterit; ac aliàs, prout in Decreto huiusmodi plenius continetur. Verum per piæ mem. Paulum Papa V. accepto plerosque ex Ordinarijs prædictis fauore, vel nimia exposcentium importunitate ad nouos Conuentus, seu domos, præter & contra tenorem prædicti Decreti erigendos plerumque adduci; quo fit vt non habita debita eleemosynarum, seu redditium cuiuscumque Monasterij, Conuentus, seu Domus ratione, Monachi, seu Fratres, aut Religiosi, ibi degentes manuteneri nequeant; & ad tam exiguum numerum reducantur, vt cultus diuinus in eorum Ecclesiis destituatur, ibique Regularis disciplina, vt conuenit conseruari non valeat: Sacra Congregatio Illustrissimorum Dominorum Cardinalium negocijs Regularium præposito-

positorum, ad quos idem Papa Paulus V. negotium huiusmodi reiecerat, tot incommodis obuiam ire, eisque aliquod opportunum remedium adhibere cupiens, Decreti huiusmodi veriores, ac totos tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro planè, & sufficienter expressis habens, viuæ vocis oraculo à S. D. N. Gregorio Papa XV. habito, Decretum prædictum, quatenus opus sit, innouat, & in vsum reducit. Volens quòd de cætero Monasterium, Conuentus, Domus, Congregatio, vel societas Religiosorum, seu Regularium cuiuscumque, etiam Mendicantium Ordinis, Societatis, & Instituti, quocumque nomine nuncupentur, etiamsi de illis particularis, expressa, & specifica mentio habenda esset, in quacunque Ciuitate, vel Oppido, seu quocunque alio loco non erigantur, nisi in eo saltem duodecim Fratres, aut Monachi, seu Religiosi habitare, ac ex redditibus, seu eleemosynis consuetis sustentari valeant; ac Priores, seu Procuratores aliorum Monasteriorum, Conuentuum, seu Domorum, aliarum Religionum, vel Congregationum, aut Societatum, seu Institutorum huiusmodi, non solum in prædictis, sed etiam in alijs per quatuor millia passuum circumuicinis locis ad id vocati, & auditi fuerint, ac tali erectioni consenserint, vel aliàs, vt in alijs locorum constiterit, Religiosos Monasterij, Conuentus, seu Domus Regularis sic erigendi, seu erigendæ, absque detrimento religiosorum in Monasterijs, seu Domibus antea in Ciuitatibus; seu locis huiusmodi erectis degentium ibi in numero duodecim commodè, & congruè manuteneri, & ali posse. Si verò noui Conuentus, Congregatio, vel Societas huiusmodi instituendæ erunt, nullique alij Regulares inibi reperiantur; Ordinarij locorum nihilominus diligenter inquirant, an locorum incolæ, & habitatores, quorum & consensum requirant, ac adhibeant, huiusmodi duodecim religiosos in Conuentibus, vt præmittitur instituendis, commodè alere, & manutenere valeant. Si verò à Decreto, seu Decretis per Ordinarios prædictos in causis huiusmodi ferendis legitimè appellari contigerit eis, nunc, prout ex ea die quo appellatio interponetur; ea ad eandem sacram Congregationem, vna cum toto negocio principali deuoluta censeatur; appellationeque huiusmodi pendente nihil innouandum esse: irritumque, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernens; quibuscunque in contrarium facien. non obstantibus. Romæ 17. Augusti 1621.

Antonius Card. Saulius.

Locus † sigilli.

N. Zambeccarius Secret.

Summa Cap. XVI.

1 *Appellatio ne fiat electio, non tenet, nisi assignetur causa probabilis.*
2 *Appellantes contra electionem, vel postulationem, debent exprimere in scriptis ea quæ obijciunt, & iurare de eorum veritate; quod iuramentum debet apponi in appellatione, &c. & num. 14. & 15.*
3 *Appellatio iudicialis suspendit effectum iurisdictionis iudicis à quo; secus verò extraiudicialis.*
4 *Appellatio interposita ab eo, cuius non interest, non est valida.*
5 *Electores si appellent post elapsum tempus à iure statutum, non audiuntur.*
6 *Possunt Electores, noua superueniente causa, impugnare electionem à semetipsis factam.*
7 *Appellans contra determinatam personam, ne eligatur, debet obseruare Constitutionem Gregorij X.* Vt circa. *& nu. 13.*
8 *Appellans opponendo personæ electæ, vel ipsimet*

ipsimet electioni aliquem defectum, & c. si non probat, condemnandus est iuxta formam cap. Statuimus, *& nu. 12.*

9 *An & quomodo possit opponi à minori parte contra electum à maiori parte in duplo.*

10 *Appellans opponendo, & non probans, quomodo puniatur.*

11 *Monachus potest agere in iudicio pro iure sibi ex electione quasito.*

16 *Appellatio an debeat semper fieri per instrumentum publicum; an possit aliquando fieri per litteras priuatas.*

17 *Appellatio in materia electionis malè formata, excludit ius partis.*

18 *Adducitur formula appellationis ritè facta.*

19 *Legitimè electus, quem confirmator non vult confirmare, si appellet ad Superiores maiores; & appellatione interposita, Confirmator eum confirmet, tenet confirmatio. Limitatur, vt nu. 20.*

CAP. XVI.

De Appellatione, quæ solet ab Electoribus interponi circa iam celebratam, vel celebrandam electionem.

Ppellatio ne fiat electio, simpliciter, & absolutè
1 non valet, † nec est admittenda. Si vero appellatio contineat ne fiat electio nisi canonica, & assignetur probabilis causa appellationis, talis appellatio valet & est admittenda, *cap. considerauimus, in princip. de elect.* Gloss. & Panorm. & *cap. cum nobis in princip. eod. tit.* vti quando adest causa vera, & realis an aliqui sint legitimi Electores, præsertim innodati excommunicatione; super quibus difficultatibus pro habenda resolutione scriptum est ad Superiores Prouinciæ, vel Religionis; in tali casu horum resolutio expectanda est; præsertim quando non imminet terminus vltimus temporis, in quo de iure celebranda est electio.

2 Appellantes † contra electionem, vel postulationem, omniaque obijcere intendentes contra personam, vel contra formam, tenentur exprimere in scriptis, & iurare quod credunt illa esse vera, & quod ab illis possint probari. Contra non probantes extat Statutum Innocentij in suo robore, *cap. vt circa* de electione *in 6.* & gloss. *ibid.* & Doctores. Quod iuramentum apponi debet in litteris oppositionis seu appellationis, ad præcludendam viam hominum malitijs; & ab appellantibus debet subscribi; ex eodem *cap. vt circa,* quoties appellatur contra personam siue personas certas.

3 Appellatio † iudicialis ritè facta suspendit iurisdictionem iudicis ordinarij: Appellatio verò extraiudicialis non parit hunc effectum, *cap. quia propter,* Panorm. *supracit. §. nu. 4.*

Electio facta post appellationem legitimam, de qua supra, cassanda est, & ipso iure est nulla, *cap. considerauimus,* in princip. de elect.

4 Appellatio † interposita ab illo cuius non interest, id est, non est de numero eligentium, non valet, *cap. cum inter,* de electione, Butr. *ibid. num. 14.* inquit, *non audiuntur appellantes, quorum non interest:* quemadmodum nec audiendi sunt Elec-
5 ctores, si appellauerint † post elapsum tempus à iure concessum ad appellandum; ita communiter omnes, vbi supra, *cap. cum inter,* præsertim Mandagotus *de elect. 3. par. cap. 60.* & Boerius *ad idem caput.*

6 Electores † possunt impugnare eorum electionem ex noua causa superueniente, *cap. innotuit, de electione,* Panorm. *ibid. nu. 12. & 13.*

7 Ex cap. *qui contra in 6.* hæc † habentur: *Qui contra certam, & nominatam perso-*

personam, ne ab alijs eligatur, ad Sedem Apostolicam, antequam fiat electio, duxerit appellandum; debet per omnia in appellando seruare formam Constitutionis fel. record. Gregorij Papæ X. prædecessoris nostri, Vt circa, editæ in Concilio Lugdunen. ac si electione iam facta cum contingeret appellare: Alioquin non obseruans, pœnæ Constitutionis eiusdem se nouerit subiacere. Quæ, vt animaduertit Gloss. *ibidem*, intelliguntur, nedum de electione secuta, verum etiam de electione facienda, quoties appellatur contra certam, & determinatam personam, alias non valet appellatio, nec auditur.

Qui appellat ab electione iam facta,
8 opponendo † personæ electæ, quod non habeat sufficientem scientiam ad illam dignitatem, vel quod sit homicida, & excommunicatus, vel alium defectum euidentem opponat in formâ electionis, vel scrutinij; si effectus oppositus personæ probatur, declarabitur ineligibilis, & inhabilis; si autem non possit probari defectus contra personam electi, ipse appellans condemnabitur, & punietur iuxta tenorem cap. statuimus, ac si in omnibus prætensionibus defecisset; nec vltra admittetur ad improbandam electionem, *cap. si forte, in 6. de electione, & cap. quamuis, in 6.*

Vbi pro maiori firmitate, & clariori intelligentia prædictorum, vtile duxi, ne dicam simpliciter necessarium, hic referre singula verba cap. *si forte*, de electione in 6. & sunt. *Si forte inter cetera quæ obijciuntur electo, aut postulato, seu alias promouendo ad aliquam dignitatem, euidentem scientiæ, vel alium personæ defectum opponi contingat: in discussione obiectorum, illum statuimus ordinem incommutabiliter obseruandum: vt promouendus super defectu ipso ante omnia subijciatur examini: cuius euentus examinandis alijs, aut dabit initium, aut negabit. Cæterum si præmissi examinis exitus huiusmodi oppositiones docuerit veritate destitui: opponentes omnino à prosecutione causæ, in qua talia obiecerunt, excludimus; & perinde puniri decernimus, ac si penitus in probatione omnium, quæ obiecerant, defecissent.* Quamobrem caute procedendum est, & non præcipitanter ad interponendam appellationem: nam temerariam appellantium audaciam, & frequentiam refrænare debent Superiores, ac repellere friuolas appellationes, puniendo acriter opponentes, & male appellantes, vt dicitur in præcitato capitulo, & in alio antecedenti immediate, *quamuis 10. eodem tit. in 6.*

9 Contra electum † à duabus partibus ex tribus Electorum non potest à minori parte rationabiliter opponi: & si illa minor pars opponat dicendo quod dimiserunt digniorem, & similia, non sunt audiendi. Si vero opponeret, & probaret quòd aliqui ex Electoribus erant excommunicati, excommunicatione maiori, talis oppositio iusta censetur. Vnde regula generalis est, quod in electione facta à maiori parte in duplo, si alia minor opponat aliquem defectum, per quem attenuentur vota eligentium, non est audienda. Si vero opponat defectum per quem annullentur vota, & illum probet, est audienda, *cap. si quando 9. in 6. de electione.*

Appellatio in electionibus, prouisionibus, postulationibus, & huiusmodi, habet nonnulla specialia, de quibus *in cap. 1. de electione, in 6.* nempe vt si ap-
10 pellans † ad Papam, siue opponat in formam, siue in personam, atque etiam defendens; à die obiectionis infra mensem, arripere debent iter eundi ad Papam. & si pars altera expectata per viginti dies, post aduentum alterius non venerit, in negotio proceditur; & appellans non probans quod opponit in formam,

formam, condemnatur partim in expensis. Non probans autem quod obijcit in personam, per triennium est suspensus à beneficijs: & si interim se in illa miscuerit, est perpetuo ipsis beneficijs priuatus. Hæ tamen pœnæ non haberent locum, si legitimè pateret eum non fuisse calumniosum. Hæc ibi, *in cap. statuimus, primo de elect. in 6.*

11 Monachus † etsi proprium non possideat, potest nihilominus in iudicio pro iure sibi ex electione ad dignitatem quæsito agere, Butr. *in cap. cum inter de electione, num. 2.* seruatis tamen seruandis.

12 Obijciens de crimine † contra electum, siue electionem, puniri debet, si deficiat in probatione. Petrus de Baisio id colligit ex dispositione *cap. vt circa, de elect. in 6.* vna cum Phil. & Panor. *in cap. super his, de accusat.* quemadmodum videre est in suo Direct. elect. *cap. 46. 3. par. nu. 8.*

13 Cum itaque negocium † admissionis, vel reiectionis, appellationis factæ contra celebratam, vel celebrandam electionem, sit maximi momenti, & causa cognitionis ipsarum appellationū connumeretur inter causas maiores, vti videre est *in cap. quamuis, de elect. in 6.* vtque via præcludatur malitijs hominū, neuè diutius periculosè vacent Ecclesiæ, siue Conuentus, vel Monasteria: in rigore obseruanda veniunt, quæ in Capitulis sacrorum Canonum, paulò superius in hoc capite relatis, continentur, præsertim in cap. *vt circa electiones, tit. de elect. in 6.* vbi inter alia expressè præcipitur, vt in litteris appellationis, quæ semper in scriptis necessario fieri debet, exprimantur omnia, & singula, quæ appellans, siue opponens, intendit obijcere, contra formam, vel personas: & hoc fieri debet coram personis authenticis. Gloss. ad præcitatum capitulum, *vt circa,* inquit, *Intellige illam personam authenticam hic appellari, quæ præest iurisdictioni:* & immediate superius dixerat, *Coram aliquo autem fieri dicitur, quod fit eo sciente, & intelligente, licet non consentiente.*

14 Quibus additur aliud necessarium, quòd scilicet † appellans debet præstare iuramentum corporale, quod credit ea esse vera, & eadem se posse probare, quæ apposuit in litteris appellationis. Super quo, inquit Gloss. vbi supra, *Per hoc dicas, secundum Guil. & Gar. quod*

15 *si iurat † præsente textu Euangeliorum, & non tangat, quod huic Constitutioni* (Concilij Lugdunensis, sub Gregorio X. de qua in capitulo præcitato, *vt circa,*) *satisfactum non est: & sic Papam Nicolaum in hoc interlocutum, dicunt. Si autem Euangelia tangeret pede, vel cubito, si manus habet; non sufficit, quia singula membra, singula habent officia.* Et paucis interiectis, subdit. *Facit enim contra generalem consuetudinem, quæ est optima interpres legum.* Quamobrem in textu eiusdem præcitati capituli *vt circa:* expressè habetur ad exprimendam necessitatem prædictorum, quæ rigorosè seruari debent, in appellationibus, de quibus supra: *Alioquin tam opponentes, quàm (tempore appellationis interpositæ, vel postmodum) adhærentes, eisdem obijciendi aliqua, quæ non fuerint in huiusmodi litteris, vel instrumentis expressa, potestatem sibi nouerint interdictam: nisi aliquid postea forsan emerserit; vel super antiquis superuenerit, probandi facultas, aut aliqua antiqua in opponentium notitiam de nouo peruenerint, quæ appellantes appellationis emissæ tempore verisimiliter ignorare potuerint, & etiam ignorarint.*

Præsupposito semper illo quod expressè præcipitur in littera textus eiusdem capituli, *vt circa, de elect. in 6.* vt

16 appellatio † fiat per instrumentum publicum

blicum Notarij, siue Tabellionis, vbi Gloss. verb. *Litteris*, inquit. *Testimonialibus, scilicet, sigillo authentico sigillatis, de offic. ord. si Canonici, & in decret. cum medicinalis, de sent. excomm. Vel dic, quod sufficit, si per suam, vel alterius priuati manum fuerint litteræ conscriptæ. Probabitur tamen talis scriptura per testes: tamen secundum Guil. prior intellectus praualet. & ideo dictum est de litteris, quia in plerisque locis vsus tabellionum non habetur; sed instrumentorum loco habentur Officialium litteræ.* Itaque hoc quod dicit Gloss. de litteris priuatis, locum habere potest, solum, ac tantum, in defectu Notarij, quando scilicet non inuenitur Notarius vel Tabellio.

His pariter addendum est illud Mandagoti *de elect. 3. par. cap. 60.* & Boerij ibidem. *Caueat ergo sibi ab initio quilibet qualiter appellabit.* Quod exponens Boerius, *vbi supra sub littera, F,* inquit. *Nam tutius est, non appellare, quam appellare, vel appellationi alterius adhærere, vt dictum est supra, cap. 59. forma 17. in Gloss. vbi non est appellatum.* Insuper tradunt Mandag. & Boerius, ex auctoritate Canonum, & iurisperitorum, præsertim Bartholomæi de Firmo, in 4. par. 2. lib. 3. quæst. vltima, quod ille, *qui excipit de crimine contra electum, & maxime confirmatum, debeat se obligare ad pœnam extraordinariam.*

17 Docent quoque *quod licet † appellatio, male formata non excludat ius partis, secundum decis. Rotæ 156. in antiquis; fallit in hoc casu,* scilicet appellationis in materia electionis, propter superius adducta; etiam quod defectus sint circa solemnitates, quas præcipiunt textus Canonum, de quibus supra. Immo addunt, semper innixi argumentis Canonum, legum, & præclarissimorum Doctorum. *Ex quo semel cecidit (intellige appellans) per male formatam appellationem, vlterius admitti non debet ad appellandum.*

Hinc est, quod celeberrimi Doctores, prædicta omnia diligentius ponderantes, dicunt, de appellante in casu, de quo supra. *Si non credit, posse probare omnia & singula, taceat & appellationem omittat; adhærereque tantum illi possunt appellationi, quorum interest, & non alij;* hoc est Electores, & electus, *ex cap. cum inter, de electione:* dummodo tamen hæc fiant, seruatis omnibus, seruandis & non aliter.

Quia tamen interdum in electionibus, postulationibus, institutionibus, vel prouisionibus Prælatorum, vel aliorum Officialium, appellationes interponuntur, quæ cum non sint recte, ac rite formatæ, ideò iustè repelluntur: hinc est quod necessarium existimaui, hic apponere, formulam quam adducit Mandagotus, *vbi supra cap. 60. forma prima,* vt mutatis mutandis, vt puta, loco, tempore, & personis, cuncta recte fiant. Est igitur formula, de qua supra.

18 *In Nomine † Domini, Amen. Nouerint vniuersi, quod P. Canonicus Nemausen. in præsentia mei tabellionis, & testium infrascriptorum, ab electione facta de B. Archipresbytero in Ecclesia Nemausen. sub infrascripto tenore ad Sedem Apostolicam appellauit: & nihilominus tactis à se Sacrosanctis Dei Euangelijs, corporale præstitit iuramentum, quod credit, omnia, & singula in appellatione ipsa expressa esse vera, & se posse probare: ipsius autem appellationis tenor dignoscitur esse talis. Cum in subsidium oppressorum appellationis remedium sit inuentum: ideo ego P. Canonicus Nemausen. considerans, quod B. Archipresbyter electus à talibus in Episcopum Nemausen. tantum, & talem patitur in litteratura defectum, propter quem non debet aliquatenus ad Episcopalis dignitatis fastigium promoueri. Item, quod erat electionis suæ tempore*

tempore, maioris excommunicationis vinculo innodatus, pro eo quod in talem Clericum, ante ipsam electionem manus iniecerat temere violentas. Item quod erat tunc temporis crimine periurij irretitus, pro eo quod talem quantitatem pecuniæ, quam tali certo termino sub debito præstiti iuramenti soluere tenebatur, in termino non persoluit; imò ad soluendum fuit post ipsum terminum per talem iudicem sententialiter condemnatus. Item quod tales Electores sui erant similiter electionis præmissæ tempore maioris excommunicationis vinculo, ex tali causa publicè, per talem iudicem innodati. Item quod in electione ipsa collatio, quæ debuit fieri secundum Concilium Generale, extitit prætermissa. Item quod me contempto, qui eram in tali loco, vnde debebam, & poteram commode conuocari, eadem electio facta fuit ab ipsa. In qua electione temerè, & contra statuta canonica, & in grande meum, & Nemausen. Ecclesiæ præiudicium attentata; Pro me, mihi adhærentibus, seu adhærere volentibus in futurum, in his scriptis ad Sedem Apostolicam appello, & iuro super hæc sancta Dei Euangelia corporaliter a me tacta, quod omnia, & singula, quæ per me superius sunt expressa, credo esse vera, & me posse probare. Interposita fuit appellatio hæc per Dominum P. & iuramentum corporaliter ab eodem præstitum, vt est dictum. anno tali, &c.

Portel, in suis dubijs Regular. *tit. appellare, num.* 8. adducit casum specialem
19 de illo qui legitime † electus, quem noluit Præses electionis, siue confirmator Ordinarius confirmare, appellauit ad Superiores maiores, etiam vsque ad sanctã Sedem: qua durante appellatione, si cõfirmatur ab ordinario confirmatore, valet confirmatio. pro qua sententia citat Rodriquez, & alios. Et ratio, vt mihi videtur, ea est: quia hoc non est contra finem, neque intentionem appellantis, imò valde conforme ei quod desiderat, & per appellationem inquirit. Vel dicam cum Abbate Panorm. *ad hoc, tit. de appellat.* quod appellatio suspendit iudicis, vel confirmatoris à quo appellatur, iurisdictionem, non tamen quoad tendentiam in faciliorem exitum causæ appellationis, prout in casu.

Quæ doctrina ne videatur contraria ei, quod scripsi superius cap. 14. *nu.* 42.
20 necessario venit † explicanda, quando appellatio facta est non ad Sedem Apostolicam (quo casu remanet suspensa auctoritas ordinarij confirmatoris,) sed quando appellatur ad alium Superiorem, vtputa ad Archiepiscopum, vel Generalem inter Regulares. Vel si quis extendat eandem doctrinam etiam ad appellationem factam ad Sedem Apostolicam, addere debet, quod hæc sententia proponitur vti probabilis, quæve præsupponit cessationẽ saltem virtualem, ac implicitã ab appellatione iã interposita.

Alia vero concernentia negocium appellationis in communi, præsertim quoad friuolas appellationes non interponendas, quæve alio nomine appellantur frustratoriæ, quæ etiam ad moram trahendam inducuntur, vel quæ inducuntur spe consequendi fauoris, quod non est rectum; ideo omittendæ, sub pęna peccati mortalis, ex D. Thom. 2. 2. *q.* 69. *art.* 3. siue quoad iustas, ac rationabiles appellationes ob subleuamen grauaminis interponuntur, quibus nedum tutius est in omni casu, sed tenentur Superiores deferre, prosequendo illarum cognitionem, sub mortali, ex D. Tho. *vbi supra*, & Nauarr. *in suo manuali, cap.* 25. *nu.* 3. Hæc fusius adducuntur, atque declarantur in propria quæstione de Regul. Appellatione. in volumine alio quæstionum selectarum Regularium, quamprimum, Deo duce, ac adiutore, typis committendo.

Quia in hoc cap. facta est pluries mētio de oppositionibus, quæ fiunt ab appellantibus cōtra personam eligendam, vel electam, siue contra electionem, deque onere probationis eorum; ideo operæpreciũ duxi declarare ex Doctrina Nauarri *tom. 2. consil. lib. 5. tit. de hæreticis, cons. 22.* cuius initium est, *Ad primam multarum quæstionum, nu. 6.* qualitatem probationis eorum, quæ opponuntur in consimilibus casibus, per sequentes propositiones. Prima quarum erit: Si agatur de eligendo Guardiano, siue Priore, vel alio Prælato, præsertim Regulari, cui opponatur inhabilitas aliqua in specie; antequam eligatur, sufficit semiplena probatio, & per consequens depositio vnius testis integræ famæ, id clarè deponentis. Hoc, saltim quoad materiale, colligit Nauar. *vbi supra*, ex tex. *cap. præterea, de sponsal.*

Secunda: Si vero agatur de oppositione inhabilitatis, quæ fit contra iam electum, vel confirmatum, instando pro declaratione nullitatis electionis, vel confirmationis, & ex consequenti pro depositione iam electi, vel confirmati in Prælatum; ad probandam oppositam inhabilitatem, *& ad reijciendum, & exauctorandum*, vt verbis vtar Nauarri, exigitur plena probatio adminus duorum testium, contestium bonæ famæ. Quam secundam propositionem colligit, saltem quoad substantiam, ipse Nauarrus, *vbi supra*, ex tex. *cap super his, de accusat.* & *cap. quemadmodum, de iureiur.* Nauarrum quoque in hoc sequuntur nonnulli moderni, inter quos vnus est Roder. *tom. 1. quæst. Regul. q. 14. art. 3. §. secundum argumentum est:* hac tamen adhibita limitatione non contraria doctrinæ Nauarri, sed fortè ab eodem intenta, quæ etiam virtualiter continentur in immediatè relatis: & est, quòd assertum in propositione veritatem habet non simpliciter, & absolutè in omni casu, sed quando probatio inhabilitatis non inuoluit læsionem famæ, ac honoris eligendi, vel illius cognationis, & familiæ; vti quod quis descendat de parentibus hæreticis, vel aliud quid simile habens annexum graue præiudicium, ex quo insuper oriri potest scandalum; iuxta doctrinam cōmunem Iuristarum, quod *in odiosis à diuersis non fit illatio* (intellige si fiat, non necessaria:) Nauarrus verò loquitur, vt plurimum, & frequentius: à communiter enim accidentibus res iudicari debet. ideo asserit indefinitè, quòd in primo casu sufficit semiplena probatio.

Summa Cap. XVII.

1 *Electio Abbatissarum, seu Priorissarum, debet fieri per vota secreta.*

2 *Describitur ætas Abbatissæ, siue Priorissæ, de iure communi. Et quid super ætate statuatur in Ordine Prædicatorum. num. 4.*

3 *Si in Monasterio, vbi celebranda est electio, nō reperiatur Monialis habens qualitates requisitas muneri Abbatissæ, poterit eligi ex alio Monasterio eiusdem Ordinis.*

5 *Nulla mulier corrupta, potest eligi in Abbatissam, seu Priorissam, neque illegitimè nata: & quis possit cum talibus dispensare. & num. 27. & 30.*

6 *Non possunt transferri Moniales, de Monasterio ad Monasterium, sine speciali licentia Sedis Apostolicæ.*

7 *In Ordine Prædicatorum Priorissæ, & Suppriorissæ, non possunt eligi in Abbatissam, immediatè post earum officium: Nec illa quæ fuit Priorissa in Monasterio, non potest eligi in Priorissam eiusdem Monasterij, nisi post quatuor annos. & nu. 11. Limita vt num. 12.*

In

CAP. XVII.

De electione Priorissæ, seu Abbatissæ, cuiusque instituti.

1 Debet fieri † electio Abbatissæ, vel Priorissæ monialium claustralium, in quouis Monasterio, per vota secreta, ad præscriptum Concilij Tridentini, *sess. 25. cap. 6.*

2 Debet † quoque eligi non minor an-

nis quadraginta, quæ habeat octo annos post expressam professionē, quodue semper laudabiliter vixerit, maximè
3 vero circa honestatem. Quod si † non reperiatur in eodem monasterio habens supradictas qualitates, ex alio monasterio eiusdem Ordinis, & professionis poterit eligi, ex Concil. Trid. *sess. 26. cap. 7.* vel si ita videbitur suo Superiori, poterit eligi monialis eiusdē monasterij, dummodo excedat trigesimū annum. Nam cap. *indemnitatibus*. expresè id præcipitur, quod non sit minor triginta annorum. Idem confirmat Gloss. eiusdem cap. *verb. Priorissa:* Et habeat quinque
4 annos à professione. In Ordine † autem Prædicatorum debet saltem habere duodecim annos à professione. Quod statutum pro Ordine Prædicatorum, fuit auctoritate Apostolica editum in Capitulo Valentino 1596. & confirmatum in Capit. Generali Romano 1602. & 1608.

5 Vidua † siue corrupta, vt latius dicam inferius in hoc capite, non potest eligi sine Apostolica dispensatione in Abbatissam. Roderiq. *tom. 1. quæst. Regul. q. 64. per totum*, vbi allegat Gloss. Lapium, Caldernum, Felinum, & quamplurimos textus, & Doctores celeberrimos. Imò auctoritate sacræ Scripturæ, *Isaiæ* 17. & *Amos cap. 5.* probat non esse dispensandum cum illa, nisi ex magna causa; addens §. *an autem*. quod Episcopus nequit dispensare cum corrupta, quidquid dicat Archidiac. subdens, *Alius à Papa dispensare non potest*, ex auctoritate prædictorum Doctorum immediatè adductorum. & paucis interiectis inquit, *Et si corruptæ huiusmodi dispensatio concedatur, non nisi ex magna causa hoc fieri debet*. quamuis vt referam paulò post in hoc eodem cap. ex Portel, ipse Rodriquez in Summa mutauerit sententiam. Panorm. *in cap. cum in cunctis, num. 6. §. dic etiam quod debet esse virgo;* vbi citat Gloss. *in Clem. Attendentes, tit. de statu regul. siue monachorum.* sed clarius id expresè habetur *2. par. decret. causa 20. q. 1. cap. iuuenculas*, &c. & gloss. *ibid.* Quid simile insinuant verba text. *cap. 2. caus. 1. q. 7.* dum inquit, *Nouimus peccatricem Mariam Magdalenam, post conuersionem, quamuis sanctam, & castam, tamen inter Diaconissas non esse computatam*. Idem fuit ordinatum per sacram Congregationem Regul. *die 29. Ianuarij* 1585. obseruari.

Illegitimè nata, non potest eligi in Priorissam, vel Abbatissam: potest tamen dispensari per Episcopum, siue alios Superiores, quorum regimini subsunt monasteria. ita communis opinio Doctorum.

Ex Decreto Pauli Quinti publicato à sacra Congregatione Episcoporū, & Regul. *sub die 22. Decemb.* 1617. ac intimatū Procuratoribus Generalibus Or-
6 dinum, non † possunt moniales quacunque occasione transferri de monasterio ad monasteriū, sine speciali licētia Sedis Apostolicæ, toties quoties obtinēda, neque ratione Prioratus, vel alterius officij; quibuscumque in contrarium non obstantibus.

Suppriorissæ, ac Sindicæ, in Ordine
7 Prædicatorum †, post expletum earum officium, non possunt immediatè eligi in Priorissam, vel Abbatissam: & contrarium est irritum, & inane; Romæ 1580. *Ordinatione* 8.

In Prouincia Lombardiæ ex speciali indulto Clement. VII. non obstante Bulla Iulij II. poterat eligi post biennium in eodem Monasterio. Bulla incipit, *Exposuit nobis*, &c. data die 8. Februarij 1530. Pontificatus sui anno septimo. Sed nunc ex Bulla Gregorij XIII. quam referam paulò post, debent vacare per triennium.

Non

Non potest eligi in Ordine Prædicatorum iterum, vniuersaliter loquendo, quæ fuerit Priorissa, nisi post quatuor annos completos, à tempore sui Prioratus expleti; Valentiæ 1596. *ordinatione* 16. cui Statuto omnino standum est: nam Bulla Gregorij XIII. non aufert dispositionē strictioris, sed laxioris Statuti.

In eodem Ordine Prædicatorum,
8 duæ † moniales sorores, secundum carnem, non possunt sibi inuicem succedere in Prioratu, vel Supprioratu immediatè, Romæ 1580. *ordinat.* 30. quamuis de iure communi id non inueniatur prohibitum, vt nouissime respondit sacra Congregatio Episcoporum, & Regularium, die 3. Aprilis 1619. Episcopo Vlyssipponen.

9 Officium † Priorissæ non potest protrahi vltra triennium in Italia, sed illico censetur absoluta ab officio, elapso triennio; Greg. XIII. in Bulla, quæ incipit, *Exposcit debitum*, data die 1. Ianuarij 1583. de qua paulò post. Neque ad idem officium potest eligi nisi post trienniū. & hoc est commune ad omnes, & quascumque personas, seu moniales quorumcunque Ordinum intra Italiam.

BVLLA GREGORII XIII.

De Abbatissæ, & alterius Præfectæ Monasteriorum Monialium in Italia consistentium, ad triennium tantummodo electione.

GREGORIVS EPISCOPVS seruus seruorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exposcit debitum Pastoralis officij, quod disponente Domino gerimus, vt ad ea sollicite intendamus, per quæ Monasteria, & alia religiosa loca, præsertim Deo dicatarum sanctimonialium, secundum regularis disciplinæ normam regantur, & gubernentur. Perpendentes igitur varia, & multiplicia damna, quibus plerunque afficiuntur Monasteria Monialium, quæ per Abbatissas, vel alias Præfectas perpetuas reguntur; è contra vero Abbatissas, & alias Præfectas triennales scientes se lapso triennio, suæ administrationis rationem esse reddituras, ac sperantes de bene gestis laudem promereri, pœnam vero si male gesserint, metuentes, maiori studio ac diligentia regimen, & administrationem Monasteriorum sibi commissorum gerere. His, & alijs rationabilibus causis adducti, hac nostra perpetuo valitura constitutione statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus in omnibus, & singulis Monasterijs Monialium sancti Benedicti Cistercien. Carthusien. & aliorum quorumcumque Ordinum in vniuersa Italia, & præsertim in vtriusque Siciliæ Regnis consistentibus, quæ nunc per Abbatissas, vel alias Præfectas perpetuas reguntur, & gubernantur, cum primum Abbatissæ, aut aliæ Præfectæ huiusmodi regimini, & administrationi ipsorum Monasteriorum cesserint, etiam apud Sedem Apostolicam, vel decesserint, eorum Abbatissatus, seu Præfecturas vacare contigerit; Abbatissæ, aut alia Præfecta non amplius perpetua, seu ad vitam (quarum nomen, ac titulum ex nunc pro vt ex tunc Apostolica auctoritate, ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium perpetuo extinguimus, & abolemus) sed triennalis tantum à Conuentu vniuscuiusque Monasterij, & aliàs iuxta decreta sacri Concilij Tridentini, & regularia suorum Ordinum instituta eligantur, & præficiantur; quæ postmodum elapso triennio, suis officijs perfuncta, præesse desinant, omnique prorsus careant auctoritate, ac à regimine, & administratione Mona-

sterij per triennium à die finitæ administrationis inchoandum abstineant: quo elapso, seruata eadem forma Concilij Tridentini, iterum, & pluries eligi possint. Districtius inhibentes omnibus, & singulis dictorum Monasteriorum Conuentibus, Superioribus, & Personis, ne aliquam Abbatissam, aut aliam Præfectam perpetuam, seu ad vitam, sed triennalem tantum eligere, & præficere, vllo modo audeant, vel præsumant. Quod si secus à quoquam quauis auctoritate fuerit attentatum; electionem, & præfectionem huiusmodi, ac omnia, & singula, quæ inde sequentur, irrita, nulla, & inania, nulliusque roboris vel momenti fore; sicque per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, in quauis causa, & instantia iudicari, & diffiniri debere decernimus. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Monasteriorum, & Ordinum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis eisdem Monasterijs, eorumque Superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, eorum tenores, ac si ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris; hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus; ceterisque contrarijs quibuscumque. Ceterum quia difficile foret præsentes nostras ad singula quæque loca, vbi necessarium fuerit deferre: Volumus quod illarum transumptis manu alicuius Notarij Publici subscriptis, & sigillo alicuius Personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 1. Ianuarij 1583. Pontificatus nostri Anno vndecimo.

In Ordine tamen Prædicatorum ex dispositione Bullæ Iullij II. relatæ ad verbum superius cap. 5. *num.* 78. ne-
10 queunt † Priorissæ perseuerare in suo officio vltra triennium; sed illo expleto declarantur nunc pro tunc absolutæ à suis officijs.

11 Debent quoque vacare † ad minus per quatuor annos, antequam reeligi
12 possint in eodem Monasterio, nisi † esset Monasterium nouum, vel nouiter reformatum; quo casu possunt iterum eligi.

13 Supradicta Bulla † comprehendit, vt sonant verba eius, Monasteria Italiæ tantum: & Stephanus Quaranta in sua summa Bullarij, *verb. Abbatissa*, animaduertit quòd hæc Bulla Gregorij XIII. ex declaratione Nauarri, *de regularibus*, *lib.* 3. *consil.* 82. *in antiquis*, non includit eas moniales, quæ verè nō sunt professæ regulam à sancta Sede Apostolica approbatam.

De Abbatissarum, & Priorissarum auctoritate, & potestate, qualisue illa sit, copiose tractatur in alio volumine Quæstionum Regularium selectarum quæst. vlt. per totam.

Idem statuit Xistus V. 1587. de triennio Abbatissarum, & Priorissarum sanctæ Claræ, cuius Bullæ mentionem facit Portel in suis dubijs Regularibus, *tit. Abbatissa, & Priorissa, nu.* 4. addens quòd in Portugallia Abbatissæ Ordinis S. Claræ, præsertim in Prouincia Algarbiorum, debent vacare per sex annos in

eodem

eodem Monasterio, ex speciali Bulla Pauli V. quam asserit se vidisse ac legisse; non tamen dicit annum quo concessa fuit, neque refert exordium.

Alia multa refert ipsemet Portel vbi supra, quæ collegit(vt asserit ille) ex Roderiquez, *to.1.qq. Regular. q.10. art.21. & 22.* & *q.14. art.13.* & *q.47. art.1.* & ex Miranda *tom.1. quæst.2. de Monial. præsertim, art.10.* Hoc vno tamen annotato, quod prædictus Portel *vbi supra num.9.* ex quo non vidit, nec habuit notitiam declarationis Illustrissimorũ ac Reuerendiss. DD. Cardin. Concil. Trident. interpretum, quam referam ad calcem istius Capitis, docet Prælatos, Præsidentes in electionibus Abbatissarum posse emittere votum; quod est directè contra declarationem sacræ Cõgregationis, de qua infra, §. *die 5. Martij*.

Pariter quoque ipse Portel vbi supra, §. *posse tamen viduam*, &c. ex Roderiq. in sua summa, *tom.3. cap.3. verb. Abbatissa, num.9.* & ex Comitolo, *in respons. moral. lib.4. quæst.19.* conatur probare (licet inutiliter contra expressam dispositionem sacrorum Canonum,) Vi-
14 duam † siue corruptam posse eligi in Abbatissam, vel Priorissam. Pro qua sententia affirmatiua valdè laborat, & multa copiosè cumulat, præsertim votum quoddam Patris Suarez affirmatiuum in scriptis collatum, & ab eodem subscriptum. Contrarium tamen debet teneri & omnino practicari, nedum propter ea quæ superius in hoc cap. adducta sunt, §. *Vidua*, verum etiam propter declarationem, & resolutionem factam super hoc specialiter à sacra Cõgregatione Episcoporum, ac Regulariũ die 15. Iulij 1616. pro sententia negatiua, de qua fusius dicam inferius in hoc cap. §. *die 15. Iulij*. Nec opus est vt prolixius respondeam rationibus ab eodem Portel adductis, in quibus etiam contendit (sed pace sua frustra id agit) soluere rationes pro parte negatiua: quia cum standũ sit declarationi sacræ Congregationis, cuncta in contrarium adducta ex se ruunt; præsertim cùm rationes ab eo adductæ pro sua sententia, parum aut nihil concludant, & Mirand. in suo Manual. *ad finem, 1. tom. tractat. de sacris monialibus, q.7. art.6.* det materiam respondendi obiectionibus Portel, addens non posse concedi dispensationem nisi à Papa, *ex magna vrgentique necessitate*.

Ad id verò quod refert ipsemet Portel vbi supra, ex Surio, Cardinali Baronio, Trithemio ac alijs scriptoribus vitæ Sanctorum, vel Chronicorum Religionum, fuisse quamplures Abbatissas Viduas: Respondetur primo quod hoc non successit, quia fuerint electæ, sed quia extiterunt fundatrices monialium, vel nouorum Monasteriorum, vt ipsemet Portel insinuat ex Carrillo, *lib. fundationis Capuccinarum Madrid. fol.68.* Respondetur secundo quod non negatur simpliciter & absolutè, quin possint esse Abbatissæ; sed id asseritur cum sequenti additione, *nisi antea fuerint dispensatæ per summum Pontificem Romanum:* & illæ quas recenset modo esse Abbatissas in Regno Portugalliæ, & in alijs Regnis Hispaniæ, erunt Abbatissæ præuia Apostolica dispensatione obtenta ab eodem summo Pontifice, vel à suo Legato siue Nuncio. Tertio respondetur quod ab eo quod fit multoties potentia facti, non licet argumentari ad id quod faciendum est secundum veram iuris dispositionem: ideò axioma commune est, apud Theologos, & iurisperitos sæpius repetitum, quòd mala nunquam sunt adducenda in exemplum. Quamobrẽ Sanctitas, & Prudentia, necnõ magna aptitudo ad regimẽ in Vidua siue

siue corrupta, non efficit vt ritè ac rectè possit eligi in Abbatissam, sed sternit viam vt facilius, & celeriùs dispensetur cum ea, vt possit seruatis seruandis eligi in Abbatissam, vel Priorissam Monialium Virginum. Dico Virginum, ad differentiam illarum quæ dicuntur cõmuniter Pœnitentes siue Conuersæ, & vulgariter appellantur *le Conuertite*, quarum Abbatissa esse potest corrupta, quia omnes sunt ordinariè eiusdẽ cõditionis.

Propter superius dicta, præsertim propter declarationem sacræ Congregationis, merito reijciuntur ab aliquibus adducta à Patre Suarez *lib. 2. tom. 4. operis de Relig. cap. 6. num. 16.* quorum primum est. *Decentissimum esset* (tradit ille) *vt in Abbatissam eligatur virgo:* Addo ego hoc absque dispensatione omnino esse necessarium. Secundum, quod dispensatio vt corrupta eligatur in Priorissam, pertineat ad Præsidentem electionis, qui est superior immediatus. Contra quod extant textus Canonum, & auctoritates celeberrimorum Doctorum, præsertim Panorm. & Felin. *in cap. iuuenculas 20. q. 1.* Mandosij, & aliorum, quæ late nimis referuntur à Ludouico Miranda, *tractatu de sacris monialibus q. 7. art. 6. & 7.* Quamobrem neque tutum est illud aliud quod ibidem scripsit Suarez *ad calcem citati num. 16.* in hac re videlicet standum esse consuetudini: cùm ius commune contrarium palam disponat, & idem fuerit confirmatum declarationibus sacræ Congregationis, semel atque iterum, Episcoporum, & Regularium.

Quamuis Thomas Sanchez *tom. 2. in præcepta decalogi, lib. 5. cap. 5. nu. 21.* adducat magnam multitudinẽ textuum, & auctoritatum Patrum, atque Doctorum Theologorum, & Iuristarum antiquorum, & modernorum, præsertim *decis. 295. capel. Tolos.* decerptam ex Selua *de benef. 4. par. q. 7. num. 7.* his omnibus non obstantibus, in sequenti numero ducitur (vt verbis ipsius vtar) ad amplectendam contrariam sententiam, præsupposita illa distinctione de Abbatissa, quæ benedicitur speciali Virginum benedictione propria, quæ Consecratio appellatur; & de illa alia Abbatissa, quæ tantum benedicitur communi benedictione; dicendo quod Abbatissa secundi ordinis, siue generis, potest esse corrupta, licet non primi. Et vt suam opinionem corroboret, trahere conatur quæ docet sanctus Thomas *4. sent. dist. 18. q. 1. art. 5. in corp.* ad sui fauorem, ac illa in respons. ad argumenta præsertim *ad quartum, & quintum*, vbi D. Thomas, loquitur solum de velo collato in professione Virginum, cum maiori solemnitate eo quod fieri solet, quando dictum velum non confertur Virginibus, sed Viduis: qui actus, est longe distinctus ac diuersus ab illo electionis Priorissæ, & Abbatissæ, per quem acquiritur potestas Regiminis, & quasi prælationis super alias moniales, vt fusius dicam quæstione propria, An Abbatissis, & Priorissis competat, vel non competat potestas iurisdictionis.

Et vt verum fatear, ne dum adducta à D. Tho. *vbi supra*, ac etiam à Paludano, *q. 5. art. 3.* & à D. Antonino *3. par. tit. 2. cap. 2. §. 2.* & à Syluestro *verb. Consecratio Virginum*, quos omnes citat *ibidem* Sanchez, fauent opinioni contrariæ, quam amplectitur Sanchez: Sed si diligentius expendantur, contrarium omnino indicant, & ex illis per viam saltim consequentiæ, potius colligitur sententia negatiua communior atque certior, & tutior. Præsertim id colligitur ex verbis S. Leonis Papæ *epist. 87. ad Episcopos Africanos*, relata à D. Tho. *vbi supra in resp. ad quartum argumentum*, in qua loquens de virginibus violenter

lenter corruptis, inquit: *Illa famula Dei, quæ integritatem pudoris oppressione barbarica perdiderunt, laudabiliores erunt in humilitate, & verecundia, si se incontaminatis non audeant copulare Virginibus*. Quibus verbis videtur prohiberi nedũ Superioritas corruptæ, super Virgines, verum etiam & familiaris conuersatio inter illas. Pro qua sententia negatiua, præter rationes, & auctoritates superius adductas, adest consensus quasi communis innumerorum Doctorum *in cap. iuuenculas*, quos secuta est Rota Romana per Mohed. *decis.* 2 1 4. quæ sub tit. *de rest. spoliat.* est *decis.* 1 9.

His omnibus accedit stylus antiquus sacræ Pœnitentiariæ sanctissimi Domini nostri, qui est, vt sæpius mihi ratificatum est à principalioribus ministris illius, vt in concessione absolutionis ob corruptionem alicuius monialis, semper caueatur etiam quod sit per viam secretam, ne possit eligi, vel electa consentire electioni de se faciendæ in Abbatissam, vel Priorissam indifferenter. Quo demonstrat sacra Pœnitentiaria se sequi sententiam negatiuam. Idem sentit sacra Rota *decis. Crescen.* 9. *alias* 1 3 1. vbi etiã in fortioribus inquit, quod Abbatissa permittens se corrumpi, ipso iure priuatur officio, quodque mulier corrupta nequeat absque dispẽsatione eligi in Abbatissã, docet Card. Tuscus *concl.* 3 9. *verb. Abbatissa*. Quibus Abbas Panor. *in cap. cum in cunctu, de elect.* addit quod etsi sit sancta, dummodo non Virgo, non potest eligi in Abbatissam.

15 Non habent vocem † actiuam moniales in electione Priorissæ in Ordine Prædicatorum, nisi post annos duodecim à professione, Romæ 1 6 0 1. & Parisijs 1 6 1 1.

16 De iure cõmuni † possunt moniales compromittere electionem Abbatissæ, siue Priorissæ in masculum. *cap. causam, tit. de elect.* Panorm. *ibidem, num.* 3. quæ potestas potest compromitti, etiam in confirmatorem, Abb. *vbi supra*.

17 In electione † Priorissarum recipi debent vota ad cratem, siue ad fenestrellam, & nullo modo ingredi possunt septa monasterij Scrutatores. Sacra Congregatio Regul. id præcipit, & Concilium Trident. *sess.* 2 5. *cap.* 7.

In Capitulo Valentino 1 5 9 6. *ordinatione* 1 2. ita disponitur in Ordine Prædicatorum: *Ordinamus, & sub pœna grauioru* 18 *† culpæ mandamus, tam Fratribus, quàm Sororibus in aliqua electione vocem habentibus, ne de illa ante diem vnam naturalem loqui, siue tractare possint. Reliquis vero in ipsa vocem non habentibus, siue Conuersi, aut Conuersæ, siue Clerici, aut velatæ sint respectiuè, ne verbo, aut scripto, per se, vel per alios, quoquo modo se intromittere audeant. Prælatis autem in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, & sub pœna absolutionis à suis officijs iniungimus, vt prætaxatam pœnam contrafacientibus infligere debeant.*

19 In electione † Priorissæ, seu Abbatissæ, de iure communi non requiritur, etiam quando proceditur per viam scrutinij, collatio zeli ad zelum, neque meriti ad meritum; sed illa sola numeri ad numerum, *de elect. in* 6. *cap. indemnitatibus monasteriorum*.

20 In electione † Monialium, propter sexum fragilem, & ad querimonias garrulum, & ad variandum propensum. *cap. forus extra, de verb. sign.* ob id instat maius periculum, ne monasteria diù vacent, & ne imputationes monialium cum paruo decore, per iudicia, & Tribunalia circumferantur; ad occurrendum periculis, & indemnitatibus, specialiter statuerunt sacri Canones, vt in casu contradictionis tertiæ partis monialium, quæ de iure elegerunt Abbatissam, seu Priorissam, vel eiusdem tertiæ par-

tiæ partis appellatio confirmationem ritè electæ à duobus partibus non impediat: *cap. indemnitatibus, in 6. §. sanè.*

Possunt etiam publicato scrutinio, Moniales minoris partis accedere ad electionem maioris partis, quarum vota per talem accessum ad maiorem partem ita connumeratur, ac si omnes ab initio in eandem consensissent. vbi supra immediatè.

Licet regulariter non possit electus ante confirmationem Superioris actu
21 administrare, attamen ad † euitanda inconuenientia supradicta, conceditur moniali ritè electæ in Abbatissam, seu Priorissam à duabus partibus ex tribus, vt possit ante confirmationem in temporalibus, & spiritualibus, liberè administrare: non tamen potest ante confirmationem cum solemnitatibus debitis alienare bona Monasterij, *cap. idemnitatibus*, vbi supra, § *sanè.* & in eodem, §. clarè habetur quod cōtra sic electam, & actu administrantem, quæ sunt sui muneris, possunt moniales per viam denunciationis, vel accusationis opponere defectus, si qui sunt in veritate, respicientes tamen personam electam, nō autem defectus formæ, siue processus electionis. Nam quemadmodum docent Innoc. & Compostella, *in cap. quod sicut*, Ex quo Papa mandat electionem, modo iam dicto, confirmari, non obstante aliqua exceptione; pro hoc intelligitur remouisse omnes defectus attinentes ad formam electionis. Ratio huius est, quia vitium formæ non lædit Ecclesiam, seu Monasterium; sed vitia personæ lædunt, & lædere possunt grauiter moniales,& Ecclesiam. Geminian. *in eodem cap. idemnitatibus, §. verum.*

Si vero maior pars monialium electricum opponat electioni, vel personæ electæ, & oppositiones probentur, earum oppositio impedit cōfirmationem, quod non potest efficere oppositio minoris partis. Vbi supra in illis verbis. *Nec confirmabitur.*

22 Electiones † monialium debent fieri secundum formam Capituli, quia propter, de electione, & cap. indemnitatibus, *eod. tit. in 6.* Neque Concilium Tridentinum contra has electiones, neque aliorum Prælatorum, aliter statuit, sed solū vt secreto fiant. Ita Emmanuel Rodriquez in sua summa casuum, *tit. de electione, cap. 102. nu. 2.* & Miranda, in suo Manuali Prælatorum, *to. 1. tract. de sacris monialibus, q. 7. art. 3. annot. 1.*

23 In Ordine Prædicatorum, † in omni electione Priorissæ, tenentur vocales, præmissa sacramentali confessione, diuinissimum Eucharistiæ Sacramentum ante huiusmodi electionis celebrationem in Ordine Prædicatorum sumere, sub pœna priuationis vocis. Ex Capitulo Generali Romano 1580. confirmat. 14. Rodericus, Mandagotus, & alij supracitati existimant hoc necessarium in omni electione.

24 Electio Priorissæ, vt † ritè sit facta, & possit confirmari, debet fieri à maiori parte electricum, seruata forma canonica, & Concilij Tridentini; *in 6. tit. de electione, & electi potestate, cap. Ecclesia,* & *cap auditis, de electione,* Doctor. *ibid.* & *in cap. 1. de his quæ fiunt à maiori parte,* & in Constitutionibus Ordinis Prædicatorum, in declarat. text. 2. *cap. de elect. Prioris Conuentualis, sub littera, E.*

Ex varijs declarationibus sacræ Congregationis Concilij Tridentini verbatim adductis à Nicolao Garzia, *par. 5. de benefic. cap. 4. num. 189. 190.* quas etiam refert Andreas Molfesius, *1. par. sua Summa moralis, tract. 6. cap. 16. à num. 151. vsque ad nu. 158.* sequentia inferuntur.

25 Primo, si in electione † Abbatissarum, eligantur vltra Episcopum, vel eius ordina-

dinarium Prælatum, duo, vel tres alij, qui vota monialium recipiant, oretenus, secretò tamen expressa, dummodo hoc sit iuxta formam statutorum suæ Religionis, electio censetur secreta, & conformis dispositioni sacri Concilij Tridentini.

26 Secundo. Si vero assumantur † aliqui qui publicent electionem antequam sit completa, tunc electio censetur nulla, & facta contra formam Concilij Tridentini.

Tertio. Electio publicata modo supra immediatè dicto, censetur irrita, nec reualidari potest, absque Sedis Apostolicæ auctoritate. Verba etenim declarationis, decisionis sacræ Congregationis sunt. *Electio Abbatissæ facta per verba non secreta, per ignorantiam huius Decreti non valet, nec Episcopus potest dispensare, vt valeat: S. D. N. tamen dispensat, consideratis circumstantijs.*

Die 15. Iulij 1616. sacra Congregatio Episcoporum, & Regularium rescripsit Episcopo Sarzanæ, per sequentia

27 verba: *Si vidua † monasticum habitum assumat, ad Abbatissæ, aut Priorissæ munus obeundum, absque Sedis Apostolicæ dispensatione eligi non potest*, conformiter ad ea, quæ traduntur superius in hoc cap. num. 5. Copiam authenticam harum litterarum vidi; & regestum erat fol. 105.

28 In electionibus † Priorissarum, siue Abbatissarum, monialium, præsupposito etiam casu, veræ, & realis dissensionis inter electrices, prohibitum est per subsequens Decretum sacræ Congregationis Illustrissimorum, ac Reuerendissimorum Dominorum Cardinalium Concilij Tridentini interpretum, Superioribus, Confessoribus, atque Scrutatoribus quarumcunque monialium, etiam Regularibus subiectarum, ne votum emittant in earundem Priorissarum, & Abbatissarum electionibus.

Die 5. Martij 1619. ab eisdem Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Cardinalibus sacræ Congregationis super negocijs Episcoporum, & Regularium deputatis, fuit resolutum idem quoad substantiam, in casu particulari electionis cuiusdam Priorissæ sequutæ ex vi voti vnius Scrutatorum in Monasterio S. Mariæ de Visitatione, vulgariter dicto *delle Creti*, Ciuitatis Liciensis in Apulia. Idem pariter fuit resolutum per eandem sacram Congregationem, die, & occasione quibus infra immediatè.

Die 23. Maij 1621.

A gl'Illustrissimi, e Reuerendissimi Signori Cardinali della sagra Congregatione del Concilio, Per l'elettione delle Priore, ò Badesse de' Monasterij.

Illustrissimi, e Reuerendissimi Signori.

Si desidera sapere dalle Signorie Vostre Illustrissime, e Reuerendiss. se nell'elettione delle Priore, ò Badesse de' Monasterij di Monache, massime in caso di diuisione, tra le Monache, alle quali compete l'eleggere la Priora, ò Badessa, possano i Superiori di quelle, e gli Scrutatori dare il voto loro in simile elettione, pro bono pacis del Monasterio: Et in caso passi in elettione alcuna di quelle Madri, in virtù delli voti dati dal Superiore, ò Scrutatori; se l'elettione sia buona, e legitima, sì, ò nò. Che il tutto si riceuerà per gratia particolare dalle Signorie Vostre Illustrissime. Quas Deus.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum censuit: Nequaquam licere Monialium Superio-

perioribus, aut Scrutatoribus, dare votum in electione Abbatissæ; atque electionem in vim huiusmodi voti celebratam vires aliquas non obtinere.

R. Cardinalis Vbaldinus.

Supradicta sacra Cōgregatio Illustrissimorū Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, declarauit † Constitutionem Sanctissimi D. N. Gregorij Papæ XV. de exemptorum priuilegijs nuper editam, per illa verba, *Possit Episcopus vnà cū Superioribus Regularibus quarumcunque Abbatissarum, Priorissarū, &c. electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere, ius confirmandi Abbatissas minimè fuisse Episcopis per supradictam Constitutionem attributum.* In reliquis vero seruanda est ipsa Constitutio, prout extat; additis tamen declarationibus ab eadem sacra Congregatione, inde emanatis de ordine Sanctissimi D. N. Papæ Greg. XV. & Vrbani VIII. quas hic per extensum apponendas censuimus.

29

Declarationes aliquot sacræ Congregat. Concilij super Constitutione S.D.N. Gregorij PP. XV. de Exemptorum Priuilegijs, &c.

POsita Constitutione Sanctissimi Domini Nostri de Exemptorum Priuilegijs, &c. Dubitatur,

Primò, An liceat Episcopis visitare Altaria Regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, aut loca, vbi in ijsdem Ecclesijs asseruatur Sāctissimum Eucharistiæ sacramentum, vel vbi audiuntur Confessiones personarum secularium?

Secundò, An Episcopi possint Regularibus præscribere, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant; vel aliàs illorum priuilegia restringere, ac moderari in Sacramentis administrandis?

Tertiò, An facultas Episcopis per Constitutionem attributa in exemptos tam seculares, quàm regulares, intelligatur etiam tributa in persona nullius Diœcesis?

Quartò, An eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium, ac iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus?

Vltimò, An per eandem Constitutionem in illis verbis, *Possit Episcopus vna cùm Superioribus quarumcunque Abbatissarum, &c. electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere;* ius Abbatissas confirmandi Episcopis attributum censeatur?

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum censuit, Constitutionem Sanctissimi Domini Nostri de exemptorum priuilegijs, nequaquam subijcere Regulares exemptos, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, Episcoporum iurisdictioni in his, quæ Sacramentorum administrationem concernunt, nisi cùm in Sacramentis personis secularibus administrandis ijdem regulares delinquunt: Ac propterea

Ad primum dubium respondit, Episcopis non licere in vim eiusdem Constitutionis visitare Altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium, nec loca, vbi in ijsdem Ecclesijs asseruatur sanctissimum Eucharistiæ sacramentum,

mentum, vel vbi Confessiones personarum secularium audiuntur.

Ad secundum, hac in parte Constitutionem Sanctissimi, nihil noui iuris induxisse, nec vllam nouam auctoritatem Episcopis in Regulares attribuisse: Ideoq. in vim ipsius Constitutionis non posse Episcopos Regularibus præscribere, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant; vel aliàs illorum priuilegia in Sacramentis administrandis restringere, aut moderari.

Ad tertium censuit, eiusmodi facultatem non intelligi tributam Episcopis in personas nullius Diœcesis.

Ad quartum non competere.

Ad vltimum, ius confirmandi Abbatissas minimè fuisse Episcopis per Constitutionem attributum.

Quæ cum Sanctissimo Domino Nostro relata fuissent, eius Sanctitas sacræ Congregationis sententiam in omnibus approbauit.

R. Card. Vbaldinus.

Prosper Fagnanus S. Congr. Sec.

Romæ, Ex Typographia Reu. Cameræ Apostolicæ. M DC XXIII.

Alia multa singularia, siue specialia obseruanda in electione Abbatissarum, & Priorissarum, traduntur à Ioanne Andrea, Dom. & Phil. Franc. *in cap. indemnitatibus*, à Roderiquez, & Miranda *vbi supra*.

Cum Decisio Tolosana, de qua supra in hoc cap. contineat negatiuam resolutionem de corrupta, quæ non potest eligi in Abbatissam, hic eandem Decisionem volui per extensum apposuisse, quam estraxi ex eisdem Decision. Capellæ Tolosanæ Lugduni impressis 1616. *fol. mihi 247. sub tit. Quæst. 296. Tractatus de Election.*

Decisio.

I*Tem fuit quæsitum, An aliqua promo-*
30 *uenda in Abbatissam debeat † esse vir-*
go? Conclusum fuit quòd sic, vt expressè tenet Io. Andr. in clem. attendentes, de statu Regular. super ver. rationabilis, *& Archid.* in cap. indemnitatibus, de elect. lib. 6.

Quod intellige verum de iure communi; dispensatiue tamen poterit in Abbatissam corrupta promoueri. Sed quis habeat hoc casu facultatem dispensandi? Io. in allegato cap. indemnitatibus. *tenet quòd solus Papa. Contrarium tenet Arch.* ibid. *dicens, quòd etiam Episcopus poterit dispensare; sed tamen tunc non consecrabitur, neque benedicetur: & hoc tenet Paul.* in alleg. lect. clem. attendentes. *item Zenze. & in eadem sententia videtur residere Lapus. Verumtamen Franc. de Zaba. & Ioannes de Imola dicunt tutius esse tenendum, quòd alius à Papa non possit dispensare, quia contra ius est quod corrupta sit Abbatissa.* 20. q. 1. iuuenculas, *contra quod solus Papa dispensat, nisi inueniatur alteri concessum,* in cap. dilectus, de temp. ord.

Stephanus Quaranta in Summa Bullarij *verb. Abbatissa,* animaduertit quòd
31 Abbatissa † tenetur ante mensem certiorem facere Episcopum de tempore professionis Nouitiæ, alioquin quamdiu Episcopo videbitur, ab eodem sit suspensa, ex Decret. Concil. Trident. *sess. 25. ca. 17.*

Nicolaus V. vt refert Sorbus in suo compend. Priuileg. *verb. Abbatissa,*
32 *nu. 6.* statuit, vt electiones † Abbatissarum Ordinis sanctæ Claræ, & tertij Ordinis, quæ à maiori parte Monialium fiunt, Canonicæ censeantur. Insuper, quod moniales eiusdem Ordinis possint eligere Abbatissam, dummodo fuerint Professæ, & fuerint commoratæ in eo-

dem Monasterio per triennium, vel circiter; quæ Abbatissa in partibus Cismontanis suum explebit Officium post annum; quam Bullam Nicolai V. refert ad integrum Ioannes Baptista Confettius in collectione Priuilegiorum, Mendicantium, & non mendicantium, *tit. Nicolaus V. sub num. 3. fol. mihi 36. & 37.* in qua etiam continetur, dato quod Abbatissæ dicti Ordinis sanctæ Claræ, euoluto anno non renuncient officio Abbatissæ, vacent, & vacare cen-
33 seantur. Equidem quod † conceditur, præsertim à sancta Sede Apostolica, limitato determinatoque tempore, illo elapso prohibitum denegatumque communiter censetur, ex decis. *coram R. P. D. Ludouisio postea Gregorio XV. decis. 75. nu. 1. decis. 159. num. 3. & decis. 569. nu. 1.* Ratio vniformiter assignatur, quia concessio non excedit voluntatem concedentis, præsertim quando potest legem statuere prout vult. *l. non quicquid, ff. de iud.* itaque elapso anno vt perseuerent, noua indigent confirmatione Apostolica, ex Oldrado, *cons. 250.* ex Gratian. *discept. foren. c. 264. n. 35. to. 2.*

Syluester *verb. Abbatissa, nu. 4.* verba faciens de confirmatione Abbatissæ, vel
34 Priorissæ tradit. *Si est † exempta, debet confirmari ab eo à quo Abbas exemptus confirmatur; si vero non sit exempta, ab eo pariter confirmari debet, à quo Abbas non exemptus.* Et reddens rationem huius, inquit. *Quia quantum ad hoc non est ratio dispar aliquo iure cauta.* Et hæc est doctrina communis omnium Doctorum. Et *ad calcem eiusdem num.* insinuat Syluester, eadem dici posse, ac debere, proportionaliter, de confirmatione Priorissæ, vel Præpositæ: Hoc vno adnota-
35 to, quod Abbatissa *debet † benedici: quod si fieri non procuret, intra annum, à sua confirmatione computandum, cessante causa rationabili, cecidit à suo iure, vbi est consuetudo quod benedicatur, vt in Clem. attendentes de statu Monach.* Eadem docet Tabiena, *verb. Abbatissa, nu. 3. 4. & 5. & nu. 9.* inquit, *quod illegitima, vel corrupta, non possit eligi, nec Episcopus in hoc potest dispensare. & verb. Virginis Consecratio,* eadē insinuare videtur: vbi *nu. 5.* post adductas auctoritates, & rationes, hinc, & inde, duo dicit. Primum est, quod Prælati Ordinis Prædicatorum, ex priuilegio Apostolico, possunt dispensare, cum illegitime nata. Secundum, quod sine dispensatione Papæ non potest eligi, & confirmari in Abbatissam, vel Priorissam illegitime nata. Eadem prorsus quo ad confirmationem Abbatissæ, & Priorissæ, tradit S. Anton. *3. par. tit. 19. cap. 4.* vbi postquam dixit: *Episcopus confirmat sibi subiectos, extra de elect. cum Monasterium,* immediatè subdit, *nisi aliquis sit exemptus, extra de consuet. cum venerabilis.*

Difficultas. An excommunicatus, vel aliàs inhabilis occultus, si eligatur ad aliquod officium, ipso inscio, teneatur se prodere, vel non acceptare.

HÆc difficultas, quam multi vocant rationabilem, & etiam rigidam, debebat poni cap. 14. *de Confirmatore*; sed incuria scriptoris exemplātis omissa, hic ponitur, cùm contineat pro maiori parte ea, quæ proportionaliter saltem veritatem habent, siue habere possunt in casu Abbatissæ, vel Priorissæ, quæ eligitur habens impedimentum occultum.

Breuiter autem resoluitur per sequentes propositiones.

36 Prima: Certum est, & indubitatum, vt cuncti † affirmant, quòd is teneatur quantum potest, omnibus vijs, & modis li-

dis licitis renunciare officium ſeu Prælaturam, excuſando ſe non poſſe hoc ſubire onus, propter aliquas rationabiles cauſas, inſinuando in communi ſe non habilem ad id, ad quod eſt electus, vel promotus, omnibus medijs ſibi poſſibilibus vtendo, vt finem aſſequatur renunciationis, abſtinendo tamen ſemper à falſitatibus. *Falſitatem* (enim) *proponere in nullo caſu licet alicui*, vt optimè docet D. Tho. *2.2. quæſt. 69. art. 2. in corp.* Sed omnibus vijs, ac medijs licitis tantum, & fini intento accommodatis; quod pertinet ad prudentiam, vt inquit S. Tho. *vbi ſupra*.

Secunda: Si tamen hoc non ſufficiat, & impedimentum quo detinetur, detectum non inducat ſuper illum infamiã, vel ſi inducit leuis eſt; tunc & eo caſu debet ſuum impedimentum, ſaltem Prælato, vel confirmatori, ne confirmetur patefacere.

Tertia: Quod ſi omiſerit modo explicato, non erit huiuſmodi omiſſio abſque lethali culpa. Veritas ſecundæ, & tertiæ propoſitionis per viam illationis, & conſequentiæ, colligitur ex Diuo Tho. *vbi ſupra*, maximè *in reſp. ad tertium argumentum*, & *ibidem*, ex doctrina ſuorum interpretum, præſertim Caietani, & Bañes, & clarius ex Dominico Soto *in relect. de ſecreto tegendo q. 7. §. & argumenta verſ. ex quo ſequitur*. Directè eandem veritatem proponit, & probat Suar. *de cenſur. diſp. 13. ſect. 1. num. 31.* citatus à multis, præſertim à Portel in ſuis dubijs regularibus, *verb. officia ordinis, nu. 7.* vbi Suarez caſum proponit, ac reſoluit, de quo ſupra.

Quarta: Poſtquam electus de quo ſupra, clam ſuum patefecerit impedimentum confirmatori, ſi confirmator ob non ponderationem debitam cauſæ, vel alio permotus humano reſpectu adhuc voluerit illum confirmare, adiuncto in ſuper præcepto de non acceptando, niſi talis confirmator habeat auctoritatem ſuper illo impedimento diſpenſandi, quod ex rationabili tantum cauſa faciẽdum erit; (vt latius dicam inferius cap. 19. in Appendice) talis confirmator non euadet culpam mortalem, & incidet in pœnas taxatas contra confirmantes indignum, de quibus ſuperius in cap. 14. ac tenetur tali confirmato procurare diſpenſationem: alias de directo agit contra iura, non ſine magna læſione iuſtitiæ, ac boni publici præiudicio; quod bonum vniuerſitatis tenetur maximè Prælatus ſemper præponere bono priuato ipſius electi. Ita communiter omnes.

Quinta: A quo caſu, dato quod diligentiæ ſuperius inſinuatæ cum alijs ſimilibus non proficiant ad effectum acceptationis renunciationis, & impedimenti confirmationis, ſi detectum impedimentum ſit valdè infamatorium, non tenetur ſe prodere, ſed poterit acceptare, maiori tamen qua poterit diligentia neceſſaria procurando diſpenſationem, ſiue nouam confirmationem, per viam ſecretam, ſeu nouam collationem eiuſdem officij, ab habente auctoritatem. ita communiter omnes Summiſtæ verbo Electio, vel Excommunicatio, & inter alios Caietanus *2.2. q. 69. in comment. ſuper art. 1. & 2. poſt tertiam dubitationem, §. ad hoc dicitur*, vbi inquit. *Conſonum Scripturæ ſacræ, & iuri Canonico, & rationi eſt, quod occultus actor non teneatur ſe prodere*; inſinuans ibidem, quod naturalis ratio dictat, ne quis reus, & proportionaliter impeditus, ſe prodat cum ſui infamia. Et Sotus *vbi ſupra, relect. de ſecreto tegendo*, poſt quos Henriquez, *de excommun. lib. 3. cap. 14. nu. 2. & 3.* & Suarez *loco citato, num. 34.* quos adducit Portel. *vbi ſupra*, & *verb. Diffinitores, num. 2.* vbi etiam refert doctri-

nam Palud. 4. *sent. d. 19. quæst. vltima*, reddentis rationem, ne indignus admittatur ad officium: cumque præponderet bonum publicum bono particulari indigni electi ob impedimentum reale, ideo tenetur ad euitandum culpam & pœnas, vti diligentijs superius enumeratis.

Cum sæpius in hoc, & superioribus capitulis facta fuerit mentio de maiori parte Capituli, siue eligētium Prælatum vel Abbatissam, seu Priorissam; vtile iudicaui breuiter ad calcem huius capitis, quod est vltimum in quo fiat mentio de maiori parte necessaria in electionibus Prælatorum, vel Officialium, bre-
37 uiter declarare quid nomine † maioris partis Capituli, vel eligentium intelligatur, etsi id fuerit non plenè explicatum, sed tantum insinuatum superius *cap. 4. nu. 34.* Dico itaque quod maior pars Capituli siue Collegij, non censetur illa tantum quæ maior dicitur comparatione minoris partis, sed respectu, & in ordine ad totum Collegium siue Capitulum, ita docet inter alios Felin. *in cap. cum omnes tit. de constit. colum. 14.* & glossa, *ibidem verb. Constitutum*, nam Canonici, & proportionaliter Electores Ecclesiastici tam seculares, quam regulares, quasi vnum corpus, & idem Collegium efficiunt. & Abbas *cap. Ecclesia vestra, de elect.* & Glossa, *ibidem*. & sermo est de eligentibus ibi præsentibus in loco electionis, vel per se ipsos siue per Procuratorem, modo superius declarato, cap. 5. & 8. Abbas enim *cap. quoniam*, & *cap. fin. de iure patron. column. penult.* dat exemplum: Si in vniuersitate inueniantur triginta, & quindecim eligant vnum, octo eligant alium, & cæteri eligant tertium: in hoc, & simili casu nulla erit electio canonica, & legitima, eo quia inter essentialia, & substantialia electionis canonicæ legitimæ hoc principale est vt fiat à maiori parte eligentium siue vocalium, vt fusius dictū est superius, cap. 3. & 7. Sed in casu proposito nullus euasit electus à maiori parte respectu totius Collegij vel Capituli, siue vniuersitatis; ideo nulla fuit omnis electio de qua supra, cum non sit præferendus tanquam legitimè electus quis ex eo tantum quia habuit plura vota, sed solum quando habet numerum maiorem votorum Capituli præsentis. ita docent Baldus, *in cap. Ecclesia vestra*, & Decius *in cap. cum omnes*, supracitatis; & est quasi communis sententia omnium Iuristarum.

Summa Cap. XVIII.

1 *De consilio discretorum Patrum, concurrente maiori parte eorum, potest institui Supprior in Ordine Prædicatorum, ex assignatis tamen in eodem Conuentu. Quod etiam conceditur Prouinciali absque consilio, & de quocumque Conuentu. & intra quod tempus debeat institui, & num. 3.*

2 *Quomodo in Ordine Prædicatorum eligi debeat Vicarius Conuentus mortuo, vel amoto Priore.*

4 *Cui sit committenda cura Monialium, absente, vel mortuo Priore.*

5 *In Prouincia Romana, & Lombardiæ Suppriores debent esse ætatis ad minus triginta annorum. Nec possunt eligi in Priores in illis Conuentibus, in quibus actu exercent officium Supprioris.*

6 *Prior sine consilio discretorum Patrum, non potest absoluere Suppriorem, nec Vicarium instituere supra ipsum Suppriorem.*

7 *Prouincialis non potest instituere Vicarium supra Priorem inconsulto Reuerendissimo Patre Generali.*

8 *Prior non potest instituere Suppriorem, nisi de consilio, & assensu maioris, & sanioris*

nioris partis Patrum sui Conuentus, ad hunc effectum congregatorum. Amplia etiam in Vicario.

9 *Supprior non habens duodecim annos à professione, potest electiones dirigere, non tamen in eis votum habere.*

10 *Quam facultatem habeant Suppriores in casibus mortis, vel amotionis Priorum.*

11 *Suppriores in officio non possunt excedere biennium. Et extra suos Conuentus non habent locum supra Baccalaureos, etiam sibi subditos. Et si sunt Prædicatores generales, possunt habere vocem in Capitulo Prouinciali.*

12 *Quis Frater dicatur propriè esse de aliquo Conuentu.*

CAP. XVIII.

De institutione, ac destitutione Supprioris Conuentus, in Ordine Prædicatorum.

EX textu 6. in antiquis (in nouissimis est textus 8.) cap. de electione Prioris Conuentualis hæc habẽtur, *Prior* † *autem Conuentualis, de consilio discretorum Patrum sui Conuentus instituat Suppriorem, cuius officium erit habere diligentiam circa Conuentum, & corripere delinquentes, & in alijs quantum Prior illi assignauerit.*

1

Ex declaratione eiusdem textus Prioris Conuentualis, de consilio discretorum: *Declaramus quod Prior Conuentualis non possit instituere Suppriorem, nisi de consilio, & assensu specialiter ad hoc congregato maioris partis, vel sanioris Patrum illius Conuentus, qui iuxta morem solent ad consilia vocari: Et oportet quod ille Frater qui debet Supprior institui, sit in eodem Conuentu antea assignatus, sicut fuit declaratum in Capitulo Venetijs 1325. Ad consilia autem vocandi sunt, qui fuerunt Priores, Lectores, Principales, vel Vicarij nationum, vel in aliquo studio Generali Sententias legerint, vel qui actualiter sunt Suppriores, vel qui per Magistrum Ordinis, vel Priorem Prouincialem fuerint instituti, sicut fuit declaratum apud Papiam 1423. dummodo non excedant numerum duodenarium.*

In declaratione pariter eiusdem textus sexti, vel octaui, sequentia, quæ tangunt institutionẽ Supprioris perficiendam à P. Prouinciali, habentur. *Item declaramus quod Priores Prouinciales in sua Prouincia duntaxat, possunt instituere Suppriores: quia in Rectoribus essentialiter ordinatis, quod inferiori conceditur, Superiori nullatenus denegatur, nisi super hoc specialis fiat exceptio; sicut fuit declaratum apud Bisuntium 1353.* Quod habet fundamentum in iure communi, iuxta regulam, *Quod inferiori conceditur, multo magis conceditur Superiori.* l. *non debet, ff. de iure iur.* & in cap. *cui licet*, & cap. *cum in cunctis*, extra de elect. Host. & alij *in cap. per venerabilem.*

Item declaramus quod in quolibet Conuentu Suppriore carente, Priores secundum modum in Constitutionibus positum, tenentur infra spatium vnius mensis Suppriorem instituere, vel instituendum petere: & qui in hoc inuenti fuerint negligentes, à suis officijs absoluantur; sicut fuit ordinatum Neap. 1311. & Valent. 1337. Quibus immediatè adduntur alia, quæ sequuntur, videlicet.

Declarantes, quod imminente tractatu eorum, quæ ad Capitulum Prouinciale mittenda sunt, non debent Priores vllo modo Suppriores absoluere. Quod si contrarium fecerint, à Prioratus officio, in pœnam absoluantur, sicut fuit ordinatum Auenioni 1341.

Ex declaratione eiusdem text. sub littera V, ad illa verba. *Nisi Prior Prouincialis aliter ordinauerit*, habetur. *Declaramus*

mus quod mortuo, vel amoto Priore, Prior. Prouincialis potest Suppriorem à suo officio absoluere, vel auctoritatem eius limitare, etiam antequam Prior electus fuerit, vel confirmatus, vel præsens in domo extiterit; & poterit in eodem Conuentu Vicarium instituere Fratrem alterius Conuentus, qui habebit vocem in electione, & in alijs negotijs, & tractatibus illius Conuentus, sicut fuit declaratum apud Caturcium 1319. *Non potest tamen in electione habere vocem passiuam in eo, sicut ordinatum fuit in Capitulo Romano* 1553. & 1558. & *Auenione* 1561. & *Bononiæ* 1564. vbi correctum fuit illud de voce actiua istius Vicarij, qui hoc modo institutus nunc carere debet etiam voce actiua; vt latius supra cap. 5. nu. 89.

Ex textu septimo, in antiquis, nono autem in nouissimis Constitutionibus, Capit. de electione Prioris Conuentualis, & in declaratione eiusdem textus
2 dicitur. *Declaramus † quod mortuo, vel amoto Priore, si domus non habuerit Suppriorem, vel Vicariũ eius, vel alicuius alterius Superioris, tres Patres antiqui, qui diutius habitum nostræ Religionis post professionem portauerunt, & assignati sunt in præfato Conuentu, tenentur eligere vnum Vicarium, qui in tali casu poterit in electione cum alijs duobus vota recipere, & omnia facere quæ potest Supprior, mortuo, vel amoto Priore facere, sicut declaratum est apud Caturcium* 1319. & *apud Tholosam* 1328. *Vel Vicarium Prioris*, (verba sunt textus; pro quorum declaratione, siue explicatione, dicitur in declaratione eiusdem textus sub litt. Y. *Declaramus quod mortuo, vel amoto Priore, Vicarius ab eo institutus extra remoueatur, & non remaneat amplius Vicarius; sicut fuit declaratum apud Burges* 1369. *Illud verbum*, (vel Vicarium Prioris,) *non debet referri ad illud*, Mortuo vel amoto Priore; *sed ad illud verbum*, Vel absente Priore. *Et in tali casu, videlicet in absentia Prioris, si domus Suppriorem vel Vicarium eius, vel Vicarium Prioris non habuerit; tunc tres Fratres illius Conuentus, qui diutius habitum nostræ Religionis post professionem portauerunt, tenebuntur aliquem Fratrem de illo Conuentu in Vicarium eligere, qui vices Prioris in omnibus plenariè obtinebit, quousque domus ipsa Priorem præsentem habeat, vel Suppriorem aut Vicarium Prioris, vel Prior Prouincialis, vel Conuentualis aliter ordinauerit. Ex quo patet, quod verbum illud (vel Vicarium Prioris), refertur ad absentiã, & non ad remotionem Prioris, quia Prior remotus ab aliquo Cõuentu, non potest de illo aliquid disponere, vel ordinare, quod tamen potest in sua absentia facere. Et propter hoc in Capitulo Bononiæ celebrato* 1262. *cum in prædicta clausula (Si vero mortuo) nulla fieret mentio de absentia Prioris, nec de eius Vicario, fuit statutum, & confirmatum vt sic diceretur, Si vero mortuo Priore, vel amoto, addatur, Vel absente. Et infra, Et domus Suppriorem præsentem non habuerit, addatur, Vel Vicarium Prioris. Et infra, vbi dicitur, Vel Prior Prouincialis, addatur, Vel Conuentualis, aliter ordinauerit. Et ita bene apparet quod prædicta clausula, quæ solum se extendebat ad eligendum Vicarium in casu mortis, vel remotionis Prioris, nunc per illas tres dictiones additas etiam se extendit in casu absentiæ ipsius Prioris.*

Ex supradictis circa institutionem Supprioris, vt tollatur omnis confusio, & inconueniens, satis clarè apparet mẽtem Constitutionis, & Capitulorum Generalium fuisse cõcedere facultatem
3 Priori, † instituẽdi Suppriorem de consilio Patrum, nisi tempore opportuno, & congruo fuerit prouisum per Prouincialem certioratum de vacãtia per eundem Priorem: quod tempus videtur esse intra vnum mensem. Vnde ad euitandas confusiones, si statim prouide-

rit

rit Prior de Suppriore, tenebitur certiorem reddere Prouincialem, ne alium instituat: Si vero in Conuentu assignatus, nullus sit aptus, petat à Prouinciali intra mensem; quemadmodum idem tempus assignatur pro eligendo vno Priore post vacantiam. Quæ animaduersio fundatur in continua practica Prouinciarum Ordinis. Aliter accideret frequenter in eodem Conuentu esse duos Suppriores; vnum institutum à Priore, & Patribus, alterum à Prouinciali.

Ad tollenda itaque iurgia, & contentiones, expectandum est modo supra immediatè dicto, an Prouincialis prouideat: circa quod est obseruanda declaratio text. 6. vel 8. sub littera, r. *Declaramus quod in quolibet Conuentu Suppriore carente, Priores secundum modum in Constitutionibus positum, tenentur infra spatium vnius mensis Suppriores instituere, vel instituendos petere: & qui in hoc inuenti fuerint negligentes, à suis officijs absoluantur, sicut fuit ordinatum Neapoli 1311. & apud Valentiam 1337.* Quæ verba procludubio indicat quod primo petendus est infra mensem Supprior à Prouinciali, vel saltim vt placeat illi quod instituatur à Priore, & Patribus: casu vero quod non prouideat Prouincialis, tunc Prior, & Patres, secundum formam prædictam, poterunt instituere Suppriorem vnum de assignatis in eodem Conuentu, habentem alias qualitates ad hoc officium necessarias.

Absente Priore, vel completo officio
4 Prioratus, curam † monialium non habet Supprior, sed confessor actualis, & ordinarius sanctimonialium. Ex decreto sacræ Congregationis Episcoporum, & Regularium, & ex ordinat. 35. Cardinalis Alexandrini.

5 In Prouincia † Romana, & Lombardiæ, Suppriores non possunt eligi in Priores illius Conuentus, in quo sunt Suppriores: & si secus fiat, electio est nulla, & irrita, ex ordinat. 5. Cardinalis Alexandrini. Esse debet ætatis annorum triginta in eisdem Prouincijs Romana, & Lombardiæ, ex Ordinatione Cardinalis Alexandrini.

6 Quærenti, an Prior † Conuentualis in Ordine Prædicatorum possit Suppriorem suum remouere, vel absoluere à suo officio, sine rationabili causa, & absque grauiorum Patrum Consilio?

Respondendum venit negatiuè. Quã negatiuam probant verba declarat. 7. Capituli Generalis Valentiæ 1596. & sunt quæ sequuntur immediatè, videlicet. *Declaramus declarationem duodecimam factam in Capitulo Barchinonen. 1574. in qua dicitur Priorem posse absoluere Suppriorem suum, non modo à se institutum, verum etiam à Prouinciali, intelligendam esse de Patrum consilio, per vota secreta.*

Qua declaratione explicatur etiam illud quod legitur in Gloss. text. 6. sub littera, T, cap. de electione Prioris, scilicet Conuentualis, quòd Prior postquam semel fuerit in Conuentu sui Prioratus, etiam existens extra illum, potest Suppriorem absoluere, idest præuio Patrum consilio: intellige sui Conuentus: quia alibi non habet iurisdictionem, neque facultatem congregandi consilium. Præmitti itaque debet consilium Patrum eiusdem Conuentus, inter quos paterna charitate examinandum est, an Supprior remouendus sit: quod examen faciendum est per vota secreta, vt liberius vnusquisque possit suum præstare votum.

Ad quorum claritatem in gloss. eiusdem text. sub litt. V, dicitur quod Prouincialis potest Suppriorem à suo officio absoluere. Intellige semper præsupposita causa rationabili.

Ex qui-

Ex quibus licet inferre per modum quasi necessariæ consequentiæ: Prior igitur non potest solus, absque Patrum consilio Vicarium instituere in capite, supra Suppriorem, nec absens, neque præsens in Conuentu: eo quia hoc esset non solum limitare Suppriorís auctoritatem, verum etiam in re ipsa amouere illum ab officio: nam in tali casu, remaneret illi tantum nomen absque re, & auctoritate consequente ad officium Suppriorís ex vi Constitutionum Ordinis Prædicatorum.

Quæ limitatio, & remotio, competere videtur soli Prouinciali, ex verbis præcitatæ glossæ, immediatè adductæ, & sunt. *Potest Prouincialis Suppriorem à suo officio absoluere, vel auctoritatem illius limitare*. Cumque versemur in materia pœnali, & stricti iuris, strictè sunt interpretanda; de solo enim Prouinciali, & non de alio inferiori: ergo non de Priore Conuentuali.

A simili etiam idem suaderi potest, ex verbis Ordinationis decimæ Capituli Generalis Romani 1580. vbi statui-
7 tur ne Prouincialis, † sine vrgentissima causa, prius Reuerendissimo Patri Generali notificanda, instituat Vicarium in capite supra Priorem. Cum itaque Prouincialis hoc non possit supra Priorem, multo minus id erit concessum Priori supra suum Suppriorem, nisi prius monito Prouinciali, vel de consilio Patrum.

Vt omnia rectè disponantur, insuper ex Gloss. text. 6. sub littera, T, Prior ne-
8 quit constituere † Suppriorem, nisi de consilio, & assensu specialiter ad hoc congregato maioris, vel sanioris partis Patrum illius Conuentus, qui iuxta morem solent ad consilia vocari.

Cumque Vicarius in capite supra Suppriorem in auctoritate, & officio sit æqualis, & forsan maior Suppriore, videtur certum non posse constitui, nisi eodem modo quo Supprior ordinarius; eadem enim ratio militat in vno, ac in alio. Igitur, &c.

Conformiter ad dispositionem declarationis 3. Capituli generalis Vallisole-
9 ti 1605. Fratres † instituti Suppriores, quamuis non habeant duodecim annos à professione, sic instituti possunt electiones dirigere, non tamen in electionibus votum habere.

10 Supprior mortuo † vel amoto Priore, vices eius in omnibus plenariè obtinet, ex text. 8. cap. de elect. Prioris Conuentualis. Et in declaratione eiusdem text. *sub littera, r*, declaratur in specie facultas, quam habent Suppriores in Ordine Prædicatorum in casibus immediatè expressis, mortis scilicet, vel amotionis Priorum, per sequentia verba. *Item declaramus quod Suppriores, & Vicarij Priorum in absentia Priorum non possunt recipere Fratres ad Ordinem, vel professionem; neque etiam ad sacros Ordines promouere: sicut fuit ordinatum apud Montempessulanum 1394. & apud Brixiam 1396. Possunt tamen, absentibus Prioribus, per priuilegium quod dicitur, Mare magnum, omnes Fratres suorum Conuentuum, vel ad eos declinantes, ab omnibus excessibus & censuris, à iure vel à iudice generaliter promulgatis absoluere, Sacramenta Eucharistiæ, & extremæ vnctionis eis administrare. Tolosæ 1314. & Valentiæ 1337.*

Et pariter in declaratione eiusdem text. sub littera, S, hæc habentur. *Declaramus quod per Constitutiones nostras, mortuo vel amoto Priore, cum Supprior vices eius plenariè in omnibus obtineat, poterit in tali casu agere quicquid Prior iure ordinario potest: & ideo poterit Vicarium instituere, Fratres ad probationem vel ad professionem recipere, Confessorem eligere, & aliorum Fratrum Confessiones audire, & alios*

& alios pro audientia Fratrum exponere; quia cùm sit in tali casu quasi ordinarius, & potestatem, ac iurisdictionem ordinariam habeat; poterit prædicta, & quæcumque alia facere, quæ Prior iure ordinario potest. Non poterit autem Fratres præsentare Episcopis pro confessionibus secularium audiendis, vel pro Ordinibus suscipiendis, vel alia huiusmodi facere, quæ Priori competunt non de iure, sed ex commissione; & hac eadem potest Vicarius electus à Patribus, mortuo, vel amoto Priore, in absentia Supprioris; quia in tali casu Vicarius non est delegatus, sed habet iurisdictionem ordinariam per legem sibi datam.

Neque obstat contentis in hac præcedenti immediatè declaratione dispositio ordinationis 9. Cap. Vallisol. 1605. cum in ea prohibeatur Prioribus, vt durante eorum officio tantum non possint dare licentiam, vel facultatem suis Superioribus, recipiendi ad habitum, vel ad professionem Fratres. Declaratio vero antecedens textus octaui, de quo supra, *sub lit. f.* loquitur de Suppriore, mortuo, vel amoto Priore. Tenor autem prædictæ Ordinationis Cap. Vallisol. is est: *Interdictum sit omnibus Prioribus in posterum, suis Superioribus, vel Vicarijs licentiam committere recipiendi quemquam ad habitum, vel professionem, sine licentia Reuerendi Admodum Patris Prouincialis: & qui contra fecerint, à suis officijs absoluantur.* Qui casus est omnino diuersus ab illo præmemorato in antecedenti declaratione; nec comprehenditur in ordinatione Capit. Vallisoletani, de qua immediate.

Cautus sit itaque Lector in perlegendo declarationem textus octaui, *sub lit. r.* de qua supra. Verba enim eius, nec realiter, neque apparenter minimum quid contradictionis inuoluunt, cum illis sequentis declarationis ad eundem textum *sub lit. f.* quia in illis nō fit sermo de eodem casu. Nam in prima agitur de facultate, quam Prior committere, siue concedere valet Suppriori in eius absentia à Conuentu, cuius est Prior. In secunda vero declaratione habetur sermo, quando Conuentus nō habet Priorem, nec præsentem, nec absentem, tempore scilicet, quo durat vacantia Prioratus per mortem, vel amotionem præcedentis Prioris. In primo igitur casu, absente Priore, non potest Supprior recipere ad probationem, vel ad professionem Fratres: id tamen facere potest in secundo casu, videlicet amotionis, vel mortis Prioris. Et ratio est assignata superius, quia tunc, & eo casu Supprior *vices Prioris plenarie in omnibus obtinet.*

11 Supprior † non excedat biennium in suo officio: quo biennio expleto non potest iterum assumi in Suppriorem in eodem Conuentu ante duos annos cōpletos. Vallisol. 1605.

Suppriores extra suos Conuentus nō habent locum supra Baccalaureos etiam subditos suos, si ibidem inueniantur. Barchinon. 1574.

Suppriores, qui sunt Prædicatores generales, possunt pergere ad Capitulum Prouinciale, & habent vocem in illo. Romæ 1608.

12 Cum in hoc † cap. facta sit mentio de Suppriore instituendo à Priore & Patribus, vt sit Frater eiusdem Conuentus: quam conditionem habere debet Frater qui debet institui Vicarius Conuentus à tribus Patribus, mortuo, vel amoto Priore, quando Conuentus caret Suppriore, *vt sit* (videlicet) *de illo Conuentu:* hoc explicatur in verbis declarationis eiusdem text. 8. cap. de elect. Prioris Conuent. sub litt. z. per sequentia verba: *Declaramus quod aliquis Frater proprie dicitur esse de aliquo Conuentu, qui est in illo assignatus per Priorem Prouincialem, vel per Magistrum*

gistrum

gistrum Ordinis, vel per eorum Vicarios, vel per Capitulum Generale, vel Prouinciale, & talis propriè dicitur esse Conuentualis illius Conuentus etiam si non fuerit in illo professus, non possunt ergo illi tres Patres aliquem Fratrem eligere in Vicarium, nisi fuerit in illo Conuentu assignatus: Sic enim poterit dici esse de illo Conuentu, vel Frater Conuentualis illius Conuentus sicut fuit aliàs declaratum Tolosæ 1328.

Summa Cap. XIX.

Recensentur in hoc Capite multæ formæ, quibus vtuntur Regulares Ordinum infrascriptorum in electionibus suorum Prælatorum, videlicet

1 *Cassinensium S. Benedicti.*
2 *Camaldulensium S. Romualdi.*
Heremitarum Montiscoronæ.
3 *Cistercienium S. Bernardi.*
Congregationis Fuliensium.
4 *Canonicorum Regularium sancti Saluatoris.*
5 *Minorum de Obseruantia, sancti Francisci.*
Capuccinorum.
6 *Heremitarum S. Augustini.*
Discalceatorum S. Augustini in Regnis Hispaniæ.
7 *Carmelitarum Calceatorum.*
Carmelitarum Discalceatorum Congregationis Italiæ.
8 *Seruorum S. Mariæ.*
9 *Discalceatorum sanctissimæ Trinitatis Regnorum Hispaniarum.*
10 *Minimorum S. Francisci de Paula.*
11 *Clericorum Regularium Theatinorum.*

CAP. XIX.

De modo, & forma qua vtuntur Regulares infrascriptorũ Ordinum, in electionibus suorum Prælatorum, & Officialium.

IN hoc capite continentur iura, siue statuta particularia, quæ habent Regulares diuersorum Ordinum Monachorũ, & Mendicantium, circa modum, & formam eligendi eorum Prælatos, vel Superiores, siue Officiales ad præscriptum Regulæ, & Constitutionũ vniscuiusque Religionis vel Congregationis. In quibus electionibus dato quod in aliquo deuient à dispositione iuris communis, vel Concilij Tridentini (quod nolo hic perscrutari) existimo id euenire in vi, & virtute alicuius Priuilegij Apostolici, in forma speciali circa modum electionis concessi: quod est omnino necessarium, vt copiosius dictum, & probatum est superius in hoc tractatu, frequentius, maxime vero cap. 1. & 7. Nam omissio formæ statutæ in iure circa electionem Superiorum, & aliorum Officialium, de qua agitur *cap. quia propter, de elect.* & in Concilio Tridentino, *sess. 25. cap. 6.* efficit electionem nullam, & irritam, vt habetur *in cap. in Genesi, de elect. & in Clem. exiui, §. demum.* Idem docent Baldus, & alij Canonistæ, quos adducit inter alios Cardinalis Tuscus, *verb. Electio concl. 60.* & Andreas Molfesius, *in sua Summa morali Theologiæ tract. 6. tit. de beneficijs, cap. 16. à num. 33. vsque ad 46.* Hoc vno adnotato, quod infra positis spectantibus ad varios Ordines, quidquam, nec addidi, nec diminui; sed eo modo & forma quæ tradita mihi fuere, hic apponere curaui.

Ex

I.

Ex Constitutionibus Congregationis Cassinensis Ordinis sancti Benedicti, par. 1. cap. 8.

3 Sabbato igitur, ante quartam Dominicam post Pascha, fiat in Missa commemoratio de Spiritu sancto; ac deinde post Nonam, conuocatis omnibus de Capitulo in loco ad id deputato, præmissa prius mentali Oratione, Præsidens regiminis dicat versus: *Saluos fac seruos tuos,* ℟. *Deus meus sperantes in te,* ℣. *Esto nobis Domine turris fortitudinis,* ℟. *A facie inimici,* ℣. *Nihil proficiat inimicus in nobis,* ℟. *Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis,* ℣. *Domine non secundum peccata nostra facias nobis,* ℟. *Neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis,* ℣. *Mitte nobis Domine auxilium de Sancto.* ℟. *Et de Sion tuere nos,* ℣. *Domine exaudi orationem meam,* ℟. *Et clamor meus ad te veniat,* ℣. *Dominus vobiscum,* ℟. *Et cum spiritu tuo.* Oremus.

Actiones nostras quæsimus Domine aspirando præueni, & adiuuando prosequere: vt cuncta nostra oratio, & operatio à te semper incipiat, & per te capta finiatur.

Famulorum tuorum quæsimus Domine delictis ignosce: vt qui tibi placere de actibus nostris non valemus, Genitricis Filij tui intercessione saluemur.

Intercessio nos quæsumus Domine Beati Patris nostri Benedicti Abbatis commendet: vt quod nostris meritis non valemus, eius patrocinio assequamur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

4 Fratres vero Conuentuales ex tunc, & deinceps in loco tantum Capituli teneant locum professionum suarum, nisi electus in Conuentualem fuerit ex senioribus ipsius Monasterij, vbi Capitulum celebratur, quia locum solitum tenebit præterquam in actibus Capitularibus.

5 Facta verò per Præsidentem monitione, Fratres Conuentuales, per literas, aut per sufficientia testimonia, suarum electionum fidem faciant. Approbata tamen, vel reprobata eorum electione, Pater Præsidens, & Visitatores vocent, coram omnibus singulos in catalogo descriptos à Quæstore, & ipse Quæstor fidem scripti faciat de omnibus, qui integrè satisfecerint, aut non; quique non portauerint portionem annatæ quindenniorum, veniant de præsenti, & exponant causam, quare non portauerint; nec prius per iudicium cōdemnentur, quam audiantur, tam ipsi, quam quicumque alij, quorum forte fama, aut existimatio per diffamatorias litteras, aut voces, violata esset, aut apud Patres, aut apud alios. Aliquando enim euenire solet, quod Monasteria quædam, ob infortunium, aut calamitatem aliquam, aut etiam ob culpam eorum, qui præcedentibus annis redditus curarunt, vix suis redditibus alere possunt Monachos ibi degentes, ne dum taxas, aut alia grauamina imposita exsoluere; & horum omnium culpa, falsò multoties ascribitur ijs, qui tunc temporis, cum hæc cognoscuntur, præsunt. Ad rei igitur veritatem innotescendam debent, & qui sic suspecti, aut diffamati sunt, à Præside, & Visitatoribus diligenter examinari, vt ijs omnibus prouideri tempore suo possit; & similiter qui non portauerint portionem annatæ Quindenniorum, de causa talis defectus requiri: quā per Præsidentem, coram omnibus declarata, iudicet ipse cum Visitatoribus, an sit legitima, vel ne. quod si legitimam non iudicauerint; Prælati si quidem ad Capitulum, tamdiu ieiunent semel in hebdomada in pane solum, & aqua, quamdiu omissam ratam pecu-

niæ, vbi supra deposuerint cum effectu. Cellerarij vero, si ipsorum culpa hoc euenerit, pœniteant, vt supradictum est. Quod si Conuētuales transgressores ipsi fuerint, in terra semel in Refectorio comedant, die quo statuerint Diffinitores, vt supra dictum est; & careant voce, nec cum eis dispensari possit, nisi ex nouem octo accesserint Diffinitorum consensus.

6 Et præscripta omnia ipse Pater Præsidens, & Visitatores obseruent omnino, & obseruari faciant; cariturí ipsi voce actiua, si secus fecerint, vt Diffinitoribus subsequentibus status Religionis fiat manifestus, & prouidere possint.

7 Consequenter Pater Præsidens, publice audientibus omnibus legat Capitulum quartum: De ijs qui faciunt practicas, legat etiam breue Apostolicum Gregorij XIII. contra appellantes.

8 Deinde moneat omnes, vt intersint Missæ, quæ die sequenti solemniter cantabitur de Dominica, cum commemoratione Spiritus sancti; vt Dominus illuminare dignetur, & dirigere in suo beneplacito corda Fratrum Capitulum celebrare debentium: & Conuentualibus recedentibus, Præsidens legat infrascriptum Capitulum. quo lecto, ad electionem Scrutatorum, per Prælatos procedatur.

De electione Scrutatorum. Cap. IX.

1 ORdinamus primo, ne quis alicui ex Prælatis, ad quos electio spectat Diffinitorum, consanguinitate, vsque ad secundum gradum inclusiuè coniunctus, in scrutatorem eligatur. Singuli igitur Visitatores, quatuor, qui non sint de Capitulo, nominent secretè in aurem Patris Præsidentis; ipse etiam Pater Præsidens quatuor nominare possit, quos quidem ille in schedula cōscribat, & eos postmodum nominet: qui nominati balottentur ab omnibus Prælatis; & illi quatuor qui plures balottas albas habuerint, sint scrutatores electi, in omnibus actibus Capitularibus, durante ipso Capitulo: & si fuerint aliqui pares in vocibus, præferantur, qui locum superiorem in Monasterio tenuerint. Laudamus tamen pro pace, & vnitate seruanda, vt vnus tantum, & non plures in eodem Monasterio Professi, scrutatores eligantur.

2 Qui scrutatores teneant secretissima, quæ tenenda venerint. Contrafacientes vero, si transgressio fuerit manifesta, graduati teneant locum Professionis suę in Monasterio, saltem per duos menses. Si vero non fuerint graduati, fiant degradati in Monasterio post omnes professos, similiter per duos menses; & insuper eo ipso sint priuati dicto scrutatorum officio, ad quod deinceps in perpetuum sint inhabiles.

3 Si vero culpa fuerit latens, ter in pane, & aqua ieiunent, nec aliter dispensari possint.

4 Hoc autem Capitulum legat Præsidens ipsis scrutatoribus die sequenti, coram omnibus de Capitulo, antequam ad electionem Diffinitorum procedatur.

De electione Præsidentis Capituli; Diffinitorum; & Conseruatorum. Cap. XI.

1 QVoniam plura in Capitulo Generali tractanda occurrunt, quæ si per omnes de Capitulo fierent, tædium plerunque expeditionis difficultas pareret. Idcircò, vt diffiniendorum facilior eliciatur conclusio: Ordinamus iuxta tenorem priuilegiorum nostrorum, nouem Diffinitores eligi debere ex Prælatis, qui sint de Capitulo, quorum

rum vnus eligatur Præsidens Capituli, iuxta formam Breuis Apostolici Gregorij XIII.

2 Admonemus autem, vt vnusquisque Deum in hac electione, ante oculos suæ mentis habeat, & quos iudicio suæ conscientiæ, pro vniuersali Congregationis bono iudicauerint vtiliores, hos eligant.

3 Ordinamus etiam quemlibet absentem à Capitulo, neque per substitutum, neque per epistolas, neque per nũtium, vocem in Capituli actibus habere posse.

4 Primo igitur secundum tenorem Breuis Apostolici Gregorij XIII. excipiantur omnes illi Prælati, qui in duobus immediate præcedentibus Capitulis Diffinitores fuerint.

Secundò excipiantur illi, qui proximo illo superiori anno Visitatores fuerint. Aduertatur præterea, vnum tantum, & non plures in eodem Monasterio Professos, simul in eodem Capitulo Diffinitores eligi posse. Ita quod nouem Diffinitores, singuli Professi, de singulis Monasterijs eligantur.

5 Modus autem prædictæ electionis faciendæ erit, qui in alio Breui eiusdem Gregorij XIII. dato die 10. Aprilis 1575. expressus est.

6 Nomina videlicet omnium, qui in Diffinitores eligi poterunt, in sacculum, aut vrnam inijciantur, & deinde super eorum singulis, prout ex sacculo, aut vrna educentur, fiat scrutinium suffragijs singulorum, quæ quidem per fabas, aut balottas colore dissimiles, secretè in pyxidem iniectas, sunt ferenda. Facto autem scrutinio, illi intelligantur electi, qui maiore suffragiorum numero, supra dimidiam iuuabuntur. Quod si in primo scrutinio, non reperientur nouem sortiti suffragia, supra dimidiam partem; fiat secundum scrutinium, in quo si idem euenerit, fiat & tertium. Si vero nec in eo fuerit nouenarius numerus completus: tunc consideratis à scrutatoribus omnibus scrutinijs, illi intelligantur electi, qui in aliquo eorum plura habuerint suffragia, etiam infra dimidiam. Rursus de ipsis nouem, sic electis, fiat scrutinium pro eligẽdo Præsidente Capituli; & ille præsideat, in quem plura suffragia, etiam infra dimidiam conuenerint. Quod si in electione tam Diffinitorum, quàm Præsidẽtis, duo, vel plures fuerint in numero suffragiorum pares, antiquiores professione præferantur: iuxta præscriptam igitur formam fiant prædictæ electiones, & non aliter, nec alio modo. Electis vero, & renuntiatis Diffinitoribus, & Præsidente Capituli, rursus nomina omnium Prælatorum, non Diffinitorũ, (ijs exemptis, qui superiore Capitulo, Diffinitores, & Conseruatores, & illo anno Visitatores fuerint,) in sacculum, seu vrnam inijciantur, pro eligendis Conseruatoribus, iuxta præscriptum Apostolicum eiusdem Gregorij XIII. & fiat scrutinium, prout supra dictum est in electione Diffinitorum. & illi tres, in quos plura suffragia conuenerint, etiam infra dimidiam, intelliguntur electi Conseruatores, & locum habebunt immediate, post Diffinitores.

De Electione Scribæ, & Cancellarij Capituli Generalis, & de pertinentibus ad officium eorum. Cap. XV.

1 Post electionem Diffinitorum, & Conseruatorum, eligatur vnus ex ipsis Diffinitoribus, qui sit scriba Capituli, hoc modo videlicet: Vnusquisque Diffinitorum nominet, quem velit Præsidenti Capituli, qui Præsidens omnes nominatos redigat in scriptis: postea balottentur, & remaneat, qui habuerit

plures voces, & si plures inuenirentur pares in vocibus, iterum balottentur, donec vnus remaneat. Quo electo, Præsidens Capituli propria manu in registro Actorum ipsius Capituli scribat, in hac forma de ijs fidem faciens.

2 *Anno Domini M. D. Indictione* N. *die* N. *Mensis* N. *Sanctissimi Domini nostri Papæ, Pontificatus anno* N. *celebratum fuit Capitulum Generale Monachorum Congregationis Cassinensis, alias S. Iustinæ, in Monasterio S.* N. *D.* N. *Diœcesis* N. *in quo fuit electus in Scribam Capituli.* D. N. *De*, &c. *ab infrascriptis Diffinitoribus eiusdem Capituli. Ad cuius rei fidem ego* D. N. *Diffinitor, & Præsidens præfati Capituli, hac manu propria scripsi.*

Consequenter duo ex antiquioribus Diffinitoribus se subscribant. Postea ipse scriba, qui eò ipso authoritate Apostolica, vt patet per indultum Pij Secundi Summi Pontificis concessum de anno 1471. quoad acta Capituli Notarius publicus censetur, in registro scribat nomina Præsidentis, & aliorum Diffinitorũ anni illius, & subsequenter omnes alios Officialas, & quælibet acta Capituli scriptura digna.

3 Ad officium etiam scribæ pertinet literas omnes Capitulo præsentatas, coram alijs Diffinitoribus legere, & ea, quæ alicuius ponderis, aut digna examine conspexerit, in vno folio per ipsum scribam, in modum memorialis notentur, per Diffinitores postea examinanda. Ad eius officium etiam pertinet publicare Vicarium Monasterij, Auditores causarum, Cancellarium, Depositarium, Lectores Patrum, Hostiarios, & alios Officiales, à Patribus Diffinitoribus constitutos; cædulamque dictorũ Officialium Vicario relinquere.

4 Sit etiã sollicitus scriba, terminata per Diffinitores anno præterito, quæ reuocata non fuerint, in registro describere, & quæ de nouo statuentur diligenter adnotare. Scribi etiam faciat literas gratiosas, pro benefactoribus Congregationis, cum appositione sigilli pendentis, quas ipse subscribat. Licentias quoque vendendi, seu quouis titulo alienandi, per Diffinitores concessas, nisi prius extendantur in membrana in forma debita, non subscribat.

5 Concessæ vero licentiæ alienandi, vt de præmissis apud omnes debitã fidem sortiantur: statuimus quod in futurum, vt cuicumque huiusmodi patentes literas concedi contigerit, in pergameno scribantur, & rotundo sigillo in capsa lignea impresso impẽdenti muniantur. Quod sigillum remaneat in loco Capituli; & vt supradicta valeat commodius expedire, volumus, vt finito Capitulo tribus diebus, & vltra, si opus fuerit, remaneat in Monasterio, vbi Capitulum fuerit celebratum.

6 Verum quoniam propter amplitudinem Congregationis, multæ occupationes, & causæ in dies emergunt, ita quod cum difficultate scriba omnibus satisfacere potest; idcirco per Patres Diffinitores, de cetero Frater idoneus, fidus, integerrimus, & peritus, qui non sit de Capitulo, eligatur, qui Cancellarius Patrum vocetur, & registrandi literas, instrumẽta, & alias scripturas ad regimen attinentes, necnon literas scribendi, & respondendi, quibus opus fuerit, pro dispositione Patris, & Diffinitorũ curam habeat. Qui etiam cum ceteris Officialibus publicetur.

7 Præfatus autẽ Cancellarius apud Præsidentem Regiminis semper maneat, vt in rebus ad Congregationem pertinentibus illum opera sua iuuet; cum absurdum valde sit, quòd negocia tanti ponderis fidei cuiuscumque sine aliquo delectu committantur; in eo autem officio multos annos, arbitrio Regiminis perse-

perseueret, vt non solum Præsidi, sed etiam Diffinitoribus, rerum Congregationis, actorum Capituli, Visitationum, & Constitutionum, & aliarum scripturarum ad regimen pertinentium, requisitus, notitiam subministrare valeat; ea enim omnia ita callere debebit, & præ manibus habere, vt quotiescunque opus fuerit, e vestigio proferre possit. Ei autem coadiutor à Diffinitoribus ipsis, tempore Capituli deputetur, ne multitudine negociorum obruatur.

8 Præsidens autem, in omnibus negocijs ad officium suum, & Congregationis Regimen pertinentibus, Cancellario tantum vtatur, ne res tanti ponderis fidei cuiuscunque committat.

9 In negocijs vero Capitularibus expediendis, vt breuitati simul, atque ordini, & perspicuitati consulatur, curabit Cancellarius, vt omnia petitionum Abbatum, & Conuentualium folia, eiusdem parisque magnitudinis sint, & latis, amplisque marginibus, in quibus Diffinitores annotare possint, quid super singulis deliberauerint, vt deinde valeant decreta concipi iuxta Diffinitorum sententiam, ab eisdem Diffinitoribus consideranda, & approbanda. Eiusdem autem folia manu propria Abbatum, & Conuentualium subscripta, in acta Capituli referantur conseruanda, vt expresse appareat, de quibus fuerint Diffinitores admoniti, ne tum Diffinitores ipsi, tum Abbates, aut Conuentuales, se excusare valeant, isti si non retulerint, illi si oportuna remedia non curauerint adhibere.

De Præsidentis Regiminis electione. Cap. XXII.

1 Die primo post omnium prædictorum expeditionem, etiam si superius ordinata, ex integro expedita nõ fuerint, vt electio Præsidentis Regiminis celebrari possit, cantetur solemniter per Præsidentem Missa de sanctissimo Patre nostro Benedicto: qua finita congregatis Diffinitoribus, Præsidens Capituli exhortetur eos pro nouo Præsidente Regiminis eligendo; eum admonens eligẽdum, quem pro Congregatione magis idoneum, vtilioremque probauerint.

2 Propter frequentes autem necessitates, & continua negocia in Romana Curia, atque vt tota Congregatio vnum corpus esse censeatur, præcedentium Patrum vestigijs inhærentes: Statuimus vt saltem quolibet quarto anno Præsidens Regiminis, vltra Alpes deputetur;

3 Modus autem electionis erit iste. Quilibet Diffinitor scribat de per se in cædula, primò nomen suum, deinde nomen illius, quem eligere in Præsidentem intendit hoc modo. Ego D.N. eligo in Præsidentem D.N. & scriptum ponat in vase ad hoc præparato. Hoc facto Diffinitores vocent Scrutatores, qui scrutẽtur simul secretè voces datas: in quem verò quinque voces conuenisse viderint, eum Præsidentem pronuncient; quod si non conuenerint, omnes nominati in Præsidentem, à Diffinitoribus balottentur. Balottas verò dicti Scrutatores videant, & eas notent: in quem verò plures balottæ conuenerint, dummodo non sint infra quinque, ille sit Præsidens: si verò aliqui fuerint pares in quinque vocibus, vel supra, isti iterum balottentur, vsque tertiò inter Diffinitores; & qui plures habuerit balottas, ipse erit Præsidens; & si iterum fuerint pares, pronuncietur qui est antiquior in Congregatione.

4 At si ex nominatis in Præsidentem, nemo quinque voces habuerit, balottentur semel, secundò, & tertiò, & non amplius; qui si nec tunc conuenerint,

aduocentur quatuor Auditores Causarum, & eis adiunctis, nominati per Diffinitores in Præsidentem, inter eos omnes balottentur; & in quem sex ad minus voces conuenerint, Præsidentem pronuncient. Si verò aliqui fuerint pares in sex vocibus, vel supra, isti iterum balottentur vsque tertiò; & qui plures habuerit voces, ipse erit Præsidens; & si iterum fuerint pares, pronuncietur qui est prior in Congregatione. Electum verò in Præsidentem, huiusmodi onus omninò volumus acceptare. Consequenter vocentur omnes Fratres de Capitulo, & qui in eodem resident Monasterio, & coram eis electus Præsidens pronuncietur, per antiquiorem ex Diffinitoribus, vt infrà; qui continuò postulet, attento onere sibi imposito, pro se orari ab omnibus, & omnes successiuè Fratres habentes vocem in Capitulo, ad pacis osculum recipiat.

5 Deinde is, qui fuerit Præsidens Capituli, vel antiquior Diffinitor, si is factus esset Præsidens Regiminis, incipiat; *Te Deum laudamus*, & cantando omnes processionaliter ad Ecclesiam accedāt, Præsidente Regiminis ibi existente.

6 Cum verò peruentum fuerit ad Chorum, Præsidens Congregationis, cum illo qui fuerit Præsidens Capituli, vel cum antiquiori Diffinitorum, si, vt supra, factus esset Præsidens Regiminis, & alio ex antiquioribus Diffinitoribus, ante altare se prosternāt: & finito *Te Deum laudamus*, is qui fuit Præsidens Capituli, vel antiquior dicat. ℣. *Saluum fac seruum tuum*. ℟. *Deus meus sperantem in te*. ℣. *Mitte ei Domine auxilium de Sancto*. ℟. *Et de Sion tuere eum*. ℣. *Dominus vobiscum*. ℟. *Et cum spiritu tuo*.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui facis mirabilia magna solus, prætende super hunc famulum tuum Præsidentem nostrum, & super Congregationem illi commissam, Spiritum gratiæ salutaris: & vt in veritate tibi complaceat, perpetuum ei rorem tuæ benedictionis infunde.

Porrige Domine huic famulo tuo Præsidenti nostro dexteram tuam, per intercessionem beatæ, & gloriosæ semperque Virginis Dei Genitricis Mariæ: & auxilium ei supernæ virtutis impende.

Intercessio nos quæsumus Domine Beatissimi Patris nostri Benedicti Abbatis commendet: vt quod nostris meritis non valemus, eius patrocinio assequamur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Si verò contingeret electum abesse, eius locum, & vicem teneat antiquior Diffinitorum. & omisso osculo pacis cantetur; *Te Deum laudamus*, cum versibus, & orationibus, vt supra.

De Prælatorum electione. Cap. XXIII.

1 Quia experientia magistra didicimus, Prælatorum crebram mutationem, Monasterijs in spiritualibus, & temporalibus esse damnosam; idcircò monemus, vt in electione Prælatorum huiusmodi crebra mutatio vitetur, & quantum fieri potest, non mutentur Prælati nisi elapso quinquennio, præterquam ob aliquam rationabilem, & legitimam causam, scripto in mutatione exprimendam. Ipsius autem electionis modus erit iste.

2 Primò Diffinitores ineant inter se tractatum de Patribus, qui sunt mutandi, vel si qui sunt deponendi, aut de nouo instituendi.

Et nullus possit, vel deponi, vel de nouo institui in Prælatum, nisi præmisso inter Diffinitores tractatu, & scrutinio de huiusmodi depositione, vel institutione: & qui anno præterito fuit Prælatus, nisi ex nouem Diffinitoribus

septem

septem consentiant, non poterit excludi. Similiter qui in Prælatum de nouo erit instituendus, nisi ex nouem septem consenserint, inter Prælatos computari non poterit, nec possint aliter, aut alij poni in cædula, aut amoueri de cædula Prælatorum, nec ad electionem Prælatorum procedi possit nisi præmissis prædictis.

3 Demum quilibet Diffinitorum scribat in præparata cædula nomina Prælatorum, quos nominare voluerit, vnicuique Monasterio Prælatum vnum, prout conscientiæ suæ videbitur, assignando. (Ita tamen quod nullus Prælatus amoueatur, de quo prius Diffinitores inter se tractauerint, de huiusmodi non amouendo, & hoc inuolabiliter obseruetur) præfatamque cædulam in vase ad hoc præparato reponat.

4 At postmodum vocentur scrutatores, qui præfatas cædulas diligenter, & fideliter scrutentur, nominatos in dictis cædulis Prælatos fideliter in vna ampla cædula redigant, vnicuique Monasterio attribuendo nominatos in eodem Monasterio; etiamsi plures in vno Monasterio fuerint nominati; & ipsam cædulam præfatis Diffinitoribus repræsentent, in qua si reperiatur aliter, quàm supra dictum est, de aliquo Prælato dispositum fuisse, Pater Præsidens omninò prohibeat talem Prælatum suffragijs subdi; imò absque alia discussione, eundem in Monasterio in quo prius erat, describi, & nominari faciat. Cædulas verò, quas præfati scrutatores scrutati fuerint, comburant, & omnia secreta teneant, ne scandalum aliquod possit oriri. Qui si contrafecerint, puniantur, prout supra de ipsis reuelātibus dictum est: quo facto singuli balottentur, & in quem plures balottæ conueniunt, ille præferatur Monasterio illi, de quo agitur.

5 Hoc sanè volentes, quod si qui eorum pro quo balottæ dantur, fuerit de Diffinitoribus, vt liberius de eo disponatur, exeat foras Capitulum, donec fuerit balottatus.

6 Quod si contingeret eundem Patrem in duobus, vel pluribus Monasterijs nominatum, alijs Patribus in balottis anteferri, balottetur iterum, & pro quo Monasterio plures repertæ fuerint voces, illi præficiatur.

7 Hoc sanè attendentes, quod si quis Prælatorum in aliquo Monasterio per quinquennium steterit, in illo iterum non instituatur, nisi ex euidenti causa & vtilitate illius Monasterij fuerit per Diffinitores, ex quibus ad minus octo consentiant, etiam per annum secum dispensatum; ita tamen quod si intra annum in aliquo Monasterio Prælatum deputari contigerit, si quidem ante Aduentum Domini id fuerit, pro integro anno illi computetur; si autem post præ. dictum tempus, non habeat illi præiudicare; quin ibi possit integro sequenti quinquennio confirmari.

8 Idem etiam intelligimus de fratribus Congregationis deputatis ad Regimen membrorum Monasterijs subditorum, apud quos volumus continuare regimen huiusmodi membrorum, etiam si ad talia membra accesserint Decani, aut alij maiores professione; quod omnino inuiolabiliter obseruari volumus.

9 Aduertant autem ipsi Patres Diffinitores, aut etiam qui pro Diætis celebrandis infra annum congregabuntur, ne in promotionibus ad dignitates, Prælaturas, officia ve, cuiussuis generis in Congregatione faciendis, vllum omnino promoueant ad fauorem cuiuscumque Principis, aut Prælati extra Congregationem; hoc enim prohibetur per duo Diplomata Pij V. quorum alterum est septimo Aprilis: alterū vigesimo octauo

eiusdem mensis, & anni M. D. LXXI. datum fuit. Distinctius autē per Diploma Gregorij XIII. die septimo Aprilis M. D. LXXIV. quod legendum est quotannis, coram omnibus de Capitulo, Sabbato in primo actu Capituli.

De Visitatorum, & Procuratoris in Curia electione. Cap. XXV.

1 DEmum ipsi Diffinitores eligant sex Prælatos in Visitatores vltra Præsidentem, iuxta Diploma Gregorij XIII.

2 Modus autem eligendi erit iste. Quilibet Diffinitor secretè de per se scribat in vna cædula sex Visitatores, qui sint Prælati, duos citra, & duos vltra alpes, & reliquos duos pro Regno Siciliæ. Postea ipsam cædulam Patri Præsidenti præsentet, deinde nominati balottentur, & qui habuerint plures voces, Visitatores existant; quando verò plures concurrunt in vocibus, antiquior præponatur.

3 Statuimus tamen iuxta formam litterarum Apostolicarum Gregorij XIII. vt qui in vno Capitulo fuerit Diffinitor, illo anno Visitator esse non possit; similiter quod is qui fuerit Visitator anno præterito, nisi elapso biennio, in Visitatorem minimè eligi possit. Quibus quidem Visitatoribus non possit iniungi Visitatio Monialium, neque actu, neque officio. Visitator solum actu, sequenti anno illa Monasteria visitare nō poterit, quæ præterito anno, etiam actu visitauerit, quam prohibitionem tam ad Visitatores Monialium, quam Monachorum extendi volumus.

4 Tradant autem Diffinitores binis quibusque Visitatoribus, iuxta prædictas litteras Apostolicas cædulam, in qua descripta sint, non solùm ea quæ de Visitatoribus Congregationis nostræ, Constitutiones mādant obseruari; sed etiam alia quæ ipsi Diffinitores iudicauerint Visitatoribus mandanda, tam in genere quàm in specie, pro singulorum Monasteriorum exigentia, & binis quibusque Visitatoribus constituant singulos scribas, prout infra statutum est in secunda parte Constitutionum, capitulo secundo.

5 Idem quoque modus, & ordo seruetur eligendi quatuor Visitatores Monialium, prout supra de alijs Visitatoribus dictum est, qui & ipsi biennio à dicto officio vacare debent.

6 Postea ineant tractatum de eligendo Procuratore Generali, cuius officium cum maximi sit ponderis, eligatur spectatæ vir probitatis, industriæ, ac fidei, quique non solùm ingenio, & grauitate morum commendetur, & in Congregatione saltē per annos vigintiquinque vixerit, & cui vita in officijs, & Magistratibus laudabiliter acta, firmum, & graue dederit testimonium posse tanti oneris, & honoris nomen sustinere, accesseritque grauior quædam, & continuata Visitatorum confirmatio. Ad eius enim officium spectat Congregationis negotia in Curia tractare, ex Diffinitorum Capituli Generalis, aut Patrum Regiminis præscripto, omniaque ad Præsidem referre. Congregationis iura tueri, annatas quindenniorum, quartam partem fructuum, & contingentem partem subsidij quadringentorum millium scutorum, & annuum censum vnciæ vnius auri Cameræ Apostolicæ, in festo sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli, in signum perpetuæ libertatis quotannis soluere ex pecunijs sibi per Monasteria, aut Quæstorem transmissis; de quibus singulis annis Capitulo Generali lati, & accepti exactissimam

ratio-

rationem reddat, singulisque Monasterijs tantam pecuniarum summam acceptam referat, quantam cum effectu receperit, sub pœna priuationis,& inhabilitatis ad alia quæcumque officia per quinquennium obtinenda.

7 Singulorum item Monasteriorum negotia curabit, & causas defendet, & prout opus fuerit tam de rebus publicis Congregationis bonum concernentibus, Præsidētem certiorem faciat; quàm de priuatis Monasteriorum negotijs, eorum Superiores.

8 Vt autem tanti Officij onus facilius sustinere valeat, deputetur ei à Diffinitoribus, aut à Patribus Regiminis Coadiutor, cuius opera scribendo, & alijs negotijs vtatur; grauis & ipse Monachus, industrius, bonitateque, & ingenio conspicuus, qui etiam eius vices, si quando eum abesse contigerit, sine Congregationis incommodo gerere possit. In eo autem officio si ipse Procurator rectè administrauerit, per quinquennium ad minus perseueret, quo elapso in Prælatum promoueri possit.

Ex Parte secunda.

De amotione, & electione Præsidentis, Visitatorum, & aliorum Prælatorum, extra tempus Capituli Generalis; & de Diætis, siue Congregationibus intra annum conuocandis. Cap. III.

7 PRælato verò quauis causa absoluto, vel si decesserit, de Præsidentis, aut maioris partis Visitatorum consensu, aliuscum Domini timore, euitata quàm fieri potest aliorum Prælatorum mutatione, eligatur. Et vt citius Monasterio Pastore destituto prouideri possit; volumus huiusmodi vacantium Monasteriorum tempore, ac mandamus Conuentibus eorum, quatenus omnem adhibeant sollicitudinem, grauius si negligentius fuerint, puniendi, vt huiusmodi causam vacationis celerius notam faciant Præsidenti; aut si is, vnde Monasterium vacare contigerit, Præsidens fuerit, Visitatori; qui omni mora postposita, ceteros omnes Visitatores, vbi decreuerit conuocet; quos si intra quindecim dies, vel plus, vel minus, sicut Pater Præsidens iudicauerit expedire, postquam id cognouerit, & adesse non posse perpenderit; ne ex longa vacatione periculum occurrat: Ordinamus quod tot Prælatos viciniores, habentes titulum, & administrationem simul; nec aliter, quot desunt Visitatores, suo, & congregatorum Visitatorum iudicio eligendos aduocet, & Monasterio prouideat; Præfatorum autem Præsidentis, Visitatorum, aut Prælatorum, nullatenus admittatur renunciatio, nisi ex legitima causa, & totius Regiminis accedente consensu, supplendo vocem alicuius Prælati, vbi vox Regiminis vlla deesset.

8 Aduertant autem, quod si quando pro huiusmodi, & similibus Congregationem aliquā fieri contigerit, non sint nisi septem, computatis omnibus, vt totum Regimen repræsentent. In quibus quidem Congregationibus in omnibus expediendis, & quæ tractare contigerit, nihil censeatur conclusum, nisi ex tribus duæ consentiant: in qua quidem Congregatione tantùm septem intersint, & sint diuersorum Monasteriorum Professi; ita quod duo eiusdem Monasterij Professi, dictis Congregationibus interesse non possint. Quæ quidem ordinatio in omnibus prouisionibus, quas intra annum fieri contigerit, inuiolabiliter obseruetur, excepto si, (quod Deus auer-

auertat) Præſidentem, aut Viſitatorem intra annum amoueri neceſſe fuerit; in quo caſu antiqua, quæ ſupra in eodem Capitulo poſita eſt, ſeruabitur ordinatio. Et quoties contigerit per Patrem Præſidentem, pro alicuius Monaſterij, vel Prælati prouiſione, intra annum, Congregationem aliquam, ſeu Regimen conuocari, vt electio ſit libera, legitima, & iuridica; & quia in ſpecie huic, vel illi Monaſterio melius, quàm in genere prouidetur, poſſint Patres cõuocati, quos ſibi placuerit nominare, dummodò trinam habeant Viſitatorum approbationem: quibus in cædulam redactis balottentur omnes, ſecundum profeſſionis ordinem. & qui plures voces habuerit, dummodò duæ partes Cõgregatorum Patrum in eam conuenerint, ceteris præferatur. In vocum autem paritate profeſſione ſuperior præponatur. Et non ſolùm in prædictis, ſed etiam in quibuſcunque alijs, de quibus per Patrem Præſidentem, in Congregatione aliqua tractari contigerit, teneatur ipſe Præſidens, & debeat quæcunque proponere, ſuper quibus ab aliquo Congregatorum Patrum fuerit requiſitus. Pro pace autem, & vnitate ſeruanda, & vt magis opportunè Monaſterijs omnibus prouideri poſſit, expletis viſitationibus Regni, & Lombardiæ, conueniat Præſidens cum Viſitatoribus vtriuſque Prouinciæ, ſi fieri poteſt, in aliquo commodo Monaſterio, vt Bononiæ, Cæſenæ, aut Florentiæ, & ibi Diætam celebrent, pro occurrentibus negocijs expediendis.

9 Nullus autem Fratrum noſtrorum tempore huius Congregationis præſumat aliqua prætenſa occaſione venire illuc, vel ad loca circumuicina non vocatus, ſub eadem pœna, qua ſupra, in capitulo ſecundo primæ partis, puniantur huiuſmodi venientes ad Capitulum non vocati. Si verò Prælatus fuerit, voce actiua, & paſſiua in electione Diffinitorum proximè futura careat.

10 Ne verò ex huiuſmodi vacationibus Monaſterijs noſtris diſpendium aliquod, præſertim in ſpiritualibus, euenire queat: Statuimus vt de cetero in locis ſic vacantibus, qui vices Prælati gerunt, in ipſis Monaſterijs auctoritatem habeant in ſpiritualibus, quam dum viueret, aut præſens aderat, Prælatus habebat. Idem quoque cenſemus, cum Prælati ad Capitulum acceſſerint Generale. quam authoritatem in prædictis tantùm duobus caſibus, vices Prælatorum gerentes habere volumus, vſque ad acceſſum inſtituendi Prælati ad Monaſterium, vel ſic inſtituti nouam diſpoſitionem, etiamſi talis viceſgerens interea mutatus fuerit. Sed & ipſi Prælati, nequando propter eorum abſentiam Monaſteria detrimenta incurrant, maximè in ſpiritualibus, conſtitutis in Monaſterijs ſuis officialibus, Prioribus Clauſtralibus, qua fungi velint, ſi eos abeſſe contingat ſuper caſibus reſeruatis erga Fratres, & reliqua, ſicut opportunam fuerit, declarent.

De electione Abbatiſſæ: in Directorio monialium. Cap. VI.

1 IN electione Abbatiſſæ in vnoquoque Monaſterio ſeruentur quæ & ſacroſanctum Concilium Tridentinum, & Diplomata Pontificia præſcripſere. Præcipit enim Tridentina Synodus, quod Abbatiſſa eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis poſt expreſſam Profeſſionem laudabiliter vixerit; quod ſi ijs qualitatibus non reperiatur in eodem Monaſterio, ex alio eiuſdem ordinis eligi poſſit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præeſt, videatur, ex ijs quæ in eo-

in eodem Monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post Professionem rectè vixerint, Præside consentiente eligatur. Si verò qui electioni præsunt, claustra Monasterij non ingrediantur, sed ante cancellorum fenestrellam, vota singularum audiant, vel accipiant.

2 In hac autem electione facienda, præscribit Diploma Gregorij XIII. die septimo Aprilis M.D.LXXIV. Datum. Primò quod si in duobus scrutinijs non conuenerint sufficientia suffragia, nempe duæ ex tribus partibus, possint Visitatores, duas, aut tres Moniales ad Regimen aptiores seligere, pro quibus eatur in suffragia; & quæ plura tulerit Monialium vota, sit canonicè electa, & hoc imposterum perpetuo obseruetur. Secundò, quod teneantur Moniales eligere vnam ex duabus, aut tribus prædictis per Visitatores selectis, sub pœna excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque censuris, & pœnis, remota omni appellatione, recursu, reclamatione, &c.

3 Quod possint etiam præscripti Visitatores, & Prælati, quæ iudicauerint circa prædicta necessaria, seu quomodolibet opportuna, liberè exequi, & facere, pareantque eis Moniales in virtute sanctæ obedientiæ.

4 Cum autem prædictæ electiones faciendæ erunt, quas tempore visitationis dictarum Monialium celebrari decernimus, tres amoto scrutatores interueniant. Erit autem in arbitrio, & facultate Visitatorum Monialium, eligere sibi socium, quem maluerint de Monasterio, loco illius, vbi erit Abbatissa constituenda, excepto tamen ipsarum Monialium Confessore, attento quod electiones huiusmodi omnino per vota secreta fieri debent, iuxta Concilium Tridentinum.

5 Cæterùm, quia multa inconuenientia ex Abbatissarum electione exoriri comperimus, dum sunt nonnullæ Abbatissæ, quæ per se & complices suas, innocentium corda seducunt, earum vota ad se diuersimodè trahentes, in suarum dispendium animarum: quare earum saluti, pacique omnium consulere volentes: Ordinamus & statuimus ne aliqua monialis quouis tempore pro electione Abbatissæ practicam facere audeat, dicendo: Talis esset bona pro Abbatissa; seu, Talis non esset apta: aut, Bonum esset facere tale, vel non facere: seu, Da vocem tali, & huiusmodi. Si aliqua verò contrafecerit, volumus per triennium priuari voce actiua & passiua in electione Abbatissæ, à Superioribus suis. Cupientes itaque prædicta debitum effectum habere, prædictis Visitatoribus mandamus, vt ante initiũ Visitationis, si vlla fuerit practica facta, diligenter inquirant: & si quam fecisse practicam repererint, ipsam per triennium omnino priuent in futura Abbatissæ electione.

6 Nulla quoque Abbatissa plus quàm per biennium ad summum, in tali officio perseuerare possit; sicut præcipit Apostolicũ Breue Gregorij XIII. die xv. Ianuarij 1575. datum: cuius Summarium tale est:

Primò, Abbatissæ & Priorissæ Monialium stent in tali officio per annum tantùm, aut ad summum, per biennium.

Secundò, Si quæ vltra biennium electæ sunt, quamuis interuenerit renunciatio ab ipsismet facta, sint à dicto tẽpore transacti biennij, ab officio Abbatissatus, aut Priorissatus absolutæ, intelliganturque talia officia vacasse à dicto tempore expleti biennij.

Tertiò, Non possint Moniales in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna priuationis vocis actiuæ & passiuæ, & excommu-

communicationis maioris, aliquam in Abbatissam, aut Priorissam eligere, aut postulare contra praescriptam formam.

Quartò, si aliqua fuerint contra hanc formam electa, non confirmentur, aut admittantur à Visitatoribus, aut Praelatis nostris; imò ab eisdem compescantur contradictores per censuras, omni appellatione remota.

Quintò, irritum, & inane sit quicquid super his aliter fuerit attentatum: nec obstent quacunque contraria statuta hactenus facta, &c.

Hæc Apostolicum Diploma, quod inuiolabiliter obseruari volumus.

7 Volumus etiam, quod nulla Abbatissa de cetero ad eandem dignitatem, & officium assumi possit, nisi per quadriennium integrum vacauerit. Nulla quoque Monialis immediatè succedere possit alteri sorori carnali in huiusmodi electione.

8 Statuimus insuper ad tollendam perpetuitatem, Abbatissam quando vacare contigerit, immediatè in Priorissam eligi non posse, sed à dicto Prioratu, & ab alijs officijs etiam, biennio vacet.

9 Deputatarum verò, & aliarum officialium electio non nisi de Visitatorum consensu fiat, & quæ Officiales, siue Superiores sint, nonnisi per biennium perseuerare possint.

10 Visitatores autem ipsos hortamur, vt cum Prælatis conferant, & cum eius consilio maturè super huiuscemodi disponant.

11 Non possit Abbatissa sub pœna suspensionis ab officio suo, Capellanum reiectum, & licentiatum vltra recipere; nisi de licentia Patris Præsidentis, cui soli spectat ipsius suspensionis dispensatio.

12 In Monasterijs Monialium ponantur duæ claues portis earum, ita vt porta, seu hostium aperiri non possit, nisi socia assistente.

II.

Ex libro secundo Constitutionum Camaldulensium.

De electione Scrutatorum. Cap. V.

POst hæc Pater Reuerendissimus, Visitatores, & quatuor ex senioribus, proponant singuli, & nominent secrete in aurem Patris Generalis, quos ille conscribat in cedula, vnum vel duos Monachos, hospites, vel eiusdem Monasterij, non Prælatos, neque Conuentuales, qui per disquisitionem eligantur ad recipiendum scrutinium Diffinitorum: & horum tres, qui pluribus (vltra medietatem) suffragijs nominati fuerint, pro veris, & legitimis scrutatoribus habeantur. Quod si nullus ex ijs, qui propositi fuerant, à pluribus (vltra medietatem) approbatus fuerit, & electus, ijs omnibus exclusis, alij denuo proponantur, & per disquisitionem eligantur, & sic deinceps, donec dictus numerus ternarius scrutatorum legitime habeatur. Et si fuerint aliqui pares in vocibus, præferatur, qui maior est professione. His itaque hunc in modum electis, & vocatis coràm patribus, exponat eis Reuerendissimus præteritus, quod sit eorum officium, & quid agere debeant. Præcipiatque eis in virtute sanctæ obedientiæ, vt impositum sibi officium fideliter exequantur: nec vnquam reuelent vllo pacto, nec directe, nec indirecte, quot quis voces, aut fabas habuerit, nec aliud quid eorum, quæ à patribus secrete tractantur, sub pœna priuationis vocis vtriusque, per triennium. Quam pœnam eos etiam incurrere volunt, siue Prælati sint, siue Scribæ, qui quidpiam eorum, quæ in Diffinitorio geruntur, reuelare præsumpserint. Neque vero hoc loco tacendum

dum putamus, quod qui voce passiua priuati sunt, ad nullam dignitatem, aut prælaturam in nostro ordine, quamdiu sic fuerint suspensi, eligi possunt.

Facta deinceps scrutatorum electione, & vasibus ad hoc præparatis, tot sacculi, ex ordine ponantur in vno, quot sunt illi, qui paulò ante prælaturis renunciarunt: Sintque huiusmodi sacculi nominibus eorum inscripti. In alia vero vrna, seu vase similiter totidem sacculi ex ordine ponantur, quot sunt Conuentuales, & in singulis nomen vnius illorum scriptum sit.

De electione, & potestate Patrum Definitorum. Cap. VI.

POst hæc residentibus, vt supra præscriptis Patribus, vnicuique tot fabæ albæ, & nigræ dentur, quot sufficere possint ad huiusmodi electionem faciendam. Et demum Pater Generalis adhortetur omnes in Christi visceribus, vt velint in tanti Magistratus electione (sepositis passionibus, & affectibus proprijs) bonum sibi commune proponere, & Dei duntaxat gloriam, & animarum commodum vestigare. Quibus omnibus peractis, primus scrutator, accipiens sacculum Patris Generalis præteriti, ab vnoquoque suffragium recipiat, sæpe repetens alta voce, *Reuerendus Pater Dominus N. vobis proponitur pro Definitore, si placeat.*

Deinde secundus scrutator, accipiens sacculum secundum, circumferat illum similiter, accipiendo fabas, & suffragia, pro illo Prælato, quem pariter nominet sæpius. Tertius similiter scrutator tertium sacculum deferat, & accipiat vota, & primus deinceps scrutator quartum sacculum, & sic de singulis. Delatis ergo omnibus, & singulis sacculis Prælatorum, bene clausi reponantur in propria vrna, seu vase: & postmodum similiter sacculi Conuentualium circumferantur eodemmet modo. Et his quoque absolutis, & in proprio vase repositis: scrutatores (omnibus alijs licentiatis) soli remaneant, & apertis primum sacculis Prælatorum, & facta collatione numeri ad numerum, signent quot fabas nigras vnusquisque Prælatus habuerit, incipiendo à sacculo Patris Generalis. Et illi sex qui vltra medietatem plures fabas nigras habuerint, seorsum scribantur secundum professionem, cum hac superscriptione. DEFINITORES PRAELATI. Deinde, per ordinem aperiant sacculos Conuentualium, & facta similiter collatione fabarum, illi tres, qui vltra medietatem plures fabas nigras habuerint, seorsum ponantur cum inscriptione. DEFINITORES CONVENTVALES.

Quod si duo pariter, totidem votis eligerentur, si ambo fuerint Prælati, anteponatur qui maior est, secundum professionem. Similiter si ambo fuerint Conuentuales, maior secundum professionem sit Definitor, altero excluso. At si vnus Prælatus, & duo Conuentuales, ijsdem votis peterentur: Prælatus primo admittatur, deinde Conuentualis, qui maior est professione, altero Conuentuali cedente. Quod si, vice versa, duo Prælati, & vnus Conuentualis, paribus votis concurrerint, Conuentualis primo admittatur, deinde Prælatus maior secundum professionem, minore Prælato excluso. Verum sciendum, quod fabæ nigræ approbant, seu affirmant, ac petunt; albæ vero reprobant, negant & explodunt.

Sciendum item, quod si quis sacculus repertus fuerit plures fabas habere, quam sit numerus electorum, inanis erit talis

electio, per fraudem factam. Quod si fabæ albæ, additæ, vel subtractæ, nec damnum, nec vtile afferunt, non propterea electio erit inualida. Vtputa, si quis vigintiquinque fabis nigris electus esset Definitor, & haberet per fraudem vigintiseptem, illæ duæ, per fraudem additæ, non propterea inualidam reddunt electionem. Et sic de similibus.

Item sciendum, quod non possunt eligi in Definitores, ij, qui ob aliquod flagitium carceri mancipati fuerint, nisi à Patribus denuo habilitati fuerint ad huiusmodi munera obeunda. Imò vero, nec Prælaturas alias, tales sine dispensatione obire possunt.

Item sciendum omnibus est, quod ex Constitutione à duobus iam Definitorijs approbata, & auctoritate etiam Apostolica confirmata, non possunt eligi in Definitores plusquam duo professi eiusdem Monasterij; siue sint Prælati, siue Conuentuales. Non tamen id intelligi debet de Patre Reuerendissimo Generali, qui ratione officij, vniuersalis persona censetur. Quare, si plures quam duo eiusdem Monasterij in Definitores electi essent, duo Priores, qui scilicet plures voces habuerint, præualeant, alijs cedentibus.

Item notandum, quod siquis ambitiose, ac fraudolenter seducendo aliquos, hunc sibi Gradum subripuerit, omni dignitate perpetuo carere debet. Definitoribus itaque hunc in modum creatis: denuo ad sonum campanæ vocentur Patres in Capitulum, & omnibus sedentibus, primus Scrutator accepta benedictione à Patre Generali, alta voce legat, & pronunciet, primum Definitores Prælatos: Deinde Conuentuales.

Sed antequam ad alia progrediamur, sciendum est, quod ad officium Definitorum pertinet cuncta in Capitulo occurrentia, atque de Congregatione disponere: quod tempore Capituli, ipsi Definitores omnem representant Congregationem: quodque, ipsis electis, intelligitur omnis à Capitulo, & Patribus vniuersis, tributa potestas. Idcirco omnia quę fuerint per ipsos in Capitulo definita, iuxta priuilegiorum nostrorum tenorem, inuiolabiliter obseruentur ab omnibus Prælatis, & Fratribus nostræ Congregationis, cuiuscumque gradus, seu conditionis existant.

De his quæ agere debent Patres Definitores, immediate post eorum creationem: & de electione Præsidentis Definitorij, Scribæ, & aliorum. Cap. VII.

MOx abeuntibus Monachis ad propria, Definitores in loco solitæ residentiæ adunati, & sedentes secundum ordinem professionis: primum semper locum tenente Reuerendissimo Patre Generali, qui semper esse debet, nisi aliquod notabile esset impedimentum, vnus ex Patribus Definitoribus eligant per fabas, vnum è gremio illorum, qui sit caput, & Præsidens Definitorij; & ipse (nisi adsit vt supra legitimum aliquod impedimentum) iuxta consuetudinem hactenus seruatam, esse debet Reuerendissimus P. Generalis præteritus. His peractis, vt omnia cum ordine fiant, creent Patres Definitores Oeconomum spiritualem, qui primum locum post Definitores teneat, cum ea auctoritate, quam quilibet Prælatus in suo Monasterio habere solet. Huius erit in primis curare, quod officia Diuina congrue celebrentur;

ordina-

ordinare qui debeant singulis diebus, Missas canere, qui debeant illis ministrare; sollicitare Fratres ad frequentationem chori; statuere quibus horis refectio sumi debeat, licentiare Fratres, vt extra Monasterium vadant, pro necessarijs Domus, & alia huiusmodi facere, quæ solet Prælatus in suo Monasterio.

Creent præterea Oeconomum temporalem, cuius officium sit prouidere necessaria, pro victu Capituli. Deinde eligatur Scriba, qui omnes Capituli actiones conscribat, quique plenus rimarum non sit, sed fidelis, prudens, & secretus. Sciatque per eum scripta, non minus roboris habere, quam scripta per scribam publicum, seu Notarium. Cuius quidem scribæ (qui debet eligi de numero Prælatorum, vel Conuentualium) sit officium, literas omnes Capitulo præsentatas, coram Definitoribus legere, & ea, quæ alicuius ponderis, aut digna examine conspexerit, in vno folio in modum memorialis notare; vt postea, per Definitores examinentur. Sit etiam eius officium statuta, & terminata, per Definitores, in Registro describere diligenter, & annotare. Scribi etiam faciat literas Gratiosas, pro Benefactoribus Congregationis, cum appositione sigilli, quas ipse subscribat. Licentias quoque vendendi, seu quouis titulo alienandi, per Definitores concessas, scribat, vel si scribi faciat, ipse subscribat, & signet. Eius quoque partes erunt respondere literis ad Definitorium directis, & dare copiam Constitutionum, eodem Capitulo factarum. Et si opus fuerit, detur ei coadiutor. Et demum in absolutione Capituli publice, & coram omnibus, vt infra dicetur, perlegat omnia acta, statuta, & determinata ac statuta per ipsos Patres Definitores.

Deinde, eadem sessione, instituantur tres: Hostiarij, qui semper adstent ianuæ Definitorij. Quatuor subinde Seruitores mensæ, & Lector. Qui omnes intra Definitorium vocati, à Præside instruantur, circa eorum officia. Similiter à Patribus tres Computistę eligi debent, ad quos attineat in supradictis extractibus rationes Monasteriorũ, reddituum videlicet, & expensarum, diligenter inspicere, & examinare, & postea relationem facere coram Patribus Definitoribus, citra personarum acceptionem.

Quo nam pacto facillime fieri potest, immo & debet, vt Generalis ab vniuersa Congregatione: & quilibet Prælatus à Monachis sui Monasterij eligantur. Cap. XI.

QVoad electionem vero Prælatorum, quæ regulariter fieri solet feria quinta in prima, vel secunda sessione, quando scilicet cetera omnia superioribus diebus absoluta fuerint, Patres in primis statuerunt, vt in tertio, ac postremo anno Generalatus, teneatur Reuerendissimus Pater, ac Visitatores in visitationibus suis disquirere à Monachis singillatim, tam Prælatis, quam subditis, quem nam è Patribus, in futuro Capitulo, pro bono Congregationis, cuperent fieri Generalem: & vota singulorum in libro Visitationum conscribere. Absolutis deinceps Visitationibus, antequam ad determinationem Definitorij veniatur, ipsemet Reuerendissimus, ac Visitatores colligant diligenter in vnum vota singulorum, nullum omnino prætereuntes: & personas nominatas, cum numero vocum, seorsum scribant. Po-

stremo dum visitationes Patribus Definitoribus legendæ erunt, legantur, & huiusmodi petitiones: vt videant Patres, qui nam pluribus suffragijs petantur, & notent: vt subinde habita matura consideratione, studeant vniuersitati, quoad fieri potest, satisfacere. Et hunc eundem ordinem seruari volunt in electione aliorum Prælatorum: nempe vt Prælatus, cum fuerit in fine sui officij, interrogetur, ac pariter omnes Monachi eiusdem Monasterij, quem nam vellent in Prælatum illius loci, & quem idoneum ad id oneris subeundum pro illo tempore iudicarent: & habitis hoc pacto votis vniuscuiusque Monasterij, ac etiam filiorum earũdem domorum, etiam absentium, quem nam videlicet, & ipsi cuperent domibus, quarum sunt professi, præfici; scribant omnia, & ad Capitulum, vt dictum est, deferantur. Et Patres Definitores curabunt (postposito quocumque interesse particulari) eos præficere Monasterijs, qui à maiori, & saniori parte fuerint expostulati. Ita enim omnia cum pace, & satisfactione Monasteriorum disponentur, & Reuerendissimus Pater, ferè ab omnibus, & singulis Congregationis Monachis, quodammodo eligetur: Et Prælati reliqui à suis Monasterijs, iuxta Regulæ dispositionem. Vt autem hæc omnia feliciter succedant, necesse est, vt omnes, & singuli, solius Dei timorem, ac rationem in suis petitionibus præ oculis habeant, & bonum Congregationis vniuersale; nec sinant se passionibus, vel aliquo peculiari commodo à bono, & vero abduci.

Præcipiunt etiam inuiolabiter obseruari constitutio facta in Capitulo Marthæ, per quam disponitur, vt post duos Generales Cœnobitas, sequatur de necessitate in eodem gradu, & fiat Generalis, vnus ex Eremitis: & similiter post duos Eremitas Generales, quando sic esse contingerit, succedat necessario in eius loco, & subrogetur vnus ex Cœnobitis. Non tamen propter hoc tollitur facultas, quin possint vicissim, modo vnus è Cœnobitis, modo ex Eremitis, & alternatim, ad eundem Generalatus Gradum assumi. Sed hoc dumtaxat intelligunt, ac volunt, vt non possint immediate sibi inuicem subrogari in officio Generalatus, aut eligi nisi duo Cœnobitæ, vel Eremitæ: ita vt nunquam tertius super addi possit.

Nolunt præterea, iuxta tenorem dictæ constitutionis, quoad Cœnobitas, vt possint duo Generales eiusdem Monasterij professi, immediate sibi inuicem succedere. Similiter vetant, ne vllus assumatur in Visitatorem, qui eiusdem sit professionis cum Reuerendissimo Patre Generali. Pari etiam modo assumi non possint ex eodem Monasterio, seu professione, plusquam septem Prælati; iuxta constitutionẽ, & consuetudinem iam per multos annos, & toties approbatam, ac tandem à sancta Sede Apostolica. Declarant nihilominus, quod in numero hoc septennario Prælatorum eiusdem domus, & professionis, computari nullo modo debeat Pater Generalis.

De Generalis, ac aliorum Prælatorum electione. Cap. XII.

His igitur omnibus, & singulis diligenter inspectis, cum iam dicta dies, qua electiones Prælatorum fieri debent, aduenerit, omnibus alijs Capituli negocijs absolutis, & cantata solemniter Missa Spiritus sancti ab eo, cui contigerit: ad electiones Prælatorum hoc pacto procedatur. Eligantur primum, modo supradicto, tres alij

alij Scrutatores, vel iam electi, pro scrutinio Patrum Definitorum, confirmabuntur: Deinde Reuerendissimus Pater, breui admodum oratione, adhortabitur & Scrutatores, vt fideles esse velint, ac diligentes in negocio tanti momenti, & reliquos Patres, vt semotis omnibus priuatis commodis, permittant se à Spiritu sancto (cuius nutu omnia recte geruntur) duci, ac gubernari. Postremo quilibet Definitor proponat aliquem eligendum in Generalem, prout ei conscientia dictauerit, scribendo nomen eius in schedula. Verum animaduertant sedulo Patres nostræ Congregationis, morem, hactenus, & quidem laudabilem extitisse semper, confirmandi vsque ad triennium completum in Generalem, eum qui gradū illum tunc obtinet: nisi forte legitimum aliquod impedimentum obstaret. Cum itaque omnes, & singuli Definitores scripserint, & aliquem vnum in schedula nominauerint, ponant schedulas illas in vase, ita vt legi non possint, & accitis Scrutatoribus, eas in eodem vase, illis tradant. Qui inde recedentes, in proximam eorum residentiam veniant, & electis schedulis, & collatione facta numeri ad numerum, fideliter scribant, secundum ordinē professionis, omnes propositos, & nominatos. Deinde reuertentes ad Definitorium, pronunciabunt eos coram Patribus, dicentes hoc pacto, *Reuerentiæ vestræ proposuerunt in Generalem R. Patrem D. N. R. Patrem D. N. & R. P. Dominum N.* & relicta ibi cedula nominatorum ad Generalatum (seruando sibi eius copiam in folio cum numero fabarum, quibus vnusquisque fuerit nominatus) accipient scrutinium primi Visitatoris, quod interim Patres fecerint, ne tempus absumatur; & sic deinceps de alijs Visitatoribus, & Prælatis.

Tractatus de Electione.

Habito Scrutinio, Patres, post colloquium aliquod, si opus fuerit, circa idoneitatem propositorum in schedulis, vnumquemque proponent inter seipsos Nouem: & qui inuentus fuerit plura suffragia (vltra medietatem) habuisse, seu plures fabas nigras, scribatur ab vno ex Diffinitoribus in papiro ad id deputato, sic: *Talis ad Generalatum tot vocibus, seu fabis est petitus, & electus.* Et sic de alijs Visitatoribus, & Prælatis.

Sed notandum quod scriba, nisi fuerit de numero Definitorum, non debet interesse huiusmodi electionibus, sed vices eius aliquis de corpore Definitorij supplebit. Item notandum quod Præsidens, si est de numero Præpositorum in schedulis, ante omnes semper proponi debet scrutandus per fabas. Item notandum, quod dum aliquis de corpore Definitorij proponendus est, egredi debet extra Definitorium vt magis libera sit electio, & ipse sibi suffragium minime tribuere valeat. Sciendum est etiam, quod frustra nominatur, siue proponitur, qui iam electus est Prælatus alicuius Monasterij. Vt autem occurratur scandalis, quæ euenire possent, præcipiunt Patres, ne aliquis Conuentualis, existens Definitor, possit ab illo Definitorio eligi vllo pacto in Prælatum. Sed hanc eis dumtaxat facultatem faciant, vt tales Conuentuales valeant, pro illo anno, eligere sibi ad habitandum quodcumque Monasteriū nostræ Congregationis illis magis placuerit. Electis proinde Prælatis, eligantur Confessarij, ac Capellani Monialium, si opus fuerit: quod si non eligantur, intelligantur confirmati ijdem, qui tunc resident in officio. Eligantur etiam Procuratores, si qui sunt ad aliquod regimen sine titulo eligendi.

Eodem die, si tempus suppeditauerit, aut die sequenti, incipiendo à Patre

Generali, deinde ab eis, qui sunt in Definitorio, denuncietur vnicuique onus Prælaturæ, quæ sibi contigerit, ex Patrum electione: vocando eos singillatim intra Definitorium, secundum ordinem dignitatum: & singulis admonitiones fiant, ac solitæ cærimoniæ. Quod si quis absens fuerit, committatur Scribæ, vt quamprimum eum, per litteras, certiorem de onere sibi imposito, faciat. Post Prælatos similiter vocentur Confessarij, & Capellani Monialium, & si qui alij sint vocandi.

Cæterum, antiquas Cōstitutiones innouando, volunt Patres, quod vllo pacto quispiam assumatur ad aliquā Prælaturam, etiam titularem, nisi post decennium a sua professione in nostro Ordine & Congregatione. Hoc etiam attendant Patres, quod Prælati, & Monachi, qui in aliquo Monasterio, vel regimine, immediatè à Definitorio dependente, per triennium steterint, non possunt in illo iterum sub aliquo prætextu institui: nisi ex euidenti causa vtilitatis illius Monasterij, fuerit, per Definitores, ex quibus ad minus octo consentiant; etiam per annum secum dispensatum: Ita tamen, quod si intra annum in aliquo Monasterio Prælatum deputari contigerit, siquidem ante festum Omnium Sanctorum id fuerit, pro integro anno illi computetur.

Ex secunda parte Constitutionum Eremitarum Camaldulensium Montiscoronæ.

De absolutione Prælatorum, & creatione Patrum Diffinitorum. Cap. IV.

IPsa die Dominica post Nonam, finita ordinaria oratione modo supradicto, detur Capituli signum, & omnes Prælati ad sonum campanulæ, præcedenti Maiore, in Diffinitorium conueniant. Vbi cum fuerint omnes congregati, primum fiat similis præteriti diei vocalis oratio cum suis versibus, & orationibus. Deinde Pater Maior paucis verbis ad Prælatos directis eos moneat, solito more vnusquisque prælaturam disponat. Qui omnes (præter Visitatores) culpam suorum defectuum in administratione admissorum genuflexi humiliter dicant; & prælaturæ in manu Maioris renunciantes, in terram se prosternant. Tunc verò ipse Maior acceptatis singulorum renunciationibus nomine ac vice Capituli, imposita pro negligentijs cuique salutari pœnitentia, pronunciet omnes, tam præsentes, quàm absentes, qui fortè venire non potuerunt, absolutos à Prælaturis, officijsque suis, ac sic dimittat. Quo facto & ipse Maior genuflexus culpam dicat, & Maioratui renunciet, quam renunciationem Patres Visitatores nomine, ac vice Capituli accipientes, iniuncta prius pœnitentia, ipsum pronuncient absolutum. Ipsi autem Visitatores deinde suo loco, & tempore, sui officij ratiōne reddita, renunciabunt. His ergo omnibus ita peractis, eat quisque in locum suum, seruato professionis ordine; sed Patres Visitatores Superiorem locum tenebūt, donec Diffinitores creentur. Iam ex omnibus ibi congregatis, per suffragia nigra, & alba, vt moris est, eligantur sex Diffinitores. Cæterum ad firmandam in his omnibus fraternam charitatem, & Religiosam vnitatem, nec non ad euitandum euitanda, atque ad æqualitatem quoad fieri potest, semper obseruandam, hæc inuiolabiliter obseruetur conditio, videlicet nec plures in posterum eligi possint Diffinitores quàm duo ad summum de Legatione Perusina, & similiter

liter duo ad plures de Regno Neapolitano: Itemque duo ex Regnis Hispaniarum; hoc itidem de reliquo statu Ecclesiæ. Duo similiter ex Sicilia, ac pariter de quolibet alio Regno, Statu, & Dominio separatim intelligendum erit. Adde quod ex peculiari Constitutione Clementis VIII. etsi possint eligi duo (quod tamen non est de necessitate) eligantur, sed non de vna, eademque Ciuitate, vel territorio, sed de alia Ciuitate, vel territorio, pro quolibet statu, regno, vel dominio. Qui Diffinitores semel electi, cæteris inde egressis, soli in Capitulo remanebunt. Hic adnotandum est, quod ille, de quo scrutinium habetur, foras exire debet, donec iterum vocetur. Rursus ipsi Diffinitores eodem modo per suffragia vnum ex se ipsis in Patrem Præsidentem creabunt, siue eligent, qui caput sit ipsius Diffinitorij: atqui omnes simul, Præsidens, & Diffinitores (qui ipsum Capitulum, siue Diffinitorium verè constituunt) totius Congregationis supremã auctoritatem, potestatemque habebunt. Præterea hic declarauerunt Patres, quoties per suffragia aliquid exquiritur, maiorem partem calculorum fauorabiliũ (quæ nigræ sunt) ad id obtinendum necessariam fore. Verumtamen cum duo, vel plures in aliqua electione concurrunt, qui plura suffragia in fauorem habebit, electus censeatur: si verò calculorum numerus existat æqualis, iterum per suffragia scrutinium fieri oportebit: in quo si similiter paria reperiantur, tunc antiquior professione electus intelligatur. Hoc iterum in calculationibus obseruandum erit, vt semper ille, qui dignitate maior, vel professione existit anterior, primus calculetur, postea inferior siue posterior. Ad Patrem Præsidentem, seu in eius absentia ad eum qui superiorem locum in Capitulo tenet, adnumeratio suffragiorum pertinebit, atque eorum numeri relatio; sed infimus omnium vasculum, seu pixidem, in quo calcula inferuntur, circumferre tenebitur.

De electione Præsidentis, Scribæ, & Vicarij Capituli, & Officialium. Cap. V.

Rebus modo prædicto dispositis procedant Patres ad electionem Ministrorum, quo debito ordine omnia durante Capitulo disponantur, atque agantur. & in primis eligatur Scriba Capituli: qui statim electus, iuxta tenorem priuilegiorum nostrorum, ad ea, quæ ad expeditionem eiusdem Capituli spectant, publici Notarij auctoritatem habebit, quem tamen vnum ex Diffinitoribus esse oportet. Cuius munus erit totam seriem Capituli, & quæcunque in Diffinitorio tractabuntur, diffinitaque fuerint, si essentialiter notanda sint, in libro actorum Capitularium diligenter, & ordinate describere, & ea post conclusionem Capituli in Conuentu Fratrum cunctis audientibus publice legere, exceptis ijs quæ Patribus visa fuerint reticenda: literas quoque Capitulo directas leget, quibus ex sententia Patrum respondebit. Sed ob causas odij, seu suspicionis tollendas, hoc omnibus notum fiat oportet, vt quicunque Frater ex aliquo loco Congregationis ad Capitulum scribere velit, literas non ad Capitulum dirigat, sed ad Maiorem qui tunc est, etiam si non sit in Diffinitorio, cum nomine ipsis loci in altero angulo, seu à tergo Epistolæ adnotato, puta Ruhæ, Montis Anconæ, Saluatoris nostri. Ipse autem Maior literas non aperiet, sed eas clausas Capitulo præsentabit, notificans locum, seu loca, vnde allatæ fuerint: & dum leguntur, Prior illius loci vnde

Epistola illa aduenerit (si adsit) foras egrediatur. Adnotabit similiter scriba ea quæ tractanda sunt, & notata P. Præsidenti dabit, qui ea suo loco, & tempore proponet; quæ cum definita fuerint, ipse in prædicto libro describet. Secundò, ex his qui extra Capitulum domi sunt Patres, eligatur Vicarius Generalis in spiritualibus, & temporalibus, qui in ipso loco vicem Prioris gerat, disponens omnia, quæ ad ipsius domus, ac familiæ directionem pertinebunt (ijs exceptis, quæ Patres Diffinitores sibi reseruare voluerint.) Sequitur Depositarij electio, cui traduntur omnes pecuniæ, quas Priores secum detulerant, necnon quæ penes Visitatores ex cōmuni Congregationis patrimonio inueniuntur; quas omnes sub claue custodire, & in fine Capitulo de illis rationem reddere tenebitur. Deinde duo fient Computistæ, qui libros, ac rationes eorum omnium, qui locorum, seu aliàs bonorum Religionis administrationem gesserũt, diligenter per modum computi examinent, data, & accepta ponderent, defectus notent; & tandem ex his in scriptis redactum ratiocinium cum plena relatione facti Patribus Diffinitoribus tradant. Referant quoque ea, quæ ipsis visum fuerit correctione, præmonitione, vel alio remedio egere, quo ipsi Patres opportunè prouidere valeant. Fiet postea Ostiarius Capituli, qui prudens, & idoneus esse omnium iudicio cēleatur; oportet namque eum audire, & fideliter audita referre, maximè eorum, qui vel ingredi ad Patres desiderant, vel Patrum responsa foras expectant sibi per eundem reportari, illos qui vocandi sunt, statim aduocare, horis competentibus Capituli signum dare, ac quæcunque alia Patrum commissa omni solertia executioni mandare. Postremo constituendi veniunt tam primæ, quam secundæ mensarum Lectores, & Ministri ipsarum, scilicet Refectorarius, & seruitores duo, vel tres Fratres. Post hæc adnotabit idem scriba nomina omnium electorum tam Diffinitorum, quam officialium prædictorum, incipiēdo à dignioribus vsque ad infimum, atque eorum descriptionem statim dabit Patri Præsidenti: qui eam in Refectorio ante benedictionem Cœnæ eiusdem Dominicæ diei coram omnibus Fratribus clara voce leget, atque exhortatiunculam in fine adijciet, vt ipsi Fratres omnes durante Capitulo, pro felici rerum euentu maiori cura quàm antea Regulari, & Eremiticæ obseruantiæ intendant, & orationibus toto animo iugiter inuigilent.

De electione P. Maioris, & aliorum Prælatorum. Cap. VII.

HIs igitur, quæ supra adnotantur, feliciter expeditis, ipsa die, in qua electio Prælatorum fieri debet, mane dum prima in Choro cantatur, Missa de Spiritu sancto cum commemoratione sanctissimorum Patrum nostrorum Benedicti, & Romualdi, ab eo Diffinitore, cui eadem die incumbit, celebretur. Quam audient reliqui Patres nō celebrantes, & Clerici Scrutatores electi cum Ostiario Capituli. Deinde Patres, præmissa oratione vocali, quæ in Sabbato præcedenti, & Dominica inchoando Capitulo recitata fuit, vocatis Clericis scrutatoribus prædictis, P. Præsidens illis in virtute sanctæ obedientiæ præcipiat, vt officium suum fideliter agant, ne aliquando reuelare, seu alicui manifestare præsumant, quæ in scrutinio dicta, vel gesta fuerint. Iam præparatis antea in sufficienti numero papiraceis schedulis, in eis Diffinitores, quisque seorsum, secretò nomina elegendorum

singula

singula singulis describant in hanc formam, *Ego frater N. eligo in Maiorem totius Congregationis R. P. F. N.* In quibus electionibus sequendus est gradus præcedentium dignitatum, & locorum, incipiendo ab ipso P. Maiore, deinde ad Visitatores, & Priores successiuè transeundo. Aduertant autem omnes, vt schedulas ipsas nomina continentes benè plicatas, ita vt legi à nemine queāt, scrutatoribus tradant, eas in pyxidem, quam ipsi manu tenent propria, manu mittentes. Scrutatores verò, illis receptis, è Diffinitorio exeuntes in Cellulam ad hoc sibi assignatam se conferāt, vbi sub silentio nomina eorum, qui electi sint, & Prælaturæ currentis, in modum breuissimi memorialis scribant, atque in Diffinitorium reuertentes sic Patribus referant: *R. P. F. N. & N. habent vocem in electione N. Prælaturæ*, nominantes quidem electos, & Titulum dignitatis, omnino tamen, & nomina, & numerum eligentium reticentes. Et iterum ipsis foras egressis fiat de vnoquoque electo speciale per suffragia scrutinium. Attamen præter ea, quę de dignioribus in his discussionibus præponendis superius diximus, sciendum est Diffinitores nominatos prius esse scrutandos, quàm eos, qui foris sunt, etsi antiquiores sint professione. Qui ergo plura fauorabilia suffragia obtinuerit in scrutinio, illam, qua de agitur, Prælaturam obtinebit. & ne quis in errorem incidat, decretum est nemini licere se ipsum in electione nominare, sub grauissima pœna à Diffinitoribus reliquis infligenda: nec non scrutatores cognoscentes in schedula hoc crimen, illico Patribus manifestent, sub pœna vnius disciplinæ circularis. Quod si aliquis tractatum malignum in electione aliqua fecerit, intra terminum dierum quindecim, vltra consuetam abstinentiam, ter in pane, & aqua ieiunet, terque in Cella sua se flagris cędat, ac ter psalmos pœnitentiales cum litanijs genuflexus dicat. Postremo semper ille, de quo scrutinium habetur, vel de quo loquendum est, foras egrediatur, longeque fiat, ne quæ aguntur audire valeat. Maior societatis eligi non potest is, qui per quinquennium professus in hac Congregatione non fuerit, ac nisi antea Prior, seu Visitator extiterit, excepto magnæ necessitatis casu. Eodem modo nō potest Prior Visitatorue creari, qui per quadriennium professus non fuerit, excepta magnæ necessitatis causa, quo casu Capitulum dispensare poterit, Cuius etiam erit causæ qualitatem iudicare. Cæterum ad totius Congregationis publicam vtilitatem, Religiosamque concordiam obfirmandam, hoc inuiolabiliter in posterum obseruandum erit, vt videlicet non plures eligi possint, vocales Priores, vel Prælati, quam sex ad summum ex legatione Perusina, quodque seruandum erit similiter ex Regno Neapolitano, hoc idem pariter ex Regnis Hispaniarum. Itemque similiter ex reliquo statu Ecclesiæ, totidemque ex Sicilia, ac pariter de quolibet alio Regno, Statu, & Dominio separatim obseruetur. Adde iterum ex eadem Constitutione, quod ipsi Priores seu Prælati, nō possunt eligi, nisi duo ad summum de vna eademque ciuitate, vel territorio, pro quolibet Statu, Regno, vel Dominio. Iam qui semel electus Prælaturam recipere renuit, excusationis rationes in medium adducens, audiendus est pro prima vice. Et si Patres in prouisis steterint, eorum dispositioni acquiescat. Ille, qui aliquando Apostata, fugitiuus, vel expulsus, vel ob grauem excessum incarceratus extiterit: neutiquam Prælaturæ dignitate ornandus est, Præterea multum Religioni inter-

intereſt Priores Conuentuales ad triennium vſque in eadem Eremo confirmari: quod & fieri debet, niſi ipſe Prior occaſionem reuocandi, ſeu aliter agendi dederit. Verumtamen vltra triennium in eodem loco Priorem perſeuerare non eſt admittendum. At ſi aliqua iuſta cauſa adſit, cum omnibus ſuffragijs ad annum poterit confirmari. Pater autē Maior nullo modo vltra triennium ea dignitate fungi debet, ſicut nec Viſitator poſt annum in officio durare, ſed cum ſuffragijs cunctis Viſitator ad biennium, & non vltra extendi valet. Præſidens quis, vel ſcriba in duobus conſequutiuè Capitulis eodem munere fungi non poterit; ſed interpolatim poterunt.

III.

Ex ordinationibus, & Statutis Ordinis Ciſtercienſis, iuxta Bullam reformationis Gregorij XIII.

Forma in Diſcreti electione ſeruanda. Cap. V.

QVilibet Prælatus Congregationis, vel eo abſente, vel eo legitimè impedito, Vicarius in proprio Monaſterio, in vna ex tribus proximis ferijs Paſchatis Sanctiſſimæ Reſurrectionis, coactis in vnum, ac congregatis vniuerſis illius loci regularibus perſonis, eligat ſuum quiſque Diſcretum, in hunc qui ſequitur modum, videlicet. Habeantur tria vaſcula, in quorum primo reponantur nomina in ſchedulis deſcripta omnium Monachorum non Sacerdotum: qui ſi tres ſaltem non fuerint, huiuſcemodi numerus ſufficiatur, ſeu compleatur ex Conuerſis, vel etiam ſi opus fuerit ex perſonis ſecularibus, prout Prælato, vel Vicario viſum fuerit. In ſecundo vaſculo recludātur nomina in ſchedulis, itidem deſcripto, omnium Sacerdotum vocalium illius loci reſidētium, vel etiam aliunde ſuffectorum, tam abſentium quàm præſentium. In tertio verò recludantur tot balottæ, quot erunt Sacerdotes eligibiles: quæ quidem balottæ eiuſdem magnitudinis, formæ, & coloris exiſtant, præter vnam quæ ab alijs colore tantum diſſimilis exiſtat. Quæ omnia adeo fideliter, & ſine dolo efficiantur, vt nullus fraudem omninò, nec ſuſpicari queat. His iam peractis, diuino Spiritus ſancti nomine humiliter inuocato, Prælatus, vel eius Vicarius extrahat è primo vaſculo ſchedulam, eamque altiori voce legat; & qui ſorte productus, ac pronunciatus fuerit, accedat ad ſecundum vaſculum, in quo videlicet fuerint ſchedulæ vocalium: mox educta alia ſchedula, ac lecta vt ſupra, is qui pronunciatus fuerit ad tertium vaſculum accedat; ſicque alter ſchedulas, alter balottas extrahat, deponentes vterque cùm ſchedulas, tum balottas ſic eductas ſuper menſam, quouſque educatur balotta ceteris colore diſſimilis: tunc enim Prælatus acceptam ſchedulam ſimul eductam altiori voce publice legat, illumque cuius nomen ſchedula illa habuerit, pronunciabit Diſcretum illius loci legitimè electum. Schedulæ verò ſic eductæ, vel etiam in vaſculo relictæ, præbeantur omnibus numerandæ, ac legendæ, ne quis aliquam fraudem factā fuiſſe prætendere queat. Idem ſeruetur etiam antequam in vaſculo mittantur. Diſcreti verò ſic electi ſi fuerint exempti ab onere hebdomadarum, vel qui etiam nequiuerint, vel recuſauerint ad Capitulum accedere, ſortes modo, temporo, & forma prædictis iterentur.

Quæ

Quæ forma in Capituli celebratione seruanda. Cap. IX.

Congregati in Domino vniuersi Patres Capitulares, Prælati videlicet, Visitatores maiores Prouinciarum, & Discreti in Monasterio, seu loco ad id electo, ac deputato, omnem Congregationem repræsentantes, tertia Dominica à Resurrectione Domini post decantatam horæ Nonæ laudem, conueniant omnes in vnum locum, vbi huiusmodi negotia tractari consueuerunt: Ibique habita oratione de more ad Patres, redditisque à singulis discretis testimonialibus litteris, & lectis, inuentaria etiam diligenter confecta supellectilis, rerumque mobilium quorumcumque Monasteriorum à singulis Prælatis exhibeantur, ac producantur. Die verò sequenti mane omnes supradicti in templum conuenientes, rem diuinam solemniter pro diuino Spiritu inuocando, qui huic se Concilio Ducem, auctoremue præbeat, agant. Mox ingressi Capitulum, rursus diuinum numen inuocantes dicant Hymnum, *Veni Creator Spiritus*, cum collecta *Deus qui corda fidelium*. Tum Præsidens absoluat omnes in hunc qui sequitur modum videlicet. *Ego frater* N. *humilis Præsidens Congregationis Cisterciensis Italiæ, auctoritate Apostolica absoluo, ac absolutos esse pronuncio omnes Prælatos, Visitatores, ac Regimen habentes Congregationis nostræ, tam absentes quàm præsentes; ab administratione Monasteriorum, vel officiorum sibi commissorum.* Qui omnes assurgant, apertisque capitibus se se humiliter inclinent absolutionem huiusceemodi approbantes. Mox eorum vnusquisque inter se se, & non infra Discretos suæ professionis locum petat. Deinde Præsidens subsequatur, & dicat. *Ego idem Præsidens auctoritate Apostolica absoluo, ac absolutum esse denuntio me ipsum ab administratione Monasterij mihi commissi, & ab officio Præsidentatus.* Quo facto ipse similiter ad suæ professionis locum accedat. Qui omnes sic ab administrationibus abdicati, ac amoti, vna cum discretis in electionibus Scrutatorum, ac Diffinitorum vocem actiuam, & passiuam habeant.

De Scrutatoribus. Cap. X.

Eligantur per Patres Capitulares Prouinciarũ respectiuè bini Scrutatores per suffragia fabarum, quorum munus erit schedulas singulorum vocalium in capsulam iam à quocumque ex prædictis immissas aperire, & super ijs scrutinium facere, ac Diffinitores per dictas schedulas electos coràm omnibus pronunciare, præstito prius coram omnibus iuramento de referenda veritate, seruanda fidelitate. Qui si fortè fefellerint, ipso facto excommunicationis sententiam incurrant, à qua non possint absolui, nisi à Reuerendo Præsidente, vel ab eo cui ipse auctoritatem suam subdelegauerit in foro conscientiæ; præter quam in mortis articulo. Et si fraus manifesta erit, & probata, sint etiam priuati in perpetuum voce actiua, & passiua, & inhabiles ad quæcumque officia exercenda, nisi ex dispensatione Apostolica, & de consensu Diffinitorum aliter fuerit decretum; ipsique Scrutatores vtriusque Prouinciæ in simul schedulas ipsas vt legitimè adnotentur Diffinitores, videre debeant.

Quomodo Diffinitores eligantur. Cap. XI.

Eligat sibi vnaquæque Prouincia septem Diffinitores, inter quos sint

sint ad minus quinque ex illis, qui ad Capitulum accesserunt Prælati, reliqui duo numerum septennarium conficiētes assumantur ex arbitrio, & secundum conscientiam eligentium. Eligantur autem hoc ordine, videlicet. Dentur singulis vocalibus singulæ schedulæ sigillo Præsidentis obsignatæ, nec non à duobus senioribus maioribus, qui extiterint, subscriptæ, vt recognoscantur. In quibus schedulis nomina omnium vocalium Prouinciarum respectiuè habeantur præter nomen eius, cui dabitur schedula, ex quibus nomina eorum qui in illo Capitulo accesserunt Prælati, signata sint in margine paginæ signo crucis. In quibus schedulis à quolibet vocali relinquantur tantum septem nomina eorum quos quisque malit pro Diffinitoribus, & ex ijs saltem quinque ex cruce signatis existant. Quod si aliqua ex dictis schedulis à Scrutatoribus reperta fuerit non habens septem nomina relicta pro Diffinitoribus, & non fuerint in ea quinque ad minus signata signo crucis, schedula illa pro nulla habeatur, & vt inualida reijciatur; cuius schedulæ auctor si venerit in lucem, sciat se in illo Capitulo nec alteri præstare, nec pro se suffragium obtinere posse. His ita gestis reponant quiquè vocales schedulas in modum prædictū ordinatas in capsam in medio Capitulo positam, ad quam accedentes subinde Scrutatores aperiant, scrutinium faciāt, referant, ac pronuncient coram omnibus Diffinitores electos: quod si numerus non fuerit completus, ita vt pauciores septem pro qualibet Prouincia reperiantur, numerus huiuscemodi per suffragia fabarum suppleatur, ita tamen vt ad hoc supplementum vocales omnes (præter iam electos) balottentur, & in hoc scrutinio fabarum electi intelligantur, qui plura suffragia obtinuerint. Qui si qui pares suffragijs fuerint, ex ijs qui minor professione fuerit electus habeatur, & tunc ab ipsis Scrutatoribus etiam taliter electi facto scrutinio super huiusmodi electione per suffragia fabarum pronuncientur. Electi verò Diffinitores, ac publicati accedant ad Superiores gradus, seruantes eorum vnusquisque inter se se suæ professionis locum.

Quomodo Capituli Præses eligatur. Cap. XII.

Sicut in naturali corpore caput necessarium est, sic etiam in mystico, nempe in Concilijs, Congregationibus, Rebuspublicis, Capitulis, necesse aliquem primum locum tamquam caput tenere, quem cæteri vt Ducem sequantur. Propterea PP. Diffinitores Prouinciarum, quo omnia maturè, ac consideratè fiant, eligant vnum ex se ipsis, illius nimirum Prouinciæ, in qua non habentur tunc comitia, Præsidentem Capituli per vota secreta; in quem eligendum saltem decem ex ipsis concurrant. Qui quidem Præses non sit minor ætate annorum triginta quinque; & per decennium Sacerdotis officio functus fuerit, & non minus sexennio in Prælaturis honorificè se gesserit, vt, si contingat illum postea in Præsidentem triennalem eligi, nulla alia in electione occurrat inquisitio. Hunc taliter electum ijdemmet Scrutatores pronunciabunt. Qui sic electus, ac pronunciatus ad supremum locum accedat, moxque perbreuem orationem habeat, qua Diffinitores ad munera ritè obeunda hortetur, & sic sessioni finis.

De ele-

De electionibus Prælatorum, & Officiariorum. Cap. XV.

CVm dignitates in sancta Dei Ecclesia ad conseruandam, augendamq. Ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ, vt qui eas obtinerent pietate præcellerent, alijsque exemplo essent; meritò qui ad eas vocantur, tales esse debent, qui muneri suo respondere possint; Nam totius familiæ Domini status, & ordo mutabitur, si quod requiritur in corpore non inueniatur in capite. Electuri itaque Præsidens, & Diffinitores Congregationis, Prælatos, & alios Officiarios, illud primum animaduertere debent, nempe ne ad dignitates quascumque, & officia promoueantur, nisi qui de legitimo matrimonio nati, & procreati ætate, moribus, vita, & doctrina, alijsque, quæ à sacris Canonibus requirunt, præditi existant, memores se se grauiter ad modum peccare, si precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus indignos præfecerint. Quod non de Prælatis, tantum, sed de ijs etiam, qui decedentibus per obitum, aut ratione perpetrati alicuius delicti amotis, erunt sufficiendi, intelligatur. In quorum numerum nullus possit coaptari, qui officia minora, nempe Cellerariatus, & Prioratus dignè gradatim, saltem per biennium in quolibet officio fideliter non exercuerit, vtque etiam tempus, quo quilibet Sacerdos officium Visitatoris minoris exercuerit computetur, perinde ac si idem Sacerdos per totidem tempus Cellerariatus, vel Prioratus officium exercuisset. Antequam igitur ad huiusmodi electiones deueniant, quæ quidem per vota secreta, omni fraude, & dolo remotis, fieri debent, eligant primum per fabarum suffragia binos Scrutatores pro qualibet Prouincia ex Sacerdotibus Capitularibus, &c.

Ex Constitutionibus Congregationis Fuliensis.

De electione Superioris Congregationis B. Mariæ Fuliensis Ordinis Cistercienſis.

CEteris quæ pertinent ad Capitulum confectis, reliquum est, vt nouorum Superiorum electio fiat: ac quidem primò Superioris totius Congregationis.

Sunt autem hic duo præmonenda. Vnum, vt ad hanc tam grauem, tantique momenti rem salubriter peragendam, omni humana cogitatione, & cupiditate seclusa, vnusquisque in vnam Dei gloriam, vtilitatemque Congregationis intuens, non solùm omni ambitione, & cupiditate honoris (qua duci Monachum flagitium sit) prorsus vacet, sed etiam ab omni alia propensione, aut alienatione, quæ rectum iudicium impediat, purus, & integer sit.

Alterum est, neminem in Superiorem Congregationis eligi posse, qui non fuerit, aut senior Assistens, aut Visitator, aut Procurator Generalis, aut Prouincialis, aut denique Superior alicuius Monasterij per triennium. Similiter nec in Assistentem, Visitatorem, aut Procuratorem Generalem, aut Prouincialem eligi quemquam posse, qui non fuerit, vel Superior alicuius Monasterij, vel Supprior, vel Magister Nouitiorum, vel certè Secretarius Superioris Congregationis.

Vt autem ad ipsam electionem veniamus, cùm singulis Capitularibus singu-

la nomina eorum, qui in Superiorem Congregationis eligi possunt, in schedolis scripta, data fuerint (quod eodem modo fiat, quem in electione Discreti tradidimus) conueniatur in locum Capituli. Et post consuetas preces pronunciet Secretarius, *In nomine sanctissimæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad nominationem, & suffragia veniatur*. Tunc Præses Capituli è schedulis sibi datis eam seligat, in qua scriptum est nomen illius, cui suffragari in animo habet. Et duobus digitis prehensam attollens, vt videatur, in vrnam quæ super mensam imagini Crucifixi suppositam est, conijciat. Postea locum suum repetat. Idemque alij omnes faciant: primò quidem Diffinitores, deinde ceteri seruato ordine Professionis. Quo facto Præses Capituli, & vltimus Capitularium (sicut fieri debere supra demonstrauimus) Scrutatores futuri, primò genibus flexis ante imaginem Crucifixi iurent in hæc verba singuli.

Testor Deum fidei, & veritatis auctorem, me suffragiorum, quæ tributa cuique fuerint, numerum vere renunciaturum; & quamuis alicuius manum agnoscam, nemini vnquam patefacturum; & in hoc toto scrutandi officio sine fraude, & dolo bona fide versaturum.

Deinde cum ad mensam accesserint, vltimus Capitularium quem diximus, inspectante Præside, describat è schedulis, tum nomina eorum, quibus suffragia contigerunt, tum numerum ipsum suffragiorum, quæ quisque habeat: ab ijs præcipuè ducens initium, in quos plures consenserint. Ex quibus quo quisque Professione antiquior est, hoc priore loco ponatur. Idque in omni nominatione, & scrutinio perpetuò seruetur. Tum verò pronunciet ea nomina clara voce, sic vt omnes audiant. Si quis de tribus partibus schedularum duas habere fuerit inuentus, is sine alio experimento calculorum legitimus Superior Congregationis sit. Sin minus, res ad calculos redeat. Et idem ille Scrutator quem diximus, statim expeditis calculis, binos singulis distribuat, alterum album, quo refragatio significatur; alterum nigrum, quo suffragatio declaratur. Qui quidem calculi non plures illic sint, quam vt ei distributioni sufficiant. Ac continuo nominet eum, quem primum scripsit, vt de eo in suffragium eatur. Et singuli ordine suo ad mensam accedentes, singulos calculos albos, aut nigros in vrnam conijciant. Is tamen de quo agitur non accedat, nec suffragium ferat. Quod in omnibus scrutinijs generatim seruetur. Cum omnes id fecerint, Scrutatores inspiciant quot suffragijs ille sit expeditus. Et siquidem duas partes suffragiorum è tribus tulerit, res confecta est: ille sit Superior Congregationis: Si non habuerit, scribatur numerus suffragiorum, quæ habuit. Et alij quo ordine scripti sunt, proponantur: ac de singulis in suffragium eatur: ita vt cui primo de tribus partibus suffragiorum duæ contigerint, is Superior Congregationis sit, ceteri missi fiant. Quod si nulli tantum suffragiorum contigerit, pronuncietur quantum cuique contigerit. Et redditis cuique calculis, iterum eodem prorsus modo suffragia ferantur: ita nimirum, vt quo quisque maiorem numerum Suffragiorum habuerit, hoc prius de eo suffragia ferantur. Quod si nec tunc quidem cuiquam euenerit quantum diximus Suffragiorum, tertiò idem repetatur: ea tamen lege, vt qui in superioribus experimentis plus tribus suffragijs non habuerint, excludantur. Si neque tunc res efficitur, quàrto ferantur suffragia, ijs quibus

bus non plus quatuor suffragijs contigerit, exclusis: Nisi forte omnibus eadem sit conditio. Quod si sit, nullus excludatur. Ac si neque tunc duo trientes suffragiorum vlli accesserint, is Superior Congregationis electus censeatur, in quem plura suffragia concurrerint, si modò dimidium totius numeri superent. Si verò (quod vix fieri potest) ne tunc quidem res explicatur, repetito scrutinio tandem exitum inueniet.

Electione peracta scribatur à Secretario Decretum his verbis conceptum. *Anno N. die N. mensis N. in legitimo Capitulo Generali secundum legitimam, & præscriptam rationem N. electus fuit Superior Congregationis B. Mariæ Fuliensis, Ordinis Cisterciensis.* Idque Decretum Præses Capituli recitet: Aut, si is electus sit, Definitor antiquissimus. Subscribant Scrutatores, & Definitores omnes, & sigillo Congregationis obsignent. Nec fas sit cuiquam, exceptis Scrutatoribus, schedulas electionis inspicere: quæ statim in ignem conijciantur. Idem fiat semper in simili re.

Ei qui sic electus fuerit, vt & reliquis officialibus eligendis, non liceat officium demandatum detrectare, aut vlla ratione defugere, fiducia videlicet diuinæ benignitatis, quæ cum onus imposuerit, non potest vires ei sustinendo necessarias denegare.

Cùm primum electus Superior Congregationis declaratus est, omnes Capituli Patres eum summa humilitate, & reuerentia salutatum eant, Præses, Definitores (quorum omnium officium desiuit,) & alij deinceps ordine suo quisque. Postea cùm pulsu minoris alicuius tintinnabuli signum peractæ electionis datum fuerit, conueniant cuncti Fratres Monasterij ad fores Capituli. Quibus adiuncti Patres Capituli, conferant se cum illis in Ecclesiam, Canticum, *Benedictus Dominus Deus Israel*, decantantes. Ibique Deo gratias agentes summo animorum, & vocum consensu concinant Canticum, *Te Deum laudamus*. Addat qui antecedit ordine, versum, *Confirma hoc Deus, &c.* Quem cum iterum, & tertiò repetierit, subiungat tres Orationes, nempe, *Deus qui corda fidelium*, *Prætende Domine famulo tuo*, & *Omnipotens sempiterne Deus, qui facis mirabilia magna solus*. Reliqui Fratres postea salutatione defungantur, vt supra.

De electione seniorum Assistentium, Visitatorum, & Procuratoris generalis.

Superiore Congregationis electo, sicut dictum est, non generalium officialium, videlicet seniorum Assistentium, Visitatorum, & Procuratoris generalis electionem accedatur. Quam cum rectè fieri tantum intersit ad conseruationem Congregationis, quantum difficile dictu est (sunt enim ea officia præcipua vincula, & firmamenta Congregationis) videat vnusquisque, & in hac electione, vt ab ijs affectibus, qui plerumque tenebras animo offundunt, rectumque iudicium eripiunt, liber, & vacuus, vnum Deum in hoc opere sibi ante oculos proponat, & diuinum lumen quo mens, & sua, & aliorum dirigatur, pijs precibus imploret: Sic autem fiat.

Primò, scribant singuli manu sua in singulis schedulis, quem primum Assistentem fieri velint, iacientque schedulas in vrnam, vt supra. Tum de nominatis, ac primò de ijs in quos plures consenserint, feratur suffragia per calculos,

vt supra. Qui primus maiorem partem suffragiorum habuerit, ille primus Assistens est. Quod si res non processerit, iterum ferantur suffragia: primo scilicet de ijs, qui plura suffragia habuerint, vt supra. Quod si nemo habuerit supra dimidium totius numeri, qui ad eum numerum proprius accesserit, electus sit. Similiter fiat in electione alterius Assistentis, Visitatorum, & Procuratoris generalis, mutatis quæ mutanda sunt.

De electione Prouincialium, & aliorum Superiorum cuiusque Monasterij.

ELectio Superiorum cuiusque Monasterij, &, si Prouinciæ sint, Prouincialium, per Superiorem Congregationis, seniores Assistentes, Visitatores, & Procuratorem generalẽ tantùm fiat. Qui si propter alicuius absentiam pauciores quàm sex, fuerint, alius, & maximè si fieri potest, qui eodem officio aliquando functus sit, in eius locum ad huius electionis effectum dumtaxat, per Capitulum sufficiatur.

De necessitatibus Monasteriorum, aut Prouinciarum, deque personis, quas parum norunt, diligenter inquiratur ab eis inter ipsos, adhibitis, & auditis ijs, qui proximè illis Prouincijs, aut Monasterijs præfuerunt. Hoc autem ea cautione, & prudentia fiat, vt & qui interrogat, necessaria tantùm interroget, & qui respondet, ad interrogata tantùm respondeat, verbum præterea non addat. Qui præter interrogata respondens aliquid in alterius infamiam dixerit, graui animaduersione puniatur.

Eligantur dicti Superiores ex pluralitate vocum. Quarum si quando par numerus fuerit, vincat pars in qua est Superior Congregationis. Quod si per vota secreta fiat electio, is calculos nigros, & albos binos habeat.

Fiat hæc electio hoc ordine, vt Superiores, quorum officia maioris momenti esse Superior Congregationis iudicauerit, prius creentur. In primis autem Prouinciales, & proximè post eos Superiores Nouitiatuum.

Electis Superioribus, si qui Fratres in alia Monasteria transferendi erunt, Superior Congregationis cum eos, qui nouissimè Superiores fuerint, & discretos singulos audierit, si quid habeant quod ad eam rem de necessitate, aut opportunitate locorum cognosci expediat, cumque Monasteriorum negocia, personas, facultates, & alia huiusmodi diligenter expenderit, eam translationem sicut opportunum iudicauerit, decernat.

Sed & alio omni tempore possit Superior Congregationis, propter causam eiusmodi Fratrum migrationes ex vno loco Congregationis in alium constituere.

Qui Capitulo Generali interfuerint, disputationes, quæ forte in Capitulo interuenerint, non efferant, aut patefaciant. Quamuis enim Decreta Capituli palam fieri debeant, quæ tamen in illis constituendis disputata sunt, proferri fas non est. Ea etiam quæ diuulgata possent Congregationi, vel alicui personæ detrimentum afferre, perpetuo silentio obruantur.

De vltimo consensu, & clausula Capituli.

POstremo Superiores constituti palàm pronuncientur à Secretario, eodemque tempore in suo Ordine collocentur Acta, & Decreta Capituli promulgentur, & locus sequenti Capitulo Generali destinatus.

Omni-

Omnibus absolutis cum ad gratias Deo rite agendas tum capitulares Patres, tum cunctus Monasterij Conuentus in Ecclesia Canticum, *Te Deum laudamus*, & preces ex ritu in exitu Capituli dicendas vna piè decantauerint, Capitulum dimissum sit.

Capitularium quisque primam, quã dicturus est, Missam pro gratijs Deo agendis dicat, si ritus patiatur. Alioqui cum primum licuerit.

Superior quisque Monasterij postulet à Secretario, si quæ ad suum Monasterium præcipuè spectantia Decreta sint, in authentica forma sibi describi, post in Codicem sui Monasterij referenda.

Quæ Decreta Capituli in vsum conferenda, & executioni mandanda sunt, ea Superior Congregationis ex actis Capituli per Secretarium fideliter transcripta in Cœtu cunctorum Fratrum Monasterij promulganda curet, & eorum exemplaria, siue manuscripta, siue typis impressa, ad omnia Congregationis Monasteria dimittat.

Ad extremum nouus Superior Congregationis cùm pia exhortatione monuerit, quæ pro temporum, & locorum ratione monere visum fuerit, dimittat Capitulum, & vt qui discessuri sunt, primo quoque tempore discedant, operam det.

IV.

Ex Constitutionibus Canonicorum Regularium Congregationis sancti Saluatoris.

Tit. de institut. Abbatum, Præpositorum, &c. cap. 29. num. 1. habetur.

ABbates, Præpositi, & Priores Conuentuales, eorumque Vicarij in *Tractatu de Electione.* Capitulo nostro Generali eligantur, disponantur, & constituantur annuatim per singula Monasteria à Priore Generali, & Definitoribus eiusdem Capituli: *Subdens immediatè*. Si verò intra annum eosdem Prælatos, aut Vicarios mori, seu amoueri contigerit, ab eodem Priore Generali cum quatuor, vel saltem duobus Visitatoribus possint eligi, dummodo tres eorum consentiant, & non pauciores; vt in priuilegio Ordini nostro à sanctæ memoriæ Domino Papa Paulo Secundo concesso, plenius continetur.

Ex Constitutionibus eorumdem, tit. de Cap Gen. cap. 31. § 15. cuius verba sunt Bullæ Pij V. directæ eidem Congregationi. Dat. Romæ die 6. Decembris 1571 cuius initium est, *Inter ceteras, &c.*

RÉsidentibus habentibus vocẽ actiuam, & passiuam, antiquior Canonicus aduertat, an sint omnes præsentes. Tum præmissa generali confessione à Capitulo recitanda, eos absoluat, dicens: *Misereatur vestri, &c.* Et *Si teneamini aliquo vinculo excommunicationis, &c.* Et *Dispenso vobiscum super irregularitate, &c.* Postea dicatur Hymnus, *Veni Creator Spiritus, &c. Kyrie eleison, &c. Pater noster, &c.* Oratio, *Deus qui corda, &c.* Quibus peractis in conspectu omnium cum duobus alijs de Capitulo, qui primitus habitum Religionis susceperunt, ipsum concomitantibus, simulque cum eo residentibus ad mensam decenter præparatam cum capsula, seu vrna vbi schedulæ suffragiorum poni debent, & papiro, & atramento ad scribendum processum electionis accedat; ceteris in ipso Capitulo cum silentio residentibus, vnde nullus audeat

absque necessitate, & licentia recedere. Et quoniam vota, seu suffragia, iuxta Decreta Concilij Tridentini debent esse secreta, ita quod eligentium nomina nunquam publicentur, singuli Electores schedulas accipiant omnino similes, & vnusquisque in sua schedula nomen eligendi inscribat, vel dicat: *Eligo N. in Priorem Generalem*; & antiquior Canonicus, & alij duo capitulares prædicti, postquam ipsi schedulas suas ordine antiquitatis inter eos seruato in vrnam, seu capsulam demiserint, aliorum schedulas accipiant, & in vrnam, seu capsulam præfatam inferant, & inspiciant an schedulæ sint numero pares cum Electoribus ibi præsentibus; & si inuenerint esse in maiori, vel in minori numero, quàm sint capitulares ibidem præsentes, illas comburant, rursusque ad scrutinium modo præmisso procedant, donec inuenerint scrutinium esse canonicè factum, & tunc legant schedulas. & si electio numero suffragiorum secuta fuerit, schedulæ etiam comburantur: hoc declarato, quod nullus fieri, vel formari in Priorem Generalem poterit, nisi in quem duæ saltem ex tribus partibus omnium eligentium concordauerint. Accedente itaque duarum dictarum partium consensu, factaque electione, antiquior Canonicus, & alij duo Scrutatores prædicti publicent Electorum nomina, exprimendo numerum suffragiorum, quæ quisque habuerit: quod faciendum est, licet aliquis non habuerit vota, vel suffragia ad sufficientiam; vt ad secundum scrutinium (sicut præmittitur) deueniri possit. Decretum verò electionis ab illo, qui inter Scrutatores primus fuerit, licet electo suum suffragium non contulerit, per hæc verba formetur: *Ego N. vice præsentium Capitularium, eligo A. in Priorem Generalem*. Quod si primus Scrutator fuerit electus, secundus Scrutator ad publicandum scrutinium, & formandum Decretum succedat: completaque electione, & Decreto (vt præmittitur) formato, Scrutatores processum electionis compleant, atque subscribant subiungendo; *Inuenimus quod N. in Priorem Generalem nominatus habuit tot suffragia: & ego N. Decreta electionis formaui. In quorum fidem manibus nostris subscripsimus, & sigillo Congregationis nostræ roborauimus, die vt supra*. Et hanc formam, & ordinem in singulis electionibus inuiolabiliter obseruari volumus, & mandamus: & aliter factæ electiones nullius sint roboris, vel momenti. Et si quis alias, quàm vt præmittitur, quouis modo, aut quæsito colore se intromiserit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrisse censeatur. Post quæ eidem electo tradat sigillum Generalatus officij Vicarius Generalis, manum illius humiliter osculando. Denique sic electus postquam assensum præbuerit, & acceptauerit, ex vi priuilegiorum Ordinis nostri, præsentisq. Constitutionis, tanquam ab Apostolica Sede confirmatus, iam tunc sit verè nostri Ordinis Generalis Prior, & pro Generali Priore reuerenter ab omnibus habeatur.

V.

Ex Statutis Generalibus Ordinis Seraphici Fratrum Minorum de Obseruantia.

De electionibus, & institutionibus officiorum. Cap. VII.

De electionibus. § I.

Numero primo.

Omnes electiones in Religione Franciscanorum de Obseruantia

tia sint Canonicæ; ita vt maior pars Capituli libere consentiat, ita vt sufficiat quicumque accessus, quantumuis minimus, supra medietatem Capituli. Et *num.* 2. Vt tamen canonica sit electio, quinque ad minus vota debent congregari.

Et *num.* 3. ad præscriptum Concilij Tridentini præcipitur, vt omnes electiones quorumcumque Superiorum, & aliorum officialium, fiant per vota secreta; ita vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur, alias electio irrita sit; & is qui se eligi in Prælatum permiserit, deinceps ad omnia officia in Religione obtinenda inhabilis existat.

Et *nu.* 6. iuxta Constitutionem Sixti Quinti decernitur, vt omnes electiones Superiorum per schedulas fiant.

Et *num.* 7. præcipitur vt in electionibus Superiorum duo testes ad minus, & vnus Secretarius, qui sit à corpore Capituli, in Disquisitores nominentur: nam electio sine Disquisitoribus facta est nulla. Et *num.* 10. præcipitur vt Electores singuli manu propria in schedulis scribant, reponenda in vasa ad hoc præparata in mensa corã omnibus existẽte.

Et *num.* 15. electus quicumque sit, præter Generalem ministrum, nullam habeat auctoritatem, quousque fuerit confirmatus: nam nisi iusta subsit causa, statim debet confirmari.

Et *num.* 16. ex dispositione Decreti Clemen. V. ordinatur vt electiones omnes liberæ sint: itaque si Præsidens in electione Electores aliquo modo impedire conuictus fuerit quo minus libere eligant, officio priuatus existat.

Et *num.* 19. nulla tamen electio debet coarctari sine speciali facultate Apostolica: si autem quomodolibet fuerit coarctata, eo ipso est nulla, ex constitutione Pij V.

Et *num.* 20. vt suffragia eligentium omnino secreta sint, electione celebrata, & peracto scrutinio mox schedulæ coram ipsis Capitularibus eo ipso comburantur: quod etiam fieri debet, quoties in scrutinio aliquis error intercesserit: ex Constitutione Sixti V.

De qualitate eligendorum. §. II.

NOn sunt eligendi nisi qui sint ætatis triginta annorum, grauitate morum, integritate vitæ, & virtutum præstantia cæteris præcellentes, iuxta sacros Canones; quiue Regulam sancti Francisci obseruare debeat, & vitam communem sine dispensatione ducere: alias inhabilis censetur, ex Decretis Clementis VIII.

Ex libro Statutorum Generalium Fratrum Minorũ de Obseruantia, Antuerpiæ impresso 1624.

Cap. VI.

EX Constitutionibus Iulij II. & Gregorij XIII. sub anathematis pœna cauetur, & actuum legitimorum priuatione, ne Fratres dicti Ordinis appellare præsumant de correctionibus mutationibus punitionibus, priuationibus, obedientijs, & similibus, quæ ad correctionem morum imponantur, nisi cùm Prælati excesserint limites Regulæ, & Ordinis statuta.

Et *num.* 5. præcipitur, vt Religiosi appellantes ob leues pœnitentias per quas parum iniuriæ religioso irrogatur, tamquam rebelles, & inobedientes vsque ad incarcerationem, si non resipiscant, puniantur.

Et *num.* 6. ex constitutione 14. & ex dispositione iuris communis, cùm appellatio dicat speciem defensionis,

quæ de iure naturæ nemini est deneganda, decernitur appellationem in causis grauissimis in mandatis aut correctionibus excessiuis, quibus, vel pœna carceris, vel priuationis officij siue actuũ legitimorũ præcipitur, esse admittendã.

Et *num.* 13. ad præceptum Concilij Tridentini, si reus creditur suspectus de fuga, non permittatur adire; sed remaneat in loco detentionis, & Iudex à quo mittat processum ad Iudicem ad quem, intra spatium triginta dierum.

Et *num.* 15. reus, qui appellauit, si repertus fuerit indebitè iudicatus, vel grauatus, puniatur Iudex à quo; si vero rectè iudicatus reperiatur, & pœna iniuncta duplicetur.

Ex cap. 8. Constitutionum RR. PP. Capuccinorum.

De electione.

IN ogni elettione si vada puramente, semplicemente, santamente e canonicamente, sforzandosi, secondo il consiglio di Christo Nostro pietoso Signore, quando sono inuitati alle sue nozze, di stare nell'vltimo luogo con esso lui, e non con Lucifero nel primo: sapendo che gli vltimi saranno i primi, & i primi gli vltimi; anzi fuggendo le dignità con Christo, non l'accettino, se non saranno da Dio come Aaron chiamati dall'vbidienza santa.

Tutti gli scrutinij de' nostri Capitoli Generali, Prouinciali, e Locali si facciano a voce viua, e secreta, talmente che i nomi degli Elettori non siano mai publicati, si come vuole, e comanda il sacro Concilio Tridentino. Nè sia lecito supplire le voci degli assenti: E se contra la determinatione di tale Decreto, alcuno sarà eletto a qualsiuoglia Vffitio, tal'elettione sia al tutto vana, e nulla.

E si dichiara à tutt'i Frati, che in ogni elettione, è necessario, e basta, che chi sarà eletto, habbia più della metà delle voci. Facciamo intendere, come sotto pena di peccato mortale, in ogni elettione s'ha da eleggere quello, che sarà tenuto migliore, e più sufficiente a quell'Vffcio, al quale sarà eletto, posto da banda ogni altro rispetto.

I Frati, tanto quelli, che saranno venuti dal secolo, quanto da altra Religione, finito il primo Anno, e fatta la professione, habbiano la voce attiua, ma non la passiua, infin finiti i quattro anni; eccetto se per qualche necessità, ò giusta ragione non ne fossero dispensati dal Padre Vicario Prouinciale.

I Chierici quantunque non siano Suddiaconi, & anco i laici, possono hauere voce nell'elettioni, per dichiaratione, e concessione di Pio V. di santa mem. non ostante il Decreto del Concilio Tridentino.

I Capitoli Prouinciali si facciano ogn'anno il secondo, ò terzo Venerdì dopo Pasqua, ò in altro tempo dell'anno, secondo la consuetudine delle Prouincie. E s'ordina per leuare ogni sospetto, che per due Mesi vicino a detto tempo non si faccia mutatione alcuna de' Frati senza grande, e manifesta necessità; e bisognando mutarne qualch'vno si faccia tornare poi a dar la voce nel tempo dell'elettione del Discreto nel luogo doue staua prima. Auertano i Padri Prouinciali, e Diffinitori nella dispositione delle famiglie, e mutationi de' Frati, di non fare cosa, che generi ragioneuole sospetto di qualche disegno per le future elettioni. Et intimato il Capitolo Prouinciale, in ciascun luogo s'elegga vn Frate per Discreto, che debba andare al Capitolo col Padre Guardiano; portando i bisogni del luogo, e de' Frati particolari, e sia Vocale, come il Padre Guardiano.

I Compagni de' Vicarij di Prouincia habbiano voce attiua, o passiua alla elettione del Discreto nel luogo del Capitolo Prouinciale; & il medesimo s'intenda, de' Compagni

pagni del Padre Generale al luogo del Capitolo Generale, quando vi si potranno trouare.

I Predicatori quando non anderanno troppo lontano a predicare la Quaresima, tornino a fare l'elettione del Discreto al luogo loro; ma quando anderanno tanto lontano, che non possano, ò non basti loro l'animo di tornare a tempo di tale elettione, habbiano voce nella loro Prouincia nel luogo più vicino alla Terra, doue haueranno predicato.

E quelli Frati, che non possono andare a piedi, non s'eleggano per Discreti d'andare al Capitolo Prouinciale; eccetto se non fossero attualmente Diffinitori del Capitolo immediatamēte passato. E s'eleggano nel Capitolo Prouinciale quattro Diffinitori, de' quali due al più ne possono essere, di quei del precedente Capitolo: & in tale elettione habbiano voce passiua tutt'i Vocali, che si trouaranno nel luogo del Capitolo; & i Vicarij Prouinciali in tale elettione habbiano voce attiua.

E s'ordina, che fatta tal elettione, in segno di humiltà, per mostrare l'animo nostro sincero, e da ogni spetie di ambitione lontano; i Prouinciali liberamente rinuncino l'Vfficio loro, & ogni autorità nelle mani de' Diffinitori del Capitolo eletti: & in testimonio di perfetta rassegnatione, porranno i sigilli nelle loro mani, dicendo la colpa in publico Capitolo di tutt'i loro difetti; e riceuuto humilmente la penitenza, si venga all'elettione del Prouinciale. E non sieno in modo alcuno eletti per Prouinciali quelli, che non possono caminare a piedi. Et eletto che sarà il Prouinciale, i Padri Diffinitori a nome del Capitolo, mandino, ò scriuano al M. R. P. Generale per la conformatione secondo la Clementina, & in quel mentre che verrà la risposta, possa esercitare l'Vfficio, come Vicario eletto, quando però stia in essa Prouincia. E finito c'hauerà il triennio, non si possa rieleggere nella medesima Prouincia, ma in quella resti libero da ogni Prelatione per vn'anno, e di Prouincialato per tre anni. Tutta volta se sarà eletto in vn'altra Prouincia, potrà essercitare tal Vfficio per altri tre anni, e poi cessi come di sopra.

E per assegnare vn modo conueneuole, & ispediente alla institutione, ò vero prouisione de' Guardiani: si dichiara, che i Padri Vicarij, co' Padri Diffinitori (visitato c'hauranno tutt'i Discreti, e Guardiani) possano prima conferire insieme, e discutere quali sieno da escludersi: e poi ciascuno d'essi (cioè il Padre Vicario, e Diffinitori) da per se farà vna lista secretamente, nella quale noterà tanti Padri, quanti Guardiani sarà bisogno di fare, eleggendo liberamente quelli, che giudicherà migliori secondo la conscienza sua: e chiamati in Diffinitione gli Scrutatori del Capitolo, o rimettendo altri nuoui, quando paresse ispediente, darà in mano di quelli, ciascuno la sua lista; e raccolto c'haueranno gli Scrutatori secretamente tra loro le voci di tutti, chiameranno in Diffinitione il Padre Vicario co' Diffinitori, e pronuncieranno i nomi, e le voci de' Frati eletti. E s'accadesse, che nel primo scrutinio non fossero eletti tutti, facciasi il secondo, il terzo, e'l quarto, e quanti saranno di bisogno, finche s'adempia il numero necessario de' Guardiani: ma quando eccedessero la debita quantità, il Padre Vicario co' Diffinitori in secreto possano à loro arbitrio cassare quelli, che sopraauanzano, secondo che giudicheranno più ispediente.

Fatta la prouisione de' Guardiani, si farà parimente quella de' Custodi, come anticamente s'vsaua nell'Ordine, e si collocheranno ne' luoghi proprij Custodiali, i quali nelle loro Custodie, accadendo alcun caso vrgente (non potendosi hauere la presentia del Vicario Prouinciale) prouedano come a loro parrà giusto, & ispediente: E ancora consigliandosi insieme, distribuiscano i Guardiani già eletti in quei luoghi doue a loro

parrà più conueniente. E perche alcune Prouincie hanno alcuni luoghi in Città segnalate, e principali; quando paresse bene (per rimouere ogni sospicione, e giudicij) potranno fare la collocatione de' Guardiani in detti luoghi a scrutinio secreto, & il medesimo faranno nell'altre cose, quando tra essi accadesse alcun disparere. E fatta la collocatione de' Guardiani ne' proprij luoghi, similmente si faccia quella delle famiglie; e mancando, ò morendo alcun Guardiano meno di sei mesi inanzi al Capitolo, non si faccia altro Guardiano, mà mancando sei mesi inanzi, si faccia l'altro nel sudetto modo.

Et i Guardiani non possano esser eletti a tal'Vfficio più, che per tre anni nel luogo medesimo, ma in vn'altro luogo si bene per vn'altro triennio; e dopo che saranno stati Guardiani sei anni, rimarranno liberi da' Guardianati per vn anno. Non si prohibisce però, ch'i Guardiani sopradetti dopo detto tempo, non possano esser eletti in Vicarij Prouinciali, & anco in Generale.

E perche i Prelati deuono esser guida, e norma de' loro sudditi molto più in fatti, che in parole: s'ordina, ch'l Frate, il quale non può ordinariamente conuenire al Choro, e di giorno e di notte, & al Refettorio con gli altri Frati, e ha notabilmente bisogno di cibi speciali, per niun modo sia fatto Guardiano, ne se gli dia cura de' Nouitij.

Quanto al Capitolo Generale s'ordina, che si faccia ogni sei anni nella festa della Pentecoste, com'a tanto negotio accomodatissima, e disegnata nella Regola dal nostro Serafico Padre: e nell'anno di detto Capitolo Generale s'eleggano tutt'i Custodi da' Vocali nel Capitolo Prouinciale, ma negli altri anni si eleggano solo con voti della Diffinitione, e collocando i Custodi si mettano ne' luoghi Custodiali, ò dentro la Custodia. E prima si faccia per vno scrutinio il primo Custode, c'habbia a portare in Capitolo Generale i difetti del Vicario Prouinciale, ch'all'hora cessa, co' bisogni della Prouincia: & in tale primo scrutinio questo solo s'elegga, & il detto Vicario non vi habbia voce passiua: Ma poi gli altri Custodi tutti in vn'altro scrutinio immediatè s'eleggano, nel quale il P. Vicario sopradetto possa hauere voce passiua. Et i Custodi predetti sieno tutti Vocali, come i Prouinciali, e non eccedano il numero di cinque, nè sieno meno di tre; eccettuando le Prouincie di Sicilia, e di Corsica, le Prouincie Oltramontane, e le diuise, nelle quali s'osserui la consuetudine, e l'ordine dato, cioe che facciano solamẽte due Custodi.

E non s'eleggano Custodi per andare al Capitolo Generale, quelli che non possono caminare a piedi, eccetto se non fossero attualmente Diffinitori Generali, eletti nel precedente Capitolo: & il medesimo s'intenda de' Diffinitori del Capitolo Prouinciale. E non si nomini, nè si proponga quel Padre che ha da restare Commissario di Prouincia auanti l'elettione de' Custodi.

E nel Capitolo Generale s'eleggano sei Diffinitori, de' quali tre ne possano essere al più di quelli, che furono nel Capitolo prossimo passato; & in tale elettione, habbiano voce passiua tutt'i Vocali, che saranno presenti nel luogo del detto Capitolo, & il Padre Generale v'habbia l'attiua: & i detti Diffinitori col futuro Generale, haueranno da diffinire, determinare, e sententiare tutte le cause, e dichiarare i dubbi, che occorreranno in queste Constitutioni; e prouedere a' bisogni, e disporre, & ordinare le tauole delle Prouincie.

E fatta l'elettione de' Padri Diffinitori, il M. R. P. Generale rassegnerà nelle mani loro i sigilli, e dirà la colpa in publico Capitolo nell'istesso modo, che fanno i Prouinciali ne' Capitoli Prouinciali; e dopo da tutt'i Vocali (inuocato prima lo Spirito santo con le solite cerimonie) si verrà all'elettione del nuouo Generale. E finito che haurà il Quinquennio, rimarrà libero da ogni Prelatione per altri cinque anni.

E nel-

E nell'istesso Capitolo Generale, dal M. R. P. Generale e Padri Diffinitori si eleggerà à scrutinio secreto il R. P. Procuratore dell'Ordine, il quale sarà poi Vocale nel seguente Capitolo Generale, e finito c'haurà il Quinquennio dirà la colpa in publico Refettorio, auanti l'elettione del Capitolo Generale, e restirà libero dal medesimo ufficio di Procuratore per altri cinque anni.

E s'accaderà, che'l Vicario Generale muoia prima, che finisca l'Ufficio, in tal caso il primo Diffinitore del Capitolo passato sia Commissario Generale; e caso ch'egli fosse morto, sia il secondo, e così degli altri. Il simile sia ancora de' Vicarij Prouinciali, quando accaderà, che muoia nell'Ufficio, cioè che'l primo Diffinitore resti Commissario della Prouincia, e habbia cura di conuocare il Capitolo al tempo suo, secondo che gli sarà ordinato dal M. R. P. Generale, per la elettione del nuouo Vicario: Ma il Capitolo Generale sia conuocato dal Vicario di quella Prouincia, oue il Generale sarà morto, col consiglio di due Vicarij delle più prossime Prouincie; e tutto questo secondo la Bolla della Religione.

Nel tempo, che si celebra il Capitolo Generale, si facciano continue e feruenti orationi da tutt'i Frati della nostra Congregatione, e nel tempo del Prouinciale da tutti della Prouincia, pregando la diuina Clemenza che si degni di disporre tutte le cose nostre secondo il suo beneplacito a laude, honore, e gloria di sua Maestà infinita, & vtilità di sua Cattolica, e Christiana Chiesa.

V I.

In Constitutionibus Fratrum Heremitarum sancti Augustini recognitis, Romæque impressis anno 1625.

TErtia parte, *cap. 2. de electionibus in genere*, post distinctionem de duplici genere, siue ordine electionum, quarum aliquæ sunt Canonicæ, aliæ vero non; subditur. *In electione Superiorum quorumcumque, & aliorum Officialium, quo omnia rectè, & sine fraude fiant, inhærentes decretis sacrosancti Concily Tridenti; strictè præcipimus, omnes supradictos eligi debere per vota secreta; ita vt singulorum eligentium nomina numquam publicentur. Præterea non liceat Prouinciales, Diffinitores, Priores, aut Discretos ad effectum electionis faciendæ constituere, aut voces, & suffragia absentium supplere. Si vero contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit; & is qui ad hunc effectum se in Prouincialem, Diffinitorem, &c. creari permiserit, deinceps ad omnia officia in religione obtinenda inhabilis omnino existat. Nullusque in electionibus vocem actiuam habeat, nisi sit præsens; nullusque item possit suæ voci renunciare, sub pœna priuationis vocis actiuæ per biennium; prout Diffinitum fuit in Capitulo Generali Romæ celebrato a fundatissimo doctore Beato Aegidio Romano eiusdem sacri Ordinis Eremitarum Priore Generali, anno Domini 1292.* Vbi etiam additur, vt nullus excommunicatus, irregularis, suspensus, aut interdictus, aut alia quauis de causa inhabilis, ad officia eiusdem Ordinis eligatur, vel assumatur: nullus præterea, qui non sit bonæ famæ; nullus præterea, qui fuerit ad perpetuum carcerem iudicatus, poterit eligi in Superiorem Conuentus, siue Prouinciæ, &c.

Nullus item potest emittere suffragium in aliqua electione, in qua fuerit ipsemet propositus, & nominatus, ex Capitulo Generali Viterbij 1312.

Item qui cum aliquo Prælato, vel Domino seculari commorantur; & si erit de familia illius loci quãtum ad domicilium, & mensam, nullam vocem habebit in Capitulo Generali, & electioni-

ctionibus eiusdem Ordinis, cuiuscumque gradus, & conditionis illi sint, ex Capitulo Generali Grassæ 1335. Additur etiam idem iudicium esse faciẽdum de beneficiatis, vel ad beneficia habilitatis, nisi ante beneficio, vel habilitatione, mediante instrumento publico renunciauerint absque aliquo regressu, vel quacumque reseruatione fructuum.

In adnotationibus vero, siue scholijs ad cap. 3. *de forma celebrationis Capituli Generalis totius Ordinis sub littera A, A, 5. non solum*, dicitur quod absentes non possunt sustituere loco sui alium Electorẽ, ex speciali Decreto Clementis VIII. super hoc specialiter edito, prima Aprilis 1601. Et *ibidem sub littera, C,* ex Breue Pauli V. dato 13. Iulij 1614. cuius initium est. *Nuper a nobis statutum est*, quorumcumque Superiorum, & Officialium electiones omnino secretas per secreta suffragia fieri debere, sublata cuilibet facultate aliter iudicandi, seu interpretandi. Et *sub littera D*, ex dispositione eiusdem Bullæ Pauli V. & ex alia eiusdem Pauli, cuius initium est, *Pastoralis nostra*, 16. Maij 1614. & ex præcitato Decreto Clementis VIII. in electione Prioris Generalis, & aliorum quorumque Superiorum, & Officialium eiusdem Ordinis, pænitus sublatum est Scribæ ministerium, de quo scriba, & eius munere fit prolixa mentio in præcitato cap. 3. earundem Constitutionũ.

Et in notis siue scholijs ad Cap. *Quomodo Prior Prouincialis officio suo debet renunciare*, ex Constitutione Clementis Octaui cuius initium est: *Admonet nos*, 13. Septembris 1600. sublati sunt, vt de cetero vocem actiuam habere non possint omnino vocales ex gratia; sed hi solum qui de iure iuxta Ordinis constitutiones habere possint.

Et in scholijs ad Cap. *de officio, & auctoritate Patris Præsidentis*; ex Decreto Clementis VIII. specialiter edito pro Augustinianis prima Aprilis 1601. ad viam ambitus præcludendam, & ad alia incouenientia impedienda, prohibetur ne Præsidens Capituli Prouincialis in Prouincialem eligi possit.

Pro Eremitis Discalceatis Ordinis S. Augustini.

Gregorius PP. XV.

Ad futuram rei memoriam.

AD sacram B. Petri sedem meritis licet imparibus, Diuina prouidentia vocati, ad ea per quæ Christifideles sub suaui religionis iugo, & strictioris obseruantiæ Regula Altissimo famulantes, in laudabili eorum instituto perseuerare valeant libenter intendimus; atque ea, quæ propterea prouide facta fuisse dicuntur, vt firma, & illibata persistant, Apostolicæ confirmationis robore communimus, aliasque disponimus prout conspicimus in Domino salubriter expedire. Alias si quidem à fel. rec. Clemente Papa VIII. prædecessore nostro emanarunt litteræ tenoris subsequentis, videlicet.

Breue Clementis VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

APostolici muneris nobis, licet immeritis, Diuina dispositione commissi ratio postulat, vt Religiosorum quorumcumque, eorum præsertim, qui sub strictiori Regula obseruantia Altissimo famulari student, quieti, & prospero regimini libenter consulamus, eosque specialibus fauoribus, & gratijs prosequamur, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Cum itaque, sicut accepimus, Venerabilis Frater Domini-

minicus Archiepiscopus Sipontinus, noster, & Apostolicæ Sedis in Hispaniarum Regnis Nuncius, vigore commissionis, & facultatis per nos sibi ad hoc per nostras in forma Breuis litteras sub datum die 24. Martij anno 1601. expeditas, quarum tenorem præsentibus pro expressis haberi volumus, attributa, assentientibus, & petentibus dilectis filijs Priore Prouinciali, & Fratribus Ordinis Eremitarum sancti Augustini Calceatis Prouinciæ Castellæ, ab eorum Prouincia dilectos etiam filios Diffinitorem, & Fratres Recollectos, seu Discalceatos eiusdem Ordinis Eremitarum sancti Augustini, in prædicta Prouincia Castellæ existentes, eorumque Conuentus Matriti, Talaueræ, Nauæ, Portilij, & Touosi, ac alios fundatos, & fundandos, nec non res, & bona quæcunque perpetuo separauerit, & segregauerit, ac a gubernio, & superioritate Prouincialis, & Fratrum Calceatorum prædictorum exemerit, & liberauerit, ac alios circa statum, & Gubernium eorumdem Fratrum recollectorum Discalceatorum disposuerit, & ordinauerit, prout in ipsis Dominici Archiepiscopi, & Nuncij patentibus litteris desuper expeditis, quarum etiam tenorem præsentibus pro expresso haberi volumus, plenius dicitur contineri. Nos eorumdem Fratrum recollectorum Discalceatorum quieti, & prospero statui amplius consulere, eosque vt strictiorem regularem obseruantiam, quam profitentur ad Dei laudem, & Christi fidelium ædificationem, & animarum salutem, vt decet retinere, & obseruare possint, spiritualibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, nec non Diffinitorem, & singulares Fratres recollectos Discalceatos huiusmodi a quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis a iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendũ, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, supplicationibus, eorum nomine per dilectum filium Ioannem de sancto Hieronymo eorum Procuratorem Generalem in Romana Curia residentem nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, separationem, & diuisionem ipsorum Diffinitorum, & Fratrum recollectorum Discalceatorum Ordinis Eremitarum sancti Augustini in quacunque Regnorum Hispaniarum parte existen. a Prouinciale, & Fratribus Prouinciæ Castellæ Ordinis Fratrum Calceatorum Eremitarum sancti Augustini a prædicto Dominico Archiepiscopo, & Nuncio factas, & prout illas concernunt litteras patentes eiusdem Dominici Archiepiscopi, & Nuncij desuper expeditas, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos tam iuris quam facti defectibus, si qui in ijsdem interuenerint, supplemus: & nihilominus Diffinitorem, & Fratres recollectos Discalceatos Regnorum Hispaniarum prædictos, eorumque Conuentus, res, & bona quæcunque, a Prouincia, Prouinciali, & Fratribus Calceatis dicti Ordinis Eremitarum sancti Augustini tam Prouinciæ Castellæ, quam aliarum quarumcumque Prouinciarum, eorumque cura, gubernio, & Superioritate, auctoritate, & tenore præsentis, quatenus opus sit, de nouo diuidimus, & separamus, & eximimus, & liberamus: ipsosque Diffinitorem, & Fratres recollectos Discalceatos, eorumque Conuentus, tam hactenus receptos, quàm deinceps recipiendos in Regnis Hispaniarum existentes, in Prouinciam sancti Augustini nuncupandam Fratrũ recollectorum Discalceatorum Hispaniarum perpetuo erigimus, & instituimus; eiusque Prouinciæ sic erectæ, & institutæ Prælatum de cætero Priorem Prouincialem, eiusque Prouinciæ sancti Augustini denominari; & in Capitulo Prouinciali tam hac prima vice, quam deinceps, quã-

docũque opus fuerit, de triennio in triennĩũ, iuxta regularia eorundem Fratrum recollectorum instituta, canonicè eligi debere volumus, & declaramus. Ipsis verò futuro Prouinciali, & Fratribus, ac cæteris Superioribus, & Conuentibus eiusdem Prouinciæ sancti Augustini, vt omnibus, & singulis Priuilegijs, gratijs, indultis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, fauoribus, concessionibus, & indulgentijs, quibus aliæ Prouinciæ, aut Prouinciales Conuentus, & Fratres dicti Ordinis Eremitarum sancti Augustini, & præsertim quibus dicta Prouincia Castellæ, eiusque Prouincialis, atque Conuentus & Fratres, vti, frui, potiri, & gaudere solent, & possunt, ac poterunt quomodolibet in futurum, salua regulari eorumdem Fratrum recollectorum Discalceatorum obseruantia, vti, frui, potiri, & gaudere possint, & valeant; concedimus, & indulgemus. Hanc autem Prouinciam sancti Augustini Fratrum recollectorum Discalceatorum Hispaniarum, eiusque Priorem Prouincialem, Conuentus, & Fratres nunc, & pro tempore existentes, iurisdictioni, visitationi, correctioni, & reformationi dilecti filij Prioris Generalis totius Ordinis Fratrum Eremitarum sancti Augustini immediatè subijcimus, & supponimus, ac ab ipsomet Priore Generali personaliter visitari, & reformari posse. Qui Prior Generalis in visitatione huiusmodi vnum Diffinitorem eorumdem Fratrum recollectorum ex antiquioribus, & alterum Religiosum magis idoneum, ex eisdem Fratribus recollectis, qui illum de statu totius Prouinciæ sancti Augustini huiusmodi informare possint, & debeant, assumere teneantur. Verumtamen ipsum Priorem Generalem neque, ante huiusmodi visitationem, neque in ipso actu visitationis, ipsis Fratribus Recollectis aliquam exceptionem aut libertatem concedere, neque constitutionibus, & regularibus institutis eiusdem Prouinciæ sancti Augustini derogare; sed illorum transgressores castigare, ac pœnis in eisdem constitutionibus inflictis afficere posse. Insuper neminem qui professionem per eosdem Fratres recollectos Discalceatos emitti solitam non emiserit, eorum habitum sub excommunicationis maioris pœna induere posse. Et si quem non professum huiusmodi cohabitu indutum reperiri contingat, ipso habitu exui, & priuari a quocumque licitè posse: Neque etiam cuicumque Fratrum recollecto Discalceato professo, ad Fratres Calceatos eiusdem Ordinis, seu ad quemcunque alium Ordinem laxiorem, sine speciali Sedis Apostolicæ licentia transire licitum esse; & secus facientes, pœnas per Apostolicas Constitutiones, & regularia eiusdem Ordinis instituta inflictas, eo ipso incurrere; sicque & non aliter per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos, & causarum Palatij Apostolici Auditores, & Sedis Apostolicæ Nuncios, & de latere Legatos iudicari, & definiri debere: ac irritum, & inane quicquid secus super his a quocunque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus, & ordinamus. Ceterum circa alia, quæ præsentibus non sunt expressa, Prouinciam prædictam sancti Augustini, eiusdemque Conuentus, & Fratres, iuxta regularia instituta, & Constitutiones in Capitulis Prouincialibus eiusdem Prouinciæ canonicè faciendas, gubernari debere statuimus. Quocirca prædicto Dominico Archiepiscopo nunc, & pro tempore existenti nostro, & Apostolicæ Sedis in eisdem Regnis Hispaniarum Nuncio, ac venerabili Fratri Archiepiscopo Toletan., nec non dilecto filio curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, per præsentes committimus, & mãdamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes litteras & in eis contenta quæcumque, vbi & quando opus fuerit, & quoties, pro parte dictorum Prouincialis, & Fratrum recollectorum Prouinciæ sancti Augustini fuerint requisiti, solem-

solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciāt auctoritate nostra præmissa omnia, & singula inuiolatè perpetuo obseruari, & Prouincialem, & Fratres dictæ Prouinciæ sancti Augustini eorundem premissorum effectu pacificè frui, & gaudere. Non permittentes, eos desuper a quocumque quauis auctoritate quomodolibet indebitè molestari; Contradictores quoscunque per censuras, & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia, appellatione postposita, compescendo; inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & in Concilio Generali edita de duabus diætis, dummodo vltra tres dictas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, alijsque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac eiusdem ordinis Fratrum Eremitarum sancti Augustini, & dictæ Prouinciæ Castellæ etiam iuramen. confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis, eidem Ordini ac Prouinciæ, nec non Generali Prouinciali, cæterisque personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs decretis in genere, vel in specie, ac alijs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruari foret; tenores huiusmodi, ac si ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes: illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus; cæterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die 11. Februarij 1602. Pontificatus nostri anno vndecimo.

Subinde verò pro parte tunc existentis Prioris Generalis eiusdem Congregationis, Nobis exposito, quod numerus Domorum seu Conuentuū, & aliorum Regularium locorum dictæ Prouinciæ sancti Augustini, ita benedicēte Domino excreuerat, vt prædicta sancti Augustini in plures Prouincias diuidi posset, & è re dictæ Congregationis futurum foret, si illa de cætero per vnum illius Vicarium Generalem regeretur, & gubernaretur. Nos supplicationibus eiusdem Prioris Generalis nomine super hoc humiliter porrectis inclinati: Dilectis filijs tunc existenti Priori Prouinciali, ac alijs Superioribus, & Fratribus dictæ Congregationis, prædictā sancti Augustini in plures Prouincias, prout Domorum, Conuentuum, & aliorum regularium locorum opportunitas suasisset, arbitrio tamen venerabilis Fratris nostri Antonij Episcopi Ostiensis Cardinalis Sauli renunciati dicti Ordinis apud nos, & Apostolicā Sedē Protectoris diuidere; nec non vnum Vicarium Generalem eiusdem Congregationis, qui ipsi Congregationi præesset, eamque regeret, & gubernaret, canonicè eligere liberè, & licitè possit; ita tamen vt nullatenus præiudicaret superioritati, & auctoritati Prioris Generalis dicti Ordinis; sed eidem Vicarius Prouincialis, & Fratres Discalceati prædicti subiecti remanerent in omnibus, & per omnia sicut prius erant; Apostolica auctoritate licentiam, & facultatem concessimus, & impartiti sumus; prout in nostris in simili forma Breuis sub die 5. Iunij 1621. expeditis litteris, quarum

tenores præsentibus pro expressis haberi volumus, plenius continetur. Cum autem sicut accepimus prædictus Antonius Episcopus, & Cardinalis, in vim, & executionem litterarum nostrarum huiusmodi Capitulũ Generale desuper celebrari mãdauerit, ac dilectum filium Gabrielem de Conceptione eiusdē Congregationis Procuratorem Generalem in huiusmodi Capituli Generalis Præsidentem, elegerit, constituerit, & deputauerit, dans illi auctoritatem diuidendi Prouincias, prout Capitulo Generali prædicto expedire visum fuisset; prout in ipsius Antonij Episcopi, & Cardinalis desuper confectis patentibus literis plenius dicitur contineri.

In Capitulo autē Generali huiusmodi, Dilectus filius Hieronymus de Resurrectione ipsius Congregationis professor, in eiusdem Congregationis Vicarium Generalem electus fuerit, ac præfata sancti Augustini in quatuor Prouincias, videlicet, sancti Augustini in Regnis Castellæ nouæ, & veteris; Beatæ Mariæ del Pilar in Regnis Aragoniæ, & Cataloniæ; Beati Thomæ de Villanoua in Regnis Valentiæ, & Bethicæ; ac sancti Nicolai de Tolentino in Indijs Philippinis diuisa, necnon quatuor Prouinciales, alijque Officiales necessarij electi, & postmodum pro felici, ac prospero ipsius Congregationis regimine, progressu, Constitutiones, & Decreta edita respectiue fuerunt tenoris subsequentis, videlicet.

Quod omnes electiones, tam Vicarij Generalis, Diffinitorum, Procuratorum Generalium Romanæ Curiæ, ac Regiæ, & Secretarij Generalis, quam Priorum Prouincialium, ac Conuentuum, Rectorumq. Collegiorum, fiant in Capitulis Generalibus, tam ex præsentibus, quam ex absentibus Congregationis. Item quod Vicarius Generalis toti Congregationi præsit, eamque regat, & gubernet cum omnimoda potestate, sicut habet Reuerendissimus Pater Generalis in toto Ordine tam ex iure, quàm ex priuilegijs, sine tamen præiudicio eiusdem Patris Generalis, & facultatum sibi in dictam Congregationem concessarum, & competentium. Quòd officium, & potestas Vicarij Generalis per sex annos duret, quibus finitis, eo ipso illius potestas, & auctoritas absque alia renunciatione expiret, & nouus Vicarius Generalis eligatur, & nisi intermisso altero sexennio iterum in Vicarium Generalem nō eligatur. Item quòd Diffinitor primus omnibus Capitulis Generalibus dictæ Congregationis quando eligendus est nouus Vicarius Generalis, præsideat vsque ad electionē noui Vicarij Generalis. Quod non fiant Diffinitores Prouinciales, sed tantum quatuor Diffinitores Generales, singuli ex singulis Prouincijs, quorum consilio, & interuentu ipse Vicarius Generalis vti debeat tum in grauioribus controuersijs, causis, & appellationibus vniuersæ Congregationis, & singulorum Fratrum expediendis, tum in Prouinciarum, singulorum Monasteriorum, & domorum reformatione; ac regulari obseruantia dirigenda. Item quod Vicarius Generalis sine consilio, & consensu Diffinitoris Generalis nullum Religiosum ad pœnas grauissimas, vel priuationem habitus, & alia huiusmodi condemnare possit. Item quod Vicarius Generalis ad minus, singulis sex mensibus conuocare, & congregare debeat quatuor Diffinitores Generales, ad discernendum, & iudicandum causas Fratrum, & Conuentuum, & ad tractandum de statu, & reformatione totius Congregationis, & ad officia, tunc temporis vacãtia prouidenda, quæ vsque ad proximum Capitulum Generale perdura-

durabunt. Item quod Diffinitores Generales, & Priores Prouinciales triennales sint, & in eisdem, vel similibus officijs nisi transacto altero triennio eligi non possint. Item quod Priores Conuentuum, ac Rectores Collegiorum, Procuratores, & Secretarij Prouinciales etiam durent ad tres annos; & nisi intermisso anno cum dimidio, in eisdem, vel similibus officijs eligi non possint, nisi nouem Patribus Diffinitorij Generalis, pro altero triennio eligi conuenire videbitur. Item quod Secretarius, & Procuratores Generales tàm Curię Romanæ quàm Regiæ, etiam durent ad tres annos, nisi Pater Vicarius Generalis, & Diffinitores Generales esse conueniens iudicauerint, vt pro altero triennio eligantur. Item quod Capitulum generale Congregationis tertio quoque anno celebretur Dominica tertia post Pascha Resurrectionis, illudq; in singula triennia indicẽdi, & conuocandi Vicarius Generalis curam habeat; atque in eodem Capitulo singulis triennijs nouẽ Diffinitores Generales Priores Prouinciales, & Conuentuales, Rectores Collegiorum, Procuratores generales, ac Secretarius Generales, necnon Procuratores, & Secretarij Prouinciales eligantur, & sic sexto quoque anno in Capitulo Generali nouus Vicarius Generalis eligi debeat, qui statim confirmetur à Presidente Capituli absque præiudicio confirmationis facienda à Patre Generali. Item quod ad Capitulum Generale dictæ Congregationis conuenire teneantur præter Vicarium Generalem præsentem, & absolutum illius sexennio tantum quatuor Diffinitores Generales, Procurator Generalis Regiæ Curiæ, & Secretarius Generalis, ex vnaquaque Prouincia Prouincialis cum Diffinitore, & Discreto electis Capituli Prouincialis, quæ fieri debent suo tempore infra vltimum annum triennij, antequã celebretur Capitulum Generale: quo d omnes solùmodo vocem habebunt ad eligendum Vicarium Generalem, quatuor Diffinitores Generales, Secretariũ ac Procuratores Generales, & Priores Prouinciales. Item quod ad eligendos Priores Conuentuum, Rectores Collegiorum, Procuratores, ac Secretarios Prouinciales, solum conueniant, & habeant vocem nouem, Procuratores sex, Vicarius Generalis, præsens, & absolutus illius sexennij, quatuor Diffinitores Generales absoluti, & Prouincialis absolutus illius triennij simul cum Diffinitore, & Discreto illius Prouinciæ, cuius officia fuerunt: quæ prouidenda sunt, quia maiorem notitiam habebunt de statu Prouinciarum. Item quod si Vicarius Generalis ante finitum tempus sui muneris è vita migrauerit, vel ab officio ammotus fuerit, Vicarius absolutus, & eo deficiẽte Prouincialis in cuius Prouincia mortuus fuerit, toti Congregationi præsideat, locum, & potestatem Vicarij Generalis habeat vsque ad Dominicam tertiam post Pascha Resurrectionis proximè futuram, in qua celebrari faciet Capitulũ Generale pro electione noui Vicarij Generalis: & tunc nouiter electus munus suum exerceat, non solum vsque ad Capitulum, in quo faciendæ sunt omnes electiones; sed etiã per sequens triennium. Item, quod si Vicarius Generalis irreligiosè vixerit, vel in sui officij administratione malè se gesserit, ad Diffinitorẽ Generalem in Capitulis Generalibus culpas eius corrigere, & castigare pertineat. Item quod Priores Prouinciales (durante suo officio) eam auctoritatem, & potestatem habeant in tota Prouincia, quam cæteri Prouinciales habere consueuerunt, dũmodo institutis dictæ Congregationis non aduersentur, vel à Capitulo Gene-

rali eius potestas non fuerit limitata. Item quod in Prouincia Indiarum Philippinarum, præter magnam loci distantiam in suis Capitulis Prouincialibus, quæ fieri debent, singulis triennijs eligantur Prouinciales, quatuor Diffinitores Prouinciales, Priores Cõuentuum, & alij Officiales, qui in similibus Capitulis Prouincialibus eligi solent, nisi aliter aliquando Capitulo Generali videbitur expedire, seruata semper Constitutione generali totius Congregationis. Item quod nullus Religiosus Laicus totius Congregationis possit ascendere ad aliquem ordinem, neque ad Clericatum absque licentia Summi Pontificis, sed quod semper maneant in sua professione.

Nos ad vberes, & suaues fructus quos eiusdem Congregationis professores in militanti Ecclesia in dies afferunt, paternæ dirigentes considerationis intuitum, & vt eadẽ Congregatio maioribus proficiat incrementis, ac omnia, & singula permissa ab omnibus, ad quos spectat firmiter, & inuiolabiliter obseruentur quantum cum Domino possumus prouidere; ac Gabrielo, & Fratres prædictos specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & eorum singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectũ præsentium dumxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes: Motu proprio, & ex certa scientia, & matura deliberatione nostris, electionẽ Vicarij Generalis, ac dimissionem Prouinciarum, in Capitulo Generali, vt supra factas, necnon Constitutiones, & Decreta præinserta huiusmodi, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus: Illisque inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus: ac omnes, & singulos, tam iuris, quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus; & insuper has quatuor prouisiones, sic vt profertur diuisas, in vnam Congregationem Fratrum Discalceatorum sancti Augustini nuncupañ, & per vnum illius Vicarium Generalem modo, & forma pæmissis regendam, & gubernandam, cum omnibus, & singulis priuilegijs, facultatibus, & indultis, eisdem Fratribus tam in genere, quàm in specie, ac alias quomodolibet tam per nos, quàm per alios quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros concessis, auctoritate, & tenore prædictis de nouo, quatenus opus sit, erigimus, & instituimus. Necnon eisdem Fratribus Discalceatis, vt omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, & indultis, tam spiritualibus, quàm temporalibus, dummodo sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub aliquibus reuocationibus cõprehensa, ne sacri Concilij Tridentini Decretis, & Constitutionibus Apostolicis non aduersentur, & quibus alij Ordinis S. Augustini Fratres vtuntur, potiuntur, & gaudent, tali modo vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Decernentes præsentes literas validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac Congregationi, & Fratribus prædictis in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari, sicque ab omnibus censeri; & ita per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, iudicari, & diffiniri debere: ac irritum, & inane quicquid secus super his, à quocunque, quauis auctoritate, scienter, vel igno-

ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus omnibus illis, quæ in dictis litteris concessa sunt non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem, quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides vbiq. adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris die 31. Augusti, Pontificatus nostri anno secundo.

S. Cardinalis sanctæ Susannæ.

Antonius S. R. E. Presbyter Cardinalis Decanus, Saulius nuncupatus, Episcopus Ostiensis, ac totius Ordinis Eremitarum sancti Augustini Protector.

CVm elapsis mensibus Congregatio Discalceatorum Hispaniæ Ordinis Eremitarum sancti Augustini ad instantiam Venerabilis P. F. Gabrielis de Conceptione Procuratoribus Generalis eiusdem, confirmationem quarumdam Constitutionum pro bono dictæ Congregationis regimine à sancta Sede Apostolica obtinuerit, inter quas duæ infrascriptæ continentur, videlicet.

Quòd omnes electiones tam Vicarij Generalis, Diffinitorum, Procuratorum Generalium Romanæ Curiæ, & Regiæ, ac Secretarij Generalis, quàm Priorum Prouincialium, & Conuentuum, Rectorumque Collegiorum, fiant in Capitulis Generalibus, tam ex præsentibus, quàm ex absentibus dictæ Congregationis.

Item, quod non fiant Diffinitores Prouinciales, sed tantum quatuor Diffinitores Generales, singuli ex singulis Prouincijs.

Cumque Prouinciæ dictæ Congregationis has duas præfatas Constitutiones recipere noluerint, ac proinde multæ fuerint subortæ dissensiones, ex quibus inconuenientia plurima contingere poterunt, nisi opportuna remedia adhibeantur: Ideo idem V. P. Procurator Generalis prædictæ Congregationis supplici libello rogauit S. D. N. Gregorium XV. vt supradictis Constitutionibus pro sua benignitate dispensare dignaretur. Qui S. D. N. præfatum libellum ad nos remisit.

Nos autem, qui totam D. Augustini religionem intimo cordis affectu semper dileximus, pacemque, & quietem inter præassertæ Religionis Fratres omni studio, ac sedulitate procurauimus; auctoritate Apostolica nobis in hac parte spiritualiter concessa, præfatas duas Constitutiones reuocamus, annullamus, & cassamus. Mandamusque primo, vt omnes electiones generales Cōgregrationis prædictæ, tam Vicarij Generalis, quàm Diffinitorum, Procuratorum generalium Romanæ Curiæ, & Regiæ, & Secretarij generalis fiant in Capitulis Generalibus totius Congregationis; & omnes electiones Prouincialium fiant in Capitulis Prouincialibus, vt ordinatur in Constitutionibus Generalibus totius Religionis S. Augustini, *3. par. cap. 3. & cap. 7.* Secundo eadē auctoritate Apostolica præcipimus, vt vnaquæque Prouincia habeat quatuor Diffinitores Prouinciales, vt ordinatur in Constitutionibus Generalibus totius Religionis sancti Augustini *3. par. cap. 7.* cum ea auctoritate, quàm Diffinitorium Generale Congregationis illis concesserit; & ita obseruari semper, & vbique volumus, iubemus, & ordinamus: Non obstantibus quibuscumque ordinationibus Apostolicis quauis auctoritate confirmatis, & roboratis. Qui-

bus omnibus, & singulis, ad præmissorum executionem duntaxat, specialiter præfata auctoritate derogamus. Dat. Romæ die 22. mensis Maij 1623.

Antonius Cardinalis Saulius, Protector Ordinis.

Locus † sigilli.

Iulius Piccininus Secretarius.

Sumpta copia, concordat cum suo vero Originali.

In fidem, ego notarius infrascriptus illam subscripsi, signaui, & publicaui, prout inferius videre est, &c.

S.Q.V. † *E.Io.V.C.*

In testimonium veritatis. Ioan. Venantius Clarettus, Notarius auctoritate Apostolica publicus.

Nos infrascripti Notarij publici Apostolici, in Tribunali Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini Nuncij Apostolici in Hispaniarum Regnis residentis, assistentes, fidem facimus, & attestamur, supranominatum Ioannem Venantium Clarettum in prædicto Tribunali assistentem, talem esse, qualem se fecit Notarium publicum, fidelem, & legalem, scriptisque per eum confectis, & publicatis semper in iudicio, & extra adhibitam fuisse, & de præsenti adhiberi fidem indubiam. In cuius rei fidem, & testimonium præsentes subscripsimus, signauimus, & publicauimus. Datum Matriti Toletan. Diœcesis, Anno Domini 1625. die vero 26. mensis Iunij.

Don Theophilus Fantinus Clericus Sabinus, Notarius Apostolicus.

Lambertus Titus Notarius.

VII.

Ex Constitutionibus Ordinis Carmelitarum.

De electione Prioris Generalis. Cap. VI.

NOn potest eligi aliquis in Priorem Generalem, qui non compleuerit in nostro Ordine annos quindecim: & qui aliquando ab Ordine apostatauerit. Caueant omnes, sub animarum suarum graui periculo, quod fideliter eligant vnum Fratrem Ordinis, quem ad tantum officium existimauerint digniorem. Electio autem Prioris Generalis nullo modo fiat per absentium, sed præsentium dumtaxat vota, legitimè habentium locum, & vocem in Capitulo Generali: quæ adhuc per secreta suffragia fiat, non publicatis nominibus eligentium, iuxta decretum sacri Concilij Tridentini, hoc modo votum suum in schedula scribendo. *Eligitur Reuerendus Magister N. in Priorem Generalem nostri Ordinis.* Quo scripto eligens schedam proprijs manibus complicet, eamque reponat in pyxide: & omnium suffragijs absolutis, vnus de præcipuis gremialibus, ad nutum Præsidētis, singulatim dictas schedulas extrahat, & euoluat; & alius, audiente toto gremio, vota singulorum eligentium legat, & pronunciet. Et tunc ille, in quem pars maior, & sanior conuenerit omnium eligentium, ita videlicet, vt pars sua partes alias simul iunctas excedat, ille Prior Generalis habeatur ab omnibus. Quod si non excedat, reiteretur electio vsque tertio: & ille tunc, in quem maior, & sanior pars conuenerit, Prior Generalis habeatur. & publicatione votorum facta, suppressis nominibus eligentium, statim habēs primam vocem, dicat. *Ego N. aucto-*

ritate

ritate mihi commissa, & nomine omnium eligentium, denuncio N. esse Priorem Generalem Ordinis nostri; & pronuncio eum, virtute Priuilegij Ordini nostro indulti, fore Priorem Generale legitime confirmatum. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. Si tamen electioni consenserit ipse electus, &c.

Ex Constitutionibus Carmelitarum Discalceatorum Congregationis Italiæ.

De ratione ferendi suffragia. Cap. VII.

1 TAm electiones, quàm alia quæcunque, tam in Capitulis Generalibus, & Prouincialibus, & Conuentualibus, quàm in Definitorijs, per secreta suffragia fiant: ita tamen, vt si omnes Definitores generales per literas cõsentiant, possint res aliquæ faciliores ad Definitorium generale pertinentes, à Præposito, ac Definitoribus decidi.

2 Cum ex Conc. Trident. Superiorum electiones per secreta suffragia fieri debeant, adeò vt electorum nomina nunquam publicentur, præcipimus, vt nullus suffragium, quod pro alio fert, alicui ostendat, omnesque in eo actu secreti ius strictè custodiant, sub pœna priuationis vocis, & loci ipso facto incurrenda.

3 Vt autem secretius suffragia ferantur, modus hic descriptus seruetur. Præses Capituli designet duos è Conuentu, fidos secreti custodes, qui Patribus iam considentibus, intra, vel propè Capituli locum, à Patribus, & à seipsis mutuò ita separati sint, vt quid alter agat, nec à Patribus, neque ab altero possit cognosci.

4 Quibus in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, & sub præcepto præcipimus, vt nemo illorum dicat, quisnam electorum talia nomina postulauerit, aut etiam talia non petierit.

5 Omnibus igitur electoribus considentibus surgat Præses, & dignior post ipsum, & singuli adeant vnum ex duobus illis Fratribus, & ab eo duo, vel tria nomina illorum, qui vulgò putantur eligendi, deposcant, ex quibus eligant vnũ, quem maluerint; statimque in Capituli locum ferendis suffragijs præparatum, redeant, & coram omnibus in vas ad hoc paratum, suffragium injiciant, schedulasque superfluas secum retineant, & sedeant. Statim verò ac illi redierint, loco illis proximi, idem facturi exurgant, & sic ceteri ordinatè suffragentur. Confestim Capituli Præsidens, ac duo, qui ei proximi sedent, suffragia publicè scrutabuntur; ita vt nomina in singulis schedulis scripta apertè legant, & à suffragatoribus audiantur: quod in omni Congregationis Capitulo, & Definitorio, dũ suffragia feruntur, obseruandum est.

6 Si quis ergo prima vice suffragia plura solus, quàm omnes alij simul habere inuentus fuerit, erit canonicè electus, statimque publicabitur. Si verò nullus prima vice plura ceteris omnibus habeat, iterum suffragia ferentur. Si autem neque secunda vice vnus plura, quã reliqui omnes habuerit, ex ijs qui ea vice plura habuerunt, Scrutatores designabunt duos, qui plura quam alij suffragia habuerint; & inter æqualia habentes, professione antiquiores, & inter professione, & suffragijs æquales, ætate maiores; è quibus à toto Capitulo vnus eligetur in hunc modum.

7 Affigentur schedulæ duæ (in quibus sint scripta illorum duorum nomina) vasis duobus, alterum inquam nomen vni vasi, alterum alteri, ita vt à suffragatoribus apertè videri, ac legi possint; & qui huic, vel illi suffragari voluerit, calculum album in vas eius mittet, nigrum

vero

vero in vas alterum, vbi est scriptum nomen eius, cui refragatur.

8 Ex his ergo duobus, qui hac tertia vice habuerit plura suffragia, quam alter, erit canonicè electus. Si verò vterque habeat æqualia, electus manebit, qui est professione antiquior: si tamen sint professione pares, manebit electus, qui est ætate prouectior, & statim publicabitur: quod etiam in quauis alia electione seruetur.

9 Dum in quolibet Congregationis Capitulo non per schedulas, sed per solos calculos albos, & nigros suffragia feruntur, si in cásibus per Constitutiones non expressis, prima, & secunda vice æqualia sint suffragia, tota suffragatio remittetur solis quinque Patribus; & si quinque non suppetant, tribus primo loco sedentibus, qui per maiorem partem suffragiorum rem decidant.

10 Siqua verò controuersia circa suffragia orta fuerit, Scrutatores, ac Definitores reliqui maiori suffragiorum parte illam definient; quorum decisioni omnes obedient, sub pœna priuationis ab officijs, vocis etiam, & loci per tres annos ipso facto incurrenda. Si verò dubia circa alias materias oriantur, eorum decisio ad totum Capitulum pertinebit per maiorem partem suffragiorũ.

De Capituli fine, ac electionum confirmatione. Cap. VIII.

1 PEractis vniuersis electionibus, Præses scriptum edat præceptum, vt intra vigintiquatuor horarum spatium, ad illum Capituli Patres deferant, si in recenter electis aliquod impedimẽtum canonicum, vel à nostris Constitutionibus ortum cognouerint, propter quod non confirmari meruerint. Si verò de aliquo culpæ huiusmodi pœna plectendæ legitimè probentur, minimè confirmetur, sed alius in eius locum eligatur.

2 Ij tamen, quibus nulla obiecta fuerit exceptio, per suffragia secreta in Definitorio ad confirmationem approbentur; & confestim Præses confirmationem pronunciet iuxta formam *cap. 3. num. 8.* præscriptam. Statimque omnes Capituli Patres professionem Fidei à Concilio Tridentino præscriptam faciant.

3 Post hæc Præses Capituli Fratres ad legum custodiam, & exemplum subditorum hortabitur, & plenariam eis Indulgentiam, & ab omni Ecclesiastica censura, vi priuilegiorum, absolutionem concedet; priuilegiaque omnia omniũ Religionum acceptabit, in his, quæ Regulæ, aut Constitutionibus nostris non opponuntur, & vltimam Capitulo manum imponet. Tunc Patres se mutuo amanter amplectentur in loca, quæ illis obtigerint, Apostolico more paulò post discessuri.

De officio, & auctoritate Præpositi. Cap. X.

1 COngregatio nostra ab vno duntaxat Superiore gubernetur, qui Cõgregationis Præpositus generalis appellabitur. Qui in Capitulo generali eligetur, ac triennio tantum durabit; nec reeligi poterit ad triennium immediatum, officioque fungetur vsque ad electionem noui Præpositi, vel eo absente, vsque ad electionem primi Definitoris generalis.

2 Habebit auctoritatem omnem, quæ siue ex iure, siue ex priuilegijs, totius Ordinis nostri Generali conceditur. Poteritque socium sibi eligere, quem maluerit; qui tamen nec in Conuentibus, neque in prouincialibus, neque in generalibus Capitulis poterit ferre suffragium.

3 Semel in triennio Congregationem visita-

visitabit. At ex vrgenti causa, alicui Vicario visitationem vnius, vel plurium Conuentuum, vel etiam alicuius Prouinciæ committere poterit. Præscribetque illi auctoritatem, qua functurus est; quemadmodum ei videbitur expedire.

4 Poterit Præpositus per se solum negotia omnia Capitulo generali, vel Definitorio generali, vel Capitulo prouinciali, ac Definitorio prouinciali non reseruata expedire, & culpas omnes vsque ad grauiorem inclusiue punire.

5 In ijs, quæ ad gubernationem in Declarationibus descriptam spectant, Præpositus, etiam cum Definitorum generalium consensu, vel suffragijs dispensare non valeat. In ijs verò, quæ ad mores attinent, neque per Constitutiones ei prohibentur, poterit dispensare. At hoc ex iusta causa, raroque efficiet. Qui in re si deliquerit, in Capitulo generali grauiter puniatur.

6 In euentibus alijs non frequenter occurrentibus, tam à Præposito, quàm ab alijs quibusuis Superioribus, lex ad planiorem verborum sensum seruetur; nisi constet eius obseruationem aliquando tendere contra id bonum, ad quod ea lex condita fuerit. Tunc enim duntaxat epicheiæ, seu æquitati locus est. Si autem dubium oriatur an contra legis mentem obseruatio tendat, & an æquitati locus sit; eo ipso, vel ad Superiorem recurratur, vel ad verbum lex seruetur.

VIII.

Electiones Superiorum, & Officialium in Religione Seruorum.

Singulo triennio tempore Capituli Prouincialis adueniente, prima die in mane celebrata Missa solemni de Spiritu sancto, in loco Capituli vocales congregati, Generalis, seu eius Vicarius, sermonem habebit ad Patres, &c. Mox litteræ Capituli prælectis, salutata Beata Virgine per Ant. *Salue Regina, &c.* factoque diligenti vocalium scrutinio, eligantur per secreta suffragia, hoc est per pilulas albas, vel nigras, quatuor Diffinitores, quorum duo sint Magistri, reliqui non Magistri; Generali primum, mox cæteris ad aures Generalis accedentibus, quos libuerit ad eiusmodi officium proponentibus; & qui plura vota super medietatem habuerint, electi intelligũtur, qui per Secretarium Capituli publicati, addito numero votorum, quorum fauore electi fuerint, ante Generalem genuflexi signo crucis confirmantur.

His electis Prouincialis, & socius in manibus Generalis suis officijs, postulata venia renunciant, & ad electionem noui Prouincialis, & socij eodem modo, quo Diffinitores eliguntur, & à Generali facta fidei professione confirmantur. Eodem modo eligitur Diffinitor Generalis Magister in Theologia, qui eundem Magistratum in præcedenti Capitulo non obierinit, &c. & à Generali confirmatur. Eodem item modo eliguntur quotquot placuerint Magistri præsentandi ad Generalatus officium, & alij pariter præsentandi ad officium Procuratoris Ordinis in Romana Curia.

Quolibet quoque sexennio, tempore Capituli Generalis adueniente, Congregati vocales, nempè Diffinitores Generales, Magistri Generalatus officio perfuncti, Procurator Ordinis, Prouinciales, socij, & qui extra Italiam à suis Prouincijs de more legitimum mandatum habuerint, in loco per Generalem statuto, cantata Missa solenni de Spiritu sancto, congregati vocales in loco Capituli

pituli, lectis litteris indictionis Capituli ac sanctissima Deipara, vt supra, salutata, factoque diligenti vocalium scrutinio, Procurator Ordinis in manibus Generalis; Generalis vero coram Diffinitoribus genuflexus, in manus primi Diffinitoris officio renunciant. Et mox ad noui Generalis electionem proceditur, hoc modo videlicet.

Habito sermone ad Patres per primum Diffinitorem, lectisque nominibus Patrum, quæ sibi per Prouinciales nominibus suarum Prouinciarum præsentati fuerint, proponuntur secundum ordinem earum præcedentiæ. Et priusquam ad electionem alicuius procedatur, audiuntur qui voluerint contra personam nominatam, vel propositam excipere; nec quisquam nominatus recusare potest sub pœna excommunicationis eo ipso, &c. Et ille qui plura vota super medietatem totius Capituli obtinuerit, est Generalis, & publicatur à primo Diffinitore, quot votorum fauore electus fuerit. Illeque vocatus facit professionem fidei, &c. publicè in eodem Capitulo in manibus primi Diffinitoris, deinde etiam specialiter (iuxta ordinationē fel. rec. Clement. PP. VIII.) corporale ad sancta Dei Euangelia præstat iuramentum, quod fidelis erit S. R. E, S. D. N. Papæ, eiusque successoribus canonicè intrantibus, quodque in permissionibus, &c. sine acceptatione personatum secundum Deum, & rectam conscientiam, & Beati Augustini Regulam, & Ordinis Constitutiones, & laudabiles consuetudines illis non aduersas, benè, & sollicitè se habebit; & suum officium fideliter exercebit. Et sic electus intelligitur cōfirmatus, ac pro confirmato à Sede Apostolica habentur. Ilique mox primus Diffinitor, sigillum, & Constitutionē consignat, in primum locum ponit, illique per manuum osculum obedientiam præstat, quod & cæteri omnes faciunt. Et deinde cantatur *Te Deum*, &c. Eodem modo tertia ab electione Generalis die proceditur ad electionem Procuratoris Ordinis in Romana Curia, qui electus iurat in manibus Generalis se fideliter acturum, &c. & à Generali signo Crucis confirmatur.

IX.

Modus eligendi in Ordine sanctissimæ Trinitatis Discalceatorum Regnorum Hispaniarum.

GREGORIVS PAPA XV.

NVper à nobis emanarunt literæ tenoris subsequentis, videlicet.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad perpetuam rei memoriam.

ALias postquam fel. record. Clemens Papa VIII. prædecessor noster per suas in simili forma Breuis super creatione vnius Prouinciæ, seu Congregationis Fratrum Discalceatorum Ordinis sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum confectas literas, voluerat, seu decreuerat, vt in Capitulo ex tunc celebrando, tam eiusdem Congregationis Visitator, quàm Ministri, & eorum Procuratores canonicè electi vocem, & locum haberent; & sicut prædicti Fratres Discalceati nobis nuper exponi fecerunt, in eadem Congregatione Ministri à Conuentibus eiusdem Congregationis, iuxta Regularia illius instituta eligi debeant, rec. mem. Paulus V. etiam Prædecessor noster, per suas similes literas sub die 14. Decembris M. DC. IX. inter alia statuit, quod ex tunc in futurum perpetuis futuris temporibus

ribus in Congregatione prædicta Ministri à Conuentibus eiusdem Congregationis amplius non eligerentur, sed de triennio in triennium in Capitulo Prouinciali ab Vniuerso Capitulo dumtaxat eligerentur; quod si dissoluto iam Capitulo intra triennium rursus ministerium aliquod vacare contingeret, Minister ab ipsismet Prouinciali, & Diffinitoribus, non autem per alios de eorum commissione eligeretur; Et subinde per eumdem Paulum Prædecessorem accepto, quod Congregatio prædicta benedicente Domino, non mediocriter adaucta, & propagata, & quamplurima illius Monasteria, Domus, & alia Regularia loca in diuersis Regnorum Hispaniarum partibus fundata, & instituta erant, illaque omnia per vnum Ministrum Prouincialem regi, & gubernari commode nequibant; ipse Paulus prædecessor Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione, suis, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, per alias suas similes, sub die 13. Augusti M.DC.XIII. expeditas literas, ex omnibus Monasterijs, Domibus, & Regularibus locis dictæ Congregationis in Regnis prædictis, tunc fundatis, & institutis, & quæ in posterum fundari, & institui contingeret, duas Prouincias, vnam videlicet Castellæ, alteram vero Bethicæ nuncupari, & in tunc proximè futuro Capitulo dictæ Congregationis Generali nuncupari distinguendas, & separari, quarum qualibet per vnum proprium Ministrum Prouincialem ex Fratribus Discalceatis prædictis eligere, regi, & gubernari deberet, erexit, & instituit. Ac præterea statuit, & ordinauit, quod in eodem Capitulo tunc proximè futuro Minister Prouincialis, & Diffinitores eiusdem Congregationis, ac etiam singulorum illius Monasteriorum, & Domorum Ministri tunc existẽtes, sine Procuratorum Conuentualium interuẽtu, vnum Prælatum Vicarium Generalem nuncupari, cuius officium, & potestas per sex annos duraret, necnon tunc futuros Diffinitores generales, & Ministros tam Prouinciales, quam Conuentuales eligere libere, & licite possent, & valerent, & alias prout in literis prædictis, quarum tenores præsentibus pro expressis haberi volumus, plenius continetur.

Cum autẽ sicut dilectus filius Procurator generalis dictæ Cõgregationis nobis nuper exponi fecit, in proxime præterito Capitulo Generali eiusdẽ Congregationis, *iuxta literas prædictas, ac ea, quæ in illis statuta, & ordinata sunt, vt prafertur, infrascriptæ Constitutiones editæ fuerint, videlicet.*

Che l'elettione del Vicario Generale, de' Diffinitori generali, e de' Ministri così Prouinciali, come de' Conuenti, si facciano sempre dal Capitolo Generale col triennio, che immediatamente seguirà, eccetto il carico di Vicario Generale, che dura sei anni.

Che in detti Capitoli Generali, ò Congregationi, doue s'eleggono i detti Officiali, nõ interuengano i Procuratori de' Conuenti cõforme al d. Breue del 1613.

Che nel Capitolo Generale habbiano solamente voce il Vicario Generale, ò spiri allora, ò non spiri il suo officio, & anco il Vicario nouamente creato, se in quel Capitolo ne sia seguita la elettione, e vi si troui presente; e di più i Diffinitori, i Ministri Prouinciali, & i Ministri de' Conuenti allora spirati.

Che la presidenza nel Capitolo Generale sia del Vicario Generale insieme, e de' Diffinitori, ò spiri allora, ò non spiri il suo officio. E nel Diffinitorio habbiano voce solamente esso Vicario, che vi presiede, e li quattro Diffinitori.

Che vacãdo in qualsiuoglia modo, l'officio del Vicario generale, presieda come Superiore à tutta la Congregatione, con la medesima auttorità, preminenza, voce, e luogo, il primo Diffinitore Generale; e duri il suo carico fino al fi-

ne del primo susseguente Capitolo Generale triennale, nel quale s'habbia à fare l'elettione del Vicario Generale, & al Diffinitorio Generale incôtinente s'elegga vn'altro Diffinitore.

Nos felici dictæ Congregationis statui, & regimini, quantum in Domino possumus consulere volentes, dictumque Procuratorem generalem à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes: supplicationibus eius nomine nobis super hoc humilibus porrectis inclinati; De Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium negocijs Episcoporum, & Regularium præpositorum, quibus Constitutiones huiusmodi examinari commisimus, consilio, Constitutiones præinsertas huiusmodi Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos, tam iuris, quàm facti defectus, si qui in illis quomodolibet interuenerint, supplemus. Insuper, quod Vicarij Generalis eiusdem Congregationis in vim posteriorum ipsius Pauli prædecessoris litterarum, vt præfertur, eligendi potestas, & auctoritas post finitum integre Capitulum, in quo electus fuerit, & non antea, incipiat; & ita intelligi debeat, auctoritate, & tenore præsentium declaramus. Decernentes easdē Constitutiones, ac præsentes litteras validas firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus, quos illæ concernunt, & concernere poterunt quomodolibet in futurum, inuiolabiliter obseruari debere; ac irritum, & inane quid quid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter côtingerit attentari. Non obstantibus omnibus illis, quæ dictus Paulus prædecessor in suis litteris prædictis voluit non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris die 30. Octobris M. DC. XXI. Pontificatus nostri anno primo.

Nunc autem nos supplicationibus eorundem Fratrum Discalceatorum nomine, nobis humiliter porrectis inclinati: quod de cetero perpetuis futuris temporibus occurrente in dicta Congregatione officiorum Diffinitoris Generalis, seu Ministri Prouincialis, aut Ministri Conuentualis inter vnum, & alterum Capitulum Generale triennale vacatione Diffinitorum, & Ministri præfati, à Vicario Generali vna cum Diffinitoribus Generalibus in Diffinitorio Generali, non autem ab alijs de eorum commissione eligantur: qui sic electi in suis officijs vsque ad Capitulum Generale triennale, quod proxime subsequetur, permaneant: Necnon irritum, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attêtari, Apostolica auctoritate tenore præsentium decernimus, & declaramus. Non obstantibus illis omnibus, quæ in singulis literis huiusmodi concessa sunt, non obstantibus ceterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem, quod præsentium transumptis, etiā impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud S. Petrum,

trum, sub annulo Piscatoris, die 21. Martij M. DC. XXII. Pontificatus nostri Anno secundo.

Locus † sigilli.

S. Cobellutius.

X.

Modus eligendi Correctores Conuentuum in Ordine Minorum sancti Francisci de Paula, desumptò ex Laurentiò de Peirinis eiusdem Ordinis, In suo Religioso subdito, & Prælato, tom. 1. cap. 31. §.7. ad initium.

Notandum est, quod electio nostrorum Correctorum fit singulari modo per determinationem nostræ Regulæ in Correct. num. 103. Fiunt electiones in singulis Conuentibus die 15. Septembris, prout determinatum fuit in Capitulo Romano 6. num. 14. & factæ electiones secreto conseruantur, vt habetur Capitulo Valentino 4. nu. 26. mittendæ pro confirmatione ad Capitulum definitorium cum littera testimoniali, illam esse electionem illius Conuentus, scriba tantummodo notificante Capitulo electionem adesse. In Capitulo definitorio deinde aperiuntur dictæ litteræ continentes electiones; quæ quidem electiones etiam aperiuntur, & facta collatione numeri schedularum ad numerum Fratrum subscriptorum, examinantur à Definitoribus: quæ si inuentæ fuerint Canonicæ, confirmantur; sin aliter, prouidetur Conuentibus de alijs Correctoribus per Definitorium.

Et eodem capite de electione Generalis eiusdem Ordinis verba faciens, inquit. *In cap. Val. 4. num. 25. Consulentes electionum libertati, & aliquorum pusillanimitati: attendentes etiam ad cap. 6. Concilij Tridentini sess. 25. de regul. quod omnino requirit secretum ad electionem; statuerunt vt singuli Electores accipiant tres, vel ad minus duas schedulas de manu scribæ, cum inscriptione nominum trium, vel duorum diuersorum Patrum, quos eligens voluerit, tantum absque nomine eligentis. Hoc pacto videlicet.* Frater N. eligatur ad tale officium: *vnamque ex schedulis illis inscriptam nomine illius, quem eligens voluerit eligere, inuolutam, seu clausam reponat cum aliorum eligentium votis in vrnam, aut capsulam, quæ coram omnibus stabit, alijs schedulis palam fractis; nihil aliud, tam ipse scriba, quam quiuis respicientes, nisi quod vna tantum ab vno dimittatur. Quibus omnibus à singulis Electoribus sigillatim dimissis, scriba cum duobus Seruatoribus, ad id designatis à Capitulo, palam accepta vrna seu capsula, singulas schedulas à singulis Electoribus inuolutas, ibidem dimissas in commune effundat: & antequam ipsas aperiat, numeret, & ad numerum vocalium conferat; & si æquales numero non sint, statim eas comburat, seu palam totaliter laceret; & iterum alias schedulas, modo prædicto singuli faciant. Verum cum eas cum vocalium numero conuenire inueniet, aperiat, & nomina publicet eorum, qui fuerunt electi, exprimens numerum votorum, quem vnusquisque habuit. Vbi si quis aliquem, vel aliquos coelectos vnica supereminenti voce supra medietatem omnium capitulantium ibi existentium superauerit, eius electio, rata, & legitima habeatur. quæ forma in Ordine nostro est omnino seruanda, irritantur enim ibi omnes electiones præter ipsam factæ.*

XI.

Ex Decretis, & Actis Capitulorum Generalium Clericorum Regularium Theatinorum excerptis, & Constitutionum serie digestis.

De modo, loco, & tempore celebrandi Capitulum Generale. Cap. II.

1 PAtre Generali post muneris abdicationem extra Capitulum egresso, Patres omnes, quò libera sit cuique dicendi facultas, iureiurando se obstringant perpetuo silentio seruaturos, quæ à quoquam contra P. Generalem dicta fuerint. Idque etiam seruetur, si quicquam contra Consultores dicendum contigerit. *Anno* 1607.

2 Qui posthac per nouennium perpetua annorum serie Præpositus, Visitator, vel Consultor fuerit; nouennio expleto per aliquod tempus vacet. *Anno* 1607.

3 Constitutiones, & Decreta, quater saltem in anno, in Refectorijs nostris recitentur; vt dum sæpius ad memoriam reuocantur, ad sedulam accuratamque eorum obseruantiam extimulentur nostri. *Anno* 1607.

De Sacerdotibus in Vocalium numerum adscribendis. Cap. III.

1 QVi lectionibus Philosophiæ, & sacræ Theologiæ integro septennio, aut casuum conscientiæ triennio sub constituto præceptore non interfuerit, ac de ijs à P. Generali designatis, examinatus, & per secreta suffragia approbatus non fuerit, nullo pacto in Vocalium numerum adscribatur. *Anno* 1621.

2 Arctissimum illud iusiurandum in Generali Capitulo præstari solitum, de perpetuo silentio eorum, quæ de Sacerdotibus in Vocalium numerum adscribendis in illorum Scrutinio dicuntur, fit atque præstetur, nedum iuxta præscriptam formam Constitutionum nostrarum, sed etiam iuxta formam Decretorum in Capitulis Generalibus anno 1595. & 1601. quam, & tactis sacrosanctis Christi Euangelijs, omnes, & singuli Generalis Capituli Patres seruaturos se obstrinxere: ac etiam Patres postmodum in futuris Capitulis ad ipsum obseruandum decreuere. Forma autem Decreti anni 1595. hæc est: Iureiurando se obstringant Patres Capituli Generalis, iuxta communem sensum Capituli, & sub omni clausula, quæ exprimi, vel declarari posset, omni etiam & quacunque amphibologia, aut vafritia sublata; neminem eorum ijs, qui nedum Capitulo non interfuere, aliquo consanguinitatis, vel affinitatis gradu, seu quouis alio amicitiæ vinculo obstrictis, se quicquam dicturos vnquam, vel quoquo pacto significaturos directè, vel indirectè eorum, quæ de huiusmodi Vocalium negocio, siue bonum, siue malum, vel mutuo inter se collocutos esse, vel à Collegis verbo, vel scripto percepisse contigerit. *Anno*. 1610.

3 Quam iurisiurandi formam postmodum non solum confirmarunt Patres Capituli Generalis anno 1601. sed statuerunt insuper, nemini vnquam licere, neque verbo, neque scripto, seu quouis alio pacto directè, vel indirectè ante præstitutum duorum mensium tempus aperire, significare, vel insinuare alicui, nec etiam ipsi promoto, eos qui ad ius ferendi suffragij fuere in Capitulo electi: sed peracto secundo post Generalis

neralis Capituli celebrationem mense, qui à die conclusionis, seu dimissionis Capituli numerantur, Præpositi Domorum id aperiant, alijsque significent. *Anno* 1601.

De Definitoribus. Cap. IV.

1 QVi duobus sibi inuicem succedentibus Capitulis Generalibus Definitor fuerit, in tertio proximè sequenti Capitulo Definitor ne eligatur. *Anno* 1607.

2 Patres à Capitulo Generali in Consultores electi, si de corpore sint Capituli, ipso facto intelligantur, & in octo Definitorum numero adscripti: sin vero secus, & Romæ adsint, possint quidem Definitorio interesse, suffragia tamen haud ferant, eodemque ac Definitores sint secreto iureiurando adstricti. *Anno* 1615.

De Præposito Generali. Cap. V.

1 QVi Præpositus Generalis fuerit creatus, illico antequam ei obedientia præstetur, iureiurando se obstringat non modo non ambiendi Ecclesiasticas dignitates extra Congregationem nec per se, nec per alios, non directè, nec indirectè, non clam, nec palam: verum etiam illas ne vltro quidem oblatas; nisi ex præcepto Sanctissimi se recepturum, idque nedum toto sui Generalatus tempore, sed etiam non nisi anno elapso à sui muneris abdicatione. *Anno* 1612.

2 Nullibi deinceps locorũ Domus erigantur alendis viginti ex nostris minimè idoneæ. *Anno* 1615.

3 Lucubrationes quæcumque nostrorum non nisi de Patris Generalis auctoritate, cum consensu Patrum Consultorum, in lucem edantur. *Anno* 1615.

Tractatus de Electione.

4 Præpositus Generalis eos qui sua dicendi virtute vberes animarum fructus relaturos censet, quamuis ex infirmitate cibis Quadragesimali ieiunio vetitis vescantur, poterit facultate præstita, ad prædicandum mittere. *Anno* 1615.

5 Etsi in nonnullis P. Generalis Consultorum consensum habere ex Constitutionum præscripto non cogitur: in istis tamen Patres exoptant, vt consensum, non modo consilium, exigat: nemne in Nouitijs ante professionem emissam admittendis ad studia Logicæ, Philosophiæ, aut Sacræ tum Scholasticæ, tum Moralis Theologiæ. Ac in exponendis Sacerdotibus ad confessiones sæcularium tum virorum, tum mulierum audiendas. *Anno* 1618.

6 Tres saltem Consultores perpetuo Romæ degant, siue adsit P. Generalis, siue non; & ex quatuor non nisi vnus ad prædicandum mitti possit. *Anno* 1618.

7 Demortuo eo, contra quem libellus accusationis, seu processus extabat, Pater Generalis re cum Consultoribus facta comburi protinus mandet, modo ad defuncti personam dumtaxat spectare constiterit: quod si essent, & criminis complices iam superstites, vel alij, ad quos aliquo modo res pertineret, numquam igni tradatur nisi istorum omnium morte secuta. *Anno* 1592.

8 Potestas sit penes P. Generalem remittendi, vel omnino relaxandi pœnas, vel à se solo, vel etiam vnà cum Consultoribus, non tamen à Generali Capitulo alicui irrogatas. *Anno* 1610.

9 Pater Generalis pro suo libito potestatẽ faciat Apostatis quamcũque aliam ingrediendi Religionem. *Anno* 1610.

De Visitatoribus. Cap. VI.

1 DVo Visitatores pro nunc eligantur, qui in Domibus nostris, tam

erectis, quàm erigendis in Insula Siciliæ munus visitationis exerceant; & ambo, sicut & ceteri aliarũ Prouinciarum, ius ad Capitulum Generale accedendi in posterum habeant. *Anno* 1610. & 1612.

2 Delatorum, vel testium nomina nullo modo referantur, vel reuelentur. De fine eorum, & auctoritate Visitatores accuratè cognoscant, quibus, si videbitur, pro temporis opportunitate facultas esto aperiendi reo, quæ ei opponuntur: ea tamen arte, vt etimen non criminis delator, vel testis aperiatur, siue innotescat. *Anno* 1572.

3 Testatum sit accusatoribus omnibus se talionis pœnam daturos, si quid falso alicui obiecisse fuerit deprehensum. *Anno* 1584.

4 Nulla fides adhibeatur litteris, quæ visitationis tempore, vel Capituli Generalis, sine auctoris subscriptione fuerint allatæ, nec vlla de his ratio habeatur. *Anno* 1578.

5 Visitatores quamuis visitationis tempore à Casibus Præposito reseruatis facultatem absoluendi habeant: hanc tamen nemini ipsos impertiri posse decernimus. *Anno* 1607.

6 Visitatores antequam è Domibus discedant, visitatione peracta publicè significent, omnibusque aperiant, quæ pro Regulari obseruantia iusserint facienda. *Anno* 1610.

De Præposito, Vicario, & Vocalibus cuiusque Domus. Cap. VII.

1 IN eadem Ciuitate, vbi plures sunt nostrorum Domus, duo ne creentur Præpositi primo, vel secundo gradu inuicem coniuncti. *Anno* 1583.

2 Præpositus alicuius Domus, si fuerit creatus Præpositus alterius, in pristina Domo Præpositi munus exercere valeat, quousque alius adueniat. *Anno* 1607.

3 Qui alicuius Domus Præpositus electus fuerit, etiam si in illa Domo per sex, vel pauciores menses vnius anni, Præpositi munere functus fuerit, tamen non nisi per duos alios annos in eadem Domo immediatè refici potest. *Anno* 1612.

4 Præpositus nominatus, vel præsentatus Episcopus, octo dierum spatio animum aperiat num assentiatur nominationi; sin secus, elapso spatio à Præpositi munere ipso facto cadat. cum ita Patres se eum in Præpositum elegisse intendant. *Anno* 1615.

5 Superiores Domorum nostrarum nequeunt vllo pacto Episcopis è nostra Congregatione assumptis facultatem facere asportandi secum libros, cum ea facultas ad Generale Capitulum dumtaxat spectet. *Anno* 1615.

6 . Præpositi Domorum ante præstitutum tempus ne petant, neuè exigant legata, & eleemosynas, nisi prius ad P. Generalem, & Consultores rem significauerint; ab ijsque acceperint quid sibi facto opus sit. *Anno* 1598.

7 Vrgente necessitate, vel ob publicum (quod absit) scandalum, possit Præpositus transmittere aliquem è suis in proximiorem Domum, de consensu tamen eius Præpositi, à quo loco depositi tantum habeatur. *Anno* 1607.

8 Vt suus cuique reddatur honor, Generalis, ac Præsidens ab omnibus: Præpositi vero à suis dumtaxat subditis Paternitatis titulo honestentur. Ceteri autem Sacerdotes vbique Reuerentiæ tantum titulo. Coram P. Generali nullus Paternitatis nomine appelletur. *Anno* 1598.

9 Ordinationes à P. Generali, seu à quolibet alio Præposito in sua Domo factæ, indi-

indictæuè, in suo robore permaneant, & vnusquisque accuratè seruet, etiam si ad Generale Capitulum illi se contulerint, munusque suum abdicauerint, quousque à Generali Capitulo, vel à successore speciatim abrogentur. *Anno* 1610.

10 Eligant Præpositi in qualibet Domo vnum, cui committant negocia omnia, tum propriæ Domus, tum exterarum, seu quocumque ex loco delegata. Ceterorum verò nemo se eis immisceat, vel implicet, quamuis sibi nominatim aliquid mandatum foret. *Anno* 1610.

11 Nullus Visitator in Vicarium eligatur, nec qui nostræ Congregationis onera minime sustinet Singulis annis à Præposito Domus designetur, & à P. Generali creetur. Vltra triennium in Domo eadem ne prorogetur. Absente, vel mortuo, aut muneri suo in Capitulo Generali, vel quouis alio modo abdicante Præposito, Vicarius munus suum exerceat, donec alius Præpositus sufficiatur, Domumque suam adeat. *Anno* 1607.

12 Vicarij Domorum in ea tantum Domo, cuius Vicarij sunt post Præpositum, in ceteris verò domibus suo quique professionis loco collocentur. Vicarius tamen sanctæ Mariæ de Tauro Ciuitatis Æquensis suo priuilegio gaudeat. Vicepræpositus vero S. Siluestri semper, & in quauis Domo, ne dum S. Siluestri, ante quoscumque Vicarios collocetur. *Anno* 1612.

13 Domui Tusculanæ præficiatur Vicarius ex ceterorum præscripto, qui subsit domui S. Siluestri. Subsidia verò temporalia suppeditabunt vtraque Domus Romana S. Siluestri, & S. Andreæ ex P. Generalis libitu. *Anno* 1615.

14 Pater vocalis, cui administratio domus sanctæ Mariæ de Tauro in Ciuitate Æquensi commissa est, Vicarius appelletur; ibi præcedat omnibus, etiam si alterius essent domus, eique professionis ordine Superiores, modo ne sint Præpositi, aut Visitatores visitationis tempore. Quando Neapoli eum morari contigerit, post Præpositum, Visitatores visitationis tempore, & Vicarium sedeat: in rebus Capitularibus, & grauibus illi domui subiaceat, à qua pro tempore dependet: extra suam domum nullam iurisdictionem exerceat, etiam si ibi professionis ordine prior cæteris esset. Idem esto de Patribus aliarum Domorum in S. Maria demorantibus absente Vicario, etiam si Præpositus esset, nam prælationem solum, non iurisdictionem ibi habet. Tempore electionis vocalis Capituli Generalis ius habet, vna cum alijs vocalibus suæ domus ferendi suffragium in ea domo, cui eo anno subordinatur: & dum ibi commorabitur, à Præposito domus benedictionem petat: secus autem quando Præpositus in domo S. Mariæ demorabitur. Qui in S. Mariæ Domo fuerit assignatus, ad aliam Domum ne transferatur absque P. Generalis facultate. *Anno* 1601. & 1610.

15 Absente Præposito, & Vicario, senior ex vocalibus (licet alius esset Sacerdos professione prior) in solemnioribus diebus celebret, & quo ad omnia semper Præpositi iura in spiritualibus exerceat. *Anno* 1598.

16 In vnaquaque Domo tres saltem assignentur vocales, vtriusque vocis tum actiuæ, tum passiuæ. *Anno* 1615.

17 Tum Clericorum, tum Laicorum nostrorum mores, vitæque rationem singulis annis scrutetur Præpositus cum vocalibus suæ domus, iureiurando Patre Præposito, & vocalibus obstrictis secreto se obsignaturos quæcumque exceperint. Scrutabitur autem interrogatis quotquot domui suæ fuerint, præstito etiam ijs secreti iuramento. Si quod

autem grauius facinus, aut vehemens de eo suspicio reperietur, res quàm primum ad P. Generalem deferatur, qui pro rei, vel qualitate suspicionis quid facto opus fuerit decernet. *Anno 1618.*

18 Ad Capitulum cuiusque domus omnes prorsus eius domus vocales conueniant; qui pro suo libito per tres continuas voces abfuerit, per trimestre actiuo, & passiuo suffragio puniatur. *Anno 1621.*

19 Vt charitatis, pacisque fœdus minime turbetur, caueant Patres ante præstitutum tempus aliquo modo detegere, vel aperire, quæ siue in Generalibus, siue in Particularibus Capitulis acta fuerint, quæue in noxam, aut præiudicium alicuius esse queunt. Qui secus fecerit, tanquam violati secreti reus prima vice à vocis ferendæ suffragio per quadrimestre, secunda vice per semestre suspendatur. De modo autem inquirendi in huiusmodi criminis reos id seruetur, quod in murmuratores statutum est: quod si Præpositus in hoc crimen inciderit, res ad Patrem Generalem deferatur. *Anno 1568.*

20 Sacerdos qui ad sæcularium tam virorum, quam mulierum confessiones audiendas erit exponendus, approbetur per secreta suffragia à Præposito, & duabus partibus vocalium ex tribus eorum, qui Capitulo domus intersunt; deinde ad P. Generalem deferatur, qui ex consensu maioris partis Consultorum per secreta suffragia facultatẽ audiendi confessiones præstet, pro certo tamen tempore, & loco tantum, in quo tunc Sacerdos deget. *Anno 1618.*

21 Quæ in posterum in Capitulis Domorum statuenda sunt, peracto primum scrutinio, auditisque vocalium sententijs, per secreta demum suffragia definiantur. *Anno 1621.*

22 Nostrarum domorum Patribus libera sit potestas erigendi in nostris Domibus Oratoria pro secularibus, in quibus orationes fundantur, spiritualia colloquia, exercitia, & sermones habeantur. *Anno 1586.*

23 Secularibus negotijs nemo nostrum se immisceat, & præsertim in matrimonijs contrahendis, absque peculiari sui Præpositi licentia. *Anno 1592.*

24 Nullæ prorsus in nostrarum Domorum ianuis eleemosynæ mulieribus erogetur; nec eisdem quamuis paupertate confectis, à quoquam, etiam Confessario, absque peculiari potestate à Præposito sibi facta, eleemosynæ erogari possint, vel à secularibus eorum nomine peti. qui secus fecerit, grauiter puniatur. *Anno 1586.*

25 Iuniores Sacerdotes, cæterique tum Clerici, tum Laici, mutuo sibi officiosas litteras ne scribant, neue mittant. si qua vero necessitas tulerit scribendi aliquid, rem P. Præposito aperiant, qui certo cuidam è nostratibus, quem à secretis ipse constituerit, committet. At si res ipsa non postularet, vt alteri committeretur, Præpositus ipse scribat, vel eis ipsis potestatem scribendi faciat.

Summa Cap. XX.

1 *Valde conforme est iuri Canonico, vt Generales Ordinum eligantur per vota multorum.*

2 *Eligendus in Generalem, debet habere legitimam ætatem, & esse expresè professus illius Ordinis, &c.*

3 *Religiosus non potest eligi ad Prælaturam alterius Religionis.*

4 *Si eligatur aliquis Religiosus ad Prælaturam suæ Religionis, statim, vel parum post emissam professionem; talis electio, vt nimis præmatura, irritari potest.*

5 *Eligendi in Prælatos, præsertim in Abbates, debent esse Sacerdotes, & nu. 7.*

Qua-

CAP. XX.

De qualitatibus eligendorum in Generales Regularium, deq. eorum facultate, & priuilegijs.

Multorum consilio ductus desiderantium explicationem quorundam, cõmunium quidem omnibus Regularibus, sed valde vtilium, cùm concernant qualitates eligendorum in supremos Ordinum Prælatos, eorundem facultatem in vtroque foro, ac eiusdem facultatis delegationem, necnon moderationem, restrictionem, ac suspensionem, & reuocationem aliquorum Priuilegiorum; super quibus quamuis multi doctè, & sapienter Tractatus cõdiderint satis prolixos; ex illis quamplura ad breuitatem, & claritatem volens reducere: ideo quæ inter illa certiora, atque vtiliora, mihi videbantur, super addendo non inutiles aliquas considerationes, ad sequentia Puncta regedi.

Primum Punctum.

Sit itaque *Prima Propositio*. Valde consentaneum est Iuri Canonico,
1 vt Generales † Ordinum assumantur ad supremam Prælaturam suæ Religionis, media Canonica, legitimaque multorum electione, ex *cap. quia propter, de elect.* & communi consensu Doctorum *ibidem*. Ita quoque disponunt Regulæ, & Constitutiones quarumcunque Religionum, approbatæ semel, atque iterum per sanctam Sedem Apostolicam. Quæ assertio vniuersaliter, vt iacet, referenda est, non ad initium fundationis vniuscuiusque Religionis, sed ad regimen earum, postquã institutæ, & fundatæ sunt; namque primi Generales, vt plurimum instituti fuere à Summo Pontifice Romano immediatè in confirmatione, vel parum post confirmationem, vniuscuiusque Ordinis; quemadmodum euenit in Ordine Prædicatorum, & sancti Francisci, ac aliorum, præsertim Mendicantium.

Secunda Propositio. Ad electionem canonicam legitimã Generalium quorumcunque Ordinũ, requiritur vt per-
2 sona eligenda habeat † legitimam ætatem, sitque expresse professa illius Ordinis, cum alijs conditionibus necessarijs, de quibus *in cap. cum in cunctis, de elect.* de quibus etiam copiose dictum est superius, cap. 3. 9. 11. & 14. & de his quamplura traduntur *in cap. cum ad nostram. cap. cum causam. & cap. cum in magistrum, de elect.* Ideo Panormitanus *cap. cum causam, num. 6.* ait: *Item nota quod electio facta in Ecclesia Regulari, de*

non

non professo, venit irritanda, consuetudine contraria non obstante: (addens) *Hodie, vero est ipso iure nulla, per cap. nullus, de elect. in 6.* vbi Glossa *verb. nullus Religiosus*, inquit, *Monachus in Abbatem eligi non potest, nisi sit expresse professus.* Et quod dicit de Abbate, referendum est proportionaliter, imò simpliciter, ad Priores, Guardianos, Præpositos, Rectores, Correctores, & ad alios Prælatos Regulares; quemadmodum indicant verba ipsa eiusdem Gloss. *vbi supra, verb. Praelaturam*. quæ sunt, *Puta Prioratum, Guardianatum, vel Magistratum, secundum quod diuersa sunt nomina talium Praelatorum qui Religiosis praesunt, vt supra eodem tit. cap. quorundam. ad idem, supra eodem fundamenta; sed etiam hodie in administrationibus, & Prioratibus Monasteriorum habet hoc locum: vt in Clem. de stat. Reg. ne in agro, §. sane, & ver. alterius Religionis*. subdit Gloss. *Hodie Religiosus non potest ad Praelaturam alterius Religionis, vel habitus; per Clem. eod. tit. cum rationi*. Insuper ex Glossa verbis deductis ex tex. *cap. nullus*. colligitur, nõ esse con-
3 ditionem congruitatis tantum, sed † necessitatis, quod Religiosus non eligatur ad Prælaturam alterius Religionis, & à fortiori ad supremi Moderatoris gradum alicuius Ordinis, nisi fuerit Sacerdos. quidquid dicat Suarez, *tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 3. num. 13. & 15.*

Tertia Propositio. Quamobrem ex iam adductis, & alijs fusius explicatis supe-
4 rius c. 9. & 11. colligitur, Quoties † fieret electio alicuius Religiosi ad Prælaturã, præsertim ad supremum Magistratum Religionis, statim, vel parum post emissam professionem; talis electio, tanquam nimis præmatura, ritè, ac rectè irritari potest, & fortè debet. Super quo habenda est magna consideratio ad vsum, & cõsuetudinem, dico, laudabilem, & vsui approbatam illius Religionis. Nec est committendum tantum onus recenter professis, vt longa temporum experientia optime demonstrauit; quidquid dicat Suarez, *vbi supra, num. 19.* Hæc veritas tertiæ assertionis, euidenter colligitur, & fortè expressè habetur in *c. cum in Magistrum*, illis primis verbis: vbi loquens Gregorius Nonus, de non assumendis in Abbatem, vel Prælatum Regularem, qui non habent experimentum disciplinæ Regularis, & regiminis, inquit: *Cum in Magistrum assumi non debeat, qui formam Discipuli non assumpsit, nec sit praeficiendus, qui subesse non nouit.* vbi Gloss. verb. *Discipuli.* & *Praeficiendus.* inquit, *Et merito: quia primo debet quis esse Discipulus, quàm Magister; & indecorum est, qui enim sub tutela debet esse, sub se alium habere non debet, C. de elect. tut. l. vlt. & qui sub alio est, alium sub se habere non debet.* Nam Aristoteles 3. ethic. dicebat quod à *Rege iuuene, recta ad virtutem consilia oriri difficile est, nisi & ipse valde sit legibus enutritus.* & Claudius lib. quem inscripsit de offic. iudic. cap. 1. dicebat. *Semper omnibus valde periculosum visum est ad Magistratus, & Praelationes iuuenes promouere: nam vehementia passionum ipsos ad gubernandũ quasi reddit inhabiles, cum ira, odio, siue ambitione, aut alijs defectibus aetatis suae teneritudini annexis ducantur; atque à subditis eorum mãdata licet optima, & salubria sint ac opportuna, vt tamen à iuuenibus edita, contemnuntur.* & Seneca frequenter dicebat, quod plus valet vmbra lenis, quam ensis, & eloquentia diuitis. Ideo Heraclides (relatus à Miranda in suo Manuali *tom. 2. q. 5. art. 1.*) in sua Politica refert legem fuisse olim apud Calcedonenses; *Ne quis annos natus minus quinquaginta, vel Magistratum gereret, aut Legationem obiret.*

Molfesius in Summa morali, tractatu 6. de beneficijs, cap. 16. num. 89. inquit:

inquit: *Si eligeretur Generalis in aliqua Religione, debent electores prius considerare, & examinare necessitates Religionis tunc existentes, & remedia inuestigare quibus occurri possit huiusmodi necessitatibus. deinde tractare debent de persona habili & idonea, quæ prædicta exequi valeat, & sufficiens sit pro tali munere: quæ si non fiant, electio casu potius quam per scrutinium fiet, vt ex hucusque dictis cerni potest, & per se patet, & ex terminis est notum. & ideo singuli tenentur modeste aperire, quæ de illa persona, quæ tunc proponitur sentiunt, vt fideliter munus suum adimpleant, vt post alios notat Paleott. d. q. 1. & ideo bene post Sotum, & alios notat Vasq. cap. 2. de benefic. §. 3. dub. 2. num. 62. Quod religiosi obligantur suis constitutionibus digniorem eligere in Prælatum. Sed hoc latissime explicaui superius cap. 6. num. 60. cum seqq. vbi declaratū est qualiter peccent electores dum non eligunt digniorem, & quando possint eligere minus dignum. quæ non sunt iterum repetenda.*

Verba ipsius Molfesij, *cap. 6. numero* 60. sunt: *Dico quarto, Electores teneri sub pœna peccati mortalis eligere digniorem, omisso digno; valeret tamen electio, siue prouisio. Hoc dictum est contra quosdam Iuristas, qui vt notat Vasq. d. num. 49. voluerunt esse propitij electoribus, nempe esse sufficiens in electione eligere idoneum, postposito meliore. Ratio ipsorum est, quia Elector idoneum, & sufficientem Ministrum tenetur eligere, & dum talem eligit, sufficienter satisfacit obligationi prouidi dispensatoris, & sic non peccabit acceptione personarum.*

Eadem confirmantur ex traditis à sancto Bonauentura, *de sex alis Seraphim, cap.* 3. & à Salon. *ad* 2. 2. *sancti Thomæ q.* 63. *ar.* 2. *controu.* 9. & ab Auctore Candelabri aurei correcti, *par.* 4. *cap.* 3. *nu.* 4. Cōtra ambientes Regularium Prælaturas extant Cōstitutiones Gregorij XIII. Clementis VIII. & Pauli V. pro Ordine Prædicatorum, & Franciscanorum editæ, quas refert ad extensum Rodericus, *tom.* 1. *quæstionum Regul. q.* 57. *art.* 2. Et ad incurrendas pœnas, de quibus in dictis Constitutionibus, satis est, vt constet de libello supplici, siue memoriali continente instantiam factam Prælatis pro tali regulari in particulari iā exhibito; dummodo tamen aliunde non habeatur id factum fuisse dolo, & malitia nocendi personæ nominatæ in dicto memoriali. Quas Constitutiones extendit ad nonnullos Ordines Monachorū, & Mendicantium Paulus Quintus; & contra hos Ambientes scribunt omnes sancti Patres Scholastici, Canonistæ, & Summistæ verbo *Prælatus*, & verb. *Ambitio*. Alia vero ad idem inueniet lector cap. 9. ferè per totum, & cap. 11. præsertim num. 22. & sequentibus.

Quarta Propositio. Spectata qualitate, & munere † Prælationis, præsertim
5 Abbatum, qui possunt Ordines Minores conferre suis subditis, *cap. quoniam, dist.* 19. calices, & alia benedicere, quæ requirunt necessario ordinem Sacerdotalem assumendi ad Prælaturas, præsertim supremas Ordinum, curam animarum habentes; ad euitandam quoque intrinsecam indecentiam, necessario, intrinsecè, ac de se debent esse Sacerdotes, quicquid dicat in hoc Suarez, *vbi supra, num.* 10. Hinc est quod in Constitutione Conciliari edita in Concilio Lateranensi, sub Alex. III. de qua *in cap. cum*
6 *in cunctis*, statuitur; vt Prælatus † habens curam animarum, & maximè Episcopus, sit triginta annorum; & de alijs quod ad minus attigerint vigesimum quintum. In quo Statuto consequenter saltem habetur, quod Prælati curam animarum habentes, præter grauitatem morum, & scientiæ commendationem, debent attingere annum vigesimum quintum; quæ ætas requiritur

pro

pro suscipiendo ordine Sacerdotij. & in Concilio Tridentino, *sess. 22. cap. 8.* præsupponitur, vt curam animarum habentes, sint Sacerdotes. & clarius *sess. 23. de reformat. cap. 1.* dicitur. *Cùm præcepto Diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre,* liquido constat, quod de iure Diuino Prælaturæ curam animarum † habentes, & à fortiori supremæ Ordinum, & Religionum, de se, & secundùm se exigant in assumendos ad illas hanc qualitatem, vt sint Sacerdotes, loquendo de illis Religionibus, quorum Prælati sub se habent innumeram multitudinem Sacerdotum, & per ipsos quidem nonnulla munia propria Sacerdotum tantum exsoluere tenentur.

7

Eandem assertionem quartam approbant communiter Doctores, vt tradit inter alios Miranda, vbi supra, post conclusionem. Hinc est quod in cap. 1. de ætate, & qualit. dicitur, *quod instante necessitatis articulo possit in Abbatem assumi etiam in Minoribus Ordinibus constitutus*. Quod postea declaratur alijs verbis eiusdem cap. sequentibus: *Abbates, Decani, & Præpositi, qui Presbyteri nō sunt, Presbyteri fiant*. Quibus profectò rite argumentum à contrario, & aliud addendo quod vocant à fortiori, colligi potest: quod si instante necessitatis articulo potest non Sacerdos assumi, igitur cessante hoc articulo, necesse erit vt eligendus sit Sacerdos. Insuper præcipitur, vt nisi sint Sacerdotes, fiant; extra igitur necessitatis articulum, de se, & secundùm se necessarium erit, vt eligendus, præsertim ad supremas ordinum Prælaturas, sit Sacerdos. Et ad illud Suarez. de sancto Francisco, qui etsi non Sacerdos, extitit tamen Generalis sui Ordinis: Respondetur quod attenta eximia sanctitate, & ardenti charitate, erga DEVM, & proximos, qua flagrabat Seraphicus Pater, ex priuilegio Apostolico rationabiliter id ei fuit concessum. Quod nullatenus trahi debet, aut potest in consequentiam, siue in exemplum; vt omnes communiter docent. Priuilegium enim personam sequitur, ac extinguitur cum illa, *ad Reg. Priuilegium 7. de regul. iuris*. Dinus, & Doctores *ibidem*, & *in cap. porro, de priuileg. in 6.*

Quinta Propositio. Multo vtilius, & & conuenientius est, vt supremi Præsules Ordinum, & Religionum, qui Generales appellantur, † sint perpetui, quàm quod sint temporales. Hanc conclusionem, quam posui, vt satisfacerem religiosæ curiositati quorumdam Regularium, expresè proponit, probat, ratione & auctoritate multiplici Nauar. *in cap. multam 18. q. 2. nu. 3.* vbi asserit, Prælatorum frequentem mutationem multum diminuere, atque eneruare ipsorum potestatem in subditos, innixus præsertim verbis *cap. visis 16. quæst. 2.* vbi inter quamplura dicitur: *Humani moris est, illum timere, cuius iudicio quis nunc erigitur, nunc deprimitur*. Eandem cōclusionem proponit, defendit, ac demonstrat ipsemet Nauar. *in com. 3. de regular. num. 3.* per totum, vbi copiosè nimis cumulat rationes, & auctoritates ad eandem conclusionem; addens, quod secundum ius commune debent esse perpetui: ideo, quòd fiant triennales, vel temporales, *Mihi* (inquit) *nunquam persuadere potui animarum saluti & tranquillitati* (intellige Ordinis) *expedire* (subdens.) *Quod experientia quæ rerum magistra est, docente, didici, quòd innumera spiritualia inde vitia oriūtur*; ex temporalitate videlicet Prælatorum, præsertim Generalium. Vbi etiam enumerat in specie vitia, & inconuenientia, etiam conuentiones simonia-

cas, eneruationem disciplinæ regularis, subornationes, & alia innumera mala causatiua discordiæ, ac litium inter regulares: quæ omnia exprimit in particularibus magna emphasi verborum, cuncta colligens ex text. *cap. quam sit, de elect. in 6.* ex *cap. vlt. de pact. cap. feries, de testibus,* & *clem. 2. eod. tit. cap. inter verba* 11. q. 3. ex 2. 2. *D. Tho. q.* 108. *art.* 3. & 4. & *quæst.* 157. *cum* 3. *seqq.* & ibidem § *quinto quòd*, appellat *nouellum inuentum, quo tam multiplex scandalum, & occasio ruinæ spiritualis importatur*. Quibus verbis exaggerat Nauarrus iterum mala, quæ de facili oriri possunt ex temporalitate Prælatorum, præsertim Generalium, &c.

Ad horum confirmationem subdit. *Confirmantur hac exemplo Tiberij Cæsaris, qui apud Suetonium in vita eius, tardissimè, aut nunquam Rectores Prouinciarum mutabat; ea ratione, vt tradit D. Anton. 1. par. tit. 6. cap. 21. § 1. quod parceret Plebi, quam Rectores modico tempore recturi ad sanguinem vsque emungunt, & recenter superuenientes, etiam ipsum sanguinem.*

Et in sequentibus §. prosequitur semper nouis argumentis eandem demonstrare conclusionem, præsertim exemplo Carthusianorum, qui habent etiam Priores perpetuos, hac tamen lege vt circa temporalia non possint nisi in minima quantitate aliquid disponere (quod strictius præcipitur in Ordine Prædicatorum, vti videre est in eorum Constitutione, & maximè in actis Cap. Generalis Rom. 1601. & 1608.) absque consensu Capituli Conuentus, seu aliquorum consiliariorum, qui in Ordine Prædicatorum vocantur Patres à consilijs, & sunt in eodem Conuentu sapientiores, ac maturiores; nec possunt exce-
9 dere † numerum duodenarium: & inter illos ex ordinatione Capituli Generalis Salmant. 1551. debent esse ætatis ad minus quadraginta annorum; nisi fuerint Lectores primi in eodem Conuentu, vel Priores; vt fusis habetur in Statutis Capituli Generalis Rom. 1558. 1569. & 1589. tit. *Ordinationes, num.* 8. & in Capitulo Generali Veneto 1592. & Neapol. 1600. & Vallisol. 1605. Quos Patres non possunt instituere, vel amouere Priores; sed Prouincialis tantum, siue Reuerendissimus P. Generalis, ex dispositione prædictorum Capitulorum Generalium 1558. & 1589.

Et post multa: *Confirmatur* (inquit Nauarrus) *ex eo quod Dominicanorum, & aliquorum aliorum Ordinum Mendicantium Generales sunt perpetui*. Hoc quod dicit de alijs Religionibus Mendicantium, ab Ordine Prædicatorum, credo esse intelligendum: Primò, vt se expli-
10 cat inferius, † de Generali Societatis Iesu: Secundò de Generali Franciscanorum, qui vt animaduertit Miranda in suo Manuali Prælat. tom. 1. quæst. 6. art. 5. ad initium, *ex mente, & intentione B. Patris Nostri Francisci habebat esse perpetuus; nec alius ex vi eiusdem Regulæ erat eligendus, nisi per obitum, siue decessum, aut vero per promotionem, amotionem, siue priuationem ipsius*. Quod probat ex verbis ab eo adductis eiusdem Regulæ S. Francisci: Ex quibus euidenter demonstrat perpetuitatem Ministri Generalis. Et ex Chronicis sui Ordinis probat, quod semper fuerit perpetuus Minister generalis in dicto Ordine vsque ad Annum 1517. Quo Anno in Capitulo generali Romæ celebrato sub Leone X. in Bulla dicta *vnionis*, fuit redactum Officium Generalis ad sexennium. Tertiò de Generali Carmelitarum, qui & ipse erat perpetuus, vt asserit inter alios Thomas à Iesu Discalceatorum eiusdem Ordinis, in suis commentarijs de statu Monachorum, in expositionem Regulæ Carmelitarum, *par.* 3. *cap.* 1. ad illa verba;

Qui

Qui ex vnanimi, omniumque aſſenſu. Vbi inter quamplura, verba faciendo de Priore Generali, ait: *Qui per totius vitæ ſpatium perdurabat*: & Miranda, *vbi ſupra art. 6. §. ſed præterea*, referens verba Nauarri, inquit. *Ad id probandum*, videlicet concluſionem, de qua

11 ſupra, *alia † neque minus forti, atque efficaci prædictus Doctor vtitur ratione deſumpta à facto, atque ab exemplo Sanctorum atque antiquorum Patrum, Baſilij, Auguſtini, Benedicti, Bernardi, Dominici & Seraphici Patris noſtri Franciſci; qui, vt videre licebit in ipſorum Regulis, neque quidem ſine ratione, & conſideratione magna, ſtatuerunt, & decreuerunt, vt ſuarum Religionum Prælati, maximè Generales, eſſent perpetui, non verò temporales. Quod & inuiolabiliter per multorum annorum centurias in dictis Religionibus obſeruatum fuit*. Et poſt concluſionem immediatè art. 6. ipſemet Miranda fatetur, ſententiam hanc eſſe nedum Nauarri, ſed & aliorum multorum. Denique non omittam nouiſſima verba referre Nauarri *in comment. 3. Regular. num. 3.* dicentis. *Quamuis ſatis nouerim hæc parum placita ijs, qui per frequentem Præfectorum mutationem, & diligentem ſodalium ſubornationem, & non alias, ſperant ſe frequenter præfecturas conſequuturos*. Quibus verbis claudit prolixum diſcurſum in laudem, & approbationem perpetuitatis Officiorum Generalium.

Eandem ſententiam Nauarri, & aliorum tuetur Antonius Corduba in ſua dilucida expoſitione ſuper Regulam Fratrum Minorum, *quæſt. 3. introductoria, §. ſicut & aliæ, verſic. item*, aſſerens, quod *frequens mutatio Prælatorum, quæ, etſi pro parte bona ſit, in quantum mali abijciuntur; tamen in hoc nociua eſt, quod boni dum cito ſperant abſolui, non præſumunt aggredi, vel non proficiunt, vt reforment ſtatum Ordinis; & rebelles ſubditi potius laborant vt deponantur, quam vt ſtatus debite reformetur. Adde quod ex hac mutatione creſcit ambitio aliorum diſcolorum, qui conantur, & anhelant, vt ipſi habeant locum in aliqua Prælatura, ex quo vident paſſim alios alijs ſuccedere (expertus loquor); ſicque ex reſecatione ambitionis vnius, indubie creſcit, & oritur multiplex ambitio aliorum, & quidem indignorum; ſicut ex reſecatione vnius capitis Hijdriæ ſerpentis. Et ſic vnde malum minimum tollitur, inde peius exoritur*. Hæc ille.

Eandem ſententiam in quinta aſſertione expreſſam de perpetuitate Prælatorum regularium, pariter tuetur, ac defendit Suar. *tom. 4. & vltimo de Relig. lib. 2. cap. 7. per totum*, vbi refert, & am-

12 pliat doctrinam Nauarri *in 3. comm. de regul.* & oſtendit in ſpecie, quod † viciſſitudo frequens Prælatorum fouet ambitionem, & diſcordias, quæ ambitio Religioſorum oculos excæcat, ne ſui ſtatus obligationem agnoſcant, vt dicitur *cap. quorundam de elect. in 6.* Et alijs Generalibus perpetuis, addit etiam illum Carthuſianorum. Adducit etiam doſtrinam Nauarri, ad id probandum de perpetuitate, præſertim Generalium, *conſil. 7. de ſtatu Monach. num 8.* Ipſemet Suarez poſtquam adduxit rationes hinc, & inde, inhærendo ſemper doctrinæ Nauarri, inquit. *Nihilominus aſſero, vbi prælaturæ per electiones conferendæ ſunt, moraliter loquendo, conſultius eſſe, vt ſint perpetuæ, vel admodum diuturnæ. In hoc aſſentior ſententiæ Nauarri, propter damna & pericula electionum, quæ tam intrinſeca eſſe videntur, ſuppoſita hominum fragilitate, & experientia, vt longe difficilius videatur illa vitare, quam illa, quæ ex perpetuitate, vel diuturnitate* pre-

prælationis sequi solent. Atque ita videmus quamplures ex Religionibus, in quibus prælationes temporales sunt, vel abstulisse electiones, vel reduxisse illas ad concilium aliquod paucarum, & grauium personarum, in quo facilius sit vitare electionum incommoda, vel ex parte eligentium, aut eligendorum; ita vel personarum numerum, vel tempus, ad modum electionis coarctasse, vt negotiationes electionum, quoad fieri possit præcaueantur. Quod si Religiones aliquæ simpliciter retinent Conuentuales, & frequentes, seu triennales electiones Prælatorum; id forte est, vel quia non possunt commode aliter sibi ipsis prouidere, vt de Monasterijs monialium probabile est, vel quia nondum sunt expertæ incommoda, sed in simplicitate, & puritate religiosa omnia efficiant, quod desiderabile est.

Quo verò ad ea, quæ dicit Suarez, palam impugnando modum eligendi per suffragia multorum, non est ita de facili audiendus, propter copiose iam adducta superius, cap. 7. num. 14. quibus demostratur multiplex vtilitas prouenìens ex electione multorum; præter alia quasi innumera ibidem ritè cumulata contra asserta hic, & alibi ab ipso Suarez.

Iterum repetit inter alia Suarez, quæ alibi dixerat, quamplures videlicet Religiones, ob mala quæ nascebantur ex stylo & forma eligendi per suffragia multorum, consimilem modum, & si vetustum iam reliquisse; quamuis contrarium copiosius demostrauerim vbi supra cap. 7. §. 14. hic quoque alia via incedendo, eadem confirmabo, opponendo scilicet verbis Patris Suarez alia verba P. Azorij eiusdem Societatis, par. 2. instit. moral. *lib. 6. de 4. decalogi præcepto, cap. 14. §. Cyprianus enim, vers. apud Monachorum*. Quæ sunt. *Apud Monachorum, & Religiosorum Ordinum Cænobia adhuc mos antiquus retinetur, vt Abbates Cænobiorum, Præpositi Ordinum Generales, Prouinciales, & plerique etiam locales, in Conuentibus, vel Generalibus, vel Prouincialibus, multorum suffragijs eligantur*. Quibus verbis duo manifeste asserit Azorius. Primum est, quod omnes Religiosi Cœnobitæ in prouisione suorum Generalium, & Prouincialium, vtuntur passim electione per suffragia multorum. Secundum, quod inter hos Regulares plerique etiam eligunt Prælatos locales suffragijs multorum; quæ duo directè opponuntur assertis Patris Suarez hic & alibi.

Secundum Punctum.

Desiderantur insuper aliqua circa materiam dispensationis, in lege tamen humana, quæ solet fieri circa nonnulla in Religionibus, maximè à Generalibus Ordinum, supposito semper, quod in dispensante duo necessario inueniantur, potestas scilicet, & voluntas. Potestas enim duplex est. vna dicitur ordinaria, alia delegata; quarum altera semper exigitur in dispensante. Post hæc colligo sequentes propositiones, substantialia huius materiæ explicantes.

13 *Prima Propositio*. In omni † dispensatione, etiam facta per Principem supremum, requiritur causa iusta, vel proportionata legi, in qua dispensatur. Hanc conclusionem, quæ est contra quosdam Iuristas, probat D. Thomas 1. 2. *quæst. 97. art. 4. in corp.* ratione, & auctoritate, vbi post multa inquit. *Si autem absque ratione pro sola voluntate licentiam tribuat* (per licentiam, ibi intelligit dispensationem legis humanæ, vt immediate se explicauerat) *non erit fidelis in dispensatione, aut erit imprudens*, Et sta-

Et statim declarans vtrunque, immediatè subdit. *Infidelis quidem, si non habet intentionem ad bonum commune; imprudens autem, si rationem dispensandi ignoret. Propter quod Dominus dicit Lucæ 12. Quis putas est fidelis dispensator, & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam?* Et in responsione ad primum argumentum, eadem repetens, ac magis declarans simul causam, & finem legitimæ dispensationis, inquit. *Quando cum aliquo dispensatur vt legem communem non seruet, non debet fieri in præiudicium boni communis, sed ea intentione, vt ad bonum commune proficiat.* Et ibidem Caietanus ac alij expositores D. Thomæ, vbi Caietanus post multa concludit. *Vnde pro sola voluntate non fit dispensatio, sed dissipatio.* Et sequens declarationem eorum, quæ docuerat D. Thomas *in respon. ad tertium,* inquit. *In lege humana publica, non potest dispensare nisi ille à quo lex auctoritatem habet, vel is cui ipse commiserit.*

14 Ex quibus colligitur per modum necessarij corollarij, quod † in Statutis Religionum editis à Generali vel à Capitulo Generali, nullatenus possunt dispensare Prælati inferiores, neque Capitulum Prouinciale, vel delegati à Generali, vel à Capitulo Generali, nisi ex speciali commissione eorumdem, in his tamen quæ committere vel subdelegari valent. Quapropter nulla erit dispensatio, quæ fit ab inferiori, non seruata conditione de qua supra immediatè; & si aliter fiat, actus ille punibilis est, & puniri debet auctor illius, cùm id ex damnosa animositate, & valde punibili temeritate proueniat, vt latius docet inter alios Siluester, *verb. Dispensatio,* & Azorius 1. *par. instit. moral. lib.* 5. *cap.* 15. §. *septimò quæritur.*

Hoc vno alio pro Regula generali considerato, quod est D. Thomæ in vltimis verbis resp. ad tertium argumentum. *Quæ sunt à Deo,* siue iuris diuini, *nullus potest dispensare nisi Deus, vel ipse, cui Deus commiserit.* Eandem doctrinam adducit, & ampliat Sotus *de iust. & iur. lib.* 1. *quæst.* 7. *art.* 3. *per totum,* vbi ponderans verba Caietani *art.* 4. *q.* 97. 1. 2. inquit. Quod ideo D. Tho. in art. de quo supra proponit disputandum, *non strictè; An Princeps & legislator, sed latius; An Rectores multitudinis possint in legibus humanis dispensare? Rectores enim,* inquit Sotus, & optimè, *non solum Principes sunt, verum & qui ad gubernaculum cuiusque multitudinis sedent;* vt patenter ostendat doctrinam D. Tho. præcitati articuli esse extendendam ad omnes, & quoscunque Rectores, & Prælatos multitudinis cuiusque, etiam regularium, circa dispensationem habendam in legibus humanis, quibus communiter regitur multitudo, cui præsunt. Ideo post pauca subdit Sotus, loquendo de leuibus, in quibus possunt dispensare inferiores. *Qua ratione Prælati nostri,* (hoc est Ordinis Prædicatorum,) *etiam Priores Conuentuales, dispensare possunt in esu*

15 *carnium.* Quæ tamen † dispensatio est intelligenda ad præscriptum Constitutionum eiusdem Ordinis. Nam in declaratione cap. *de infirmis,* in declarat. text. 1. *sub littera, B,* hæc habentur: *Declaramus, quod in constitutione de carnibus non comedendis, non debet Prælatus dispensare, nisi cum infirmis, vel euidenter indigentibus; quamuis etiam extra casum infirmitatis possit cum aliquibus ex rationabili causa dispensare, vt cum notabiliter antiquis, & cum Lectoribus, & debilibus,* (intellige de Lectoribus actualibus) qui actu legunt, cùm isti tantú ex vi nostrarum Constitutionum dicantur, & appellentur Lectores, & non alij. Hac tamen animaduersione, de qua in eadem declaratione. *Non debet hoc ta-*

men regulariter, & quotidie facere, sed aliquibus diebus, & cum discretione, sicut fuit ordinatum Florentiæ 1321. *& Narbona* 1394. Et in Capitulo Generali Parisijs celebrato 1269. & Mediol. 1283. & Cæsaraug. 1391. strictius præcipitur, quod in Refectorio, & in Hospitio de cibarijs ordinarijs comedere debent Fratres, & Prior; in infirmaria non possunt comedi carnes modo dicto. Et in Capitulo Generali Salmant. 1551. declaratur simulque statuitur, ne Prouinciales possint dispensare integrum Conuentum in esu carnium.

Sententia, de qua in prima conclusione huius materiæ dispensationis, est communis omnium Theologorum, & omnium ferè iuris canonici interpretum, vt asserit inter alios Rebuf. in praxi *tit. de dispensat. in pluralit. benef. num.* 55. *&* 56. Eandem conclusionem, & sententiam docent Hostiensis, *in summ. tit. de filijs presbit. in fine*, Panor. *in cap. qua in ecclesiarum, de constit. nu.* 17. Turrecr. *cap. consequens, dist.* 11. Nauar. *in cap. si quando*, & omnes Summistæ, *verb. Dispensatio*. Et copiosius Suarez *de legibus lib.* 6. *cap.* 18. *de iustitia causæ, ad iustam dispensationem*, & seqq. capitulis *vsque ad* 24. inclusiue.

16 *Secunda Propositio*. Causa † iusta, & rationabilis, vt legitima sit dispensatio, illa est quæ respicit non priuatam sed publicam vtilitatem. Veritas huius propositionis colligitur ex superius adductis ex D. Thoma 1.2. *q.* 97. *art.* 4. & ita communiter docent expositores Diui Thomæ *ibidem*, sequẽtes in hoc communẽ consensum Thelogorum, & Canonistarum. Hanc quoque veritatem tradit Concil. Trident. *sess.* 25. *cap.* 18. per sequentia. *Sicuti publicè expedit legis vinculum quandoque relaxare, vt plenius euenientibus casibus, & necessitatibus pro communi vtilitate satisfiat: Sic frequentius legem soluere; exemploque potius, quam certo personarum, rerumque delectu petentibus indulgere, nil aliud est quam vnicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. Quapropter sciant vniuersi sacratissimos canones exactè ab omnibus, & quo ad eius fieri poterit indistinctè obseruandos. quod si vrgens, iustaque ratio, & maior quandoque vtilitas postulauerit cum aliquibus dispensandum esse: id causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis à quibuscumque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum. Aliterque facta dispensatio subreptitia censeatur.*

Tertia Propositio, continens responsionem ad interrogationem, quàm grauis sufficiat causa vt legitima sit dispensatio, est quòd Grauitas causæ sufficientis ad legitimam dispensationem concedendam, etsi vt frequentius prudentis arbitrio definienda relinquatur, regulariter tamen ab omnibus Theologis, & Canonistis ad tria capita reduci solet, ad necessitatem videlicet, vtilitatem, & pietatem; ad quæ capita reducuntur circumstantiæ, quæ adducuntur à iurisperitis, vti est videre apud Gratianum, *in §. nisi rigor* 1. *quæst.* 7. vbi enumerando conditiones causæ sufficientis ad dispensandum inquit. *Pro tempore, pro pesona, intuitu pietatis, necessitatis, vel vtilitatis, & pro euentu rei*. Temporis equidem conditio immediatè relata ex Gratiano, efficit vt tunc occurrat necessitas, vel vtilitas: quod etiam proportionaliter dici solet de conditione personæ atque rei euentu, sub quo comprehenditur quælibet occasio; & ad supradicta redigitur quoque loci opportunitas. Quę omnia simul collecta ordinariè efficiũt necessitatem, vel vtilitatem, seu pietatem, quæ simul, ac separatè inducunt, siue gignunt causam sufficientem dispensationis, vt latius probat Gratianus, *vbi supra*, argumento multiplici desum-

sumpto ex varijs textibus sacrorum Canonum. Ita communiter docent omnes Summistæ verbo, *Dispensatio*, siue *votum*, vel *iuramentum*, & Couar. 2. *par. cap.6*. §.9. *num*.8. vbi citat multitudinem Doctorum ad idẽ, Theologorum, & Iuristarum; & Azor. *par*.1. *institut. moral. lib*.5. *cap*.15. §. *praterea sciendum est*, & Suarez *de legibus lib*.6. *cap*.18. qui auctores eamdem doctrinam desumpserunt ex D. Thoma, Caietan. & Soto pro maiori parte, *vbi supra*.

Quarta Propositio, quæ colligitur necessaria, & euidenti consequentia ex

17 præmissis: Rector † vel Superior, qui dispensat in sua, vel alterius lege humana, præsupposita semper debita facultate, si non faciat absque iusta causa superius explicata, sine dubio peccat contra iustitiam, & secundum communiorem sensum Theologorum, & Canonistarum, illius peccatum censetur contra iustitiam, & mortale ex genere suo. Ita docent D. Thom. *vbi supra*, 1.2. *q*.97. *art*.4. Caiet. *ibidem*, Sotus *de iustitia*, & *iure*, *lib*.1. *quæst*.7. *art*.5. Couar. & Suar. *vbi supra*, & Azorius, *vbi supra*, *cap*.15. §.2. *quæritur*, in solutione illius dubij secundi, quod erat, An Princeps peccet, si solo suo arbitrio sine aliqua causa iusta, & legitima aliquos soluat vel dispenset à lege quam condidit. Vbi post relatas duas opiniones, primam negatiuam Doctorum iuris ciuilis, alteram verò affirmatiuam; loquendo de secunda affirmatiua, inquit. *Hæc opinio verior videtur, & mihi eo magis probatur: non enim video cur Princeps in eo non peccet, cum id temere, & imprudenter, hoc est sine vlla iusta ratione, facere videatur*.

Quinta Propositio, & ipsa collecta ex supradictis per modum necessariæ illationis. Subditus petendo dispensatio-

18 nem sine causa, † siue vtendo scienter dispensatione ab alijs ad sui instantiam obtenta absque rationabili causa, procedendo in his mala fide, secundum communiorem sententiam Theologorum, & Canonistarum, peccat peccato graui, ac etiam mortali. S. Bernardus *lib*.3. *de consid. cap*.4. *ad finem*, vocat dispensationem factam sine causa, non planè dispensationem, sed crudelem dissipationem. Doctores supracitati eisdem locis, præseriim Azor. *vbi supra*, §. *tertio quæritur*, vbi adducit duas opiniones. Prima ex asserentium peccare, etiam si motu proprio Principis facta fuerit dispensatio absque causa, si ea vtatur, addens. *Et multo magis peccat, cum petit absque causa iuris relaxationem, quia est causa peccati, quod facit Princeps ius ipsum, absque causa relaxando*. Et post aliquas citationes Doctorum Theologorum, & Iuristarum: *At vero cum suam legem relaxat Princeps, peccat quidem, si absque vlla causa aliquos sua lege soluat; valet tamen in foro conscientiæ indulgentia, & relaxatio*. Et huius assignans rationem inquit: *Quia Princeps suæ legis est auctor; proinde potest quem voluerit ab ea excipere*. Quod est intelligendum, quando bona fide, siue in dubio subditus vtitur dispensatione Principis vel Superioris: quod fusius declarat Suarez *vbi supra*, *cap*.19. *per totum*, ex doctrina S. Thomæ, & Caiet. Soti, Vasquez, Nauarri, & aliorum multorum, quos ibidem citat in specie, adiunctis rationibus decerptis ex placitis Iuristarum quos nominat.

Sexta Propositio. Non potest tradi Regula generalis circa facultatem siue facultates, quas habent Generales Ordinum, & Religionum. Primo, quia multa priuilegia Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium concessa, correcta, & modificata fuere in dies per summos Pontifices Romanos, & per Concilia, præsertim per Tridentinum. Secundo, quia quamplura ex prædictis

Nn 4 priui-

priuilegijs fuerunt declarata, & explicata à sacris Congregationibus Illustrissimor. ac Reuerendissimor. DD. Cardinalium negocijs Episcoporum, & Regularium Præpositorum, & Concilij Tridentini Interpretum; maxime vero circa facultatem absoluendi seculares à casibus reseruatis: in quo speciali obseruanda est ab omnibus dispositio Decretorum eiusdem sacræ Congregationis Episcoporum, & Regularium sub die 9. mensis Ianuarij 1601. & die 26. Nouembris 1602. & iterum die 7. Ianuarij 1617. Tertiò, quia non omnibus eadem priuilegia, siue eodem modo concessa fuere, etiam in materia dispensationis, in his, quæ pertinẽt etiam ad personas ipsorummet Regularium subditorum; loquendo de dispensatione, quæ fieri potest in, vel extra confessionem sacramentalem, tam in foro interiori, quàm exteriori. Quartò, quia enarratio singulorum, ob illorum maximam multitudinem, esset valde prolixa, & lectori nimis onerosa. Quintò, hæc saltem pro maiori parte dilucidè, & optimo methodo adducuntur à Confectio *in Compendio priuilegiorum sacrorum Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium*, & à Sorbo *in Compendio priuilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicantium*, præsertim tit. *Dispensatio*, vbi addit etiam nonnullas vtiles adnotationes, & à Rodriquez *tom. 1. suarum quæstionum Regularium, q. 20. & seq.* & à Miranda *in suo Manuali Prælatorum Regularium, tom. 2. q. 2. & seqq.* & præsertim à Stephano Quaranta *in summa Bullarij, verb. priuilegia Regularium*. Eadem quoque referuntur cum scholijs, & annotationibus in Compẽdijs priuilegiorum Fulienstum, Carmelitarum, Theatinorum, & Iesuitarum, & nouissime à Laurentio Portel Ordinis Minorum de Obseruantia, in suis dubijs Regularibus, tit. *Dispensare, & dispensatio*, & pariter tit. *Impetrare, & illegitimus*; & omnes ferè Summistæ antiqui, & moderni, de hac materia pertractant tit. *Dispensatio*, siue *Votum*, vel *Iuramentum*, aut *Priuilegium*. De his quoque agunt Expositores Regularum SS. Basilij, Benedicti, Augustini, Francisci, Ignatij, & Carmelitarum.

Punctum Tertium.

DIcam tamen compendiosè † aliqua, quorum dispensatio ferè quotidiana est, ac dependet à Prælatis Regularium, præsertim à Generalibus, virtute priuilegiorum Romanorum Pontificum, qui attendentes ad sanctitatem, ad gloriosos labores Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, necnon ad vtilitatem, quam professores illorum attulerunt, & afferunt assiduis eorum vigilijs, prædicationibus, lectionibus, tractatibus, etiam cum effusione sanguinis, & propriæ vitæ discriminie, communi matri omnium regeneratorum Ecclesiæ Romanę Catholicæ, & Apostolicæ, easdem Religiones clementi benignitate affluenter ditarũt gratijs, & priuilegijs. Inter quæ vnum
19 est, † vt dispensare, & habilitare possint illegitimè natos iam ritè professos, vt possint recipere nedum Ordines, verum etiam vt assumantur ad gradus, officia, dignitates, & prælaturas suæ Religionis. Nec huic obstat Bulla Sixti V. contra illegitimos, cùm fuerit redacta ad terminos iuris in multis, præsertim in hoc à Gregorio XIV. in sua Bulla, cuius initium est *Circumspecta*. Dat. Romæ apud S. Petrum M. D. XC. idus Martij, Pontificatus sui Anno primo, paulò post adducenda cum alijs Clementis VIII. ad idem. Hac tamen animaduersione

quod

quod dispensatio debet semper præcedere electionem, siue institutionem, siue assumptionem ad gradus, & Prælatutas illegitimi, præsupposita sēper causa vera, & reali iudicanda à bono Prælato.

Vbi etiam non omittam animaduer-
20 tere, † quòd in Ordine Prædicatorum facultas dispensandi cum prædictis, residet tantum apud Magistrum Generalem, & Prouincialem, vt habetur in Constitutionibus eiusdē Ordinis, *dist.* 1. *c.* 13. *tex.* 4. *sub lit. n.* & manifestius in declaratione eiusdem textus, per sequentia verba: *Declaramus quod nullus illegitimè natus potest recipi ad Ordinem sine licentia Prouincialis, vel Magistri Ordinis; & si fuerit receptus, non poterit esse Supprior nec Vicarius Prioris in aliquo Conuentu, etiam Priore illius Conuentus mortuo, vel amoto, nisi eum eo fuerit dispensatum. Apud Podium* 1344. *& Perpiniani* 1427. *declaratum fuit quod illegitimè natus, non potest fieri Prior, nec Supprior, nec Visitator sine dispensatione. Et si dispensatum fuerit quod possit esse Prior, non poterit tamen propter hoc esse Vicarius Prouincialis, aut Prouinciæ, aut Diffinitor Capituli Generalis, nisi in dispensatione de prædictis facta fuerit expressa mentio.*

21 Portel in suis dubijs † Regularibus *tit. Illegitimus, num.* 9. refert quod Patres Congregationis S. Ioannis Euangelistæ in Portugallia habent priuilegium concessum ab Eugenio IV. Conuentui sancti Gregorij in Alega sui Ordinis, vt admissus ad professionem, si habet defectum natalium, ipso facto sit dispensatus ad ordines, & dignitates, & prælaturas eiusdem Religionis. Et *num.* 10. re-
22 fert de alio priuilegio † concesso Ordini S. Hieronymi Hispaniarum, virtute cuius potest etiam Prior Conuentualis dispensare cum illegitimo, vt fiat Prior; quo vero ad Prouincialatum, ait ille, potest tantum dispensare Generalis. Et *num.* 13. adducit priuilegium Pauli III. concessum Generali eiusdem Ordinis S. Hieronymi Hispaniarum dispensandi cum familiaribus, Conuersis, & Donatis sui Ordinis illegitimis, etiam incestuosis, & sacrilegis, vt possint obtinere beneficia Regularia cum cura, vel sine cura animarum in suis Monasterijs.

Et Sorbus in annotationibus *ad tit. Dispensatio*, animaduertit quod Iulius Pa-
23 pa secundus concessit facultatem † omnibus Prælatis, & eorum Vicarijs Ordinis Minimorum, vt possint dispensare cum illegitimis, vt eligantur in Superiores eiusdem Ordinis. De iure enim communi illegitimè natus si eligatur ad prælaturam sine præuia dispensatione, electio erit nulla, vt fusius dictum est superius cap. 4. & vt habetur *in cap. innotuit.* & *cap. cum Vintonien.* Forma autem dispensandi cum illegitimè natis passim adducitur à Summistis verbo *illegitimus*, siue verbo *dispensatio*.

24 Prælati, maximè † Generales Ordinis Prædicatorum, ex priuilegio Pij V. concesso eidem Ordini, possunt absoluere à quacunque irregularitate, & suspensione ex delicto occulto prouueniente, excepto homicidio voluntario, & hæresi; vt patet in Bulla eiusdem Pontificis cuius initium est, *Circumspecta benignitas*. Dat. Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 21. Iulij 1571. Pontificatus sui anno sexto: quam refert per extensum Rodericus in noua collectione priuilegiorum Apostolicorum, sub *num. Bullarum Pij V.* 13. *fol. mihi* 423. de qua Bulla fit mentio in Compendio priuilegiorū Minorum *fol.* 127. in illo Patrum S. Hieronymi Hispan. *fol.* 83. §. 1. 2. ac in illo Societatis Iesu *verb. Prælati*, §. 3.

Sorbus vbi supra, §. *potest Prior*, inquit, quod *Generalis potest cum personis*

Ordinis

Ordinis in foro conscientiæ dispensare quoad irregularitatem, etiam in casibus reseruatis S. D. N. Papæ, scilicet in homicidio, in membrorum obtruncatione, & in enormi sanguinis effusione contractam; dummodo factum horum trium notorium non sit. Ita concessit Iulius II. Ordini Prædicatorum vt habetur in lib. priuileg. eorundem fol. 173. & refertur in Compend. Societ. Iesu, verb. Dispensatio, §. 5. Et in Compend. Priuileg. S. Hieronymi Hispan. vbi supra, §. 24. Aduertendum circa id quod notat Cordub. in §. 24. fol. 298. de dispensatione irregularitatis homicidij voluntarij, quod nunc obstat Concilium Tridentinum in sess. 13. cap. 7. de reformat. etiam de homicidio voluntario occulto; ait enim quod iste talis homicida nullo tempore ad sacros Ordines promoueri possit: sed de homicidio casuali non obstat, vt ex eodem cap. 7. colligitur.

Qua occasione non omittam, quòd post Constitutionem Sixti V. contra simoniacè recipientes ordines, siue male promotos, non possunt Superiores
25 regulares absoluere † suos subditos ab excommunicatione propter simoniacam susceptionem Ordinum, neque illos dispensare vt ad alios ascendere possint ordines; addens regularibus pœnã priuationis vocis actiuæ & passiuæ, declarans illos incapaces officiorum, & dignitatum, vti est videre in eadem Bulla, §. *volumus*. & §. *quod nemo*, addit idem Pontifex. *Quòd nemo, prætextu cuiuscunque priuilegij (etiam Mare magnum nuncupati) concessi quibuscunque ordinibus, congregationibus, & personis regularibus, aut Episcopis per decreta Concil. Trident. aut officio sacræ Pœnitentiariæ Apostolicæ; vel minoribus, aut etiam maioribus Pœnitentiarijs nostris & Romani Pontificis pro tempore existentis, vel alias quomodolibet pro tempore concessis, persona sic, vt præfertur, delinquentes, tam scilicet Antistites quàm Abbates promouẽtes, quàm clerici male insigniti, seu ordinati, à reatibus, & excessibus præfatis absolui, præterquam in mortis articulo possint aut debeant; neque cum his super irregularitate præmissa contracta, etiam si crimen penitus occultum fuerit, quouis modo valeat dispensari.* Et Clemens VIII. in sua Constitutione edita 1595. pridie Kalend. Martij Pontificatus sui anno quinto statuit vt infra. *Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ sedis plenitudine, sua perpetua valitura constitutione, supradictas litteras Sixti V. ad terminos sacrorum Canonum, ac Constitutionem Pij Papæ II. sui prædecessoris, quæ incipit: Cum ex sacrorum Ordinum, & ad dispositionem Decretorum sacri Concilij Tridentini restrinxerit; & reduxerit, nec non censuras, & pœnas in eisdem Sixti literis contra quoscunque:* addit tamen verba sequẽtia, *præterquam contra simoniacè ordinantes, & ordinatos inflictas. Has enim voluit in suo robore permanere.* Et vt animaduertit Roderiquez *tom. 1. quæstionum regular. q. 20. art. 13. ad finem*, etiam non potest super prædictis Prælatus Regularis dispensare, etsi habeat iurisdictionem quasi Episcopalem, etiam si sint occulta: nam priuilegium Concilij Tridentini dispensandi super occultis, fuit abrogatum à Sixto V. & Clemente VIII. *vbi supra*.

Qua occasione valde cauti esse debent Regulares, ne per simoniam quis inter illos assumatur, vel eligatur ad officia, & prælaturas Ordinis. Vbi non omittam póderare cum Dominico Soto, *lib. 9. de iust. & iur. q. 8. art. 1.* & Petro Aragon. *in 2. 2. D. Tho. quæst. 100.*
26 *art. 6. dub. 1. concl. 3.* quòd † ille, *qui committit simoniam realem fictam, vel deceptoriam, hoc est promittit dare aliquid temporale pro spirituali, sine animo tamen adimplendi promissum, non incurrit pœnas iure statutas contra simoniacos.* Et statim subdit ipse Arag. *Itaque nec est excommunica-*

municatus, nec tenetur resignare beneficium tali pacto interueniente comparatum, saltem in foro conscientiæ, addens: *Nam in foro contentioso cùm Ecclesia non possit constare de illius animo, certum est, quòd iudicabitur obnoxius omnibus iuris pœnis. ita tenet Caiet. quolib. 1. q. 10.* & Soto *lib. 9. de iust. quæst. 8. art. 1. ad 1.* Tandem bonam reddens rationem inquit. *Nam qui taliter decipit, nihil spirituale emit, sed fingit se emere; ergo non est verè simoniacus, atque ex consequenti in foro conscientiæ non incurrit pœnas iure statutas, contra simoniacos.* Idem sentit Grassius *1. par. decis. lib. 2. cap. 91. nu. 81.* & Reginald. *in sua praxi, lib. 23. num. 188.* Quamobrem coniectura satis sufficiens ea esse poterit, quando quis suscepit beneficium vel officium, & commode potest etiam secreto & absque aliqua sui iactura quod promisit conferre, non tamen confert; vel si ipse iuret fictam fuisse eius promissionem. Quomodocumque tamen sit, omnes promissiones, reales, & fictæ exterminandæ sunt, & longius esse debent ab omnibus ecclesiasticis, præsertim à Regularibus, alias maxima cum difficultate euadere poterunt pœnas contra simoniacos taxatas, maximè in foro fori, nec effugere poterunt saltim alias grauiores pœnas in iure communi, & eorum Constitutionibus taxatas contra illos qui vtuntur pactionibus, &c.

Alia vero ad hanc materiam dispensationis in vtroque foro pertinentia, erunt requirenda in locis supracitatis, & præsertim apud D. Thomã *2. 2. q. 89. art. 9.* vbi etiam expositores illius multa adducunt, maximè Raphael à Turre Dominicanus, *disp. 5.* hoc vno considerato, quòd est D. Thomæ *vbi supra im-*
27 *mediatè*, quod videlicet † eadem est ratio necessitatis circa dispensationem Legis, Voti, & Iuramenti, bonum scilicet, vtile, & honestum. Et de punctis quæ tanguntur superius in hac materia dispensationis, quæ est iuris relaxatio, & de causis necessarijs ad rectam, legitimamque dispensationem ad numerum septenarium redactis à Siluestro *verb. Dispensatio, nu. 3.* ab Angelo *ibidem nu. 2.* ab Armill. *num. 14.* & à Pisanella, *eod. verb. à princip.* videlicet ad tempus, ad vtilitatem, ad qualitatem personæ, ad necessitatem, ad pietatem, ad euentum rei, & ad euitanda scandala. Qui numerus causarum, implicitè saltem, cõtinetur in reductione capitum explicata superius ad tertiam propositionem. De his ac alijs necessarijs ad materiam legitimæ dispensationis, agunt Innocentius *in cap. finali de postul. Prælat.* Abbas *in cap. officij de elect. nu. 4.* Angelus *verb. Dispensatio*, Siluester, Rosella, Armilla, & alij Summistæ *verb. Dispensatio*, S. Thom. *2. 2. q. 88. art. 12. ad 2.* & *1. 2. quæst. 97 art. 4.* Interpretes ipsius *ibidem*, Sotus *lib. 1. de iust. & iur. quæst. 7. art. 3.* Valentia *tom. 2. disp. 7. q. 5. par. 9.* Roderiquez *tom. 1. qq. regul. quæst. 27. art. 5.* Tabiena *verb. Dispensatio, præsertim nu. 10.* Turrecrem. *in expositione Regulæ sancti Benedicti, tract. 139. dub. 5.* Nauar. *in summa Præludio 9.* Salas *de legibus disp. 20.* Azorius *tom. 1. instit. moral. cap. 29. quæst. 6. & lib. 5. cap. 15. q. 9.* & omnes Legistæ, & Canonistæ, *tit. de dispensat.* hoc vno addito, quod est assertum ab innumeris Doctoribus, præsertim à Siluestro, Armilla, Rosella & à sancto Antonino *1. par. tit. 17. cap. vn. § 20.* & à Sà in Aphorismis *verb. Dispensatio, num. 2.* Quemadmodum scilicet peccat subditus petendo dispensationem absque iusta, & rationabili causa, vt latius dictum est superius in quinta propositione; ita
28 quoque Prælatus, & Superior † examinata causa, & ea reperta iusta, & rationabili ad dispensandum, tenetur dispensare, alioquin peccat; & vt animaduer-

aduertit Caiet. 2. 2. q. 147. art. 4. §. *ad hoc dicitur, vers. minus ergo*, improbat modum quorumdam Prælatorum, *qui petentibus subditis in causa dubia dispensationem cœnandi in ieiunijs Ecclesiæ, aut aliter ieiunium soluendi præueniendo horam ieiunij, remittunt eos in conscientia sua.* Subdens statim remedium, *debent enim compati infirmis, & commutare ad cautelam ieiunium in septem psalmos, vel aliquid huiusmodi; & eadem ratione possunt dispensare Prælati in qualitate ciborum*, intellige semper in casu de quo supra.

Quærenti igitur an Ecclesiarum Antistites, & Prælati relaxare, siue dispensare possint, eximendo aliquos ex parte saltem à iure Canonico, Respõdendum est cum Azorio 1. *par. instit. moral. lib.* 5. *cap.* 15. *dub.* 7. *eos non posse nisi in certis casibus, quos ipsis leges, & iura concedunt.* quam doctrinam vt ipsemet fatetur, *ibidem*, expressè colligit ex Siluest. *verb. Dispensatio quæst.* 9. ex Soto *lib.* 1. *de iust. quæst.* 7. *art.* 3. & ex Caiet. 1. 2. *quæst.* 97. *artic.* 4.

Et ad aliam interrogationem (cuius resolutionem multi cupiunt habere)
29 an lex † posterior priorem tollat, tametsi nullam faciat mentionem illius? Respondet idem Azorius *vbi supra cap.* 16. *dub.* 2. ex doctrina Siluestri *verb. Lex quæst.* 28. §. *tertio tollitur*, si vtraque lex sit generalis, & à Principe lata, prior per posteriorem simpliciter abrogatur; præsertim si posterior priori contrarietur. Ratio communiter assignata à Doctoribus ea est, quia Princeps non censetur suas ignorare Leges siue Constitutiones.

Punctum Quartum.

Denique ad maiorem prædictorum explicationem, præsertim illius quod superius insinuatum est de Generalibus, & alijs ordinarijs Prælatis
30 valentibus ex quo habent † iurisdictionem, & facultatem ordinariam, eamdem alteri delegare ad eorum libitum in totum vel in partem, siue simpliciter, vel ad tempus determinatum, casu quo in litteris patentibus delegationis inueniantur clausulæ generales, vt puta, *Damus tibi omnem nostram auctoritatem, super tali Conuentu vel Prouincia, vt possis omnia, & singula facere, quæ nos ipsi præsentes facere possimus*; an virtute consimilium clausularum possit delegatus dispensare in his, quæ continentur in Constitutionibus, vel Statutis specialibus alicuius Ordinis vel Congregationis, quorum dispensatio est propria solius Generalis, & pariter ea concedere quæ solus Generalis tribuere potest? Videtur respondendum negatiuè: & ratio huius assignatur, quia delegatus in Commissarium, siue Visitatorem per clausulas de quibus supra, valet ea perficere, quæ potest Generalis respectu eorum quæ spectant ad officium siue ad munus ad quod delegatur; & illis clausulis non ampliatur auctoritas officij Commissarij, vel Visitatoris, sed intra terminos ac limites dicti officij ad quod delegatur, datur omnis potestas consueta & necessaria. & hoc est quod exprimitur per illas clausulas in ampliori forma: nec alia potest, nisi specificè, & in particulari concedatur per alias clausulas specificas & particulares, amplior vel maior auctoritas siue potestas, necessario exprimenda.

Hoc namque confirmatur ex illa Regula, quod verba interpretanda veniunt secundum materiam in qua ponuntur, *cap. constitutus, de Religios. dom.* & *cap. solitè, de maiorit. & obed.* & in decisionibus Cardinalis Seraphini, *decis.* 121. *nu.* 11. & *decis.* 398. *nu.* 7. & *decis.* 541. *nu.* 6. Quod totum probatur ex relatis

latis à Doctore Martha *tract. de clausulis par. 4. clausul. 2.* in prioribus verbis, Ge-
31 nerales † clausulæ restringuntur, *vt ea non comprehendant, quæ non esset quis verisimiliter concessurus; & tunc speciales expressæ iuris præsumptione derogant generalibus, vt sub generalibus non comprahendantur. Cap. in generali, de regulis lib. 6.* Restringuntur quoque ad solita, *l. si finita in princip. ff. de damno infecto.* Et inter complures restrictiones *ibidem* adductas, hæc vna est, *non extenduntur ad ea quæ sunt caput in genere.* & aliæ sequentes: *Arctantur ad illa quæ commode fieri possunt;* & pariter illa illa alia, *Arctantur, ne comprehendant potestatem priuilegialiter concessam.* Quod est dicere, per illas clausulas communes etiam amplissimas nunquam intelligitur concessum id quod est priuilegium solius Principis, vel Prælati Generalis. Ad hoc etiam diligentius considerandа est alia restrictio *ibidem* adducta ab eodem auctore, qua dicitur, *Restringuntur clausulæ generales propter effectum, qui est singularis, vt in litteris generalibus prouisionum: nam ibidem effectus est singularis, licet litteræ sint generales.* Pariter quoque attentius ponderanda sunt verba alterius restrictionis dicentis. *Item arctantur vt concessum in genere ita videatur concessum, vt ius aliud competens non lædatur.* Igitur virtute clausularum de quibus supra, non confertur auctoritas dispensandi, siue faciendi quod est contra Constitutiones & statuta Generalia suæ Religio-
32 nis. Et in † Ordine Prædicatorum præsertim, totum hoc certissimum, ac euidentissimum est: ideò non potest Commissarius siue Vicarius Generalis virtute clausularum, de quibus supra, ea facere quæ sunt propria iurisdictionis, & officij Generalis: & proportionaliter idē dicendum erit de Commissario Prouincialis. Etenim in Constitutionibus sacri Ordinis Prædicatorum declaratio illorum Satutorum, quæ dicuntur Constitutiones, solum ac tantum pertinet ad Generale, siue ad Capitulum generale, ex priuilegio speciali Iulij III. de quo in Constitutionibus eiusdem Ordinis, *in declarat. text. 10. Prologi earundem.* Ita pariter habetur *in cap. 4. de elect. Magistri Ordinis dist. 2. in declaratione text. 5. sub littera, F,* & *in text. 12. cap. 3. de elect. Prioris Prouincialis* statuitur, & si *Vicarij Prioris Prouincialis plenariè vices gerant,* (additur tamen) *exceptis dumtaxat institutione, & destitutione Priorum & Lectorum.* Intellige, nisi habeat super his in literis patentibus specialem facultatem à Prouinciali. & nomine Lectorum intelliguntur Lectores, qui dicuntur Doctores Conuentuum, vt alibi declarat eadem sacra Constitutio. Et *cap. 11. de Visitatoribus in text. 1. sub lit. b,* expresè præcipitur Visitatoribus Prouinciarum, *vt excessus Priorum Conuentualium & fratrum audiant, & emendent absque constitutione, & immutatione status domus.* Sed certum est quod absolutio Prioris, & Lectoris immutant statum Conuentus, maximè Prioris: igitur ex dispositione huius textus regulariter prohibentur ista Visitatoribus & Commissarijs, nisi specialis fiat mentio super his in eorum literis patentibus.

Insuper considero quod Visitatores, etiam Apostolici, cum amplissima facultate destinati per illas clausulas, scilicet *Dantes tibi omnem auctoritatem, tam super capita, quam membra, & super quascumque personas, etiam exemptas, & priuilegiatas, dignitatis, tituli, ac officij cuiuscumque existant, &c.* non tamen virtute illarum possunt deponere, vel priuare Prælatos eorum officijs, vt statim probabo: multo minus id præstare valebunt Visitatores, & Commissarij Regularium per quascumque clausulas com-

communes vniuersales, etiam amplissimas, in eorum litteris patentibus contentas, nisi fiat de Prælatorum amotione, & absolutione specifica, & indiuidua mentio. Præter superius adducta pro firmitate antecedentis, extat Breue in forma amplissima concessum à Gregorio XIII. cuidam Visitatori ab ipso deputato: quod integrum recenset tamquam exemplar maximæ amplitudinis Azorius *tom. 2. instit. moral. cap. 35. folio mihi* 384. 385. 386. in quo Breue, §. *quæcumque*, quasi ad calcem ipsius sequentia leguntur. *Quæcumque vero grauiora contra Episcopos, seu Prælatos inueneris, recipias & in scriptis redigas, & ad nos sub tuo sigillo transmittas; vt quod iustitia suadeat, mature deliberare possimus*; non obstáte quod superius in dicto Breue habeatur, *vt possit quascumque personas exemptas, priuilegiatas, etiam Sedi Apostolicæ immediate subiectas, iuxta eorum excessus, & canonicas sanctiones, carcerare, punire, castigare, & coercere, debitisque pœnis afficere*; cum alijs clausulis amplioribus. Itaque Visitatori, vel Commissario, nisi habeat specialem auctoritatem, non licet, neque conceditur auctoritas Prælatos ab eorum officijs remouendi: quod est, nedum iuxta statuta Ordinis Prædicatorum, sed censetur ex iam adductis, de iure quoque communi, & secundum stilum curiæ Romanæ. Ideo ab omnibus est obseruandum.

Vbi non omittam quædam notabilia adducta in sua praxi fori Ecclesiastici à Riccio, in decisione 110. quæ redacta pro faciliori intelligentia ad formam propositionum, sunt quæ sequuntur.

33 Prima. Regulariter delegatus à † Papa, vel à Principe (intellige supremo) potest in causis sibi commissis alios subdelegare, vt communiter tradunt DD. *in cap. quoniam Apostolica, de offic. deleg.* & *in l. à iudice, C. de iud.*

Secunda. Quoties in literis patentibus etiam in forma Breuis concessis, apponuntur verba clare personalitatem ipsius delegati, & negotium, ad quod delegatur exprimentia, vt euenire solet in causis grauissimis: tunc, & eo casu delegatus etiam Apostolicus non potest sibi commissam causam alteri delegare, DD. *in eodem cap. quoniam Apostolica*, & præsertim Guid. Papa *in dicto cap. sub num. 5.* & alij, quos referam post Bullam Pij V. ad finem huius capitis, adducendam.

Tertia. Quoties causa, siue negocium commissum, respicit publicam vtilitatem in materia graui, non admittit subdelegationem. Guid. Pap. *vbi supra, n. 7.* & Abbas, *num. 2.* & pro regula generali habetur ex Baldo *vbi supra, num. 5. & 7.* ex magnitudine ministerij commissi censetur persona delegata cum restrictione, ne possit alium subdelegare. Ias. *in l. more, num. 65. ff. de iurisd. omn. Iud.* Menoch. *de arbit. lib. 1. q. 54. & 68.* & *in tract. de præsump. q. 21. nu. 4.*

Quarta. Quoties in literis delegationis inueniuntur clausulæ, quibus electa censetur industria personæ, vt puta, *discretioni, vel circumspectioni tuæ committimus*, &c. siue *conscientiam tuam oneramus*, vel *per te* aut *coram te*, & similibus: tunc censetur ablata facultas subdelegãdi, DD. communiter *in d. cap. quoniam Apostolica, §. his autem*, Crescent. *decis. 1. de offic. deleg.* Gratian. *decis. 157. num. 1.* & Ias. *in l. iudice 12. limit. C. de iudic.* vbi alios etiam ad idem cumulat.

34 Cùm itaque † solus Generalis, & Capitulum Generale valeant declarare Constitutiones Ordinis Prædicatorum, nec intelligatur concessa alicui, etiam per clausulas generales, consimilis facultas (& verius id nequeat fieri) euidentissimum est, quod multo minus eisdem poterit, nec per clausulas generales, neque

que speciales; cum dispensatio sit iuris relaxatio, vt tradunt communiter omnes canonistæ, & summistæ *verb. Dispensatio, nu.* 1. *vel* 2. Et Prælati † Religionum non possunt dispensare super Regulam, & Constitutiones à sancta Sede Apostolica approbatas, nisi quantum illis à Regula vel Constitutionibus permittitur, vel nisi habeant super his speciale Priuilegium Apostolicum, ex Innoc. *in cap.* 2. *de eo qui fur. Ord. recepit*, & Abbas *in cap. si Clerici*, §. *de adulterijs*, Angelus *verb. Dispensatio, nu.* 7. vbi refert multos casus, quibus Abbas potest dispensare cum suis subditis. Idem quoque tradit Siluester eodem *verb. Dispensatio, nu.* 20. *Dico* (inquit) *quòd non, nisi in quantum ei à iure vel Regula aut priuilegio conceditur*. vbi numerat decem casus, in quibus potest Superior, Abbas vel alius Prælatus regularis dispensare cum suis subditis. Numquam tamen potest superior ex tali facultate etiam Apostoca, sibi concessa, super essentialia Regulæ dispensare, data quoque legitima causa; vt communiter traditur; & multo minus circa totam Regulam: id enim requirit potestatem summi Pontificis, qui Regulam & statuta confirmauit, ita communiter omnes.

35

Redeundo ad principale intentum resolutionis dubij propositi parum supra, §. *denique ad maiorem, &c.* Iterum
36 repeto †, in generali & ampla concessione à Prælato ordinario, etiam à Generali facta eius delegato, non comprehenduntur ea quæ verisimiliter non esset in specie concessurus, vt supra dicta optimè probant: quemadmodum in amplissima concessione siue facultate concessa ab Episcopo suo Vicario Generali, non intelligitur concessa facultas conferendi beneficia vacantia in mensibus in quibus collatio spectat ad Episcopum, *cap. vlt. de offic. Vicarij, in* 6.

Tractatus de Electione.

Et quando Episcopus (& proportionaliter alius Prælatus) concedit facultatem alicui, vel aliquibus, absoluendi in foro conscientiæ quoscumque pœnitentes venientes ad se, etiam per clausulas vniuersales; nunquam censetur concessa facultas eis absoluendi à casibus Episcopo reseruatis, *cap.* 2. *de pœnit. & remiss. in* 6. vbi assignatur pro ratione. *Cum in generali concessione illa non veniant, quæ non esset quis verisimiliter in specie concessurus*, vbi etiam Gloss. ad illa verba, *nulla quoque*, inquit: *Si Episcopus subdito suo contulerit facultatem eligendi Confessorem doctum, & idoneum, qui eum possit absoluere ab omnibus peccatis, non poterit Confessor à casibus episcopalibus absoluere*, subdens immediatè verba textus eiusdem cap. 2. cuius initium est, *si Episcopus*, quod Capitulum continet Statutum Bonifacij VIII. quæ sunt. *Nulla quoque potest consuetudine introduci quod aliquis præter sui Superioris licentiam Confessorem sibi eligere valeat, qui eum possit soluere vel ligare*. Quod vero eadem proportionaliter intelligantur de Superioribus & Prælatis regularium, declarat Glossa *ibidem verb. Eligere*, dum inquit. *Episcopi & Archiepiscopi, & Superiores inferiores ab Episcopis exempti, habent à iure licentiam quod idoneum Confessorem sibi eligant, qui potest eos soluere, & ligare*.

Circa quod iuris priuilegium limitatio quædam & declaratio inuenitur sacræ Cõgregationis Illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD. Cardinalium sacri Conc. Trident. interpretum, qua prohibetur Episcopo, non obstante dispositione cap. finalis, de pœnit. & remiss. ne possit eligere sibi confessarium non subditum, qui à proprio suo Episcopo non fuerit antea approbatus. Hanc declarationem, refert inter alios Suarez *tom.* 4. *disp.* 28. *sect.* 4. *num.* 8. &

alij Summistæ moderni *verb. Episcopus*. Et celeberrimi Iuristæ docent etiam per clausulam amplissimam, vt puta *Damus tibi amplissimam, & omnimodam facultatem nostram, & potestatem agendi, quæ nos ipsi possemus, si essemus præsentes*, non conferri facultatem ex his circa ea quæ sunt supremæ iurisdictionis, & quorum cognitio spectat ad Principem; indigentque speciali nota, & expressione. ita tenuit post Purpurat. *in l. Imperium, nu. 75. ff. de iurisdic. omnium iudic.* & Roland. *consil. 4. num. 14.* & Abbas *consil. 25. dubit. 2. lib. 1.* Gratian. *discept. 859. num. 7.* Bald. *in l. quod si verum, §. si quis, C. ne filij pro parentibus*, Felin. *consil. 35. nu. 9.* & Azorius *tom. 2. instit. moral. lib. 5. cap. 35.* qui inscribitur. *Quid nam possit Visitator Apostolicus*, vbi ad idem citat Baldum, & Felinum *vbi supra*, ac etiam Glossam *in cap. is cui, de rescriptis, ibidem.* Refert etiam ad verbum Breue Gregorij XIII. editum in institutione cuiusdam Visitatoris Apostolici, cum amplissima facultate: & præsertim in casu dispensationis super Constitutionibus, & Statutis eiusdem Religionis: quia condere leges vel Constitutionibus iam conditis derogare, pertinet ad supremam Principis siue Prælati iurisdictionem, Bartol. *l. in omnes Populi, ff. de iust. & iur. num. 3.* Iason. *ibidem, num. 25.* Bald. *in l. fin. C. de iurisdic. omnium iudic.*

37 Addas his omnibus † quod generalitas clausularum nunquam extenditur ad ea quæ sunt præter ius commune vel particulare huius vel alterius Religionis, prout est tollere aut derogare Constitutionibus generalibus Ordinũ à sancta Sede Apostolica approbatis: quod de facili concedi non solet, vt nouissimè tradit Giouagnonus *consil. 14. num. 63. lib. 1.* Et idem fuit resolutum coram Illustrissimo Cardinali Lancellotto *in vna Valent. decimarum 28. Nouembr. 1603.* & *in dicta decis. 84. num. 7. par. 1. recent.* & idem docuit in terminis de Cardinalibus Legatis de latere, cum amplissima auctoritate expeditis, Honded. *consil. 93. nu. 70.* & *consil. 104. nu. 20. lib. 2.* & Marsilius *consil. 49. num. 69. & 70.* Gratian. *discept. 859. nu. 8.* & *in decis. recent. par. 1. decis. 287. num. 5.* & *decis. 490. nu. 7.* hoc vno adnotato, quod illa verba, *ac si nos essemus præsentes, &c.* attribuunt delegato non omnem qualitatem, & auctoritatem delegantis; sed similitudinem quandam, non tamen in omnibus, vt patet per textum *in l. si finita, §. si quis metu, ff. de damno infect.* & *l. si deferente, ff. quibus modis pign. & hipot. soluat.* Rot. *decis. 58. nu. 1. par. 1. recent.* Grat. *tract. de diction. dict. 3.* Rot. *decis. 576. nu. 1. par. 1. recent.* Addendumque est id quod in facultatibus personis delegatis concessis, quod non legitur in eisdem, hoc est quod non exprimitur, censetur denegatum: Rot. apud Gregoriũ XV. *decis. 287. nu. 5. & 6.* Cuncta hec traduntur pro intelligentia illius clausulæ, *Quæ nosmetipsi faceremus.*

38 Quo vero † ad illam aliam clausulam siue verius dictionem, *Omnimoda*; etsi secundum doctrinam multorum, præsertim *Clemen. 1. §. eiusdem*, & ibi glossæ, *in verb. Omnimodam, de foro competen.* significare possit liberam potestatem, & iurisdictionem: nihilominus sanior communiorque sententia ea est, quod necessario recipiat à iure communi congruam interpretationem, ita vt non extẽdatur ad ea quæ sunt præter ius, Ruin. *consil. 8. nu. 11. volum. 5.* Roland. *consil. 61. num. 55. tom. 2.* Bald. *in l. fin. C. de contrahenda emptione*, Decius *consil. 356. nu. 3. lib. 2.* Grat. *de diction. dict. 49. verb. Omnimoda, nu. 4.* præsertim quia in rescriptis non fit extensio, cum sint stricti iuris, Federic. *de Sen.* qui alios quamplures ci-

res citat, *consil. 145. vers. praeterea*.

Valde cauti igitur esse debent Commissarij, seu Visitatores, vel delegati, ne quidquam agant, maximè in materia graui, contra substantiam formæ commissionis, siue delegationis, vel contra qualitatem; alias eorum actus nullius erunt valoris, *cap. Pisanis & ibi* Abbas *notab. 4. de rest. spol.* qui textus reputatur singularis in hac materia communiter ab omnibus. Idem sentit Bald. *in cap. 2. circa exordium de sent. & re iud.* & Iason. *in l. si Procurator, num. 3. C. de Procurat.* Certissimum est enim quod totum id quod fit præter formam commissionis est ipso iure nullum, *l. inter eos, §. sed si ita, ff. quod quisque vniuer.* & vt animaduertit Aloysius Riccius *in sua praxi fori ecclesiastici decis. 106. num. 6.* Rot. Rom. *in vna Auximana prædij coram Orano, & in illa altera Cardinalis Seraphini 1308.* non tenuit contrarium: primo quia Commissarij de quibus in præfatis decisionibus, non excesserunt formam suæ commissionis, sed pinguius adimplerunt eandem formam: quod non est variare formam, neque egredi limites illius, secundum textum notabilem *in l. si quis mihi bona, §. penult. versic. quod si ex parte, ff. de acquis. hæred.*

Respondetur secundo, quod qui facit illud, quod est vicinum & valde proximum commissioni, prout fuit factum in casu, de quo in decisionibus Rotæ Romanæ, non agit cōtra formam commissionis, vt docet glossa *in cap. innocens 22. quæst. 4.* & alia glossa *in cap. licet ego 8. q. 1.* quod etiam habetur in textu *cap. in causis, de elect.* & *ibidem* glossa, & *in cap. post translationem*. Seruanda est igitur forma, & qualitas commissionis. Commissio enim, vt communiter omnes tradunt, est stricti iuris; & Commissarius vnius causæ non potest cognoscere de alia non comprehensa in sua commissione; ideo commissionalia sunt strictè intelligenda. ita omnes.

Punctum Quintum.

Bullæ, de quibus paulò superius sermo habitus est, sunt quæ sequuntur.

39 *Bulla Pij V. De facultate absoluendi concessa Prælatis Ordinis Prædicatorum ad instar in hoc Episcoporum.*

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis circumspecta benignitas honestis petentium votis, quæ personarum sub religionis iugo Altissimo famulantium statum, & salubrem directionem respiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admittit, & fauoribus prosequitur oportunis. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Prior Prouincialis Prouinciæ Hispaniæ Ordinis fratrum Prædicatorum, quod cum in Bulla Cruciatæ sanctæ, & alijs priuilegijs, quæ ab Apostolica Sede concedi solent, detur facultas eligendi confessorem idoneum ab Ordinario approbatum, qui possit Chistifideles absoluere à casibus Ordinario reseruatis, & à quibusdam etiam quæ dictæ Sedi reseruata sunt: Religiosi dicti Ordinis, seu eorum nonulli, etiam his facultatibus vti præsumunt, & illarum prætextu eligunt Confessorem aliquem, præter eos, qui à suis Prælatis pro audiendis eorum confessionibus deputati sunt; quod aliquando in speciale eorum vergit detrimentum. Quare prædictus Prior nobis humiliter supplicari fecit, quatenus in præmissis opportune prouidere de beni-

gnitatem Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi obuiare volentes, ac eundem Priorem à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque sententijs, censuris, & pœnis à iure vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes: huiusmodi supplicationibus inclinati, talem concessionem Cruciatæ sanctæ, & aliorum indultorum particularium, quantum ad prædictum articulum eligendi Confessorem, & absoluendi à casibus reseruatis, cum Fratribus, & sororibus monialibus totius Ordinis prædicti, tam Prouinciæ Hispaniæ huiusmodi, quàm extra eam vbilibet locorum, minimè habere nec censeri; sed nostræ intentioni existere, quod ijdem Fratres, & Moniales ad Sacramenti Pœnitentiæ, seu Confessionis administrationem dispositioni suorum Prælatorum subiecti sint, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo declaramus: Eisdem tamen Prælatis, vt in vsu huius potestatis se cum subditis benignos & faciliores exhibeant, præcipientes, & mandantes. Et insuper, quia sacrum Oecumenicum Generale Tridentinum Concilium cõcessit Episcopis, vt absoluere possint in foro animæ seu conscientiæ, ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus, prout sess. 25. cap. 6. habetur: ne Prior Conuentualis, & Superiores Prælati dicti Ordinis, tam in dicta Prouincia, quam extra eam vbilibet in hac parte deterioris conditionis, quam clerici, aut seculares existant; eisdem Priori Conuentuali & Superioribus Prælatis, vt ipsi per se ipsos idem omnino possint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis sibi subditos, quod possunt Episcopi in clericos, & laicos sibi subiectos, tam quo ad absoluendi & dispensandi huiusmodi, quàm alias qualcumque facultates, eisdem auctoritate & tenore etiam, perpetuò concedimus, & indulgemus, ac etiam declaramus. Decernentes præsentes literas perpetuo durare, & valere; & sub quibusuis illorum consimilium vel dissimilium concessionum, indulgentiarum, & gratiarum renunciationibus, suspensionibus, alterationibus, derogationibus, vel alijs contrarijs dispositionibus, etiam per nos & successores nostros Romanos Põtifices pro tempore existentes, aut Sedem Apostolicam etiam, ex quauis causa, aut aliàs quomodolibet canonicè, vel de facto nunc & pro tempore factis & faciendis, nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas; & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum & validissimum statum restitutas, & de nouo concessas existere, & fore, ac censeri, & suffragari debere. Irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contingerit attentari. Non obstantibus præmissis, & quibusuis Apostolicis, ac vniuersalibus, Prouincialibus, & Synodalibus Cõcilijs editis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & ordinationibus; necnon quibusuis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusuis personis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac aliàs quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, eorumq; expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenorem suum, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in eis tradita obseruata, insereren-

rerentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus; ceteriſque contrarijs quibuſcumque: aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem Sede ſit indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris die 21. Iulij 1571. Pontificatus noſtri Anno Sexto.

Virtute huius Bullæ, poſſunt etiam modò, per ſeipſos tantum (propter ſtatim dicenda) Prælati noſtri Ordinis Prędicatorum in eadem Bulla nominati, in foro conſcientiæ ſolum ſuos ſubditos abſoluere, & diſpenſare cum illis, ab his, & ſuper his in eadem Bulla expreſſis; quæ facultas eſt valde ampla, vt aſſerunt nonnulli; & maior cenſetur illâ, quæ datur Epiſcopis à ſacro Concilio Tridentino. Idem quoque, licet non in tanta latitudine, conceſſit Gregor. XIII. Fratribus Ordinis ſancti Bernardi Regnorum Hiſpaniæ, quemadmodum habetur in eorum Compendio Priuilegiorum, verb. *abſolutio quoad Fratres*, §. 19. vbi tamen excipitur hæreſis, atque homicidium voluntarium. Poſſunt ſiquidem Prælati noſtri Ordinis diſpenſare ſuper irregularitate contracta ex homicidio voluntario, ſi fuerit tamen occultum, ex eadem Bulla Pij Quinti: quæ diſpenſatio, vt animaduertunt Roderiq. *tom. 1. quæſt. Reg. q. 24. ar. 16.* & Miranda *tom. 2. Manual. q. 8. art. 10.* intelligẽda eſt quoad Ordines, non autẽ ad futuras Prælaturas habendas intra, vel extra Religionem; & Prouinciales Ordinis Prædicatorum, atque Abbates Congregationis S. Hieronymi Regnorum Hiſpaniæ poſſunt diſpenſare ſuper mutilatione volũtaria membrorum, dummodo ſit occulta, ex Bulla Pij V. de qua ſupra; & Hieronymiani ex conceſſione illius facta à Greg. XIII. anno 1574. *Nec mirum eſt*, inquit Roderiq. vbi ſupra, art. 16. ad calcem, *Prælatos Regulares maiorem poteſtatem habere erga ſuos ſubditos, quàm Epiſcopi erga ſuos diœceſanos; cùm prout conſtat ex libris ſuorum Priuilegiorum, fauore Religionis, multo maiores fauores illis à Sede Apoſtolica impertiantur*. Addi poteſt alia ratio præter illam, laborum quos glorioſe pertulerunt Regulares in communem Eccleſiæ vtilitatem, vt tollantur ſcilicet, frequentes diſcurſus eorundem, ſub prætextu diſpẽſationis ad Romanã Curiam ſæpè confugientium, vt teſtatur Eugenius Quartus, in Priuilegio ab ipſo conceſſo Monachis ſancti Benedicti Obſeruantiæ Italiæ circa diſpenſationem, & irritationem votorum ſuorum ſubditorum, quod recenſet Roderiq. *tom. 1. q. 25. art. 4.* ad calcem.

Qua occaſione vniuerſaliter conſidero,
40 quod † Prælati Regulares, præſuppoſita ſemper legitima cauſa, poſſunt diſpenſare ſuper votis ſuorum ſubditorum; & quod amplius eſt, illa irritare, ſine aliquo bono ducti, propter rationem aſſignatam à Diuo Thoma 2. 2. *q. 88. art. 8. in corp. & in reſp. ad 1. & ad 3. arg.* dum inquit: *Quia Religioſus ſubditus eſt Prælato, quantum ad ſuas operationes, ſecundum profeſſionem Regulæ*. & poſt pauca ſubdit; *nullum votum Religioſi eſt firmum, niſi ſit de conſenſu Prælati*; quod etiam repetit *in reſp. ad 4. arg. eiuſdem art.* addens; *Non tamen peccant vouendo, quia in eorum voto intelligitur conditio, ſcilicet, ſi ſuis Superioribus placuerit, vel non renitantur*. quam D. Thomæ doctrinam declarant, atque ampliant expoſito-

positores ipsius, *vbi supra*; sed præter omnes fidelissimus Discipulus eiusdem sancti Doctoris, Caietanus *in comm. ad prædictum articulum per totum*, præsertim ad initium, *&* §. *in responsione ad* 3. vbi duo addit. Primum est, *Religiosus subditus Prælato secundùm Regulam, nō solum subditus est quoad operationes, & omissiones contentas in Regula, sed quoad eas, quæ ad contenta sub Regula rationabiliter ordinari possunt*. Secundum est, *quod Religiosus subditus est Prælato, in operationibus exercendis, & omittendis omnibus quæ non sunt de necessitate salutis, aut peccata, excepto exercitio excedentium Regulam, & transitum ad arctiorem Religionem, vel statum: quæ quia semper intelliguntur excepta, ideo absolute verificatur, quod Religiosus est subditus Prælato in omnibus operationibus, & omissionibus suis*. De qua materia copiose tractant omnes Summistæ *verb. votum*, & *verb. dispensatio*. & Sotus *lib. 7. de iust. & iure, q. 4. art. 1. & sequentibus*. & in Compendijs Priuilegiorum Mendicantium, & non Mendicantium, verb. *votum*, verb. *dispensatio*, & verb. *Prælatus*.

41 Facultas, de qua † in hac Bulli Pij V. non potest alteri delegari, vt apertè demonstrant verba ipsius Bullæ, §. *& insuper*. Verba sunt, *& ipsi per scipsos idem omnino possint*. ideo Superiores in illa nominati, & non alij, virtute ipsius priuilegij Pij V. possunt in suos subditos viros, vel moniales, quod possunt Episcopi ex dispositione Concilij Tridentini in eadem Bulla relati. Ratio est, quia illa clausula, *per scipsos*, est specialis, & talis facultas conceditur industriæ personæ Prælatorum nominatorum in Bulla Pij V. ideo alteri nequit delegari. Io. Andreas *in cap. 2. de testam. lib. 6.* & *ibidem* Geminian. & *in cap. vt circa, de elect. in 6. § penult.* Oldradus *consf.* 99. Baldus *l. nulli, vers. quia pro sua conscientia, C. de Episc. & cleric.* Gloss. in *cap. finali, de dilation.* nam vbi requiritur præsentia alicuius, talis actus nequit ritè, ac rectè fieri per Procuratorem, siue per alium subdelegatum; tex. *in l. final. ff de excusat. tut.* ibi quoque Baldus, per eundem text. *vers. dummodo per se exerceat. cap. licet, de decim.* in quo cap. agitur de priuilegio collato facientibus actū proprijs manibus, quod nequit trahi ad illos qui talem actum exercent per alios. Quæ omnia propter similitudinem, & identitatem rationis optimè locum habent in casu nostro, de quo in Bulla Pij V. & proportionaliter extenduntur vniuersaliter atque generaliter ad concessiones, siue commissiones quascumque, vel priuilegia concessa personis, & eorum industriæ specialiter commissa, vt fusius explicaui supra §. *vbi non omittam*.

42 *Alia Bulla eiusdem S. D. N. Pij Quinti, in quo conceditur facultas, quod Superiores Ord. Fratrum Prædicatorū in vnaquaque Prouincia possint constituere etiam plures sui Ordinis Fratres, ab eis approbatos, in Notarios publicos, pro intimandis mandatis, & rescriptis Apostolicis, publicam vel priuatam dicti Ordinis vtilitatem concernentibus.*

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Debitum Pastoralis officij, nobis (meritis licet imparibus) ex alto commissi, nos admonet, & inducit, vt circa Religionum quarumlibet, præsertim Ordinis Fratrum Prædicatorum sancti Dominici, ad quem patrio quo-

dam

dam iure peculiarem gerimus paternæ charitatis affectum, statum prospere dirigendum, & rescripta Apostolica quæcumque publicam, ac aliàs priuatam dicti Ordinis, & Fratrum, siue Monialium eiusdem vtilitatem concernẽtia, per probos, & idoneos eiusdem Ordinis religiosos, personis, quibus opus fuerit intimanda, & insinuanda, ac debitè exequenda, studijs inuigilemus assiduis, ac alias omnibus illorum incommodis, & necessitatibus consulamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Cum itaque, sicut nobis dum in minoribus constituti essemus, satis comprobatum sit, quòd Fratres Religiosi, & Moniales dicti Ordinis Fratrum Prædicatorum sancti Dominici, siue Ordinem ipsum, vel illius regulam profitentes, quem quidem Ordinem expresse professi sumus; tam vniuersaliter, quam particulariter; quamplura damna, incommoda, & detrimenta patiuntur, & impensas sustinent, ex eo quod Notarij tam clerici, quam laici seculares, etiam Apostolica, Imperiali, Regali, aut alia auctoritate creati, & constituti, in plerisque mundi partibus, regionibus, Regnis, Prouincijs, Dominijs, & locis existentes, ex eis oriundi, siue aliàs inibi commorantes, mandata, concessiones, gratias, priuilegia, & indulta, aliaq; rescripta Apostolica, tam in publicam, quam priuatam vtilitatem emanata, siue cõcessa, & bonum, siue commodum publicum, siue priuatum concernentia, Dominis temporalibus, siue Potestatibus, Regibusque, Ducibus, Principibus, Marchionibus, ac alijs Dominis, & personis, quibus intimanda, siue insinuanda veniunt, ac intimare, & insinuare oportet, intimare, notificare, siue insinuare varijs confictis respectibus recusant, siue non audent, contra eorundem officium liberum, & publicum exercitium, debitamque Sedi Apostolicæ obedientiam, ac in non modicum publicæ, & priuatæ vtilitatis, & commodi præiudicium, & detrimentum. Nos igitur cupientes quantum cum Deo possumus, in præmissis, Ordini, & Fratribus præfatis, ac etiam Monialibus ipsis de opportuno remedio prouidere, & dictis incommodis, detrimentis, expensis, & damnis eorum obuiare, neque mandata, priuilegia, gratias, concessiones, indulta, & rescripta Apostolica, in genere, vel in specie dicto Ordini, siue ipsius Ordinis Magistro Generali, Prouincialibus, alijsq; Superioribus, Prioribus, & Fratribus, & eorum singulis, dictisq; Monialibus, siue earundem Abbatissis, & Priorissis, earundem etiam singulis eiusdem Ordinis, siue dictum Ordinem, & illius regulam profitentibus, quomodolibet in genere, vel in specie concessa, aliaq; mandata, & rescripta Apostolica, publicam, vel priuatam ipsius Ordinis vtilitatem quomodolibet concernentia, & emanata, ob id debito careant effectu, & vacua remaneant, prouidere volentes; ipsosq; Ordinem, ac illius Magistrum Generalem, Vicarium, Procuratorem, & Fratres, ac Abbatissas, Priorissas, & Moniales, earumq; singulos, specialibus fauoribus, & gratijs prosequentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes; necnon nomina, cognomina Magistri Generalis, Prouincialium, Vicariorum, Procuratorum, & aliorum Superiorum, ac dictarum Abbatissarum, Priorissarum, & Monialium, inuoca-

uocationesque, denominationes, & dependentias, Monasteriorum, domorũ, Conuentuum, & aliorum regularium locorum, tam virorum, quam mulierum dicti Ordinis, ac etiam mandatorum, concessionum, indultorum, rescriptorum, aliarumque gratiarum tenores, præsentibus pro expressis habentes. Motu proprio, non ad alicuius Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa Nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, modernis, & pro tempore existentibus dicti Ordinis Magistro Generali, Vicarijs, & Prouincialibus, tam citra, quam vltra, ac alias vbilibet constitutis, quod in vnaquaque eorum Prouincia, vnum, duos, tres, quatuor, vel quinque, aut plures eis bene visos dicti Ordinis Religiosos, seu Fratres, probos tamen, ac fide, & doctrina idoneos, & ab ipsis approbatos, in Notarios, creare, constituere, & deputare. Qui sic creati, constituti, & deputati, sine aliquo respectu, & omni cessante recusatione; libere quoties requisiti fuerint, omnia & singula mandata, priuilegia, concessiones, gratias, & indulta Apostolica, aliaque tam vniuersalia, quam particularia dicto Ordini, ac quibusuis illius, quæ de Obseruantia sunt tantum, locis, Domibus, Conuentibus, Monasterijs, & Ecclesijs, tam virorum, quàm mulierum, & seu eiusdem Ordinis Magistro Generali, Prouincialibus, Vicarijs, Prioribus, & alijs Superioribus, Fratribus, ac Abbatissis, Priorissis, monialibus, & alijs personis sub Regula dictorum Fratrum degentibus, & quæ sunt obseruantiæ tantum, in genere, vel in specie, & ad vniuersam, siue priuatam vtilitatem concessa, & emanata rescripta Apostolica, eisdem Regibus, Ducibus, Principibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & Dominis, alijsq. personis Ecclesiasticis, & secularibus quibuscunque, vbi & quoties opus fuerit, ac ad id requisiti fuerint, notificare, insinuare, & intimare. Ac eosdem iuxta mandatorum, cõcessionum, indultorũ, priuilegiorum, & rescriptorum huiusmodi formam, continẽtiam, & tenorem, requirere, aliaque omnia, & singula circa ea requisita, & opportuna facere, gerere, exercere, & exequi: ac de eisdem omnibus, & singulis publicos, & publica, actus, & instrumenta eorum testibus ad hoc requisitis conficere, & stipulare, ac in notam redigere; & exinde semel, vel pluries, prout ad id requisiti fuerint, vnum, vel plures, ac plura, publicos, & publica, actus, & instrumenta, quibus eadẽ prorsus fides adhibeatur in iudicio, & extra, ac vbique, ac si per alios quoscunque publicos, & authenticos rogatos notarios, stipulata, confecta, & publicata, & authenticata fuissent, conficere, & debitis signis, & characteribus subscribere, & authenticare liberè, & licitè possint, & valeant; Apostolica auctoritate tenore præsentium licentiam, & facultatem impartimur, concedimus, & indulgemus: Eisdemq. actis, notis, instrumentis, & scripturis per dictos Religiosos, vt præfertur, authenticatis, plenam, & indubitatam fidem vbique, tam in iudicio, quàm extra adhibere; ac eosdem sic intimatos, monitos, & requisitos eis afficere, & arctari debere, volumus, statuimus, et ordinamus. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ, et indignationis nostræ, ac suspensionis à diuinis, quoad Archiepiscopos, et Episcopos, quoad alios verò inferiores, sub maioris excommunicationis latæ sententiæ pœnis, locorum Ordinarijs, et alijs quibusuis personis cuiuscunque status, gradus, ordinis, et conditionis existentibus, et quacunque etiam dictæ Sedis auctoritate, facultate, seu potestate,

ſtate, etiam Legati de latere, ac Cardinalibus Cardinalatus honore fulgentibus, ne ipſos notarios, vt præfertur deputatos, et electos, ſiue eorum aliquem in executione ſupradictorum omnium quouis modo impediant, ſeu impedire aut perturbare audeant vel præſumant. Ac decernentes præſentes literas nullo vnquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis ſeu intentionis noſtræ vitio, ſeu defectu notari, ſeu impugnari, ac ſub quibuſuis reuocationibus, derogationibus, & alijs contrarijs diſpoſitionibus à nobis, vel ſucceſſoribus noſtris emanandis comprehenſas; ſed ſemper ab illis exceptas exiſtere, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſtatum, & validiſſimum, etiam ſubdata per eoſdem Magiſtrum Generalem, Prouinciales, & alios ſupranominatos eligenda, conceſſas, reſtitutas, & plenariè reintegratas exiſtere. Et ſic per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & difiniri debere; ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filijs Iacobo tituli ſanctæ Mariæ in Coſmedin Preſbytero Cardinali de Sabellis nuncupato, noſtro in alma Vrbe Vicario, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regenti nunc, & pro tempore exiſtentibus, per præſentes motu ſimili mandamus, quatenus ipſi vel duo, aut vnus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Magiſtri generalis, Procuratoris, Prouincialium, & aliorum prædictorum, ſeu alicuius eorum, fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra illos, & eorum ſingulos indulto, conceſſione, voluntate, Statuto, Ordinatione, Mandato, & Decreto noſtris huiuſmodi, iuxta eorundem, præſentium tenorem pacifice frui & gaudere. Non permittentes omnes deſuper per quoſcũque quomodolibet indebitè moleſtari: contradictores quoſlibet, & rebelles per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo; ac legitimis ſuper his habẽdis ſeruatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas, etiam iteratis vicibus aggrauando. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri de vna, & Concilij generalis de duabus diætis, dummodo quis auctoritate præſentium vltra tres diætas ad iudicium non trahatur; alijſque quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis; nec non in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis generalibus vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac etiã iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis et conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, et literis Apoſtolicis, etiam dictæ Sedis de latere Legatis, Nuncijs, locorum Ordinarijs, et alijs quibuſuis perſonis in præiudicium præmiſſorum per quoſcunque Romanos Pontifices, etiam prædeceſſores noſtros, ac Nos, et ſedem præfatam, tam ſub plumbo, quam in forma breuis, et etiam motu, et ſcientia ſimilibus conceſſis, approbatis, et innouatis. Quibus omnibus, etiam ſi de illis, eorum-

rumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita obseruata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod transumptis præsentium manu alicuius Notarij publici subscriptis, et sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, et extra vbique locorum adhibeatur, et adhiberi debeat, quæ literis ipsis Originalibus adhiberetur, si exhibitæ forent vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die vigesimo primo Martij, millesimo quingētesimo septuagesimo primo, Pontificatus nostri anno sexto, etc.

Laurentius de Portel, Ordinis Minorum de obseruantia, in suis dubijs Regularibus, *tit. Notarius num. 1. 2. & 3.* tradit ex Roderiquez, Aldrete, & alijs, posse Prouinciales creare Notarios intra Ordinem pro causis criminalibus Religiosorum, ita vt illis tanta fides adhibeatur, quanta Notario seculari. *Cum enim causæ Religiosorum, non possint tractari coram iudice sæculari; neque possint causæ illorum graues procesßari absque Notario, vt tenet Rodriquez tom. 2. quæst. 13. art. 2. (quia iudex non potest esse Notarius) sequitur omnino quod Superiores in causa criminali graui, possint creare Notarios, quod solent facere per suum Secretarium: possunt enim in causis subditorum, quod possunt Episcopi. Habent enim Prælati Regulares plenum ius circa causas suorum subditorum. Idemque poterunt facere Guardiani in causis suorum subditorum. Et hoc posse facere Prouinciales ex consuetudine, tenet Aldrete cit. loc. num. 4. citans Ioan. Andr. Abbat. Felin. Imolam.*

Aldrete *lib. 1. de Relig. disciplina, cap. 8. nu. 8. & 9.* addit quod prædictus Notarius creatus à Guardiano, vel Priore, debet recipere iuramentum fidelitatis, tanquam de essentia officij Notarij; teneturque se subscribere post examina testium, & eorum subscriptionem.

Moderatio Constitutionum Sixti Quinti felicis recordationis, contra illegitimos regulares facta à S. D. N. Gregorio Papa XIV.

GREGORIVS EPISCOPVS seruus seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

CIrcumspecta Romani Pontificis prouidentia, ea quæ rationabilibus causis auctoritate Apostolica sancita fuerunt, ipsa rerum experientia suadente, & alijs interdum non minus iustis causis moderatur, & immutat, prout in Domino conspicit salubriter expedire. Sanè, licèt alias felicis recordationis Sixtus PP. V. prædecessor noster, nōnulla circa qualitates, modum & formam admittendi religiosos ad quoscunque Ordines salubriter statuerit; prout in duabus desuper, prima videlicet sub

cet sub datum 6. Kalen. Decembris anno 3. & altera sub datum 12. Kalendas Nouembris anno 4. sui Pontificatus editis Constitutionibus latius continetur: Quia tamen vsu comprobatum est multa inuenta fuisse impedimenta, propter quæ ea, quæ in præmissis statuta fuerunt, executioni minimè mandari poterunt: Vnde quamplures litteris, & pietate insignes viri à sancto proposito regularem ducendi vitam abducti, ac impediti, atque etiam alij diu cum magna eorum laude in Religione versati, ab illius dignitatibus, honoribus, prælaturis, cum non modico Religionis, & Ordinum huiusmodi detrimento repulsi, & inhabiles penitus redditi fuerint. Nos igitur ea, quæ docuit experientia salubriter fuisse constituta, confirmare, quæ vero moderatione aliqua indigere, moderari volentes, ac dictarum Constitutionum, & inde executorum quorumcumque tenores, etiam veriores, præsentibus pro expressis habentes; habita cum venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus super negotijs, & Constitutionibus Regularium deputatis, matura deliberatione: de eorundem consilio prædictas Constitutiones in ea parte, qua cauetur, ne illegitimi ex certo inibi expresso dãnato toro vel complexu, ad quamcunque Religionem, neque ad habitum, aut professionem Regulares, sed tantum ad habitum Conuersorum, aut famulorum in Monasterijs alijsque locis Regularium seruientium admittantur: & si post dictam Constitutionem professionem emitterẽt, voluit eam nullius esse momenti. Et in altera parte, in qua illegitime genitos, etiã ante ipsam Constitutionem professos, vigore priuilegiorum aut indultorum Apostolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monasterio, aut Congregationi, eorumque Superioribus in genere vel in specie concessorum, etiam ipsi per ingressum Religionis, vel per eosdem Superiores legitimatos, seu ad gradus, honores, & dignitates habilitatos, seu integratos, ab honoribus, gradibus, & dignitatibus quibuscunque, tam antiquis quam alijs, priuilegijs, literis Apostolicis, indultis, aut declarationibus non obstantibus, excludi; atque dispensationes quascunque, aut legitimationes non suffragari, nec in futurum cum his, nisi à Sede Apostolica, priuilegijs quibuscunque non obstantibus, dispensari posse voluit: Auctoritate Apostolica, tenore præsentium, ad terminos iuris reducimus, & moderamur; ac omnes dispensationes, & habilitationes vigore priuilegiorum, aut indultorum Apostolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monasterio, aut Congregationi, eorumue Superioribus in genere vel in specie vt præfertur concessorum, quæ tempore Constitutionum huiusmodi vsu recepta, & non sub illis, & alijs reuocationibus comprehensa erunt, per quoscunque eorum Superiores factas, in pristinum statum, & validitatem, in quibus ante ipsas Constitutiones existebant, restituimus, & reintegramus. Volentes, ijsdem Constitutionibus non obstantibus, eos qui quouis modo illegitimè procreati fuerint, ad habitum, & professionem Regulares admitti posse, quemadmodum admitti poterant si supradictæ Constitutiones editæ non fuissent: ita tamen, vt cum de recipiendis quomodocumque illegitimè natis ad habitum & professionem Ordinum quorumcunque agetur, ij ad quos huiusmodi receptio spectat, præter alia ex quibus ex dictarum Constitutionum præcepto circa quoscunque etiam legitimos disquirere debent, diligenter vitam eorum, & mores inquirant; & ita demum reci-

piant, si tamen bonam indolem, & virtutis speciem præ se ferant, ac tot eis merita suffragentur, vt natalium suppleant defectum, eorumque receptio Religionis commodo, & vtilitati profutura videatur. Et super hoc ipso, ij ad quos (vt dictum est) pertinet huiusmodi receptio, matura deliberatione habita ita censuerint, & iudicauerint; dummodo tamen filius illegitimus in Religione, in qua pater, siue ante, siue post natiuitatem dicti filij professus fuerit, ipso patre iuuente non admittatur: quod expresse prohibemus. Volumus quoque ac statuimus, licere Generali, aut Prouinciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat, iuxta tenorem priuilegiorum, & indultorum Apostolicorum eis concessorum, quæ dummodo vsu recepta, nec alias sub vllis reuocationibus comprehensa sint, vt præfertur, in hac parte reualidamus, cum illegitimis, quos alias dictus Generalis, aut Prouincialis cum Generali, Prouinciali, seu intermedio Capitulo, & non alias, suffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores gradus, & dignitates obtinendas dispensare, ac dispensationes huiusmodi pro tempore ita factas, & inde sequuta quæcunque, vt antea valere, & tenere, perinde ac si supradictæ Constitutiones non emanassent.

Ceterum cum acceperimus nonnullarum Religionum, & Ordinum, præsertim monachalium, Monasteria ita instituta esse, vt in eis perpetua quidem filiatio constituatur: Ideoque receptio Nouitiorum in vnoquoque Monasterio ad Superiorem Prælatum, & Capitulum eiusdem Monasterij tantum pertineat, quæ etiam Monasteria vt plurimum inter se longe distant, nec generalia, prouincialia, aut intermedia Capitula nisi perraro celebrare solent: Ideo statuimus vt Superiores illorum Monasteriorum de consensu sui Capituli, præhabito simul cum his, de quibus in vnaquaque Religione aut Monasterio, iuxta eius Constitutiones, recipiendus interrogari solet, aliqua informatione super his quæ in dictis Constitutionibus continentur, ad receptionem huiusmodi procedere valeant; dummodo tamen antequam ad professionem admittatur, plenaria & eo modo, prout in dictis Cōstitutionibus habetur, inquisitio fiat; vt postea ab eis à quibus examinari solent, diligenter examinentur, & approbentur; & demum in dicto Capitulo coram Superiore referantur. Volentes quod Superiores præcelebrandi Capitula cum tribus aut quattuor ad id cōgregatione per vota secreta deputatis, seruatis eorum regularibus institutis ac supradictis omnibus, eamdem in Nouitijs recipiendis habeant auctoritatem, quæ per dictas Constitutiones Prouincialibus Capitulis est attributa: Decernentes, sic & non alias, per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam Romanæ Curiæ Cardinales, & causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, & diffiniri debere. Irritum quoque, & inane quidquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari: Non obstantibus præmissis, ac quibuscunque alijs Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autē quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eadem prorsus fides in iudicio,

cio, & extra illud adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reductionis, moderationis, reintegrationis, prohibitionis, reualidationis, Statutorum, voluntatum, & Decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo, Idus Martij, Pontificatus nostri anno primo.

44 Animaduersione dignum est,† quod absque causa vera & reali suffragij, videlicet meritorum, nequeunt illegitimi, ex reductione Bullæ Sixti V. facta à Gregorio XIV. ad terminos iuris, de qua supra immediatè, à Generalibus dispensari, siue habilitari ad dignitates, & officia Religionum; quemadmodum apertè nimis demonstrant illa verba, §. 4. *eorum suffragantibus meritis*. Cui addendum est, id esse quoque de iure communi, vti explicat inter alios Roderiquez *tom. 1. qq. regul. quæst. 13. art. 14.* & per consequens si fiat aliter, huiusmodi dispensatio sine causa meritorum censeri debet nulla: primo quia non subest legitima causa: secundo ex defectu potestatis, quia Gregor. XIV. non absolute tribuit hanc potestatem Generalibus, sed cum hac restrictione, *suffragantibus meritis, &c.*

Constitutio Clementis VIII. pro recipiendis ad habitum, & professionem Ordinis Minorum de obseruantia in Prouincijs Hispaniarum.

CLEMENS VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

45 Altissima paupertatis via, quæ ducit ad vitam, quam Domini vestigijs illustratam Seraphicus ille Beatus Franciscus diuino Spiritu ductus, sequutus est, cupientibus illam ingredi Apostolicæ Sedis prouidentia circumspecta, debito consueuit adesse præsidio. Dudum siquidem felicis recordationis Sixtus Papa V. Prædecessor noster perpetuo statuit, & ordinauit, iuuenes in aliqua Religione recipi non posse, nec debere, nisi prius de eorum parentibus, patria, & anteacta vita, & moribus diligenter inquiratur, ac compertum sit eos deuotionis, & pietatis feruore vitam religiosam spontè, & ex animo elegisse; & de eis in Generalibus, vel Prouincialibus Capitulis plena, & indubitata fides fieri debeat; prout litteris prædicti Prædecessoris 6. Kalen. Decembris Pontificatus sui anno tertio confectis, plenius continetur. Cùm autem sicut accepimus, prædicta Capitula non nisi sexennij vel trienij spatio celebrari soleant; animaduertentes tanti temporis moram posse pias profiteri volentium mentes tepefieri, & à tanto proposito adimplẽdo forsan etiam abstrahi. Nos ad ea remouenda, quæ Religiosorũ eorum propositum impedire quoquo modo possint, intenti, harum serie in Hispanijs tantum concedimus Ministro, & Commissario Generalibus, ac etiam Ministris Prouincialibus dicti Ordinis Fra-

trum Minorum de obseruantia nuncupatorum, quod extra Capitulum quocunque tempore possint & valeant recipere Iuuenes ad habitum, de consensu quatuor Diffinitorum, vel de consensu quatuor Fratrum ex antiquioribus illius domus in quam Iuuenes recipiẽdi sunt. Concedimus quoque quod ipsi coram Notario, vel Fratres per eos ad hoc deputari possint, ac debeant ad inquisitionem huiusmodi faciendam vocare testes, & ab eis recipere iuramentum. Quod si à prædictis Superioribus dicti Ordinis ac Fratribus per Superiores, vt præfertur, deputatis in præmissis contra factum fuerit, voce actiua, & passiua, nec non officijs, gradibus, & honoribus, & dignitatibus quibuscunque per eos obtentis eo ipso in perpetuum priuati, & tam ad illa, quam ad alia quæcunque in posterum obtinenda perpetuo inhabiles & incapaces, ac excommunicationis sententia innodati ipso facto existant; Decernentes susceptionem habitus & professionem, ac inde sequenda quęcunque valere, perinde ac si iuxta tenorem diuæ Constitutionis facta fuissent. Non obstantibus dicta, & altera illius declaratoria felicis recordationis Sixti V. Constitutionibus, nec non moderatione felicis recordationis Gregorij XIV. Prædecessorum nostrorum, quas in omnibus alijs sub pœnis in illis contentis obseruari prorsus volumus, & mandamus, ac quibuscunque alijs in contrarium facientibus. Ceterum quia difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca, vbi necesse fuerit, deferri; volumus, & similiter auctoritate Apostolica decernimus, quòd præsentium transumptis, etiam impressis, & manu Ministri, seu Commissarij vel Procuratoris Generalium dicti Ordinis subscriptis, de eorum sigillo obsignatis eadẽ fides prorsus adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo piscatoris, die 14. Aprilis M. D. XCII. Pontificatus nostri anno primo.

Marcellus Vestrius Barbianus.

Eandem concessionem elargitus est in forma amplissima idem Clemens Octauus pro recipiendis ad habitum, & professionem in celeberrimo Conuentu sancti Stephani Salmaticensis Ordinis Prædicatorum, vti videre est in Bulla concessionis eiusdem Clementis, cuius initium est, *In his quæ*. Datum Romæ apud sanctum Marcum sub annulo Piscatoris die 10. Septemb. 1597. anno sexto sui Pontificatus: quam Constitutionem fideliter refert per extensum, inter alios Rodericus *tom. 3. suarum qq. regul. q. 54. art. 5. ad finem*.

46 Sequitur alia Constitutio eiusdem Pontificis Clémentis Octaui, † qua declarat validas, atque legitimas esse professiones emissas à Regularibus contra tenorem alterius Constitutionis Sixti V. de qua fit mentio in hac eadem, & in illa superius adducta Gregorij XIV. dummodo adsint alia substantialia necessario requisita de iure communi ad validitatem professionis, tenoris sequentis.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

IN suprema Ecclesiæ Catholicæ specula, meritis licet imparibus, Diuina prouidentia disponente, constituti, omnibus incommodis, quæ in eadem Ecclesia, non sine fidelium animarum periculo, & detrimento oriri possunt, ob variam, & sinistram Cõstitutionum Romanorum Pontificum Prædecesso-

rum

rum nostrorum, quas iustis de causis ediderunt, interpretationem pro nostri Pastoralis officij munere conamur prouidere, prout in Domino salubriter conspicimus expedire. Cum igitur fel. rec. Sixtus Papa V. Prædecessor noster, ad integritatem, & candorem in Regularibus, & Religiosis Ordinibus in Ecclesia sancta institutis retinendum, & conseruandum, quadam sua, quæ incipit, *Cum de omnibus Ecclesiasticis ordinibus*, sub Datum sexto Kalendas Decembris, Pontificatus sui anno tertio: nonnulla circa modum, formam, & qualitates admittendi Religiosos ad quosuis Regulares ordines decreuerit; & deinde alia simili, quæ incipit: *Ad Romanum spectat Pontificem*, sub Dat. 12. Kalend. Nouemb. Pontificatus sui anno tertio, quædam dubia super dicta priori Constitutione exorta declarauerit; & præterea piæ memoriæ Gregorius Papa Decimusquartus etiam Prædecessor noster, alia sua perpetuò valituris Constitutionibus, quæ incipit. *Circumspecta Romani Pontificis prouidentia*, sub Dat. Idibus Martij, Pontificatus sui anno primo, respectiuè editis, Constitutiones Sixti Prædecessoris supradictas, quoad illegitimos moderatus fuerit, prout in eisdem Constitutionibus plenius continetur: Tamen quia longo vsu, & experientia compertum est, ex nimia facilitate, & multitudine casuum, in quibus professio à suscipientibus habitũ alicuius Regularis Ordinis, à dicto Sixto Prædecessore nulla declaratur, multos hac occasione arrepta fraudulenter petijsse, & in dies petere, vt professio, quam in aliquo Regulari Ordine emiserunt, nulla declaretur, ex quo nonnulli eorum Regulares Ordines, & instituta sub hoc prætextu deseruerunt, & idcirco plerisque in locis maxima incommoda, & scandala exorta fuerunt. Nos ea scandala, & incommoda, quantũ in Domino possumus remouere, & ne in posterum alia eiusmodi, hac de causa oriantur, opportuna ratione prouidere cupientes, singularum Constitutionum prædictarum tenores præsentibus pro expressis habentes, matura super his cum Venerabilibus Fratribus nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus super negocijs Episcoporum, & Regularium deputatis, consultatione præhabita: ex illorum sententia, & voto Constitutiones prædictas Sixti Prędecessoris, quoad eam partem, per quam eorum, qui formam in eisdem Constitutionibus pręscriptam de cetero non seruauerint, & quoad alios etiam casus ibidem expressos, in quibus receptorũ in quibuscunque etiam Mendicantium Ordinibus professio nulla declaratur, ad terminos iuris, & sacrorum Canonum perindè, ac si prædictæ Constitutiones in illa parte editæ non fuissent, auctoritate Apostolica tenore præsentium reducimus. Ceterum pœnas contra Superiores quorumcunque Ordinum, etiam Mendicantium, huiusmodi, qui in admittendis Regularibus ad habitum, & professionem earundem Constitutionum formam non seruauerint, aut aliter quouis modo contrafecerint, in ipsis Constitutionibus inflictas, saluas esse volumus, & statuimus; sicque & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque Iudices Ordinarios, & Delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super his à quoquã quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, pariter decernimus. Non obstantibus præfatis Constitutio-

nibus, ceterisque in contrarium facientibus quibuscunque. Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides in iudicio, & extra habeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Rom. apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die secunda Aprilis 1602. Pontificatus nostri anno vndecimo.

M. Vestrius Barbianus.

Cauti sint itaque Superiores Religionum circa receptiones ad habitum, & professionem, memores quòd præter culpam luent etiam pœnas taxatas contra receptores, nisi seruauerint formam, & conditiones, de quibus latius in Bulla, siue Constitutione Sixti V. edita contra illegitimos, criminosos, debitis, & ratiocinijs obnoxios, ad aliquam Religionem transire volentes, & pariter aduersus Regulares absque debita Superiorum suorum licentia de Prouincia ad Prouinciam transmigrantes, cuius initium est. *Cum de omnibus*. Dat. Romæ apud sanctum Petrum 1587.6. Kalen. Decemb. Pontificatus sui anno tertio. Quas pœnas confirmauit in alia sua Constitutione super dubijs in priori constitutione emergentibus, cuius initium est: *Ad Romanum spectat*. Dat. Romæ in Monte Quirinali 1588.12. Kal. Nouemb. Pontificatus sui anno quarto. Quars pœnas in dictis Constitutionibus expressas non modificauit, neque diminuit, sed in suo esse, & robore reliquit Gregorius XIV. in Bulla suæ moderationis, de qua supra, & Clemens VIII. in hac sua vltima Constitutione, vti videre est §. *Ceterum pœnas contra Superiores, &c.* præseruat. Reductio igitur Bullæ Sixti V. respicit tantum, at solùm nullitatem professionis, in quo reducitur ad terminos iuris; alijs contentis in illa in suo robore permanentibus, maximè pœnis contra receptores statutis.

Vt igitur ritè, ac rectè fiant Regularium receptiones ad habitum, & professionem absque dictarum pœnarum incursione, optimũ erit imò necessarium, ad receptionem habitus neminem admittere absque literis testimonialibus, de quibus infra immediatè ad minus.

Exemplar literarum Testimonialium, quæ fieri debent pro recipiendis ad habitum, & professionem, & in aliquo Conuentu principaliori, vbi sunt Patres ad hoc deputati, approbandorum ad hoc, per Capitulum Prouinciale deputandi, quique illas subscribere debent. ad præscriptum Bullarum, de quibus immediatè.

Formula.

47 *Nos N. Vicarius Generalis Reuerendissimi Domini Episcopi N. Vniuersis, & singulis præsentes inspecturis, attestamur, & fidem facimus, sicut ex fide dignorum testium in Officio nostro cum iuramento examinatorum legitima depositione nobis innotuit N. de N. fuisse, & esse filium legitimum, & naturalem D. N. de N. & Dominæ N. de N. eius vxoris, ex eorum legitimo matrimonio de anno tali natum, ipsumque nulla homicidia, furta, latrocinia, & id genus alia, nec maiora crimina vnquam commisisse, nec pro eis inquisitum, carceratum, vel bannitum fuisse, ære alieno grauatum, aut reddendæ rationis de aliqua administratione alicui obnoxium non existere, sed zelo deuotionis accensum, & non aliqua humana ratione ductum,*

ductum, cupere Religionem ingredi, neque parentes sua ope, & subsidio indigentes relinquere. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Ita est N. Vicarius, &c. manu propria.

Quod si simplex Notarius fidem prædictam faciet, apponendum erit quoque testimonium suæ legalitatis, prout de more.

Nedum itaque propter grauitatem negocij, & ad obseruantiam eorum, quæ præcipiuntur in prædictis Bullis, & Constitutionibus Apostolicis ante receptionem ad habitum, & professionem omni diligenti cautela procedendum est; verum etiam ad euitandas lites, & ad impediendas oppositiones, quæ in dies oriuntur, aliquando etiam ex hominum malitia, modò contra male receptos, modò etiam, & aliquando vehementius contra receptores: qui si in rei veritate non seruauerint seruanda, non effugient rigorem pœnarum, de quibus in dictis Constitutionibus, & Decretis. Quæ omnia nouissimè innouata fuere ex vi Confirmationis Pauli V. & S.D.N. Vrbani Papæ VIII. quam ediderunt ad Decreta Clementis VIII. circa admissionem Nouitiorum, in quibus innouantur, & augentur pœnæ, de quibus supra contra Receptores.

Io. Baptista Scortia in suis epitomis in selectas Summorum Pontificũ Constitutiones, epit. 144. & 145. theorem. 372. §. *porrò*, inquit: *Male existimauit Sorbus in Compend. Priuileg. Mendicant. verb. Nouitius, notab. 4. §. 4. vetari recipi in Relig. minorem sexdecim annis. Pontifex enim* (idest Sixtus V.) *solum statuit minorem sexdecim annis non esse admittendum nisi præuia informatione, vt rectè etiã notauit Sanchez, lib. 4. in decalog. cap. 18. in fine*. quod etiam colligitur, imò clarè habetur in eadem Bulla Sixti V. *cum de omnibus*. quam edidit anno 1587. quam postea modificauit, declarauitque Gregorius XIV. & Clemens VIII. modo iam explicato.

Inter quamplura Priuilegia Ordini Prædicatorum concessa à fel. rec. Pij V. & Clementis Octaui, illud est de solemni Processione facienda per Fratres dicti Ordinis, Dominica infra Octauam Festiuitatis sanctissimi Sacramenti; cuius exemplar dignis de causis hic inserendum curaui.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

DVdum fel. record. Pius Papa V. Prædecessor noster, certis, ijsque pijs causis adductus, perpetuo concessit professoribus Ordinis Fratrum Prædicatorum, quòd in quibusuis Ciuitatibus, Terris, Villis, locis, aut Castris, in quibus soliti fuerant facere Processionem sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti, soli in prima Dominica infra Octauam Festi sanctissimi Corporis Christi, singulis annis illam facere, & celebrare possent & deberent; ac omnibus Fratribus, & Presbyteris aliarũ Religionum, ne dicto tempore, & hora similes Processiones, aut Festa celebrare, aut in ea cum professoribus prædictis concurrere auderent, perpetuo inhibuit. Et vt Christi fideles maiori cum deuotione, ac in numero copioso ad dictam Processionem concurrerent, omnibus, & singulis vtriusque sexus Christifidelibus dictæ Processioni interessentibus, siue ante, vel post prandium fieret, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem clargitus est; prout in literis dicti Prædecessoris

in forma Breuis die 20. Iunij Anno Domini M. D. LXXI. Pontificatus sui Anno sexto, confectis plenius continetur. Cum autem credatur quod dictus Prædecessor prædictam gratiam concesserit tam tunc fabricatis, quam quæ in posterum in quibusuis Orbis partibus fabricarentur dicti Ordinis Domibus, ac Priores & Fratres nouarum Domorum dicti Ordinis postea fabricatarum, posse iuxta tenorem dictarum literarum, celebrare Processionem prima Dominica infra octauam Corporis Christi, huiusmodi, & Christi fideles dictis Processionibus interessentes, ac vere pœnitentes & confessos, aut tempore debito firmum confitendi propositum habentes, Indulgentiam plenariam prædictam consequi, ac inhibitionem, aliaque in dictis literis contenta ad eos se extendere. Nihilominus pro parte eorumdem Fratrum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus omnem in præmissis dubitandi materiam, amputare de benignitate Apostolica dignaremur. Nos dictarum literarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, literas prædictas cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis, & Decretis, ac inhibitionibus, ad omnes & singulos dicti Ordinis Domos in quibuscunque Ciuitatibus, Terris, Villis, locis & Castris, post datam ipsarum literarum fabricatis, & in posterum fabricandis, Apostolica auctoritate tenore præsentium extendimus & ampliamus. ita vt Priores, & Fratres Domorum dicti Ordinis post datam literarum prædictarum fabricatarum, & in posterum, in quibuscunque mundi partibus fabricandarum, Processionem eiusdem sanctiss. Eucharistiæ Sacramenti per vicos & plateas ac loca, ab eis electa, & semel tantum eligenda in prima Dominica infra octauã festi sanctissimi Corporis Christi, singulis annis soli absque vllo prorsus impedimento, per quoscumque quauis auctoritate fungentes, illato & inferendo celebrare possint & debeant. Inhibentes omnibus Fratribus, & presbyteris aliarum Religionum, ne dicto tempore & hora similes processiones aut festa celebrare, aut in ea cum Fratribus Prædicatoribus prædictis concurrere audeant; nec non omnibus & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus vere pœnitentibus & confessis, seu statutis ad id temporibus firmum confitendi propositum habentibus, qui Processionibus dicti sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti per Priores, & Fratres dictarum Domorum postea erectarum, & in futurum erigendarum, prima Dominica infra octauam dicti festi celebrandis huiusmodi deuote interfuerint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem auctoritate & tenore præmissis elargimur. Non obstantibus quibusuis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscunque. Ceterum, quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca vbi necesse fuerit deferri, volumus & dicta auctoritate decernimus quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 8. Martij 1592. Pontificatus nostri Anno primo.

Marcellus Vestrius Barbianus.

Romæ, Apud impressorem Cameralem, & Bononiæ apud Ioannis Rossij 1605.
Superiorum Permissu.

Die

Die quartadecima Nouembris 1615.

Sacra congregatio Rituum audita relatione Illustrissimi, & Reuerendissimi DD. Cardinalis de Monte, coram quo de mandato eiusdem sacræ Congregationis Rituum deducta fuerant voce & scripto, iura & rationes Fratrum Prædicatorum Ciuitatis Pisaurensis prætendentium posse virtute literarum Clementis Octaui, de quibus supra, ampliare viam, ab illis alias electam, pro Processione sanctissimi Sacramenti, facienda Dominica infra octauam Corporis Christi; eadem sacra Congregatio audita relatione vt supra, iuxta formam literarum fel. record. Papæ Clementis Octaui, in quibus expressè dicitur quod Fratres Dominicani possint dictam Processionem sanctissimi Sacramenti facere per vicos, plateas, & loca, ab eis electa, & semel tantum eligenda: Declarauit dictos Fratres Dominicanos in dicta eorum Processione, quam in Ciuitate Pisauri facere solent, Dominica infra octauam festiuitatis sanctissimi Corporis Christi, debere incedere per eandem viam, per quam processionaliter prima vice incesserunt, quando dictam Processionem facere inceperunt. Ita censuit & declarauit, & in dicta Ciuitate Pisauri obseruari mandauit in futurum.

A. Maria Episcopus Ostiensis Cardin. Gallus.

Loco † sigilli.

IP. Mucantius Secretarius.

Eadē sacra Congregatio Rituum respōdit Archiepiscopo Brundisij 1624. vt manuteneret in sua possessione Fratres Prædicatores suæ diæcesis, circa processionem sanctissimi Sacramenti, per ipsos faciendam Dominica infra octauam Corporis Christi.

Bulla reductionis Gregorij XIII. circa Priuilegia Mendicantibus olim concessa.

48 In tanta rerum, † & negotiorum mole, qua Romanus Pontifex ex omnibus mundi partibus assiduè premitur, vix vitari potest ne aliqua interdum exiliant, quibus postea recognitis necesse est moderationis remedium adhibere. Cùm itaque fel. record. Pius Papa V. Prædecessor noster, auditis grauaminibus, quæ Fratribus Ordinum Mendicantium ab Ordinarijs locorum, & Parochialium ecclesiarum Rectoribus multis inferri dicebantur super sacris Concionibus, & lectionibus habendis, Confessionibus audiendis, pœnitentijs iniungendis, Fratribus ad Ordines promouendis, celebratione Missarum, cura animarum, Sacramentorum administratione, sepulturis, quarta funeralium, Legatis, donationibus, eleemosynis, collectionibus, alijsque huiusmodi iuribus, nec non decimis, & diuersis oneribus; ac etiam super statu, & regimine sanctimonialium ipsis Fratribus subiectarum, formatione Processuum, censurarum publicatione, Processionibus præcedētia, locorum acquisitione, ceterisque alijs rebus tunc expresis; multa per quasdam suas literas pro dictis Fratribus non modo statuerit, sed & quæ iam in Concilio Tridentino decreta fuerant ad hæc pertinentia declarauerit, multaque præterea priuilegia eisdem decimo septimo Kalendas Iunij Pontificatus sui anno secundo, & deinde ea omnia diuersis alijs Ordinibus,

bus, & Congregationibus Regularium non Mendicantium, etiam per modum communionis concesserit. Postea per quandam suam Constitutionem de Vicarijs perpetuis in Parochialibus ecclesijs vnitis per Ordinarios locorum instituendis, & portione illarum Vicarijs assignanda editam, alia super Constitutione Fratrum eorundem ad exercitium curę animarum in eis Parochialibus ecclesijs, quæ domibus & locis suis vnita sunt decreuerit: Demum quod animaduerso, quod ea omnia multis dubitationibus inuoluta, magnisque difficultatibus obstracta, multas magnasque dissensiones, altercationes, & lites inter prædictos locorum Ordinarios, & Fratrum ipsorum Ordines, non sine graui diuini cultus, & animarum detrimento, ac populorum scandalo concitauerant, contra ac ipse sperabat, & præter suam expectationem; vt qui interdum conquererentur multa aliter, alioque sensu à se prolata fuisse, quam literis expressa essent. Cupiens his mederi incommodis, primum illa omnia quæ regularibus aliorum Ordinum quam Mendicantium communicauerat, & secundum præmissa concesserat, motu proprio restrinxerit: deinde plenius prouidere volens, prioribus literis à se, quo ad ipsos Mēdicantes magna in parte moderatis, & omnes & quascunque alias literas, quæ de alijs Ordinibus, & Congregationibus extra Mendicantium Ordines de obseruantia nuncupatos emanauerant, omnino aboleuerit; causas omnes iam de his etiam in Romana Curia pendentes ad se aduocando, lites extinguendo, ac formatos super illis processus, latasque sententias annullando, quemadmodum alijs suis literis in registro proximè compertis, nunquam tamen publicatis, plenius continetur. Postremo circa Confessariorum Regularium etiam Mendicantium approbationem, iuxta Concilij prædicti Decretum faciendam, etiam Lectores in Theologia graduatos, & certos alias tunc expressos comprehendi debere declarauerit. Nos hac tanta varietate cognita, quæ etiā ex multiplici literarum, & Constitutionum editione procedit, pręsentibus & futuris discriminibus occurrere volentes: de nobis attributæ potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus, prædictis & alijs omnibus literis & Cōstitutionibus, quæ ab eodem Prædecessore eisdem de rebus pro quorumcunque Regularium etiam Mendicantiū Ordinibus, & Congregationibus quomodolibet emanarunt; ac omnibus & quibuscumque in eis contentis deinceps dispositionem atque decisionem pro subiecta materia futuram esse, quæ siue ex iure veteri, siue ex sacris Concilij Decretis, siue alias legitime ante dictarum literarum & Constitutionum editionem erat, & si ipsæ non emanassent, futura fuisset; ad quam dispositionem, & decisionē, suumque pristinum & integrum statum, ac terminum illa omnia reducimus, quin etiam tollimus & abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, nec non prohibitiones, declarationes, mandata & quæcunque alia ipsis literis & Constitutionibus apposita, & alias eorum occasione, vel causa factis, his nostris Statuto, Ordinationi, & reductioni aduersantia, quibuscunque illa sint concepta formulis ac præseruationibus, declarationibus, modificationibus, restitutionibus, mentis attestationibus, derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacissimis, & inuiolabilibus clausulis, etiam motu & potestatis plenitudine similibus, & ex certa scientia, etiam pro conseruatione status regularis, & ex quibuscunque alijs vrgentissimis causis quotiescunque roborata. Decernentes illa omnia pro

nullis

nullis & infectis haberi, omnesque supradictas illarum vsu,cõmodo & effectu carere;ac omnes lites,controuersias,quæ coram quibusuis iudicibus siue ordinarijs, siue Commissarijs,etiam causarum Palatij Apostolici Auditoribus, & Sanctæ Romanę Ecclesiæ Cardinalibus,etiã de latere Legatis, prædictarum literarũ & Constitutionum occasione super pręmissis iam motæ sunt, nec dum decisæ aut finitæ, vel etiã quæ tam decisæ sunt, si modo tractum habeant successiuum, easque rursus & inter quoscunque excitari in posterum contingat, secundum prædictam dispositionem,nec aliter decidendas; futura vero dubia & difficultates quandocunque,& vbicunque oriẽtur, ad nos,& Sedem Apostolicã vbi, & cetera,quę ad Decreta dicti Cõcilij pertinent,quotidie declarantur,omnino referenda esse; nec non irritum & inane quicquid secus super his per quoscunque scienter vel ignoranter contigerit attentari, mandamus, &c. Non obstantibus, &c. Datum Romæ, &c. Anno Incarnationis Dominicæ 1572. Kalen. Martij Pontificatus nostri anno primo.

Stephanus Quaranta in Summa Bullarij, *tit. Priuilegia Regularium, fol. mihi* 540. præsertim verba faciens de Bulla Gregorij Tertijdecimi; post multa, inquit: *Cetera ergo priuilegia non aduersantia remanent, vt clarè etiam patet ex dispositione dicti Concilij, sess. 25. de Regularibus; cap. 20. in fine ibi (in ceteris omnibus præfatorum ordinum priuilegia & facultates,quæ ipsorum personas,loca, & iura concernunt, firma sint, & illæsa) vt per Emmanuel. Roder. in tom. 1. quæst. Regul. q.8. & per Io. Bapt. Confect. in dicto Summario priuilegiorum, tit. 3. cap. 4. vbi de Regularium priuilegiorum confirmatione, & validitate, fol. 56. qui etiam tractant An Regularium priuilegia per non vsum, seu contrarium vsum, aut per præscriptionem tollantur; quæ clausula est clarior illa Gregorij Tertijdecimi confirmantis dicta priuilegia, quatenus sint in vsu, & sacris Canonibus, & Decretis sacri Concilij Tridentini non aduersentur, sub die 21. Aprilis, fol. 1234. incipit: Benigna.*

Eadem docet post recensitam prædictam Bullam Gregorij Tertijdecimi, Sorbus in suo Compendio Priuilegior. *verb. Priuilegia Fratrum, fol. mihi* 329. vbi explicans illas clausulas solitas apponi in Confirmatione Priuilegiorum regularium, quas apposuit Clemens VIII. & pariter Vrbanus VIII. in Confirmatione priuilegiorum Ordinis Prædicatorum, quam concessit hoc anno 1625. & in alijs Cõfirmationibus alio-
49 rum Ordinum, videlicet † *Dummodo sint in vsu, & sacris canonibus, & Decretis Concilij Tridentini non aduersentur*, inquit. *Non est intelligendum (vt quidam malè opinari videntur) de sacris canonibus summorum Pontificum in Decretis & Decretalibus contentis; sed de sacris canonibus, & Decretis Concil. Trid. cùm clare pateat Concilium ipsum & canonibus, & Decretis constare; & illud operatur, illa copula (&) coniungendo canones cum Decretis Concil. Trident. Adeò vt malè sentire mihi videantur, qui aiunt sub illa particula (canonibus) intelligi Decreta & Decretalia summorum Pontificum, & sub illa alia (Decretis Concil. Trident.) ea quæ sunt in eodem Concil. Trident. & quod proinde nulla aut paucissima remanerent Mendicantibus Priuilegia: & ita esset equidem, si hæc illorum valeret opinio. Sed quantum sit hoc absurdissimum, & à mente, & à verbis supradictorum summorum Pontificum alienissimum, quis mente compos non videt? vt etiam probaui infra post finem huius Compendij in Bulla prima f. 2. ibi Annotatio Capuccini: Dixissent enim, si vellent intelligi de Decretis, & Decretalibus, quatenus sint in vsu, & sacris Canonibus*

Sum-

Summorum Pontificum, & Decretis sacri Concilij Tridentini non aduersentur. Et hoc corroboratur etiam ex verbis ipsius Gregorij XIV. in Bulla Ministrorum infirmorum appositis, supra relatis; nullam enim prorsus ibi de summorum Pontificum Decretis, & Decretalibus facere mentionem potest colligi; sed tantum de Decretis sacri Concil. Trident. vt cuilibet intuenti patet. Hæc ille.

Et in Compendio Bullarij nouissimè Romæ impresso ad Bullam Gregorij Tertijdecimi de qua supra, auctor animaduertit, *Schol.* 1. & si reductio fiat de omnibus Pij V. Constitutionibus statum regularium concernentibus, nõ comprehendi tamen restictionem omnium Priuilegiorum Regularium; sed per illa verba, *De eisdem rebus editas*, moderatur eadem restrictio, vt non possit nec debeat extendi ad multa Priuilegia antea concessa, de quibus Pius V. non egit in suis Constitutionibus, in Bulla Gregorij XIII. indicatis; vbi exemplificat de indulto exemptionis à gabellis, contributionibus, onereque hospitandi milites, & similibus, quæ adhuc sunt in suo robore: & pro eadem sententia citat Stefanum Quarantam in annotationibus ad eandem Bullam Gregorij XIII. addens, *Et clarè patet ex lectura textus*, hoc est ex lectura textus Bullæ eiusdem Gregorij, de qua supra.

Priuilegia etenim, Regularium robur & confirmationem successiuè, & continuè susceperunt ex frequenti, & reiterata Cofirmatione eorumdem, à tempore scilicet Alexandri Papæ IV. & successorum, vsque ad hæc tempora sanctissimi D. N. Vrbani Papæ Octaui, quẽ Deus Optimus Maximus diu incolumem conseruare dignetur, pro gloria, & felici regimine vniuersalis Ecclesiæ: quemadmodum de omnibus alijs summis Ponrificibus, Alexandro IV. Clemente IV. Eugenio IV. Sixto IV. Iulio II. Leone X. Clemente VII. Iulio III. Paulo IV. Pio IV. Pio V. Gregor. XIII. Sixto V. Clemente VIII. & Paulo V. fusius differit Miranda in suo Manuali Prælator. Regular. *tom.* 2. *q.* 42. *art.* 1. fere per tot.

Continuando sermonem de restrictione, siue moderatione, vel suspensione, aut reuocatione Priuilegiorum Regularium, referre statui ad extensum Decretum sacræ Congregationis Concilij circa facultatem concedendam regularibus pro alienandis eorum bonis.

DECRETVM

Sacræ Congregationis Concilij Sanctissimi D. N. Vrbani Papæ Octaui iussu editum.

De rebus Regularium non alienandis.

50 SAcra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, rerum experimento edocta, quantum Religiones accipiant detrimenti ex bonorum immobilium, & pretiosorum mobilium distractionibus, quas crebrò faciunt Regulares; Apostolicis priuilegijs innixi, ac proindè operæpretium putans, illorum facilitatem aliqua ratione compescere: speciali Sanctissimi D. N. iussu, Generalibus, & Prouincialibus Capitulis, vel Congregationibus, Abbatibus, Generalibus, & quibuscunque alijs Superioribus Regularibus, cuiusuis Ordinis, Congregationis, Societatis, vel instituti, intra fines Europæ existentibus, omnium rerum, & bonorum immobilium, ac pretiosorum mobilium alienationem, omneque pactum, per quod ipsorum dominium transfertur, census perpetuos, seu vitalitios, hypotecam, locationem, & conductionem

vltra

ultra triennium, concessionem in feudum, vel emphyteusim, præterquam in casibus à iure permissis, fieri perpetuo prohibet, atque interdicit, absque ipsius Congregationis Concilij expressa licentia in scriptis, & gratis concedenda; sub pœna priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebunt, vocisque actiuæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa imposterum obtinenda, quam ipso facto absque alia declaratione incurrant; sublata etiam Generali, & Protectori illam moderandi, aut relaxandi facultate; pœnis nihilominus Apostolicarum Constitut. & præsertim fel. rec. Pauli II. quæ incipit: Ambitiosæ, *in suo robore permansuris. Alienationes verò, pacta, census, hypothecas, locationes, conductiones, & concessiones quascunque contra huiusmodi prohibitionem faciendas, Sanctitatis Suæ auctoritate, ipso iure nullas, atque irritas decernit. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis in fauorem quarumcunque personarum, atque Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam S. Io. Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiusuis alterius instituti, etiam necessario, & in indiuiduo exprimendi, Monasteriorum, Conuentuum, Collegiorum, Domorum, ac locorum Regularium quorumcunque; necnon illorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, & priuilegijs sub quibuscunque tenoribus, & formis, & cum quibusuis, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus Decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis, concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, ac formis specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, & aliqua alia exquisita forma seruanda esset; tenores huiusmodi præsentibus pro expressis habentes, quibus, quoad ea, quæ præsenti Decreto, ac prohibitioni aduersantur, illis alias in suo robore permansuris, specialiter, & expressè, Sanctitatis Suæ auctoritate, derogat; ceterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ die 7. Septembris 1624.*

Cosmus Card. de Torres.

Locus † sigilli.

Prosper Fagnanus S. Congr. Secr.

Die 16. Septembris 1624. supradictum Decretum affixum, & publicatum fuit in acie Campi Floræ, & alijs locis solitis Vrbis, per me Ioannem Radica Sanctiss. D. N. Papæ Curs.

Brandimartes Latinus pro D. Mag. Curs.

Romæ, Ex Typographia Reu. Cam. Apostolicæ. 1624.

Pariter hodie licentia alienandi bona regularium, qui antea habebant priuilegium illis concessum principaliter, & singulariter, inter quos connumerantur Fratres Ordinis Prædicatorum, ex Bulla Leonis X. *Pro Pastorali officio.* sub Datum Romæ die 15. Iunij 1514. Pontificatui sui anno secundo; & ex alia Bulla Clementis VII. *Exponi nobis*, die 25. Februarij 1531. Pontificatus sui anno octauo; extant quoque Decreta sacræ Congregationis Episcoporum, & Regularium quibus coarctantur, & limitantur Priuilegia regularium circa absolutionem à censuris seu à casibus reseruatis, de quibus superius ad finem Puncti secundi huius capitis sermo habitus est; ideo exemplaria eorumdem

per extensum hic etiam apponere volui, vt sciant cuncti regulares per vniuersam Italiam extra Vrbem degentes (vt verbis vtar eorumdem Decretorum quemadmodum est videre ad exordiũ) quam auctoritatem habeant vel non habeant, & vt rite ac valide conferre possint vt decet absolutionem Sacramentalem pœnitentibus, quibusuè deneganda sit.

DECRETA,

& Declaratio,

Super absolutione à censuris, seu à casibus reseruatis.

51 EDITVM fuit aliàs à Sacra Congregatione S.R.E. Cardinaliũ, negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, Decretum super absolutione à casibus reseruatis, eius qui sequitur tenoris.

SACRA Congregatio S.R.E. Cardinalium, negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, iustis & grauibus casibus id exigentibus, ac de Sanctissimi D.N. CLEMENTIS PP. VIII. speciali mandato, viuæ vocis oraculo desuper habito, Sacerdotibus omnibus tam secularibus, quàm Regularibus per vniuersam Italiam extra Vrbem degentibus, ad confessiones audiendas probatis, quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, Militiarum, aut Congregationum, etiam Societatis IESV, & generaliter quarumcunque aliarum, quouis nomine nuncupentur, iubet, & præcipit; ne quis eorum sub prætextu priuilegiorum, indultorum, aut facultatum generaliter, vel specificè scripto, aut viua vocis oraculo, vel per communicationem à Sede Apostolica, vel eius auctoritate eorum Ordinibus, Congregationibus, Collegijs, vel Societatibus, aut Archiconfraternitatibus secularium, aut singularibus personis, seu alias quomodocunque sub quibusuis tenoribus, formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, ad cuiusuis etiam Imperatoris, Regum, aut aliorum Principum instantiam concessarum, seu confirmatarum, alicui cuiusuis status, gradus, & conditionis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quàm secularis, etiam Regiæ, vel Imperialis, ab vllo ex casibus clarè vel dubiè in Bulla die Cœnæ Domini legi solita, contentis, vel alijs quomodocunque Sedi Apostolicæ reseruatis, aut in futurum per Sanctitatem suam, eiusuè Successores pro tempore, in eadem Bulla, vel aliter reseruandis, nec etiam à Casibus, quos Ordinarij locorum hactenus reseruarunt, vel in posterum sibi reseruabunt, nullo casu etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi mortis articulo, seu cum noua, & speciali Sanctitatis suæ, aut Successorum suorum, vel Ordinariorum, quo ad Casus ab ipsis tantum reseruatos, respectiuè, impetrata in scriptis licentia, Ordinarijs locorum exhibenda, absolutionis beneficium de cætero impendere audeat, vel præsumat: sed cum opus fuerit, pænitentes ad Superiores, legitimosque Iudices suos accedere consulant; sub pœna contrafacientibus tam regularibus, quàm secularibus, excommunicationis, priuationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, inhabilitatis item audiendi confessiones, & ad quæcunque officia, prælaturas, beneficia in posterum obtinenda, ipso facto, absque vlla alia declaratione incurrenda: Super quibus à nemine, nisi à Romano Pontifice habilitatio, dispensatione, aut absolutio, præterquam in mortis articulo, possit impartiri: Sanctitas enim sua (quatenus opus sit) facultates, & concessiones ipsas in hac parte vti cassas, & irritas haberi de cætero voluit, & vult, non obstantibus quibuscunque.

Præterea nouerint pœnitentes, absolutionem,

nem, si quam obtinebunt contra huiusmodi prohibitionem, esse nullam, nullius que roboris, & momenti.

Et ne locorum Ordinarij, quibus ius hoc reseruandorum casuum competit, plurium, quàm opus sit, reseruatione, subditis, aut Confessarijs in animarum salute procuranda cooperatoribus sint onerosi, monentur omnes, vt paucos, eosque tantum, quos ad Christianam disciplinam retinendam, animarumque sibi creditarum salutem, pro cuiusuis Diœcesis statu, & qualitate necessariò reseruandos esse iudicauerint, reseruent. In quorum fidem, &c. Dat. Romæ die nona Mensis Ianuarij Anni M. D C I.

Cum autem dubia quædam ac difficultates circa eiusdem Decreti interpretationem atque obseruationem emersissent, eadem Congregatio, ne vllus deinceps obscuritati, scrupulo, ambiguitatiuè locus relinquatur, & vt clarius appareat, in quibus casibus vigore eiusdem Decreti reseruatis, intelligatur prohibita absolutio, speciali mandato eiusdem S. D. N. CLEMENTIS PP. VIII. similiter viuæ vocis oraculo super ea re habito, ipsum Decretum ita moderatur, ac declarat, videlicet sub eiusdem prohibitione illos tantum in posterum comprehendi casus, qui Bulla die Cœnæ Domini legi consueta continentur. Ac præterea: Violationis immunitatis Ecclesiasticæ in terminis Constitutionis fel. rec. Gregorij XIII. quæ incipit: Cùm aliàs nonnulli: Violationis clausuræ Monialium ad malum finem: Prouocantium & pugnantium in duello, iuxta Decretum Sacri Concilij Tridentini, & Constitutionem fel. rec. Gregorij Papæ XIII. incipientem: Ad tollendum: Inijcientium violentas manus in clericos, iuxta Canonem, Si quis suadente, &c. 17. q. 4. ac iuris dispositionem: Simoniæ realis scienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficialis. Item omnes casus, quos Ordinarij locorum sibi reseruarunt, vel in posterum reseruabunt. In quibus omnibus iam enumeratis casibus dumtaxat, & sublata etiam pœna inhabilitatis audiendi confessiones, eadem Sacra Congregatio vult, & mandat, dictum Decretum in sua firmitate & pristino robore permanere: Ac præterea declarat eos quidem Sacerdotes, tam seculares, quàm Regulares, qui aliquo ex priuilegijs, indultis, & facultatibus in supradicto Decreto expressis, suffulti fuerint, posse iuxta eorum priuilegia, indulta, & facultates, vsu ante idem Decretum receptas, & quæ sub alijs reuocationibus non comprehenduntur, tantum, & non alias absoluere à casibus in præsenti declaratione non comprehensis; alijs verò Sacerdotibus huiusmodi priuilegia non habentibus, nihil de nouo concedi. Sed ne locorum Ordinarij, ad quos casuum reseruatio spectar, ea in re modum excedant; eadem Sacra Congregatio illos rursus magnopere admonendos censet, vt non passim, sed cum id videbitur communi bono expedire, atrociorum tantum, & grauiorum criminum absolutionem sibi reseruent, quorum reseruatio ad Christianam disciplinam retinendam conferat in ædificationem, nó autem in destructionem cedat; ne alioquin Sacramenti Pœnitentiæ Ministrorum coarctata potestate Sanctæ Matris Ecclesiæ piæ menti contrarius effectus subsequatur. Prohibet etiam, ne sibi superflue reseruent casus in Bulla die Cœnæ Domini legi consueta contentos, neque alios Sedi Apostolicæ specialiter reseruatos. Facultatem verò & licentiam absoluendi à casibus reseruatis, quam in scriptis tantum concedi permittebatur, etiam sola viua voce concedi posse declarat. Ceterum ne quis Sacerdotum secularium, aut Regularium,

sub prætextu, quòd per primò dictum Decretum nõ fuerit sufficienter eorum specialibus priuilegijs derogatum, eidẽ Decreto, sic vt præfertur declarato, contrauenire audeat: Sanctitas sua Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis omnibus, in fauorem quorumcunque Ordinum seu institutorum Regularium, aut Sacerdotum tam secularium, quàm Regularium editis, nec non eorundem Ordinum, seu institutorum, ac etiam Ecclesiarum, & Monasteriorum, & aliorum secularium, seu Regularium locorum quorumcunque, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam Mari magno, seu Bulla aurea, aut alias nuncupatis, eisdem Ordinibus, seu institutis, ac etiam Ecclesijs, & Monasterijs, & secularibus, seu Regularibus locis, aut personis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus & alijs Decretis etiam Motuproprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habens; quoad ea, quæ præsentibus aduersantur, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogat: contrarijs quibuscunque non obstantibus. Romæ die 26. Nouem. 1602.

Alex. Card. Floren. Episc. Prænestin.

Hier. Agucchius Secret.

Aliud Decretum eiusdem Sacræ Congregationis de S. D. N. PAVLI PP. V. mandato editum.

QVoniam sacra Congregatio Cardinalium negocijs Episcoporum, ac Regularium præpositorum, nuper accepit, quamplures Regulares tantum facultatis, seu priuilegijs ab Apostolica Sede sibi concessum profiteri, vt etiam à casibus locorum Ordinarijs in eorum Diœcesibus reseruatis, absque alia ipsorum Ordinariorum licentia, pœnitentes absoluere minimè dubitent, nonnullosque alios in decreto prohibitionis absolutionis à casibus Sedi Apostolicæ, vel locorum Ordinarijs reseruatis die 9. Ianuarij 1601. fel. rec. Clementis Papæ VIII. iussu edito, nec non in declaratione illius eodem Clemente Pontifice iubente die 26. Nouembris 1602. promulgata, excommunicationes Sedi, vel Ordinarij prædictis reseruatas, minimè comprehensas asserere: vnde fit, vt metus, quo homines à peccando coercentur, absolutionis facilitate exolescat. Ideò sacra eadem Congregatio de S. D. N. Pauli Papæ V. speciali mandato, viuæ vocis oraculo desuper habito, decretum huiusmodi, illiusque declarationem, nec non censuras, & pœnas, in eisque contenta omnia, confirmanda, atque innouanda operæ precium duxit, prout per præsentes confirmat, atque innouat; ab omnibusque sacerdotibus tam secularibus, quàm regularibus quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, Militiarum Congregationum, aut cuiusuis alterius instituti, etiam necessario expri-

exprimendi, quouis nomine nuncupetur, inuiolabiliter obseruari; ac insuper vt nulli ex sacerdotibus prædictis, quibuscunque priuilegijs, indultis, & facultatibus suffulti, ab excommunicationibus, vel à casibus eisdem Ordinarijs, vel Sedi Apostolicæ reseruatis, tam ad forum contentiosum eorundem Ordinariorum deductis, quàm non deductis, præterquam in mortis articulo, absoluere audeant, vel præsumant, vel eorum aliquis audeat, vel præsumat, sub eisdem censuris, & pœnis eo ipso, & absque alia declaratione incurrendis, mandat, ac præcipit. Non obstantibus omnibus, quæ idem Clemens VIII. in Decreto, & declaratione huiusmodi voluit non obstare. Datum Romæ 7. Ianuarij Anni 1617.

Antonius Card. Saulius.

V. Theatinus Secretarius.

ROMAE, Ex Typographia Cameræ Apostolicæ. M.DC.XVII.

Post relata verba supradictorum Decretorum occurrit Considerandum illud quod animaduertit Quaranta titulo vel verbo, Casus reseruati fol. mihi 205.

52 *Postremo † animaduertendum id quod passim asseritur, scilicet per obitum Episcopi Casuum reseruationem cessare, intelligi debere de casibus, quos ipse Episcopus sibi reseruauerit, sicut communiter solent Episcopi vti his verbis, scilicet nobis reseruamus; quia cum sint lati ab homine, ipso sublato, & ipsi extinguuntur, secus vero de casibus à iure Episcopo reseruatis, de quibus per Syluest. in verb. Casus sub num. 3. quia tunc per eius mortem non expirant, & erit facienda absolutio à successore vel à Capitulo Sede Vacante succedente in eius iurisdictione. & illud idem affirmandum, quoties Casuum reseruatio esset facta ab Episcopo viuente, per modum statuti, seu perpetuæ Constitutionis, veluti decernendo quod absolutio ab eis fieri non possit nisi à nobis vel Episcopo, qui suo tempore fuerit; vel reseruando Curiæ seu Sedi Episcopali: tunc enim nõ expirat nisi fuerit facta reuocatio à successore vel à Capitulo Sede vacante, vt infra dicetur. ad quæ faciunt text. in cap. fin. de offic. legat. in cap. 28. statuto de const. in 6. & dicta per Nauar. in Man. cap. 27. nu. 12. & sub nu. 74.*

Alia multa pertinentia ad materiam Casuum reseruatorum conspiciat Lector *in practica Casuum reseruatorum*, Iacobi à Graffijs Monachi Casinensis, & Francisci à Coriolano, Seraphici Ordinis Capuccinorum, *in opere de Casibus reseruatis*, & pariter *in tractatu de Casibus reseruatis*, Ioannis Chapeauille Vicarij Leodiensis, & ab omnibus summistis, *verb. Absolutio*, siue *verb. Casuum reseruatio*, differitur de attinentibus ad eamdem materiam.

Summa Cap. XXI.

1 *Consuetudo legitima est quid facti, & consequenter probari debet.*
2 *Conditiones legitimæ consuetudinis quæ nam sint.*
3 *Consuetudo legitima, & rationabilis, quæ nam sit.*
4 *Causa inducens consuetudinem, debet esse vtilitas communis.*
5 *Consuetudo non potest probari per actus turbidos, &c.*
6 *Quando constet de Principis assensu in consuetudine, & nu. 14.*
6 *Consuetudo mala, & irrationabilis quæ dicatur.*
8 *Quando censendum sit à lege abrogari consuetudinem sibi contrariam, tam præteritam, quàm futuram, & nu. 11.*
9 *Clausula reuocationis, siue abrogationis, absolutè posita, cadit tantùm super factum præteritum, & præexistens.*

CAP. XXI.

De Consuetudine.

Punctum I.

OMissa multiplici diuisione huius nominis Consuetudo, in bonam, ac legitimam, siue in malam, vel reprobatam, seu irrationabilem; breuiter, ac ordinatè de consuetudine legitima, siue rationabili, vt distincta à præscriptione, à qua differt per sex differentias relatas ab Host. *verb. consuetudo*, & à Silu. *eodem verbo, num. 24.*

1 In primis † statuo Consuetudinem legitimam esse quid facti, vt habetur in *cap. 1. de constit. in 6.* & certum est illa, quæ sunt facti necessario probari debere, secundum dispositionem textus *in l. in bello, §. facta, ff. de capt. & post. lim. reuer.*

2 Conditiones † rectæ, ac legitimæ consuetudinis sunt, quæ sequuntur. Prima, vt sit introducta, atque legitimè præscripta, hoc est nunquam interrupta, spatio ad minus decem, aut viginti annorum, etiam si sit præter ius canonicum: si verò sit contra, requiritur tempus quadraginta annorum. *16. q. 4. c. penult. & vltimo.* & *cap. auditis*, cum alijs quamplurimis relatis à Valerio Reginaldo *in vol. 1. suæ prax. fori pœnitentialis, lib. 13. tit. 16. cap. 23. sect. 3. nu. 247.* Angelus quoque *verb. consuetudo, nu. 8.* innixus auctoritati Panor. tradit, quòd si Consuetudo sit contra ea, quæ reseruata sunt Principi, tàm iure Ciuili, quàm Canonico requirit tempus, de cuius initio non sit memoria; dummodo Princeps non consentiat Consuetudini.

Secunda conditio, vt verè, & realiter superuenerit noua causa, quæ sit rationabilis, ordinata scilicet ad bonum commune, siue vtilitatem reipublicæ, ob quam necessariò debuerit introduci.

Tertia. Vt sit in vsum maioris partis Populi, exclusis fœminis, furiosis, & infantibus: per maiorem partem Populi intelligendo duas ex tribus partibus. Panor. cum alijs citatis à Suarez *tract. de legib. lib. 7. cap. 9.* num. 14.

Quarta conditio, vt ortum habeat ex pluribus actibus publicè, & voluntariè factis à maiori parte Vniuersitatis, siue Populi, vel ab vno actu continuato habente effectum diuturnum.

Quapro-

Quapropter Doctores Theologi, ac vtriusque facultatis, meritò dicunt Con-
3 suetudinem legitimam † *esse ius quoddã, non tamen scriptum, frequentatis actibus constitutum, Principi notum, cui non repugnando consentit, quod pro lege suscipitur, habens conditiones legis benè posita, siue iusta legis*. Hostien. *in summa, tit. de consuet.* §. 1.

Hinc est quòd Consuetudo rationabilis, vt inquit Panor. *in cap. fin. de consuet.* est illa, quæ aliquo bono fine constituitur; vel secundum Anton. *in d. c. fin.* Consuetudo in tantum est rationabilis, in quantum participat de fine iuris, qui in Canonico est felicitas animæ; in Ciuili verò bonum publicum. Pro quo citat etiam Geminianum *in cap. licet de const. in 6.*

Idcò colligit Siluester *verb. consuetudo, num. 2.* Consuetudinem rationabilem debere esse conuenientem Religioni, disciplinæ, & saluti. Subdens, *Et si prædictis sit contraria, de se est irrationabilis, & seruari non debet*. Pro quo citat Gloss. D. Thomam, & alios Auctores: & *num. 7.* appellatione Consuetudinis intelligit eam, quæ tenet, & præscripta est, *ex cap. Cumana, de elect.*

4 Quapropter ratio, siue causa † inducens consuetudinem, secundum omnes Doctores esse debet vtilitas, siue bonum Communitatis, quemadmodum finis iustæ legis semper est vtilitas communis. S. Thom. 1. 2. *in corp.* & præcipuè *ad 2. argum.*

Supradicta autem debent esse probata concludenter per testes vniformes, &
5 idoneos. Vbi aduerte, quòd † consuetudo nequaquã probari potest per actus turbidos, vel controuersos, vel vario modo obseruatos. *ex decis. 65. p. 1. tom. 1. recentior. coram Illustriss. Card. Pamphilio, num. 13. & 16.*

Punctum II.

IN secundo puncto assignandæ sunt aliquæ Regulæ, quibus magis declarantur prædicta. Ante quas Regulas ponderandum est legem humanam aliquando abrogare, aliquando reprobare, aliquando prohibere, & aliquando resi-
6 stere Consuetudini. Insuper † nota, siue signum cognoscendi assensum, vel non assensum Principis, est, quando quis accusatus de consuetudine contraria legi, si seuerè puniatur, vel acriter reprehendatur, signum est non adesse assensum: si verò nec puniatur, nec reprehendatur, tunc signum est Principem, implicitè saltem præbere assensum circa introductam Consuetudinem.

7 Prima Regula est: Mala † Consuetudo non solum illa dicitur, quæ est contra legem Diuinam, vel naturalem, siue Ecclesiasticam libertatem; verũ etiam, quæ per se, & ratione obiecti non meretur nomen Consuetudinis, sed abusus, & corruptelæ: quando videlicet introducitur actibus malis de sua natura, vel prohibitis; ita vt per nullam humanam potestatem honestari possint; quæ vè apertè resistit optimo fini à lege intento, cui contrariatur, qui vt plurimum est vtilitas communis: dummodo ille finis adhuc perseueret, quemadmodum finis Regulæ, ac Statutorum vniuscuiusque instituti post confirmationem Apostolicam.

Secunda: Illa Consuetudo dicitur irrationabilis, quoties fuerit introducta per actus indecẽtes, manifestè inuoluentes in se periculum, vel incommodum in præiudicium boni publici, ac Vniuersitatis.

Tertia: Illa Consuetudo censetur irrationabilis, quæ nec ratione iuuatur, nec sacris congruit institutis, *ex cap. 1.*

de his, quæ fiunt à maiori parte Capituli; qui textus sumptus est ex Concil. Lateranen. sub Alexandro III. celebrato.

Quarta: Illa Consuetudo censetur irrationabilis, quoties moraliter dubitari potest rationabiliter de bonitate, siue malitia sui effectus ob illius inconstantiam, vel aliam similem conditionem perniciosam bono communi.

Contenta in prædictis, ac sequentibus Regulis colliguntur ex traditis à Summistis, *verb. consuetudo*, quæ ampliauit Suarez *tract. de legibus, lib. 7. cap. 6. à n. 3. vsque ad finem capitis.*

Quinta Regula: Abrogatio Consuetudinis non includit semper necessario reprobationem legis, cui contrariatur: nam abrogari potest lex, quia non placet Principi, non tamen infertur, ergo irrationabilis.

Sexta: Lex prohibens omnem Con-
8 suetudinem † sibi contrariam, non solum præteritam, verum etiam, & futuram tollit, siue impedit, vel præuenit. Ratio huius assignatur, quia prohibitio semper respicit actum futurum.

Septima: Quoties lex aliqua vtitur solo verbo, *reuocare*, tollit præteritam tantùm Consuetudinem.

Octaua: Quoties lex non solum reprobat, atque prohibet Consuetudinem sibi contrariam, verum etiam per expressa verba illam irrationabilem declarat, talis consuetudo dicitur iure reprobata: & si reprobet consuetudinem præteritam tanquam corruptelam, & irrationabilem, ex consequenti etiam videtur reprobare consuetudinem futuram, dummodo & illa easdem habeat conditiones, quas habet prima.

Nona: Lex denique abrogans solum, ac tantum consuetudinem in communi, tollit præteritam consuetudinem, nõ
9 futuram: nam † clausula reuocationis, vel abrogationis absolutè posita, secundum omnes, in proprietate sermonis considerata, cadit super præteritum factum, & consuetudinem iam præexistentem. Idem quoque dici potest, quotiescunque reuocat, vti per clausulam, *non obstante consuetudine in contrarium.* nisi alia addantur verba prohibentia consuetudinem futuram. Ratio est quia reuocatur propriè loquendo non futurum, sed præteritum, vel præexistens, ac resistens legi: Ideoque verba non sunt extendenda in materia odiosa. Et ita etiam declarat vsus; quando enim legislator amplius intendit, id declarat, atque statuit alijs verbis.

Supradictæ Regulæ, à quinta vsque ad nonam, inclusiue colliguntur ex Diuo Thoma, & Summistis vbi supra, quas ad formam propositionum reduxit, & auxit Suarez *vbi supra, cap. 7. per totum*, additis testimonijs Canonum, grauissimorum Doctorum, Theologorum, Canonistarum, atque Iuristarum.

Punctum III.

In tertio puncto assignantur effectus, quos iura rationabili consuetudini tribuunt, qui communiter ad numerum ternarium reducuntur; quo-
10 rum † primus est vt vim legis habeat. S. Tho. 1. 2. q. 97. art. 3. & expositores illius, *ibidem*.

Secundus est, legitimam atque debitè præscriptam Consuetudinem esse optimam legum interpretem. Omnes summistæ *verb. Consuetudo*, S. Thom. 1. 2. q. 97. art. 3. Sotus *de iustitia, & iure quæst. 7. art. 2.* Suarez *de legibus, lib. 7. cap. 8.*

Tertius est, quod supradicta Consuetudo abrogat legem, *ex cap. vlt. de consuet.* S. Thom. *vbi supra in corpore art. ad calcem.*

Pun-

Punctum IV.

IN quarto puncto adducendæ sunt sequentes cóclusiones decerptæ pro maiori parte ex Didaco Couarruuias, *tom. 2. var. resol. lib. 3. cap. 13. nu. 4. per totum*, vbi citat sacros Canones, Abbatem, Baldum, Romanum, Iasonem, Ancharanum, Dominicum, Innocentium, Francum, Bartolum, Aretinum, Tiraquellum, Felinum, Decium, Rochum Curti, Alex. & alios eximios Doctores, asserens esse doctrinam communem illam contentam in sequentibus conclusionibus, quod etiam multis argumentis probat.

11 Prima est: Quotiescunque lex † aliqua, vel statutum tollit consuetudinem in communi, sermo est de consuetudine præterita, non autem de futura.

Secunda: Quandocunque lex, vel statutum consuetudinem aliquam tanquam iniquam, & irrationabilem decernit, ac reprobat, tunc, & eo casu fit sermo tàm de præterita, quàm de futura consuetudine.

Tertia: Potest simpliciter loquendo constitui consuetudo, & vires obtinere aduersus legem, quæ licet consuetudinem reuocauerit, eidemque derogauerit, dummodo eandem consuetudinem non reprobet, damnet, vel repræhendat. Quòd enim lex statuat aliquid obseruandum, non obstante consuetudine, cui expresè derogat, non eam reprobat, nec irrationabilem, aut iniquam esse iudicat; sed eam tollit, quemadmodum tolli solent veteres leges ex causis, quæ iuxta temporis qualitatem, & rerum vicissitudinem istæ legislatoribus apparent; nec ex hoc leges antiquatæ iudicandæ sunt iniquæ, imò iterum in praxim reduci possunt, si reipublicæ administratori placuerit.

Quæ Conclusiones confirmantur ex iam traditis regulis, & ex sequentibus.

Punctum V.

IN hoc puncto inquiritur quæ nam requirantur ad hoc vt consuetudo tollat legem. Multa autem ad istum effectum concurrere debent in consuetudine, de quibus latè DD. *in l. de quibus, ff. de legibus*, præcipuè adducta, & examinata per Borell. *Sum. dec. tot. orbis, tit. 14. per totum*. Sed tamen ad quatuor præcipue reducta fuerunt per Andr. Gail. *obseru. 71. num. 10. lib. 2.* Olasch. *decis. 99. nu. 9.* Minsing. *obser. 41. & 42. num. 7. & 42. nu. 1. cent. 6.* Gaspar Ant. Thessaur. *qq. forens. lib. 2. q. 80. nu. 13.*

12 Primo † requiritur quod sit legitimè præscripta, per text. *in cap. fin. de consuet.* gloss. *ibidem in verb. legitimè, l. diuturna, ff. de legibus*, Rot. *decis. 456. nu. 15. par. 1. rec.* saltem per spatium 40. annorum, Rot. *decis. 524. nu. 3. & decis. 497. nu. 5. par. 1. recent.*

Secundo quod fuerit à maiori parte Populi admissa, *l. sed & ea, ff. de legibus*, Rot. 255. *num. 4. par. 1. recent.* & *par. 2. decis. 497. nu. 2.*

Tertio: Vt frequentia actuum sit coadiuuata, est text. *in l. 1. C. quæ sit long. consuet.* & ista frequentia inducitur ex duabus vicibus, gloss. 2. *in cap. monasterio, in fin. de vit. & honest. cleric.* Bart. *in l. certi conditio, ff. si cert. pet.* Marescotr. *var. resol. lib. 2. cap. 100. nu. 2.* Rot. per Crescent. *decis. 1. tit. de consuet.* Borell. *Summ. decis. tit. 14. num. 19. & 20.* Rot. *decis. 162. nu. 12. sanctæ mem. Greg. XV.* & *decis. 497. nu. 2. par. 2. rec.*

Quarto, quod sit rationabilis; est text. *in cap. 2. §. fin.* & *in cap. mala autem consuetudo*, cum seqq. *dist. 8. cap. fin. de consuet.*

Quibus omnibus concurrentibus cósuetudo

suetudo dicitur tollere legem.

13 Limita † secus esse in lege diuina, & naturali, Bart. *in l. de quibus, ff. de legibus,* cuius transgressio peccatum inducit. Quod quomodo procedat, latè declarant Summistæ *in verb. Usura*, & ibi *Siluester*, §. 2. Gratian. *discept.* 14. *nu.* 12. *&* 13.

Fallit item in libertate ecclesiastica.

14 Insuper Consuetudo vt † vires habeat contra ius, siue legem, requirit primo consensum Principis siue Superioris: qui consensus ex scientia & tolerantia eiusdem Principis, vel Superioris probari potest Oldrad. *consil.* 53. *in princip. lib.* 2. Cardin. Imol. & Abb. *in cap.* 1. *de Tregua, & pace,* Aret. *consil.* 11. *colum.* 3. *versic. sed ostenditur ex secundo*, Ruin. *cons.* 143. *num.* 2. *vol.* 5. Surd. *consil.* 58. *nu.* 12. Gonzalez *reg.* 8. *gloss.* 47. *num.* 27. Quod procedit etiam si actus esset præiudicialis Principi vel Superiori; hac tamen adiuncta qualitate, dummodo cōcurrat diuturnitas temporis circa tolerantiam, & scientiam, de qua supra, Crauet. de Antiq. tempor. 3. *par. nu.* 29. Ruin. *cons.* 151. *nu.* 6. *vol.* 4. Mascard. *de probat. concl.* 416. *nu.* 2.

Secundo probatur dictus assensus siue consensus Superioris etiam ex sciētia, patientia atque tolerantia officialium siue ministrorum Principis vel Superioris, Bartol. *in l. si publicanus*, §. *in omnibus vectigalibus, nu.* 2. *ff. de public.* ad idem conducunt quæ tradit ipsemet, *in l. principalibus, ff. si cert. pet.* Angel. *consil.* 63. Alex. *cons.* 101. *vol.* 1. Decius *cons.* 404. *col.* 1. Cardinalis Tuscus *in littera C. concl.* 796. *num.* 75. & *concl.* 797. *num.* 11. Mascard. *de probat. concl.* 416. qui quamplura ad idē cumulat, quemadmodum & Cardinalis Tuscus *in littera P.*

Punctum VI.

QVibus firmatis, superest breuiter per conclusiones declarare quid operetur in aliqua lege præceptiua, clausula illa, *Non obstante quacunque consuetudine.*

15 Prima conclusio. Clausula hæc demonstrat † Principem habuisse notitiā contrariæ cōsuetudinis, argumento text. *in cap. ad audientiam, in fin. de decim.* vt dixit Rot. *decis.* 192. *n.* 6. *par.* 1. *in recent.* & *in Romana pensionis* 4. *Iulij* 1601. *coram Cardin. Pamphilio,* & *in Lucana pensionis* 4. *Nouembris* 1579. *coram Rubeo.*

Secunda conclusio. Tollit omnem cōsuetudinem etiam immemorabilem, gloss. *in clem.* 1. *in verb. quantumcumque, de foro compet.* cum concord. per Tiraquell. *de retract. conuent.* §. 1. *gloss.* 2. *num.* 26. Couar. *variar. resolut. lib.* 3. *cap.* 13. *nu.* 15. *in princip.* Et hoc ratione illius di-

16 ctionis, † *quacumque*, quæ est amplissima, & extendit se ad maiora expressis, etiam impropriè, gloss. *in clem.* 1. *de re iud.* Rot. *decis.* 690. *nu.* 5. *par.* 2. *rec.* Marescott. *variar. resolut. lib.* 2. *cap.* 101. *nu.* 2. *&* 3. Grat. *de diction. in ver. quacumque dict.* 6. *fol.* 243. & bene in puncto dicit Gonzalez *ad regul.* 8. *gloss.* 33. *nu.* 8. vbi concordantes adducit.

Contrarium tamen, quòd scilicet per istam Ecclesiam non tollatur immemorabilis consuetudo, tenuerunt Ruin. *cons.* 13. *in fin. lib.* 2. Dec. *cons.* 171. *nu.* 15. Couar. *vbi supra, nu.* 5. Gabriel *de præscript. concl.* 1. *num.* 20. & latissimè Gonzalez *var. resolut. nu.* 2. qui alios adducit, & *nu.* 3. *cum seqq.* Et hanc secundam opinionem amplexa fuit Rota *in causa Burgen. quindenniorum* 15. *Maij* 1600. *coram Corduba*, vbi aliæ decisiones fuerunt allegatæ ad idem.

17 Declarandum est primam † opinionem

nem procedere quando quis se fundat in sola consuetudine; quia tunc apposita dictione vniuersali, *quacumque*, censetur sublata etiam consuetudo immemorabilis. Secus vero quando fundat se in alio iure, ad cuius probationem adducit præcipuè continuationem vetustissimæ consuetudinis. ita declarat Felin. *in cap. dilecti, de maior. & obed. col. penult. circa finem, ver. circa hoc arguitur,* Marescott. *var. resolut. lib. 2. d. cap. 161. num. 5.* vel istas opiniones concorda, vt per Gonzalez, *loco supra citato, nu. 9.*

Ex quibus colliguntur Corrollaria in conclusione præcedentis puncti insinuata: quorum primum est: ergo quandocumque lex consuetudinem aliquam tamquam iniquam decernit, vel reprobat, damnat tunc tam præteritam, quàm futuram consuetudinem.

Secundum: igitur consuetudo etiam futura, vires non acquiret contra legem, quæ futuram quoque consuetudinem reprobat: nam sensim tunc eam tamquam iniquam iudicat, reijcitque, ac viribus priuat.

Ad supradictorum claritatem addi potest doctrina Butrij *in cap. fin. de consuetud. n. 53. ad medium,* Ruin. *cons. 32. nu. 1. lib. 5.* qui citat Lapum *in clement. statutum de elect.* Ioan. Andr. & Butr. *in clement. certificari de sepult.* Imolam, & Abbatem *in cap. fin. de consuetud.* Qua doctrina corroborantur prædictæ conclusiones quarti, & quinti puncti, & à Suarez *de legibus, lib. 7. cap. 7. nu. 2.* Et etiam ex doctrina S. Thom. 1. 2. q. 97. *art. 2. in responsione ad secundum argumentum,* cuncta probata redduntur, docentis. *Si autem adhuc maneat ratio eadem, propter quam prima lex vtilis erat, non consuetudo legem, sed lex cõsuetudinem semper vincit; nisi fortè propter hoc solum inutilis lex videatur, quia non est possibilis illius obseruantia secundum consuetudinem patriæ, quæ erat vna de conditionibus legis.* Huius assignat rationem S. Doctor dum subdit; *difficile enim est consuetudinem multitudinis remouere.*

Vnde merito colligunt expositores D. Tho. *vbi supra,* quoties pristina vtilitas à lege intenta perdurat, tunc, & eo casu consuetudo contra legem introducta non est verè appellanda lex, sed corruptela, atque abusus.

Circa quod ponderandum quoque venit id quod tradit sapientissimus Caietanus vbi supra circa responsionem ad secundum argumentum D. Thomæ: *Quamuis enim,* inquit ille, *ab actu illicito inchoare nequeat consuetudo, quæ legi deroget; dato tamen quod ab illicitis actibus inchoasset, ex qua conualuit, & iam consuetudinis vim habet, ac legi scriptæ derogat, non oportet enim posteros sollicitos esse an licitè, vel illicitè introducta sit consuetudo, quam sine dubio licitè inueniunt obseruari, relicta lege scripta.* Ad huius firmitatem adducit Valerius Regin. *in sua praxi lib. 13. tit. 4. cap. 23. sect. 3. nu. 148.* casum Clericorum qui ex consuetudine contra dispositionem cap statuimus, incipiunt cum alijs Catholicis Quadragesimam tantùm feria 4. post Quinquagesimam, cum deberent eam incipere feria 2. quia ita inuenerunt esse consuetudinem iam introductam.

Cuncta hæc superius adducta circa rationabilem, & legitimam consuetudinem obseruandam, robur maius recipiunt ex auctoritate S. Patris Augustini in Epist. ad Casulanũ relata à S. Tho. *art. 2. vbi supra argum. sed contra,* dicentis, *Mos Populi Dei, & instituta maiorum pro lege sunt tenenda; & sicut præuaricatores legum diuinarum, ita & contemptores consuetudinum Ecclesiasticarum coercẽdi sunt; dummodo verè consuetudines sint, non autem abusus, siue corruptelæ; quo casu amputandæ veniunt, nullatenus prosequendæ.*

Pun-

Punctum VII.

Continens difficultatem ad Regulares in communi attinentem.

Occasione prædictorum in fauorem Regularium proponam difficultatem vna cum resolutione, quam mouent aliqui expositores D. Tho. 1.2. q.97. *art.2.* præcipuè vero Seraphinus à Porrecta in examine respon. ad secundum argumentum. *Si declaretur*, inquit, *Consuetudo iam à multis annis alicubi introducta contra regularem obseruantiam in toto, vel in parte statutorum reg. ita vt ibi viuatur (ut aiunt) conuentualiter, aut nihil, aut fere nihil, vel parum de Regula, & Constitutiones seruando*, quæri potest iuxta tradita à S. Thom. vbi supra in respons. scilicet ad secundum argumentum. An talis consuetudo vincat legem, vel potius à lege vincatur?

Huic difficultati respondendum est conformiter ad literam text. S. Doctor. quòd nequaquam talis consuetudo tollit à Regula, & Constitutionibus vim obligandi, neque excusat transgressores, nec mutat, nec abrogat, nec tollit vim legis, neque nouam legem introducit. Imò talis consuetudo potius abusus, & corruptelæ nomen habere debet. Et ratio huius est, quia adhuc, & semper manet ratio pristinæ vtilitatis à maioribus per leges regulares intentas instinctu Spiritus sancti, vt pie creditur; immarcescibilis etenim est, nec tēpore finitur. Imò quandocunque seruentur ipsæ leges regulares fundatæ in præceptis, & in consilijs Euangelicis, augent, atque multiplicant mirabiliter fructum, & vtilitatem earum, ac in altum perfectionis magis, magisque dilatantur.

Eandem resolutionem magis augent, ac declarant tradita superius sub num.2. de mente Siluestri, Glossæ ac D. Thomæ.

Punctum VIII.

An Statuta à Sede Apostolica confirmata admittant consuetudinem in contrarium.

Circa istam conclusionem distingue. Aut Statutum tale est, quod de per se validum erat, etiam nulla accedente confirmatione; & tunc etiam si fuerit à Sede Apostolica confirmatum, admittit, & tollitur per consuetudinem in contrarium. Aut vero Statutum sine confirmatione erat inualidum; & tunc non potest tolli nec per consuetudinem, nec alio modo, sine Superioris auctoritate: quia tunc confirmatio est de forma. ita distinguit Bald. *in l. omnes populi, num.33. ff. de iust. & iur.* Alex. Ias. & alij, *in l. omnium, C. de testam.* Surd. *consil.58. num.20. & seqq. lib.1.* Gratianus *disceptat. forens. lib.1. cap.9. num.6.*

Amplia secundum membrum diuisionis, scilicet admitti consuetudinem contrariam, etiamsi confirmatio erat de forma, quando tamen consuetudo concernit maiorem vtilitatem Ecclesiæ, vel personarum ecclesiasticarum, Abb. *in cap. cum accessissent, num.4. ver. ego limitarem, de Constitut.* Felin. *ibidem, nu.11. ver. secunda conclusio*, & *num.14.* Dec. *nu.10.* Surd. *d. consil.501. num.22.* qui loquitur de Statutis personarum ecclesiasticarum.

Pun-

Punctum IX.

Continens specialem difficultatem pro Fratribus sacri Ordinis Prædicatorum.

EX resolutione antecedentis difficultatis possumus tute procedere ad enodationem, & resolutionem alterius difficultatis frequenter subortæ,
20 an scilicet dari, † siue introduci possit consuetudo in Ordine Prædicatorum, quæ deroget, siue tollat leges, atque statuta eiusdem Ordinis contenta in Constitutionibus, siue in actis Capitulorum generalium ad vniuersum Ordinem pertinentia.

Non defuerunt, qui crediderunt, & forsitan etiam docuerunt, consuetudinem posse legitimè introduci contra vim, & obseruantiam prædictorum; contendentes ad eorum voluntatem interpretari loca relata in prologo Constitutionum eiusdem Ordinis Prædicatorũ, vt puta in declaratione textus primi eiusdem prologi, vbi verbatim dicitur. *In Capitulo etiam Bononien. 1564. admonentur Prælati, vt diligenter attendant, ne contra Constitutiones abusus, aut consuetudines præualere incipiant: super quo Prouincialium, & Visitatorum conscientias oneramus, vt si quos Priores, aut Præsidentes inuenerint, qui abusus inducant, aut consuetudines nostris legibus contrarias in communi tollerant, in pœnam ab officijs absoluant.* & text. 8. eiusdem prologi, *vbi auctoritate Apostolica reuocatur, atque annullatur quæcunque cõsuetudo quomodocunque prætensa, circa non obseruantiam prædictorum*, vt latius dictum est superius, cap. 1.

Dicentes in locis præcitatis excludi solùm, ac tantum præteritam consuetudinem, non autem futuram, introductam scilicet, vel introducendam post promulgationem dictarum legum, siue Statutorum Cap. General. facientes etiã vim in hoc, quod Statutũ Capit. Bonon. de quo supra facta est mentio, fuit conditum nõ per viam *ordinationis*, & *mandati*, sed simplicis *admonitionis*.

Quibus non obstantibus respondendum est per sequentes conclusiones.

Prima conclusio. Contra Statuta Regulæ, siue Constitutionis, vel actorum Capituli generalis simpliciter edita, atque ordinata ad bonum commune vniuersitatis totius Religionis Prædicatorum, siue Prouinciarum, Conuentuum, atque Fratrum, vt expresse habetur in text. 8. eiusdem præcit. prologi *sub litera q*, nulla est admittenda consuetudo; sed omnis extirpanda venit, tanquam abusus, & corruptela. Ratio huius ea est, quæ superius latè fuit assignata, præcipuè verò, ex doctrina D Tho. *1. 2. q. 97. art. 2. in respon. ad 2.* ac etiam ex diffinitione consuetudinis rationabilis, nec non ex prima, & quinta regula superius adducta. Certum est enim iura omnia prædicta ordinata esse vt commodius dirigantur professores eiusdem Ordinis ad Deum, & pro fine habent vtilitatem communem, ac uitæ regularis rectitudinem.

Secunda conclusio. Supradicta Statuta de quibus in priori conclusione, derogant, atque reprobãt tanquam iniquam, quamcunque contrariam consuetudinem, etiam futuram. Ratio huius eadem est proportionaliter cum illa superius assignata, cui tamen additur: Qualiter ex verbis Statuti Capituli Bonon. 1564. superius relati apertè colligitur exclusio, atque reprobatio cuiuscunque consuetudinis; dum inquit, *attendant, &c. ne consuetudines præualere incipiant contra Constitutiones, &c.* Quæ verba absque dubio respiciunt non præ-

teritum tantùm, sed futurum etiam: quis enim non videat, quòd illa quæ incipere debent, nondum sunt, sed potius futura sunt? & ordinariè prohibitiones in rigore consideratæ respiciunt non præteritum, neque præsens, sed futurum.

Ideò S. Antoninus, Siluester, & alij quamplures Summistæ, *verb. Consuetudo*, asserunt, quando verba, quibus reprobatur consuetudo, sunt omnino absoluta, & vniuersalia, tunc nullam patiuntur restrictionem ad præteritũ tantum: *Sed trahenda sunt etiam ad futurum*, vt puta *nolumus contra hanc legem; aliquam praualere consuetudinem*. Et similia vt latius puncto sexto, & septimo.

Quod totum videtur habere fundamentum, *in l. eos, C. de censibus*, §. *super*.

Quam rationem confirmant tradita à Suarez *tract. de legibus, lib. 7. cap. 7. nu. 5. ver. primo si expressè*, &c. dum inquit. *Si lex expressè vetet, ne contra illam consuetudo aliqua introduci permittatur, vel quando iubet ne inducatur, tunc impedit, atque resistit consuetudini inductæ, atque inducendæ*, quod est dicere præteritæ, ac futuræ consuetudini derogat, & resistit. Pro qua sententia inter alios adducit Nauar. *cons. 3. de censibus*, quare, &c.

Hinc est quod nonnulli doctores passim asserunt, nullam † posse assignari
21 consuetudinem transgrediendi Regulas, siue Constitutiones, secundum quas profitentur regulares; imò appellant talem consuetudinem contemptum interpretatiuum, obligatiuum ad culpam, ex D. Antonino 3. *par. tit.* 16. *cap.* 1. §. 9. ex Siluest. *verb. Religio* 1. *quæst.* 12. & ex Tabiena *eodem verb. q.* 4. ex Valentia 2. 2. *disp.* 10. *q.* 4. *puncto* 5. ex Abbate *cap. nam concupiscentiam*, *nu.* 4. & 5. *de constit.* & Felin. *ibidem, nu.* 11. & Cartusiano, Corduba, & alijs multis citatis à Sanchez *lib. 6. in decalog. cap. 4, nu. 17. & seqq.* & *lib. 1. cap. 5. num. 2. & seqq.* Ideò tamquam axioma commune, grauissimi Auctores docent, contra essentialia Religionis cuiusque, nullam posse introduci veram, & legitimam consuetudinem: inter quos vnus est Nauarrus *in suo Manuali tom. 1. cap. 12. num. 50.* vbi citat Maior. Panorm. Felinum, Aufrerium, S. Antoninum, & Caietanum, & Rodriquez *tom. 1. quæstionum regularium q. 69. art. 2.* & Azorius *tom. 1. instit. moral. lib. 13. cap. 11. q. 15.* & Valerius Reginaldus *in sua praxi, lib. 18. nu. 369.* & Sanchez *in decalog. lib. 6. cap. 2. nu. 26.* Hoc vno tamen adnotato; quod si quis profiteatur Regulam laxatam, & ferè collapsam quoad obseruantiam ratione professionis, quam emisit viuendi secundum illam Regulam, nequit cogi ad arctiorem obseruantiam eiusdem Regulæ. ita communiter doctores supra citati, præsertim Azorius *vbi supra q. 16.* pro qua citat Cardinal. & Panor. *in cap. super eo de regul. nu. 6.* ideò Caiet. citatus à Valerio Reginaldo *vbi supra*, §. *consequens est*, vbi religio deficit in essentialibus, grauissime peccant, qui filios suos illi offerunt.

Ad obiectionem in principio istius difficultatis adductam dicentium ordinata in præcitato Capit. Bonon. habere vim non legis, sed simplicis admonitionis tantum: Respondetur quod in re, & in facto prædicta admonitio cum sit præceptiua, atque imponat transgressoribus pœnam determinatam, atque grauem, ideo verius appellanda est non simplex admonitio, sed admonitio præceptiua vim legis habens, iuxta doctrinam text. *in l. legis virtus, ff. de leg. & Constit. Princip.* vbi examinantur effectus proprij, atque formales veræ legis, atque Statuti; inter quos vnus est, quotiescunque iubet, & alius quando punit transgressores, qui ambo continentur in præsa-

præfata admonitione. Cui fauent tradita à Suarez *vbi supra nu.5.* & latius à nobis ad calcem præludiorum.

Ordinata verò in Capitulis Generalibus pro bono, ac vtilitate vera, atque reali alicuius Prouinciæ, siue Conuentus, proportionaliter veniunt intelligenda modo dicto cum respectu semper ad regulam S. Thomæ traditam, *1.2. q.97. art.2. sub puncto 7. sub nu.9.* fideliter relata.

Punctum X.

Tandem breuiter resoluuntur aliqua dubiola ad eandem materiam attinentia, quorum

22 Primum est quærentibus † vtrum non vsus tantum alicuius legis iam promulgatæ valeat inducere consuetudinem? Respondet Siluester negatiuè in sua summa, *verb. Consuetudo, num.13.* addens nec inducere consuetudinem, neque auferre legem, quando non vsus, pro se non habet actum tacitum in substantia, vel forma contra dispositionem iuris: pro qua sententia adducit casum specialem, & auctoritatem grauium Doctorum, Reginaldus quoque *lib.13. tit.4. cap.23. sect.3. nu.250.* idem sentit.

Secundum: An per actus frequentatos, mere tamen facultatiuos, inducatur consuetudo, prout est ius priuatum, in præiudicium facientis. Hanc pariter resoluit Siluester *vbi supra, nu.13. ac 19.* negatiuè, multis rationibus, atque auctoritatibus cumulatis demonstrantibus sententiam negatiuam.

23 Tertium: Si statutum † aliquod annexam habens excommunicationem tolli possit per contrariam consuetudinem. Hanc resoluit affirmatiuè idem Auctor, dummodo tamen per binum, aut trinum actum factum sit cōtra Statutum, legislatore sciente, ac valente contradicere, non tamen in facto contradicente; alias requiritur tempus 40. annorum, si sit ius canonicum; si verò Statutum sit Episcopi, sufficit tempus 10. annorum.

24 Quartum. Consuetudo † mala, atque praua, ob quam iam introducta est consuetudo quæ actu viget, excusat ne obseruatores illius consuetudinis à pœnis præsentis sæculi? Hanc quoque resoluit Siluester *vbi supra, nu.18.* affirmatiuè, sequenti tamen adhibita limitatione, dummodo prauitas consuetudinis non fuerit iam declarata vt talis, ita vt sciens, vel ignorans ignorantia crassa, malitiā, siue prauitatem cōsuetudinis prædictæ: nec tamen ex hoc excusatur quoad Deū; secus autem erit si interueniat probabile dubium circa bonitatem, aut malitiam consuetudinis. Idem sentit post alios Suar. *tract. de legib. lib.7. cap.6. n.11.*

25 Quintum. Si consuetudo † nondum perfecta, atque completa, per vnum actum contrarium interrumpatur; An sit necesse de nouo eam incipere cum conditionibus superius expressis? Respondet Armil. ex Panor. & alijs *verb. Consuetudo, num.7.* affirmatiuè. Ratio eorum est, quia inde apparet sufficiens argumentum de tacito saltem consensu populi nolentis introducere consuetudinem oppositam legi; ideò facta est interruptio actuum, quibus perfici debebat consuetudo. De his hactenus.

FINIS.

ADDITIONES
AD NONNVLLA LOCA TRACTATVS
De Electione Canonica
FR. LVCAE CASTELLINI
SACRI ORDINIS PRÆDICATORVM
Procuratoris Generalis, ab eodem Auctore editæ.

Summa Additionum ad Præludia.

Additio ad §.4. Præludiorum.

NOn sine maxima vtilitate adddẽda sunt, quæ tradũtur à Beato Humberto Burgundo Magistro Generali Ordinis Prædicatorũ in expositione ad Regulam S. Augustini cap. 10. vbi post recensitas diuersorum opiniones, ac illas merito reiectas, circa vim obligatiuá illius termini, vel vocis, *Præcipimus*, Distinguit præcepta, siue leges
1 habentes formam præcepti in † triplici ordine. In primo statuit leges etiam diuinas, quæ continent in se modum, & intentionem simul præcepti, quemadmodum illud: *Vt diligatis inuicem sicut dilexi vos*. Quæ verba profecto exprimunt modum, & intentionem præcepti diuini obligantis transgressores ad mortale.

tale. In secundo vero ordine collocat leges exprimentes præceptum, hoc est intentionem legislatoris, quamuis nõ modum præcepti, vt est illud: *Non furtum facies*. Quæ verba continent expressum præceptum negatiuum de non furando. In tertio denique ordine ponit legem, siue leges, quæ habeat modum præcepti, non tamen intentionẽ, quemadmodum est illud Matthæi 7. de sanatione Surdi, & Muti, præcepit enim Christus, *ne cui dicerent*. De quo certum est, quod Saluator noluit eos obligare ad mortale; vnde prædicando miracula Christi non peccabant, vt asserunt omnes.

Ex quibus euidenter colligitur maior claritas eorum, quæ traduntur in præludijs ad hunc tractatum §. 4. præsertim nu. 13. 14. & sequentibus, Legem † scilicet
2 pœnalem non obligare ad culpam etsi contineat modum præceptiuum, nisi simul etiam contineat intentionem præcepti. Ideo Humbertus ponderando illa verba Regulæ S. Patris Augustini parum post initium. *Hæc igitur sunt, quæ vt obseruetis præcipimus, &c.* Vbi supra inter quamplura inquit: *Et tale est istud:* (intellige præceptum, de quo in Regula S. Augustini) *Non enim est probabile quod vir tam sapiens, etsi per modum præcipiendi loquatur, intenderet omnia ponere sub præcepto, & tantam damnationis materiam ministraret accedentibus ad Regulam suam pro salute quærenda.*

Et ad obiectionem ab eodem Beato Humberto ibidem propositam, quare S. Pater Augustinus vtatur verbo præcipiendi, cum non intendat in rei veritate præcipere, quod videtur ministrare fomentum scrupulositatis; Respondet per sequentia verba: *Licet non intendat omnia ponere sub præcepto, tamen sua intentionis est, quod multum vult omnia seruari: ad expressionem ergo suæ voluntatis vtitur verbo præceptorio potius, quàm alio verbo simplici, ne daretur ex tenui modo loquendi pigritiæ humanæ occasio minus curandi de mandatis Regulæ. Et est simile in Euangelio Marci 6. Præcepit eis ne quid tollerent in via nisi virgam tantum.* Et ad aliam pariter obiectionem: Ergo si verbum *præcipio*, vel *præcipimus*, non semper significat veritatem præcepit, sed solum intentionem voluntatis; ergo nullum erit præceptum in Regula S. Augustini, Francisci, & aliorum.

Respondet verum esse, *quod nullum præceptum est in Regula ex virtute huius verbi, sed multa sunt in intentione, quamuis non secundum expressionem in modo loquendi: sicut diuina Scriptura, cum nobis loquitur eodem modo, tamen quædam reputantur simplices exhortationes, quædã præcepta; sicut Luc. 7. cum dicitur: Si quis te percusserit in vnam maxillam, præbe ei & alteram; reputatur consilium. & cum dicitur in eodem capitulo, Mutuum date nihil inde sperantes, licet sit idem modus loquendi, tamen reputatur præceptum.*

Quam doctrinam diligenter meditando Thomas Sanchez in Decalogum tom. 2. lib. 6. cap. 4. num. 70. inquit: *Et*
3 *in Societate † Iesu nullum Superioris præceptum ad culpam mortalem, vel venialem obligat, nisi Superior ea in nomine Domini nostri Iesu Christi, vel in virtute obedientiæ iuberet. Sic enim, & vsus Societatis intellexit, & habetur in eiusdem Constitutionibus, 6. par. cap. 5. fine. Atque ita nec obligaret ad culpam præceptum Superioris in illa, etsi vteretur expressis præcepti verbis, vt præcipio, iubeo, vel strictè præcipio; vel sub præcepto iniungo. Sed iuxta id Decretum, & vsum, oportet superiorem amplius explicare suam voluntatem, vt censeatur velle obligare ad culpam aliquam. At si exprimeret suam intentionem esse obligare ad culpam mortalem, vel venialem; obligaret vtique, nisi ratione leuitatis ma-*

teria voluntas esset rationi dissona, quia ea Constitutio non aufert potestatem aliter obligandi, quàm vtendo illis verbis; sed illis certam obligandi voluntatem explicat, vt talis non censeatur quando illis verbis non vtitur.

4 Hinc † colligitur minimè verum esse quod tradit Henricus, quodlib. 6. q. 17. cuncta scilicet contenta in Regula Diui Augustini obligare professores illius in omni casu transgressionis ad aliquam culpam, propter illa verba superius relata: *Hæc sunt, quæ vt obseruetis præcipimus.* Sed præter supra iam adducta ponderanda sunt, quæ docet expressè Siluester verb. Religio. 1. num. 11. vbi quærit de vero intellectu Regulæ sancti Patris Augustini, vbi ad initium quęstionis motæ per eum, confutat dictam sententiã Henrici de Gandauo, probando contra illum, quòd illa verba, *hæc sunt, &c.* veniunt necessario referenda, nõ ad omnia contenta in Regula, sed ad duo illa præcepta charitatis, de diligendo scilicet Deum, & proximum, quæ immediatè præmiserat sanctus Augustinus, quod indicat illa dictio illatiua *igitur*. *hæc igitur sunt, &c.* vbi etiam cumulat alias rationes demonstrantes euidenter falsitatem explicationis ipsius Henrici, ita vt illa verba superius relata sancti Augustini, nullatenus possint referri ad omnia, & singula contenta in Regula, sed solum, ac tantum ad præcepta Dei, & Ecclesiæ, & ad tria vota principalia. vnde si generaliter quis illa referat ad omnia contenta in Regula, cogitur dicere cum eodem Siluestro, & alijs, quod illud verbum *præcipimus*, non propriè, & formaliter venit interpretandum, sed cum disiunctione prædicta, scilicet substantialia immediatè explicata *præcipimus*, alia vero *monemus*.

Ad illud vero, quod aliqui contendunt inferre ex doctrina Diui Thomæ

5 2.2. q. 186. art. 9. resp. ad 1. arg. † Quod omnia, quæ inueniuntur in regula per modũ præcepti exposita, obligent transgressores saltem ad peccatum veniale. Dico cum eodem S. Thoma, vbi supra, id esse intelligendum non vniuersaliter respectu contentorum in quauis regula, & Statutis, præsertim vbi Legislator suam explicat mentem esse non obligare transgressores ad culpam, sed ad pœnam tantum; prout in Ordine Prædicatorum, in quo Professores illius nõ sunt adstricti ad culpam, neque venialem, cùm transgressio Regulæ, siue Constitutionum dicti Ordinis ex suo genere non obliget ad culpam mortalem, neque venialem, sed solum ad pœnam taxatam sustinendam, vt clare, ac expressè habetur in text. 6. prologi Constitut. sacri Ord. Prædicat. *sub littera l*, & clarius in declaratione eiusdem text. §. *in Religione*. Cum hac tamen limitatione, nisi super his, quæ præcipiuntur præcepto formali. Quod est dicere præcepto habente modum, & intentionem veri præcepti.

Respondetur insuper ad eorum replicam. Asserunt enim S. Thomam docere, transgressionem, & omissionem aliorũ, quæ non sunt contra præceptum Regulæ, obligare solum ad peccatum veniale; dicendo D. Thomam non loqui simpliciter, & absolute, neque respectu omnium, sed semetipsum optime declarat ibidem, mentemque suam aperit fuisse non complecti omnia simpliciter, & absolute, sed solum aliqua, illa scilicet, quæ sunt dispositiones immediatè ad principalia vota, vel illa, quæ impediunt Religiosum à dispositione; siue ab obseruantia principalium præceptorum legis Christi, quæ sunt præcepta charitatis: alia adiuncta limitatiõne, quod hoc habet locum in quibusdam Religionibus; à quibus etiam ex-

cipit

cœpit palam professores Ordinis Prædicatorum per sequentia verba. *Transgressio talis, vel omissio, ex suo genere non obligat ad culpam, neque mortalem, neque venialem, sed solum ad pœnam taxatam*. Quæ verba D. Thomæ sunt eadem omnino cum illis declarationis text. 6. Prologi paulò superius relata.

Cum Panor. *cap. Inquisitioni, de sent. excom.* & Siluestro *verb. obedientia*, non erit inutile considerare, qualiter subditi
6 non † tenentur obedire Prælato præcipienti sub pœna peccati, & excommunicationis, quoties præuidet certo malum, vel scandalum oriturum, si obediat, & pariter quando præciperet aliquid Prælatus inferior contra mandatum, siue præceptum Prælati superioris, §. 1. *ff. de re iudicata, l. contra pupillum*, pariter ex S. Thoma 2. 2. *q.* 104. *art.* 5.

Quibus addi potest doctrina, quam tradit idem sanctus Doctor 2. 2. *q.* 104. *art.* 5. *in responsione ad* 3. *arg.* dum inquit: *Quod religiosi obedientiam profitentur quantum ad regularem conuersationem, secundum quam suis prælatis subduntur; & ideo quantum ad illa sola obedire tenentur, quæ possunt ad regularem conuersationem pertinere. Et hæc est obedientia sufficiens ad salutem. Si autem etiam in alijs obedire voluerint, hoc pertinebit ad cumulum perfectionis, dum tamen illa non sint contra Deum, aut contra professionem Regulæ, quia talis obedientia esset illicita. Sic ergo potest triplex obedientia distingui, vna sufficiens ad salutem, quæ scilicet obedit in his ad quæ obligatur; alia perfecta quæ obedit in omnibus licitis; alia indiscreta, quæ etiam in illicitis obedit.*

Pro maiori dilucidatione horum hic quoque apponam, quæ tradit Caietanus vbi supra, §. *ad hoc dicitur*. vbi respondendo ad quoddam dubium ab eo ibi-
7 dem propositũ, an religiosus † teneatur obedire Prælato præcipienti ea, in quibus ipse scilicet Prælatus potest dispensare, post diuisionem ab eodem Caietano adductam de dispensatione, quæ potest fieri cum causæ vrgentis discussione, vel quæ fit absolutè sine causæ discussione ad arbitrium Prælati, tandem inquit: *Si Prælatus ergo præcipiat aliquid contra, vel præter regularem vitam, dispensando primo modo, non tenetur subditus obedire, sed debet potius sequi statum Religionis suæ. Et ratio est, quia dispensatio, sine causa legitima sufficiente, ad relaxationem legis, in hoc casu non est dispensatio, sed dissipatio; nisi fortè dispensans sit Princeps, in his, quæ sunt pure iuris positiui. Si vero præcipiat aliquid dispensando cum causa legitima, sic tenetur subditus obedire. & ratio est, quia ex quo accessit legitima dispensatio, opus illud pro tunc non est contra, aut præter regularem vitam, & ex alia parte subest causa præcipiendi, vt fiat hoc opus, propter aliquem finem subordinatum regulari conuersationi, seu vitæ, ad quam omnia hominis præcepta ordinantur in Religione, consequens est, vt nulla ratione excusetur subditus ab huiusmodi obedientia. Vnde Bernardus in libro de dispensatione, & præcepto inquit: Votum meum non minuat Prælatus sine necessitate; insinuans quod quando necessitas adest, potest Prælatus præcipere.*

Et Antonius Cordubensis in expositione super Regulam Fratrũ Minorum, cap. 10. q. 2. §. *notandum in hoc* 7. versic. *nam absolute*. Loquens de Regulari, præsertim Franciscano iam professo, expressis verbis inquit: *Nam absolute in omnibus obedire sine vllo limite, non est rationabile, nec possibile, secundum Bonauent. & communiter Doctores in* 2. *dist. vlt. vt infra in argumento habetur. & facit ad hoc Richardus de sancto Vict. in* 1. *par. dicens, Debitum est quod præcipitur secundum Ordinem, indebitum quod supra professionem. & paulò inferius ait, Potes tamen si volueris nullam obedientiam tibi facere. Si pre-*

mittis coram Deo, vel profiteris coram Prælato tuo obedientiam ad omnia, iam tibi de reliquo nulla obedientia erit indebita. Hæc ille ergo. deinde statim, atque immediatè subdit.

Secunda probatio est, quia expresè Regula dicit sic: Præcipio firmiter eis, vt obediant suis Ministris in omnibus, quæ promiserunt Domino obseruare, & non sunt contraria animæ, & Regulæ nostræ. quæ verba rite intellecta, vt sonant, glossantur sic. Præcipio eis, vt obediant in omnibus, quæ promiserunt, idest in omnibus in Regula expresè contentis, & eo modo quo continentur: hoc enim est, quod Fratres promiserunt in professione, scilicet seruare Regulam Fratrum Minorum, & vitam, vt potest, & non sunt contraria animo, & Regulæ nostræ; idest etiam præcipio, vt obediant in omnibus alijs quibuscunque, cum hac tamen limitatione, scilicet dummodo non sint contraria animæ, & Regulæ nostræ aliquo modo.

Quædam alia ad idem addam, paucis multa perstringendo, quæ traduntur à Thoma Sanchez *tom. 2. in decalogum, par. 3. lib. 6. cap. 2. num. 12. & sequentibus.* Quæ omnia quemadmodum ipsemet fatetur *num.* 15. collegit ex D. Tho. 2. 2. *q.* 104. *art.* 3. & *quolib.* 10. *art.* 10. & 2. *sent. dist.* 44. *q.* 2. *art.* 3. & ex D. Bonau. *ibid. art.* 3. *q.* 2. ex Caiet. 2. 2. *q.* 88. *ar.* 8. *dubio vltimo*, ex D. Antonino, Turrecremata, Soto, Siluestro, Tabiena, Paludano, & alijs quamplurimis, quos ibidem, eorumque loca specialia adducit.

Erit itaque prima propositio per modum conclusionis. Prælatus quicunque
8 Regularis, etiam supremus, † in Religione, suis subditis ea solum præcipere potest, quæ sunt secundum Regulam, siue directè, & expresè in Statutis in Regulæ contineantur, siue indirectè, & implicitè; vt sunt ea, quæ licet non clarè exprimantur, in vniuersali tamen continentur in prædictis Statutis, tanquam necessaria ad Regulam, & Constitutiones obseruandas, vti sunt mutua religiosa obsequia, & illa, quæ pertinent ad pœnas transgressionis Regulæ, & Constitutionũ vniuscuiusque instituti per sanctam Sedem approbati.

Hanc conclusionem probant Doctores paulò superius citati, ac alij quos adducit Sanchez, vbi supra, in toto illo capit. 2. præsertim *num.* 5 *q.* 10. & 17.

Probatur eadem conclusio: Religiosi enim obedire debent suis Prælatis, ex debito in illis consurgente ex solo obedientiæ voto; & de necessitate nil vltra votum obedientiæ habent religiosi supra alios fideles, vt optimè probat S. Th. 2. *sentent. dist.* 44. *q.* 2. *q.* 3. *ad vltimum argum. Sed contra.* & ibi S. Bonauentura *art.* 3. *q.* 2. & Durandus *ibidem q.* 4. *n.* 4. & Siluest. *verb. Religio* 6. *q.* 6. Sed per votum obedientiæ remanent adstricti; iuxta Religionis Regulas, & Constitutiones tantum. Igitur obedire tenentur Prælatis in his, quæ sunt in Regula, siue statum religiosum conseruantibus, secundum Regulæ, & Constitutionum statuta, iuxta explicationem factam in conclusione. Et hoc est, quod demonstrant verba S. Gregorij *lib.* 1 *regest. c.* 19. relata *in cap. gesta, dist.* 74. quibus ait: Iustum est, vt nemo crescere compellatur inuitus, quibus ostendit neminem religiosorum obligari in sua Religione ad arctiorem vitã. Hoc idem docuit etiam S. Bernardus *lib. de precept. & dispensat. cap.* 8.

Est secunda propositio. Generalis, ne-
9 que etiam † cum Capitulo generali, potest ferre nouas leges obligantes religiosos ad asperiorem, & arctiorem vitam supra rigorem Regulæ, & Constitutionum. In hac propositione non ago de reformatione, & restitutione Regulæ, & Constitutionum quoad earum obseruantiam

uantiam ad ſuum priſtinum ſtatum, & candorem. Scio etenim Superiores, & Capitula teneri ad hoc; vt relaxationes circa prædicta, & abuſus, qui irrepſerunt, omnino euellantur, vt clare tradunt omnes, & clarius habetur in Concilio Tridentino, ſeſſ. 25. de Regular. & Monial. cap. 1. Sed vera intelligentia huius ſecundæ propoſitionis ea eſt, quod nec Generalis, neque Capitulum generale ex ſe nullam habent facultatem noua condendi ſtatuta, ſiue mandata, arctiorem viuendi modum continentia.

Probatur ſecunda propoſitio ſufficienter ex adductis ad probandam priorem propoſitionem, cum vtrobique militet eadem ratio. Cum poteſtas, quam habent Generalis, & Capitulum generale in Religioſos ex propria profeſſorum voluntate, qua ſe illis ſua ſponte voto obedientiæ obligarunt, remanet limitata, iuxta voti limites, ad obediendum ſcilicet in his, quæ ſunt ſecundum Regulam, modo iam declarato.

Pro reſponſione vero ad obiectiones eorum qui dicunt D. Thomam locis ſupra citatis docere religioſorum obedientiam differre ab obedientia communi fidelium, quia obedientia Religionis eſt vniuerſalis, & quoad omnes res (quæ verba ſunt D. Tho. 2. 2. q. 186. *ar.* 5. *ad* 1. & S Bonauenturæ in expoſitione Regulæ Fratrum Minorum *cap.* 1.) Animaduerto, quod D. Thomas ſuam mentem aperuit; & ſenſum ab eo intentum palam explicauit quodlib. 10. art. 10. dicendo: Obedientiam Religioſorū dici vniuerſalem, & quoad omnia, non quia comprehendat, quæ ſupra Regulam ſunt, ſed quia eſt circa generalem vitæ diſpoſitionem, quoad præcipua vota, nempe obedientiam, paupertatem, & caſtitatem, ac etiam circa omnes alias res, in quantum ad Regulæ, & Conſtitutionum obſeruantiam neceſſariæ ſunt.

Ad illud verò S. Bonauenturæ pariter dicitur, quod ex attenta lectione verborum eiuſdem S. Doctoris apertè colligitur intentionem illius eſſe docere, quod in quibuſdam Religionibus arctioribus, ſit amplior obedientia, quam in alijs, cum habeant diuerſos fines, ac per conſequens diuerſa media.

Sit itaque tertia propoſitio collecta ex D. Thoma 2. 2. q. 184. *art.* 5. *in reſponſ. ad* 2. *arg.* cuius doctrinam magis explicat Caietanus ibidem ad finem articuli: Religioſum † retinentem animum proficiendi, & per conſequens viuendi ſecundum Regulam, & Conſtitutiones ſuas, quamuis in multis quoad executionem interdum delinquat, non propter hoc dicitur ſimulator, neque mendax, niſi ab intentione perfectionis animum reuocet; & per conſequens eximendus eſt à culpa ſaltem mortali.

Rationem huius aſſignat ibidem D. Thomas, quam magis declarat Caietanus; *Quia ſtatus Eccleſiaſticus, qui extenſior eſt, ſignificat directe, ipſam intentionem exiſtentium in ſtatu, & non executionem.* Addens immediatè, *cuius ſignum eſt, quod aliquis ſtatim vt ſit religioſus, aut Epiſcopus, ex ſola intentione profitendi veraciter, in ſtatu illo eſſe dicitur, abſque ſimulatione quacunque verbo, vel facto.* Vbi Caietanus nullam facit mentionem de violatione votorum, neque an in obſeruantia Regulares inducant, vel non inducant peccatū contra præceptum tendendi ad perfectionem, prout ei imponitur abſque veriori fundamento à Sanchez, *vbi ſupra cap.* 5. *num.* 5. *&* 12. ſed Caietanus *ibidem* verum Diui Thomæ ſenſum aperit, non ſine magna ſubtilitate, & circumſpectione veritatis, prout de more.

Thomas Sanchez *tom.* 2. *in decalogum lib.* 6. *cap.* 4. *nu.* 70. *& ſequentibus*, poſtquam generaliter docuit de mente Diui Anto-

Antonini 2.*par.tit.*4.*cap.*2. §.3. & 3.*par. tit.* 16. *cap.*1. §.9. & ex Vasquez 1.2, *q.*96. *art.*4. *disp.*158. *cap.*3. *nu.*24. Prælatos imponere volentes subditis aliquid tanquam necessario faciendum, solitos esse vti hoc vel simili modo loquendi, *Sub culpa mortalis obligatione*, vel *sub intermination maledictionis æternæ*, vel *in virtute sanctæ obedientiæ*, vel *sub pœna excommunicationis*, inquit. *Quare dum his vel similibus verbis non vtuntur, crederem ex communi vsu non censeri eorum præcepta obligare sub mortali, nisi id aliunde constet.*

Et *num.*72. expressis verbis per modum obseruationis ait. *Tandem id obseruandum est, quando in aliqua religione reseruatur peccatum inobedientiæ, aut peccatum contra votum obedientiæ, non censeri reseruatam inobedientiam, quæ non est mortalis, contra virtutem obedientiæ aut contra votum illud: quæ respiciunt præceptum Superioris obligans ad mortale; vt quando præcipit in virtute obedientiæ vel alio simili modo: quod si esset peccatum mortale per accidens, nempe propter cõtemptum, vel propter aliam circumstantiam extrinsecam mali finis, nõ censeretur peccatum illud comprehensum in reseruatione, quia nõ est inobedientia nec directe repugnat voto obediẽtiæ.*

11 Neque prætereibo animaduertere pro claritate eorum quæ adducuntur in supradicto, §.4. & sequentibus, doctrinam traditam à Nauarro *tomo* 2, *consil. lib.*5. *de simonia consil.*45. *nu.*1. ac etiam ab alijs Summistis *verb. Lex*, siue *verb. Peccatum mortale*, ex qua colligitur quod ille qui legem aliquam humanam violat, male eam intelligendo; sed bona fide agendo præsertim si accedat ignorantia, etiam quod putet se habere iustam causam; non peccat saltem mortaliter, etiam quod lex obliget ad mortale ob grauitatem materiæ: quam doctrinam dilucide tradunt Alphonsus de Castro *lib. vlt. de lege pœnali cap.*14. *conclus.*2. *principali*, & Thomas, Sanchez *lib.*9. *de matrimonio disput.*33. quam vocat communem sententiam Suar. *lib.*5. *de legibus, cap.*12. *nu.*3.

Denique non omittam hic fideliter referre quæ sapienter scripsit Ioan. Tritemius in Reg. S. Benedicti, cap.3. §.*audeo*, & sunt quæ immediatè sequuntur. *Quod transgressor Regulæ non est, quem fragilitas non voluntas deuiare facit, cum omne peccatum voluntarium sit. Tunc peccatum non est, si quis vult, & non potest obseruare (saltem ad literam) Regulam, non arbitror illum transgressorem, cum dicat Augustinus psal.*17. *Quicquid ius, & non potes, factum Deus computat*, statim subdens. *Fragilitas quippe si ceciderit, bona voluntate subleuatur, voluntas verò in malum cadens quando resurget?* Cuncta enim hæc cum in se dilucida sint, sola ponderatione digna sunt, pro Superiorum subditorumque instructione.

Additio ad §.13. Præludiorum:

PRopter contenta in dicto §. propositione secunda, Quod lex humana possit præcipere, simulque punire actus hominis internos, nonnulli dubitarunt, † an Prælati ecclesiastici, præsertim regulares, possint sibi reseruare actus internos, qui sola cogitatione, siue voluntate interiori consũmantur. Hanc dificultatem inter alias tractat Caietanus in suis commentarijs *ad* 2.2. *D.Tho. q.*11. *art.*3. & 4. & in Summa casuum, *tit. hæresis*, & *tit. hora canonica*. Vbi inter

12 quamplura post distinctionem † Occulti per se, quod ex sua ratione sibi vendicat nullatenus subesse cognitioni sensitiuæ, à qua incipit humana cognitio, secundum quam Ecclesia iudicat; & occulti per accidens, quod aliquo modo sensui subiacet: pro terminatione propositæ difficultatis, inquit. *Licet occultissima*

13 *tissima † per accidens, & actus interiores, ut rationes exteriorum commissionum, vel omissionum, subiaceant Ecclesiæ iudicio, & censuris. Occulta tamen per se, ut sunt actus interiores soli, ab Ecclesiæ iudicio, & censuris aliena sunt.* Ibique adducit rationem prædicta comprobantem illis verbis. *Et ratio est, quia homo videt quæ apparent; Deus autem intuetur cor, ut dicitur 1. Reg. cap. 16. & propterea Apostolus prohibet horum iudiciũ, dicens prima ad Cor. 4. Nolite antea, tempus iudicare, quousque veniat Dominus, qui manifestabit consilia cordium.*

Subdit aliam propositionem resolutiuam propositæ difficultatis, quæ & si particularis sit, propter tamen rationem eius, quæ vniuersalis est; quod asseritur in illa affirmari potest simpliciter, & absolute. Et est: Quamuis hæreticus, qui in solo corde hæresim habet, non sit excommunicatus, neque reus censendus aliarum pœnarum iuris humani; *Si tamen peccatum hæresis, non ratione censuræ annexæ, ut in processu annuali Romanæ Curiæ reseruatur, sed absolute esset reseruatum Papæ, vel Episcopo, non posset talis hæreticus ab inferiori absolui.* Et statim addit rationem horum, *quoniam reseruatio non est pœna, sed negatio, vel ademptio iurisdictionis, qua Superior potest vti in quantumcunque occultis.* Ex quibus liquido constat posse Prælatos ecclesiasticos de potestate absoluta sibi reseruare interiores actus, inuoluentes peccatum mortale. Eandem sententiam affirmatiuam tuētur, atque defendunt inter quamplures Alphonsus de Castro, de iusta hæret. punitione, *lib. 2. cap. 18. §. qui autem hæresim.* Vbi cumulat nonnullas auctoritates sacræ Scripturæ, Canonũ, & Glossæ. Idem sentit Dominicus Soto *lib. 10. de iust. & iure, q. 5. art. 5:* cum alijs multis, quos in specie citat Miranda in suo Manuali Prælat. Regul. *to. 2. q. 34. art. 3.*

Secunda propositio ad idem: Nihilominus † de facto, & secundum praxim, 14 nunquam Ecclesia consueuit reseruare actus pure interiores; ideo Prælati, & Superiores ab huiusmodi reseruatione omnino abstinere debent, quia horum reseruatio secundum se nimis onerosa, & scrupulosa esset pro subditis, eo quod peccata cordis sunt frequentissima, & occultissima, & vix homo potest discernere, an illis consenserit nec ne; & intolerabile videtur ferè omni hora, & momento adire Superiorem pro facultate absolutionis, ob quem rigorem multi deterrerentur, simulque retardarentur à frequentia Sacramentorum cunctis fidelibus valde proficua, maxime vero Religiosis ad perfectionem tendentibus.

Immo superaddit Miranda vbi supra conclus. secunda, ex traditis à Patre Suarez tom. 4. ad 3. par. D. Thomæ disput. 28. sect. 3. *Constare ex Summorum Pontificum, & Ecclesiæ vniuersalis voluntate, hanc interiorum actuum non esse materiam capacem reseruationis; & in hoc credo firmiter esse standum.* Hæc Miranda. Multa alia ad idem pertinentia inueniet Lector apud Graphium, Chappeauillem, & Corriolanum locis supra citatis in cap. 20. huius nostri tractatus de Electione Canonica. Quibus addi possunt etiam illa, quæ tradit Laurentius de Peirinis, *to. 1. de subdito, quæst. 1. de obedientia, §. 1. & quæst. 4. de vita Quadrag. not. 4.*

Ad horum quoque maiorem firmitatem vtile existimaui hic apponere 15 Decretum Clementis Octaui † circa casuum reseruationem, sequētis tenoris.

Sanctissimus D. N. Clemens VIII. qui iam pridem accurate perpendit, quod reseruatio facultatis absoluendi Religiosos pœnitentes à quibusdam grauioribus delictis, nisi

nisi moderate fiat, nonnullos infirmiores in æternæ damnationis periculum, & desperationem inducere posset: ideo decreuit, vt nemo Superior regularis peccatorum absolutiones sibi reseruet, exceptis his quæ sequuntur, aut aliquibus illorum, prout in Domino expedire iudicauerit.

I. Veneficia, Incantationes, & sortilegia, &c.

II. Apostasia à Religione, siue habitu dimisso, siue retento, quando eo peruenerit, vt extra septa Conuentus fiat egressio.

III. Nocturna, & furtiua à Conuentu egressio, etiam non animo Apostatãdi facta.

IV. Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit mortale peccatum.

V. Iuramentum falsum in iudicio regulari, siue legitimo.

VI. Procuratio, auxilium, siue consilium ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non sequuto.

VII. Falsificatio manus aut sigilli Officialium Conuentus.

VIII. Furtum de rebus Conuentus in ea quantitate quæ sit peccatum mortale.

IX. Lapsus carnis voluntarius opere consummatus.

X. Occisio, vulneratio, seu grauis percussio cuiuscunque personæ.

XI. Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio litterarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.

Si quod aliud peccatum graue pro Religionis conseruatione, aut pro conscientiæ puritate reseruandum videbitur, id non aliter fiat, quam generalis Capituli in toto Ordine, aut Prouincialis in Prouincia, matura discussione, & assensu. Non liceat Superioribus regularium confessiones audire subditorum, nisi quando peccatum aliquod reseruatum commiserit, aut ipsimet subditi sponte id petierint. Superiores in singulis domibus duos vel tres, aut plures confessarios pro subditorum numero maiori vel minori designent; iique sint docti, prudentes, & charitate prædıti, qui à non reseruatis eos absoluant, & quibus etiam reseruatorum absolutio committatur, quando casus occurrerit, in quo casu debere committi, ipse in primis confessarius iudicauerit, tam Superiores pro tempore existentes; quam confessarij, qui postea ad superioritatis gradum assumpti fuerint, caueant diligentissimè, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerũt, ad exteriorem gubernationem vtantur. Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibusdam peccatis etiam non reseruatis à confessarijs. imponendas, quæ subditos ab illis cohibere possint. Et ita mandat seruari ab omnibus. Non obstantibus, &c.

Qua occasione non omittam ponderare vt decet, illud commune sapiẽtum continens admonitionem, siue potius documentum necessario à Prælatis, & Superioribus, præsertim regulariũ, omnino obseruandum, ne sint faciles ad condenda præcepta formalia subditos obligantia ad peccatum mortale: cùm experientia rerum omnium magistra, demonstret illorum frequentiam magis contemni quam formidari, & infelices exitus in animarum perniciem inde subsequi. quod docent communiter Doctores Theologi, & Canonistæ de frequentia fugienda circa excommunicationis fulminationem, conformiter ad ea quæ traduntur *sess. 25. Conc. Trid. cap. 3. de reformatione*, per sequentia verba. *Quamuis excommunicationis gladius neruus sit ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio Populos valde salutaris: sobrie tamen magnaque circumspectione exercendus est: cum experientia doceat, si temere aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni quam formidari, & perniciem potius parere quam salutem.* Cuncta hæc proportionaliter dici possunt de

præceptis formalibus. Ideo in sacro Ordine Prædicatorum expressè prohibetur multitudo, & frequentia præceptorum obligantiũ ad mortale: & quamuis illud statutum sit singulare, & particulare dicti Ordinis, ratio tamen prædicti statuti est communis, & vniuersalis respectu omnium regularium, & ecclesiasticorum, vti videre est in prologo Constitutionum dicti Ordinis Prædicatorum text. 10. in quo dicitur. *Porro Prælati omnes à multitudine præceptorum, & ordinationum abstineant, ne laqueum animabus subditorum injiciant; nec propter defectum vnius vel paucorum, quem vel quos non audent corrigere, communitatem inuoluant.*

Ideò grauissimi ac pijssimi Doctores non absque magno rationis fundamento, expressè docent per modum animaduersionis necessario à Superioribus ponderandæ, *Discreti Prælati abstinere debent à præceptis* (quæ vocant formalia) *& ab excommunicationibus, hisque raro vti fas est, nisi quod iubetur, sit aliàs diuinum præceptum aut ecclesiasticum ad mortalem culpam obligans.* ita communiter DD. præsertim expositores Regulæ SS. Benedicti, Augustini, Francisci, ac Ignatij, quam doctrinam omnes fere quo ad substantiam tradũnt, & optimè. Aduntque nonnulli alij Auctores celebres,
16 † subditum nequaquam remanere obstrictum adimplere voluntatem sui Prælati, etiam quod conijciat ipsum velle hoc vel illud, nisi id expresso mandato habente formam legis præceptiuæ iubeat. ita quamplures Doctores, quos citat in specie Homobonus in suis commentarijs resolutorijs, *tract. 6. cap. 6. q. 27.* parum post exordium, inter quos extat Siluest. *verb. Obedientia, §. vlt. & verb. Præceptum, q. 2.* Azorius *p. 1. lib. 12. cap. 12. q. 2.* D. Antoninus Tolet. Regin. Miranda, Graffius, & Sanchez.

Contra quos Superiores siue consimiles, ex doctrina Alphonsi de Castro, lib. 1. de lege pœnali, cap. 5. docum. 2. colligit Valerius Reginaldus vol. 1. suæ praxis fori pœnitentialis, lib. 15. cap. 6. sect. 2. nu. 43. ad finem, *Perperam sentire eos Religionum Prælatos, qui putant se posse ad mortalem culpam subditos obligare, propter solius silentij violationem, aut propter solam vnius lactucæ manducationem sine licentia, aut propter aliud simile, quod est ex se parui momenti, nec potest grauiter religioni nocere;* vbi etiam proponit obiectionem, illamque resoluit, quod in iure canonico de cadaueribus non exenterandis, siue in frusta concidendis, seu ad alia loca transferendis; quæ censentur res leues, & parui momenti; extat præceptum, sub pœna excommunicationis maioris, & ex consequenti, sub pœna peccati mortalis; respondendo, & optime, talia dici quidem leuia ex suo genere: ratione vero circumstantiæ, per quam aggrauantur, in ordine ad bonum commune, vtpute quod consimilis exenteratio, siue concisio, facta erat quasi communis, & abierat in consuetudinem, non sine magno fidelium horrore, scandalo, & perturbatione: ratione quarum circumstantiarum prænominata efficiuntur grauia, & onerosa, & multum nociua bono communi; sub qua ratione formali vt grauia sunt, prohibentur, sub pœna excommunicationis vti est videre in extrauag. commun. *detestandæ,* de sepulturis. Et ratio omnium horum supradictorum ea est, quam assignat Alphonsus à Castro, vbi supra: alioquin peior miseriorque esset in hac vita subiectio animæ quam corporis. Sane lex humana nequit hominem pro re leui ad mortem corporalem obligare; multo minus poterit lex humana rite ac recte administratâ obligare ad mortem spiritualem,

seu damnationem æternam, quæ in infinitum grauior est: eo magis quia omnium legum condendarũ potestas Principibus tum ecclesiasticis, tum laicis cõcessa sit in subditorum bonum, ac vtilitatem, non autem in perniciem, & animarum laqueum: ita communiter omnes. Nullatenus prætermittendum est pro instructione Superiorum Regularium, id quod expressis verbis tradit Thomas Sanchez in decal. lib. 6. cap. 2. num. 45. & 46. quod collegit, vt asserit ipsemet, ex Siluestro verb. religio 6. q. 6. ex Tabiena verb. obedientia, num. 6. ex Corduba in exposit. regulæ S. Francisci, cap. 10. q. 2. ex Vasquez 1. 2. q. 95. ar. 2. disput. 154. cap. 4. nu. 21. & 29. ex Bañes 2. 2. q. 1. art. 10. dub. 6. & est, *Quando Regula ex se, & primæua sua institutione non obligat sub culpa, sed ad solam pœnam, non posse Superiorem obligare in vniuersum ad obseruationem illius sub culpa mortali: at posset priuatum sic obligare, quando ad exemplum aliorum, & correctionem illius, qui minus parere consueuit, id expedire iudicaret. at vero propter vnius, vel duorum culpam non posset sic totum Conuentum obligare. sic docet Vasquez eadem disput. 154. cap. 4. num. 21. quod idem credo de obligatione sub culpa veniali, quia hæc excedunt Regulæ præscriptum.*

17 Pariter † subditi Religiosi non tenentur Prælatis suis aliquid supra Regulam, simpliciter, & Constitutiones præcipientibus obtemperare, nisi concurrente subditorum voluntate, iuxta illud D. Bernardi lib. de dispens. & præcept. dicentis: *Nihil præcipiat mihi Prælatus, quæ non voui; nihil prohibeat eorum, quæ non promisi; non augeat, nec minuat votum meum.* Quibus addi potest animaduersio ad Prælatos Regulares, qui non debent, nec possunt sub culpa obligare subditos ad ea obseruanda, quæ ex Regula, & primæua sua institutione, sed ad solam pœnam, vt latè dictum est, astringunt: neque ex inobedientia priuata vnius, vel alterius expedit totum Conuentum, vel totam Vniuersitatem obligare sub culpa. Ex D. Tho. *in quolib.* 10. *art.* 10. D. Anton. 3. *par. tit.* 16. *cap.* 1. § 9. Felin. & Dec. *in cap. ad nostram, ext. de appellat.* Angles *q. de voto, diff.* 15. Grassius *lib.* 3. *decis. aur. cap.* 5. *num.* 45. Sanchez *de præcept. lib.* 6. *cap.* 2. *num.* 46. Miranda *in man. Prælat. Regul. tom.* 1. *q.* 26. *art.* 10.

Beatus quoque Humbertus in expositione super Regulam Beati Augustini, cap. 162. assignat quamplures casus, in quibus non tenentur subditi suis Prælatis regulariter obedire. *Primus est, quando præcipit contra Deum, quia magis oportet obedire Deo, quam hominibus, Act. 5. Secundus, quando maior secundum distinctionem prædictā præcipit contrarium. Tertius, quando eximitur quis ab eo, qui potest, à potestate Prælati sui. Quartus, quando præcipitur aliquid in derogationem iurisdictionis maioris Prælati; vt si præciperet minor Prælatus, quod maiori visitanti non diceret aliquid de reuelandis in visitatione. Quintus, quādo nullo modo fieri potest quod præcipitur. Nemo enim potest ad impossibile obligari, extra de regul. iuris lib. 6. Sextus, si aliquid mādatur, per quod eijciatur de obedientia promissa; vt si præciperet Prælatus subdito suo, quod intraret alium Ordinem. Septimus, cum præcipitur aliquid, quod est supra, vel infra, vel contra professionem factam; cum nemo teneatur vltra quam alij tenentur, nisi ad id quod promisit. Octauus, secundum quosdam, cum præcipitur aliquid impertinens ad professionem; vt si præciperet Abbas Monacho, quod tota die respiceret aues, præcipuè si hoc faceret sine causa rationabili: nam si hoc faceret causa probandi obedientiam, vel ad exercendum patientiam, vel alia causa annexa professioni, esset secus.* Ex superius

perius traditis colligit cõclusiones nonnullas Sanchez *in opere suo morali in præcepta decalogi*, lib. 6. cap. 2. 4.

Summa Additionum ad Cap. 1. 2. 3. 4. de Electione.

1 *Confirmatio generalis Statutorum, vel priuilegiorum, non comprehendit Statuta iniusta, & iuri communi contraria; etiamsi tali confirmationi esset apposita clausula* ex certa scientia. *& num.* 2.

3 *Confirmatio in forma communi nihil tribuit de nouo, nullumque obstaculum tollit.*

4 *Electio non est actus iurisdictionis, sed officij.*

5 *Prouisio Cathedralium Ecclesiarum pertinet ad solum Romanum Pontificem.*

6 *Signa cognoscendi Ecclesias Collegiatas.*

7 *Vox*, Electio, *habet significationem actiuam, & passiuam.*

8 *Electio est remedium ordinarium, Postulatio verò extraordinarium.*

9 *Adducitur doctrina B. Humberti de munere Prælatorum, præsertim Regularium.*

10 *Prælatus Capituli, est Procurator, non autem Dominus ipsius.*

11 *Prelati quinam propriè dicantur.*

12 *Munus Prælati quodnam sit.*

13 *Prælatus tenetur negocia grauia, & ardua terminare cũ Capitulo sui Collegij; alias ipsius determinationi non statur. Limita vt num. 14.*

15 *Quæ mala oriantur ex negligentia Prælatorum renuentium subditorum culpas corrigere.*

16 *Quid obseruare debeant Principes in nominationibus, quas faciunt Romano Pontifici ad dignitates Ecclesiasticas.*

17 *In electione, omnibus iam peractis, est necessarium Decretum verbale; aliàs electio facta non tenet.*

18 *Non potest Prælatus proponere in electione duos, vel tres, ex quibus vnus tantum eligatur; ex Decreto Congregationis Concilij.*

19 *Electio facta ab excommunicato occulto, est irrita.*

20 *Electio pertinet ad eligentes ratione priuati officij, & non publici.*

Additio ad primum Caput Tractatus de Electione.

AD obiectionem illorum, qui contendunt contra tradita in 1. cap. de elect. in communi, num. 1. & 2. asserere, posse Capitula Generalia condere leges contra, siue præter statuta in sacris Canonibus, etiam in materia electionis; eo quia statuta Regularium sunt confirmata per Sedem Apostolicam, & in illis aliquando continetur modus cõtra, siue præter illum statutum in iure Canonico: facillimè respondetur per sequentia notatu digna; Dicendo, quod
1 confirmatio generalis † Statutorum, vel priuilegiorum non extenditur ad Statuta iniusta, illicita, iuri communi contraria, vel quæ possũt ius aliquid nouum inducere. Cynus *in l. cum oportet, nu. 2. C. de bonis quæ lib.* vbi quod si Princeps confirmat omnia priuilegia, videtur cõfirmare iusta, non iniusta. Bald. *in l omnes, num. 37. ff. de iust. & iur.* vbi quod Papa in generali confirmatione Statutorum non censetur confirmare ea, quæ sunt contra libertatem Ecclesiasticam: & *in cap. 1. per illum textum, per quos fiat inuestitura super feudis, num. 2.* vbi quod generalis cõfirmatio non confirmat nisi iusta priuilegia; & quod iuri communi contraria, non intelliguntur confirmata, sed per obreptionem impetrata, per text. *in cap. dudum 31. de decim. in §. comparentibus.* Bart. *in l. 1. nu. 1. ff de ijs qui sunt sui, vel alien. iur.* vbi quod si

Papa confirmat omnia priuilegia alicui Ecclesiæ, vel Collegio, seu Ciuitati, videtur confirmare, quæ sunt iusta, *arg. l. 1. §. 1. ff. de his quæ in test. delent.* & *c. 1. de iureiur.* Iason. *in consil. 122. colum. 3. vol. 4.* Alex. *cons. 59. num. 8. vol. 1.* vbi quod generalis cõfirmatio priuilegiorũ non trahitur ad iniusta, & illicita, & ad ea quæ sunt iuri communi contraria, cùm talis confirmatio intelligatur per obreptionem obtenta, per not. *in l. si quis loca, C. de fund. & sal. rei dom. lib. 11.* & per Gozadin. *in cons. 9. col. 7.* Soc. Iun. *cons. 32. lib. 3.* vbi quod confirmatio generaliter facta refertur ad Statuta licita, & honesta, & non ad illicita. Felin. *in cap. Ecclesia S. Mariæ, num. 4. in fin. de constitut.* & latissimè Roland. *consil. 29. num. 32. & seq. lib. 1.* Corn. *cons. 9. nu. 3. lib. 3.* & Paris. *cons. 33. num. 53. lib. 3.* vbi
2 dicit id † etiam procedere, vbi talis confirmatio generalis facta fuisset cum clausula, *Ex certa scientia.* & *in cons. 10. col. penult. vol. 4.* & *in cons. 106. num. 6. lib. 3.* vbi quod confirmatio generalis, etiam ex certa scientia, non refertur ad Statuta, quæ disponunt contra ius diuinum, naturale, canonicum, & ciuile. Gutierez *de contract. iur. cap. 38. num. 6.* vbi late Rota *dec. 780. par. 1. diuers.*

3 Et ratio est, † quia confirmatio in forma cõmuni nihil de nouo tribuit, nullumque defectum, aut obstaculum tollit. *cap. 1.* vbi gloss. *2. cap. cum dilecta*, & *cap. examinata, de confirm. vtil. vel inutil.* Felin. *cap. inter dilectos, num. 6. de fid. instr.* Molin. *de primogen. lib. 2. cap. 7. num. 7.* Cassad. *decis. 1. nir de confirm. vtili, vel inutil.* Rot. *decis. 701.* & *decis. 730. num. 5. par. 1. diuers.* nec est verisimile Principem voluisse talia Statuta approbare: & quia etiam capienda est illa interpretatio, per quam minus derogetur iuri communi. Socin. Iun. *in d. cons. 32. num. 43.* & Roland. *in d. cons. 29. nu. 34.* & Gutierez *vbi supra*, qui latè.

4 Eligere absque dubio non est † actus potestatis, sed ordinis; neque iurisdictionis, sed solum muneris, & officij: namq. canonici ius habent eligendi Præsulem, monachi Abbatem; nomine Monachorum comprehendo Regulares quoscunque ad eligendum habiles, vt latius patebit paulò post §. *apud Monachorum*; & tamen nec isti, nec illi iurisdictionis potestatem possident, vt docet inter alios Azorius *lib. 6. inst. moral. par. 2. de quarto Decalogi præcepto, cap. 14. q. 14.* quod antea docuerant omnes ferè Canonistæ *tit. de elect. & electi potest.* & inter alios Paulus Lancellottus Perusinus in suis institutionibus iuris canonici *lib. 1. tit. qui eligere eligiue possint.* & tit. *de elect.*

Inspecta namque iuris communis dispositione, ius Prælatum eligendi ad Canonicos, siue Monachos respectiue pertinet: & Azorius, *vbi supra, cap. 14. q. 1.* circa finem contra asserta à Suarez, de quibus latius *cap. 7. num. 14.* postquam dixit, in Germania adhuc vigere veterem cõsuetudinem; Canonicorum etenim Collegia in Metropolitanis ecclesijs Archiepiscopos, in Cathedralibus vero Episcopos eligunt: immediatè subdit. *Apud Monachorum, & Religiosorum Ordinum cænobia adhuc mos antiquus retinetur, vt Abbates cænobiorum, Præpositi Ordinum Generales, Prouinciales, & plerique etiam locales, in Conuentibus vel Generalibus, vel Prouincialibus, multorum suffragijs eligantur.* Igitur ex testimonio Azorij, Regulares non reliquerunt, sed adhuc palam retinent modum eligendi per suffragia multorum, tamquam conformem dispositioni iuris communis. Fateor enim cum Canonistis, id verum esse, quod asserit Garcias *de beneficijs, 5. p. cap. 4. num. 6. & 7.*
5 prouisionem † ecclesiam Cathedralium pertinere ad solum Romanum Pontificem, vt manifeste tra-

ſtè tradunt textus canonum, quos *ibidem* citat cum innumera multitudine Doctorum, inter quos vnus eſt Cardinalis Bellarminus *1. tom. controu. 5. lib. 1. cap. 8.* & *2. com. controu. 2. lib. 1. cap. 8.* qui aſſerit electionem Epiſcoporum non pertinere iure Diuino ad Clerum, ſed ad Sũmum Pontificem Romanum, vt ipſe eligat, vel modum eligendi præſcribat. Et *num. 8.* ex auctoritate Gloſſ. Abb. Selua, Coraſij, Gregor. Lopez, & Burſati probat inferiorum Eccleſiarum prouiſionem ſpectaſſe olim ad Epiſcopum. Et num. 9. *Tractu temporis*, inquit, *fuit conceſſa facultas cuilibet Collegio eligendi ſibi Prælatum, ſiue Eccleſia ſit Cathedralis, ſeu inferior, confirmatione tamen electi Superiori immediato relicta*. Quemadmodum videre eſt *cap. 1. cap. ne pro defectu, cap. quia propter, de elect.* cum alijs multis eiuſdem tituli ibi, & *in 6.* Et *nu. 10.* demum ait, quod earũ prouiſio iam reſeruata eſt Papæ per regulas Cancellariæ 2. & 3. quæ vt aſſerit Lancellottus, vbi ſupra, ab omnibus Pontificibus cõfirmantur, & renouantur. de quibus Regulis multa copioſe dicit Garzias, *vbi ſupra, cap. 1. num. 212. & ſequentibus*, quæ propter illarum prolixitatem hic omittuntur.

Diffinitionem electionis, de qua in hoc cap. nu. 8. vt animaduertunt quamplures Canoniſtæ, præſertim Lancellottus, vbi ſupra, tit. de elect. verb. *electio*, ſub litera g. approbant omnes communiter tanquam bonam, rectam, atque perfectam diffinitionem, ſiue deſcriptionem.

Promotio Epiſcoporum, ſiue aliorum Prælatorũ habentium iuriſdictionem generalem in Eccleſijs Collegiatis, fieri ſolet per electionem, ſiue po-
6 ſtulationem. Signa vero † dignoſcendi Eccleſias Collegiatas, quæ adducit Abb. *cap. nobis, de iurepatr.* ſunt, nempe ſi habeat poſſeſſionem ſuper iure Collegij: ſi exercet iura pertinentia ad ſolum Collegium; item ſi habeat ſigillum commune, vel ſi conſueuerunt eligere Prælatum. *cap. 1. de elect.* deficientibus enim his prædictis ſignis, etiam quod in ea reperiatur multitudo Clericorum, nequit dici Collegium, ſiue collegiata. Card. *in clem. 11. q. 4. num. 8. de ætate & qualit.* Felin. *in cap. accedentes, de præſcriptionibus, col. 1.*

7 Nomen † ſiue vox, *electio*, duplicem habet ſignificationem, actiuam ſcilicet & paſſiuam, vt not. *in l. 11. ff. de duo. re.* & per Abb. *in rubrica cod.* ideo tantum eſt dicere de electione, quantum ſi diceretur de his, qui poſſunt eligere, & de his qui poſſunt eligi, & pariter de formis quibus eligendum eſt. Cùm igitur hoc nomen *Electio*, cuncta hæc cõplectatur, merito volui inſcribere hunc tractatum *De Electione canonica*; ac etiam anteponere caput de Electione illi de Poſtulatione, etſi tam in Gregoriana, quàm in Bonifaciana cõpilatione prius tractetur de poſtulatione, quàm de ele-
8 ctione. Equidem electio † cum ſit ordinarium remedium, poſtulatio vero extraordinarium, innititur enim gratiæ, quemadmodum animaduertunt communiter Doctores *in rubrica de poſtulatione Prælatorum*; ideo differendum fuit prius de ordinario remedio, deinde de extraordinario, *argum. l. in cauſa, ff. de mino.* & *l. in Prouinciali, ff. de no. op. nunciat.* Aliam quoque rationem ad idem inueniet lector ad initium cap. de poſtulatione.

Additio ad num. 16. 17. & 18. cap. 2. de Poſtulatione.

9 COmpendioſe nec abſque vtilitate paucis referam, quæ † prolixe tradit de Prælatis, præſertim regulari-

bus, B. Humbertus *in expositione ad Regulam sancti Augustini, cap. 170.* Prælato enim non satis est vt dicat, moneat & præcipiat, more Pharisæorum, qui dicunt & non faciunt; sed debent & ipsi recta operari, & quæ docent facere, exemplo Christi. Et hoc summè pertinet ad illum, vt suo exemplo ac bonis operibus subditos inuitet ad obseruantiam Regulæ, & Constitutionum. Ita docent sanctus Gregorius *in pastorali*, & S. Benedictus *in Regula*, quos citat Humbertus *vbi supra*, addens, quòd non sufficit vt in occulto bona agant, sed palam & in oculis omnium bona operati teneantur, secundum illud Matth. 5. *Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est.*

Immo superaddit, non in vno tantum, sed in omnibus debere se præbere bonorum exemplar, iuxta illud sancti Patris Augustini in Regula dicentis de Prælato, *Circa omnes se ipsum bonorum operum præbeat exemplum*, dicente Beato Humberto *sine hoc enim carent efficacia quæcunque facit*, & S. Paulus ad Timotheum, *Exemplum esto fidelium in verbo, in conuersatione, in charitate, in fide, & in castitate.* vbi etiam dicit ex auctoritate sacræ Scripturæ, & S. Gregorij: *Scire debent Prælati quoniam tot mortibus digni sunt, quot exempla perditionis ad subditos transmittunt.* & iterum, *non debet hominum habere ducatum, qui nescit homines bene viuendo præire;* cum alijs multis quæ breuitatis causa omittuntur.

10 Prælatus Capituli † siue Collegij, dicitur, & est Procurator, non autem dominus, licet maiorem prærogatiuam habeat quàm ordinarius Procurator: ideo proprie non dicitur pars Capituli; sed nominatur principalis in Capitulo siue Collegio. Gloss. *in clement. 1. & 2. de regul.* & Card. *ibidem*.

Vt dictum est in numeris ad initium 11 istius additionis citatis, illi † proprie dicuntur Prælati, qui habent ordinariam iurisdictionem, modo & ordine ibidem explicato: quibus addi potest quòd lato vocabulo, & appellatione possunt dici Prælati, qui habent præeminentiam siue iurisdictionem, vt sunt plebani: latissime vero dicuntur etiam presbyteri, qui habent curam animarum, Dec. *in cap. decernimus de iudic. colum. 6.* & videtur dicendum de Prælatis, sicut dici potest de Præpositis, vt Præpositus dicatur, qui alijs præest, vt habetur *in cap. quamuis, de verb. signific.* vide Abb. *in cap. 11. de donat. in primo notab.* & facit ad idem, *cap. quia nonnullis, de magistris.*

12 Insuper † munus Prælati est, iuxta tamen consuetudinem Ecclesiarum, Collegiorum, & Conuentuum, quando ex illa nullus realis resultet abusus, proponere negotia examinanda, & decidenda, suffragiaque votantium colligere ac numerare. ita Speculator *tit. de locat. §. sequitur.* ad ipsumque Prælatum pertinet concludere quod in Collegio, siue Capitulo fuerit deliberatum; apud quem etiam conseruatur sigillum Capituli, siue Collegij. Cassaneus in suo Catalogo gloriæ Mundi, *1. par. considerat. 17. concl. 1.* His etiam addenda sunt quæ tradit Siluester *tit. de Prælatis, nu. 2.* vbi ex doctrina Paludani, & aliorum, concludit quod spurius etiam per ingressum religionis, absque dispensatione nequit habere curam neque iurisdictionem, siue per electionem, siue per commissionem, neque potest fieri Supprior, aut Vicarius Conuentus alicuius. Et *nu. 4.* resoluendo quæstionẽ ab eo motam de negligentia prælatorum ex glossa, Archid. Hostien. Bernard. & alijs, concludit quod Prælatus negligens circa ea quæ sunt sui muneris, peccat mortaliter, in omissione scilicet necessariorum

rum ad suum officium, vt puta visitationis, correctionis, & huiusmodi. addens: *Et secundum Hostiensem, cap. ea quæ de offic. Archidiac. tenetur non solum de dolo, & lata culpa; sed etiam de leui, quo ad damnum rerum ecclesiasticarum, & à fortiori quo ad damnum animarum.* Tandem num. 5. ex auctoritate multorum canonum, Panor. Innocen. & aliorum
13 concludit † Prælatum teneri, negotia grauia, & ardua quæ talia dicuntur arbitrio boni viri, cum consilio, siue Capitulo terminare; alias non esse standum determinationi. Vbi etiam animaduertendum
14 est † quod si Capitulum, siue Collegium, vel Consilium non rationabiliter, sed voluntarie tantum contradicat Prælato, valet nihilominus quod facit Prælatus ductus rationabili causa, & patenti: immo illi de Capitulo pro consentientibus in tali casu haberi possunt, & debent, Archid. *in cap. Episcopum 61. dist.* Felin. *cap. cum omnes de const. col. 13.* & super hoc extat decisio Rotæ Romanæ *in antiq. 31.*

Quamobrem necessitium est, vt in Prælatis vigeat correctio suorum subditorum propter eorum vtilitatem, dicente sancto Augustino, *Sicut meliores sunt, quos amor dirigit, ita plures sunt quos timor corrigit.* Et sanctus Benedictus in Regula. *Non dissimulet Abbas peccata delinquentium; sed mox vt oriri ceperint, radicitus ea vt prævalent amputet,* & S. Bernardus (quos omnes citat Beatus Humbertus in expositione Regulæ S. Augustini cap. 171.) *Non irasci, vbi irascendum, est peccatum:* dicente S. Gregorio lib. 15. moral. cap. 23. *Omnis namque peccator prudens erit in pœna, qui stultus fuit in culpa; quia ibi iam dolore contritus ad rationem oculos aperit, quos voluptati deditos clausit; & pœna torquente exigitur, vt sapiat quæ excæcante se superbia decipiebat.*

Vbi supra Beatus Humbertus ex Diuo Augustino ad Bonifacium respondet obiectioni eorum, qui dicunt subditos esse regendos sola benignitate, non autem correctione, & timore. Verba relata ab Humberto ex Diuo Augustino sunt. *Quidam dixit, pudore, & libertate liberos retinere, sanctius esse credo, quàm metu. Hoc quidem verum est: sed sicut meliores sunt, quos diligit amor, ita plures sunt, quos corrigit timor.*

15 Deinde idem † Humbertus assignat mala quæ oriuntur ex negligentia Prælatorum renuentium culparum subditorum corripere: quæ præsertim sunt nouem. Tria priora redundant in Prælatum negligentem; Alia vero in damnum delinquentium. Tria vero posteriora in perniciem vniuersitatis. Primum assignatur confusio eiusdem met Prælati negligentis, iuxta illud Ecclesiastici 22. *Confusio est patris de filio indisciplinato.* Secundum, culpa negligentis Prælati: in eum enim transeunt subditorum errata, iuxta illud S. Benedicti in Regula, *Sciat Abbas, culpæ pastoris incumbere quicquid pater familias, in ouibus minus vtilitatis poterit inuenire.* Tertium est pœna temporalis, quam ob suam negligentiam patietur, in hoc & in alio seculo, vt patet de Heli Sacerdote.

Primum vero malum secundi ordinis redundans in delinquentes, est excæcatio, qua credunt ex non correptione illis illata, non esse malū quod agunt, vel saltem non esse tantum malum: ideo dicebat S. Gregorius in Pastorali: *Nonnulla vehementer increpanda sunt, vt dum culpa ab actore non cognoscitur, quanti ponderis sit, ab increpantis ore sentiatur.* Ideo Prouerb. 29. *Virga, & correptio tribuit sapientiam.* Secundum est delicti multiplicatio, cum non statim corrigatur. Quamobrem S. Bernardus dicebat. *Impunitas est insolentiæ mater, radix impudi-*

citiæ, transgressionum nutrix. Tertium valde flebile, est finalis subditorum perditio & ruina: cùm enim non corripiuntur, continuo multiplicant delicta, vt finaliter pereant.

Alia vero tria mala respicientia damnum communitatis, siue vniuersitatis, sunt infectio multorum: sicut enim morbida ouis inficit gregem, ita peccatum incorreptum facillime inficit vniuersitatem. Secũdum est difficultas corrigendi. Tertium, & vltimum denique est rebellio ad omne bonum. Ideo Prælatis dicitur: *Terror vester, & tremor sit super cunctos subditos vestros; vt si malum fecerint, timeant potestatem: ad hoc enim gladium portatis, ideo in virga, delinquentes corrigere debetis: ita vt à iustitia non flectamini.* Cum timore itaque Dei cuncta perficiet Abbas (vt inquit S. Benedictus in Regula) *quia initium sapientiæ timor Domini.* additque S. Benedictus, *& cum obseruatione Regulæ:* idest (ait Trithemius ad eandem Regul.) *nihil faciat quod ipsa prohibet; nihil omittat quod illa iubet: ne cum alijs illam implendam prædicat; ipse negligendo reprobus efficiatur.*

16 Cum in hoc † capite 2. facta fuerit mentio de nominatione, quæ fit ad Prælaturas, vt videre est num. 14. breuiter dicam quæ prolixe referuntur à Rebuffo *quæst. 1. de nominationibus*, à Valerio Reginaldo *in sua praxi lib. 30. tract. 3. nu. 204.* & à Molfesio *par. 1. sua summa moralis tract. 6. de beneficijs, cap. 6. nu. 21. & 22.* Quando Reges, vel alij Principes Catholici, in Terris suæ ditioni subiectis, ad Archiepiscopatum, Episcopatum, Abbatias, vel ad alias dignitates ecclesiasticas, aliquas personas nominant Summo Pontifici Romano, vt ab illo approbentur, & ita approbatis libere conferat dignitatem, quam sibi magis placuerit; obseruare debent infrascripta. Primò vt actu vacet Prælatura, ita vt ordinarie & regulariter non possit fieri nominatio ad dignitatem vacaturam: Secundò vt prædicta nominatio fiat immediatè à Principe: Tertiò vt persona, siue personæ nominatæ, sint dignæ ac idoneæ ætate, scientia & moribus: Quartò quod fiat intra sex menses à die vacationis; vel si nominatus repertus fuerit indignus à Summo Pontifice, loco illius tenentur nominare idoneum, siue idoneos, intra tempus trium mensium. Quæ verò docet in hac materia Reginaldus, desumpsit, vt *ibidem* fatetur ille, ex Siluestro *verb. Postulatio*, & *verb. Nominatio:* & Molfesius quæ adducit *loco citato*, collegit ex Reginaldo. De hac materia tractat etiam Tabiena, & alij Summistæ *vbi supra*, & Panormitanus, *in cap. quia sicut, de elect.* & fit sermo *in cap. placet, dist. 65.* & à Vasquez *tom. 3. ad 3. par. D. Thomæ disp. 244. num. 23. & sequentibus.*

Additio ad num. 1. & 2. cap 3. de qualitatibus Electionis canonicæ ad §. 6. post dictam, *ver.* quo facto.

17 Tanta est necessitas † Decreti verbalis siue vocalis, quod regulariter fieri debet ab vno eligentium, omnibus iam peractis necessario requisitis ad electionem canonicam Præsulum, dicendo: *Ego N. nomine omnium elgo*, vt præter adducta ibidem satis abunde hic etiam referre voluerim quæ circa hoc præcipitur *in cap. sicut 21. de elect. in 6.* & hæc sunt. *Præcipitur: sicut cùm per formam scrutinij ad electionem proceditur, est per vnum pronuncianda, & facienda communis electio, secundum canonica instituta: sic & per vnum debet fieri, cum per formam proceditur compromissi.* quibus addit Gloss. ibidem, *ex notatis per* Innoc.

Innoc. Hostiens. & Compostell. *cap. quia propter, & cap. in Genesi, de elect. quod electio aliter facta non tenet*. Electio enim debet per antiqua iura fieri verbo (modo immediate declarato) de illo in quē consenserit maiors pars capituli: non enim tenet electio, nisi fuerit facta à maiori parte totius capituli, vt expresse probatur *in cap. Ecclesia vestra, de elect.* in quo cassam, & irritam declarat atque ostendit Pontifex Honorius III. electionem non factam modo immediate, explicato.

Additio ad cap. 4. De casibus in quibus electio est nulla.

ADdatur Declaratio Sacræ Congregationis Concilij Tridentini, sequentis tenoris, videlicet.

18 *An stante † libertate electionis liceat Prælato Superiori proponere duos vel tres, ex quibus vnus tantum eligatur.*

Sacra Congregatio Cardinaliū Concilij Tridentini interpretum censuit, *Non licere*.

R. Cardinalis Vbaldinus.

Locus † sigilli.

Pro maiori claritate eorum quæ dicta sunt circa nullitatem electionis, in qua interfuit excommunicatus etiam occultus, de quo num. 13. huius cap. 4. necessario videnda sunt quæ copiose adducta fuere cap. 5. nu. 18.

Ad claritatem illorum quæ traduntur cap. 4. nu. 13. & cap. 5. nu. 18. huius tractatus de elect. compendiose referam quæ adducit Garzias *5. par. tract. de beneficijs, cap. 4. num.* 314. & sequentibus; vbi inter actus irritos, & nulliter factos ab excommunicato occulto, pa-

19 lam enumerat † actus electionis, siue eligendi; & reddens rationem ait, quia *geritur iure priuato, seu ratione priuati officij electio, licet ad capitulum pertineat ratione publici officij, tamen ad singulares canonicos pertinet ratione canonicatus, & officij priuati; & sic facta ab excommunicato etiam occulto non valet*. hæc ille. Pro qua sententia quo ad omnem sui partem, citat Innocentium in cap. *quam dilectus, de consuet. & in cap. consultationibus de iurepatron. & in cap. postulastis, de clerico excommunicato*, Abb. *in d. cap. consultationibus, & in cap. veritatis de dolo, & contumacia, num.* 47. Rebuff. *in concord. tit. de excommunicatis non vitandis, versic. collatio etiam*, & alios multos ad idem citat, inter quos est Petrus de Biaxio, *in direct. elect. cap.* 1. 1. *par. nu.* 4. quem ego quoque citaueram, *cap. 5. vbi supra*. Quæ omnia ne dum proportionaliter; sed quasi identice dici possunt, & debent de alijs legitimis Electoribus

20 etiam regularibus. Cùm enim † electio pertineat ad eligentes, ex auctoritate tantorum virorum, ratione priuati officij, & non publici, remanet certa atque indubitata, & ne dum communior, sed quasi vniformis omnium Doctorum, præsertim antiquorum, nostra sententia quam tradidimus cap. 4. & 5. huius tractatus, quod excommunicatus etiam occultus, re detecta inficiat electionem; nam tota difficultas extabat quod electio, esset non publici, sed priuati officij actus, Hostien. *de renunciat. nisi cum pridem, num.* 49. vt docet idem Garzias *loco immediate citato, num.* 329. vbi citat quamplures Leges, Butrium, Abbat. Seluam, Iasonem, Gregor. Lopez, Ludouicum Lopez, Humadam, Tabienam, Siluestrum, Armillam, Thomam, Sanchez, Nauarr. *in cap. placuit, de pænitentia, dist. 6. nu.* 179. & *in Manual. cap. 9. nu.* 11. *alias* 8. *& consil. 1. de officio Ordin.* & Bar-

& Bartholomæum Vgolin. *tabula 1. de censuris, cap. 2.* §. 22. *nu.* 4. & Aziorium, *lib.* 5. *q.* 2. *cap.* 8.

Summa Additionum ad Cap. 5. & 6.

1 *Elector, qui liberè renunciauit votum in aliqua electione, si postea eum pæniteat, & petat admitti ad eamdem, an, & in quibus casibus sit admittendus. & quid de Cardinali, in electione Summi Pontificis, & num. 5.*

2 *Elector renuncians electioni, & deinde petens admitti, si non admittatur in casibus in quibus admitti debet, dicitur verè contemptus, & potest instare pro nullitate electionis: electus tamen, quousque cassetur electio, est verè & legitimè electus, & num. 3.*

4 *Ratio quare renuncians iuri eligendi potest iterum ad illud admitti; non autem renuncians beneficium, siue Prælaturam, &c.*

6 *Electio debet fieri in aliquo loco publico; alias est nulla.*

7 *Communis opinio tenenda est in quacumque materia, quæ non reperiatur decisa ab aliquo Canone, vel Lege.*

8 *Communem opinionem quæ faciant.*

9 *Vnus de Capitulo, cæteris negligentibus, repræsentat totum Capitulum.*

10 *Vocalis priuatus voce, si velit interesse electioni, debet expelli.*

11 *Electio an possit fieri de nocte.*

Additio ad num. 22. cap. 5. de legitimis Electoribus.

AD maiorem stabilitatem eorum, quæ explicantur in prædicto nu. 22. de illo scilicet, qui libere renunciauit votum in tali electione canonica, quem postea pœnituit, & petijt admitti ad eamdem electionem, cùm res adhuc esset integra; necessario ponderanda veniunt nonnulla pro parte affirmatiua, quam ibidem proposui ac defensaui, ex doctrina Abbatis, Gloss. & Angeli, quorum placitis adhærent, & frequenter vtuntur in grauissimorum negociorum resolutionibus insignia tribunalia Vrbis, & Orbis, præsertim in materia electionis, quæ pro maiori facilitate ad formam conclusionum redegi.

Conclusio prima. Certum & indubitatum est, quoties vocalis renunniat vocem emittere in tali electione particulari determinate celebranda pro tali die ab eodem specificato; si eadem electio differatur ad alium diem, potest si vult, & debet admitti ad eamdem electionem: quia non est pura, & absoluta renunciatio; sed conditionata, & ad tale tempus solum determinata. ita communiter omnes.

Secunda: Quoties Elector, siue vocalis legitimus, renunciat votum suum in tali electione non simpliciter; sed cum sequenti limitatione, *pro hac vice tantum*; exeundo de Capitulo, casu quo nullus tunc euadat legitime electus ex vi actus quem fecerunt pro illa vice Electores, etiam quod eodem die procedatur iterum ad aliam electionem; qui renunciauit modo dicto, si vult interesse alijs electionibus faciendis, potest & debet admitti: quia non in totum renunciat; sed pro tali actu tunc celebrando: ideo respectu actus illius Prioris semetipsum suspendit à iure suo eligendi, & non amplius; & in rigore iuris, illa non dicitur vera, & pura renunciatio, nisi quando in totum simpliciter, & absolute renunciat, vt late tradit inter alios Hostiensis *tit. de renunciat. cap. nisi cum pridem, num.* 47. *& sequentibus*, vbi citat Codices, Leges, & Canones nonnullos ad

los ad idem; vbi etiam eadem docent Canonistæ, & Summistæ *verb. Renunciatio*, vel *Electio*.

Tertia. Quoties vocalis, siue elector renunciauerit vocem per sequentia verba, *Renuncio electioni, quamdiu Ecclesia vel Conuentus, hac vice vacauerit suo Prælato*; certum est quòd in secunda vacantia eiusdem Ecclesiæ vel Conuentus, poterit eligere, & tenebuntur alij electores illum admittere ad electionẽ; propter rationes in alijs duabus propositionibus immediatè adductis propositas; addendo ex doctrina communi Canonistarum vbi supra, *renunciationem tantum valere, quantum verba per quæ fit, sonant & significant*: dummodo semper fiat liberè & voluntariè. Vnde suspensio talis vocalis est & ipsa ad tempus, non autem absolutè & simpliciter, illo volente.

Quarta. Quoties legitimus elector liberè voce, vel scripto renunciat simpliciter, & absolutè per verba clarissima votum suum in electione, quæ fieri debet de Prælato illius Ecclesiæ, cuius est vocalis; si vero peniteat, & re adhuc integra petat admitti ad eamdem electionem, tenentur Electores illum recipere, & potest emittere votum validum in eadem electione. Imò addunt Doctores Canonistæ, *vbi supra*, & Summistæ, quando renunciatio eius præiudicaret bono communi, talis qui renunciauit, cum in hoc casu egerit contra iustitiam, compelli potest, atque debet ad eligendum cum alijs. Insuper addit Siluester, *verb. elect.* 1. & *verb. renunciatio*, ac etiam Tabiena, *eodem verb. elect.* 1. *num.* 13. *Male faciunt, qui permittunt eligi indignos, vel insufficientes, renunciantes voci suæ, ne noceantur, vel alio humano respectu; & posset faciliter hic esse peccatum mortale*. Veritatem huius quartæ propositionis docent expresse, ac defendunt Abbas, Glossa, & Angelus *locis citatis*, *num.* 22. *cap.* 5. *huius tractatus*. Siluester, & Tabiena, *vbi supra immediatè*, vti est videre apud Siluestrum, *verbo electio* 1. *ad finem num.* 5. §. *quintum electorum*, expresse dicentem: *Potest quilibet Elector renunciare voci suæ, ac iuri suo: vnde quod postea fit per alios, impugnare non poterit. si tamen accedat electione non dum facta, admittendus est in his, quæ circa ipsam restant*. Pro qua sententia citat inter alia cap. *Ecclesia vestra* 2. *de elect.* Insuper eamdem propositionem, siue Conclusionem quartam expressis verbis tradit Glossa *in cap. vbi periculum, de elect. in* 6. quam asserit colligi, siue haberi in textu eiusdem cap. §. *si vero infirmitate*, quemadmodum videre est in dicta Glossa, *vbi supra, verb. sanitatem*; dicente de illo qui renunciauit, & postea pœnituit. *Pœnitens, & rediens admittendus est*. addens: *De his autem, quæ medio tempore facta sunt conqueri non poterit: & hæc quæstio* (inquit ille) *satis hic terminatur*, demonstrando his verbis, quod in eodem cap. *vbi periculum*. determinata est hæc quæstio affirmatiue, iuxta adducta in quarta conclusione.

Insinuat pariter Glossa ibidem, eamdem sententiam affirmatiuam docuisse Hostiensem *super* 1. *decret. tit. de renunc. cap. nisi cum pridem*. & ita est in rei veritate, prout videre possunt cuncti legentes attente, quæ ibidem traduntur per Hostiensem, maximè *à num.* 47. *vsque ad num.* 57. *inclusiue*; vbi, præsertim *ad calcem num.* 49. sermonem faciens de eo, qui renunciauit electioni, & postea pœnituit, inter quamplura multis argumentis optimè fundata, ad fauorem sententiæ affirmatiue inquit: *Quantumcunque autem renunciatum sit, semper penes renunciantem remanet ius eligendi, vt patet in eo, quod notatur super Glossa vers. item hoc ius incorporale est. & ver. per quod & patet.*

patet. *Et quandocunque veniat re integra, semper admittendus est, & locus est pœnitentiæ; cùm pœnitentia Ecclesiæ sit vtilis, ac nemini sit captiosa, vt ff. de interroga. act. de atate, in fin. & dicitur res integra in inferioribus Ecclesiis, quandocunque veniat antequam aliquis eligatur, vel scrutinium publicetur; vt patet in eo, quod legitur; & notatur supra de elect. quia propter, & cap. Ecclesia 2. §. pars vero, & cap. publicato.* Et quod amplius est, vt se ostendat Hostien. acerrimum defensorem huius sententiæ affirmatiuæ, *num.* 52. & 53. proponit, & resoluit dubium de eo, qui semel noluit petere bonorum possessionem, & statim perdidit ius; & de illo pariter, qui semel renunciauit liti, & vterius non auditur; dicendo esse omnino disparem rationem: nam ibi agitur de priuato interesse huius, vel alterius personæ; in casu vero electionis de communi interesse, & vtilitate publica, dicẽdo: *Quia quod à pluribus quæritur, facilius inuenitur:* quod probat auctoritate Canonum, ac etiam Prouerbiorum *cap.* 11. quo in loco Salomon inquit: *Vbi multa consilia, ibi salus.* denique concludit per sequentia verba: *Admittatur ergo renuncians, & si iunior sit, ex quo venit re integra.* & paucis interiectis expressis verbis ait: *Potest & illud dici, quod ius eligendi Prælatum cuiuslibet Ecclesiæ, & maximè Summum Pontificem, auctoritate, & vtilitate publicum est, cui nulla ratione expressè renunciari potest, vt notat supra eadem Glossa ver. sed contra.* Consideranda sunt itaq. non solum dicta celeberrimorum Doctorum, quibus manifestè, & in proprijs terminis tradunt veritatem contenti tam in quarta conclusione; verum & rationes, quas ad idem probandum addunt, quæ procul dubio, euidenter demonstrant cunctis veritatem asserti in quarta conclusione. & Geminianus *in cap. vbi periculum, num.* 1. docet quod in dubio resoluendum est ad fauorem renunciantis, vt scilicet petens admittatur.

Ex his quatuor Cõclusionibus abunde declaratis, atque stabilitis, infertur per viam necessariæ consequentiæ sequens Corollarium.

2 Igitur qui † renunciauit votum in electione, deinde pœnitens instet pro emittendo voto in eadem electione, re adhuc integra, si expellatur & prohibeatur, dicitur vere contemptus; & vt contemptus si instet pro nullitate, vel cassatione electionis, debet audiri, & cassanda venit electio, etiam post confirmationem, vt latius dictum est in cap. 4. huius tractatus, *num.* 25. & *cap.* 8. *nu.* 1. & 2. quibus locis argumentis, ratione, & auctoritate sacrorum Canonum fundatis, demonstratur veritas huius Corollarij, dummodo contemptus vnius, vel plurium probetur.

3 Hoc tamen considerato, quod † Prior electus, in cuius electione præsupponitur aliquem ex Electoribus fuisse contemptum, modo iam fusè explicato, est verus & legitimus Prior, donec & quovsque fuerit cassata ipsius electio, & confirmatio, postquam constiterit de contemptu vnius, siue plurium vocalium.

4 Ad obiectionem eorum † qui dicunt ius eligendi non posse reassumi ab illo Electore, qui iam illud renunciauit, asserendo idem iudicium esse faciendum de isto, & de illo qui renunciauit Superiori beneficium, siue dignitatem, Prælaturam, seu Officium, quod non potest iterum reassumere post Superioris acceptationem, etiam quod pœniteat; dummodo renunciatio fuerit libera, & voluntaria. Respondetur dicendo, falsum esse quod vtrobique inueniatur eadem ratio, imò diuersa reperitur inter hunc, & illum casum: primo, quia iura concedunt in textibus capit. supra citatorum

Electo-

Electori qui renunciauit, & postea pœnituit, accessum post pœnitentiam ad eligendum; quod non conceditur ei, qui renunciauit Officium, siue Prælaturam, vel aliud simile. Secundo, si attendatur ius eligendi quatenus publicum est, vt eligere idoneum, quod ordinatur ad vtilitatem Ecclesiæ, siue Collegij, vel Conuentus, huic renunciari non potest, vt optime probat Hostiensis, *vbi supra, num.* 49. *&* 57. respectu vero Prælaturæ, & beneficij iam acquisiti vnusquisque potest renunciare: & bene est quod inter casum, de quo in quarta conclusione, & illum recensitum in argumento, reperitur omnimoda diuersitas. & Regula est, quod quis renunciare potest illis, quæ sunt ad sui fauorem ordinata, idest tantum: sed electio præsertim digni, ad vtilitatem publicam dirigitur Ecclesiarum, siue Conuentuum.

Ad secundam obiectionem fundatam in verbis *cap. vbi periculum. de elect. in 6.*
5 *§. sané.* vbi dicitur † de Cardinali qui intrauit Conclaue, & postea exiuit absque manifesta causa infirmitatis, *Nec in eiusdem electionis negocio vlterius admittendo, per alios ad eligendum Summum Pontificem liberé procedatur.* Ex quibus intendunt inferre à simili: ergo qui semel renunciauit, nō est amplius admittendus.

Respondetur primo, quod ibidem fit sermo restrictè de electione Sūmi Pontificis Romani, circa quam extant multa iura specialia, quæ non habent locum in alijs inferioribus electionibus; quemadmodum docet Glossa *ibidem verb. sanitatem,* vbi dicit: *Pœnitens, & rediens admittendus est.* hoc idē docet Hostien. *vbi supra, num.* 50. vbi quasdam differentias assignat inter electionem Papæ, & aliorum inferiorum Prælatorum. Et superius *num.* 32. 33. *&* 34. proponens casum de seipso, qui causa infirmitatis mortalis renunciauit pro ea vice iuri suo coram alijs Cardinalibus in Conclaue secū existentibus circa electionē Summi Pontificis Romani, vt exiret de Conclaui: de qua renunciatione interperitos fuit dubitatum, an valeret; cùm ius eligendi Papam Diuinum sit, vt optime ille probat *nu.* 34. *Summa,* publicum est; ideo renunciari nequit: quod probat argumento multorum textuum. quod ius, vt probat idem Hostiensis, *vbi supra, num.* 36. est de se inhærens Cardinalatui. Hinc est, quod Doctores nonnulli diuersarum facultatum, inter quos vnus est Molfesius, in sua Summa, *tractatu 6. de beneficijs, cap.* 16. *num.* 65. docent esse notissimum, & de fide certum, quod electio Summi Pontificis spectat ad Cardinales, iuxta dispositionem cap. *vbi periculum, de elect. in 6.* Ex quibus colligi potest secunda responsio ad eamdem obiectionem, dicendo, quod verba relata in obiectione ex cap. vbi periculum, non significant, vt dicitur in argumento, negationem admissionis simpliciter illius Cardinalis, qui renunciauit iuri suo, & exiuit de conclaui ex iusta causa; sed habent locum in eo, qui exiuit sine causa rationabili. Vel verius, dicamus, quod ibi est sermo, quod non sit admittendus Cardinalis, qui exiuit, præsertim sine rationabili causa, ita vt eius absentia alios impediat ad liberè procedendum ad electionem Pontificis Romani: ideo possūt illo nō requisito, ad electionem rite procedere, nec tenentur illum expectare: nulla tamen ibi fit mentio de eo quem pœnituit, & reuertitur ad Conclaue pro emittendo voto, quod antea renunciauerat, de quo inquit Glossa ibidem, *quod rediens admittendus est.* quia tunc ius eligendi residet penes illos, qui remanserunt in Conclaui, vt dicit Cardinalis Albanus *de Cardinalatu, q.* 27. addens ex Rotell. *Si vero pratextu metus exeunt Cardinales de*

Conclaui, sublato metu eos qui citius redirent, alijs deinde tempore congruo expectatis eligendi potestatem habituros, intra quod tempus metu abiecto regredi potuissent.

Tertiò respondetur, quod verba capituli, in obiectione secunda relata, intelligi debent non de illo qui reuertitur; sed de absente, qui nō debet admitti per alium habentem illius consensum: sed electio Pontificis Romani, hoc habet, inter cetera, vt non admittantur vota, siue consensus absentium, cum ad solos Cardinales in conclaui præsentes pertineat.

Ad obiectionem pariter eorum qui dicunt opinionem contrariam esse aliquo modo probabilem, breuiter Respondetur, Regulam communem esse omnium sapientum, Quotiescunque in aliqua difficultate pro aliqua determinata sententia siue affirmatiua vel negatiua, reperitur Canon siue aliqua Constitutio Pontificia, illi sententiæ proculdubio adhærendum est; sed ex superius adductis ad quartam cōclusionem, sententia in eadem conclusione expressa habet pro se textus sacrorum Canonum, igitur illa sequenda est, & non alia.

Datur secunda Regula Generalis, & ab omnibus approbata. Quoties in materia tam ciuili quam canonica non extat casus, de quo agitur, in aliquo Canone determinatus, vel aliqua lege decisus, tunc & eo casu communis opinio tenenda atque sequenda est; nec ab ea quis potest recedere absque nota maximè temeritatis, iuxta illud: *Iudicium populi nunquam contempserit vnus*, ita Abb. & alij cap. *Capellanus*, extr. de Ferijs.

8 Hac tamen animaduersione quod † cōmunem opinionem non facit numerus Doctorum simpliciter, & præcise, cùm multi more pecudum aliquem aliquando sequantur, absque ponderatione rationis; sed illam efficit communem, vt plurimum, pondus, ratio, & auctoritas illorum Doctorum, qui eandem sententiam multis argumentis bene munitam tradant; ita Nauarrus in suo Manuali cap. 27. nu. 287. Tolet. lib. 4. instruct. cap. 2. Mascard. de probat. vol. 3. conclus. 1138. Cardin. Tusc. in verb. opinio concl. 149. & sequen. Sed ex superius dictis sententia tradita ac explicata in conclusionibus, est hoc modo communis; igitur sequenda.

Et ad num. 65. eiusdem capituli videtur addendum pro maiori firmitate

6 assertæ necessitatis, vt vocales † sint in actu electionis congregati in aliquo loco publico, alias electio nulla, & irrita esset. Quod Rota Romana, *die 13. Feb. 1617. coram Reuerendiss. Patre Domino Buratto in vna Hispalen. Canonic.* idem dixit, & determinauit; alias electio non esset Capitularis. Quod habet locum in electione Prælatorum habentium iurisdictionem. Eadem Rota *decis. 3. & 5. de electionibus in nouissimis*.

Et ad nu. 86. eiusdem capitis addenda sunt infrascripta confirmātia eadem ibidem tradita, præsertim §. *ex quibus*

9 *liquido constat:* namque † vnus de capitulo, ceteris negligentibus repræsentat totum capitulum, siue vniuersitatem. ita Felin. post Glossam, *in cap. cum olim; de testam. col. 11.* & *ibi* Abbas & *in cap. in causis, de elect. col. 4.* hocque est secundum dispositionem capituli *vbi periculum*, quod etiam insinuat Cardinalis Albanus *de Cardinalatu, q. 27.* sed clarius *q. 28.* & Molsesius *in summ. tract. 6. de benefic. cap. 16. num. 111. & sequentibus.*

Addi-

Additio ad num. 78. cap. 5. circa Bullam ibidem adductam Leonis X. quoad votum præstandum secreto à regularibus in eorum electionibus siue approbationibus.

Circa contenta in dicta Bulla, considerãda sunt quæ adducit Garzias de beneficijs 5. *par. cap.* 4. *nu.* 185. quæ sunt. *Et quamuis in alijs actibus capitularibus de iure non requiratur quod vota præstentur secreto, expediret tamen certe, quod in omnibus votaretur secreto, vt liberius vnusquisque possit suam sententiam dicere, suamq. exonerare cõscientiam,* Abb. *in cap. quia propter, nu.* 5. *de elect. & euitarentur rixæ, molestiæ, & inimicitiæ, inter capitulares, ac Præsidentium, & potentiorum tyrannides, & insolentiæ, quas vigere videmus in capitulis, in quibus votatur publicè; & ita sanctissima sunt statuta votandi secreto, & Episcopi prouidere deberent vt ita fieret; quamuis in Cõsultationibus sacri Consistorij Cardinalium, vbi vota sunt consultiua, aliud expediat, vt per Cardinalem Palæottum de sacri Consistorij Consultationibus, par.* 5. *q.* 3.

Quibus verbis tamquam certum præsupponit, vt in electionibus Canonicis vota secreto præstentur; addens insuper, emissionem secretam votorum in alijs actibus, valde vtilem & forte necessariam, pro tuenda pace, & alijs euitandis incommodis nociuis statui, & communitati, maximè regularium.

Nota insuper circa dictam Bullam,
10 quòd si qui † per vim vellent intrare inter Electores iam congregatos ad electionem, quibus non competit ius eligendi, tamquam turbatores pacis, & electionis, licite expelli possunt, atque debent. Abbas *in cap.* 1. *de immun. Eccles. &* in *cap. cùm Vintonien, de elect.* vbi *Tractatus de Electione.* concludit, quòd si priuatus notoriè, vellet omnino interesse, etiam violẽter expellendus est. idem docet Roman, *singul.* 673.

Additio ad cap. 6. De tempore, & loco electionis.

Explicatis in eodem capitulo addi possunt quæ docet Molfesius in sua summa moralis Theologiæ, *tract.* 6. *de Beneficijs, cap.* 16. *num.* 129. & 130.
11 quæ sunt. *Licet † olim aderat difficultas, vt de nocte fieri non posset electio, nisi quando vrgebat necessitas, vt quia non erat facta electio de die, & tempus eligendi terminabatur in media nocte, tunc citra controuersiam fieri poterat electio de nocte, vt docent communiter DD. in d. cap. quia propter, §. fin. de elect. Innoc. Abb. & alij, quos probant Manual. Prælat. d. art.* 12. *concl.* 1. *in praxi tamen est in facultate electorum, quia possunt de nocte accendi duo vel tria luminaria, vt sine vitio disquirantur suffragia; & sic à praxi non est recedendum. & licet Archid. in cap. in nomine, dist.* 23. *tenuerit electionem esse inualidam, si facta esset in loco interdicto, attamen Ioan. Andr. Abb. & alij communiter, quos sequuntur Miranda in Manual. Prælat. d. q.* 23. *art.* 9. *Azor. d. cap.* 14. *q.* 17. *tenent electionem esse validam; & iure quidem, quia nullibi hoc inuenitur prohibitum, & electio est quidam contractus, qui non prohibetur fieri in loco interdicto.* Et Portel in dubijs regularibus, *tit. electio, num.* 5. ex Nauarro, & Rodriquez, *tom.* 2. *q.* 52. *art.* 5. docet Panormitanum, & Felinum docuisse electionem per schedulas secretas non posse fieri post tenebras, nisi necessitas aliter vrgeret: quo casu accendenda sunt ad minus tria luminaria, alias clam factam fuisse dici poterit Rip. *lib.* 2. *resol. cap.* 13. *nu.* 4. Cucchius *lib.* 4. *instit. maior. tit. de elect. nu.* 25. De ele-

ctione vero, quæ non fit per schedulas, dicendum est quod possit fieri etiam de nocte, secundum Regulam generalem, Quæ specialiter non prohibentur fieri nocte, possunt quocunque tempore fieri; vti post alios tradunt Felinus, & Decius *in cap. consuluit, de officio deleg.* & Panormitanus *in cap. 1. de elect.* quemadmodum de electione quæ fit per viá compromissi. & *in cap. quia propter, de elect.* & Io. Andr. relatus per Felinum *vbi supra, nu. 18. ver. 3. fallit*, & Abb. *in cap. 1. de elan. spon.* & Miranda *in suo Manuali Prælatorum regularium*, hanc sententiam appellat communem, quam vt inquit ille *tom. 2. q. 23. art. 12.* post primam conclusionem, *tenent omnes communiter Doctores.*

Summa Additionum ad Cap. 7. 8. 11. 14. 15. & 16.

1 *Si elector velit votum suum præbere palam, non debet permitti ab alijs electoribus vt hoc faciat; alias electio est nulla.*

2 *Non vitiatur electio in casu, quo ante illam, vel post, aliquis ex electoribus dicat se velle dare, vel dedisse votum suum tali determinatæ personæ. Secus autem, si hoc facerent cuncti electores, num. 3.*

4 *Vota in electionibus secreto præstanda sunt; & eligentium nomina semper secreta esse debent.*

5 *In Armenia Patres Ordinis Prædicatorum eligunt Archiepiscopum, & vnum semper ex professis illius Ordinis.*

6 *Electio facta non expectato electore non legitimo, valet; licet ad eam talis fuerit vocatus.*

7 *Electores legitimi absentes à quonam sint vocandi ad electionem.*

8 *Adducitur Breue Leonis Decimi, de tempore quo vacare debent Prouinciales Ordinis Prædicatorum, antequam ad idem officium reeligantur in eadem Prouincia.*

9 *Religiosus rite electus & confirmatus, an possit renuntiare Prælaturæ, ad quam electus est.*

10 *In Ordine Prædicatorum nullus potest eligi in Priorem, qui nesciat grammaticè loqui, &c.*

11 *Adducitur pars Breuis S. D. N. Vrbani Papæ Octaui super erectionibus nouorum Conuentuum, & Locorum inter Regulares.*

12 *Decretum Pauli V. de certo numero Religiosorum cuique Loco regulari præfigēdo.*

13 *Elector appellans non tenetur coram alijs Electoribus probare rationes suæ appellationis. Et quid in hoc seruetur in Ordine Prædicatorum, & nu. 14.*

Additio ad num. 1. cap. 7. de forma electionis canonicæ.

Obseruāda necessario veniunt quæ multis argumentis probat Garzias *de beneficijs 5. par. cap. 4. num. 195. & 196. & sequentibus.* Si quis videli-
1 cet de facto attentaret † votum suum præbere publice, seu palam, nullo pacto permitti debet aut potest ab alijs eligentibus vel à Capitulo; sed compelli debet vt secreto votum suum emittat; alias electio esset nulla: & si id facere recusauerit, potest excludi à voto per auctoritatem ordinarij Prælati pro illa vi-
2 ce. Si vero ante † electionem, vel etiam post, quis eligentium dicat se velle eligere vel elegisse hunc vel illum, non ex hoc tantum vitiaretur electio; quia in rei veritate, & in rigore ac proprietate sermonis, non amitteret electio quin diceretur & vere esset secreta ad præscriptum Concilij Tridentini, cùm potuerit suum suffragium alteri contulisse; licet

cer male in hoc ageret, & puniendus esset: Ita respondisse fertur Sacram Congregationem Concilij Trident. occasione declarationis eorum quæ continentur *in cap. 6. sess. 25. de Regularibus*. Si
5 vero hanc propalationem † facerent vocales cuncti, præsertim in scriptis, cum eorum proprijs subscriptionibus in literis etiam directis confirmatori, proculdubio agerent directe contra dispositionem Decreti Concilij Tridentini contenti *in cap. 6. supra immediate citato*, & per consequens redditur electio nulla & inualida: cùm secundum placitum multorum Doctorũ, absolute præcipiat Concilium, vt vota ne dum secre-
4 to præstentur; sed quod sint † semper omnino secreta nomina eligentium: vnde si publicantur, agitur de directo contra præceptum huius Decreti, vt tradit inter alios Garzias *vbi supra, nu.* 187.
5 *& sequentibus*. Eo magis † si exempli causa viginti elegerunt, & se subscribant in literis directis Confirmatori vel alteri, asserẽdo in illis omnes elegisse A. qui vere fuit electus à viginti electoribus, siue postulatus; proculdubio in tali casu agerent non dico per accidens, neque ex consequenti tantum, sed per se, atque directè contra mandatum Statuti Concilij Tridentini, de quo supra, quod habet annexum Decretum irritans per sequentia verba. *Si vero contra huius Decreti Constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit*; & electus, qui se permiserit contra hanc Constitutionem eligi, ad omnia officia in sua Religione obtinenda inhabilis existat. In qua Constitutione Conciliari præcipitur primo vt vota in electionibus secreto præstentur: secundo *vt singulorum eligentium nomina numquam publicentur*. Qui igitur publicant sua nomina modo declarato, irritant electionem, & ideo puniri debent: estque modus iste prohibitus etiam, quia adimit quodammodo libertatem; ideo talis abusus venit radicitus euellendus.

Supra immediate adducta maximè habent suam veritatem, quoties exempli causa accidat, quod vocales fuerint vigintiquinque, & electus euaserit nominatus à viginti tantum, & viginti solũ subscripserint literas de quibus supra.

Tandem dicitur quod hic modus adimat libertatem, quia vocales scientes se requirendos fore ad subscribendum literis prædictis, nolentes, & contra eorum liberam voluntatem eligunt quem non eligerent. Quamobrem omni ex parte euellendus est, vbi reperitur consimilis abusus; & præcauendum est ne alibi introducatur, tamquam inimicus manifestus Sacrorum Canonum. Metus enim hominis, etiam leuis, sufficit ad inualidandas electiones: quamuis enim leuis sit aliquo modo, tamen voluntarium, & facultatem liberam necessario requisitã in electionibus canonicis tollit & aufert, vti videre est cap. *si quis autem Episcopatum* 1. q. 7. Turrecremata *ibidem*, & Gloss. *in cap. insinuante*, vti patet *in cap. vbi periculum*, §. *ceterum de elect. in* 6. & vt animaduertit Molfesius, *in summa morali, tract. 6. de beneficijs cap.* 16. *nu.* 98. omnis metus aut indignatio Principis, vel Superioris, potens est reddere electionem nullam: nam eligens ad illam euitandam multoties ei præstat suffragium, quem alias non eligeret.

Ad confirmationem eorum quæ copiose dicuntur num. 22. eiusdem cap. 7. maxime in respõsione ad secundã obiectionem Patris Suarez, addendum est illud quod expressis verbis tradit Azorius *par. 2. instit. moral. lib. 4. de quarto decalogi præcepto, cap. 16. littera E, col. 1.* quæ sunt. *Adhuc in Germania antiquus mos retinetur, in electione Episcoporum; vt scilicet illa fiat à Collegijs Canonicorum*. Quæ

etiam consuetudo, ex permissione sanctæ Sedis Apostolicæ, hodie seruatur in Armenia, vbi Clerus totus integratur ex solis regularibus Ordinis Prædicatorum, qui eligunt eorum Archiepiscopum, vnum semper de Sacerdotibus professis eiusdem Ordinis, qui Romam personaliter venit pro approbatione, & confirmatione, ac alijs necessarijs obtinendis à Summo Pontifice Romano Christi Domini Vicario.

Additio ad cap. 8. de vocandis ad electionem.

6 QVandocunque accidat, quod fuerit † vocatus aliquis non legitimus Elector ad electionem, qui propter hoc vocari non debebat, si eo non expectato, fiat electio, absque dubio valet, & sustineri debet, ex doctrina Felini *in cap. examinata, de iudic. col. 7.* Et ratio ea est, quæ ab omnibus communiter approbatur tamquam vera, quia tunc non deest vox necessaria ad talem electionẽ canonicam, & vocatio non tribuit illi ius, quod in rei veritate antea non habebat.

7 Absentes † Electores legitimi vocandi sunt, modo copiosè explicato in prædicto cap. 8. à Præsidente Capituli, siue Collegij; & si ipse renuat, id fieri potest per antiquiorem professione, siue gradu inter Electores; ex traditis à Rebuff. *in tract. Nomination. quæst. 21.* & Felino *in cap. cum omnes, de constitut. col. fin.* qui etiam in defectum Præsidentis vicem gerit capitis eligentium, vt tradunt inter alios Felinus *vbi supra.* & Abbas *in cap. 1. de maiorit. & obed. col. 2.* & *ibidem.* Felinus *col. 1. & sequenti.* & Rebuff. *vbi supra.*

Additio ad num. 13. Cap. XI. §. Animaduertendum est.

AD confirmationem verioris sensus verborum Constitutionis Iulij II. editæ pro Ordine Prædicatorum, circa temporalitatem Officiorum, congruum erit inserere hic exẽplar † Bre- 8
uis Leonis X. quo idem quod Iulius circa hoc ordinauerat, confirmat ac innouat, declarando in specie quòd Prouinciales debent vacare tempore octo annorum, antequam reeligantur in eadẽ Prouincia ad idẽ Officium Prouincialatus. Breue est sequentis tenoris.

LEO PAPA X.

Vniuersis, & singulis religiosis Fratribus, & Monialibus Ordinis Prædicatorum, & præsertim Prouinciæ Aragoniæ, præsentes has inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem.

DEcet Romanum Pontificem, quæ ab eo, præsertim pro euitandis scandalis, paceque Religiosorum, quos conuenit ab omni contentione abstinere, conseruanda, prouida deliberatione emanarunt, sic moderari, vt omnis discordiæ, scandalique occasio tollatur. Dudum siquidem Litteras sententiæ seu tenoris subsequentis edidimus.

VENERABILES fratres, Salutem & Apostolicam benedictionem. Dudum fel. rec. Iulio Papæ II. Prædecessori nostro aliàs exposito, quòd perpetuitas & diuturnitas in Officijs Ordinis Prædicatorum Prouinciæ Aragoniæ, ipsi Ordini detrimenta, inter fratres contentiones, & inter Christifideles scandala afferre solebat: idem Prædecessor volens præmissis opportuna adhibere remedia, per suas litteras statuit & decreuit, quòd in prædicto Ordine Priores Prouinciales

uinciales vltra quatriennium, Conuentuales verò, & Priorissæ Monialium Ordinis S. Augustini sub habitu, & cura dicti Ordinis Prædicatorum degentes, vltra biennium in huiusmodi non possent perseuerare Officijs; sed his elapsis temporibus, ipso facto absque alia absolutione, sint à præfatis Officijs absoluti; nec qui Prior Prouincialis fuit, possit intra octo annos immediatè eius absolutionem sequentes, eiusdem Prouinciæ esse Prior Prouincialis: nec qui Prior Conuentualis fuit, possit intra quatriennium immediatè sequens, eiusdem Conuentus esse Prior Conuentualis: & similiter, quæ Priorissa fuit, etiam intra quatriennium immediatè sequens, non possit eiusdem Monasterij esse Priorissa, prout in dictis litteris plenius continetur. Cùm autem, vt oblata Nobis nuper expositio subiungebat, dicti Prædecessoris litteræ, ordinationes, & statuta, in dicta Prouincia Aragoniæ executioni demandata, & capitulariter acceptata, & per plures annos pacificè obseruata, & plures ex dictis Prioribus, iuxta illorum tenorem absoluti fuerint, & plerique vt illis parerent, sponte eorum officijs cesserint, & bona plurima dictæ Religioni obuenerint: pro parte Charissimi in Christo Filij nostri Ferdinādi Aragonum, & vtriusque Siciliæ Regis Catholici, suo, & Fratrū Ordinis & Prouinciæ prædictorum, seu maioris & sanioris partis consilij eorumdem, nominibus Nobis fuit humiliter supplicatum, vt in præmissis robur cōfirmationis nostræ adijcere, & aliàs in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos dictarū litterarum, & omnium in eis expositorum, ac Priorum, Priorissarumq́ dictæ Prouinciæ nomina & cognomina, & aliorum omniū exprimendorū tenores & continentias, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Ordinationes & Statuta prædicta, & prout illa concernunt, omnia & singula in dictis Litteris contenta, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, confirmamus, & reualidamus; supplemusq́ omnes & singulos defectus tam iuris quàm facti, si qui forsan interuenerint in eisdem; & quatenus opus sit Ordinationes, & Statuta prædicta per præsentes innouamus, & de nouo illa ordinamus, & statuimus: & si qui Præsidentium prædictorum, vltra tempus in Statutis, & litteris dicti Prædecessoris expressum eorum officium continuarunt, seu exercuerunt, ex nunc eos absolutos declaramus, & quatenus opus sit denuo absoluimus. Quocirca vobis, & vestrum cuilibet per hæc scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum Statuta, & Decreta prædicta, & huiusmodi literas nostras per censuras Ecclesiasticas, & alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita faciatis inuiolabiliter obseruari, eum potestate transgressores, & inobedientes toties quoties opus fuerit censuras, & pœnas prædictas incurrisse declarandi, & illas aggrauandi, reaggrauandi, interdictum ponendi, & brachium seculare inuocandi, & omnia alia faciendi, quæ pro obseruatione dictorum Statutorum, & huiusmodi literarum nostrarum necessaria, seu quomodolibet oportuna fore cognoueritis. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutis quoque, priuilegijs, & indultis, ac literis Apostolicis Ordini præfato, etiā alicui Prouinciæ, Monasterio, Magistro Generali, vel alicui Priori Conuētuali, vel Prouinciali, seu Priorissæ, vel alicui Congregationi, siue Vicario generali, etiam in forma Breuis, vel viuæ vocis oraculo, sub quibusuis verborum formulis, & clausulis derogatoriarum derogatorijs, fortioribus & insolitis, irritantibusq́ decretis concessis, confirmatis & innouatis. Quibus omnibus, etiamsi de eis, eorumq́ totis tenoribus specialis & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales id importantes, mentio seu quauis alia expressio habenda foret; eorum omnium tenores præ-

sentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisq; contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die xxv. Septemb. MDXIII. Pontificatus nostri anno primo.

Thomas Pighinus.

CVM autem dilectus filius noster Nicolaus tit. S. Priscæ Presbyter Cardinalis, dicti Prædicatorũ Ordinis Protector, Nobis exposuerit, quòd ex reintegratione Statuti, de quo in Litteris Breuis præsentibus insertis, quod reuocatũ erat, & absolutione Prouincialis, & Priorum, & Priorissarum in dicto Ordine quamplura scandala exoriri possent: Nos igitur paci & quieti dicti Ordinis prouidere volentes, Litteras prædictas suspendimus, donec dilectus filius Thomas dicti Ordinis Generalis Magister miserit vnum vel plures ad dictã Prouinciam, ad scrutandũ libera vota Fratrum in ea degentium, præsertim seniorum, circa Statutum prædictum de tẽporalitate Officialium; vt illa in scriptis redacta, ad eumdem Thomam Generalem deferant: & si omnes Fratres, aut duæ partes eorum voluerint Statutum huiusmodi esse seruandum; volumus, quòd idem Thomas Generalis auctoritate nostra decernat Statutum ipsum in dicta Prouincia, de cetero esse seruandum: si vero minor pars id tantum voluerit, tunc vsque ad proximum Capitulum Generale supersedere volumus; vt in eo per Capitulum ipsum, quid super hoc seruandum sit decernatur: & ex nunc eundem Thomam Generalem omnia vigore supradicti Breuis gesta, & gerenda, & cetera inde quomolibet subsecuta, & subsequenda, auctoritate nostra reuocare, & in pristinum statum reducere posse, & per eum gesta, vsque ad finẽ proximi Capituli Generalis seruãda fore, nisi ipse Generalis interim per se, vel per alium aliquid mutandum duxerit; decernimus. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, & specialiter si non de verbo ad verbum quoad omnia insertæ essent; præsentibus dictæ nostræ literæ, ceterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 22. Februarij 1514. Pontificatus nostri Anno Primo.

Ia. Sadoletus.

Additio ad numerum 65 & seqq. Cap. XIV. de confirmatione, & confirmatore.

CIrca religiosum rite electum, & confirmatum, qui renuit confirmationem, & renunciat Prælaturæ, siue Officio, ad quod electus, & confirmatus est; ponderanda sunt præter adducta vbi supra *à num. 65. vsque ad numerũ 75.* inclusiue, illa quæ refert Molfesius *in sua Summa, tract. 6. de benefic. cap. 16. num. 124. & seqq.* vbi animaduertit, quod † regularis, de quo supra immediatè, quamuis sit habilis ad munus exequendum, ad quod electus, & confirmatus est, potest nihilominus ob humilitatem recusare, per modum excusationis; licet multoties, modo scilicèt explicato in eodem *cap. 14. nu. 76 & seqq.* sub reatu peccati mortalis teneatur electionem, & confirmationem acceptare, si recusatio vergeret in damnum communitatis, ita docent vniformiter, præter Diuum Thomam *locis ibidem citatis*, Archid. Siluester, & alij nonnulli, quos citat Miranda *in suo manuali Prælat. tom. 2. q. 23. art. 31.* & Roderiquez *tom. 2. qq. Reg. q. 56.* & Menochius *de arbitr. iud. cas. 431.* & Cardina-

9

lis

lis Tuscus *in verb. electus, concl.* 91. & Valentia *tom.* 3. *disput.* 11. *q.* 3. *punct.* 3. addit per modum reprehensionis verba S. Petri ad Clementem, quæ desumpsit ex D. Attanasio, & alijs. *Si periculum peccati timens, Ecclesiæ gubernacula suscipere refugis; certus esto quòd grauius peccas, quàm si populum Dei, in mari fluctuantem, cum iuuare possis, subterfugis, tui tantummodo considerationem habens.* Ex quibus concludunt doctores, posse Religiosum honeste, & laudabiliter se excusare. si tamen viderit atque cognouerit, voluntatem Superioris esse, vt acceptet munus sibi iniunctum, tenetur obedire, & acceptare; exemplo sanctorum Gregorij Magni, & Nicolai; præsupposita semper habilitate, & virium valetudine.

His addi possunt pro instructione Confirmatorum, præsertim Ordinis Prædicatorum, verba text. 5. Cap. secundi de elect. Prior. Conuent. *dist.* 2. Constitutionum eiusdem Ordinis Prædicatorum, quæ sunt. *Nullus eligatur*
10 *aut confirmetur in Priorem, nisi sciat grammatice loqui, absque falsa latinitate, & sit ita instructus saltim in moralibus sacræ Scripturæ, vt sciat proponere competenter verbum Dei in suo Conuentu.* Quibus immediate additur. *Quod si secus factum fuerit in Conuentibus habentibus integrum numerum Fratrum; confirmator absoluatur, & per triennium, omni officio Ordinis priuetur.*

In declaratione cuius textus, inter alia refertur admonitio Capituli Romani 1571. per quam *admonentur Prouinciales, & vniuersi Fratres ad quos pertinet electio, vt in Conuentibus vbi viget studium generale, dent operam, vt viri graues, & quo magis fieri poterit, in literis periti, in Priores eligantur; vt scientiarum studia, quæ maxime ordo noster profitetur, in dies augeantur.*

Additio ad cap. 15. *de electione Diffinitorum, &c.*

Ad calcem dicti Capituli refertur Decretum S. C. Illustrissimorum ac Reuerendissimorum DD. Cardinalium negotijs Episcoporum atque Regularium præfectorum, circa modum erectionis nouorum Conuentuum, Re-
11 gularium, quod † nouissime confirmauit, innouauit, ac ampliauit sanctissimus Dominus noster Vrbanus Papa VIII. per suum Breue datum Romæ apud sanctam Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris, die 28. Augusti 1624. anno Pontificatus sui secundo, quodque fuit publicatum Romæ, & affixum ad solita loca per Cursorem Sanctissimi, die vltima mensis Augusti eiusdem anni: In quo reuocat licentias quascunque concessas contra tenorem dicti Decreti, prohibentes ne Domus siue Conuentus, vel Monasteria iam incepta contra tenorem prædicti Decreti, possint finiri & absolui. Sublata facultate etiam Cardinalibus, & Legatis de latere, aliter iudicandi siue interpretandi; declarando irritum, & inane quidquid secus super contentis in dicto Decreto, & Bulla à quoquã quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. *Præcipiendo Superioribus quorumcumque Ordinum etiam Mendicantium, Congregationum, Societatum, & aliorum Institutorum regularium, quocumque nomine nuncupatis, ceterisque personis ad quos spectat, in virtute sanctæ Obedientiæ, ac sub priuationis vocis actiuæ, & passiuæ, nec non officiorum quorumcumque ac inhabilitatis ad illa, & alia in futurum obtinenda, nec non etiam excommunicationis ipso facto incurrendis pœnis, interdicit & prohibet, ne licentiarum seu facultatum per illum vt præfertur reuocatarum, & annullatarum, siue alio quouis præ-*

prætextu vel causa etiam, quantumuis priuilegiata, noua Monasteria, Collegia, Domos & alia loca regularia huiusmodi, nisi seruato tenore Constitutionis Clemētis VIII. de qua latius in dicto Decreto, recipere, erigere, fundare, seu alias quomodolibet instituere, seu incepta finire, & absoluere audeant, siue præsumant. Quibus omnibus potest, & forte necessario addi debet, pro instructione Superiorum circa regulares destinandos pro vnoquoque Conuentu, Monasterio, siue Collegio, dispositio Decreti felicis recordationis Pauli Quinti de certo numero Religiosorum Regularium, assignando in vnoquoque Monasterio tenoris sequentis.

DECRETVM S. D. N. D. PAVLI PAPAE V.

De certo Religiosorum numero cuicumque Monasterio, Conuentui, ac domui regulari præfigendo.

12 *Sanctissimus in Christo Pater, † & Dominus noster Dominus Paulus, diuina prouidentia Papa V. cum ex plurimis ijsque grauissimis Decretis, quæ fel. recor. Clemens VIII. ad regularem disciplinam restituendam, & augendam condidit, illud maximi momenti esse animaduerterit, quod à sacro Concilio Tridentino multo ante cautum etiam fuerat, vt is tantum religiosorum hominum numerus in singulis Monasterijs, Conuentibus, & Domibus Regularibus constitueretur, qui vel proprijs redditibus, & obuentionibus, vel consuetis emolumentis ac eleemosynis ali commode possent, magnamque fortaßè obseruantiæ regularis iacturam inde factam esse, quod Ordinum Superiores illud exequi nimium distulerunt; vt hoc etiam adhibito remedio, huiusmodi incommodo prospiceret, aditumque ijs Prælatis regularibus præcluderet, qui plures ad suam Religionem admittentes, quam Monasteriorum, & Conuentuum census, eleemosynæ & qualitates, ferant, non leuem subditis vitæ claustralis relaxandæ occasionem præbere videntur; decreuit & præcepit, ac præsentis Decreti virtute præcipit & mandat omnibus, & singulis Generalibus, Prouincialibus, Commißarijs, Ministris, Præsidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Guardianis, Vicarijs, & quibuscumque alijs Superioribus Monasteriorum, Conuentuum, & Domorum, quouis nomine nuncupentur, Ordinum, Congregationum, & Institutorum tam Monachorum, quam Mendicantium, & non Mendicantium regularium quorumcumque existentium intra fines Italiæ, & Insularum adiacentium; vt singuli, ad quos pertinet, in qualibet Prouincia adhibitis duobus aut tribus Monachis Fratribusue sui Ordinis vel Congregationis probatioribus, & rerum vsu peritioribus, bona immobilia, census, redditus, & prouentus omnes, consuetas item eleemosynas, & obuentiones tam communes Monasteriorum, Conuentuum, & Domorum eiusdem Prouinciæ, quam etiam singularibus personis Religiosis aßignatas, seu permissas, in communem vsum deinceps conferendas, decem annorum diuersorum habita ratione, diligenter ac mature recognoscant, ijs omnibus detractis, quæ reparationes, præstationes, grandines, sterilitates, aliæue cuiuslibet generis onera cōsueuerunt absorbere; eaque omnia scripto fideliter exarata, idem Superior cuius interest, in primo capitulo seu Congregatione Prouinciali coram tribus iudicibus ab ipsomet Capitulo vel Congregatione deligendis proponat: qui computatis huiusmodi redditibus, eleemosynis, & obuentionibus vniuersis, ac oneribus vt superius detractis, sedulo examinent quot Religiosi homines in vnoquoque Monasterio, Conuentu, & Domo Regulari iuxta regionis & proprij instituti morem, victum & vestitum*

tum in communi habentes, competenter valeant sustentari; tum eorundem bonorum, reddituum, & eleemosynarum & onerum præcisam notam Congregationi Capitulorum Prouinciali exhibeant, vt in illo diligenter omnibus discussis, cuicumque familiæ, Conuentus, Monasterij, & Domus regularis quouis nomine nuncupatæ, in singula quaque Prouincia certus earum tantum personarum numerus communi Patrum Capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemosynis, & obuentionibus vt supertus sufficienter ali possint. Ne vero Superiores qui id præstare debent, serius aut remissius quam par est, muneri suo satisfaciant: mandauit ac mandat Sanctitas sua, vt infra annum à die dati præsentis Decreti computandum, omnia hoc de genere capitulariter gesta in authenticam formam redacta, ad Congregationem reformationis Apostolicæ singuli mittant, numerumque familiæ singulorum Conuentuum, Monasteriorum, & Domorum huiusmodi Regularium, Capituli vel Congregationis Prouincialis sententia, & auctoritate præfinitum, ijdem Superiores Ordinum, Congregationum, & Institutorum quorumcumque tam Generales, & Prouinciales, quam locales omnes, perpetuo seruare omnino teneantur. Eos autem Superiores cuiuscumque status, gradus, & conditionis existant, qui prædicta omnia præfixo termino non præstiterint, vel numerum huiusmodi præscriptum quouis modo augere præsumpserint, priuationis omnium officiorum, quæ tunc temporis obtinebunt; vocisque actiuæ ac passiuæ, ac ad omnia suæ Religionis officia, & gradus inhabilitatis perpetuam pœnam eo ipso incurrere, atque etiam alijs grauioribus ad Sanctitatis suæ, & successorum suorum arbitrium infligendis pœnis subiacere voluit & declarauit. Vult præterea Sanctitas sua per hoc Decretum, eiusdem Congregationis Reformationis Apostolicæ Secretarij manu subscriptum, consuetisque Almæ Vrbis locis affixum & publicatum, omnes & singulos Ordinum regularium Superiores, ad quos spectat, perinde affici, ac si fuisset cuilibet personaliter intimatu. Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, priuilegijs, Statutis, indultis nec alijs contrarijs quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum die 4. Decembris M. D. CV. Pontificatus eiusdem S.D.N. Anno primo.

Ant. Seneca Refor. Apost. Sec.

Quod Decretum confirmauit, & innouauit S. D. N. Vrbanus Papa VIII. vti est videre in Decretis *De Celebratione Missarum*, eiusdem Sanctissimi auctoritate editis per sacrã Congregationẽ Illustrissimorum, & Reuerendissimorũ DD. Cardinalium Concilij Tridentini interpretum die 21. Iunij 1625. §. *Postremo Illustrissimi PP.* Quæ Decreta publicè affixa, & publicata fuerunt ad solita loca Vrbis die 22. Septembris eiusdem Anni.

In quo Decreto Missarum declarat sacra Congregatio, quòd in numero præfigendo Religiosorum cuicumque Conuentui, vel Monasterio connumerentur etiam Conuersi, Laici, alijque necessarij seruientes in vnoquoque Monasterio, Conuentu, & Domo regulari, iuxta Regionis, & proprij Instituti morem. In quo etiam Decreto innouantur, & augentur pœnæ contra Superiores quoscumque, qui quoquomodo augere voluerint dictum numerum, etiam prætextu augmenti redditunm, absque sacræ Congregationis Concilij licentia; addendo etiam vt dictum Decretum Missarum publicari debeat omni anno, *feria 2. post primam Dominicam Aduentus, & feria 6. post Octauam Corporis Christi*, sub pœnis priuationis officiorum, vocisque actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrendis, *omnibusque tam ecclesiasticis personis, cuiuscumque sint Ordinis,*

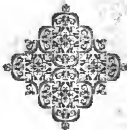
nis, conditionis, & gradus, quam laicis quocumque honore, ac potestate præditis præsentia Decreta declarandi, vel interpretandi facultate penitus interdicta, vt latius habetur in dicto Decreto Missarũ, §. *postremo*, & §. *deinceps*, ac §. *porro*.

Additio ad cap. 16. de appellatione ab Electoribus interposita contra electionem.

13 Quoties vnus † vel plures de Electoribus appellant, modo explicato in dicto Capitulo, non tenentur probare coram alijs Electoribus, etiam quod repræsentent maiorem partem eligentium, rationem, siue rationes suæ contradictionis, & appellationis: quia maior pars non est iudex competens, imò est suspecta minori parti ob talem repugnantiam: sed horum cognitio spectat regulariter ad Superiorem. ita communiter omnes.

In Formulario tamen principalium actuum ad officium Prioris Prouincialis, & Conuentualis Ordinis Prædicatorum spectantium, impresso post Constitutiones eiusdem Ordinis, nouissime prælo mandatas, titulo *de forma literarum scrutinij Prioris Conuentualis*, ad cal-
14 cem † dicitur. *Si autem aliqua contradictio, vel oppositio fiat ab aliquo, debet scribi in eisdem literis, vel alijs separatis, cum Decreto, tamen mittendis puta: Duo Fratres videlicet, F. N. & F. P. noluerunt huic nostræ electioni consentire, vel opposuerunt ei quod facta fuerat per practicas, & minas; quod tamen non probauerunt.*

FINIS.

I N-

NOMINA DOCTORVM,

Quorum testimonio innititur Author.

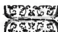
Bbas Panormitanus.
Adrianus.
Albericus de Rosate.
Alciatus.
Aldrete.
Alensis.
Alexander.
Alphonsus Diez.
Alphonsus de Castro.
Almaynus.
Aloysius Riccius.
Altisiodorensis.
Anastasius Bibliothecarius.
Anchraranus.
Angeli summa.
Angelus.
Archidiaconus.
Aristoteles.
Andreas Molfesius.
S. Antoninus.
Antonius de Butrio.
Antonius Corduba.
Armilla.
B. Augustinus.
Augustinus de Ancona.
Aymon Crauetta.
Baldus.
Bañes.
Barbatius.
Barbosa.
Bartolus.
Beccaria.
Bartholomæus de Firmo.
Bartholomæus Medina.
Bartholomæus Vgolinus.
Basileense Concil.
Beda.
Bellamera.
Bellarminus Cardin.
Beluacensis.
S. Bernardus.
Bernardus Diaz.
Bertachinus.
Bertrandus.
Biblia sacra.
Boerius.
Brunus.
Bullæ summorum Pontif.
Bursatus.
Butrius.
Caietanus.
Cæsar Baronius Cardinalis.
Cassadorus.
Calcedonense Concil.
Canones sacri.
Caputaquensis.
Claudianus.
Coloniense Concil.
Compendium Priuilegiorum Cisterciensium.
Compostellanus.
Constansiense Concil.
Constitutiones Prædicatorũ.
Cosmus Guimlerius.
Couarruuias.
Crescentius.
Cuchius.
Curtius Iunior.
S. Cyprianus.
Decisiones Rotæ Romanæ.
Decius.
Didacus Perez.
Dinus.
Dominicus Bañes.
Dominicus Soto.
Emmanuel Rodriquez.
Emmanuel Sà.
Federicus de Senis.
Felinus.
Ferdinandus Rebellus.
Flaminius Parisiens.
Florentinum Concil.
Formularium ordin. Prædic.
Franciscus Marcus.
Franciscus Suarez.
Franchus.
Franciscus Maironus.
Franciscus Toletus Cardin.
Gabriel.
Garzias.
Geminianus.
Gerson.
Glosæ Canonum, & Legum.
Goffredus.
Gonzalez.
Graffius.
Gratianus.
Gregorius Lopez.
S. Gregorius Magnus.
S. Gregorius Nissenus.
S. Gregor. Thaumaturgus.
Gregorius de Valentia.
Guido Papæ.
Gulielmus Benedictus.
Gulielmus Mandagottus.
Guttierez.
Henricus Canisius.
Henriquez.
S. Hieronymus.
Hieronymus Card. Albanus.
Hieronymus Manfredus.
Hieronymus Platus.
Hippolitus Marsiliensis.
Homerus.
Hondedeus.
Hostiensis.
S. Hilarius.
Humbertus ordinis Prædicat.
Iacobus Simanca.
Iansenius.
Iason.
Innocentius Papa.
Ioannes Andreæ.

Nomina Doctorum.

Ioannes de Anania.
Ioannes Azorius.
Io. Baptiſta de Salis.
S. Ioannes Chryſoſtomus.
Ioannes Francus.
Io. de Friburgo.
Ioannes Gutierez.
Ioannes de Imola.
Ioannes Leonius.
Ioannes Salas.
Ioannes Medina.
Iodochus Lorichus.
Ioannes Turrecremata Card.
Iſidorus.
Lambertinus.
Lambertus.
Lancellottus.
Lanfrancus.
Lateranenſe Concil.
Laurentius Peirinus.
Laurentius de Portellis.
Ledeſma.
Leges Ciuiles.
S. Leo.
Leo X.
Leonardus Leſſius.
Leonius.
Liber Romanor. Pontif.
Ludouicus Miranda.
Ludouiſius.
Lugdunenſe Concil.
Mandagotus.
Mandoſius.
Mantica.
Maranta.
Mare Magnum.
Mareſcottus.
Marius Alterius.
Martha.
Martinus Laudenſis.
Maſcardus.
Matheſilanus.
Meldenſe Concil.
Matrenſis.
Menochius.
Molfeſius.
Monaldi ſumma.
Moneta,
Natta.
Nauarrus.
Nicolaus Garzia.
Nicolaus Boerius.
Nicolaus de Lyra.
Oldradus.
Origenes.
Palæottus Cardin.
Paulus de Caſtro.
ecchius.
Peregrinus.
Petrus de Aragonia.
Petrus de Biaxio.
Petrus de Lorca.
Petrus Martyr Vrceanus.
Philippus Francus.
Philo Hebræus.
Piſanella ſumma.
Plutarcus.
Proſper Farinaccius.
Purpuratus.
Puteus.
Raphael à Turre.
Raudenſis.
Rebuffus.
Regula Fratrum Minorum.
Richardus.
Riminaldus Iunior.
Reginaldus.
Rogerius.
Roffredus.
Rolandus à Valle.
Romanus.
Roſellæ ſumma.
Rota Genuæ.
Rota Romana.
Ruinus.
Salicetus.
Sanctes Pagninus.
Sarnanus.
Sayrus.
Scaccus.
Seneca.
Seraphinus Cardin.
Siluester.
Sorbus.
Soccinus Senior.
Speculum.
Statuta Minorum.
Stephanus Quaranta.
Surdus.
Suetonius Tranquillus.
Surius.
Tabienæ ſumma.
Tancredus.
Theodoretus.
D. Thomas.
Thomas Sanchez.
Tiraquellus.
Thomas Grammaticus.
Tridentinum Concil.
Trithemius.
Tuſcus Cardinalis.
Valerius Reginaldus.
Vaſquez.
Vatablus.
Vgo Celſus.
Vgolinus.
Viennenſe Concil.
Verallus.
Vincentius Bandellus.
Vitalinus.
Zabarella.
Zerola.
Zechius.

SERIES

SERIES BVLLARVM.

ELEN-

ELENCHVS
RERVM NOTABILIVM.

Primus numerus paginam siue folium indicat, secundus verò numerum, in quibus sunt distributa Capitula, demonstrat.

Index reum notabilium.

Cœcus

D

Dia-

E

Electus

F.

Indi-

vel

Prouin-

T

Verbum

Vocales

F I N I S.

REGESTVM.

✠ A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt,

a b c.

Omnes ſunt Terniones, præter ✠ Quinternionem, & b Duernionem.